FLACARA
Nr. 13 (38) — 1 IULIE 1954

Frăţia oamenilor muncii de toate naţionalităţile îşi găseşte o minunată exprimare în ajutorul tovărăşesc pe care cei ce muncesc şi-l acordă unii altora. De acest lucru îşi dă seama şi strungarul inovator Herman Grunberg, de la uzinele „Klement Gottwald" din Capitală. Pentru a-şi desăvîrşi ultima sa inovaţie, menită a îmbunătăţi calitatea fiarelor electrice de călcat ce se produc în uzină, el se sfătuieşte cu tovarăşii săi. Strungarul Nicolae Eparu şi frezorul Constantin Irizea (stînga), ca şi strungarul Ion Ciocan (dreapta), cu toţii inovatori, îl ajută cu bucurie.

COPERTA I-a: Avîntaţi în întrecerea socialistă, mecanizatorii agriculturii vor da şi în vara aceasta un sprijin puternic ţărănimii muncitoare la strîngerea recoltei. In fotografie: combainierii Stelian Turpan (dreapta) şi Aurelian Radu (mijloc) de la S.M.T.-Budeşti, regiunea Bucureşti, semnează contractul de întrecere socialistă în prezenţa secretarului comitetului de întreprindere Silviu Ionescu (stînga).

COPERTA IV-a: Peisaj din Bucegi

FLACĂRA

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

Nr. 13 (38) 1 IULIE 1954 ANUL III

REVISTA BILUNARĂ SOCIAL-POLITICĂ ŞI LITERAR-ARTISTICĂ

O MARE CONSTRUCŢIE A PĂCII ŞI PRIETENIEI

Peste apele tumultoase ale Dunării, între Giurgiu şi Russe, se arcuieşte o grandioasă magistrală de oţel — cel mai mare pod de cale ferată şi şosea construit pînă acum în Europa.

Şoseaua asfaltată, largă cît să poată trece cu uşurinţă două maşini, are de ambele părţi trotuare străjuite de-o balustradă vopsită în albastru. O dată cu sosirea amurgului, lampioane albe luminează puternic. In dreapta podului şoseaua este însoţită de şinele căii ferate.

Cu ani în urmă, Gheorghi Dimitrov, marele fiu al poporului bulgar, a numit această construcţie — podul de oţel al frăţiei veşnice între poporul romîn şi poporul bulgar.

Lucrările începute, simultan pe ambele maluri, în urmă cu doi ani şi trei luni, s-au încheiat la 20 iunie — ziua cînd a fost sărbătorită inaugurarea podului, ziua în care a trecut primul tren pe noua arteră de comunicaţie ce va înlesni considerabil dezvoltarea schimburilor economice şi culturale între cele două ţări prietene.

Valurile Dunării se izbesc acum neputincioase în pilonii masivi de beton, îmbrăcaţi în piatră sură, pe care se sprijină arcadele metalice, puternice şi zvelte.

Noua construcţie e rodul colaborării frăţeşti între cele două popoare, rodul ajutorului neprecupeţit al Uniunii Sovietice care a trimis pe şantier specialişti şi peste 200 vagoane de utilaje. El este şi rodul ajutorului dat de alte ţări surori — Polonia, Ungaria şi Cehoslovacia, care au trimis utilaje, materiale şi construcţii metalice.

Au fost aplicate de către constructori cele mai avansate metode de muncă folosite de constructorii sovietici, ca: sistemul executării terasamentelor prin hidromecanizare; cofraje speciale, demontabile; montarea tablierelor de descriere unică în depozit, pe şantier, pentru ca să fie ridicate şi aşezate apoi pe zidării cu ajutorul unor macarale puternice etc. Tablierele mari au fost montate pe schele pe mal şi transportate la locul lor cu ajutorul şlepurilor. Macaralele şi troliile grele folosite la montajul scheletului mecanic au fost fabricate în ţara noastră, pentru prima oară.

Mecanizarea muncilor pe şantier a ajuns la un nivel înalt, fiecărui muncitor revenindu-i mecanisme de o forţă egală cu trei cai-putere.

Pentru săparea sub apă a fundaţiilor pilonilor s-au folosit chesoane cu aer comprimat. Betonul necesar pilonilor de beton armat a fost asigurat de două fabrici moderne de beton ce s-au construit pe şantier, iar transportul betoanelor pînă la locurile de muncă s-a făcut cu ajutorul funicularului special construit. La construcţia podului au fost folosite utilaje şi materiale ce ar umple 52.450 vagoane de cale ferată.

Pe şantier s-au calificat şi s-au călit constructori destoinici: chesonierii N. Ristea, Dumitru Palu şi Paul Stan; fierarii Marin Ciobanu şi Ştefan Hrişcu; dulgherii Iosif Olear, Dan Vasile şi Ion Anghel; montatorii Ştefan Gîscă, Radu Gheorghiu, Florea Păun şi mulţi alţii.

Pentru cerinţele social-culturale ale constructorilor s-a construit pe malul romînesc un cartier cu blocuri de locuinţe, magazine alimentare şi textile, un club cu sală de spectacole, bibliotecă, cantine, creşe, două policlinici, o farmacie etc.

Podul peste Dunăre inaugurat la 20 iunie, construit prin colaborarea mai multor popoare prietene, este un simbol grăitor al spiritului internaţionalist ce s-a statornicit în ţările lagărului socialismului, constituie încă o contribuţie adusă de cele două ţări la cauza întăririi păcii şi prieteniei între popoare.

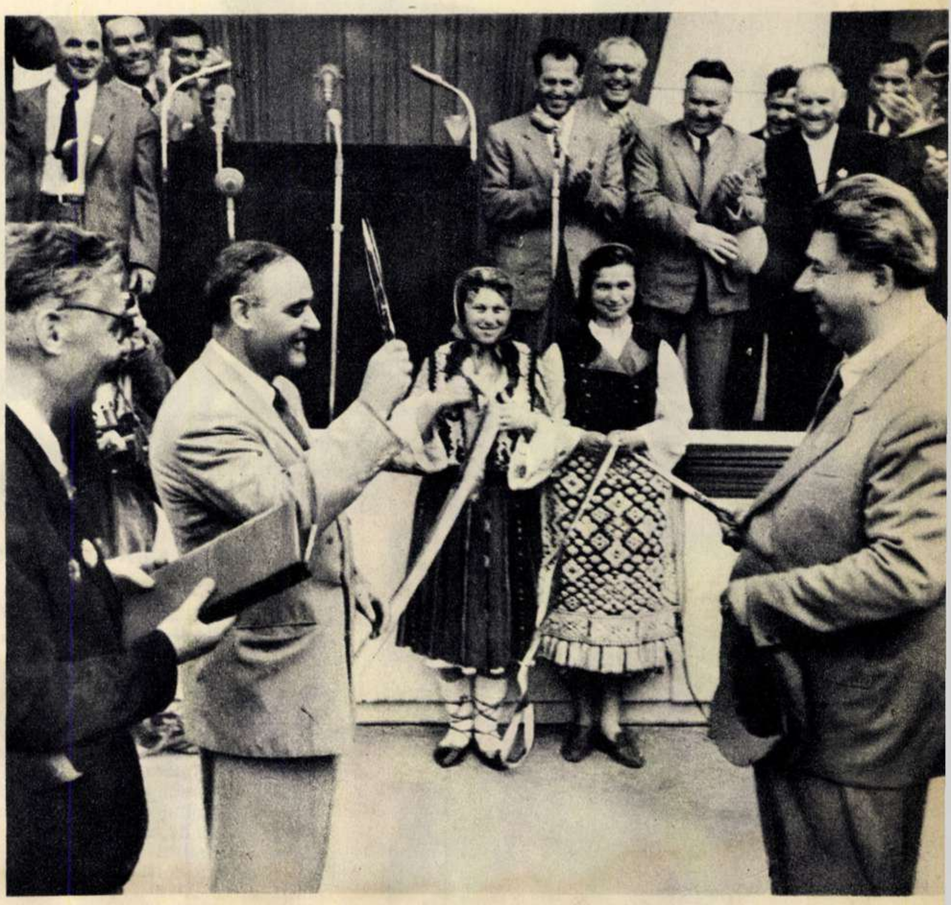

Aspecte de la solemnitatea inaugurării podului. Sus: tovarăşii Gheorghe Gheorghiu-Dej şi Vîlko Cervenkov tăind panglicile. Jos: după inaugurarea podului, participanţii la solemnitate se îndreaptă spre ţărmul romînesc

fotocronica **FLACARII**

CAUZA INTREGULUI POPOR MUNCITOR

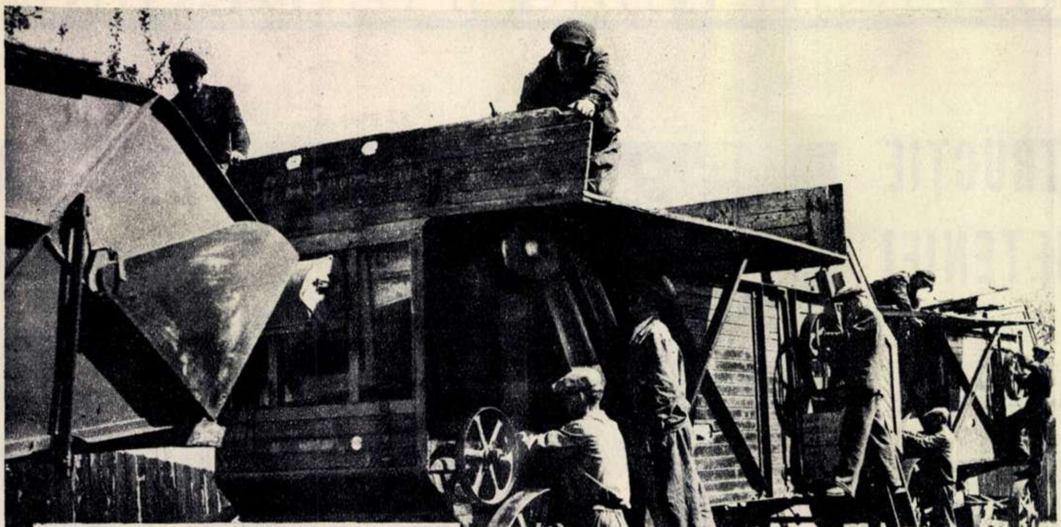

Se repară batozele la G.A.S.—Satu-Mare.

Stînga: la rampa uzinelor „Semănătoarea" se încarcă o nouă serie de secerători-legători destinate mecanizării muncilor de recoltare a cerealelor.

Sîntem în pragul recoltării păioaselor. In răstimpul scurt ce-a mai rămas pînă la începerea campaniei, în întreaga țară se desfășoară munca de punere în stare de funcționare a întregului parc de tractoare, combine, secerători, batoze, dezmiriștitoare, mijloace de transport etc.

Pornind la îndeplinirea sarcinilor trasate de recenta Hotărîre a partidului și guvernului, multe regiuni ca: Oradea, Timișoara, Regiunea Autonomă Maghiară, au organizat temeinic reparațiile mașinilor de recoltat, treierat și dezmiriștit. In unele locuri colectiviștii au și început secerișul. Astfel, la gospodăria colectivă din comuna Fundulea, raionul Brănești, o secerătoare-legătoare trasă de-un tractor al S.M.T.-ului din Sărulești a început seceratul orzului. La G. A. S. „Alexandru Sahia" din comuna Mănăstirea, raionul Oltenița, muncitorii organizați în brigăzi și echipe au secerat numai în cîteva zile orzul de pe o suprafață de 50 de hectare și au început treierișul. In regiunile Ploești, Constanța, Galați, Stalin, Iași și Pitești, însă, starea de lucruri în acest sector nu e de loc mulțumitoare. Datorită controlului slab exercitat de direcțiile agricole regionale, de secțiile raionale, datorită lipsei de suficient interes manifestată de conducerile S.M.T.-urilor și G.A.S.-urilor, piesele de schimb necesare reparațiilor n-au fost procurate la timp, lucrările înaintează prea încet. Unii conducători de S.M.T și G.A.S. ca, de pildă, cei din G. A. S. Cîmpeni, raionul Balș, și S.M.T. Tr. Măgurele, socotesc că mai au vreme destulă. Aceștia, precum și cei ce fac reparații de mîntuială, ori care recepționează lucrările, neglijînd calitatea lor, uită probabil că în perioada campaniei de strîngere a recoltei, fiecare zi întîrziată, fiecare mașină înțepenită pe ogor, înseamnă cantități mari de boabe scuturate. Bobul, odată copt, nu așteaptă !

Organele agricole și de partid trebuie să lichideze cît mai neîntîrziat rămînerile în urmă, să asigure piesele de schimb trebuincioase, să accelereze reparațiile. Comisiile de recepție să verifice amănunțit fiecare mașină reparată, pentru ca să nu scape nici o piesă prost lucrată. Trebuiesc revizuite, amenajate și curățite magaziile ; comitetele executive ale sfaturilor populare și conducerile S. M. T.-urilor trebuie să ia măsuri în vederea electrificării ariilor, pregătirii dispozitivelor pentru cuplarea secerătorilor și batozelor, să creeze condiții pentru aplicarea graficului orar la recoltat și treierat.

Să nu precupețim nici un efort, pentru ca secerișul și treierișul să ne găsească pregătiți cu toate cele necesare strîngerii la vreme și fără pierderi a recoltei.

...E peste măsură de cald. Ce bună ar fi acum o înghețată! Nu trebuie să te obosești prea mult: tricicletele cu motor transportă înghețata populară în toate colțurile Capitalei. In foto : Jana Angelescu și Olimpia Grigore, de la T. A. P.-Grivița Roșie, pleacă de la fabrică cu răcoroasa încărcătură.

Elevii școlilor din întreaga țară se pregătesc cu sîrguință pentru examene. Incheierea anului școlar aduce emoții și viitorilor artiști. Elevele de la Școala Populară de Arte din București dau acum examenul „de producție". După cum se vede, un examen care cere, pe lîngă cunoștințe și tehnică, multă supletă, grație, gust...

ÎN ÎNTÎMPINAREA MARII ANIVERSĂRI

Marcel Minea, turnător de la uzinele „Vasile Roaită", este fruntaș în lupta pentru reducerea rebuturilor. Prin munca lui, el contribuie la îndeplinirea angajamentelor luate de uzină în cinstea lui 23 August.

An de an sărbătorirea măreței zile de 23 August — ziua în care, datorită eroismului glorioșilor ostași sovietici, poporul patriei noastre a fost eliberat de sub jugul fascist — prilejuiește un puternic avînt în muncă.

Dar mai cu seamă în acest an — al zecelea de la eliberare încoace — întreg poporul e hotărît să acorde o deosebită cinstire glorioasei aniversări. Aceasta ne-o dovedesc atît scrisoarea comună prin care colectivele a 13 întreprinderi din Capitală și-au luat, în întrecerea socialistă în cinstea lui 23 August, angajamente sporite în producție, cît și largul răsunet pe care-l are această scrisoare în rîndul muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor de la întreprinderile de pe întreg cuprinsul țării.

„In ziua de 23 August uzina noastră va lucra în contul zilei de 10 septembrie... Piesele de schimb pentru tractoare și secerători-legători pentru agricultură, planificate pe întreg anul 1954, le vom realiza integral pînă la 23 August" — spun muncitorii de la întreprinderea metalurgică „21 Decembrie". Printre angajamentele textiliștilor de la uzinele „7 Noiembrie" se poate citi: „Vom da peste plan 5000 kg. fire de bumbac și 4000 m.p. țesături... Pînă la 23 August vom produce 35 modele noi de țesături de cămăși și rochii".

Angajamentele celor 13 întreprinderi bucureștene sînt multiple și pe specificul fiecăreia din ele. Dar toate au un obiectiv comun: întîmpinarea marii sărbători de la 23 August cu succese sporite în lupta pentru creșterea nivelului de trai al celor ce muncesc, pentru întărirea forței economice a patriei noastre. Și toate angajamentele luate vor fi îndeplinite mai ales pe baza descoperirii și folosirii marilor rezerve interne existente în întreprinderi, rezerve care — așa cum se arată în scrisoare — „pot și trebuie să fie mobilizate în slujba îndeplinirii și depășirii planului de stat".

Iar în încheiere, scrisoarea celor 13 colective din Capitală sună astfel:

„In întîmpinarea zilei de 23 August, cea de a zecea aniversare a eliberării patriei noastre, chemăm pe toți muncitorii, tehnicienii, inginerii și funcționarii întreprinderilor din întreaga țară să analizeze posibilitățile existente în fiecare întreprindere, să-și ia noi angajamente în întrecerea socialistă, să-și pună întreaga lor pricepere și energie creatoare, întreaga lor dragoste de țară în slujba luptei pentru propășirea și înflorirea economică a patriei, pentru îmbunătățirea continuă a vieții poporului".

Răspunsul la chemarea întreprinderilor din Capitală n-a întîrziat. Și-au spus cuvîntul și oameni ai muncii din toată țara. Iar primele rezultate obținute în întrecere sînt o dovadă vie a hotărîrii lor de a întîmpina ziua de 23 August cu contribuții tot mai însemnate la dezvoltarea necontenită a economiei noastre naționale.

Vom da în funcțiune pînă la 1 iulie un grup social modern cu dușuri și băi de aburi" — așa sună unul din angajamentele fabricii de ulei „13 Decembrie". Fotografia arată un dormitor din acest grup social, amenajat cu cîteva zile înainte de termen.

Un grup de muncitori de la uzinele „Mao Țze-dun" citesc scrisoarea colectivă a unor întreprinderi din Capitală.

Colectivul întreprinderii „Tricotajul Roșu" s-a angajat să producă peste plan 15.000 bucăți tricotaje. In fotografie: și muncitorii din sala mașinilor din această fabrică se străduiesc să contribuie la îndeplinirea angajamentului.

fotocronica FLACĂRII

ANTON CEHOV

de Cezar PETRESCU

Numele, opera şi viaţa lui Anton Pavlovici Cehov n-au însemnat ceva cu totul nou, nici necunoscut pentru lectorul romîn, chiar înainte de 23 August 1944.

Schiţele sale au apărut în numeroase reviste şi colecţii de popularizare progresiste. Cîteva ne-au slujit de model şi nouă, scriitorilor, astăzi maturi, în acea vreme începători, după cum au jucat un rol decisiv şi în evoluţia schiţei şi nuvelei din occident — fapt recunoscut de toată critica apuseană. Prietenia lui Gorki, cum şi fotografiile celor doi mari scriitori atît de deosebiţi ca temperament, ca soluţii literare şi ca mijloace artistice, ne erau mereu aduse sub ochi de către publicaţiile străine. Piesele sale de teatru au fost prilejul multor dezbateri critice din preajma anilor 1900 — 1910. Se poate afirma că puţini scriitori ai realismului critic rus au avut atîta acces în rîndurile cititorilor romîni şi s-au bucurat de atîta popularitate — fiindcă puţini au zugrăvit, cu mijloace artistice atît de simple, o lume care ne era familiară şi nouă, fiindcă era atît de înrudită cu lumea eroilor din Momentele lui Caragiale.

Nouă este deci numai interpretarea operei lui Cehov în lumina altor vremi şi concepţii. Nouă ne-a apărut numai semnificaţia adînc socială a acestor nenumăraţi eroi din lumea cea măruntă şi obscură, cu nenumăratele lor drame în care zîmbetul unui deznodămînt grotesc tremură irizat într-un strop de lacrimă. Nouă se precizează astăzi numai discreta vestire a uriaşelor răsturnări şi primeniri ce-aveau să vină, aşa cum se rostea Cehov, nu o dată prin glasul acestor prea modeşti anonimi eroi, şi aşa cum mulţi contemporani ai săi n-au ştiut s-o pătrundă, socotindu-l numai un scriitor umorist şi ironic — soarta lui Caragiale al nostru.

Astăzi, cînd se împlineşte o jumătate de veac de la moartea sa, nici o confuzie nu mai pare de mult posibilă. Şi ne surprind numai cuvintele pe care Anton Cehov le scria unui prieten în nemărginita-i modestie, prin 1888, cînd Academia îi acordase jumătate din premiul Puşkin pentru o culegere de povestiri trimise de alţi prieteni, fără ştirea sa:

„Tot ce-am scris va fi uitat peste cinci sau şase ani; dar calea pe care am bătătorit-o ne rămîne întreagă şi nevătămată — acesta e singurul meu merit".

Operă uitată peste cinci sau şase ani?

Nu-i oare mai vie ca oricînd? Şi, oare, nu trecuse hotarele patriei sale încă de-atunci, aşa cum avea să treacă mai apoi hotarele timpului?

Aminteam adineaori despre înrudirile eroilor săi cu multe din tipurile lui Caragiale, din aproape aceeaşi epocă. Este vorba de ceva adînc şi semnificativ. Şi Cehov, ca şi Caragiale, ca şi mulţi povestitori din apus, îşi recrutau eroii povestirilor sub semnul celui mai strict realism, în descrierea unei lumi sortite pieirii: burghezia în descompunere. Astfel, printr-un simplu sincronism istoric, social şi literar, s-au pomenit cu aceleaşi uri şi cu aceleaşi zîmbete sarcastice. Aceleaşi cauze nu produc oare aceleaşi efecte? Acelaşi climat social, nu era logic să furnizeze scriitorilor tipuri din aceeaşi faună umană, cu aceleaşi moravuri?

In alte veşminte, cu altă stare civilă, eroii „mărunţi" ai lui Cehov puteau fi întîlniţi în acea epocă şi pe uliţele tîrgurilor noastre provinciale sau pe bulevardele Capitalei. Ieşeau de la aceleaşi birouri, cu aceiaşi şefi, copleşiţi de aceeaşi existenţă cenuşie, pentru a intra la cafenea ori la bodegă să se tînguiască de aceleaşi păsuri şi să peroreze aceleaşi banalităţi reformatoare, aproape cu acelaşi vocabular — grotesc în aparenţă, tragic în realitate.

Lume mergînd către crepuscul.

Iată de ce lectorul romîn s-a familiarizat atît de repede cu opera lui Anton Cehov. Iată de ce un mare număr dintre eroii săi s-au găsit în Romînia de la începutul veacului, la dînşii acasă!

*

Anton Pavlovici se trăgea dintr-o obîrşie de şerbi. Născut la 17 ianuarie 1860, în oraşul Toganrog, el era fiu de mărunt neguţător cu familie grea şi nepot de iobag eliberat prin răscumpărare. Şi ca atare, pe lîngă experienţele de copil şi de adolescent crescut în tîrguri sărace, de-a treia mînă, mai avea în sînge şi cunoaşterea lucidă a realităţilor ţărăneşti.

„In copilăria mea n-am avut copilărie!" — mărturiseşte melancolic undeva autorul atîtor povestiri despre copii care n-au avut copilărie, deşi nu-i stătea în fire să-şi plîngă a milă. Dar o spunea poate ca să-şi explice aşa, printr-o pretimpurie şi amară experienţă, care a fost origina resorturilor sale lăuntrice de om şi de scriitor.

Bătaia, tirania, sărăcia, viaţa şcolărească într-un liceu de pomină, unde „oamenii în cutie" soroceau vieţii alţi viitori oameni în cutie; pe rînd băiat de serviciu într-o băcănie şi elev-meditator, student în medicină şi colaborator la fiţuici umoristice — toate împreună, pentru o altă fire, ar fi conspirat să-i mutileze caracterul ori să-l niveleze în cinism şi laşitate, de-a valma cu oamenii sfîrşiţi înainte de vreme, cîţi aveau să apară cu sutele în schiţele şi povestirile de mai tîrziu, în piesele sale de teatru. Ce-ar fi lipsit, să-l pîndească aceeaşi soartă?

L-au apărat însă de asemenea naufragiu, probitatea unei înalte conştiinţe, munca, bunătatea, omenia şi vocaţia de scriitor, cu toate răspunderile acestei vocaţii.

Astfel, toate experienţele amare, toate observaţiile şi amintirile s-au acumulat, stratificîndu-se într-un nesecătuit tezaur, de unde scriitorul de rodnică maturitate şi-a sorbit substanţa operei literare.

Nimic nu fusese pierdut. Dimpotrivă. Toate au contribuit pentru a da acestei opere un accent de neuitat.

Preţuit de marele Tolstoi şi ajungînd în scurtă vreme unul dintre cei mai iubiţi prieteni ai veneratului scriitor de la Iasnaia-Poliana; la început îndrumător al lui Maxim Gorki împreună cu Vladimir Korolenko, mai apoi scump prieten şi sfătuitor al lui Gorki, e cert că a cîştigat un mare reazem omenesc şi scriitoricesc în aceste două prietenii. Ca doctor şi profesor, ca medic de plasă, orizontul experienţelor sale umane şi sociale s-a lărgit an de an. A cunoscut de aproape mizeria satelor şi a ţăranului. A cunoscut mica burghezie cărturărească a timpului, copleşită de meschinele ei drame. Maturizîndu-se ca om şi ca artist, deşi n-avea temperament de luptător, a acumulat în zecile şi zecile sale de schiţe — mici romane condensate — o adevărată operă de combatant, incisivă şi nepieritoare... Deşi cu plămînii măcinaţi de tuberculoză, deşi ca medic avea întreaga conştiinţă a acestei boale care nu ierta pe atunci, nimic nu l-a oprit să-şi continuie opera pînă în ultimele ceasuri.

Chipul în care se simţea în această vreme din ce în ce mai atras de mai tînărul său confrate şi prieten, Maxim Gorki, are o explicaţie asupra căruia nu s-a stăruit îndestul. Maxim Gorki reprezenta întrucîtva reacţia firească, efectul, concluzia împinsă mai departe a realismului cehovian. Reprezenta partea pozitivă a criticii sale sociale şi morale, trecerea la faptă şi la acţiune, la lupta pe teren.

Despre acest capitol, Maxim Gorki a scris pagini neuitate, de-o subtilă interpretare a operei cehoviene. După cum neuitate sînt şi paginile scrise de el la înmormîntarea lui Cehov, în iulie 1904, acum o jumătate de veac, pe vremea războiului ruso-japonez:

„Coşciugul scriitorului atît de iubit de locuitorii Moscovei a fost adus într-un vagon verde, care avea scris pe uşă cu litere mari: Pentru stridii. O parte din publicul nu prea numeros, care se adunase în gară pentru a întîmpina pe scriitor, a pornit după sicriul generalului Keller, adus din Manciuria, şi toţi erau foarte miraţi că Cehov e înmormîntat cu muzică militară. După ce eroarea s-a lămurit, unii oameni veseli au început a zîmbi ironic şi a chicoti. In urma coşciugului lui Cehov mergeau vreo sută de oameni, nu mai mult; mi-au rămas bine întipăriţi în memorie doi, umblînd cu pantofi noi şi cravate pestriţe, ca nişte miri... O doamnă cu rochie violetă, cu umbreluţă de dantelă, căuta să convingă pe un bătrînel cu ochelari în ramă de baga:

—Ah! A fost un om atît de drăguţ şi de spiritual!...

Bătrînul părea neîncrezător. Ziua încropită, cu mult praf. In capul procesiunii înainta majestuos un poliţist gras, călare pe-un cal alb şi bine hrănit. Toate acestea şi multe altele erau înfiorător de banale şi incompatibile cu memoria marelui şi subtilului artist".

Nu s-ar putea spune că este sfîrşitul unei schiţe scrise de însuşi Anton Cehov şi intitulată cu indulgenta lui ironie: „Inmormîntarea realistului ironic" sau „Vagonul de stridii" ori „Răzbunarea celor o sută de mic-burghezi"?

Nimic nu lipseşte. Nici atmosfera, nici tipurile sale de-o sinistră nimicnicie, nici peisajul dezolant, nici vagonul de stridii, nici confuzia grotească şi meschinul cortegiu al scriitorului dus la mormînt de proprii săi eroi.

De-ar fi numai atît, şi ar ajunge pentru a situa pe Anton Cehov şi întreaga-i operă în epoca sa, cu realismul cel mai lucid şi mai usturător.

WINT-UL

de A. CEHOV

Ilustrație de Eugen TARU

Intr-o noapte mohorîtă de toamnă, Andrei Stepanovici Peresolin se întorcea cu trăsura de la teatru. Pe drum începu să se gîndească la folosul pe care l-ar putea aduce teatrele, dacă ar prezenta piese cu conținut moral. Trecînd, însă, prin dreptul instituției sale, încetă să mai cugete la acest subiect și cercetă din ochi ferestrele clădirii în care — ca să ne exprimăm în limbajul poeților și căpitanilor de vase — el era cîrmaciul. Două ferestre, acelea ale biroului de serviciu, erau puternic luminate.

„Te pomenești că mai lucrează încă la darea aceea de seamă! — gîndi Peresolin. Stau acolo patru tîmpiți și nu-s în stare să o isprăvească. Lumea poate crede că nici noaptea nu-i las să răsufle. Ia să mă duc să-i pun puțin pe roate... Oprește, Guri!"

Peresolin coborî din trăsură și se îndreptă spre instituție. Ușa principală era încuiată, dar cea din dos, care n-avea decît un zăvor, stricat și acela, rămăsese larg deschisă. Folosindu-se de această împrejurare, ajunse într-un minut în fața ușii biroului de serviciu, care stătea crăpată. Aruncă o privire înăuntru și văzu ceva cu totul neobișnuit: în jurul mesei, acoperite cu coli mari pentru situații, patru oameni ședeau la lumina a două lămpi și jucau cărți. Nemișcați, cu aere concentrate și cu chipurile colorate în verde din pricina abajururilor, ei aduceau cu niște arătări din basme sau, doamne ferește, cu niște falsificatori de bani... Jocul lor îi făcea să pară și mai ciudați. Judecînd după mișcările lor și exclamațiile tipice pe care le scoteau din cînd în cînd, păreau să joace wint; dar ascultîndu-i cîteva clipe, Peresolin își dădu seama că ceea ce făceau ei nu putea fi numit wint și nici măcar joc de cărți. Era ceva nemaiauzit, ceva straniu și misterios... Peresolin îi recunoscu pe funcționari; erau: Serafim Zvizdulin, Stepan Kulakevici, Eremei Nedoiehov și Ivan Pisulin.

— Ce faci, diavole olandez? — se supără Zvizdulin, privindu-și mînios partenerul din față — Se poate să joci așa? Il aveam în mînă pe Dorofeev în doi, pe Șepeliov cu nevastă-sa și pe Stiopka Erlakov, și tu îl joci pe Kofeikin? Din pricina ta am pierdut de două ori! Trebuia să-l dai pe Pogankin. Joci ca o cizmă!

— Ia mai slăbește-mă! — îi răspunse arțăgos partenerul. — Chiar dacă-l jucam pe Pogankin, Ivan Andreevici îl avea pe Peresolin.

„Ce caută aici numele meu?... — dădu din umeri Peresolin. — Nu înțeleg!"

Pisulin împărți din nou cărțile și funcționarii continuară:

— Banca de Stat...

— Două, Administrația Financiară...

— Fără atu...

— Fără atu, ai zis? Hm!... Administrația Guberniei, două... Dacă ni-e scris să pierim, apoi să pierim, fire-ar al naibii! Rîndul trecut am pierdut din cauza Instrucției Publice, de data asta am s-o pățesc cu Administrația Guberniei. Fie ce-o fi!

— Micul Șlem la Instrucție Publică!

„Zău dacă înțeleg ceva!" — șopti Peresolin.

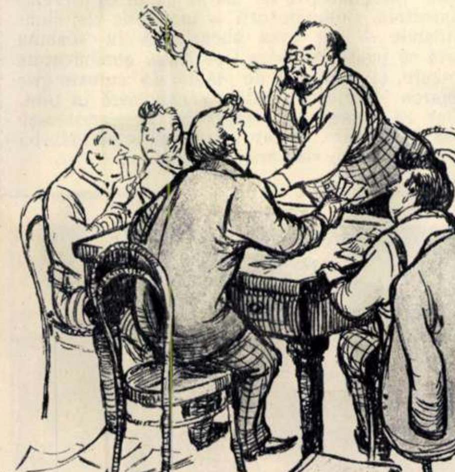

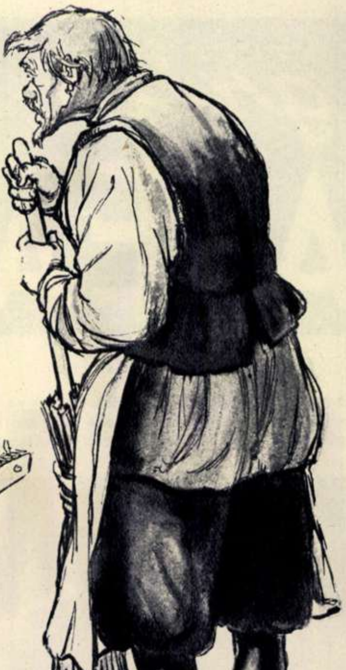

— Eu deschid cu consilierul de stat... Hai, Vania, aruncă și tu un consilier titular sau un secretar de gubernie.

— Ce să fac cu un consilier titular? Mai bine iau cu Peresolin...

— Iar eu îi dau în cap lui Peresolin al tău... poftim... Il avem pe Rîbnicov. Ați pierdut de trei ori! Ia scoateți-o pe Peresolinoaia! Degeaba o ascundeți în mînecă!

„S-au agățat și de nevastă-mea... — gîndi Peresolin. — Ce înseamnă asta?"

Și, ca să-și potolească mai repede nedumerirea, deschise ușa și intră în biroul de serviciu.

Dacă în fața funcționarilor s-ar fi ivit însuși diavolul, cu coarne și coadă, nu i-ar fi uimit și speriat așa cum îi uimi și-i sperie șeful lor. Dacă le-ar fi ieșit înainte fantoma funcționarului însărcinat cu administrația internă și cu ordinea în birouri, decedat anul trecut, și le-ar fi spus cu voce mormîntală, suflîndu-le în față frigul groapei: „Urmați-mă, ciraci ai satanei, la locul nelegiuirilor" — ei nu s-ar fi îngălbenit atît de tare ca acum cînd îl recunoscură pe Peresolin. De spaimă, lui Nedoiehov începu chiar să-i curgă sînge din nas, iar lui Kulakevici i se păru că cineva îi bate darabana în urechea dreaptă; și cravata i se desfăcu de la sine. Funcționarii aruncară cărțile, se sculară încet și, după ce se uitară unul la altul, își ațintiră privirile în podea. Timp de un minut în biroul de serviciu domni o tăcere adîncă...

— Frumos mai lucrați la darea de seamă! — începu Peresolin — Ințeleg acum de ce vă place atît de mult să vă ocupați cu situațiile... Pot să știu și eu cu ce vă îndeletniceați?

— Ne-am oprit numai de cîteva clipe, excelență... — șopti Zvizdulin. — Priveam niște fotografii... Ne odihneam și noi...

Peresolin se apropie și ridică din umeri. Pe masă nu erau cărți de joc, ci fotografii — portrete de mărime obișnuită, desprinse de pe cartonul lor și lipite pe cărți de joc. Erau multe. Privindu-le mai bine, Peresolin se văzu pe sine, o văzu pe nevastă-sa, precum și numeroși subalterni și prieteni...

— Prostii!... și cum se joacă jocul ăsta?

— Nu l-am născocit noi, excelență... Doamne ferește... Ne-am luat după alții...

— Ia explică-mi, Zvizdulin! Cum se joacă? Am văzu totul și am auzit cum m-ați luat cu Rîbnikov... Hai, ce te codești? Doar n-am să te mănînc! Spune!

Dar lui Zvizdulin îi era rușine și, în același timp, se și temea. In cele din urmă, văzînd că Peresolin începea să se supere, să sufle pe nări și să roșească de nerăbdare, se supuse. După ce adună fotografiile și le amestecă, ca la un joc de cărți, le întinse pe masă și începu să explice:

— Fiecare fotografie are rostul ei... valoarea ei, excelență, ca și fiecare carte dintr-un joc. Avem aci 52 de cărți și patru culori, ca și la un joc obișnuit... Funcționarii administrației financiare sînt cupele, administrația guberniei — treflele, cei de la ministerul instrucțiunii publice — caralele, iar filiala băncii de stat reprezintă picile. Așa... Consilierii de stat actuali sînt ași, consilierii de stat — popi, soțiile persoanelor de clasa IV sau V — dame, consilierii de colegiu — valeți, consilierii de curte — decari — și așa mai departe. Eu, bunăoară, — iată fotografia mea, — sînt un trei, deoarece, fiind secretar de gubernie...

— Ia te uită! Prin urmare eu sînt as?

— Da, de treflă, iar excelența sa doamna e dama de treflă...

— Hm! Asta-i original... Hai să facem o partidă! Să văd și eu cum vine...

Peresolin își scoase paltonul și se așeză la masă, zîmbind neîncrezător. Funcționarii se așezară și ei la ordinul lui și jocul începu.

...La șapte dimineața, cînd paznicul Nazar veni să măture în biroul de serviciu, rămase înmărmurit. Tabloul care i se înfățișă în clipa în care intră cu mătura în mînă, fu atît de uimitor, încît și azi își mai aduce aminte de el — chiar și atunci cînd i se întîmplă să zacă beat mort. Peresolin, tras la față, somnoros și cu părul răvășit, stătea în picioare în fața lui Nedoiehov și îi spunea, ținîndu-l de un nasture:

— Ințelege odată că nu trebuia să-l joci pe consilierul Șepeliov, din moment ce știai că mă am în mînă pe mine însumi. Zvizdulin îl avea pe Rîbnikov cu nevastă-sa, avea trei profesori de liceu și pe deasupra pe nevastă-mea, iar Nedoiehov pe cei de la bancă și pe cei trei de la administrația guberniei. Trebuia deci să-l joci pe Krîșkin! Ce-ți pasă că au început cu administrația financiară! Știau ei ce fac!

— L-am jucat pe consilierul titular, excelență, deoarece mă gîndeam că ei îl au pe consilierul de stat actual.

— Dar, dragul meu, nu se poate să judeci în felul acesta! Asta nu se cheamă joc! Numai ciubotarii joacă așa. Trebuie să raționezi!... Cînd Kulakevici a jucat pe consilierul de curte de la administrația guberniei, trebuia să-l arunci pe Ivan Ivanovici Grenlandski, fiindcă știai că Kulakevici o are pe Natalia Dmitrievna cu Egor Egorîci... Ai stricat totul! Dacă vrei, pot să ți-o dovedesc pe loc. Stați jos, domnilor, să mai facem un rober!

Și, trimițîndu-l la plimbare pe Nazar, care nu-și credea ochilor, funcționarii se așezară din nou și își continuară jocul.

---

*) Joc de cărți înrudit cu whist-ul și bridge-ul.

Prima grijă: CALITATEA

Calitatea produselor — iată una dintre cele mai importante probleme care preocupă pe oamenii muncii din țara noastră. Urmînd linia trasată de plenara lărgită din august 1953 a C.C. al P.M.R., colectivele întreprinderilor noastre socialiste se străduiesc zi de zi să satisfacă cerințele cumpărătorilor în ceea ce privește îmbunătățirea calității mărfurilor livrate.

Cunoscînd faptul că una din preocupările cele mai de seamă ale oamenilor muncii din industria cauciucului este îmbunătățirea calității produselor, echipa de fotoreportaj a „Flacării" a vizitat fabrica „Cauciucul Quadrat" din București.

Cei ce muncesc în această fabrică desfășoară lupta pentru calitate de-a lungul tuturor fazelor procesului de producție. Ei știu că buna calitate a încălțămintei pe care o produc depinde și de calitatea materiei prime, și de felul cum se prepară lacul, de felul cum se vulcanizează, de postavul și fermoarul folosit. Ei știu că buna calitate mai depinde și de felul în care se îndeplinește controlul, de metodele de muncă ce sînt folosite, de utilajul ce le stă la îndemînă, de gradul de mecanizare a muncii. Iar măsurile tehnico-organizatorice, pe care conducerea întreprinderii este chemată să le ia, pot, la rîndul lor, să aibă o mare influență asupra calității.

Există încă nemulțumiri în rîndurile maselor de cumpărători în legătură cu calitatea șoșonilor și galoșilor. Trebuie însă să arătăm că în ultimii ani acestea au scăzut mult. Dacă cetățenii mai au încă unele necazuri cu fermoarele, dacă postavul șoșonilor continuă să se scămoșeze, dacă — aceasta din ce în ce mai rar — încălțămintea nu-și păstrează suficientă vreme lacul, trebuie totuși să recunoaștem, în același timp, că problema cea mai importantă — a durabilității părții de cauciuc a încălțămintei — a fost în cea mai mare parte rezolvată: produsele fabricii „Cauciucul Quadrat" sînt produse rezistente.

Spre îmbunătățire se merge și în ce privește sortimentele. Cumpărătorii — mai bine zis, cumpărătoarele — vor avea bucuria ca în toamna aceasta să poată cumpăra, pe lîngă sortimentele cunoscute, și cizmulițe de damă de culoare gris ori maron, fabricate pentru prima oară în țară.

Dar să lăsăm ca fotografiile să povestească despre strădaniile, pe care colectivul acestei fabrici le depune pentru ridicarea calității.

Sistemul de lucru în bandă a îmbunătățit simțitor calitatea produselor, prin gruparea tuturor operațiilor de confecție. Aceasta permite o atentă supraveghere a lucrului, o mai justă împărțire a muncii, și o răspundere precisă. Lăcuirea și unsul, care se făceau în secții diferite, astăzi sînt incluse în bandă, iar șeful de echipă răspunde direct de calitatea încălțămintei. Deși se aplică de numai o lună, noul sistem a și dat roade atît în ceea ce privește ridicarea productivității muncii și a sporirii producției, cît și a îmbunătățirii calității.

Munca controlorului de calitate este de o mare importanță și cere o calificare superioară. Efectuarea controlului de calitate pe faze se face cu multă atenție și exigență. Florica Sandu, una dintre cele mai bune controloare ale fabricii, urmărește cu atenție felul în care Santia Tompa a aplicat tocul pe calapod.

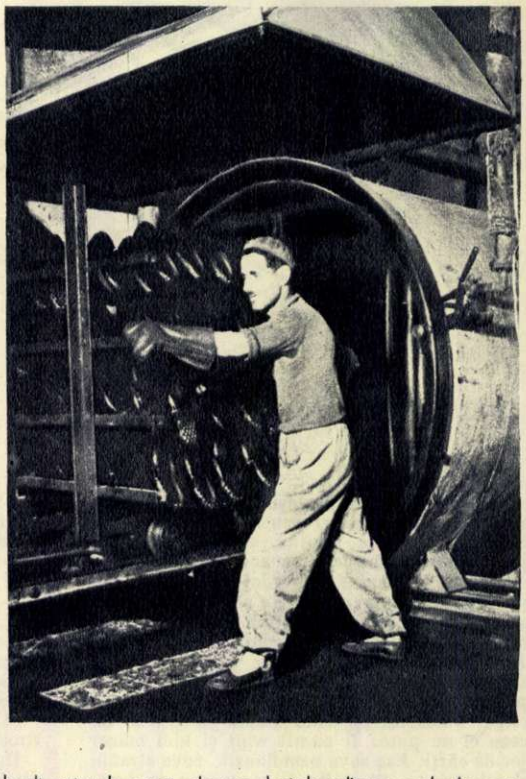

Un alt sector de muncă, de care depinde calitatea produselor, este vulcanizarea. Subvulcanizarea sau supravulcanizarea constituie o rebutare de nereparat. Ion Manolescu, un vechi și priceput meseriaș, respectă indicațiile inginerului în ceea ce privește durata, temperatura și presiunea aerului din autoclavă.

Fruntaşi în lupta pentru calitate

În toate sectoarele şi în special în cele de care depinde, în primul rînd, calitatea cauciucului şi durabilitatea încălţămintei, muncitorii se străduiesc să dea produse de bună calitate. În lupta pentru calitate s-au evidenţiat numeroşi muncitori. Elena Teulea (fotografia din stînga), şefă de echipă, a dovedit o grijă deosebită pentru calitate, mobilizînd şi celelalte muncitoare în această luptă. Calandrierul Ion Irimescu, fruntaş în întrecerea socialistă, dă o deosebită atenţie calandrării cauciucului (fotografia din mijloc). Elena Vătafu, şefă de echipă la sectorul confecţii, ajută pe tovarăşele sale să lucreze cu atenţie şi urmăreşte pe faze, confecţionarea încălţămintei.

*

Inginerul Gabriela Ursu, şeful laboratorului, are o mare răspundere în ceea ce priveşte calitatea produselor. Iat-o, în fotografia noastră, lucrînd la colorimetru, un aparat cu care determină, printre altele, şi conţinutul de mangan la cretă. Atenţia ei e încordată, deoarece un procent prea ridicat de mangan poate duce la o slabă calitate a încălţămintei. →

*

O mică neatenţie la fabricarea lacului şi pe mii de perechi de încălţăminte vor apare marmorări, pete de toate formele, matităţi. Mii de perechi pot fi rebutate. B. Iosub e conştient de răspunderea sa şi se străduieşte să fabrice numai lacuri ← de bună calitate.

Una dintre cele mai de seamă probe de laborator: amestecul de fabricaţie este zilnic controlat. Pentru determinarea calităţii, probele de rezistenţă şi alungire sînt cele mai importante. Tînărul Mircea Opriş, laborant, ştie să mînuiască cu îndemînare aparatele cu care se execută aceste probe.

Se întîmplă însă, uneori — şi nu prea rar — ca la controlul tehnic să se găsească încălţăminte de calitatea celei din medalion. Lucrul acesta nu e o cinste pentru muncitorii care au confecţionat şoşonii sau cizmuliţele. Ba dimpotrivă. Cînd se ivesc asemenea cazuri, Ana Cristea, şefa controlului tehnic, convoacă şefii de echipă, şi critică aspru echipa vinovată de slaba calitate a încălţămintei. La aceste şedinţe se analizează cauzele defecţiunilor şi, după avizarea conducerii fabricii, se iau măsuri de îndreptare.

Actualități din U.R.S.S.

PRIMELE IZBÎNZI

Vești sosite din Uniunea Sovietică anunță că pe nesfîrșitele întinderi ale Siberiei de Vest, în Ural, în regiunea Volgăi, în Caucazul de Nord și în stepele Kazahstanului se desfășoară cu succes muncile pentru valorificarea uriașelor suprafețe de pămînturi virgine și înțelenite.

Această vastă campanie începută în această primăvară, din inițiativa Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și a Guvernului Sovietic, a găsit un puternic ecou în rîndurile tineretului. Răspunzînd chemării Partidului și Guvernului, mii și mii de comsómoliști din toate colțurile Uniunii Sovietice au și pornit la lupta pentru sporirea producției de cereale, prin lărgirea suprafețelor de însămînțat cereale.

Tinerii voluntari sînt înconjurați de dragostea și prietenia populației locale, care participă cu însuflețire la marea acțiune patriotică. Și unii, și alții, se bucură de același sprijin din partea Partidului și Guvernului, din partea întregului popor sovietic. Spre pămînturile înțelenite se îndreaptă zilnic nesfîrșite convoaie de tractoare și alte mașini agricole perfecționate.

Sute de mii de hectare de pămînt au și fost desțelenite și sînt gata pentru a fi valorificate de sovhozuri și colhozuri. Pe locurile năpădite de secole de ierburi și buruieni încep să apară nesfîrșite lanuri mănoase. Spicele de aur ale grîului lucesc în soare ca un simbol al unei noi victorii a omului sovietic asupra naturii, ca un semn al belșugului.

↑ Se verifică adîncimea arăturii executate de tractoristul Alexandr Scepelev. Are 22—24 cm. Merită într-adevăr steagul de tractorist fruntaș în întrecere, cu atît mai mult cu cît și suprafața lucrată întrece pe a celorlalți tractoriști.

← Omul supune natura. Stepa aridă și uscată dispare, făcînd loc brazdei proaspete de pămînt negru, gros, afînat, dătător de recolte bogate.

Ivan Borzikov și tractorul său fac adevărate minuni. Nu e puțin lucru să desțelenești cu 75% peste normă.

↓

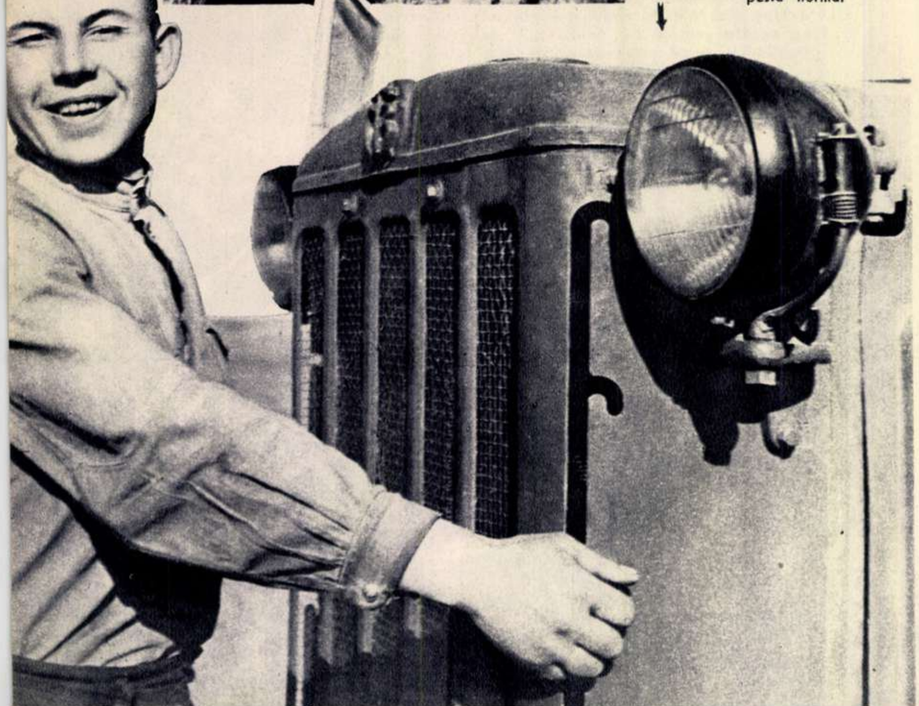

Uruitul motoarelor nu tace nici ziua, nici noaptea. Tractoriștii din schimbul de noapte își iau în primire tarlaua, pe pămînturile colhozului „Lenin" din Kazahstanul de Vest.

450 ani de la moartea lui Ștefan cel Mare

PE PLAIURI MOLDOVENE

— reportaj —

de Constanța COPORAN

foto: Andrei LOVINESCU

De-atunci — din ziua a doua de Cuptor a lui 1504, cînd neastîmpăratul Vodă Ștefan s-a dus, jelit de tot norodul, în odihna cea fără de oprire, sus la Putna, în locul de sine ales — au clocotit și s-au scurs în albia istoriei patru sute și cincizeci de ani.

Geografia a schimbat cîte o dată firul pîraielor și a născut cergi noi de pămînt cu care a înfățat locuri și locuri. Viața a perindat de-atunci generații după generații. Vijeliile și ploile au scrijelit zidurile bisericilor ridicate de voievod și, uneori, le-au năruit. Au rămas vii doar faptele, luminoase, de parcă ieri s-ar fi petrecut. Ele au născut o necuprinsă fierbere folclorică, legende fără număr, rostite azi din Borzești pînă la Putna, de la Neamț pînă la Vaslui, de la poalele Vrancei pînă la Suceava — sfîrșite toate cu aceleași vorbe mîndrite: „iaca, ceste isprăvi le-o săvîrșit, și multe altele, Ștefan al nostru“.

De la moartea voievodului, pe care țăranii l-au iubit, cinstit și ajutorat, s-au scurs patru sute și cincizeci de ani. Au trecut deatunci la noi două rînduiri ale lumii: s-a stins de mult feudalismul și dusu-s-a pe veci puterea capitaliștilor. Pe meleagurile cutreierate de Vodă Ștefan cu vitejii lui și hrănite cu sînge dat pentru libertatea țării, strănepoții dispăruților răzeși și clăcași — muncitorii și țăranii eliberați de astăzi — construiesc socialismul. Fie că te afli la Vaslui, sau la Suceava îndrăgită de Ștefan, sau sus la Putna, sau la Neamț, sau la Borzești — pretutindenea, pe temelia străvechilor așezări și izbînde, clocotește azi viața nouă pe care n-au putut-o cunoaște pînă acum aceste locuri. Și dacă pe aici, au rămas locuri, și cetăți, și legende de pe vremea lui Ștefan voievod, ele stau mărturie a ce a fost și se încunjură cu prezentul nostru plin de vigoare care le cinstește nașterea și trăirea glorioasă.

...Și acum, hai, cititorule, să facem o preumblare să vedem oamenii și faptele care trăiesc și se petrec astăzi pe acolo, pe unde a fost și a luptat marele voievod...

Cum e azi la Borzești, în ținutul Bacăului, unde a copilărit Vodă Ștefănel și unde Gheorghiță, puiul de țăran, a fost săgetat de tătari în stejarul cel-nalt...

Stejarul nu mai trăiește de mult... Pe cioata lui a durat Vodă Ștefan, după ce i-a înfrînt pe tătari, biserica aceasta cu mănunchiuri de discuri smălțuite, care pare că-și trăiește singuratică veacurile. Pare, spun, pentru că la cîțiva metri de ea răsună cascade de glasuri, repezi ca apele Trotușului... Ele aleargă prin ferestrele școlii și suie pînă acolo unde taberele de luptă ale lui Ștefan-copilul se „războiau“ în urmă cu secole. Auzi-le, înfrigurate și totuși îndrăznețe, la recapitularea din ultima zi de școală... „Cinci ori șapte minus cinci fac... fac... treizeci!...“ Asta la clasa celor care mai ieri au scrîșnit prima cifră pe tăbliță... La clasa patra se recapitulează istoria. Auzi vocea Mariei Geană, învățătoarea... „Spune tu, Pîrvule, de cînd pînă cînd a domnit Ștefan cel Mare și unde s-a născut dînsul?“ Lui Pîrvu i se luminează ochii. Se ridică în mijlocul codrului de degete avîntate și răspunde cu gravitatea aceea impresionantă de copil: „O domnit de la 1457 pînă la 1504 și s-o născut în sat, la noi!“

De-alături, din mijlocul stejarilor uzi de ploaie, zidirea lui Ștefan pare că aude și se-nfioară. Pe vremea cînd s-a văzut statornicită aici, și-n lungii secoli de scdere de apoi, n-a mai auzit pînă azi vorbe despre Ștefan rostite cu atîta mîndrie. Nici atîta freamăt și niciodată atîtea gînduri de viitor. Căci, în recreații — bătrîna zidire știe — toți cei care-au schimbat puștile de soc de demult cu avioanele de hîrtie colorată își fac planuri să învețe mai departe, să fie ingineri, agronomi cu știință...

Ploaia a stat, frunzele stejarilor sclipesc ca banii de argint în soare și fetele au ieșit să facă repetiție la jocuri, pentru serbare... Uite Tărășelul... Cum s-au mai îmbujorat obrajii în frămîntarea amețitoare... Auzi acum vocea îmbărbătată a Emiliei Sasu: „Drag mi-e cîmpul roditor, fără urmă de răzor...“. Din jur hora, săltînd învîrtoșat, îi răspunde într-un glas: „la, la-da, da-la, la...“

Și parcă vîntul dinspre Bogdana vine și ia pe aripă cîntecul fetei și-l duce spre Valea Seacă, pe tarlalele întinse ale gospodăriei colective... Parcă-l aude și omul acela care muncește la prășit în grădină, Ion Constantin Andronic, comunistul.

Nu demult, toate cele zece sate care s-au alipit comunei Borzești erau stăpînite de cinci moșieri... Impreună cu chiaburii, ei tăiau și spînzurau. „Acum s-o schimbat rostul“ — spune Andronic, bătrînul, și fără să-i ceri, îți istorisește nașterea și viața gospodăriei. „Cum s-o născut, draga de ea, la 2 noiembrie din 1952... Cum o vinit la colectiv cele patruzeci și șapte de familii... Cum Andrei Ciubotaru a luat anul trecut pe munca lui 2.441 kg. porumb, 2.715 kg. grîu, 2.300 de lei, floarea-soarelui, zarzavat... Cum Maria a lui Chiriac, dacă se ține coconoasă și nu vine să muncească, nu ia mai nimic...“

Il asculți și pe nesimțite te trezești în capul rîndului de roșii... Căci el, deși vorbește, nu stă o clipă din prășit.

„Vezi, matale? — îți vorbește mai tîrziu șeful de echipă Gheorghe Pavel II. — De-aci scoatem porumb hibrid, voinic ca chiatra... Uite cum am dres: am pus cîte un rînd de moldovenesc, cîte unul de portocaliu...Moldovenescul îi planta—mamă, portocaliul—tată... Cînd a face spicul, îl tăiem la cel moldovenesc și scuturăm polenul de la portocaliu pe mătasa moldovenescului...“ Vorbește firesc, ca omul deprins de cînd lumea și pămîntul cu termenii agrotehnici. Și doară pînă mai ieri nu se frămînta decît pentru codrul de mămăligă de a doua zi...

Pe seară, președintele face socoteli... Iși pune ochelarii de bunic și-ncepe cu cifrăraia: 8.000 bucăți de țiglă, 30 metri cubi de material lemnos, 3 metri cubi de cherestea, tablă galvanizată... Astea s-au adus, drept e, dar cîte nu mai trebuiesc pentru ridicarea grajdurilor noi și a magaziilor de bucate! Doar la toamnă au hotărît să înființeze sectorul zootehnic — o sută de oi, scroafe, vieri... Nu-i atît de lesne... Te izbești de năcazuri și trebuie să le dărîmi, că doar d-aia ești om — și nu mămăligă! Uite cazul cu Elena Antohie. Au stat pe rînd de vorbă cu ea și au convins-o să intre în gospodărie. Pînă cînd și-a băgat la mijloc coada, Vasile Matei, chiaburul din Negoiești. I-a suflat el știe ce vorbe blestemate, că acum femeia ocolește de-o poștă colectiva... Parcă oamenii or să lase treaba așa? Duminică se duc pe la ea, și-or să meargă încă zece duminici dac-o să fie nevoie, ca s-o hotărască din nou. Că așa sînt unii. Mai grei la cale proaspătă. Parcă n-a fost la fel și cînd a fost de s-au înființat în comună cele patru stîne cooperatiste? Cei mai mulți țărani se codeau. Ba că să dea alții oile întîi, să vadă cum merge, ba că mai bine le dau la bacii la care-au apucat... Pînă au văzut că se dă cîte 5 kg. de brînză pentru fiecare oaie, că stîna are ea grijă să rostuiască și cu cotele de lapte, și plata izlazului — și au început să-și dea oile de cu vară, pînă toamna tîrziu... Astăzi, în cele patru stîne s-au strîns 1.267 oi. 293 dintre ele sînt la stîna lui Petru Cercel, în deal la Gîrbovana...

Auzi fluierul? Le zice strașnic unchieșul Ciubotaru... Pînă acum a purtat mioarele departe, taman la Valea Căiuțului. El în frunte, Ștefan Pavel pe-o aripă, strungarul cu caș în loc de mustețe pe cealaltă aripă și Turcu, dulăul, pe din urmă. Acum, la apus, cînd nălbioara s-a frăgezit de rouă, se întorc la stînă... Baciul Cercel și ciobanii se așează mulcom pe scăunașele scundace, iar băietanul dă la strungă: „Țîîî, țurcană nărăvoasă!...“ Laptele șuvoiește gras și cald în căldări, cu iz de mintă și ierburi muntene. Ca într-un neauzit cîntec de clopoței, mulsele trec una cîte una la țarcul de odihnă și ciobanii se pun la masă... Baciul frînge mămăliga și dă socoteală: „Am vorbit în sat, la cooperativă, că luna asta am trecut frumușel plănuțul... 600 kg. brînză am dat la cooperativă și 300 la oameni... Dac-om trece mereu așa pînă la toamnă, o lua și cooperativa, și oamenii, mai mult, și noi om lua premii...“ Ciobanii tac, chibzuiesc, apoi unchieșul se uită în tăcere spre coperiș. Și zice: „Le-am spus din nou de tablă și carton... Că nu mai putem sta așa, să ne ude ploaia... Le-am spus și răspunsul matale, unchieșule... Că nu ți-e de noi, cît de caș, că-l strică apa... Au făgăduit... Eu le-oi bate capul de cîte ori oi coborî... Așa cum am făcut pînă mi-o dat halatul cel alb...“ Ciobanii beau apă, se șterg la gură cu mînecile, dau drumul la oi și pleacă să le poarte în cină... Iar baciul, după ce aprinde felinarul, se înstrăiește cu halatul alb și trece la cășărie...

...A apărut și creștetul lunii pe dealul Corbului... Acum, la sfatul popular, președintele îl dojenește pe Ion N. Marin care s-a lăsat pe tînjeală și nu și-a însămînțat pămîntul... Colectivistul Botezatu se chibzuiește cu nevasta unde să așeze mai bine țigla pe care a luat-o alaltăieri, pentru porumbul dat la cooperativă... Iși face omul casă nouă... Tinca a lui Petrache Mocanu din Radiana dă de mîncare vițelului pe care s-a prins prin contract să-l îngrașă... Sus, la Borzești, în deal, pe prispa lui Macovei, deputatul, cîțiva oameni pun la cale să îndrepte treaba la căminul cultural. „De luni de zile n-o mai vinit pe la noi cinematograful... De ce? De ce să nu vină? Avem acum și lumină electrică...“

Așa e astăzi pe plaiurile unde s-a născut Ștefan Vodă: arde lumina electrică și oamenii luptă pentru ca viața să li se lumineze din zi în zi mai mult...

La Suceava, unde Ștefan a avut scaunul domnesc și cetate nebiruită...

Lîngă ruinele cetății, Lucaciuc, bătrînul paznic, dăduse foc vreascurilor de brad și-n ceața aceea înmiresmată ea ți-a apărut deodată mai falnică decît în orice închipuire. Iată blocurile acelea masive, năruite în bună parte, pe care se sprijinea podul mișcător. Iată mulțimea de încăperi, cu zidiri a căror trecută putere te uimește... Trăinicia aceasta i-a închipuit-o cetății Petru Mușat, i-a dat-o Alexandru cel Bun și i-a desăvîrșit-o Vodă Ștefan. Pe-atunci, pe cînd era puternică, a rezistat eroic la două asedii turcești și unul polon. Pe-atunci au zăngănit pe-aici armele... Azi, migălesc arheologii, inginerii, zidarii. Se fac săpături, se strîng

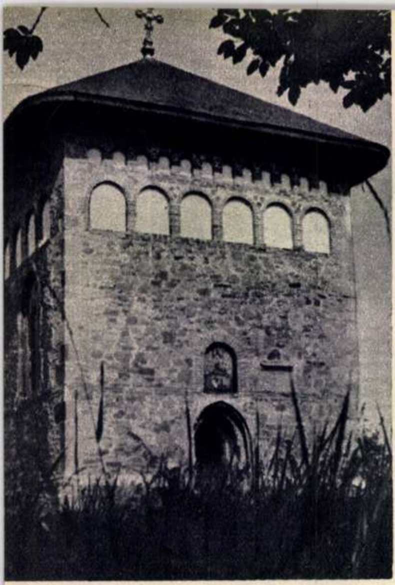

Stînga: Biserica din Borzești (regiunea Bacău) ridicată de Ștefan cel Mare în 1493 — 1494. Legenda spune că a fost clădită pe cioata stejarului lîngă care tătarii l-au săgetat pe Gheorghiță, prietenul și tovarășul de joacă din copilărie al domnitorului.

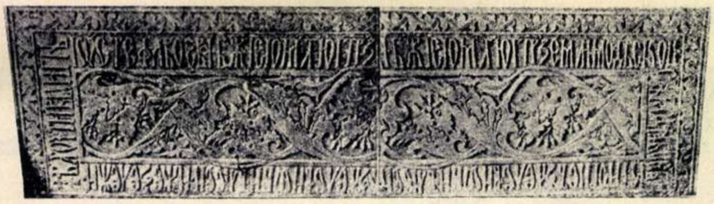

Piatra funerară din marmoră de Carrara, de pe mormîntul marelui voievod, din biserica de la Putna.

cu grijă obiectele găsite, se consolidează zidurile.

Asta se petrece aici acum. Dar în oraș, în orașul acesta născut de-a lungul secolelor din căsuțe firave de lemn, ce se petrece?

Il văd desfășurat, întinerit, clocotind ca în oricare altă zi din anii noștri. Iată, la cîțiva kilometri, fabrica de pielărie și încălțăminte „Străduința“, din Ițcani, reclădită și amenajată în 1949 din ruinele unei foste fabrici de zahăr. In sălile mari, lucrul e în toi. Mai toate operațiile la sectorul de încălțăminte sînt mecanizate. „Dar nu era așa“ — îți spune imediat ce vezi asta, Dumitru Latu — fruntaș în întrecere și inovator. De la el, de la alți muncitori, afli că, printre mașinile de bază instalate în ultimul timp, optsprezece sînt sovietice. Mecanizarea, creșterea productivității muncii au cerut în scurt timp introducerea benzii glisante în toate secțiile și mecanizarea transporturilor interne. „Vinovați“ de realizarea tuturor acestora, prin folosirea rezervelor interne, sînt electricianul comunist Iacob Covalschi și tovarășii săi.

Datorită mecanizării, producția la talpă a crescut de două ori, la piele de șapte ori, iar la încălțăminte de șase ori față de 1949.

Să gîndească asupra felului cum pot fi smulse toate posibilitățile locale și să le folosească înzecit, a intrat în obiceiul muncitorilor de la „Străduința“. O spun faptele. Iată: Anton Raiovschi și Gh. Cristoreanu au construit, din patru mașini aruncate la fiare vechi, două mașini-perie și două de glăzuit. Șerban Vasiliu a făcut o mică „revoluție“ în tipicul folosirii sforii de înșirat, în diferite faze de producție: a eliminat-o complet, înlocuind-o cu șireturi. La tăbăcărie se refolosesc azi zemurile de cenușar. Rezultatul? Consumul de sulfură de sodiu s-a redus cu 9.000 kg. anual. Tot prin rezerve interne s-a construit clubul, și cîte altele nu s-au făcut! Din păcate, însă, muncitorii nu sînt prea ajutați în privința aceasta. Cabinetul tehnic nu are responsabil de mai bine de-o lună și, deci, inițiativele creatoare trebuie să aștepte...

...Din Ițcani iei iute mașina, un frumos autobus sovietic — pentru transportul comun au sosit de curînd două autobuse sovietice „ZIS“ și unul cehoslovac „Skoda“ — și vii din nou în Suceava. Incotro s-o iei? Ai atîtea de văzut... Poate vrei să te preumbli pe una din străzile de curînd pavate? Căci în străvechiul oraș al lui Ștefan s-au pavat numai în ultimii șase ani peste 40.000 metri pătrați de stradă. Poate vrei să vezi cele patru case construite pe strada Zamcei — sînt atît de frumoase! — sau poate cele două blocuri noi de pe strada Armenească, sau pe cele în construcție de pe atîtea alte străzi? Poate vrei să te plimbi sau să te odihnești în noul parc în care cetățenii au sădit prin muncă voluntară 10.000 de puieți? Sau poate vrei să vizitezi stațiunea experimentală agricolă sau secțiile întreprinderii economice locale a sfatului popular raional...?

In toate clocotește noul. Toate te atrag. Văd însă că pașii te poartă spre spitalul unificat. E bună alegerea. Spitalul s-a schimbat mult de cîțiva ani încoace. Intîi și-ntîi — vezi? — pavilionul acesta nici n-a existat pînă în 1951. In el s-a instalat secția de pediatrie și maternitatea cu 55 paturi. Acum, la ora asta, sus în camera cu perdeluțe ca spuma, proaspeții cetățeni ai lumii își visează primele vise în incubatoarele și pătucurile albe. Tiberiu Hulpe, medicul-șef al maternității, e de mai bine de o oră într-o operație grea... Pe sală, un țăran tînăr, cu bundiță înflorită și cu pălăria mototol în mîini, se preumblă de colo-colo, înfrigurat, absorbit de gînduri și de echilibristica mersului pe vîrful picioarelor. Se întoarce și dă cu ochii de-o soră: „Am vinit... am auzit... că Veronica... din Șcheia sînt... Olteanu-mi zice... am un ficior... Dorel... Să-l văd amu...“ Și cum s-a potrivit să fie zi de vizită, Vasile Olteanu, fericitul tată, intră buzna în salon. Iși sărută nevasta, dar nu-l vede pe Dorel lîngă ea... E la incubatoare... Il auzi pe proaspătul tată cum se roagă de doctorul

Acum este ora „prînzului“ la noua secție de maternitate a spitalului de stat din Suceava. Din camera incubatoarelor și pătucurilor albe ca floarea de cireș, micuții cetățeni sînt dați mamelor, în sala de alăptare.

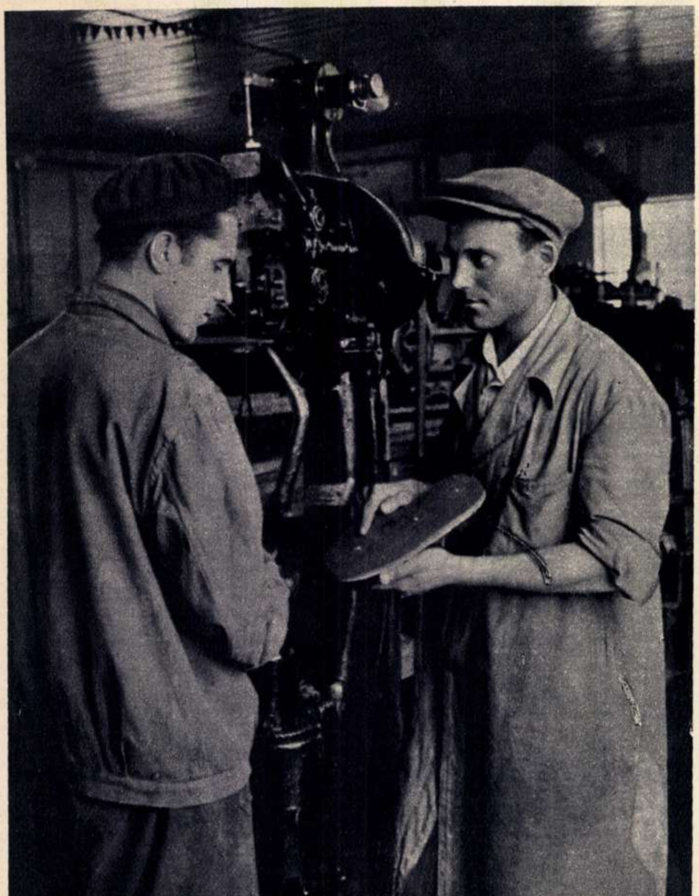

Raționalizatorul Șerban Vasiliu (dreapta), șeful sectorului de încălțăminte de la „Străduința“-Ițcani, îi arată tînărului Constantin Adăscălescu cum trebuie prinsă talpa unui nou model de pantofi.

La I.C.A.R. Suceava pe compartimentul experimental semănat cu diferite soiuri de secară, directorul Nicolae Brătianu (dreapta), inginerul Jana Popescu și tractoristul Dragoș Gulei, care a făcut lucrările cu tractorul, cercetează acum spicele cu bob plin, gata să dea în pîrg.

Hulpe pe sală? „Dacă așa e obiceiul — c-am văzut p-aci — mascați-mă, înfășurați-mă în vată, dar dați-mi drumul să-l văd măcar din ușă... Doar e ficiorul meu..."

... Și-acum să mergem la Casa de Cultură căci astă-seară, ansamblul de stat de cîntece și dansuri al sfatului popular regional dă un spectacol nou. Sala mare — amenajată de cîțiva ani — cu peste 500 de locuri, este plină. Membrii ansamblului sînt muncitori din diferite fabrici și ateliere... Uite, s-a stins lumina și spectacolul a început... Un cîntec popular din regiune, o scenetă, o poezie și nelipsitul moment satiric despre unele treburi de-a-ntoarselea din oraș... Rîsetele sălii curg, și cînd se vorbește de baia comunală unde rămîi adesea cu săpunul pe tine, pentru că nu mai curge apa, și cînd se amintește sfatului popular de promisiunea de a se instala cișmele pe stradă... Uite, vezi? Acum pică în sală, gîfîind, tovarășul cela de la Intreprinderea de Locuințe și Localuri. Iși face loc grăbit și întreabă în șoaptă și cu prefăcută nepăsare pe un tînăr de-alături: „Pe cine-au mai luat ăștia, astă seară în tărbacă?" „Pe dumneavoastră nu, din păcate — răspunde tînărul neluîndu-și ochii de la scenă. — Dar rîndul viitor să veniți mai devreme... Nu de alta, dar cred c-o să se vorbească puțintel și de întreținerea unor imobile, de murdăria de la hotelul de stat nr.2... Am să am eu grijă..."

Bătrîna cetate a Sucevei... Ruinele-i mărturisesc și azi voinicia ei de pe vremea lui Vodă Ștefan. Acum, printre zidurile străvechi migălesc arheologii, inginerii, zidarii...

Aici, la Putna, de pe colina ceea din stînga și-o încordat Ștefan arcul — și săgeata i-a zburat ca rîndunica și i-o ales temelia de lăcaș, înfigîndu-se într-un paltin

Și-n lăcașul acesta doarme de sute de ani Vodă Ștefan... Iată-i mormîntul, dăltuit în marmoră de Carrara, purtînd inscripția de sine aleasă. Iată în muzeul de alături de biserică, mantia lui domnească, cu umerii cusuți în fir de aur. Și tot aici, nenumăratele daruri făcute de el bisericii, brodate cu cusătură scumpă și încrustată cu perle. Nicicînd mai mult ca astăzi nu s-a purtat mai multă grijă prelungirii vieții locașului și odoarelor acestora, care amintesc de voievod și fac cinste poporului care le-a creat. Numai anul trecut, statul nostru a alocat suma de 70.000 lei pentru unele lucrări de consolidare a bisericii.

In urmă cu zece ani, în ajunul eliberării noastre, s-au dat prin locurile acestea lupte crîncene... Timp de șase luni de zile nu s-a clintit de aici frontul împotriva fasciștilor. Apărate cu bărbăție și sînge de către vitejii ostași sovietici, bătrînele lăcașuri au retrăit atunci vremuri eroice de luptă pentru libertate...

Astăzi, dincolo de străvechile zidiri străjuite de „turnul" înalt al „tezaurului", Putna își trăiește viața cea nouă...

Coboară de-aici, pînă jos, la pîrîul Vețăului, și-ai să vezi, la nici două sute de metri de chilia bătrînului Danilă Sahastru, întreprinderea forestieră pentru industrializarea lemnului. Auzi țăcănitul gaterelor și huruiala prelungă a circularelor? Dar mai ales — ascultă — auzi vocea asta? „Mai răpidi, măi... Voltaa". Scandată la nesfîrșit, într-un ritm ciudat, cu neputință de imitat, zvîrlită spre culmile munților covîrșiți de brazi, chemarea asta de om învățat cu pădurea te uimește și în același timp îți dă o siguranță neînțeleasă. Te apropii și iată-l pe stăpînul chemării: șeful de echipă Gheorghe Cîrstean. Auzi-l din nou: „Volta!... Volta!" La comanda asta cei șase oameni din echipă rostogolesc deodată bușteanul cu țapinele de la rampa de descărcare, pe lagăre... Totul cu siguranță și cu o uluitoare sincronizare a mișcărilor. Curînd, după ce scapă de țapine, buștenii sînt sortați și apoi transportați pe linia de decovil pînă la gatere. Aici, pe mulți îi ia în primire moșul Toader Baciu, gateristul fruntaș, care lucrează de treizeci și doi de ani în fabrică. De vorbă cu dînsul poți să stai numai la cantină. Căci poți să-i dai luna de pe cer și nu se clintește de lîngă gater în timpul lucrului.

„Iacă gaterele — îți spune mîncînd cu poftă felul întîi — că la ele m-oi pricepe ca nime'. S-o pus șasă gatere noi... S-o adus o mașină nouă de forță, sovietică... Ea ne-o ajutat să dăm producție de patru ori mai mare decît cînd era Melinte, patronul. Să vezi și cele șasă fierăstraie electrice di secționat buștenii. Tot sovietice sînt... Ci se mai căsneau înainte oamenii la treaba asta!... O făceau cu fierăstraie de mînă... Acum depășesc ghine norma și cîștigă de două-trei ori cît înainte. Ce să-ți mai spun? S-o făcut o rampă de încărcare, s-o adus trii circulare electrice, s-o făcut, la noi, aici, din resturi, două pendule electrice, s-o lărgit mai toate halele de lucru și s-o făcut anul trecut treisprezece case muncitorești." Și tot povestind, a terminat felul doi și iscodește după al treilea... Curînd trece grăbit la gater. Dintr-un metru cub de buștean e planificat să scoată 0,625 metri cubi de cherestea. Dar face el ce face, modelează gaterul cu atenție, dă toate resturile la circulare și în loc de 0,625, scoate 0,640 metri cubi.

...Ai stat cam mult printre forestieri, că uite s-a lăsat seara... Ce se petrece acum în sat? Ce fac oamenii la ora asta? Uite colo, pe malul Putnei celei repezi, două femei stînd de vorbă. Una din ele, cu catrința suflecată, spală rufe în pîrîu. Cealaltă, s-a așezat pe iarbă cu copilul lîngă ea. Sînt cumnate. Pe amîndouă le cheamă Cenușă și amîndouă-s deputate în sfatul comunei... Vorbește acum Floarea, clătind o bluză: „Amu am vinit acasă... Am mărs toată după amiaza prin Putnișoara, și am vorbit cu oamenii pentru cotele de carne... că sîntem rău rămași de rușine... Mai stăi puțin și intrăm în casă că trebuie să pun la foc cina..."

...Mai sus, pe terenul de sport, se face antrenament pentru Spartachiada Satelor... Il vezi pe Cenușă Vasile al lui Gheorghe — tînărul care lucrează la I.F.E.T. — ce strașnic joacă volei?

...Sus în deal, la sanatoriul T.B.C., amenajat acum trei ani într-un fost pavilion regal de vînătoare, e seară de film...

Acasă la el, în fundul cătunului Putnișoara, Ilie Văcăreanu și-a gătat treaba și deschide acum difuzorul de radio... Unul din cele 105 difuzoare ale stației de radioficare care sînt azi în Putna... Iar jos, pe valea Vețăului, în spre bătrîna chilie a lui Danilă Sahastru, un băiat și o fată, rătăciți într-aici de la prășit de păpușoi, merg mînă-n mînă și par a fi uitat că becurile electrice s-au aprins de mult în sat...

*

Asemenea viață freamătă în zilele noastre pe străvechiurile plaiuri ale Moldovei lui Ștefan...

Tot la Suceava, în biblioteca centrală regională care a avut anul trecut 2008 cititori. Numai în primul trimestru al anului în curs s-au împrumutat 9.206 cărți. Multe din acestea au fost citite de copii care, după cum se vede, vizitează în mare număr biblioteca.

In Vaslui, unde Vodă Ștefan a zdrobit în 1475 oștile îngîmfatului Soliman — astăzi, în 1954, în anii regimului nostru, orașul clocotește de muncă pașnică pentru construirea socialismului. S-au ridicat fabrici noi, case, s-au amenajat parcuri, s-au înființat cămine de copii, școli. Una dintre noile școli este cea profesională metalurgică de mecanici agricoli, care pregătește noi cadre de mecanizatori ai agriculturii. In fotografie: o probă scrisă, în ultima zi de școală, înainte de plecarea în practică, la un SMT.

LIDICE TRĂIEȘTE

DE STAVALA OBEC LIDICE
ЕСЬ БЫЛО СЕЛО ЛИДИЦЕ
RE ONCE STOOD LIDICE
ÉTAIT COMMUNE DE LIDICE

Placarda fixată, după eliberarea Cehoslovaciei, la marginea satului distrus de hitleriști.

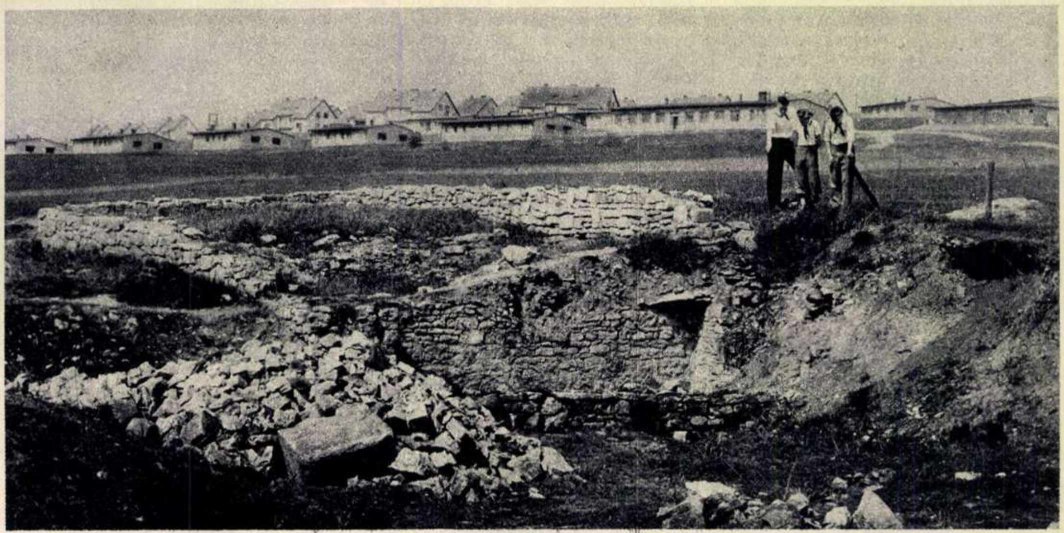

Ruinele vechiului Lidice. In depărtare se zăresc casele, pline de clocotul vieții, ale noului Lidice, construit în anii puterii populare.

REPORTAJ SCRIS PENTRU „FLACĂRA"

de Lidie TARANTOVA — Praga

Pînă și iarba, la Lidice, părea fără culoare. Printre temeliile de piatră ale caselor distruse acum doisprezece ani se strecura, din cînd în cînd, un iepure de cîmp, tot atît de cenușiu ca și pămîntul răscolit și sterp. O liniște adîncă și apăsătoare domnea asupra colinei și asupra albiei secate a pîrîului, ca și în coroanele arborilor care au supraviețuit catastrofei... Sub bătaia soarelui, ruinele pustii și goale parcă spuneau tuturor, cu glas surd: „da — aici fremăta, cîndva, viața unui sat încîntător..."

... Aici, în amurg răsuna vecernia, iar în bisericuța cu poarta de fier forjat îngenuncheau parohul albit de vîrstă și bătrînele credincioase. Prin ferestrele școlii răzbăteau cîntecele copiilor, prin grădini zumzăiau albinele. Spre seară, cînd în case plutea mirosul dulceag al laptelui proaspăt muls, femeile ieșeau pe prispă în așteptarea bărbaților, siderurgiști și mineri ce veneau înșiruiți pe drum dinspre Kladno, orașul, cu ziduri înnegrite, al cărbunelui și al fierului.

O tristă inscripție în patru limbi vorbește în înaltul platoului de la Lidice despre un fapt care a zguduit lumea acum cîțiva ani:

Zde stávala obec Lidice
Zdies bîlo sielo Lidice
Here once stood Lidice
Là était commune de Lidice
(Aici a fost comuna Lidice).

In ziua de 10 iunie 1942 hitleriștii au ras de pe fața pămîntului comuna cehă Lidice. Crima lor au anunțat-o oficial, printr-un comunicat în care se spunea, între altele: „Bărbații au fost împușcați, femeile duse în lagărul de concentrare, iar copiii plasați pentru a fi crescuți cum trebuie. Casele comunei au fost făcute una cu pămîntul, iar numele comunei a fost șters". Cu sînge rece, cu o sălbăticie de neînchipuit pentru mintea omului și fără precedent în istorie, cu un sadism ce face să-ți înghețe sîngele în vine, fasciștii au „lichidat" Lidice.

In muzeul din Lidice sînt păstrate și azi salopetele de muncă și lămpile de mine ale bravilor mineri asasinați de naziști. Pînă în ziua eliberării Cehoslovaciei, ele fuseseră ascunse de mineri în fundul minelor din Kladno.

Sîntem în anul 1954. Deasupra văii strălucesc din nou acoperișurile roșii ale caselor. Tencuieli noi, de culoare deschisă, lucesc pline de prospețime, iar la ferestrele largi înverzesc ghivecele de flori. Un număr de o sută și patru case frumoase, de tip diferit, sînt locuite încă de pe acum. La capătul satului se mai construiește; alte douăzeci și două de case urmează să fie predate locuitorilor încă în cursul acestui an. Noul sat Lidice va cuprinde în total un număr de o sută cincizeci și cinci de clădiri; în comună va funcționa o Casă de cultură bine înzestrată și un magazin de stat modern. In locuințe există instalații de încălzire centrală și de apă. La parterul caselor, locuite peste tot de cîte o singură familie, se află o bucătărie, o cameră, un dormitor și o odaie de copii; sus, la etaj, arhitectul a construit o cameră pentru oaspeți. Noul sat Lidice reprezintă tipul unui sat socialist, în care oamenii trăiesc în același confort ca și la oraș.

Desigur că Lidice nu are încă atîția locuitori cîți a avut înainte de distrugere. Dar, încetul cu încetul, comuna se repopulează. Acelora care au supraviețuit cumplitului calvar, li s-au repartizat locuințe. Așa, de pildă, într-o casă locuiește Hejmova, o bătrînă de optzeci și unu de ani, împreună cu fiica ei Radostova, o femeie de aproape cincizeci de ani. Radostova, și ea cu părul albit, pare a avea cu zece ani mai mult. Ea stă la fereastră cu fruntea luminată, adînc brăzdată, cu ochii ațintiți nu se știe unde. „Bărbatul meu a fost siderurgist la Kladno — spune ea. — Iar băiatul — băiatul a învățat bine". Soțul Radostovei a fost împușcat lîngă zidul gospodăriei lui Horak. Fiului ei de șaisprezece ani i s-a scurs sîngele în același loc.

Bătrînica Hejmova își aduce aminte de anii petrecuți în lagărul morții din Oswieczim (Auschwitz). „Se apropia sfîrșitul războiului, povestește dînsa. Intr-o seară am aflat că în dimineața următoare voi fi dusă și eu în camera de gaze. In noaptea aceea a venit Armata Sovietică. M-au dus la un spital. Am supraviețuit, m-am întîlnit cu fiica mea. Insă nu și cu celelalte tovarășe de chinuri din lagăr..."

Astfel de povestiri auzim în toate casele. Cei din Lidice își amintesc cu jale de bărbații, frații, fiii, tații... copiii — atîția copii mici!

... Deodată strada s-a înviorat, se aud strigăte de bucurie. Priviți acești micuți îmbrăcați în treninguri sau cu șorțuri! E un grup de la o grădiniță. Se țin de mînă, gîndindu-se cu bucurie la prînzul pregătit de mămica. O, ce frumoasă e ziua de astăzi! Astăzi trăiesc în Lidice optzeci și doi de copii. Exact atîția cîți au fost uciși în camera de gazare din Chelm, în iunie 1942.

Ne uităm la micii cetățeni din Lidice care nu mai pot de bucurie. Și deodată îl avem din nou în fața ochilor pe Jiri Frühauf, cel cu ochii mari, mîndru de cravata lui albastră, brodată, și care avea doar patru ani cînd a fost dus la moarte... Il mai vedem și pe Mila Liska, de patru ani. Purta o pălărioară albă de marinar... Pe Pepik Brejcha, de cinci ani, căruia mama i-a pieptănat bretonul deasupra ochilor negri... Pe Elenka Nova, care deși în vîrstă de abia doi ani — rîdea într-una, din toată inima, pe Jarka Storkova, copilă de o frumusețe rară, cu codițele negre și sprintenă ca o scînteie... Il vedem pe flăcăiașul zvelt — Jozka Vanderle, care abia împlinea doisprezece ani cînd l-au ucis cu gaze. Optzeci și doi! Optzeci și doi de copii din Lidice au fost încărcați într-o zi de iunie în autocamionul I.K. — 163391 de către agenții gestapoului din orașul Lodz și duși în fața unei clădiri deasupra căreia se afla un coș din care ieșea fum. Și copiii intrau în clădire, ținîndu-se de mîini („unde ești, mămico?...") „Copiii au fost pla-

Gospodinele satului amenajează o grădină publică.

saţi, pentru a fi crescuţi cum trebuie", se spunea în comunicatul hitlerist din 10 iunie al anului acela. Numai 16 copii din cei 98 au rămas în viaţă. Au fost acei care urmau să fie germanizaţi forţat. După război, cînd au fost găsiţi în Germania şi apoi repatriaţi, nu numai că nu mai vorbeau limba cehă, dar purtau şi nume germane!

Chelm! Acesta nu a fost numai locul tragediei copiilor din Lidice. Acolo au mai luat drumul camerelor de gazare, zeci de mii de alţi copii: francezi, evrei, iugoslavi şi ţigani. La Chelm au fost aduşi şi copii din Romînia. In primul rînd era vorba de copiii deţinuţilor politici antifascişti aflaţi în temniţe.

In oraşul Lodz, o staţie pentru schimbarea trenului spre Chelm, spre camera de gazare, numai un număr neînsemnat dintre micii condamnaţi au avut „norocul" să fie aleşi ca „buni din punct de vedere rasial" pentru germanizare în Reich şi astfel să scape de camera de gaze. Dar nici copiii cu părul bălan şi ochi albaştri din Cehia şi Polonia „nu corespundeau" totdeauna. Vai de copiii cu părul negru, cu ochii negri şi cu tenul închis!...

Soarta comunei Lidice a avut-o şi orăşelul francez Oradour. S-au săvîrşit masacre şi în Ucraina, şi în Rusia, şi în Polonia... Sîngele curgea şuvoi în toată Europa. Lidice devenise însă simbolul suferinţei poporului ceh în cel de al doilea război mondial. In acelaşi timp, Lidice a devenit şi simbolul bestialităţii fasciste.

După cel de al doilea război mondial, s-a întîmplat însă un lucru îngrozitor. A ieşit la iveală că Lidice n-a fost ultimul capitol din istoria suferinţelor oamenilor. Şi satele din Coreea, şi cele din Malaya, şi cele din Vietnam, au avut soarta lui Lidice. Bandele imperialiştilor, corpurile lor expediţionare, adesea întărite cu foşti membrii ai batalioanelor SS, n-au rămas în urma ucigaşilor din Lidice, în îndeletnicirea lor sîngeroasă.

Oamenii paşnici din toată lumea cunosc însă aceste crime şi-i urăsc pe organizatorii lor. Lumea iubitoare de pace cere cu hotărîre încetarea războiului din Vietnam, soluţionarea definitivă a problemei coreene, întărirea păcii. Cu ocazia ultimei mele vizite la Lidice, m-am întîlnit cu ţăranca Ruzena Petrakova, al cărei bărbat a fost împuşcat de nazişti. Cei doi copii ai ei au pierit în camera de gazare. Petrakova este una dintre sutele de femei din Lidice care, întorcîndu-se din lagărul de concentrare, n-a găsit acasă nimic altceva decît nişte pietre acoperite de cenuşă. Am stat de vorbă cu ea pe îndelete. Atît în gîndurile, cît şi în cuvintele ei, Petrakova se întorcea mereu la trecut. Apoi gîndurile ei au revenit la situaţia de azi în lume. Cînd mi-a vorbit de tratativele internaţionale, în glasul ei vibra nădejdea. Trecîndu-şi repede mîna peste frunte, a spus în numele tuturor femeilor din Lidice:

„Nu. Nu cred că va mai fi război. Nu trebuie să mai admitem niciodată izbucnirea unui nou război. Am suferit prea mult!"

Lajos LÉTAY (Cluj)

Inimii să-i simţi îndemnul

E duminică. Să şadă
Ar putea, colea-n grădină...
Unde merge? Cu ce treabă,
Uitînd umbră şi odihnă?

Uliţa-i ca de văpăi...
Poate plouă pînă-n seară!
Merge moşul – paşii săi
Stîrnesc pulberea uşoară.

Merge spre „Viaţă nouă" –
Poate-o ţiglă s-a slăbit,
Poate lîngă şură plouă
Peste-un plug neadăpostit.

Ploaie ani în şir şi bine,
Dar un pai să nu se piardă!
Cu aceste gînduri vine –
Pe-a gospodăriei poartă.

Pe bătrîn astfel vedemu-l,
Vorbe mari nu-ncap aici.
Inimii să-i simţi îndemnul
Chiar un vreasc dacă ridici.

In romîneşte de **Ion BRAD**

Coşmarul ocupaţiei hitleriste a fost de mult destrămat. Copiii noului Lidice se pot bucura iar de viaţă.

Viaţa înfloreşte din nou în Lidice.

CAPITALA ASTRONO

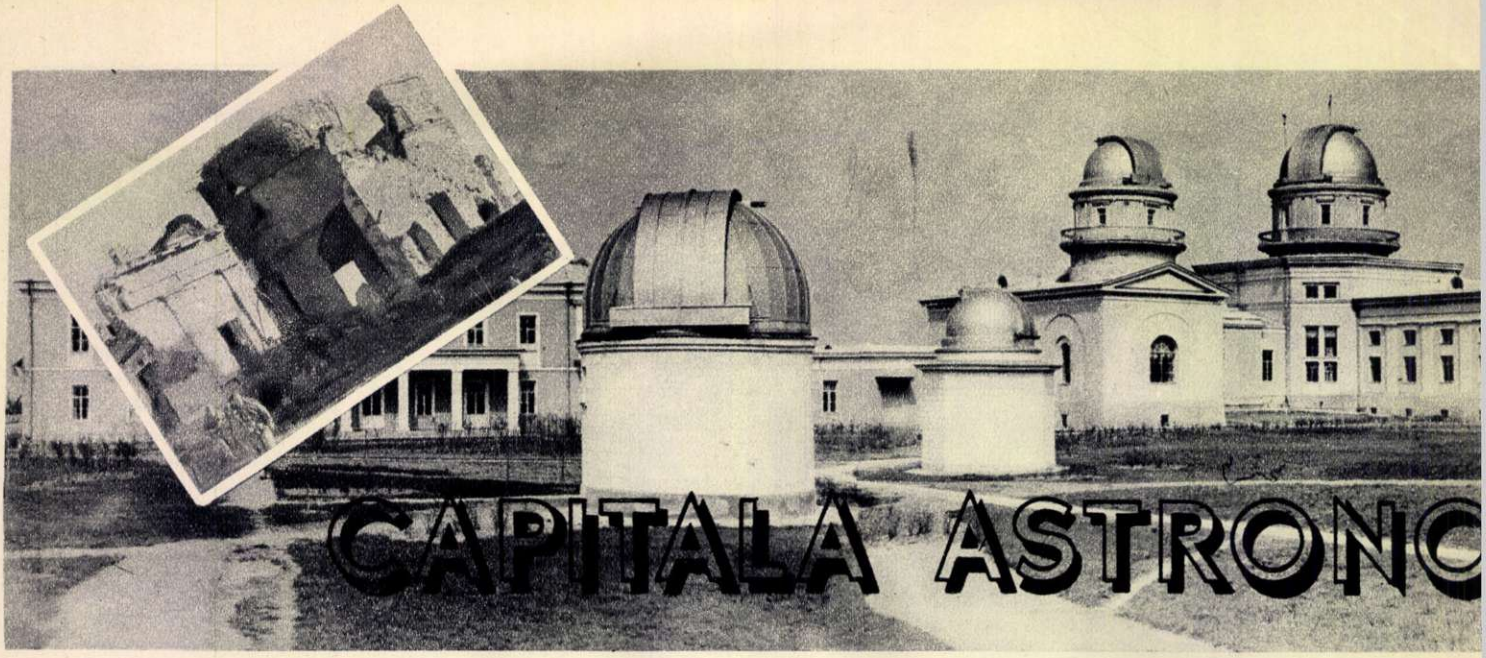

Vedere generală a Observatorului, azi. Stînga sus: iată cum arăta Observatorul din Pulkovo în anul 1943, după bombardarea lui barbară de către cotropitorii hitleriști.

Nu de mult a avut loc la Leningrad un eveniment de seamă atît în viața oamenilor de știință sovietici, cît și în viața milioanelor de cetățeni ai orașului ce poartă numele marelui Lenin: într-un cadru sărbătoresc a fost inaugurat vestitul observator astronomic central din Pulkovo al Academiei de Științe a U. R. S. S., reconstruit din temelii.

Pe colina Pulkovo, unde pînă în urmă cu cîțiva ani sălășluiau ruinele mohorîte ale bătrînului observator distrus de cotropitorii hitleriști, se înalță acum, mîndru și luminos, monumentalul observator renăscut.

Este nou acum observatorul acesta minunat, dar el are o istorie veche de mai bine de-un veac.

In urmă cu 120 de ani, un grup de savanți ruși înaintați, în frunte cu V. I. Struve, au stabilit, pe bază de date și calcule științifice, că punctul cel mai înalt al colinei Pulkovo este locul cel mai nimerit pentru construirea unui observator astronomic. Un an mai tîrziu, într-un cadru solemn, se punea piatra fundamentală a observatorului. Sub lespede, a fost îngropată o medalie de platină, pe care era gravată fațada viitorului observator și semnele Zodiacului.

La 19 august 1839 a avut loc inaugurarea oficială a observatorului astronomic, care în anii existenței sale a devenit celebru prin preciziunea observațiilor și cercetărilor sale științifice. Așa se explică de altfel rolul de mare însemnătate pe care l-a avut observatorul din Pulkovo în dezvoltarea științei astronomice ruse și mondiale.

In istoria astronomiei, vechiul observator din Pulkovo a deschis o pagină nouă prin faptul că astronomii lucrau aici după un plan bine stabilit nu pentru un an sau doi, ci pentru un secol.

Valoroase observații și cercetări ale astronomilor ruși din Pulkovo au fost reluate și în mod creator îmbogățite și dezvoltate de eminenții astronomi ai epocii sovietice.

Răspunzînd mai multor cititori care ne-au cerut materiale mai amănunțite despre noul observator din Pulkovo, publicăm articolul alăturat.

de B. MARKOV

Observatorul din Pulkovo este denumit „Capitala astronomică a lumii". Acest observator, întemeiat în 1839, a devenit de mult celebru prin descoperirile științifice făcute de eminenți savanți ruși ca F. A. Bredihin, A. A. Belopolski și alții care au lucrat aici. Observatorul a devenit, însă, deosebit de cunoscut în anii Puterii Sovietice, cînd, datorită atenției acordate înfloririi științei de către P.C.U.S. și Guvernul Sovietic, la dispoziția oamenilor de știință ai observatorului s-a pus un utilaj modern, unic în lume.

In timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, Pulkovo se găsea în prima linie a apărării Leningradului. Barbarii fasciști au prefăcut observatorul în ruine. Pentru refacerea lui, Guvernul Sovietic a alocat zeci de milioane de ruble. Au trecut numai cîțiva ani și vestitul observator, acest adevărat orășel științific, își trăiește din nou viața sa de muncă creatoare.

Intrăm pe teritoriul acestui orășel. Drumul asfaltat duce spre clădirea splendidă a hotelului, în jurul căruia este amenajat un scuar mărginit de plopi, mesteceni și meri. In dreapta hotelului se află clădirea principală a observatorului, iar în stînga, locuințele colaboratorilor științifici.

Prin centrul rotondei observatorului trece unul dintre meridianele globului — meridianul Pulkovo — linia obținută prin întretăierea globului pămîntesc cu un plan care trece prin centrul și polii pămîntului. De la acest meridian a pornit măsurarea sistematică a pămîntului rusesc.

Trecem pe lîngă clădirile în care sînt instalate aparatele astronomice. Directorul observatorului, Alexandr Alexandrovici Mihailov, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., ne explică:

— La Pulkovo se păstrează încă și acum instrumentele confecționate cu 100 de ani în urmă, după proiectul lui V. I. Struve, mare specialist rus în domeniul astronomiei practice, întemeietorul observatorului și primul lui director. Aceste instrumente sînt folosite și astăzi pentru a determina coor-

V. Zuikov, colaborator științific al Observatorului, punînd la punct celostatul — un aparat cu ajutorul căruia se fac cercetări solare.

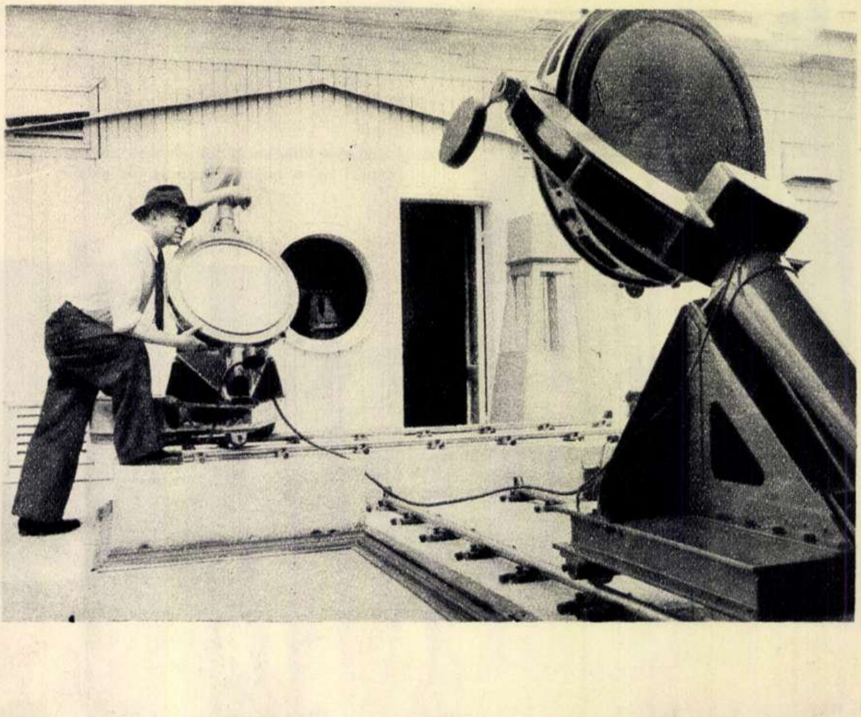

Un astrograf original, cu focarul scurt, cu ajutorul căruia se fotografiază spectrele stelelor, pentru determinarea vitezei razelor. Lîngă aparat, L. A. Panaiotov, candidat în științe fizico-matematice.

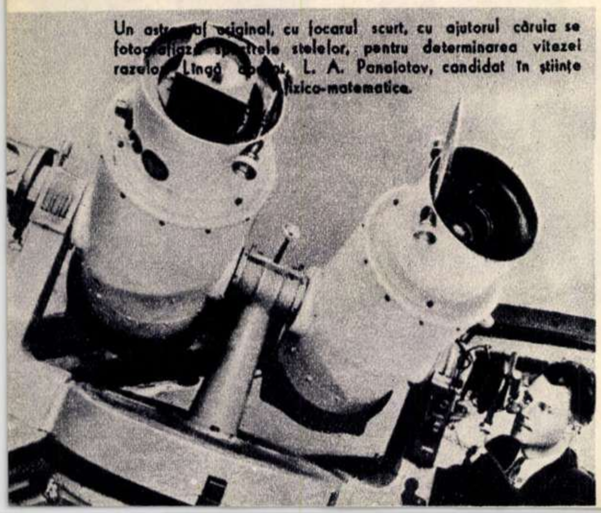

MICĂ A LUMII

donatele astrelor. Este folosit de mulți ani și marele telescop — zenitul de la Pulkovo, care permite stabilirea variațiilor în latitudine ale pămîntului. Acestea reprezintă tot ce u rămas din trecut, — spune Alexandr Alexandrovici. Restul, tot ce se află aici, este nou.

Inainte de război la observator a fost instalat un mare telescop solar orizontal, construit după sistemul lui Nikolai Gheorghievici Ponomariov și Dmitri Dmitrievici Maksutov, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., ambii laureați ai Premiului Stalin. Acest telescop a fost distrus de un proiectil inamic. Al doilea telescop de mari dimensiuni, construit după proiectele ce s-au păstrat, este singurul instrument de acest fel din lume. Cu ajutorul lui, și sub conducerea profesorului Vladimir Alexeevici Krat, colaboratorii științifici ai observatorului studiază fenomenele ce se petrec la suprafața soarelui.

Marele telescop permite observarea unor stele a căror lumină este de un milion de ori mai slabă decît a stelelor pe care le vedem cu ochiul liber.

Observatorul are și alte instrumente originale, unice în lume...

*

... Se lasă amurgul. Abia atunci începe la observatorul din Pulkovo ziua de lucru. Astronomii se îndreaptă către aparatele lor. Lîngă telescop o poți vedea pe Sofia Vasilievna Romanskaia, candidat în științele fizico-matematice, o cercetătoare care și-a început activitatea la Pulkovo încă în urmă cu 45 de ani.

La Pulkovo lucrează numeroși tineri care au îmbrățișat munca de astronom. Lîngă telescopul solar îl poți vedea în zilele senine pe G. F. Valșin, cel mai tînăr astrofizician, care a terminat abia anul trecut Universitatea din Ural. Aici se găsesc și numeroși absolvenți ai Universității din Leningrad și ai altor universități.

Făcînd cercetări numeroase și multilaterale, începînd încă din anul 1845, oamenii de știință ai observatorului au editat cataloage de stele, care sînt înzecit mai precise decît cele din străinătate. Toți astronomii din lume se folosesc și astăzi de cataloagele de stele ale observatorului din Pulkovo. In prezent, astronomii sovietici lucrează la întocmirea unui catalog nou, și mai precis, în care pentru prima oară rețeaua fixă de coordonate nu va mai fi determinată în raport cu stelele, ci în raport cu sistemele stelare, care se află dincolo de Galaxie, la distanțe de zeci și sute de milioane de ani-lumină.

Aici se fac și observații pentru serviciul meteorologic al U.R.S.S. Unul dintre întemeietorii serviciului meteorologic, prof. N. N. Pavlov, laureat al Premiului Stalin, a descoperit metoda înregistrării fotoelectrice a stelelor în timpul observării lor. Datorită acestei metode există posibilitatea determinării timpului cu o precizie excepțională. Conținutul acestei metode constă în faptul că steaua ce trece la meridian, ajungînd în cîmpul vizual al aparatului lui Pavlov, se înregistrează „singură“ cu ajutorul fotoelementului. Astfel se obține determinarea timpului cu o precizie pînă la a mia parte de secundă.

*

... Pulkovo a devenit din nou un mare centru astronomic.

Pe înălțimile de la Pulkovo viața pulsează din plin. Cîte cuvinte de caldă recunoștință primesc oamenii de știință ai observatorului din partea marinarilor flotei comerciale, a piloților aviației civile, a geodeziștilor și gravimetriștilor, pe care îi ajută prin descoperirile lor astronomice! Această recunoștință a oamenilor sovietici arată ce importanță practică imensă au lucrările oamenilor de știință din domeniul astronomiei.

Telescop cu menisc de 50 cm. construit după sistemul savantului sovietic D. D. Maksutov

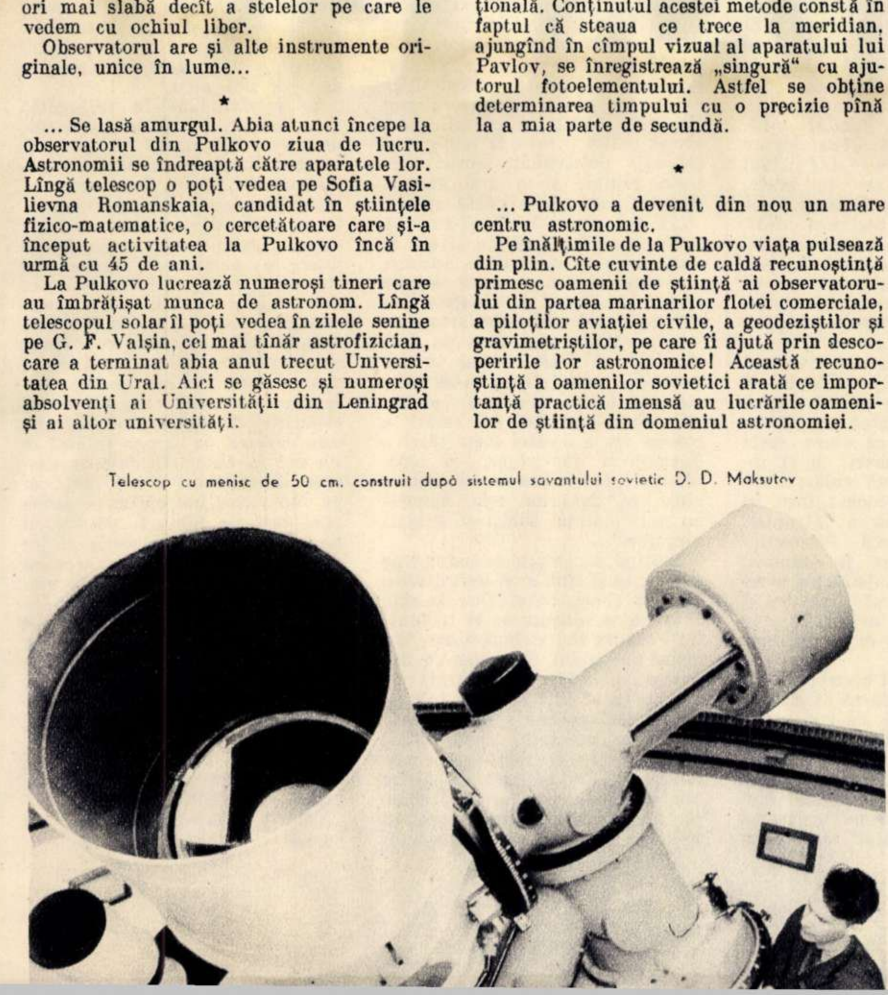

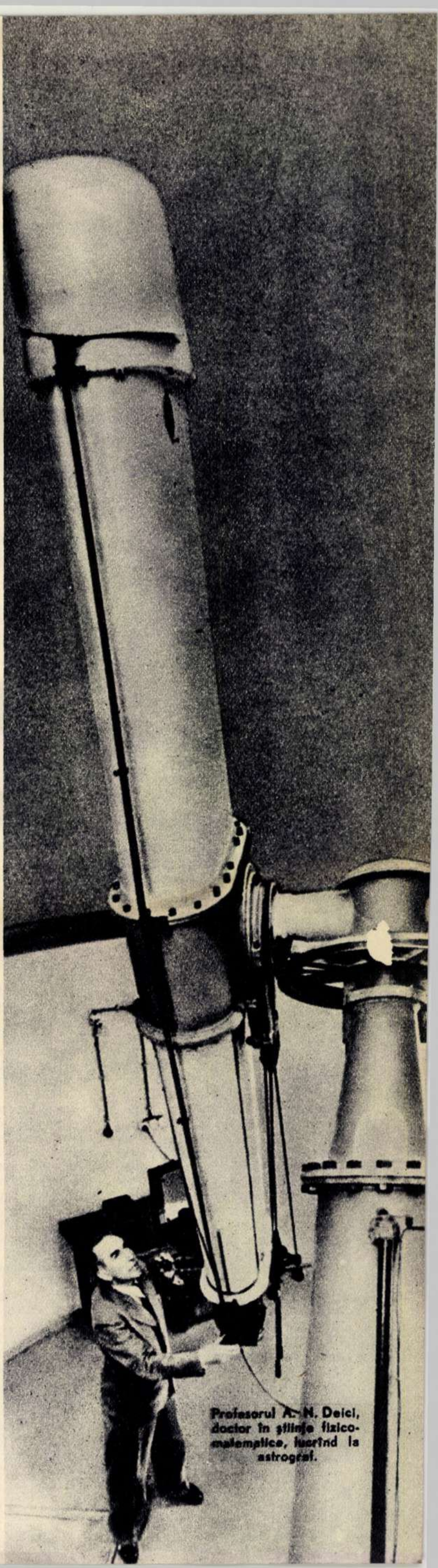

Profesorul A. N. Deici, doctor în științe fizico-matematice, lucrînd la astrograf.

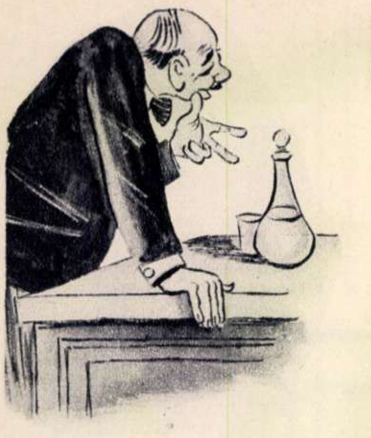

ORATORUL

de

Emil GÎRLEANU

In ultimul an al secolului trecut venea la Iași ca sublocotenent un proaspăt absolvent al școlii militare, pe nume Emil Gîrleanu. Dar tînărul ofițer se simțea atras mai mult de literatură decît de cariera armelor și curînd îl aflăm printre obișnuiții cenaclelor literare ieșene și colaborator la revista „Arhiva“ și la cotidianul „Evenimentul“. Dezvoltîndu-se o dată cu alți scriitori din generația sa, ca Mihail Sadoveanu, Jean Bart, D. Anghel, ș. a. — Emil Gîrleanu se dedică scrisului, dîndu-și curînd demisia din armată.

Lucrările lui Gîrleanu oglindesc în mare parte aspecte din viața socială a vremii și-și trag puterea din legătura cu poporul și din dragostea pentru natură. Fie că e vorba de viața de mizerie a țărănimii ce robea pe moșiile ciocoiești, fie că e vorba de soarta soldaților morți de holeră pe pămînt străin, în timpul campaniei din 1913, Emil Gîrleanu scrie o serie de schițe și articole demascatoare, dovedind o deosebită înțelegere pentru cei ce suferă. „(Țăranul soldat“ ș. a.)

Cea mai fecundă activitate a avut-o între anii 1907—1910, cînd a dat tiparului: „Cea dintîi durere“ (1907), „Intr-o noapte de mai“ (1908), „1877, Schiță de război“ (1908), „Din lumea celor care nu cuvîntă“ (1910).

Scriitorul moare tînăr, la 2 iulie 1914, în plină vigoare a creației sale.

Scrisă cu sensibilitate și căldură, cu o deosebită măiestrie artistică, proza lui Gîrleanu a marcat un pas înainte în tînăra noastră literatură.

Ea a militat pentru o literatură inspirată din realitatea vieții romînești, lovind fără cruțare în cosmopoliții care o denaturau cu lucrări formaliste, maimuțărite după literatura decadentă a apusului.

Din lucrările sale cu caracter social face parte și schița, „Oratorul“, pe care o publicăm mai jos.

Tocmai isprăvise de mîncat friptura, cînd Ghiță Năstase, agentul, îi aduse o scrisoare. Conul Tase Filoreanu desfăcu domol plicul și citi:

Iubite Tase,

In împrejurări grele, la cine să alergăm? Firește, — la tine. Afaceri grabnice mă silesc să plec numaidecît. Și astă-seară, la 8 ceasuri, cred că știi: sînt cele două întruniri, în despărțirile III și IV, la care trebuie să vorbesc. Bizuit pe marele tău talent, plec mai mulțumit și împăcat în mine însumi decît chiar dacă aș fi vorbit eu alegătorilor.

Al tău îndatorat,
Jean.

P.S. Iartă-mă că-ți scriu, așa, pe fugă; mai am jumătate de oră pînă să plece trenul. Tocmai, — semnul buletinelor noastre de vot e crucea.

De multe ori îi scrisese șeful; dar niciodată nu-i așternuse rînduri mai călduroase ca acestea. Conul Tase era încîntat. Inghiți o bucată de plăcintă în pripă, sorbi de două ori din cafea și porunci să-i aducă o trăsură. Erau 7 ceasuri. Iși îmbrăcă redingota, își apucă tabachera cu tutun, iar coana Tica Filoreanu îi puse în portofel vreo două scobitori, căci se putea, după întrunire, soțul dumneaei să guste ceva, cu prietenii.

Peste cîteva clipe, trăsura luneca, sprintenă, spre sala „Jupiter“, unde se ținea întrunirea despărțirii a III-a. La intrarea oratorului, sala se cutremură de strigătele de bucurie ale alegătorilor; conul Tase Filoreanu era cunoscut și recunoscut ca mare vorbitor. Cînd păși în sală, fața conului Tase se rumeni ca floarea mărului, cînd se așeză în fața mesei, se aprinse ca trandafirul, iar cînd ridică degetul să se facă liniște, obrajii i se înflăcărară ca bujorul. Dar tăcerea se întinse peste capetele celor strînși să audă și conul Tase începu să vorbească. Cele dintîi cuvinte îi ieșiră din gură mai mult suflate decît spuse. Intotdeauna pățea așa. Vorbele parcă se-necau, se amestecau, se îmbulzeau la poarta dinților, pînă ce, în sfîrșit, stăpînirea de sine le rînduia, le făcea să iasă una cîte una, curate, înșirate cu darul pe care, într-o măsură, conul Tase îl avea. Tulburarea ținuse două-trei clipe doar; alegătorii cunoscură îndată glasul care, și acum, tuna și fulgera împotriva tuturor acelor care erau de alte păreri decît ale conului Tase Filoreanu și tovarășii săi care făcuseră toate... ei orînduiseră țara; ei alcătuiseră legile cele înțelepte; ei ieftiniseră traiul; numai de la ei, toată suflarea putea să aștepte îmbunătățirile viitoare!...

Din cînd în cînd, cîte un glas răgușit striga, vajnic: „Așa-i!“ Și atunci, ca o furtună, strigătele se încălecau, geamurile zbîrnîiau de vuiet: „Așa-i! Așa-i! Așa-i!“ Un om scurt, cocoțat pe un scaun, lîngă un stîlp, în fundul sălii, ridica mîna și țipa: „Jos; jos cu ei!“ apoi clătinîndu-se, lua stîlpul de care se sprijinea în brațe, să nu cadă. Atunci Năstase făcea liniște, — avînta bastonul deasupra capului și poruncea: „Tăcere!“ Și tăcerea se făcea îndată.

Apoi vorbele conului Tase își luau iar șirul, unele după altele, ca niște tovarășe bune care știau ce aveau de făcut...

Conul Tase se înfierbînta; vorbea, și-n aceeași vreme își da seama de toate; gura spunea una și gîndul mergea alături, înțelegea că robise sala, simțea că putea vorbi așa trei-patru ceasuri, o zi întreagă, o săptămînă chiar, dacă ar fi fost nevoie. Deodată, însă, își aminti că mai are o întrunire. Trebuia să sfîrșească. Post-scriptum-ul i se înșiră în minte... „Tocmai—semnul buletinelor noastre de vot e crucea“. Ăsta era și sfîrșitul; avea să încheie în chip măreț. Conul Tase se umplu bine în haină:

...„Astfel, iubiții noștri prieteni, voi încheia arătîndu-vă că semnul buletinelor noastre de vot, semnul cu care pornim la luptă e crucea; cu ea vom merge la izbîndă. Căci, domnilor, crucea e semnul credinței noastre strămoșești; crucea e cel dintîi semn pe care mama noastră ne-a învățat să-l facem în fața sfîntului iconostas; pentru strălucirea crucii, sfinții mucenici au murit în chinuri; pentru cruce, Domnii noștrii viteji au luptat în șirul veacurilor; și în sfîrșit, pe cruce, Domnul nostru Isus Hristos și-a jertfit viața pentru mîntuirea păcatelor omenești! Așadar, crucea e semnul care vă va călăuzi, — credeți în ea și mergeți la izbîndă. Și mai judecați, iubiți alegători, că-n vreme ce noi pornim la luptă creștinește, potrivnicii noștri, ca niște păgîni, și-au ales steaua, doar ca toți să le poată spune: „Vai de steaua lor!“ Și-au ales steaua, care-i tot așa depărtată de noi, ca și ei de inimile noastre, ale tuturora; și-au ales steaua rece, — rece ca și sufletele lor neîndurătoare; și-au ales steaua, — steaua călăuzitoare care nu lasă în urma ei decît lumina mincinoasă a unei clipe; și-au ales steaua, iubiți alegători, pentru că ocîrmuirea lor de astăzi e steaua rea a acestei biete țări!... Făcîndu-vă dar cruce, și lepădîndu-vă de cei care zboară printre stele, ca duhurile rele, mergeți cu noi, înainte, iubiți și stimați alegători“...

Suflînd, cu șiroaie de sudoare pe frunte, ca și cînd ar fi ieșit dintr-o baie cu aburi, conul Tase de-abia răzbi să se coboare de la tribună. Toți căutau să-i strîngă mîna, să-i spună un cuvînt, în vreme ce, din partea cealaltă, sala duruia de tropote ca și cînd năvălise în ea o herghelie speriată. In sfîrșit, cu mare greutate, conul Tase izbuti să se îndrepte spre ușă. Alegătorii din cealaltă despărțire vor fi pierdut răbdarea. Trebuie să se grăbească. Dar drept în ușă, un om suflînd de fugă, îi întinse o scrisoare. Conul Tase Filoreanu o luă, se apropie de lampa din peretele sălii și citi:

Tase,

Scriu de pe scara vagonului. Un gînd mă muncește că, grăbit cum eram, ți-am scris greșit; așa sau nu, vreau să plec liniștit: să știi că semnul buletinelor noastre de vot e steaua, nu crucea, cum mi se pare că ți-am spus. Ține bine minte.

Jean

Conul Tase rămase împietrit. Arătă scrisoarea lui Năstase:

— Ce e de făcut?

Nasul borcănos al lui Năstase se aprinse deodată ca o lampă. Se scărpină după ceafă. Apoi, ca omul care nu dă de la nimic înapoi, răspunse:

— Să îndrepți greșeala dincolo, coane Tase.

Conul Tase simțea că i se scoborîse tot sîngele în inimă. Firește, atîta-i mai rămăsese; să dreagă dincolo ce, fără voia lui, stricase aici. Se sui repede în trăsură, și peste un sfert de ceas se oprea în fața sălii „Apolon“, din despărțirea a IV-a.

Sala plină; în ea un freamăt cumplit de nerăbdare. In despărțirea aceasta erau foarte mulți cîrciumari, care știuseră cum să vie la întrunire. De la cele dintîi vorbe ale conului Tase, urlete ridicau acoperămîntul. In mijlocul tuturor, un sfrijit, cu mustața lungă de părea înnodată pe după urechi, își șuiera mereu cuvintele: „Suuș cu conu Tase! Suuș cu conul Taaase!“ Dar Năstase ridică bățul: „Tăcere!“ și gurile se închiseră cîteva clipe. Cu alte vorbe, cu alte întorsături, conul Tase ajunse tot acolo; tot ei, nimic ceilalți. Și iarăși simți de la o vreme că poate cuvînta așa un ceas, două, o zi, o săptămînă chiar, și gîndul mergea domol alături... Trebuia să încheie. Dar ăsta era greul: ce spusese dincolo trebuia să întoarcă aici. La urma urmei, vorbele, gîndea conul Tase, sînt ca și mănușile: le poți întrebuința și pe dos, dacă nu ți-e de ce-or zice alții.

Se potrivi bine în redingotă:

...„Așadar, iubiții mei prieteni, un lucru mai am să vă spun, și anume: drept semn al buletinelor noastre de vot, drept semn al biruinței noastre, am ales steaua. Cu ea să țineți, cu steaua cea bună care veghează mereu, strălucitoare deasupra partidului nostru; cu steaua să țineți, căci fiecare dintre noi, o știți, avem cîte o stea, care ne adumbrește din înalt cu raza ei cea norocoasă; cu steaua să țineți, căci atunci cînd dînsa apare, cerul rămîne senin, norii se duc. De steaua noastră să vă călăuziți, da fraților, cum Magii s-au călăuzit de steaua tainică ce i-a dus la ieslele în care se născuse Mîntuitorul! Și nu uitați că, pe cîtă vreme noi pășim pe urma unei raze de lumină, potrivnicii noștri și-au luat ca semn al lor crucea! Crucea, — semnul ce se pune la casele de vînzare, de vînzare ca și sufletul lor; crucea, — semnul cu care se înfierează spatele celor nemernici; crucea, — crucea roșie care acopere pe cei istoviți și răniți în lupte; crucea, semnul care amintește de tăcerea, de muțenia cimitirelor! Puneți-le, dar, cruce, și lăsați-i“.

Cu mîna întinsă, cu privirea grozavă, conul Tase încheie cu glasul răsunător:

„Morții cu morții, domnilor, viii cu viii!“

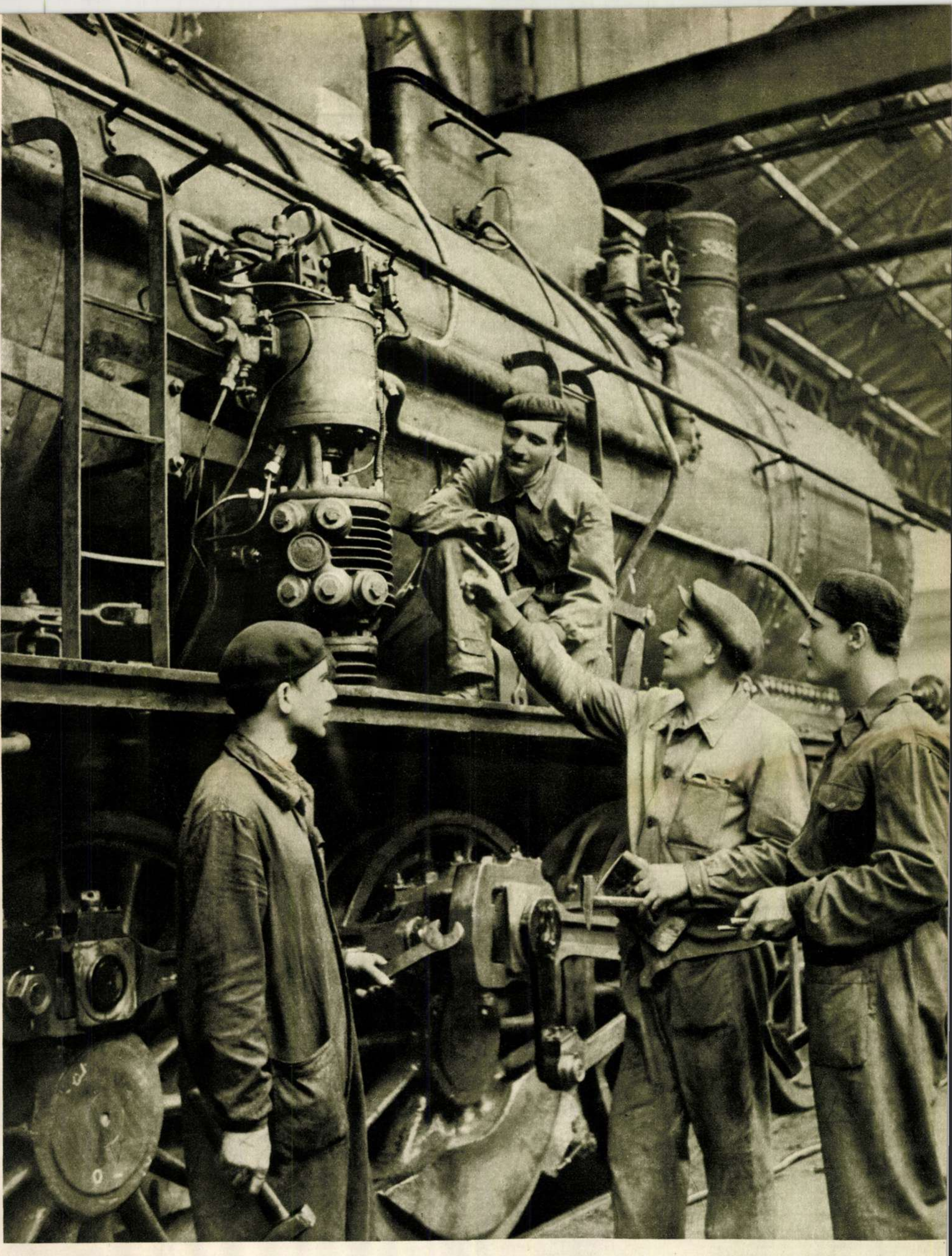

Locomotiva e gata să plece pe parcurs. Montorii fruntaşi Dumitru Butnaru, Dumitru Alexandrescu şi Vasile Bordeianu, din secţia a II-a montaj general de la Atelierile C.F.R. – Griviţa Roşie, dau în primire maşina recepţionerului Nicolae Ciuhat.

Legume pentru oraş. La gospodăria agricolă de stat din Popeşti-Leordeni, se încarcă în camioane legume proaspete pentru aprovizionarea cantinelor şi a pieţelor din Capitală.

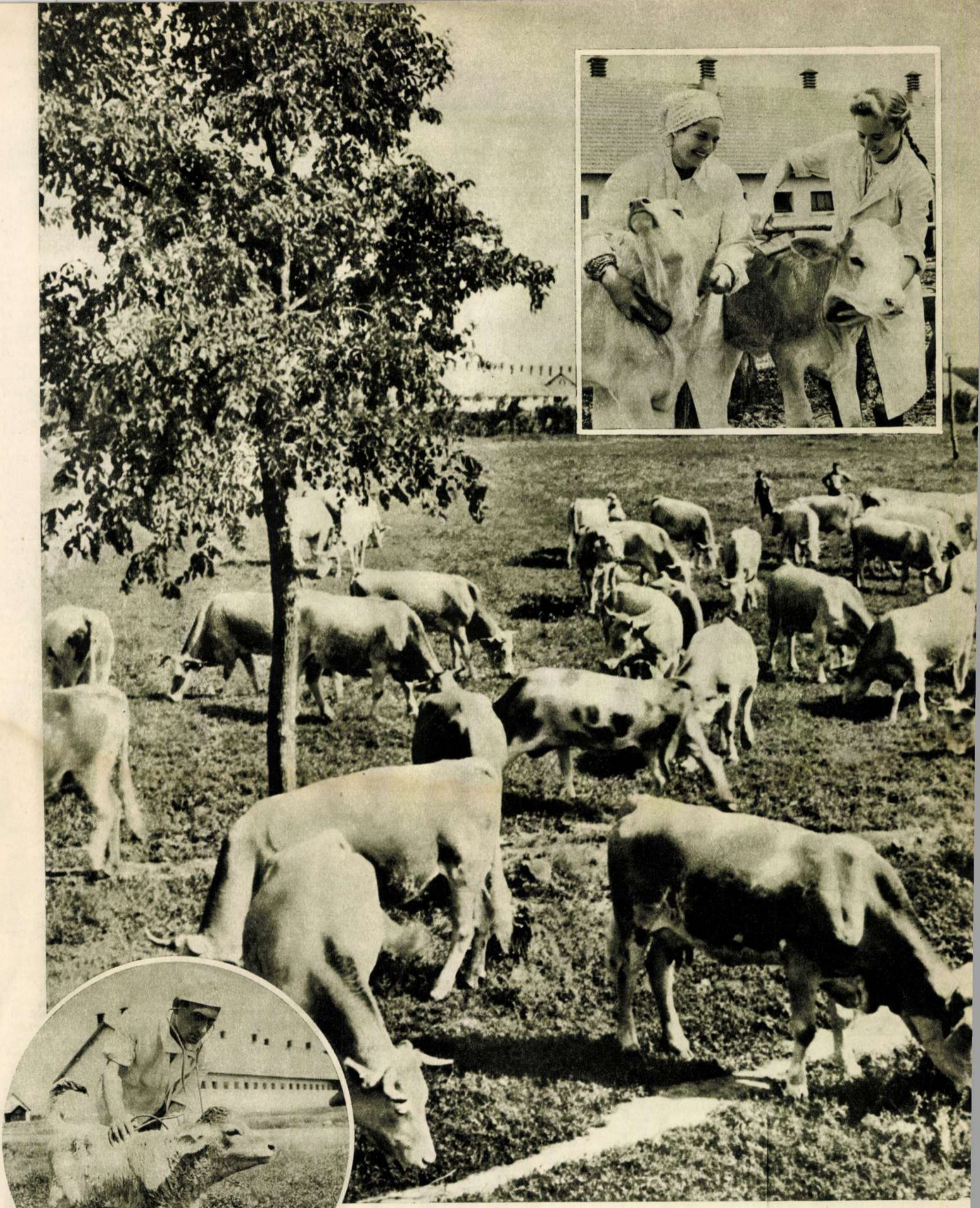

Mai mult lapte pentru creşe şi cămine de zi, pentru gospodăriile oamenilor muncii! Mai multă carne pentru hrana oraşelor! O bună îngrijire a vitelor asigură traducerea în viaţă a acestor chemări. Iată cîteva aspecte de la crescătoria de vite a gospodăriei agricole de stat – Pantelimon, regiunea Bucureşti. In fotografia mare: o cireadă de vite pe islazul gospodăriei; sus în dreapta: viţeilor li se face în fiecare dimineaţă o riguroasă toaletă; în medalion jos: unul dintre noii născuţi, în timpul unei consultaţii medicale.

DESENELE UNUI ARTIST LUPTĂTOR

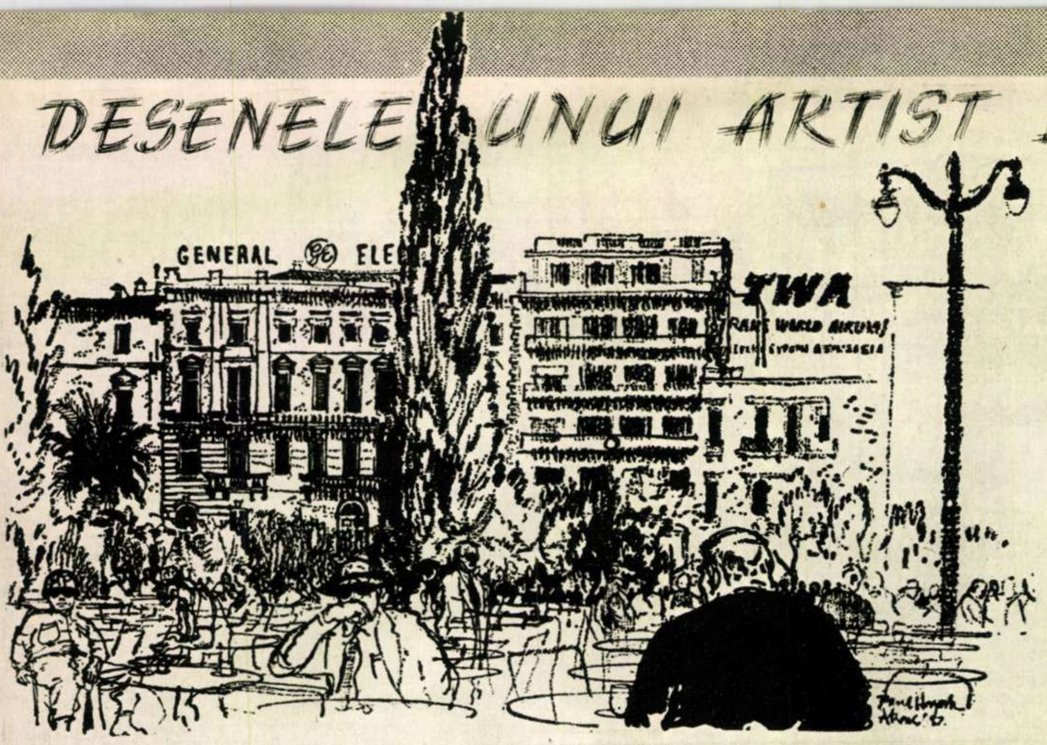

Piața Constituției". Cîtă amară ironie în alăturarea acestor două cuvinte aspectului cestei piețe centrale din Atena! „Libertatea" pe care o simbolizează constituția greacă e apare, în adevărata sa înfățișare, în desenul lui Paul Hogarth: afaceriști autohtoni și ilitari americani se lăfăiesc la mesele de pe terasa unei cafenele, din piața dominată e firmele cu neon ale lui „General Electric" și ale altor monopoluri americane ce stăpînesc Grecia.

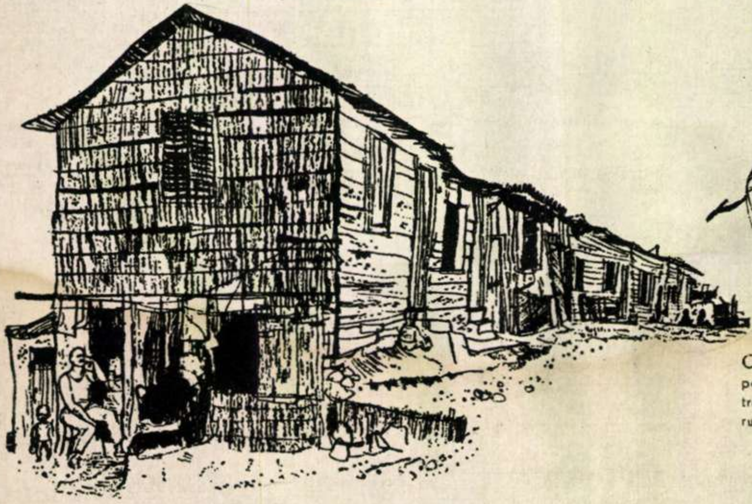

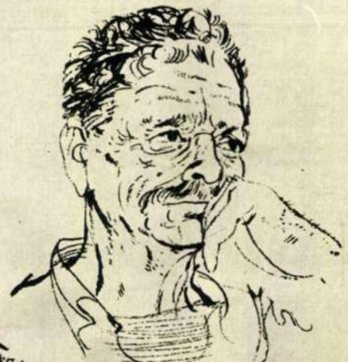

Curajul și dîrzenia sînt caracteristice poporului muncitor al Greciei. Aceste trăsături se desprind și din figura minerului din Peristeri, desenată de Paul Hogarth.

„Locuințe" pentru muncitorii greci...

Una dintre numeroasele temnițe cu ajutorul căreia ocupanții americani și monarho-fasciștii greci vor să sugrume lupta dreaptă a poporului grec; închisoarea Averoff.

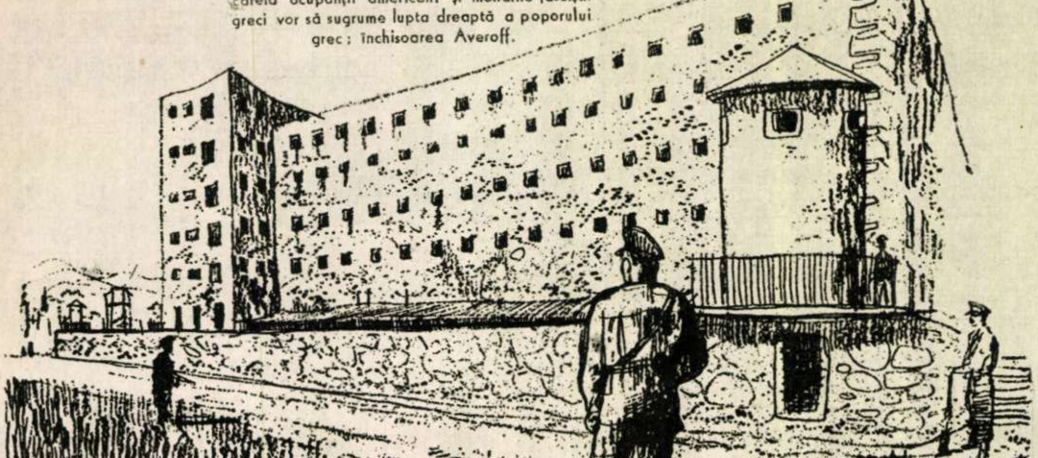

Un album cu scoarțe galbene și cîteva zeci de desene...

Autorul este un artist dintr-o țară capitalistă și se numește Paul Hogarth, iar albumul e intitulat: „Un popor care se apără" și se ocupă de poporul Greciei de azi.

„Aceste desene — spune autorul în prefață — le-am închinat femeilor și bărbaților din Grecia care rezistă celei mai teribile tiranii și despre care nimeni nu se îndoiește că vor fi victorioși". Și desenele, și cuvintele aparțin unui englez — unui artist englez — înarmat cu setea de a cunoaște și cu curajul de a dezvălui adevărul vieții. „Greutățile, sărăcia și speranțele de viitor ale unui popor care de veacuri luptă împotriva tiraniei și opresiunii", iată ce-a încercat artistul să ne arate în desenele sale.

Este al doilea album al acestui artist, care îmi cade în mînă, și, ca și prima dată, frunzărindu-l, mă uimește posibilitatea pe care ți-o dă, ca spectator, de a cuprinde dintr-o dată tot ceeace a surprins, din conținutul momentului ales, ochiul artistului.

Caut să-mi închipui greutățile prin care poate trece un artist conștient, un artist care — după cum spune chiar Paul Hogarth — „nu mai poate trăi separat, care trebuie să fie conștiința picturală a omenirii, zugrăvind tragediile și eroismul timpurilor noastre", — într-o țară în care o mînă de oameni supuși americanilor și de spaima de a nu-și pierde puterea, hăituiesc buna credință și dreptatea. Caut să-mi închipui toate acestea și nu mă pot împiedica de a vedea deosebirea ce există între aceste condiții și cele în care artiștii noștri, în toată libertatea, au dreptul de a vedea și apoi înfățișa pagina de azi a istoriei noastre.

Desenele lui Hogarth, laconice, pline de un dramatism zguduitor, ne vorbesc despre „binefacerile" aduse de ocupația americană, despre mame scheletice purtînd în brațe copii și mai scheletici, despre șomeri, despre cocioabe în care locuiesc muncitori, despre copilandri firavi, necrescuți, cu membrele rahitice, în contrast cu luxul cafenelelor, al cinematografelor, în contrast cu obezul negustor satisfăcut de sine. Dar aceste desene ne mai vorbesc și despre curajoșii muncitori, luptători pentru dreptate, despre procesele în care ei se transformă din acuzați în acuzatori, despre lagărele și închisorile care nu le pot înăbuși glasul.

Mijloacele plastice extrem de simple folosite de Hogarth, notațiile precise, nervoase, în care caută să evidențieze tocmai ceea ce trebuie, trezesc imaginea clară a vieții din Grecia de azi.

Sinceritatea în a surprinde și reda esențialul vieții, protestul indignat, ca și necesitatea de-a împărtăși prin arta sa adevărurile crude cunoscute de el, îi atrag lui Paul Hogarth justificata noastră apreciere și simpatie.

Florica CORDESCU

UN CÎNTĂREŢ AL PĂCII

Paul Robeson

de Mircea BUCIU

artist emerit al R.P.R.

Pe Paul Robeson l-am ascultat deseori. Intorceam butonul aparatului de radio şi dacă îi auzeam glasul, orice ocupaţie era lăsată la o parte. Multe voci frumoase am auzit în viaţa mea. Dar nu sînt multe acelea care izbutesc, asemenea glasului lui Robeson, să umple întreaga încăpere atunci cînd răsună, să te învăluie şi să te răscolească, să vibreze mult timp în aer, chiar şi după ce s-a stins.

O vreme am fost înclinat să atribui această vrajă a vocii lui Robeson timbrului său de o gravitate plină de căldură, muzicii negre — pline de farmec — pe care el o cîntă, tehnicii sale desăvîrşite. Căci, fără îndoială, Paul Robeson este un maestru în arta sa. Mi-am dat însă curînd seama că greşesc. Că ceea ce dă atîta negrăită frumuseţe şi forţă emoţională muzicii lui Robeson, este, în primul rînd, marea sinceritate pe care o pune în cîntec. Paul Robeson nu cîntă pentru a-şi etala darurile vocale, ci pentru că are ceva de spus. Iar cîntul său vorbeşte cutremurător despre tragedia poporului negru din S.U.A. dar şi despre deşteptarea lui, despre revoltă şi despre luptă.

Lucrul acesta l-am înţeles, poate şi mai bine ca pînă acum, cu cîtăva vreme în urmă. L-am înţeles citind o scurtă notă din pagina patra a unui cotidian. Era reprodusă acolo o declaraţie făcută presei de Paul Robeson: „Diferiţi comentatori ai ziarelor şi posturilor de radio, precum şi diferite reviste — spunea declaraţia — răspîndesc o calomnie fantastică afirmînd că Paul Robeson „şi-ar fi schimbat concepţiile". Aş vrea să fac următoarea declaraţie pentru presă: întregul sens al vieţii şi al activităţii mele este devotamentul faţă de convingerile mele. Ca şi în trecut, în prezent îmi consacru neabătut şi în întregime toate forţele luptei pentru pace şi democraţie în întreaga lume".

Paul Robeson îşi reafirma, în aceste cîteva rînduri, profesiunea sa de credinţă. Cu acelaşi curaj cu care a cerut — la Golden Gate Auditorium, locul tradiţional de întruniri din Harlem — să se pună capăt odiosului război din Coreea. Cu aceeaşi hotărîre neînfricată cu care a cîntat la Peekskill, în pofida pogromului fascist pus la cale pentru a-i împiedica concertul. Cu aceeaşi consecvenţă cu care a susţinut oricînd şi oriunde drepturile poporului negru, drepturile tuturor celor oprimaţi. Ceea ce m-a surprins însă şi m-a indignat în legătură cu nota pe care am citit-o, a fost această nouă şi perfidă manevră folosită de scribii presei lui Hearst pentru a-l compromite pe marele tribun al luptei pentru pace: „Paul Robeson şi-a schimbat concepţiile". E o încercare disperată de a compromite pe acest artist-luptător. Incercare care a eşuat, însă, ca şi altele precedente.

Lucrurile sînt cunoscute: cu ani şi ani în urmă, la începutul carierii sale artistice, Robeson, cîntăreţul negru cu voce de aur, mai putea fi auzit în eleganta sală de concert Carnegie-Hall. Era pe vremea cînd impresarii, ispitiţi de bunele afaceri pe care le făgăduia o astfel de voce — fie ea şi a unui negru — se băteau între ei pentru a organiza concertele lui Robeson. Apoi însă — şi lucrurile sînt foarte proaspete — urlete huliganice au încercat să înăbuşe glasul acesta puternic şi melodios. Lui Robeson i s-a interzis să mai cînte în sălile de concert ale Broadway-ului, i-au fost închise uşile marilor teatre. Dar artistul a continuat să cînte: pe estradele de lemn din Harlem şi pe micile scene improvizate în grădinile publice, pretutindeni unde sutele şi miile de oameni simpli — albi ori negri — aşteptau cu emoţie cîntecul lui. „Nu demult am fost la Oakland — povestea el odată. Din cauza persecuţiilor era greu să dau concerte acolo. Dar mă duceam unde erau oameni şi, în loc să lupt pentru un auditoriu de o mie de oameni, vorbeam şi cîntam în faţa a 5000—6000 pe zi, mergînd de la o biserică la alta şi de la o adunare la alta".

Howard Fast înmînînd lui Paul Robeson medalia de aur a Premiului Internaţional Stalin „Pentru întărirea păcii între popoare".

Numele lui Paul Robeson nu mai evoca, în aceste condiţii, doar imaginea unui cîntăreţ de talent, ci şi pe cea a unui mare luptător pentru libertatea omului, pentru liniştea omenirii. Iar numele acesta nu mai putea fi făcut uitat prin scoaterea lui de pe afişele şi reclamele Broadway-ului. El trăia în conştiinţa maselor.

Atunci a fost pus la cale pogromul de la Peekskill, „prima manifestare de mari proporţii, făţişă, a fascismului american" — cum o numeşte Howard Fast, martor şi cronicar al faptelor petrecute la Peekskill în 1949.

Faptele sînt cunoscute: în acea vară, gruparea „People's Artists" (artiştii poporului) — care se ocupă cu culegerea şi valorificarea folclorului muzical american — şi-a programat concertul anual — la care îşi dădea concursul şi Paul Robeson — la Peekskill, un mic orăşel situat la 50 mile de New-York. Pentru a împiedica acest concert al lui Robeson, care însemna o nouă şi puternică acţiune în favoarea păcii, a fost organizat, cu ajutorul cîtorva sute de lepădături din legiunea americană, înarmate cu măciuci, boxuri şi pietroaie, un linşaj în masă, un înfiorător pogrom.

Huliganii nu şi-au putut duce însă la bun sfîrşit întregul lor plan: cei veniţi să-l asculte pe Robeson s-au apărat cu străşnicie, respingînd atacurile fasciştilor. Iar peste o săptămînă concertul — împiedicat prima oară — a avut, totuşi, loc: Robeson a cîntat în faţa a sute şi zeci de mii de oameni care au răspuns în felul acesta, cu hotărîre, provocărilor fasciste.

Afacerea Peekskill a eşuat şi ea. Vocea lui Robeson nu a amuţit. Ea a răsunat din nou, limpede şi gravă, acoperind urletele isterice ale reacţiunii. A răsunat şi atunci cînd, oprit fiind de a participa la cel de-al doilea Congres Mondial al Partizanilor Păcii, şi-a trimis impresionantul său mesaj imprimat pe o bandă de magnetofon. Şi cu toate că lui Robeson i s-a ridicat paşaportul — crezîndu-se că astfel şi vocea lui va fi oprită să treacă graniţele Americii — glasul lui Robeson nu are nevoie de paşaport: pe calea undelor, pe discuri, pe bandă de magnetofon, el străbate lumea întreagă, purtînd un înflăcărat îndemn la lupta pentru fericirea omului.

Cuvintele rostite atunci cînd i s-a decernat, în sala de concert a hotelului „Therese" din New-York, medalia de aur şi diploma de laureat al Premiului Internaţional Stalin „Pentru întărirea păcii între popoare" vor răsuna multă vreme în auzul americanilor cinstiţi: „Putem fi mîndri că ne-a revenit privilegiul de a participa la această luptă măreaţă pentru o pace trainică."

Şi pentru că nimic nu a putut înăbuşi glasul lui Robeson, pentru că numele lui a devenit astfel un adevărat simbol al Americii luptătoare pentru pace, reacţiunea a plăsmuit atunci cea mai odioasă minciună, menită să-l compromită pe Robeson în faţa maselor de milioane de americani cinstiţi: „Paul Robeson şi-a schimbat concepţiile!"

Răspunsul răspicat pe care el l-a dat acestei provocări, a făcut să amuţească orăcăielile presei imperialiste: „Să-mi schimb concepţiile? O, domnilor reprezentanţi ai presei, mai bine v-aţi schimba dvs. concepţiile, deoarece ceea ce constituie crezul meu a şi început să prindă viaţă."

Paul Robeson este şi va rămîne al nostru. Al celor ce iubesc copiii şi muzica, florile şi pacea. Şi va lupta, sîntem siguri, cu aceeaşi tărie pînă cînd crezul său va fi pe deplin împlinit.

O FORŢĂ DE NEÎNVINS

ASIA luptătoare

de A. CERNEA

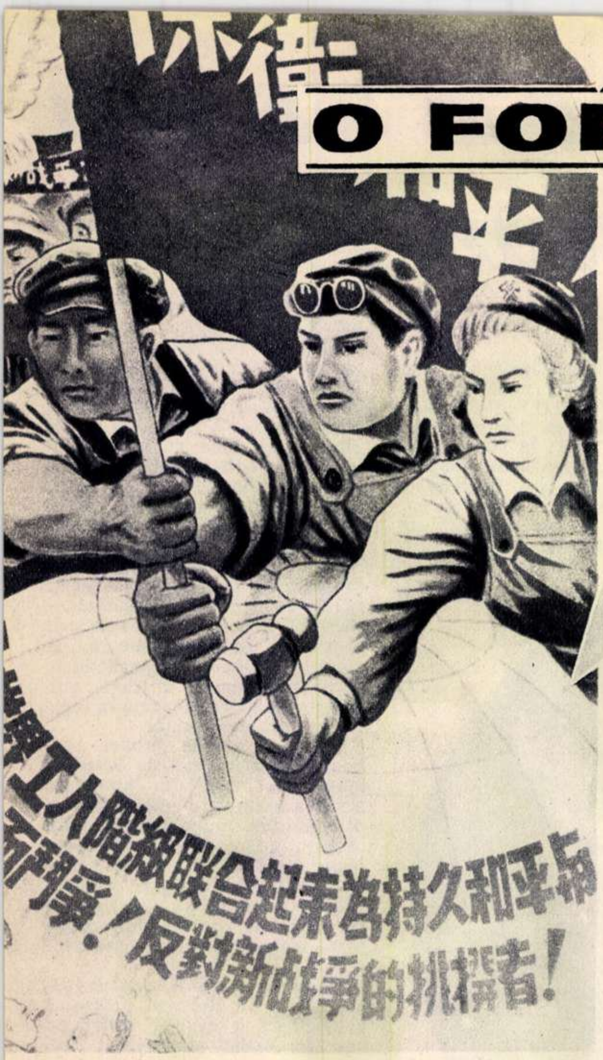
工人階級联合起来為持久和平
爭！反對新战爭的挑撥者！

Pentru salvarea păcii. Oamenii muncii din lumea întreagă luptă uniţi pentru o pace trainică, pentru democraţie populară! Impotriva aţîţătorilor la un nou război.

Desen de Su Kuo-şin (Pekin)

O subcomisie pentru afacerile externe a Camerei Reprezentanţilor din S. U. A. " — scria revista reacţionară americană „Collier's“ în numărul ei din 28 mai — a ajuns la concluzia că America pierde în momentul de faţă bătălia pentru simpatia şi sprijinul popoarelor asiatice, în ciuda celor peste 8 miliarde dolari cheltuiţi pentru ajutor militar, tehnic şi economic, de la sfîrşitul celui de al doilea război mondial. Subcomisia este de părere că, dacă banii ar fi putut fi un factor determinant, Statele Unite nu ar mai fi avut acum vreo problemă de rezolvat în Asia, ceea ce nu este desigur cazul.“

Acelaşi lucru l-a spus nu de mult şi unul din ziarele burgheze din Franţa, „Combat“, relevînd mai ales efectul pe care-l are asupra popoarelor Asiei faptul că cercurile guvernante din S.U.A. sprijină regimurile antipopulare din unele ţări ale Asiei şi uneltesc împotriva Republicii Populare Chineze. „Prin atitudinea lor faţă de China lui Mao Ţze-dun, a scris „Combat“, ca şi prin sprijinul sistematic pe care-l acordă reprezentanţilor regimurilor feudale — un Cian Kai-şi, un Li Sîn Man, un Bao Dai — Statele Unite au ridicat împotriva lor popoarele Asiei, care nu vor ca teritoriile lor să devină o nouă Coree sau o nouă Spanie.“

Multă vreme imperialiştii americani au crezut că, prin forţa armelor şi prin clinchetul ispititor al dolarilor, vor putea cuceri poziţiile pierdute şi vor menţine pe cele pe cale de a fi pierdute în Asia. Ei mizau de asemeni nu numai pe clicile trădătoare şi corupte din ţările celui mai mare continent de pe glob, dar şi pe aşa zisa „incapacitate“ a popoarelor asiatice de a se conduce singure, fără „ajutorul“ american sugrumător.

Chiar în 1949, atunci cînd forţa mişcării de eliberare a popoarelor Asiei devenise destul de vizibilă, unul dintre „ideologii“ imperialiştilor americani, Lennox Mills, susţinea că în ţările din Asia de sud-est n-ar exista lideri politici „cu experienţă“, că acolo populaţia ar fi ignorantă şi că ar manifesta indiferenţă faţă de constituirea unor guverne naţionale.

al Indiei creşte şi se întăreşte mişcarea partizanilor păcii. In fotografie: aspect de
ţinut la Bombay.

In Vietnam, Khmer, Patet-Lao, cotropitorii suferă mari pierderi în oameni şi material. In fotografii (sus): un tanc francez şi (jos): un avion de provenienţă americană, distruse de forţele populare.

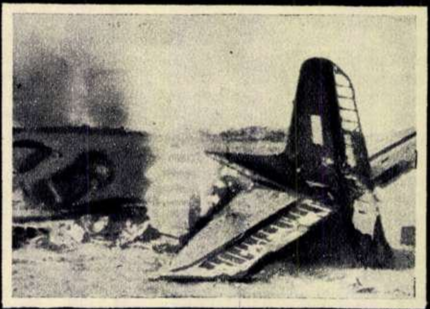

Concluzia: Asia de sud-est trebuie să fie condusă „de puterile occidentale, și în primul rînd de Statele Unite“!

Și nu erau numai vorbe. Tot pe atunci, generalul Mac Arthur, căruia imperialiștii americani s-au căznit ani de zile să-i făurească renumele de conquistador nr. 1 al Asiei, elabora „teoria“ biciului pe spinarea popoarelor asiatice; iar conducătorii americani investeau miliarde de dolari în încercarea de a salva și menține în China regimul feudal al lui Cian Kai-și.

Firește că o asemenea aventură nu putea decît să se prăbușească în mod rușinos. Marele popor chinez i-a izgonit pe Cian Kai-și și pe toți mandarinii și generalii săi corupți și subordonați imperialiștilor străini, și și-a luat soarta în propriile sale mîini. Calea libertății îi era clar indicată de gloriosul Partid Comunist Chinez, același partid care-l condusese cu fermitate și înțelepciune din victorie în victorie pînă în ziua de neuitat de 1 Octombrie 1949, ziua proclamării primului stat popular și democratic, cu adevărat independent, din istoria milenară a Chinei, Republica Populară Chineză. „Catastrofa“, după cum denumește și astăzi John Foster Dulles eliberarea Chinei, se întîmplase. Cel mai numeros popor din lume, stăpîn al uneia dintre cele mai bogate țări din lume, se rupsese, odată pentru totdeauna, din lanțurile robiei și exploatării coloniale. In Asia aceasta a fost cea mai însemnată consecință a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și a victoriei asupra fascismului în cel de al doilea război mondial.

Un 1 Mai la Djakarta, în Indonezia. Manifestanții poartă drapelele celor cinci mari puteri ca o chemare la încheierea unui Pact al Păcii, în vederea asigurării destinderii internaționale.

Eliberarea Chinei a constituit o cotitură hotărîtoare în istoria luptei de eliberare a popoarelor din țările coloniale și în primul rînd din Asia. Mișcarea de eliberare națională din Indochina, Malaya, Indonezia, Filipine, se desfășoară impetuos, dînd lovituri necruțătoare agresorilor de veacuri ai popoarelor Asiei.

Una din puternicele demonstrații antiimperialiste ale populației din Teheran.

Astăzi bătrînul continent asiatic renaște la o viață nouă. S-a terminat sau se termină perioada îndelungatei robii coloniale a țărilor Asiei. Cine nu înțelege acest lucru nu poate evita înfrîngerile.

Imperialiștii, în cap cu cei americani, au primit o lecție amară în Coreea, al cărei popor, mic dar eroic, și-a apărat cu succes libertatea în fața cotropitorilor veniți de peste țări și mări. A ieșit la iveală cu acel prilej încă o caracteristică a vremurilor noi în Asia, caracteristică redutabilă pentru înrobitori: solidaritatea popoarelor Asiei față de agresorii imperialiști, manifestată în chipul cel mai concret prin ajutorul frățesc dat Coreei luptătoare de eroicii voluntari chinezi.

Imperialiștii primesc astăzi o lecție, asemănătoare lecției coreene, în Indochina. In războiul colonialist dus de ani de zile împotriva popoarelor din Vietnam, Patet-Lao și Khmer, burghezia reacționară franceză, tot mai mult „ajutată“ și subjugată de imperialiștii americani, sacrifică resurse materiale și omenești din ce în ce mai mari. Dar colonialiștii nu au putut și nu pot evita înfrîngerile. Dien Bien Fu a fost unul din cele mai mari dezastre militare din istoria războaielor coloniale. Eroicul popor vietnamez e stăpîn în prezent pe mai mult de trei sferturi din țara sa. In Patet-Lao a fost eliberat jumătate din teritoriul țării, iar în Khmer mai mult de o treime.

Impotriva patrioților malayezi, colonialiștii englezi au aruncat peste trei sute de mii de oameni înarmați din armata engleză, din poliția și trupele coloniale. Și, totuși, după aproape șapte ani de luptă, în Malaya flacăra războiului de partizani se ridică tot mai vie. Regiuni întregi sînt controlate de mișcarea patriotică de eliberare. Războiul de partizani împotriva regimului antipopular subordonat imperialiștilor americani continuă și în Filipine.

Dar chiar acolo unde lupta de eliberare nu se duce cu arma în mînă, popoarele Asiei știu să-și impună tot mai mult cuvîntul și drepturile. Lupta pentru independența economică și politică răbufnește în viguroase și cuprinzătoare manifestații și demonstrații de masă în țările asiatice și apusene ale Orientului Apropiat și ale bazinului Mediteranei. Imperialiștii au încercat și încearcă pe toate căile să-și consolideze stăpînirea în Iran, ca și în Egipt. In ambele țări însă marele lor dușman nu-l constituie partidele burgheze naționaliste, ci marea și crescînda ură antiimperialistă a maselor populare. La celălalt capăt al Asiei, în Japonia ocupată de imperialiștii americani, crește cu putere lupta grevistă pentru drepturile clasei muncitoare și mișcarea generală pentru independență și pace.

Harta arată principalele înfrîngeri suferite de colonialiștii francezi în Indochina. Rezistînd eroic cotropitorilor și avîntîndu-se în lupta de eliberare, forțele populare au izbutit să elibereze pînă acum aproape 80 la sută din teritoriul Vietnamului, înghesuind pe colonialiști în regiunile de coastă, la Hanoi și Saigon. De asemeni a fost eliberat jumătate din teritoriul statului Patet Lao și o treime din cel al statului Khmer. Privind această hartă sugestivă și urmărind desfășurarea evenimentelor din Indochina, este lesne să-ți dai seama că nu e departe ziua cînd și în această parte a lumii aventura militară franco-americană se va termina cu un eșec deplin. Popoarele Indochinei vor fi complet eliberate!

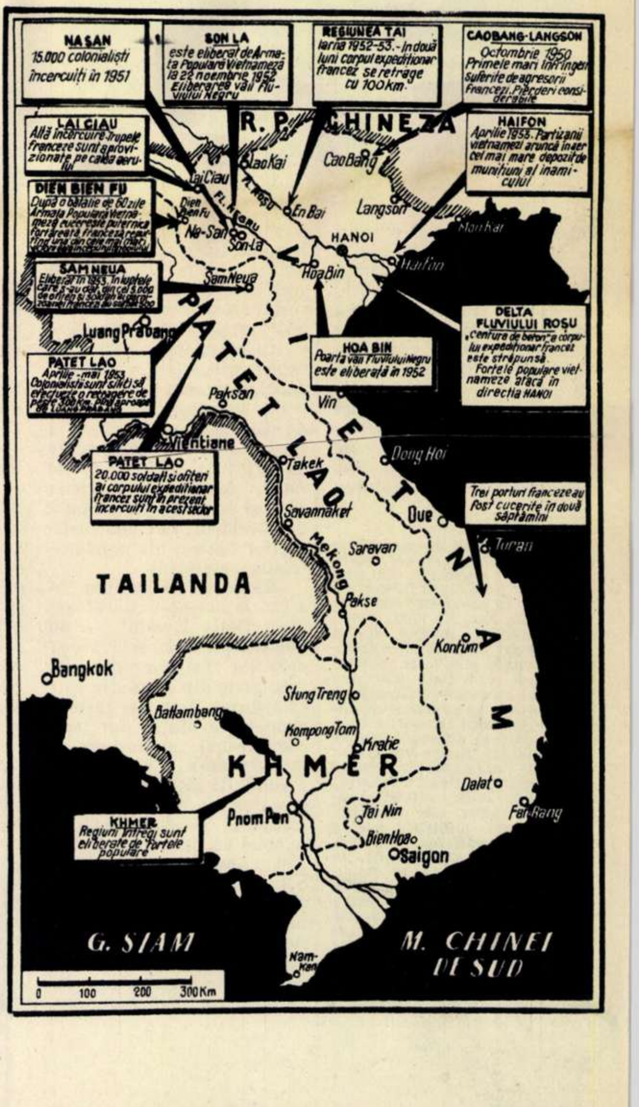

NAȘAN
15.000 colonialiști încercuiți în 1951
SON LA
este eliberat de Armata Populară Vietnameză la 22 noembrie 1952
Eliberarea văii Fluviului Negru
REGIUNEA TAI
Iarna 1952-53. - In două luni corpul expediționar francez se retrage cu 100 km.
CAOBANG-LANGSON
Octombrie 1950
Primele mari înfrîngeri suferite de agresorii francezi. Pierderi considerabile
LAI CIAU
Află încercuire trupele franceze sunt aprovizionate pe calea aerului
DIEN BIEN FU
După o bătălie de 60 zile Armata Populară Vietnameză cucerește puternica fortăreață franceză
SAM NEUA
Eliberat în 1953
PATET LAO
Aprilie - mai 1953
Colonialiștii sunt siliți să efectueze o retragere de peste 300 km
PATET LAO
20.000 soldați și ofițeri ai corpului expediționar francez sunt în prezent încercuiți în acest sector
HAIFON
Aprilie 1953. Partizanii vietnamezi aruncă în aer cel mai mare depozit de munițiuni al inamicului
DELTA FLUVIULUI ROȘU
„Centura de beton“ a corpului expediționar francez este străpunsă.
Forțele populare vietnameze atacă în direcția HANOI
HOA BIN
Poarta văii Fluviului Negru este eliberată în 1952
Trei porturi franceze au fost cucerite în două săptămîni
KHMER
Regiuni întregi sunt eliberate de forțele populare
R. P. CHINEZA
VIETNAM
PATET LAO
TAILANDA
KHMER
Lao Kai
Lai Ciau
Dien Bien Fu
Na-San
Son-La
Fl. Negru
Fl. Roșu
En Bai
Cao Bang
Langson
HANOI
Haifon
Mon Kai
Hoa Bin
Sam Neua
Luang Prabang
Paksan
Vin
Vientiane
Takek
Dong Hoi
Savannaket
Due
Turan
Mekong
Saravan
Pakse
Konfum
Bangkok
Stung Treng
Battambang
Kompong Tom
Kratie
Dalat
Pnom Pen
Tai Nin
Bien Hoa
Saigon
Fan Rang
Nam-Kan
G. SIAM
M. CHINEI DE SUD
0
100
200
300 Km

Un semn deosebit de important al vremurilor noi este și faptul că mai multe țări asiatice au făcut în ultima vreme pași însemnați pe drumul cîștigării independenței, impunînd ascultarea cuvîntului lor în discuțiile menite a duce la rezolvarea chestiunilor internaționale, la asigurarea păcii și securității. Acesta este în primul rînd cazul Indiei, a doua țară mare din Asia, al cărei rol pozitiv în realizarea armistițiului din Coreea, iar azi, în tratativele pentru reglementarea problemelor coreeană și indochineză, este cunoscut. O dată cu India, cîștigă tot mai mult în importanță și alte țări asiatice, ca Indonezia și Birmania.

Astăzi în țările Asiei luptătoare s-a făurit un larg front național al luptei de

MSA
行政整理
絶対反対

Un mare miting comunist la Tokio. Mulţimea protestează împotriva uneltirilor agresive ale ocupanţilor americani şi cer să se pună capăt remilitarizării ţării. In medalion: un aspect de la demonstraţiile de stradă împotriva politicii războinice a clicii lui Yoshida.

eliberare *). Tocmai aceasta se prefac că nu înţeleg şi caută să ascundă imperialiştii americani atunci cînd declară, cu vădită rea credinţă, că asemenea largă şi combativă ridicare de masă cum este războiul de eliberare dus de popoarele Indochinei ar fi chipurile numai şi numai o acţiune a comuniştilor.

Asemenea afirmaţii care falsifică realitatea au fost demascate de V. M. Molotov care a arătat într-unul din discursurile rostite la conferinţa de la Geneva că acei care atribuie comunismului orice mişcare a popoarelor asuprite spre libertate şi independenţă naţională ridică, împotriva voinţei lor, prestigiul comuniştilor.

Dar adevărul asupra luptei de eliberare a popoarelor din ţările coloniale şi dependente şi, în primul rînd, din ţările Asiei, începe să străbată pînă şi în presa reacţionară din occident, în ciuda susţinerilor obtuze ale conducătorilor americani.

„Războiul indochinez — scrie de exemplu ziarul englez „Daily Herald" — nu poate fi privit ca şi cum s-ar dezvolta într-un vid. El face parte din revoluţia care transformă Asia, iar izvorul acestei revoluţii nu este comunismul, ci dorinţa de independenţă naţională... Prea mulţi membri ai Congresului din Statele Unite consideră această revoluţie a Asiei ca un curent comunist ameninţător, căruia S.U.A. trebuie să-i pună capăt. Dar răscoala milioanelor de locuitori ai Asiei este ceva ce nu poate fi stăvilit din afară. Dacă occidentul i se împotriveşte invariabil, ca fiind comunism, tocmai în aceasta se va transforma".

„Astăzi, — scrie şi un alt ziar englez, „News Chronicle", — în timp ce noi discutăm, cea mai mare mişcare de mase din analele omenirii pune stăpînire pe jumătate din lume. Se constată pur şi simplu: Asia, care a ajuns în sfîrşit la maturitate, bate la uşă. Pentru moment, mîna (care bate) este chineză, dar corpul este Asia: răsăritul s-a pus în mişcare". Acelaşi ziar relevă solidaritatea crescîndă a popoarelor Asiei în lupta de eliberare, desemnînd-o sub numele de „coeziune sentimentală".

Asemenea fapte ca recentul tratat încheiat între India şi R.P. Chineză cu privire la Tibet, dar conţinînd totodată prevederi care-l transformă într-un adevărat pact de neagresiune, sau cererea de recunoaştere a drepturilor R.P. Chineze formulată de primii miniştri ai Indiei, Indoneziei, Birmaniei, Pakistanului şi Ceylonului, sau răsunetul pe care-l are în ţările Asiei propunerea prezentată la conferinţa de la Geneva de ministrul de externe al R.P. Chineze, Ciu En-lai, cu privire la colaborarea ţărilor Asiei în vederea apărării păcii şi securităţii — dovedesc că această „coeziune sentimentală" a ţărilor Asiei se află în plină dezvoltare. Pe măsură ce solidaritatea ţărilor Asiei în luptă pentru libertate şi pace se dezvoltă, creşte ostilitatea cu care popoarele Asiei privesc acţiunile Statelor Unite, menite, după propria mărturisire a conducătorilor americani, să-i facă pe asiatici să lupte împotriva asiaticilor.

Toate eşecurile suferite în ultimii ani de politica americană în Asia se datoresc în fond faptului că imperialiştii americani au refuzat şi refuză cu încăpăţînare să recunoască istoricul proces revoluţionar care s-a petrecut şi se petrece în China şi în Asia. Tot ceea ce au întreprins imperialiştii americani în Asia după 1949 — de la falimentara lor aventură coreană şi pînă la înverşunatele lor încercări de astăzi de a extinde războiul din Indochina dus de colonialiştii francezi, de la refuzul lor de a recunoaşte drepturile R.P. Chineze la O.N.U şi pînă la uneltirile lor în vederea înjghebării unei coaliţii agresive în Asia de sud-est, de la scandalosul sprijin dat unor regimuri asiatice urîte de popoare şi pînă la ostilitatea arătată Indiei — totul se datoreşte tendinţei, în mare măsură mărturisite, a cercurilor agresive din S.U.A. de a reveni în China, de a recuceri China, de a restabili dominaţia capitalului monopolist american în China. Pe un plan mai larg, aci este vorba de fapt de vechea tendinţă a imperialismului american de a stăvili şi înăbuşi lupta de eliberare a popoarelor din ţările Asiei şi din alte ţări coloniale şi dependente, tendinţă pe care în zadar încearcă să şi-o camufleze sub masca arborată din cînd în cînd a unui „anticolonialism" de paradă.

Dar socotelile făţişe şi secrete ale imperialiştilor americani se potrivesc din ce în ce mai puţin cu realitatea din Asia şi din întreaga viaţă internaţională. Aceasta reiese clar şi din dezbaterile conferinţei de la Geneva. Aceste dezbateri, ca şi evenimentele din ultimele săptămîni, au arătat că în toate ţările şi chiar în Statele Unite ideea unei extinderi a războiului din Indochina şi a unor noi complicaţii în Asia nu stîrneşte nici cel mai redus entuziasm. O intervenţie directă a occidentalilor în Indochina — a scris cunoscutul ziar englez „Times" — se pare că nu a găsit sprijinul necesar în opinia publică americană. O asemenea politică de intervenţie a fost calificată de unii ca politică de sinucidere.

Aceasta nu înseamnă desigur că cercurile agresive din S.U.A. nu vor pune la cale alte manevre şi uneltiri împotriva popoarelor Asiei. Intreaga desfăşurare a situaţiei internaţionale arată însă cu prisosinţă că voinţa popoarelor poate fi din ce în ce mai puţin ignorată pe arena internaţională. Voinţa popoarelor constituie temelia trainică pe care se construieşte pacea şi libertatea de mîine a tuturor ţărilor din lume.

Solidaritatea frăţească a popoarelor luptătoare ale Asiei este o forţă de nebiruit. Ea şi-a spus cuvîntul în zilele grele ale războiului din Coreea şi se manifestă acum sub forma ajutorului dat poporului-erou al Coreei în reconstrucţia patriei sale. In fotografie: un grup de constructori chinezi şi coreeni, în frunte cu inginerul proiectant Chim San Ob, absolventă a unui institut politehnic din U.R.S.S., studiază planul reconstruirii unei mari clădiri din Phenian.

---

*) Este deosebit de semnificativă din acest punct de vedere componenţa organelor de conducere ale Republicii Democrate Vietnam. In guvernul condus de Ho Şi Min, Fam Ke Toai, ministrul afacerilor interne, şi Bui Bang Doan, preşedintele Adunării Naţionale, sînt foşti mandarini ai lui Bao Dai; Fan An, ministrul economiei naţionale, a fost ministru în guvernul constituit de japonezi în martie 1945 (el s-a alăturat ulterior mişcării de rezistenţă), Nguen Van Guen, ministrul instrucţiunii naţionale nu face parte din nici un partid, Hoang Min Ziam, ministrul afacerilor externe, este socialist, Vu Din Tung, ministrul pentru problemele invalizilor de război, este catolic. Ce înseamnă aceasta? Inseamnă că în Republica Democrată Vietnam participă la războiul dus împotriva colonialiştilor şi la construcţia de stat cele mai diferite pături sociale şi oameni de cele mai diferite convingeri politice (chiar şi dintre cei care în trecut n-au făcut parte din lagărul progresist).

ARTA ANULUI REVOLUŢIONAR 1848

de Acad. prof. G. OPRESCU

Pentru a caracteriza ritmul năvalnic al desfăşurării evenimentelor din ţările romîne în preajma şi în vremea revoluţiei de la 1848, scriitorul moldovean Alecu Russo, părtaş el însuşi la mişcare, are o comparaţie cum nu se poate mai sugestivă: „Mai mult a trăit Moldova — arată el într-una din scrierile sale — decît în cele cinci sute de ani istorici, de la descălecarea lui Dragoş... pînă în zilele părinţilor noştri, în 16 ani, de la 1835 la 1851".

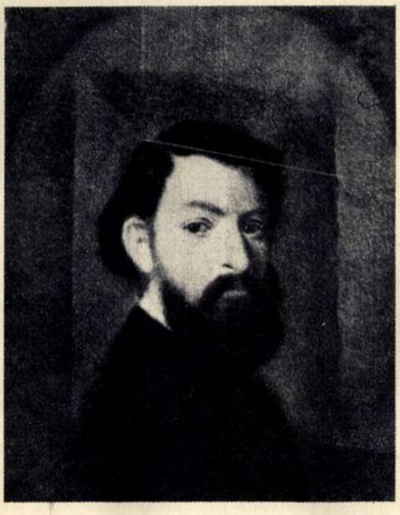
Barbu Iscovescu: Autoportret.

Sînt anii în care se accentuează procesul de destrămare a orînduirii feudale şi de dezvoltare a celei capitaliste, în care exponenţii noii clase în ascensiune luptau pentru noi aşezări social-politice, cerute de adîncile prefaceri survenite în economia societăţii. In epoca aceasta zbuciumată, dar clocotitoare de viaţă, răbufneau mai puternic contradicţiile sociale şi sub impulsul acestora se schimba văzînd cu ochii felul însuşi de a gîndi al oamenilor. In „vălmăşagul veacului" — de care vorbeşte acelaşi Alecu Russo — erau atraşi toţi cei care doreau să contribuie la înfăptuirea schimbărilor sociale năzuite de întregul popor. Printre ei, alături de gînditori şi istorici de felul lui Nicolae Bălcescu, de scriitori şi de poeţi, un loc de frunte îl ocupă artiştii, pictorii mai ales.

Chemării timpului lor, artiştii îi răspund atît prin participarea înflăcărată la acţiunile revoluţionare, cît şi prin însăşi arta lor, printr-o înţelegere nouă a rostului artei şi a misiunii artistului. „Un tablou sau o statuie — spunea în vremea aceea patriotul Al. G. Golescu-Arăpilă, fruntaş al revoluţiei — este pietrificarea unui mare gînd naţional; poporul îl prinde, pentru că el are formă sensibilă care se transmite din generaţie în generaţie". Făurind în anii revoluţiei asemenea opere, artiştii de la 1848 scot arta din saloanele îmbîcsite, de un lux fals şi ţipător, ale boierimii şi ale negustorilor îmbogăţiţi, în aerul tare şi proaspăt al luptei pentru libertate şi progres. Ei nu pregetă a-şi folosi talentul, — asemeni pictorului Louis David, care regiza cortegiile festive din vremea revoluţiei franceze de la 1789 — pentru organizarea serbărilor şi manifestaţiilor cu caracter revoluţionar: ei ridică arcuri de triumf în pieţele publice, proiectează monumente închinate revoluţionarilor, închipuie imagini care să simbolizeze revoluţia, decorează sălile în care urmau să se ţină adunări.

Toate aceste trăsături, care închează, pentru prima oară la noi, imaginea artistului cetăţean, îşi găsesc cea mai deplină întruchipare în pictorii Ion Negulici, Constantin Rosenthal şi Barbu Iscovescu.

Viaţa lor, scurtă dar pilduitoare, este străbătută de revolta împotriva abuzurilor, a prejudecăţilor, a minciunii, revoltă care se împleteşte strîns cu lupta pentru ridicarea poporului din bezna neştiinţei şi a umilinţelor, pentru răsturnarea regimului de opresiune feudal şi statornicirea unor aşezări mai drepte.

Iată-l pe Ion Negulici! Elev la Colegiul Sf. Sava, el se retrage de aici în 1827, din motive de sănătate, dar şi pentru că — aşa cum mărturisea el — „profesorii cei buni şi adevăraţi şi-au dat demisia, văzînd halul învăţăturilor de acum şi văzîndu-se popriţi a spune adevărul de pe catedră". Din 1830, cînd lucrează la Iaşi în atelierul lui Niccolo Livaditi — refugiat politic italian din grupul carbonarilor — şi pînă în anul 1848, Negulici îşi formează şi îşi căleşte convingerile revoluţionare, prin contactul neîntrerupt cu intelectualii progresişti ai vremii. El cunoaşte acolo pe Vasile Alecsandri şi Alexandru Ioan Cuza, iar la Bucureşti este alături de N. Bălcescu, în conducerea „Societăţii Literare" care masca „Frăţia" revoluţionară, asociaţie politică ce pregătea revoluţia de la 1848. In 1839, însemnăm în viaţa lui de pictor un episod aproape de necrezut pentru acea vreme, episod care dovedeşte spiritul independent şi demnitatea sa profesională, izvorîtă din conştiinţa înaltului rol al artistului. Solicitat de domnitorul Moldovei, Mihail Sturdza, să-i facă portretul, Negulici refuză să vie la palat, sub motiv că lumina şi cadrul portretului nu sînt potrivite, şi-i cere domnitorului să se ostenească pînă la atelierul său. Intensa activitate publicistică desfăşurată de el în anii din preajma revoluţiei mărturiseşte şi ea concepţia nouă, democratică, a lui Negulici, dorinţa lui de a se pune în slujba ridicării culturale a întregului popor.

Revoluţia îi scoate la iveală calităţile de organizator şi agitator al maselor. „Printre cei dintîi revoluţionari", aşa îi numeşte „Poporul Suveran", ziarul lui Bălcescu, pe ocîrmuitorul de Prahova, I. Negulici, şi pe ploeştenii lui. In anii grei ai exilului se verifică şi mai bine tăria de caracter, fermitatea şi consecvenţa revoluţionară a lui Negulici. In corespondenţa dusă cu fostul său prieten, Eliade Rădulescu, el combate fără cruţare trufia, egoismul, politica de compromis şi tendinţa acestuia de a nesocoti rolul poporului în revoluţie. „...Nu guvernul — îi declară Negulici răspicat în scrisorile sale — a ţinut buna ordine, cum zici dumneata... ci poporul a ţinut-o..." Şi mai departe: „El (poporul — N. R.) şi-a susţinut mişcarea timp de trei luni, iar nu guvernul".

Pictorul Constantin Rosenthal, nobilă şi luminoasă figură a revoluţiei de la 1848, a venit în Ţara Romînească chemat pare-se de Negulici, care l-a cunoscut la Viena şi care l-a introdus în cercurile de revoluţionari romîni. Născut la Budapesta, tînărul Rosenthal găseşte în ţara noastră, cu ajutorul bunilor săi prieteni, un sens înalt al vieţii, în lupta pentru dreptate şi adevăr, luptă căreia îi închină toată energia şi capacitatea sa creatoare.

Izbucnirea revoluţiei îl găseşte pe Rosenthal — reîntors între timp de la Paris — la Bucureşti, alături de conducătorii revoluţiei. La 18 iunie 1848, el primeşte cetăţenia romînă, „considerînd talentul său şi partea activă ce a luat la revoluţie". „N-aş fi crezut niciodată — îi scria el lui C. A. Rosetti — că sînt atît de valah, cum sînt; admir tot mai mult poporul romîn: ce inteligenţă, ce blîndeţe!" Rosenthal înfierează, de asemenea, în cuvinte aspre, dispreţul clasei exploatatoare pentru popor: „Toţi sînt nişte trădători, dar atît de ticăloşi că nu-ţi faci idee!... Eu, un străin, să fiu forţat a le explica virtuţile poporului lor şi ei plîngîndu-se şi spunîndu-mi că poporul lor este brută, necredincios, şi dumnezeu mai ştie ce încă." Rosenthal este printre puţinii revoluţionari care-şi dau seama că burghezia va trăda: „Nu numai proprietarii sînt mizerabili — scrie el — negustorii sînt asemenea acestora; într-un cuvînt, toţi, căci toţi ticăloşii îşi scapă pielea într-o clipită, fugind la turci."

După înăbuşirea revoluţiei, Rosenthal îşi cîştigă un nou drept la recunoştinţa noastră: împreună cu Maria Rosetti el reuşeşte, sprijinit de populaţia romînă din Semlin, să-i elibereze pe capii mişcării, arestaţi şi duşi în susul Dunării pe un vas turcesc.

Convingerea lui Rosenthal în triumful revoluţiei rămîne nestrămutată. „Revoluţia va veni şi Romînia va reînvia" — scria el la 23 aprilie 1851. O lună mai tîrziu, el primeşte misiunea primejdioasă de a transporta în Ardeal material propagandistic revoluţionar. Fără a pregeta, el părăseşte totul şi revine la Budapesta. Arestat de poliţia habsburgică, pe care siguranţa franceză o avertizase de sosirea şi de intenţiile lui, Rosenthal moare în noaptea de 22-23 iulie 1851, în urma torturilor suferite în închisoare, fără a-şi fi trădat tovarăşii şi cauza.

Pe Barbu Iscovescu l-a îndreptat spre mişcarea revoluţionară, mai mult chiar decît sărăcia în care şi-a petrecut anii copilăriei, cunoaşterea nemijlocită a vieţii poporului, pe care i-au prilejuit-o peregrinările pe tot cuprinsul ţării. In timpul revoluţiei, el îşi dovedeşte devotamentul neţărmurit pentru cauză executînd misiuni dintre cele mai grele. Cu drapelul revoluţiei, pictat de el însuşi, Iscovescu se află în fruntea grupului venit la 11 iunie să-i ceară lui Bibescu semnarea Constituţiei. Flacăra entuziasmului său rămîne nestinsă şi după înăbuşirea revoluţiei. Deşi bolnav, el continuă să-şi cheltuiască întreaga energie pentru susţinerea mişcării. Greutăţile şi amărăciunile exilului îl doboară, ca şi pe fratele său de luptă Negulici, înainte de vreme. Anul acesta, la 24 octombrie, se va împlini un veac de la moartea sa în surghiun, departe de patrie, la Constantinopole.

In focul acţiunii revoluţionare, ca şi din contactul de fiecare zi cu fruntaşii mişcării, şi Negulici, şi Rosenthal, şi Iscovescu, au învăţat, înainte de toate, că vrednic de dragostea şi preţuirea poporului este nu individul plin de egoism, îngust şi mărginit, pe care-l pictaseră de multe ori în persoana mai marilor vremii, ci omul care luptă cu abnegaţie pentru

Ion Negulici: Autoportret.

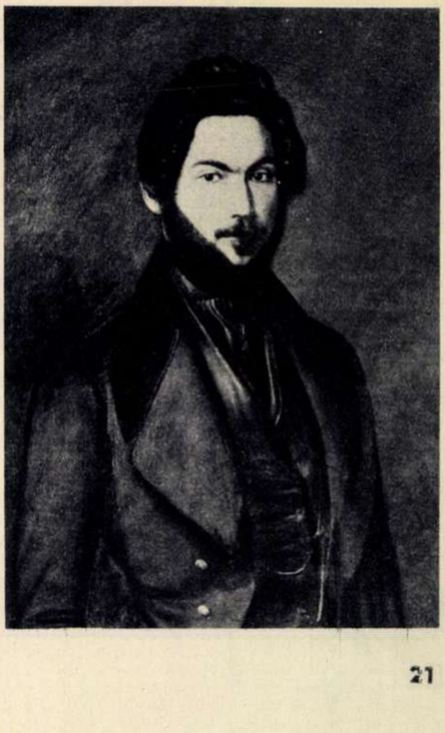

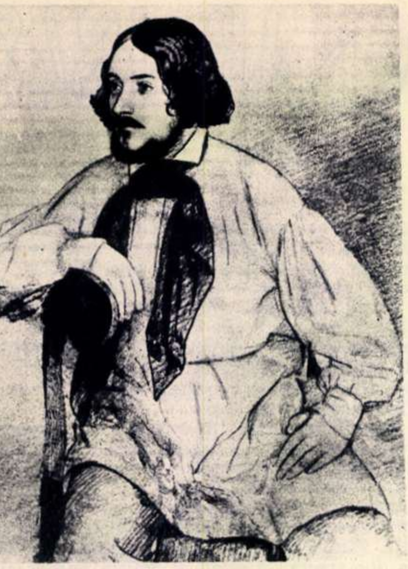

Ion Negulici: Pictorul C. D. Rosenthal.

idealurile de dreptate și progres social. Intorcîndu-și privirile de la chipurile de negustori îndrăgostiți de persoana lor sau de boieri rapaci și vicleni, pictorii aceștia își îndreaptă tot mai mult atenția spre oamenii noi ai timpului, năzuind să oglindească în figurile acestora, pe lîngă o viață sufletească bogată, și ceva din voința și hotărîrea întregului popor. Negulici se oprește asupra figurilor pline de noblețe ale lui N. Bălcescu, Al. Slătineanu sau a lui Rosenthal. Cu aceeași simpatie și înțelegere, Rosenthal pictează imaginile altor contemporani progresiști ca: N. Golescu, Davicion Bally, dr. Grunau. La rîndul său, Iscovescu ne lasă o adevărată galerie de portrete de revoluționari romîni din Ardeal sau de revoluționari sîrbi.

Cît de hotărîtoare a fost influența luptei revoluționare pentru îndrumarea pictorilor spre portretul cu caracter mobilizator, o arată limpede Rosenthal, în scrisorile sale: „Un timp am pictat tablouri sentimentale și am crezut că e vocația mea. Mai tîrziu am văzut că revoluția m-a zguduit, că revoluția mi-a intrat în suflet..." Și mai departe: „Nu pot crea nimic altceva decît figuri de femei, de mame, care să regenereze secolul nostru, care să ne corijeze corupția, figuri eroice, nobile..." Și într-adevăr, acest pictor care în portretul Elenei Negri sau al Anicăi Manu cu copilul ei, știuse să redea cu atîta duioșie chipul femeii iubite sau al femeii mame, reușește acum, pătruns de aceste tendințe înnoitoare, să exprime în figura și gestul energic al unor femei toată setea de libertate a poporului răsculat, tot avîntul lui revoluționar. In 1850 Rosenthal pictează „Romînia revoluționară", operă care se înscrie ca un moment de seamă în dezvoltarea artei romînești. In imaginea țărăncii luptătoare care salvează din vîltoarea bătăliei drapelul tricolor, simbol al ideilor revoluționare, este întruchipată ideea că poporul va ști să-și ducă mai departe singur lupta, pînă la victoria finală. O compoziție de mai mici dimensiuni, „Romînia pe cîmpul libertății rupîndu-și cătușele", era menită să slujească aceluiași scop mobilizator.

Opera și faptele pictorilor Negulici, Rosenthal și Iscovescu nu înfățișează însă tot ceea ce arta romînească a dat revoluției de la 1848. Ideile ei au rodit și în sufletele altor artiști, strînși în jurul steagului de luptă al poporului. Așa cum reiese și din cercetările întreprinse în ultima vreme de Institutul de Istoria Artei al Academiei R.P.R., participarea sub o formă sau alta a artiștilor vremii la mișcarea revoluționară se dovedește a fi fost masivă și cu adevărat impresionantă.

La București, alături de Rosenthal și Iscovescu, la organizarea manifestațiilor și festivităților din timpul revoluției, contribuie și doi dintre primii noștri arhitecți, Alexandru Orăscu și Iacob Melic, cărora li se încredințează apoi și alte misiuni importante. Vasile Mateescu, „băiatul de țară" care pe vremea uceniciei sale artistice avusese de îndurat atîta mizerie, regizează plin de înflăcărare cortegii revoluționare. Tot în capitala țării, un pictor despre care nu mai auzim nimic după revoluție, Costache Petrescu, înfățișează într-o acuarelă, cu mult simț al adevărului, grupul de revoluționari îndreptîndu-se spre palatul lui Bibescu, în frunte cu drapelul pictat de Iscovescu.

La Craiova, printre membrii „Clubului Revoluționar", îl întîlnim pe Theodor Aman, deși pe atunci foarte tînăr: era doar elevul pictorului și patriotului ardelean Constantin Lecca, pe care guvernul contrarevoluționar îl îndepărtează din învățămînt după eșecul revoluției. O acuarelă reprezentînd dezrobirea țiganilor exprimă entuziasmul lui Aman pentru reformele proclamate la 1848.

La Brașov, pictorul Mișu Popp luptă în fruntea grupurilor revoluționare înarmate pentru apărarea Brașovului împotriva armatelor austriace.

Roma, 1848... Pictorul Gh. Tattarescu, aflat aici la studii, dar dornic să servească revoluția din patrie, realizează compoziția „Deșteptarea Romîniei", care atrage atenția publicului italian asupra evenimentelor din țările romîne. Un an mai tîrziu, pe baricadele ridicate de poporul Romei, răsculat împotriva tiraniei, luptă și sîngerează pictorul moldovean Gh. Năstăseanu.

La Paris, după 1850, Iscovescu și Aman desprindeau adevăratele chipuri ale voevozilor noștri din vechi stampe, scoase la iveală de Nicolae Bălcescu. In 1851, venit în acest oraș, Tattarescu pictează portretul marelui revoluționar Bălcescu, întruchiparea cea mai deplină a năzuințelor poporului său. Alături de „Romînia Revoluționară" a lui Rosenthal, această operă luminează calea adevăratului progres pentru arta romînească: apropierea de popor, dragostea pentru personalitățile care-i conduc lupta, patriotismul fierbinte. Pe această linie își vor înscrie succesele marii pictori ai celei de a doua jumătăți a secolului trecut, Aman și Grigorescu. Aceasta este moștenirea transmisă de pictorii de la 1848 generațiilor următoare.

GREVA DIN 1888 A MUNCITORILOR TIPOGRAFI

Istoriografia burgheză a trecut aproape complet sub tăcere marile lupte pe care proletariatul și țărănimea le-au purtat în cursul frămîntatului an 1888, cînd Romînia burghezo-moșierească a fost zguduită de cele mai puternice răscoale țărănești din ultima jumătate a secolului XIX, și cînd au avut loc primele greve generale ale tînărului proletariat romîn: greva generală a ceferiștilor și cea a tipografilor. Greva tipografilor din iulie 1888 a început la atelierele grafice în care se tipărea organul liberalilor, „Romînul". Proprietarul acestei tipografii, Vintilă C. A. Rosetti, consilier comunal, realiza beneficii grase de pe urma comenzilor constante pe care primăria le asigura tipografiei sale. El nu se mulțumea însă cu cît cîștiga și, la un moment dat, hotărî să înlocuiască pe toți muncitorii cu practicanți, pe care-i putea salariza cu salarii mai mici. In acest scop, el denunță contractul cu lucrătorii săi, cu aproape nouă luni înainte de data consemnată în contract. Muncitorii răspund acestui act de provocare, declanșînd greva. Indată li se alăturară muncitorii de la tipografia „Cucu", iar adunarea tipografilor din București, ținută la Cercul Muncitorilor, votă în unanimitate declararea grevei generale.

Muncitorii din tipografiile „Fr. Göbl", „Independence", „Epoca", „Socec", „Universul", „Telegraful" și altele, în total 400 de greviști, căzură de acord asupra următoarelor revendicări: formarea și stabilirea unui tarif general, reducerea orelor de muncă la nouă ore pe zi și impunerea respectării zilelor de sărbătoare, reglementarea numărului elevilor, formarea unui sindicat. Dar patronii își luară și ei „măsurile" lor: în tipografii apărură jandarmii... Puținele tipărituri pe care izbutiră să le mai scoată partidele politice, cu ajutorul cîtorva unelte ale patronilor și chiar cu contribuția acelora dintre patroni care erau de meserie tipografi, atacară vehement pe greviști.

In acele zile, ziarul lucrătorilor tipografi din București scria: „Grevele... nu sînt altceva decît semnele prevestitoare ale furtunii de mîine, ale acelei furtuni care va zdrobi în calea ei întreaga clădire socială... clădire pe care atît de bine au zugrăvit-o K. Marx și Fr. Engels în manifestul lor..."

In rîndurile muncitorimii greva a avut un mare răsunet. In ziua de 2 iulie a fost publicat un manifest în care se spunea: „Tot ce este muncitor trebuie să susțină întîia mișcare serioasă a lucrătorilor din Romînia".

In fabricile și atelierele Bucureștiului, în toate centrele muncitorești ale țării, s-au deschis liste de subscripții pentru ajutorarea greviștilor. Din marea masă a oamenilor simpli s-au ivit inițiative ca aceea a cizmarului Ioniță Florian din Calea Moșilor, membru al „partidei muncitorilor", care a reparat gratuit încălțămintea muncitorilor greviști. Patronii ziarului boieresc „La Liberté Roumaine" din București, adresîndu-se tipografilor din Ploești pentru a-și tipări acolo fițuica, s-au izbit de refuzul hotărît al acestora, care s-au solidarizat cu greviștii și au amenințat pe patroni cu greva în caz că aceștia vor primi comenzi de la București.

Greva tipografilor din București a avut un puternic ecou și peste hotare. Gazeta socialistă din Paris „Le Parti ouvrier" scria: „Asigurăm că comitetul corpului lucrătorilor tipografi francezi nu va lipsi de la datorie față de frații lor de muncă din Romînia". Tipografii din Paris au trimis o sumă de bani greviștilor din București.

In toiul grevei, patronii ziarelor „Romînul" și „L'Indépendence" au făcut apel la muncitorii tipografi de peste hotare, din Constantinopol și Brașov, pentru a veni în Romînia să lucreze, promițîndu-le avantaje. Dar și aceștia au refuzat să devină spărgători de grevă.

Greva generală a durat 20 de zile. Ea s-a terminat cu unele succese ale greviștilor ca: sporirea salariilor, silirea patronilor de a recunoaște sindicatul muncitorilor tipografi. A fost o adevărată școală politică pentru muncitorii tipografi. Acest detașament important al proletariatului din țara noastră a trecut în vara anului 1888 prin focul celei dintîi lupte greviste de masă inaugurînd astfel, alături de ceferiștii din București și Galați, șirul grevelor generale din istoria mișcării muncitorești de la noi.

Matei IONESCU

Responsabilul de grupă

— povestire —

de N. MINEI

Ilustrație de D. NEGREA

Infiorate de adierea molcomă a vîntului călduț de sfîrșit de primăvară, frunzele fragede ale castanilor se mișcă aproape fără să foșnească. Soarele umple de lumină bulevardul, iar copiii care joacă șotron îl umplu de larmă. Andrei trece însă fără să vadă nici soarele, nici castanii, nici copiii. Pășește absent, cu capul înfundat între umeri și cu privirea ațintită undeva, departe.

Peste un sfert de ceas va da cel mai greu examen din anul II. Dar ce-i pasă lui? Mai întîi că s-a pregătit din timp, cu minuțiozitate, așa cum face de obicei. Ce importanță mai are însă un examen — fie el și la chimie biologică — pentru un om în doliu, în doliu după dragostea lui, după prima, marea și singura lui dragoste!

Scurtă și chinuită viață a avut această dragoste. De altfel, el a înțeles că lucrurile or să iasă prost, încă din prima clipă în care și-a dat seama că, de cîte ori o vede pe Marga, inima îi bate mai repede și mai neregulat. Din păcate, despre asemenea reacții ale acestui afurisit organ contractil nu pomenește nimic tratatul de fiziologie al lui Bîkov. Iată de ce Andrei, deși cunoaște pe din afară tot tratatul, este la fel de dezarmat în privința asta, ca orice muritor care nu e în anul II la Medicină.

A! dacă Andrei n-ar fi fost responsabil de grupă, și anume tocmai al grupei din care face parte și Marga, poate că dragostea lui ar fi avut o soartă mai fericită. Dacă nu ar fi fost responsabil de grupă!...

Și, totuși, toamna trecută, cînd grupa l-a ales responsabil, l-a votat și Marga. Lui Andrei i s-a părut atunci că zărește în ochii ei verzi și neastîmpărați o licărire de bucurie și chiar de... da, da, chiar de simpatie. Ce prost poate să fie omul cîte odată! Blestemată fie în vecii-vecilor ziua cînd a devenit responsabil de grupă.

Pentru că, din clipa aceea, între el și Marga s-a dezlănțuit un război lung și crîncen, războiul dintre responsabilul de grupă și codașa grupei!

Prima mare bătălie a acestui război s-a desfășurat cu prilejul colocviului de chimie biologică, la care Marga a căzut. Pentru Andrei, asta a însemnat o dublă lovitură: grupa lui avea un restanțier și acest restanțier era Marga, tocmai Marga, Marga lui, pe care o iubea într-o deplină tăcere încă din anul I.

După ce s-a frămîntat trei zile, a pîndit-o la prînz la cantină și i-a spus tulburat:

— Marga, aș vrea să stau de vorbă cu tine... cît mai repede... într-o problemă importantă.

Marga l-a privit lung, și din nou i s-a părut lui Andrei că în verdele dulce al ochilor ei se ascunde ceva ce seamănă cu simpatia. Fata i-a răspuns moale:

— Bine, Andrei. Plecăm diseară împreună de la facultate.

Seara au pornit alături pe același bulevard, pe care merge astăzi singur și care pe atunci era îmbrăcat în troiene uriașe. Gerul pătrundea pe sub paltoane și mușca cu mii de dinți mărunți, dar din clipa în care a început să vorbească, Andrei nu l-a mai simțit.

— Marga... aș vrea să-ți spun ceva.

Apoi s-a oprit, nemaiștiind cum să continuie.

— Te ascult, Andrei, i-a răspuns în șoaptă Marga.

Temîndu-se probabil să nu lunece pe zăpadă, și-a strecurat brațul sub brațul lui. Această apropiere l-a făcut pe Andrei să-și piardă cumpătul aproape cu desăvîrșire. A bîiguit:

— Nu știu cum să încep... vezi, e greu... și n-aș vrea să te supăr...

— Nu mă supăr, Andrei, spune! l-a îndemnat ea.

Făcîndu-și curaj, el a luat taurul de coarne:

— E în legătură cu colocviul la care ai căzut... Vezi tu, chimia biologică...

Dar nu a mai apucat să expună importanța chimiei biologice, căci Marga și-a tras ca friptă brațul de sub al lui și a spus cu un glas care tremura, fără îndoială, de supărare:

— Despre asta... despre asta ai vrut să-mi vorbești? Dacă știam... Și eu care nu m-am dus la antrenament numai ca să...

Și după o clipă de tăcere, a adăugat cu răutate:

— Nu uităm niciodată că sîntem responsabil de grupă, nu-i așa? Avem muncă de răspundere și trebuie să facem morală celorlalți... ori cînd și ori unde. Mulțumesc tovarășului responsabil de grupă că și-a dat atîta osteneală cu mine. Dar nu era nevoie!

Apoi a plecat repede înainte, fără să-i pese de zăpada în care intra uneori pînă la genunchi. Andrei a rămas buimac pe loc, uitîndu-se la silueta ei mică, care se topea în întuneric.

De atunci toate convorbirile lor au avut același caracter furtunos. E adevărat că Marga a promovat în cele din urmă colocviul la chimie biologică, în schimb a obținut cu destulă greutate un „suficient“ la examenul de anatomie. Era singurul „suficient“ al grupei — toți ceilalți luaseră „bine“ și „foarte bine“. Andrei s-a simțit dator să discute asta cu Marga, dar ea l-a întrerupt de la primele cuvinte:

— Nu crede oare, tovarășul responsabil că-și depășește atribuțiile? Mie mi se pare că, din moment ce am luat examenul, tovarășul responsabil ar trebui să nu se mai frămînte pe chestia asta. Din păcate, nu sîntem toți la fel de înzestrați ca tovarășul responsabil, așa că luăm și noi ce calificativ putem.

Și în privirile, pe care i le-au aruncat atunci ochii ei verzi și jucăuși, el nu a mai putut desluși nici urmă de simpatie.

Cînd i-a propus sfios s-o ajute la învățat, Marga l-a respins cu cruzime:

— Vai, se poate să irosim de pomană timpul atît de prețios al tovarășului responsabil de grupă! Nu, nu, o să încerc să mă descurc și cu slabele mele puteri.

... Cam așa s-a desfășurat trista poveste de dragoste a lui Andrei. Intîlnirile dintre el și Marga nu cunoșteau șoaptele de iubire, suspinele mai mult sau mai puțin înăbușite, sărutările furate sau dăruite. Dimpotrivă, de cîte ori începeau să vorbească, ieșea o încăierare. Culmea e însă că dragostea lui Andrei, în loc să se potolească de pe urma acestor dușuri repetate, creștea neconteniț ca un aluat pus la dospit. O iubea pe Marga, o iubea cu ciudă și deznădejde, dar o iubea din ce în ce mai mult.

Numai ca s-o vadă, a fost în stare într-o duminică să se ducă — pentru prima oară în viața lui — la un meci de basket. A căutat cu multă grijă un colțișor unde să se poată pitula fără a fi văzut — lucru nu tocmai ușor în sala luminată ca ziua de becurile lungi, fluorescente. A identificat-o numaidecît pe Marga în mijlocul terenului și inima i-a tresărit ca de obicei. Acolo, departe, printre jucătoarele care erau toate mai înalte decît ea, Marga părea o fetiță rătăcită între oameni mari. „E un copil, încă“, s-a gîndit Andrei, înduioșat.

In tot timpul meciului a privit-o numai pe ea, fără să se sinchisească de felul cum se desfășura jocul propiu zis, ale cărui reguli, de altfel, nici nu le cunoștea. Cu pași lungi și supli, Marga alerga de la un capăt la celălalt al terenului, scoțînd doar din cînd în cînd cîte un strigăt scurt, prindea din zbor mingea și sărea, destinzîndu-se brusc, ca o pisică, pentru ca s-o strecoare în plasa fără fund, atîrnată de un inel de fier. De cîte ori izbutea, sala izbucnea în aplauze și Andrei privea fericit și mîndru în jur, de parcă aplauzele i s-ar fi adresat și lui.

Spectatorii încurajau frenetic echipa Margăi:

— Hai „Știința“! Hai „Știința“!

Strigătele aveau un sunet deosebit, aproape muzical, modulîndu-se pe patru note coborîtoare. Pe la mijlocul reprizei a doua, Andrei a auzit un strigăt mai nesigur, ca și cum cineva ar fi fredonat o melodie pe care n-o cunoștea bine:

— Hai „Știința“!

I-au trebuit cîteva clipe ca să-și dea seama că cel care strigase era chiar el...

A doua zi, la facultate, s-a hotărît să-i spună Margăi că a văzut-o jucînd. Introducerea a fost ocolită:

—Jocul ăsta de basket are reguli destul de complicate, nu-i așa?

Ochii verzi l-au privit o clipă întrebători, apoi a urmat o replică nimicitoare:

— Tovarășul responsabil de grupă ar face mai bine să-și menajeze scoarța cerebrală și să n-o mai încarce cu lucruri care n-au

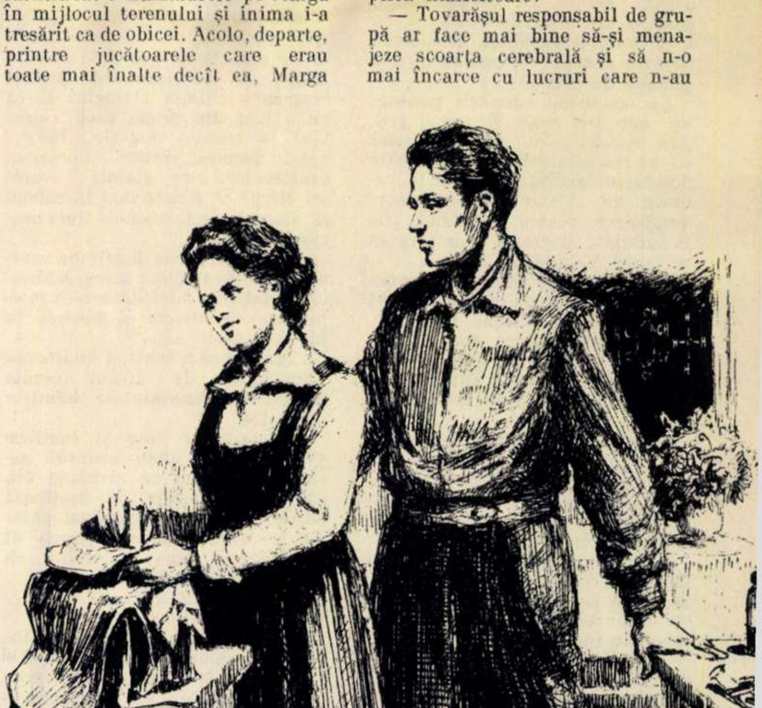

nimic de-a face cu programa analitică!

Tratat cu atîta brutalitate, avîntul sportiv al lui Andrei a murit încă în fașă. Primul meci de basket la care a asistat, a fost în același timp și ultimul!

Lucrul de care se temea el cel mai mult era să nu descopere cineva sentimentele lui fără de noroc. Iată de ce, nici prin minte nu-i trecea să apeleze la ajutorul vreunuia dintre tovarășii lui. Cum să te duci la secretarul comitetului de U.T.M., de pildă, și să-i spui: „Iubesc o fată care nu mă poate suferi fiindcă o sîcîi să învețe bine“!... Nu, problema nu putea fi rezolvată decît de el însuși. Mai bine zis, de cei doi „el însuși“, care se iviseră cam de cînd o iubea pe Marga: Andrei-îndrăgostitul și Andrei-responsabilul de grupă. Andrei-îndrăgostitul îi făcea mari mizerii celuilalt:

— Ești un prost și jumătate! In loc să-i faci curte...

— Nu pot! se încăpățîna Andrei-responsabilul.

— ... să-i spui numai lucruri drăguțe...

— Nu pot!

— ... să-i treci cu vederea lipsurile...

— Dacă nu pot!

— Ce înseamnă: „Nu pot“? se revolta Andrei-îndrăgostitul. Uită-te și tu cît de frumos vorbește Tolstoi despre Levin și Kitty. Pentru Levin, „Kitty nu are nici un cusur, fiind o ființă mai presus de tot ce-i omenesc“. Dacă ai iubi-o și tu așa pe Marga...

— Levin și Kitty erau niște odrasle de moșieri din Rusia țaristă. Marga și cu mine sîntem studenți într-o republică populară.

— Ei și? Ce are asta de-a face cu dragostea?

— Are foarte mult de-a face. Dragostea, în loc să mă orbească, mie îmi pune un fel de lentile măritoare înaintea ochilor, care mă fac să văd pînă și cele mai mici defecte ale ei. Și dacă le văd, cum să nu le critic? Cum să nu fi criticat, de exemplu, atitudinea pe care a avut-o Marga la ultima ședință de grupă?

La amintirea acestei ședințe, un mic fior rece îi trece prin șira spinării, în ciuda soarelui și a temperaturii ridicate care domnește. Ședința a avut la ordinea de zi un singur punct: pregătirea pentru examene. De la început, Andrei a spus fără să privească pe nimeni:

— Propun ca referatul asupra pregătirii pentru examene să-l țină tovarășa Marga.

Bineînțeles, Marga a protestat:

— De ce tocmai eu?

Andrei a înghițit întîi nodul care i se urcase în gît, pe urmă a spus:

— Pentru că ești cea mai slabă din grupă!

Ochii verzi au scăpărat de mînie:

— Vasăzică, așa? Tovarășul responsabil de grupă dă reprezentații de circ cu codașa grupei?

— Marga! — i-a spus vecina de bancă trăgînd-o de mînecă — nu vorbi prostii!

— Fii calmă, Marga, și obiectivă! s-a încruntat Mihai.

— Lăsați-mă în pace! Tovarășul responsabil de grupă caută să mă umilească cu orice prilej. Ei bine, eu refuz să mă las provocată și nu fac nici un fel de referat!

„Draga mea, strigă din răsputeri inima lui Andrei. De ce te superi pe mine? Nu înțelegi că te iubesc, te iubesc, te iubesc?“

Dar în micul amfiteatru în care se ținea ședința, nimeni nu auzea inima lui Andrei, în schimb cu toții i-au auzit glasul, care rosti rar și răspicat:

— Crizele de nervi nu sînt potrivite nicăieri, cu atît mai puțin într-o ședință de grupă. Tovarășa Marga să nu uite că primul examen e chimia biologică și că nu a luat din prima oară colocviul la această materie. In general, deoarece sîntem în preajma examenelor, i-aș aminti tovarășei Marga că știința mai înseamnă și altceva decît numele unei asociații sportive...

„Ce ți-a venit să fi atît de veninos? l-a certat după aceea Andrei-îndrăgostitul. Niciodată n-ai vorbit așa cu nimeni și tocmai cu ea ți-ai găsit să...“

...Și iată că a venit și dimineața examenului de dragul căruia Andrei își înmormîntase definitiv dragostea.

Pe coridorul lung și luminos al facultății, unde mirosul ascuțit de formol ce răzbătea din sălile de disecție îi asaltează nările, Andrei e întîmpinat chiar de la intrare de un panou al cărui titlu, scris caligrafic, cu litere roșii, glăsuiește:

CINSTE FRUNTAȘILOR LA INVĂȚĂTURĂ!

Fotografia lui îl privește încruntată chiar de sub titlu: „Ce figură de imbecil am pe poza asta!“ se gîndește el, întorcîndu-și cu dezgust ochii de la panou și trecînd repede mai departe.

In fața ușii laboratorului de chimie biologică, s-a strîns aproape toată grupa. Domnește obișnuita frămîntare a ultimelor clipe de dinaintea examenului. Iat-o pe Ana, care repetă ceva în șoaptă cu ochii ațintiți în tavan; pe Mihai, calm ca totdeauna, cu mîinile în buzunare și cu zîmbetul pe buze; pe Eugen, care se vaită în surdină oricui vrea să-l asculte:

— Nu mai știu nimic! E o harababură în capul meu!...

Iat-o pe Valentina, cufundată într-un caiet de notițe și mușcîndu-și cu înfrigurare batista; pe Lenuța și Silvia, care, ca în ajunul oricărui examen, au dispute științifice.

— Grupul oxidril e în poziția para!

— Dacă-ți spun că e în orto!

Iat-o și pe Doina, care cum îl vede pe Andrei, se repede la el:

— Intreabă-mă ceva! Orice, numai întreabă-mă, să văd mai țin minte!

Andrei își trece privirea de la unul la celălalt și un val de căldură îi inundă inima. Ii sînt atît de dragi oamenii din grupa lui! Ar face orice... orice, numai să iasă toți bine la examen!

Iat-o și pe Marga! Stă lîngă fereastră, privind nemișcată, cu un aer visător, iarba înaltă din curtea interioară. „E trasă la față! se gîndește Andrei. Și ce palidă e, sărăcuța! Cum o să se descurce oare?“

Asistentul deschide ușa:

— Poftiți la examen!

— Succes, copii! le urează Andrei, dar numai imperturbabilul Mihai îi răspunde:

— Mulțumesc.

Cîteva mese din laborator au fost golite de aparate. La una din ele, acoperită cu o pînză roșie și împodobită cu două ghivece de flori, stă profesorul. Incepe examenul...

Ca responsabil de grupă, Andrei e ascultat primul, pentru a putea urmări apoi felul în care se desfășoară examinarea celorlalți. După un sfert de oră, Andrei devine posesorul unui „foarte bine“ la chimie biologică, dar el însuși e mirat de indiferența cu care primește elogiile profesorului. Se instalează la o masă mai în spate și începe să aștepte adevăratul lui examen, cel la care va avea de răspuns Marga.

Timpul se scurge chinuitor de încet. Sînt ascultați Mihai, Eugen, Valentina. Urmează Lenuța. In sfîrșit, Marga. Andrei încleștează fălcile și se pregătește de suferință...

O voce limpede dezvoltă subiectul „metabolismul lipidelor“. Frazele se înșiruie ordonate, cuminți, fără opriri, fără poticneli. Oare... Da, e vocea Margăi. A Margăi? A Margăi!

Marga a terminat ce avea de spus. Profesorul pune o întrebare. Ea răspunde. Din nou o întrebare. Din nou răspuns. Intrebare-răspuns. Intrebare-răspuns. Fără grabă, dar fără ezitare, Marga răspunde la toate întrebările profesorului.

— Bravo, tovarășă, spune acesta. Mărturisesc că, față de prezentarea din timpul anului, e o surpriză... Felicitările mele!

Cîtă fericire poate îndura un om? Andrei ajunge iute la concluzia că nu există limite în privința asta. „Marga! Dragostea mea!“

...Laboratorul s-a golit. Au rămas numai Andrei, care își face de lucru cu caietul de grupă, și Marga, care își strînge cu gesturi obosite cărțile. In liniștea care s-a lăsat, se aude picurînd rar un robinet.

Fără să se uite la ea, Andrei mormăie, ca pentru sine:

— Cine ar fi crezut că... L-ai dat gata pe... Ai răspuns cel mai bine din...

Nici un sunet nu se aude dinspre partea unde e Marga. Andrei înalță capul și încremenește: ochii verzi sînt plini de lacrimi. Ochii Margăi!

— Ce-i cu tine? Plîngi? întreabă Andrei uluit.

Parcă atît ar fi așteptat, lacrimile încep să șiroiască pe obrajii Margăi, de o parte și de alta a nasului ei mic și cîrn. Glasul ei sună înăbușit, ca și cum ar trece pintr-un perete de vată:

— Am vrut să-ți dovedesc... că nu sînt proastă și leneșă... cum crezi tu...tovarășe responsabil!

Cei doi Andrei ciulesc urechea: Andrei-responsabilul e gata-gata să sară cu gura:

— Nu se învață de ambiție, ca să dovedești unui om că...

Dar de data aceasta, Andrei-îndrăgostitul e mai tare și-l pune la punct pe celălalt:

— Lasă acuma morala! Vine vacanța. Vine anul III, anul IV... Vine viața toată... Ai timp! Gîndește-te că a învățat pentru tine! Pentru tine, prostule!

...Cadrul clasic al primelor cuvinte de dragoste între un băiat și o fată este fie un pisc golaș de munte, fie malul unei ape repezi, fie o pădure fremătătoare de molizi. Vă asigur însă că despre acest subiect se poate discuta de minune și într-un laborator de chimie biologică, între retorte, eprubete și becuri Bunsen. Dacă nu credeți, întrebați-i pe Marga și Andrei.

Florin MUGUR

Statuia

„Eşti în progres, băiete, dă-i-nainte !“
Il îndemnară unii pe erou,
Il strînseră în braţe şi, fierbinte,
Il lăudară bucuroşi din nou.

Cum i-auzi, eroul, triumfal,
Se şi urcă pe-un piedestal.
Şi, cum avea cam gros obrazul,
Vesti cuprins de-înflăcărare,
Că-i mai viteaz decît Mihai Viteazu
Şi mult mai mare ca Ştefan cel Mare.

L-au implorat prietenii : „coboară !“
Dar le-a răspuns cu vorbe de ocară.
A ridicat o mînă spre zenit
— Poziţia corectă —
Şi-a rămas acolo -nţepenit,
Ca o statuie care se respectă.

Iar oamenii, privindu-l puşi pe haz,
Au început să-i deie peste nas.

Infuriat, eroul, făr'să mai stea pe gînduri,
A glăsuit celebrele cuvinte :
„Vestiţi, voi, solii mei, în patru vînturi :
Voi face un măreţ pas înainte !“

Uitînd de piedestal,
Făcu un pas
Şi — cum era normal —
Căzu în nas.

MORALA lesne-o vezi, ascunsă nu e :
E greu să-naintezi cînd te socoţi statuie.

Ne scriu corespondenții

CASA-LABORATOR A COLECTIVIȘTILOR

Fără ajutorul științei agrotehnice progresul agriculturii nu este posibil. Acest lucru începe să fie tot mai bine înțeles de către oamenii muncii de la sate.

O mîndrie a gospodăriei agricole colective din Pribești, regiunea Iași, e casa-laborator. Aici lucrează la rezolvarea problemelor legate de aplicarea metodelor înaintate de cultivare a pămîntului, inginerul Vasile Pocinog, de la Institutul Agronomic din Iași, M. State, agronom la S.M.T. - Codăiești, Constantin Mititelu, brigadier al gospodăriei, și colectiviști fruntași ca : Constantin Șchiopu, Gh. T. Manea, Petru D. Cenușă și Panait Constantin.

In fotografie: brigadierul Constantin Mititelu în casa-laborator a gospodăriei colective.

I. VIȘINOVSCHI
corespondent

TRENUL COPIILOR

Zi obișnuită de duminică. Parcul de cultură și odihnă „Vasile Roaită" din Pitești e plin de vizitatori — muncitori și funcționari, cu familiile lor — veniți să se recreeze aici, după o săptămînă de muncă rodnică. In liniștea dimineții, sunetul unei sirene taie văzduhul. După cîteva minute, de undeva de pe drumurile mărginașe ale parcului, apare silueta unui tren. Nu este un tren ca toate celelalte, ci unul numai cu trei vagoane mici, cu mult mai mici decît vagoanele obișnuite.

Se oprește în fața unei tăblițe, pe care stă scris cu litere mari: „Stația Pionierul". Aici, în chiote și rîsete, micuți zglobii primesc trenul care ocolește parcul în numai cîteva minute, străbătînd o distanță de 2.100 m.

Activitatea în stație, desfășurată sub atenta supraveghere a maiștrilor ceferiști, e deosebit de vie. Fiecare dintre copii are ocupația, sarcina lui. Impiegatul Octavian Viespescu, din clasa VII-a a Școlii nr. 2 de băieți, dă semnalul de plecare. Și trenul zboară... La ferestre apar fețe bucălate, pe care se citește bucuria; cravate roșii fluturînd în vînt.

Gheorghe Frunză, șeful stației — un pionier de vreo 14 ani, cu ochii scînteietori — dirijează cu energie și pricepere întreaga activitate. La fel, Gabriela Bălăteanu, care poartă și ea cascheta roșie de șef de gară. La casă, pioniera Mariana Dragomir este foarte ocupată cu tăierea biletelor și cu păstrarea ordinei la ghișeu...

Atît la plecare, cît și la sosirea în stație, trenul este întîmpinat cu gravitate de acarul Cornelia Pană.

Dacă, surprins de iscusința cu care „personalul" stației lucrează, întrebi de unde au învățat micuții să dirijeze toată activitatea, ai de ascultat o grămadă de lucruri despre ajutorul pe care l-au primit din partea ceferiștilor în vîrstă. Cu ei au mers pionierii și au văzut cum lucrează acarii, impiegații de mișcare, casierii.

Copiii învață în felul acesta să iubească și să-și organizeze bine munca, pentru ca atunci cînd vor fi mari să fie temeinic pregătiți.

Marcel GHIBERNEA
corespondent

Trenul pe parcurs...

DIN RESURSE LOCALE

Cooperația meșteșugărească din regiunea Iași a obținut în ultima vreme o serie de succese în folosirea resurselor locale, sporind producția bunurilor de larg consum și îmbunătățind calitatea produselor. Mobila executată la cooperativa „7 Noiembrie" din Iași este apreciată de oamenii muncii din regiune, ca și de cei din alte centre muncitorești ca Moinești, Comănești, Bacău, Buhuși etc. Calitatea produselor s-a îmbunătățit și la cooperativa „1 Mai", care confecționează, din cupoanele rămase de la fabricile textile locale, cămăși, costume pentru copii, șepci etc. Cooperativa „1 Mai" din Roman valorificînd deșeurile, confecționează sandale, bocanci și pantofi de copii, genți de piele, portofele etc. Și cooperativele „Ilie Pintilie", „Voința", „Inainte" și „Progresul textil" din Iași, „8 Martie" și „9 Mai" din Vaslui, „Croitorul" din Huși, valorifică materiale locale, confecționînd diferite bunuri de larg consum.

Iată exemple încurajatoare și pentru alte cooperative meșteșugărești.

L. BENEȘ
corespondent — Iași

Rochii, bluze, haine, șorțuri, cămăși, șepci, rochițe și treninguri pentru copii — iată bogatul asortiment de obiecte de îmbrăcăminte pe care-l execută cooperativa meșteșugărească „21 Ianuarie" din Iași, prin folosirea deșeurilor rămase din producția fabricilor textile locale.

Numeroși oameni ai muncii se aprovizionează cu produsele confecționate de cooperativa „1 Mai" din Iași, din cupoanele procurate de la țesătoriile locale. Aceste cupoane sînt cu atîta calcul folosite de meșterii cooperativei, încît se obțin obiecte de îmbrăcăminte pe toate măsurile și de cea mai bună calitate.

La rîndul ei, cooperativa meșteșugărească „30 Decembrie", din Iași, folosește deșeurile rămase de la fabricile de încălțăminte, producînd încălțăminte pentru copii și pentru vîrstnici : sandale, pantofi, pîslari. De asemenea, cooperativa produce articole de marochinărie.

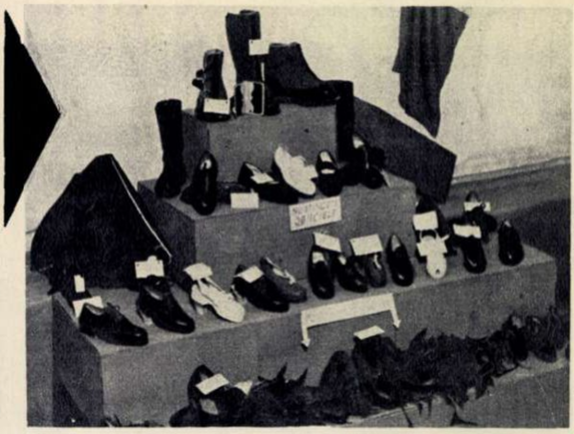

★

Articole confecționate de membrii cooperativei meșteșugărești „Inainte" din Iași. Cooperativa este alcătuită din invalizi, printre care numeroși orbi. Obiectele din fotografie sînt executate de cooperatorii orbi.

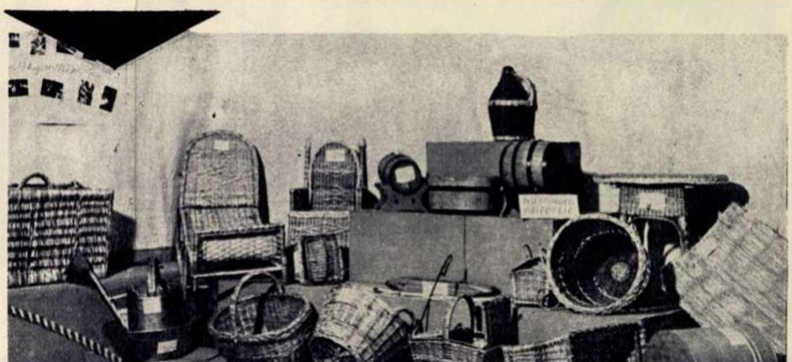

ACTUALITĂŢI SPORTIVE

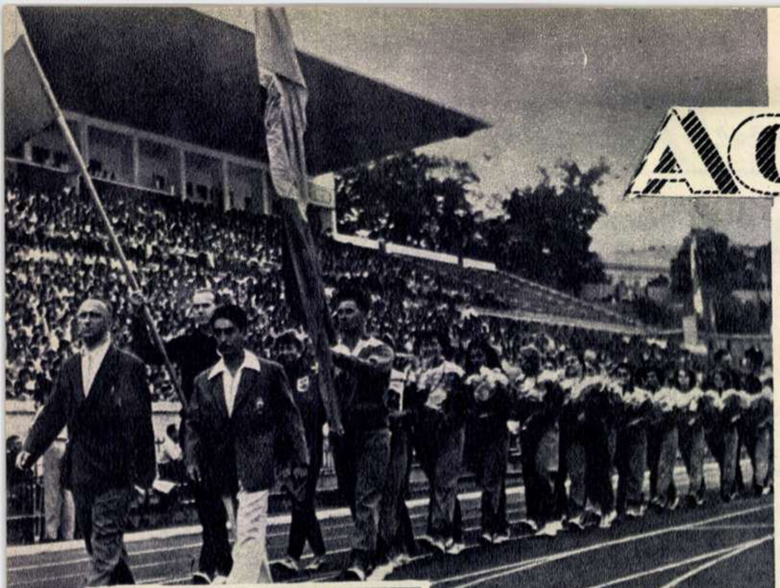

Timp de două zile Stadionul Republicii din Capitala patriei noastre a găzduit prima competiţie atletică internaţională din acest an, în cadrul căreia s-au întîlnit reprezentativele Republicii Populare Romîne şi Olandei. Intrecerea a luat sfîrşit cu rezultatul de 171 — 158 puncte în favoarea reprezentanţilor noştri, care, în cea mai mare parte, au realizat cu acest prilej performanţe deosebite, ce se numără printre cele mai bune rezultate europene şi mondiale. Priviţi două aspecte de la această competiţie: 1) Defilarea sportivilor înainte de începerea concursului; 2) Mircea Dumitrescu, din reprezentativa ţării noastre, sărind cu prăjina peste ştacheta înălţată la 4 m., a ocupat primul loc la această probă.

Pentru amatorii de rugbi a fost greu de apreciat un favorit al întîlnirii dintre C.C.A. şi Dinamo, cunoscînd valoarea apropiată a celor două echipe bucureştene.

Rezultatul de egalitate al meciului, 6 — 6 (0 — 0), a confirmat echilibrul de forţe al celor două formaţii şi victoria obţinută ulterior de C.C.A. asupra Locomotivei-Griviţa Roşie face ca returul primei categorii din cadrul campionatului republican de rugbi să găsească neînvinse pe cele două fruntaşe ale clasamentului.

Fotografia noastră reprezintă o fază a meciului în care jucătorii din înaintările celor două formaţii îşi dispută o minge la tuşă. ↓

Cei mai buni motociclişti din ţară s-au întrecut la 20 iunie a. c., în prima competiţie motociclistă de viteză pe circuit, desfăşurată anul acesta în Capitală, proba a 2-a a campionatului republican. In cadrul curselor s-au remarcat o serie de motociclişti, care prin măiestria lor au obţinut de la publicul spectator aplauze meritate. Fotografia reprezintă la o turnantă pe motocicliştii C. Radovici de la Metalul (299) şi N. Burcă de la Progresul (59), care s-au clasat respectiv pe locurile I şi II, în proba de 350 cmc. curse.

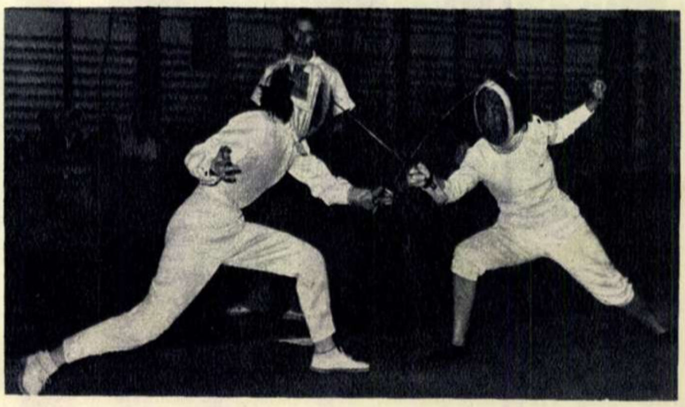

Turneul final al probei de floretă femei, din cadrul campionatului republican de scrimă, a prilejuit o vie dispută între cele mai bune trăgătoare din ţară. Maria Taitiş (Progresul Finanţe-Bănci), dispunînd de o temeinică pregătire tehnică şi fizică, a dovedit o superioritate netă faţă de adversarele sale, devenind astfel campioană a R.P.R. pe anul 1954. Iată pe Maria Taitiş (dreapta) în disputa cu M. Keszthelyi, pe care a învins-o cu 4 — 2.

De curînd s-a desfăşurat pe lacul Herăstrău, în organizarea asociaţiei Progresul, primul concurs feminin de vele (clasa snaip) din acest an. Startul probelor a fost luat de numeroase concurente, o bună parte dintre ele începătoare, de la colectivele sportive din Capitală. Primul loc pe echipe a revenit asociaţiei Progresul, care a totalizat opt puncte. La individual, Maria Oprea, campioana ţării la snaip, a reuşit să se situeze în frunte, cîştigînd toate cele trei regate ale concursului. Fotografia prezintă un aspect din timpul întrecerii. ↓

Fotbalul
SPORT UNIVERSAL

Ca şi acum 500 de ani, cînd Brunelleschi a conceput cupola marelui Dom ce străjuieşte şi astăzi cerul Florenţei, în larga piaţă din jur îşi dau întîlnire, într-o anumită zi de primăvară, zeci de tineri toscani învestmîntaţi în pitoreşti costume de epocă. Dar ei nu vin aici pentru a asculta slujba vreunui prelat sau pentru a cocheta cu frumoasele florentine, ci pentru... a juca fotbal. Intîlnirea aceasta are loc exact ca acum 500 de ani. Este o evocare tradiţională a acestui joc, pe care italienii îl consideră naţional (denumindu-l „calcio"), cum de altfel şi-l revendică şi alte popoare.

Este, desigur, greu de spus cărui popor aparţine fotbalul ca sport naţional, deoarece acest sport se practică pretutindeni pe glob.

Desigur, sărbătoarea costumată a locuitorilor Florenţei, transmisă şi prin radio de un crainic care nu uită să se îmbrace şi el după moda secolului al XV-lea, nu este urmărită decît de puţini curioşi. In schimb, marile meciuri atrag în tribunele stadioanelor moderne zeci de milioane de pasionaţi ai acestui sport şi de mai multe ori pe atît în jurul aparatelor de radio şi televiziune. Tocmai de aceea nu-i de mirare că, în aceste zile, Elveţia, ţară care şi-a făcut o glorie din ceasornice şi hoteluri, vrea să-şi adauge şi pe aceea sportivă, prin organizarea campionatului mondial de fotbal. Ea atrage asupra sa privirile întregii lumi sportive, care urmăreşte cu interes desfăşurarea întrecerilor fotbalistice din cele şase oraşe elveţiene: Berna, Zürich, Basel, Geneva, Lausanne şi Lugano.

Acest campionat mondial este al V-lea care se dispută în istoria fotbalului. Primul a avut loc la Montevideo, în 1930, şi a luat sfîrşit prin victoria echipei gazde, Uruguay. Aceasta nu constituia, de fapt, decît confirmarea unei superiorităţi demonstrată în precedentele mari competiţii internaţionale: Olimpiadele din 1924 şi 1928. Ca şi atunci, principalii adversari ai uruguayenilor au fost vecinii lor, argentinienii, cu care disputaseră o memorabilă finală în 1928 la Amsterdam (repetată după un prim meci nul). Acasă, la Montevideo, uruguayenii au învins din nou Argentina cu 4—2, iar ghitariştii locului au pus pe muzică această victorie entuziasmantă. Şi astăzi se mai cîntă în Uruguay vechiul tango, care avea să reintre în actualitate peste 20 de ani, cînd, la Rio de Janeiro, fotbaliştii uruguayeni au recucerit titlul mondial după o senzaţională victorie în faţa Braziliei. Interesant este că şi celelalte două ediţii ale campionatului au fost cîştigate tot de o singură ţară, Italia; amănunt important, deoarece Cupa donată de Jules Rimet, preşedintele Federaţiei Internaţionale de Fotbal (F.I.F.A.), revine definitiv echipei care reuşeşte să o cucerească de trei ori. Dar aceasta este o performanţă deosebit de grea pentru foştii campioni, mai ales dacă ţinem seamă că, pe de o parte, aceste echipe nu mai arată valoarea de altă dată, iar pe de altă parte, că printre ceilalţi competitori la titlu se găsesc pretendenţi mai autorizaţi.

Organizatorii elveţieni ai actualului campionat mondial ţin la sistemul transformării spectatorilor meciurilor de fotbal în... sardele. Iată doi „experţi" ai comisiei de organizare a campionatului mondial, măsurînd cîţi spectatori încap pe un metru pătrat stînd în picioare... Aceasta pentru a stabili cîţi bani se vor realiza din vînzarea biletelor de intrare...

După calculele specialiştilor, patru echipe au pornit cu şanse mari pentru cucerirea titlului. Ziariştii elveţieni, amatori de pronosticuri, au dat chiar şi ordinea „precisă": R. P. Ungară, Brazilia, Austria, Iugoslavia. Dar toate aceste previziuni sînt foarte relative fiindcă în fotbal se întîmplă adesea surprize. Să nu uităm că, la 14 iulie 1950, pe stadionul Maracana din Rio de Janeiro, echipa Braziliei a pierdut Cupa în faţa privirilor dezolate a 198.000 de spectatori, care, cu cîteva ceasuri mai înainte, sărbătoriseră anticipat victoria. După 64 de minute de totală dominare a echipei gazde, extremul dreapta uruguayan, Ghiggia, a primit balonul de la un coechipier, a făcut o cursă scurtă şi a trimis apoi mingea cu putere pe sub plonjonul disperat al portarului brazilian Barbosa. Mingea parcă n-a lovit numai plasa porţii Braziliei, ci şi inimile spectatorilor... Stadionul gigant a amuţit complet; iar pe poarta de intrare un om se strecura cu precauţie, pentru a pleca de pe stadion, din Rio şi din Brazilia. Era Flavio Costa, conducătorul echipei braziliene, cel care jurase primul că echipa lui va cîştiga cu siguranţă... Dar în fotbal jurămintele şi previziunile sînt totdeauna riscante. Rezultatul depinde adesea de o serie de împrejurări ce n-au fost prevăzute.

Acum, cea de a V-a ediţie a campionatului mondial îşi trăieşte întrecerile pe pămîntul Elveţiei. 16 echipe calificate, după grele competiţii preliminare, şi-au dat întîlnire în decorul pitoresc al Alpilor. Fireşte, fiecare iubitor al acestui sport şi-a strîns de mult tot soiul de argumente pentru a demonstra care echipă merită să părăsească învingătoare, la 4 iulie, terenul Wankdorf din Berna, acolo unde se va juca mult aşteptata finală. Şi suporterii sînt de obicei atît de iscusiţi, încît vor şti să găsească argumentele, exact contrarii, şi în caz că echipa lor favorită va fi învinsă...

Oricare va fi rezultatul, este evident că în Elveţia se întrec cîteva dintre cele mai bune echipe de fotbal din lume. Prin performanţele obţinute străluceşte reprezentativa R. P. Ungare, actuala campioană olimpică, echipă care n-a mai pierdut nici un meci din 1950 pînă acum. De o reputaţie zgomotoasă se bucură Brazilia, campioana Americii latine, ca şi Iugoslavia, finalistă la Olimpiada din 1952, apoi Austria, ţară cu o veche tradiţie în fotbal. Uruguay, Italia şi Anglia au şi ele un trecut glorios în sportul cu balonul rotund.

Dar Elveţia nu găzduieşte numai pe cele mai bune echipe de fotbal din lume, ci şi o serie de personalităţi marcante ale acestei discipline sportive. Pe buzele tuturor stau numele celebrilor jucători Puskas (R. P. Ungară), Balthazar (Brazilia), Ockwirk (Austria), Boniperti (Italia), Matthews (Anglia) şi atîţia alţii. Aceştia combat pe teren; dar şi în tribune se găsesc specialişti ai acestui sport care, desigur, vor consuma multă cerneală după terminarea campionatului. Actul final îl va constitui remiterea trofeului învingătorilor de către însuşi Jules Rimet, iubitorul de sport care a împlinit de curînd respectabila vîrstă de 80 ani. Aceasta va fi ultima sa contribuţie la cauza fotbalului, ultimul act din cariera sa de entuziast sportiv, fiindcă al XXVII-lea congres al Federaţiei Internaţionale de Fotbal a ales în locul său un alt preşedinte.

R. VOINIC

Meci tradiţional la Florenţa. Pînă şi reportajul radiofonic e transmis de un crainic îmbrăcat în costum din epoca Renaşterii...

Rezultatele înregistrate pînă la închiderea ediţiei revistei noastre sînt:

OPTIMI DE FINALĂ:

grupa I-a: Brazilia – Mexic **5 – 0**; Iugoslavia – Franţa **1 – 0**; Franţa – Mexic **3 – 2**; Brazilia – Iugoslavia **1 – 1**.

grupa II-a: R.P. Ungară – Coreea de sud **9 – 0**; Germania occidentală – Turcia **4 – 1**; R.P. Ungară – Germania occidentală **8 – 3**; Turcia – Coreea de sud **7 – 0**; Germania occidentală – Turcia **7 – 2**.

grupa III-a: Austria – Scoţia **1 – 0**; Uruguay – R. Cehoslovacă **2 – 0**: Uruguay – Scoţia **7 – 0**; Austria – R. Cehoslovacă **5 – 0**.

grupa IV-a: Elveţia – Italia **2 — 1**; Anglia–Belgia **4 – 4**; Italia – Belgia **4 – 1**; Anglia – Elveţia **2 – 0**; Elveţia – Italia **4 — 1**.

SFERTURI DE FINALĂ:

R. P. Ungară — Brazilia **4 – 2**; Germania occidentală – Iugoslavia **2 – 0**; Uruguay – Anglia **4 –2**; Austria – Elveţia **7 – 5**.

DIN JURNALUL UNUI GASTRONOM

de N. VĂLMARU

Restaurantul „Ambasador". Masa îmbelșugată, vinul de calitate și serviciul conștiincios fac să vină repede buna dispoziție.

Degeaba mă tachinează nevastă-mea pe chestia jurnalului meu. N-are dreptate. La urma urmii generalii, poeții sau actorii au drept să-și întocmească jurnale intime — și eu să n-am acest drept? Mare greșeală. Un gurmand este un om cu o sensibilitate deosebită, apropiată de aceea a unui artist. Gastronomia are înrudiri mari cu poezia și adeseori a fost o autentică muză a poeților... N-am să pomenesc decît de admirabilul poem asupra gastronomiei scris de Brillat-Savarin, deși un gurmand mai erudit decît mine v-ar putea da și alte exemple. Mai este, oare, vreo îndoială?

In consecință, nevastă-mea n-are dreptate, și eu îmi continui neturburat jurnalul.

*

Eu am criteriile mele și sînt un om intransigent. Unii judecă un oraș după stilul clădirilor, după parcuri, după monumentele de artă. Eu îl judec după restaurante. Iată, de pildă, Bucureștiul. Dintr-o veche pasiune statistică m-am informat asupra acestei probleme și am aflat că cel dintîi oraș al țării are aproape 600 de restaurante, bufete, patiserii și alte asemenea... instituții de cultură gastronomică. E ceva. E destul. E mult. Adică, stai nițel, să nu mă pripesc cu entuziasmul. Mi se pare că, în ce privește calitatea acestor instituții (așa-mi place mie să le numesc), nu stăm tocmai bine. Este drept că în vreo cîteva restaurante centrale, nici măcar Lucullus n-ar avea cine știe ce să obiecteze. Unul dintre ele ar fi cel de la hotelul „Athenée-Palace". Altul ar fi restaurantul hotelului „Ambasador". Ar mai fi „București" (fost „Capșa"), prin veche tradiție loc de reuniune al lumii artistice. Cum zic, aici mesele sînt pregătite cu grijă, și chiar cu nițel rafinament. Ospătarii te servesc civilizat, te ascultă cu răbdare pînă îți spui toate dorințele și te sfătuiesc, dacă ai ezitări, să faci așa cum e mai bine. Este drept că la aceleași restaurante mai funcționează din plin străvechiul obicei al bacșișului, care are trei atribute certe: este de la sine înțeles, este generos și se însușește cu ireproșabilă demnitate. Totuși (cînd zic „totuși", nu fac, totuși, nici o concesie bacșișului) e plăcut să iei masa aici.

Dar ce se întîmplă în altă parte?

— „Vînătorul"? Bine, dar n-au niciodată vînat... — Tocmai d-aia, probabil. Vor cu tot dinadinsul să fie originali...

RESTAURANT
VANATORUL
TRUSTUL DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ LOCAL

*

Unii ospătari, și sînt destui, din păcate, te privesc ca pe un inamic personal. Cînd te lasă să aștepți un ceas întreg și nu te învrednicesc cu nici o privire, poți să fii mulțumit: ai scăpat ieftin. Alteori se poate întîmpla și mai și. Cîte unul te ațintește crunt, știind bine că ai venit să-i tulburi tihna cu mofturile dumitale de om flămînd.

La un oarecare restaurant, la „Moldova", am întîlnit un om foarte nervos. Il chema Gheorghe Cheluță, și era ospătar. De la indiferență față de consumatori și pînă la necuviință sadea nu e decît un pas: tovarășul Cheluță făcea pasul cu mare dezinvoltură.

La restaurantul „Viilor" am cunoscut-o pe bufetiera Elena Dobrescu. La bufetul „Tușnad" l-am cunoscut pe ospătarul Șerban Hîrșu. Nu semănau de loc cu Cheluță. Erau politicoși, fără să fie servili. Erau demni, fără să fie indiferenți. Il sfătuiau pe consumator, îi vorbeau cuviincios, îl ascultau cu răbdare.

M-am întrebat: „de ce sînt unii așa, și de ce sînt alții altminteri?" Toți hrănesc poporul, desigur. Iată o sarcină de răspundere, și nelipsită de noblețe — da, da, de noblețe... Dar oamenii de felul lui Cheluță sînt ca mamele vitrege: nu-i iubesc pe cei cărora le dau să mănînce...

Cîteva ciudățenii.

De cîte ori am vrut să mănînc mămăliguță cu lapte dulce afumat (gustul meu, ce vreți!) niciodată n-am reușit. La cele cîteva „lacto-vegetariene" din oraș poți să găsești orice, în afară de produse lactate. Ba o dată, cerînd un pahar de lapte la Lacto-vegetarianul de pe Bulevardul Magheru, fata care mă servea mi-a rîs în nas, cu un rîs cristalin pe care nici pînă azi nu l-am uitat, de parcă aș fi făcut cea mai bună glumă din lume.

„De ce rîdeți?" m-am întrebat intrigat. Și m-am uitat într-o oglindă, prinsă alături, în perete, de teamă să nu fiu mînjit pe obraz. Dar nu, pe față n-aveam nimic. Fata rîsese pentrucă i se păruse foarte nostim faptul că cineva cere lapte la un restaurant lacto-vegetarian...

Sau eram, altădată, la „Vînătorul".

Am cerut iepure.

Nu era.

Am cerut rață sălbatică.

Nu era.

Am cerut prepelițe.

Nu erau.

Am întrebat, atunci, ce fel de vînat au.

Aveau: curcan la tavă, crap pescăresc, salată de boeuf, tocăniță de vițel, pui pané, antricoate de purcel... Și pe perete o interesantă pictură murală, adecvată misterioasei firme a localului.

*

Azi am făcut vizite. Am fost, mai întîi, la laboratorul unui trust de alimentație publică. Simpatică atmosferă. Unde îți aruncai privirea, numai vanilie, zahăr ars, ciocolată. Ce să zic, mi-a plăcut. Era foarte curat, și am tras tot timpul cu coada ochiului, să-i duc ceva rețete noi nevestii. Teribil, ce se mai lucrează aici! 18.000 de prăjituri într-o zi. Bomboane, vreo trei sute de kilograme. M-am gîndit cu nostalgie la fabricile noastre de zaharicale. Ce înghețată grozavă făcea, astă-vară, fabrica „Urs de Dorna"! Și „Bucureștiul" lucra binișor; ați uitat faimoasele trufe de ciocolată? Azi parcă s-au lăsat pe tînjeală cu toate. In cap cu „Fraga". Lucrează doar cîteva feluri de prăjituri sau de bomboane, să fie. Poate că vor să nu ne pună în cine știe ce hamletică dilemă, cînd o fi să alegem...

*

Nu că mă laud, dar mă pricep nițel să gătesc. Maioneza, mai ales, e specialitatea mea numărul unu. Nevastă-mea, femeie cu principii învechite, nu mă poate suferi în bucătărie. „Fugi d-aci — mă gonește ea — că mai rău mă-ncurci". Un om ferm ca mine nu se demoralizează, însă, dintr-atîta lucru. Eu îmi văd de treabă. Studiez arta culinară (că e artă, nu o simplă vorbă) și unde nu știu ceva, nu mă feresc să-i întreb pe alții. Printre bucătari mi-am făcut mulți prieteni. Cei mai apropiați îmi sînt cei doi maiștri bucătari de la restaurantul „Pescarul": unul e Grigore Grădinaru și celălalt, Gheorghe Petrescu. Amic bun sînt și cu Gheorghe Popa de la „Macul Roșu", cu Gică, cum îi zic eu. Am fost, de curînd, și la „Postăvarul". Mi-a plăcut cum se gătește, și am ținut musai să-i cunosc și pe bucătari. Unii credeau că-s de la trust, și mi-au cerut delegația, dar le-am explicat că sînt simplu particular în documentație culinară. M-au privit ei cam cruciș, dar pînă la urmă m-au lăsat să intru în bucătărie... Așa i-am cunoscut pe Gheorghe Popa și pe Onisim Oprea, mari specialiști în bufet rece, după cum mi-am dat seama. Mai tîrziu a venit acolo și maistrul Dionisie Răchițeanu, specializat în confecționarea pieselor de mare artă — diferite „medalioane": curcani în aspic, găini decorate și alte orătănii la tavă, înconjurate cu ornamentații de mare efect estetic.

Laboratorul cofetăriei „Albina". Aici se fabrică zilnic 1000 Kgr. de înghețată.

Plin de entuziasm, mi-am zis: „Dați-mi o sută de oameni ca acești tovarăși, și schimb alimentația publică în Capitală!"

*

Stăteam odată de vorbă cu un tovarăș de la unul dintre trusturile din Capitală. Omul se văicărea:

— E greu, frate. — îmi explica — trebuie să ai niște nervi de oțel. Sfînta birocrație, dom'le! Abatorul nu-ți trimite carnea la timp; Baza de desfacere M.I.A. îți livrează alte produse zaharoase decît cele pe care le-ai cerut; Datcoop-ul, Baza Laptelui, U.R.C.C.-ul îți încurcă ouăle și laptele, brînzeturile și untul. Poftim, descurcă-te, dacă poți! Știu că ești om obiectiv; spune și dumneata!

Fiindcă sînt om obiectiv, l-am întrebat:

— Dar cu lipsurile cum stați?

Celălalt a zîmbit, dintr-odată înseninat:

— Avem și noi lipsuri, ca toată lumea. Cine n-are lipsuri, nene Sandule?

Aici avea dreptate, ce mai! Pentru ce, mă rog, s-ar sezisa trusturile alimentației publice de monotonia și lipsa de fantezie cu care se alcătuiesc menu-urile restaurantelor din București — pentru ce s-ar sezisa și de altele, de vreme ce toată lumea are lipsuri?

Apropos de monotonie. Am cercetat listele de bucate ale cîtorva restaurante, nădăjduind să găsesc nițică originalitate. Nimic, domnule. Marți aveau toate crap „à la grecque". Miercuri, numai șalău prăjit. Joi era și mai și: n-aveau pește de loc. Parcă se înțeleseseră. Ce să mai zic, lectura listelor de bucate a devenit ca versurile unor anumiți poeți rețetari: nu te mai emoționează de loc.

*

Inainte de prînz, am trecut pe la poștă, să dau o telegramă. Am un nepot la Bîrlad, și vreau să-l însor. I-am găsit fată bună, — de ce să stea singur? Nu e păcat?

După ce am dat telegrama, m-am abătut nițel pe la „Carul cu bere". M-am așezat la o masă și am cerut o halbă. Mare lucru e o berărie, mi-am zis. Intîlnești aici fel de fel de oameni. Și mai buni, și mai răi...

Nu știu cum, mi-am amintit că și Caragiale a fost într-o vreme berar. Și că cineva îi făcuse o epigramă:

„Iancu Luca Caragiale
Ne dă berea cu măsură
Face și literatură
Insă nu face parale"...

Am stat așa, o vreme, sub farmecul evocărilor literare. Dar berea tot nu venea. Intrigat, l-am chemat pe ospătar, și i-am amintit:

— Nu-mi aduci halba?

— Ce halbă?

— Halba mea. Sau nu mai e bere?

— Este, dar s-a terminat...

... In consecință, am fost și eu la „Carul cu bere", și am plecat.

*

Zilele trecute am intrat nițeluș la bufetul „Ambasador", să iau o gustare. Cînd intrai înainte aci, parcă era un birt de la Fetești. Aveau numai ghiveci călugăresc și iahnie de fasole. Acum mi-a plăcut. Au renovat localul, l-au dichisit cum se cuvine și au organizat, pe deasupra, un bufet strașnic. Așa mai zic și eu. Să se civilizeze, domnule, peste tot. Să se facă restaurante mari, frumoase, să se mîndrească țara cu ele. Dar, vezi dumneata, să nu ne civilizăm numai la centru. Fiindcă, uite, avem prin cartiere restaurante de ți-e rușine cu ele. Eu mă duc uneori pe Dudești, la un nepot, la Mișu. Mișu, cum mă vede, începe să mă prelucreze cum știe el: „Hai, nene Sandule — zice — să luăm un aperitiv la „Ciocanul". Să nu mă tratezi cu refuz, că mă supăr". N-am încotro și primesc, să nu-l supăr pe Mișu. Ajungem la „Ciocanul" și ne așezăm la o masă. Nu ne bagă nimeni în seamă, așa că avem vreme să observăm locanta. Să dai și să fugi! Murdărie și gălăgie! Noroc că Mișu se are bine cu casierul, Imbărușanu, care ne face cinstea să ne servească personal. Inghițim repede aperitivul, și ne simțim fericiți cînd ne vedem afară. Mișu zice să mergem în parcul de alături, să mai luăm aer.

Spuneți și dumneavoastră: nu e păcat?

100.000 DE VOLUME

Imi trebuia, în vederea întocmirii unui studiu, o carte veche și rară. Cum n-o găseam nicăleri, m-am adresat unui amic erudit, rugîndu-l să-mi vină într-ajutor. Acesta m-a sfătuit să încerc la Biblioteca Centrală a Sfatului Popular al Capitalei, de pe strada Batiștei.

Sfatul s-a dovedit excelent. Am găsit volumul mult rîvnit și am putut să-mi întocmesc studiul cum se cuvine.

Biblioteca aceasta vastă este dotată cu 100.000 volume. Literatură, știință, ideologie, tehnică, o comoară uriașă în plin centrul Bucureștiului nostru. In afară de cărțile în limba romînă, cititorul găsește și volume în limbile rusă, franceză, engleză, germană și maghiară; ba, ceva mai mult, pentru cititorii de limba maghiară biblioteca și-a înființat o filială specială, situată pe strada Zalomit, în vecinătatea Cișmigiului.

In afară de sălile de lectură, funcționează aici o secție de cărți de împrumut pentru adulți, și o alta pentru tineret. Membrii acestor secții (vreo 2.000 la maturi și vreo 600 la tineret) pot împrumuta orice le poftește inima, fără să plătească vreo taxă.

Biblioteca e cercetată cu asiduitate de un mare număr de cititori. Numai în primul trimestru al anului ea a fost frecventată de 4.217 cititori, care au venit aici de 24.368 ori și au citit 37.036 cărți. Mi se pare că aceste cifre, pe care directorul bibliotecii, tovarășul Andrei Barta, mi le-a pus la dispoziție îndată ce i le-am cerut, sînt, cum se spune cu o expresie cunoscută: „cifre care vorbesc".

Fișierele bibliotecii, judicios întocmite, sînt de mare folos cititorilor; ades consultat este fișierul recenziilor. Merită să arătăm, de asemenea, grija deosebită ce se poartă aici cititorilor, în special celor tineri. Pentru aceștia se întocmesc bibliografii la cerere și planuri speciale de lectură, pe probleme și chiar pe simple dorinți. (Un exemplu: a venit pionierul Eugen Sighincea din cl. V-a elementară, spunînd că-l interesează cărți despre viața animalelor. Peste cîteva zile tovarășii de aici i-au pus la dispoziție un plan de lectură foarte bogat).

Biblioteca este înzestrată cu lucrări de artă, cu cărți vechi, cu atlase și enciclopedii splendide. Singurul său cusur e faptul că sălile de lectură sînt cu desăvîrșire neîndestulătoare pentru afluxul de cititori. Mă întreb ce ar fi dacă Sfatul Popular al Capitalei s-ar hotărî să doteze biblioteca cu niște săli de lectură încăpătoare care, avînd în vedere că e vorba și de obrazul orașului, ar putea să fie chiar somptuoase?

N. V.

Biblioteca Sfatului Popular al Capitalei. Aici se cercetează fișierele.

DOCUMENTUL MISTERIOS POVESTEŞTE...

Senatorul Knowland, unul dintre adepţii înfocaţi ai politicii agresive a S.U.A., a prezentat în Congres un „document" misterios adus, cică, de Ciu En-lai, în 1953, la Moscova, document care — pretinde el — ar fi un aşa zis plan de revoluţie mondială, realizabil în... 20 de ani.

Pînă şi o serie de ziare burgheze au calificat acest „document" drept un fals grosolan.

Pe masa de lucru a senatorului Knowland se află coli de hîrtie cu diferite inscripţii: „Chewingum-ul Whrigley alungă durerile de măsele" ; „Loţiunea Maxwill vă scapă de chelie" etc... Prin bunăvoinţa liderului republican însă, una dintre aceste coli de hîrtie avea să iasă din anonimat. Dacă ar fi fost înzestrată cu simţul şi cu posibilitatea de a se exprima, ea ne-ar fi putut povesti următoarele:

„Intr-o bună dimineaţă, mister Knowland a primit un vizitator de seamă, cu care s-a întreţinut îndelung. Deşi n-am putut auzi nimic din cele ce-au vorbit, totuşi presupun că liderul republican a fost mustrat de oaspete, căci era într-o stare de nervi de nedescris. Rămas singur, Knowland s-a aşezat la birou şi furios a rupt nişte discursuri pregătite pentru Congres. Apoi mă înşfăcă cu putere, scoase stiloul-revolver şi începu să mă gîdile pe spinare (Am uitat să vă spun că în prealabil studiase cu luare-aminte cărţile lui Göbbels, care — după cum spun colegele mele — era maestru în confecţionarea falsurilor). Aşa că dintr-o simplă bucată de hîrtie amărîtă şi neluată în seamă de nimeni am devenit un document celebru, cu titlul „Plan de 20 ani pentru revoluţia mondială". Am informaţii precise că mister Knowland nu o consultase pe ghicitoarea Betsy, fostă call-up girl, pe care o foloseşte deseori în activitatea sa politică. Totuşi, el a însemnat pe mine, în acest plan, tot felul de bazaconii despre intenţiile roşilor de a impune comunismul în Japonia, în anul... 1960 (aici senatorul, pînă a ajunge la o cifră rotundă a mai modificat de cîteva ori), Indonezia şi India în 1965 etc... Din cîte îmi amintesc, mister Knowland mi-a spus că (scuzaţi-mi lipsa de modestie) voi produce vîlvă şi îi voi face knock-out pe comuniştii chinezi.

Astfel am ajuns eu, o biată bucată de hîrtie, dintr-un simplu afiş de reclamă, un instrument propagandistic al Departamentului de Stat.

Nu mai ştiu cum s-au desfăşurat lucrurile, dar în ultimele zile l-am văzut pe ilustrul senator Knowland foarte întunecat la chip; parcă i s-ar fi înecat corăbiile în marea Chinei. Acum îmi aruncă într-una priviri mînioase; ziarele au scris că a comis o „gafă", prezentîndu-mă în Congres. Sărmanul Knowland"

O COALĂ DE HIRTIE

pentru conformitate,

D. MANOLE

La Geneva

IN ZILELE CONFERINTEI

de **Florica ŞELMARU**

Palatul Naţiunilor sclipeşte, alb, în verdeaţa unui parc imens, pe o colină domoală care domină lacul Leman. Fost sediu al Societăţii Naţiunilor, el aparţine astăzi Organizaţiei Naţiunilor Unite şi adăposteşte o serie de organisme ale acesteia. Aci s-a desfăşurat, de la 26 aprilie la 15 iunie, conferinţa chemată să examineze problema coreeană şi continuă să se desfăşoare conferinţa pentru restabilirea păcii în Indochina. La cea dintîi au participat Uniunea Sovietică, R.P.Chineză, R.P.D.Coreeană, precum şi cele 16 state care au purtat războiul de agresiune împotriva R.P.D. Coreene (printre ele, trei dintre marile puteri occidentale: Statele Unite, Marea Britanie şi Franţa). La cea de a doua, participă cele cinci mari puteri, R.D. Vietnam, guvernul baodaist, precum şi celelalte două guverne-marionetă din Indochina. Prescurtat, în cercurile conferinţei se spune „cei 19", cînd este vorba despre cei ce au discutat problema coreeană, şi „cei 9", cînd este vorba despre cei ce discută problema restabilirii păcii în Indochina.

Există de altfel un „limbaj aritmetic genevez", pe care îl folosesc în convorbirile curente diplomaţi şi gazetari şi care uneori pătrunde şi în ziare, spre nedumerirea cititorului. Numărînd pe degete, acesta se trudeşte să identifice ţările despre care se vorbeşte în limbajul expeditiv al cifrelor. Căci, dacă nu e greu de ştiut că „cei cinci" sînt reprezentanţii celor cinci mari puteri, iar „cei trei" reprezentanţii marilor puteri occidentale, e mai greu de ghicit că „cei şase", de pildă, desemnează pe cei trei precedenţi plus reprezentanţii guvernelor marionetă din Indochina. Şi aşa mai departe.

Insăşi sîrguinţa cu care cititorul obişnuit încearcă să descifreze aceste exprimări aluzive şi ermetice vădeşte interesul pe care-l poartă conferinţei de la Geneva. Chiar şi elveţianul de rînd, educat în tradiţia îndelungatei neutralităţi (mai mult juridice decît politice, de altfel) a ţării lui, îşi dă seama că discuţiile care se desfăşoară astăzi în albul palat de pe malul lacului Leman pot duce la o întărire a păcii nu numai în Asia, dar în întreaga lume. Preocuparea aceasta se manifestă în feluri variate: de la discuţiile pe care le surprinzi în tren, în autobus sau în pauză la cinematograf, şi de la întrebările pe care ţi le pune uneori chelnerul din restaurantul în care iei masa (cu condiţia să nu fie un restaurant din prima categorie: acolo personalul serveşte cu o precizie impasibilă şi mută), pînă la grupurile de oameni care se strîng în jurul maşinilor „Z.I.M." şi „Z.I.S.", lîngă poarta Palatului Naţiunilor sau lîngă hotelul „Metropol", sediul delegaţiei sovietice. O altă formă în care se exprimă interesul pentru conferinţă al genevezilor — în general destul de indiferenţi faţă de întîlnirile internaţionale care, pe planurile cele mai variate, constituie o tradiţie deja veche a oraşului lor — este curiozitatea pe care o arată faţă de „Casa Presei". Sîmbăta după amiază şi duminica, mai cu seamă, cînd localnicii sînt liberi de îndeletnicirile lor obişnuite, vezi deseori apărînd în holul „Casei Presei" cîte o pereche de oameni între două vîrste, îmbrăcaţi modest, care se uită cu atenţie timidă la oamenii şi lucrurile din jur, cu invidie respectuoasă la scările pe ale căror trepte nu poţi păşi decît înarmat cu legitimaţia de corespondent de presă şi care duc spre sălile de lucru ale ziariştilor. Apoi, perechea se apropie de barul instalat într-un colţ al holului şi, sorbind o limonadă sau o cafea, trage cu urechea la discuţiile zgomotoase ale gazetarilor din jur, cu nădejdea de a pleca mai informată despre perspectivele de pace ale lumii.

Această „Casă a Presei", instalată într-o clădire veche cu patru etaje aparţinînd unui mare magazin genevez, este în centrul conferinţei, aproape cît şi Palatul Naţiunilor.

La Palatul Naţiunilor, unde după amiază se desfăşoară şedinţele miniştrilor de externe, rămîn numai cîţiva gazetari „de încredere" ai anumitor delegaţii occidentale: chiar atunci cînd şedinţele sînt „închise", purtătorii de cuvînt ai aceloraşi delegaţii — călcînd astfel hotărîrea comună a conferinţei cu privire la caracterul secret al dezbaterilor din şedinţele de acest fel — vin din cînd în cînd şi şoptesc gazetarilor respectivi cîteva informaţii-normativ, menite să „justifice" atitudini care nu se pot justifica. (Mai ales purtătorul de cuvînt francez a practicat pe larg acest sistem). De pe la orele 16, majoritatea corespondenţilor sînt la „Casa Presei" — care în sălile de lucru, care în hol.

In zilele cînd sînt şedinţe plenare, ei aşteaptă — citind ziare, schimbînd păreri sau informaţii — conferinţele de presă, care se ţin 20-30 minute după ridicarea şedinţei de la Palatul Naţiunilor. Cum aceste conferinţe — adeseori în număr de patru, cinci, şase — se ţin simultan, ele pun ziaristului problema alegerii, pe care aranjamentele între colegi nu o pot rezolva decît parţial. Şi este semnificativ faptul că la conferinţele de presă sovietice şi chineze este mai totdeauna năvală şi înghesuială. Unii dintre gazetarii occidentali îţi mărturisesc deschis că preferă aceste conferinţe de presă, pentru că sînt siguri că vor

Fotoreporterii au dat peste „subiect": în parcul Palatului Naţiunilor ei au fotografiat un păun, pasăre care, potrivit tradiţiilor populare chineze, este simbolul fericirii. După cum se vede, păunul s-a suit chiar pe maşina delegaţiei chineze pentru... a se lăsa fotografiat.

pleca posedînd asupra ședinței din ziua aceea o informație completă și serioasă (pe care însă nu totdeauna ei o folosesc complet și serios). Sînt și „ziariști“ care vin la aceste conferințe cu unicul scop de a pune întrebări pe care ei le socot istețe și care sînt doar provocatoare — deși experiența a arătat că acest soi de „întrebări“ primesc, cu regularitate, răspunsuri calme și spirituale care constituie cea mai necruțătoare punere la punct. Uneori, zeloși să nu lase să se stingă „războiul rece“ care-i hrănește, anumiți așa-ziși gazetari se reped să pună „întrebări“ care îi demască, dezvăluind rosturile adevărate ale prezenței lor. Astfel, la o conferință de presă a delegației sovietice se discuta despre o informație privitoare la dezbaterile asupra Indochinei, publicată de ziarul francez „Liberation“ (Eliberarea). Brusc, dintr-un colț, un glas întrebă în englezește, cu puternic accent american și intonație agresivă: „Să ne spună purtătorul de cuvînt ce trebuie să înțelegem atunci cînd se vorbește despre eliberare în legătură cu Indochina?“ După o clipă de stupoare, întreaga sală izbucni într-un enorm hohot de rîs: presupusul gazetar care pusese întrebarea ignora existența ziarului „Liberation“ — deși e un ziar îndeajuns de cunoscut — dar urechea lui de formație maccarthystă se alarmase că acest termen... subversiv revenise de cîteva ori în discuție. In timp ce sala nu izbutea să-și potolească rîsul, în spatele meu, un gazetar american exclama enervat: „Idiotul!“ Iar un altul de lîngă el completă: „De! Nu prea știe meserie!“ (Ulterior aveam să aflu că pregătirea profesională a omului cu întrebarea — și pe care îl văzusem cînd pe la conferințele de presă, cînd prin holul „Casei Presei“ și la barul ziariștilor — era mai mult polițienească decît gazetărească). N. F. Ilicev, reluînd cuvîntul, a sintetizat impresia tuturor celor de față, amintind că uneori „ridicolul ucide“. Și în zilele următoare mulți dintre corespondenții americani se arătau stingheriți de orice aluzie la acest incident. Ceea ce constituia pentru colegii lor din Europa occidentală un motiv în plus de a li-l reaminti...

De altfel în convorbirile personale, mulți dintre corespondenții ziarelor din apusul Europei — și nu mă refer aci la corespondenții presei democrate — nu-și ascund lipsa de simpatie nu numai pentru confrații lor americani, dar pentru tot ce aceștia reprezintă și, în primul rînd, pentru tonul de „eu plătesc, eu poruncesc“ pe care se desfășoară politica americană de imixtiune brutală în treburile interne ale țărilor respective. Uneori aceste atitudini sînt sincere, alteori determinate de presiunea opiniei publice; la unii, ea străbate și în comentariile scrise, la alții nu. Dar este fapt cunoscut, de pildă, că dintre numeroșii gazetari francezi acreditați la conferință, majoritatea covîrșitoare consideră că restabilirea păcii în Indochina este nu numai posibilă, dar și necesară Franței; că propunerile făcute în acest scop de Fam Van Dong, V. M. Molotov și Ciu En-lai deschid căi de înțelegere; că politica dusă la Geneva de către Bidault nu a servit nici interesele păcii și nici pe acelea ale poporului francez. La o conferință de presă a delegației franceze, în zilele următoare ruperii unilaterale de către comandamentul francez a acordului încheiat la Dien Bien Fu, purtătorul de cuvînt a fost supus de gazetarii francezi de mai toate culorile politice unui veritabil baraj de întrebări indignate — cărora, lucru explicabil de altfel, nu a reușit să le dea decît răspunsuri cu totul insuficiente.

Este semnificativ felul în care, în cercurile de presă, se vorbește despre contribuția adusă conferinței de către delegațiile sovietică și chineză. Deși din cînd în cînd — și de altfel cu o ciudată simultaneitate, ca la apăsarea unui buton — presa conservatoare din occident se plînge de „rigiditatea delegațiilor răsăritene“, corespondenții acestei prese recunosc, în particular, eforturile depuse de-a lungul întregii conferințe de către cele două delegații pentru a înlesni negocierile. Și dacă la începutul conferinței unii gazetari, avînd legături strînse cu anumite delegații occidentale, încercau să conteste calitatea de mare putere a R.P. Chineze, astăzi nimeni nu consideră că poate adopta fără a fi ridicol o asemenea poziție. Nimeni, în afară de oficialitatea americană și de acei gazetari pe care nu-i stînjenește calitatea notorie de anexe ale acestei oficialități.

Acrobațiile protocolare la care Dulles s-a dedat, în timpul scurtei sale șederi la Geneva, pentru a se face că „ignoră“ prezența ministrului de externe al R. P. Chineze, au constituit pentru gazetari un bogat izvor de haz. Cu atît mai mult cu cît larga și realista viziune politică care a caracterizat fiecare dintre intervențiile delegației R. P. Chineze, contribuția efectivă pe care a dus-o la desfășurarea conferinței, sînt într-adevăr acelea ale unei mari puteri, conștiente de răspunderile ce-i revin. O semnificativă manifestare a interesului pe care ziariștii occidentali îl arată față de tot ceeace privește R. P. Chineză și normalizarea relațiilor cu această țară, a constituit-o numărul enorm al celor care au solicitat declarații și interviuri ministrului adjunct al comerțului R. P. Chineze, membru în delegația de la Geneva. Acest interes este de altfel expresia celui manifestat de foarte largi cercuri din occident, care califică fără menajamente politica dușmănoasă a S.U.A. față de China. Un gazetar englez de opinii politice liberale spunea, într-una din nenumăratele discuții care se duc la Geneva, în legătură cu rolul și importanța R. P. Chineze în lume și în organismele internaționale: „Membră sau nu a O.N.U., China Populară există, se dezvoltă, acționează într-un sens favorabil păcii — și toate acestea ca o mare putere. Dar O.N.U. fără China Populară nu este ceea ce ar fi O. N. U. cu China Populară — nici din punct de vedere al autorității, nici din punct de vedere al eficacității.“

In cercurile conferinței sînt foarte mulți cei care împărtășesc părerea exprimată recent de deputata laburistă Barbara Castle că, dacă negocierile de la Geneva ar eșua, cauza reală a eșecului ar fi numai și numai „refuzul Statelor Unite de a admite China în comunitatea națiunilor“. Diplomația americană, a adăugat diplomata britanică, este „otrăvită și deformată“ de îndărătnicia cu care Departamentul de Stat refuză să recunoască legitimitatea guvernului Chinei Populare și „consideră toate mișcările din sud-estul asiatic ca pe o agresiune chineză“.

Felul cum delegația S. U. A., secondată de delegațiile celor 15 care acum patru ani s-au asociat agresiunii împotriva R. P. D. Coreene, au împiedicat la Geneva, de-a lungul a șapte săptămîni, să se progreseze în sensul reglementării problemei coreene; felul cum, după aceste șapte săptămîni, simțindu-se tot mai descoperite în fața opiniei publice internaționale, au bruscat încheierea discuțiilor — acestea arată că aprecierile deputatei laburiste nu sînt lipsite de temei. Trăsătura caracteristică a politicii americane în sud-estul Asiei constă în efortul îndîrjit de a înconjura R. P. Chineză cu state ostile. Faptul că aceste state sînt șubrede și guvernele lor urîte de popoarele respective, nu stingherește cercurile conducătoare din S.U.A. — dimpotrivă. Căci marionetele au nevoie de sprijinul forțelor armate americane.

Cu toate acestea, eforturile delegațiilor statelor democratice și voința comună a popoarelor au izbutit să păstreze deschise posibilitățile de realizare a unei înțelegeri în vederea restabilirii păcii în Indochina. Căderea guvernului Laniel și alcătuirea unui guvern francez, care și-a asumat ca primă misiune să realizeze o asemenea înțelegere în prima sa lună de funcționare, dau măsura presiunii de opinie publică care se exercită în acest sens. Și dacă în Franța, pe care problema o privește direct, voința populară se afirmă cu o amploare și o energie deosebite, pretutindeni popoarele își dau seama că restabilirea păcii în Indochina ar fi o contribuție de mare însemnătate la întărirea păcii generale.

Lucrul acesta se știe (și se recunoaște deseori) și în mai toate cercurile conferinței. Și în general, se apreciază — fără a se anticipa asupra mersului ulterior al discuțiilor, oricum s-ar desfășura ele — că întîlnirea de la Geneva a miniștrilor de externe „a și intrat în istorie ca un eșec al politicii americane“.

Delegațiile Uniunii Sovietice și Angliei în timpul discutării problemei Indochinei.

SARMISEGETUZA

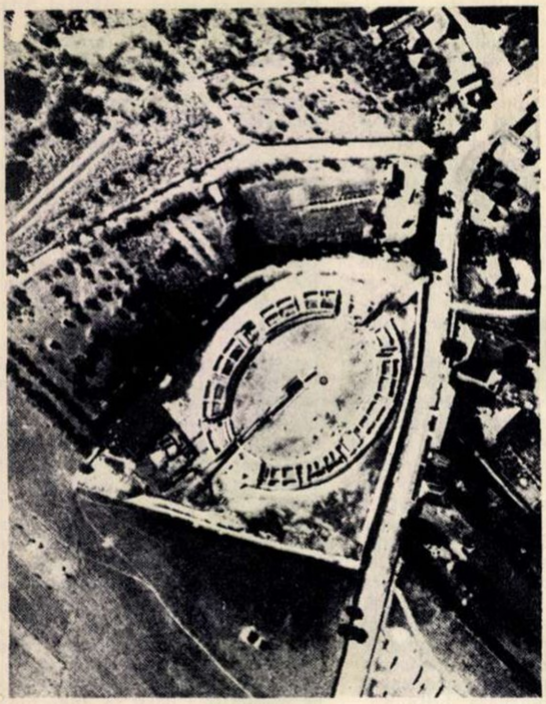

Sarmisegetuza — vederea din avion a amfiteatrului.

Datorită săpăturilor din ultimii ani, s-a putut constata că Sarmisegetuza, vechea capitală a dacilor — zidită la începutul secolului II de către trupele romane, după ocuparea Daciei — se întindea pe întreg teritoriul actualei comune Grădiște.

Aspectul cetății se poate vedea după urmele vechilor ziduri, în interiorul cărora se aflau diferite clădiri cu caracter oficial. In afara zidurilor se înălțau templele, amfiteatrul și numeroase case ale celor avuți. Cetatea propriu zisă—în formă pătrată, înconjurată de ziduri puternice, întărită în exterior cu blocuri de piatră mari, dreptunghiulare, prevăzută cu porți, turnuri de apărare, sisteme de șanțuri și încălzire centrală în apartamentele oficialităților, — se întinde pe o lungime de 500—600 m. Pînă acum au fost dezgropate și cercetate arheologic clădirea Augustinilor, Forul, templele închinate lui Jupiter, Bal Hamon, Nemesis, Aesculap, Hygea, Malagbel, precum și alte construcții.

Cea mai impunătoare, piața publică (Forul), e împărțită în două, dintre care o parte, acoperită cu țiglă, avea zidurile îmbrăcate în marmoră. De jur împrejur, pe lîngă ziduri, erau așezate — cum se văd și astăzi — postamente pe care se ridicau statui, reprezentînd diferite personalități ale epocii.

Edificiul care s-a conservat cel mai bine, e amfiteatrul, clădire în formă elipsoidală, unde se adunau coloniștii, funcționarii și căpeteniile trupelor cotropitoare, pentru a se distra asistînd la lupte de gladiatori. Construit în întregime din piatră (din cărămidă sînt numai bolțile de deasupra intrărilor) —amfiteatrul se impune și astăzi cu zidurile lui, ce se ridică la 3—4 metri deasupra temeliei. Chiar dacă în timpul săpăturilor nu s-au găsit toate blocurile de piatră la locul lor inițial — totuși se cunosc aproape toate elementele componente ale vechiului monument. Astfel. s-au putut reconstitui și celulele lunguiețe din dreapta și stînga intrărilor, care, probabil, erau rezervate animalelor ce serveau la barbarele reprezentații.

Amfiteatrul, cu axa principală de 90 m. și axa secundară de 70 m., putea cuprinde aproximativ 8000 de spectatori — de unde se deduce că arena de la Sarmisegetuza se numără ca mărime printre amfiteatrele mijlocii ale imperiului. Băncile dinăuntrul edificiului erau din piatră; numai unele, purtînd inițialele persoanelor oficiale ale timpului, erau din marmoră. In mijlocul arenei este un coridor subteran de piatră, care duce spre exterior, folosit probabil pentru scurgerea apei și pentru curățirea arenei.

Săpăturile, importante sub raport istoric, continuă la Sarmisegetuza, pentru o cît mai amănunțită cunoaștere a acestei cetăți.

Jocuri distractive

INDUSTRIA TEXTILĂ

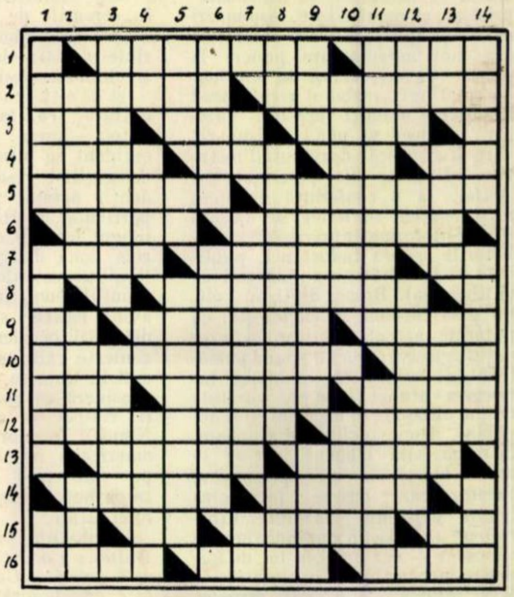

ORIZONTAL: 1. Ultima operație în fabricarea produselor textile — Importantă materie primă a industriei textile. 2. Substanță care, prin puterea ei de lipire, are proprietatea de a umple țesătura și de a o întări — Dizolvat. 3. Șters — Pînză groasă de ață pentru haine de vară — Vas folosit în diferite operații de laborator. 4. Tabără — Veac — Reuni! — Octavian Constantinescu 5. Una dintre laturile triunghiului dreptunghiu — A reface defectele țesăturii. 6. Se întrebuințează în cantitate mare în finisajul țesăturilor — Una din cele patru clasificări ale fibrelor textile (masc.) 7. A transporta — A trece firul pe mosoare — De ros. 8. Asortiment de țesături de lînă pieptănată pentru costume. 9. In șorț! — Lac cu apă sărată ce are comunicație cu mare — Nume feminin. 10. Operație de îndepărtare a coloranților dintr-o țesătură. — Gît. 11. Postav din industria casnică țărănească — Frînghii marinărești — Deșeurile rămase de de pe urma bumbacului tras la mașină. 12. Operație specială făcută țesăturilor pentru a le da un aspect buclat pe una din fețe — Val de pînză, hîrtie, tablă etc. 13. Andrei pe malurile Senei... — Pînză puțin flexibilă, întrebuințată pentru a întări pieptii hainelor bărbătești. 14. Pantaloni țărănești — Mișcările spetei la războiul de țesut. 15. Plantă textilă — Un fir al împletiturilor... muzicale! — Cînepa din peninsula Iukatan, extrasă dintr-o plantă cărnoasă — Desigur! 16. Sînt de lemn sau carton, de diferite forme și mărimi după felul materialului și al războiului de țesut — Cînepă de Bengal — A curăța materialul textil în scopul vopsirii.

VERTICAL: 1. Plantă textilă originară din Asia, ale cărei fructe conțin fibre ce cresc spre interior din coajă. — Operațiuni făcute țesăturilor în scopul eliminării complete a impurităților și a fibrelor scurte — Spetează înfășurată cu ițe. 2. Țesătură fină — Cetate antică renumită — Inel rupt. 3. Lucrători textiliști — Căutat 4. Idem — Renunța — In floare! — Cultivatorii de in. 5. In industria textilă se cere unul special, mic, care să treacă ușor prin ochiurile cocleților și prin dinții spatei, rezistent și care să nu se vadă în țesătură — Pronume — Mașini folosite la apretat. 6. Aduce îmbunătățire unei mașini sau procesului de producție — Operațiuni efectuate asupra firului și, mai rar, asupra țesăturii. 7. Calciu — Operație făcută la producția catifelelor — Pronume (trans.) 8. Posed — Altă operațiune textilă — Floc de lînă (Băn). 9. Jaf (arhaism) — Operațiune făcută țesăturilor pentru ca să ia lățimea cerută — Ghiveci pentru flori. 10. Curmei de viță — Fîșia, de obicei de altă culoare, care formează marginea unui postav. 11. Cele mai întrebuințate aparate de spălare a lînei — Parte a războiului de țesut ce are rolul de a da suveicii un drum de conducere, de a o reține în timpul bătăii în cutie și, cu ajutorul spatei, de a bate bătătura în rost. 12. Cu ea își cos ciobanii cojoacele — Tine! — Substanțe chimice întrebuințate în industria textilă (art.). 13. Natriu — Capitală europeană — Inima mașinii — Dumitru Bărbulescu. 14. Pînză rară și subțire — Operațiune făcută țesăturilor nu numai în țesătorii, ci și la domiciliu — Desparți în mai multe părți o bucată de pînză.

Cuvinte rare : SIZAL, CAPOC.

ARITMOGRIF

I

7 8 5 11 14 18 2 12 1 2 15 7 4
14 8 4 1 2 17 12 11 4 3 4 14 9 8
5 11 1 7 2 8 15 12 2 3 8 17 2 15 7 4
5 8 1 11 8 19 8 17 4 15
11 6 17 2 14 12 8 1 8 17 4
5 11 13 8 11 14 16 8 10 11 16 6 9 14 4
10 11 7 12 6 1 2 3 12 11 5 11 4
12 4 16 6 1 5 4 15 8 12 2 15 7 4
8 4 1 2 14 19 8 1 8 17 9 8
17 11 7 6 14 8 2 12 8 4 12 4
8 16 1 11 8 17 1 6 9 6 20
13 6 1 11 8 14 6 10 11 17 2 15 7 4
1 8 16 4 19 6 4 1 2 8 17 4
12 4 16 6 1 15 6 11 5 8 1 4

II

Găsiți cei cincisprezece dramaturgi romîni contemporani de pe rîndurile orizontale și de pe diagonala I-II.

REDACȚIA : BUCUREȘTI Căsuța Poștală 56
PIAȚA SCÎNTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE : la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR
3 luni : 9 lei
6 luni : 18 lei
un an : 36 lei

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

CARNET EXTERN

CALEAŞCA CU 8 CAI

Deasupra Golfului Persic coborau umbrele nopţii. De pe mal se profila silueta imensă a rafinăriei din Abadan. Două bărci cu motor tăiau cu repeziciune valurile albăstrii, îndreptîndu-se spre crucişetorul britanic „Mauritius", care ancorase în golf. In ele se aflau „experţii" societăţii petrolifere anglo-iraniene...

Aşa au părăsit Iranul, în seara de 4 octombrie 1951, ultimii împuterniciţi ai societăţii petrolifere anglo-iraniene. Au plecat ca nişte delicvenţi surprinşi asupra faptului.

Jumătate de secol a strălucit asupra Abadanului steaua lui „Anglo-Iranian Oil Company". Steaua a apus însă. Acum, simbol al exploatării nemiloase a petrolului iranian este — aşa cum scriu unele ziare occidentale — „caleaşca cu opt cai".

Pentru lămurirea cititorilor neavizaţi trebuie să arătăm că cei opt cai nu sînt altceva decît cele... opt companii petrolifere care au concesionat, în scop de jaf, petrolul iranian. Este vorba de cinci trusturi americane, care acţionează mai mult sau mai puţin făţiş sub controlul lui „Rockefeller Standard Oil", de faimoasa „Companie Anglo-Iraniană", de „Royal Dutch Shell", controlată de capitalul anglo-olandez, şi de o companie franceză.

In anul 1946, nu mai puţin de 52% din petrolul Orientului Mijlociu era în mîinile engleze, iar 42% în mîinile americane. Raportul acesta s-a schimbat, însă, neîncetat în favoarea americanilor. La un moment dat se vorbea de un „echilibru petrolifer". Dar şi echilibrul acesta s-a... dezechilibrat, desigur tot în folosul aliaţilor yankei ai Angliei, care au impus condiţiile noului tîrg petrolifer de pe piaţa persană.

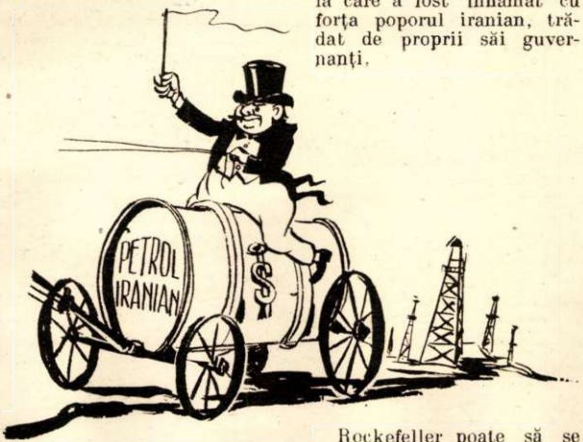

Acum numai 40% din acţiuni aparţin englezilor, iar restul, sub diferite forme, americanilor. In legătură cu aceasta, ziarul londonez „Sunday Express" a scris că este vorba de „un nou şi ruşinos capitol al lichidării puterii şi prestigiului britanic în Orientul Mijlociu".

Dar dincolo de regretul londonez pentru cîteva procente pierdute, oamenii de afaceri englezi şi americani şi-au strîns mîinile bucuroşi de tranzacţia făcută. Ziarele lor s-au repezit să scrie că „caleaşca cu opt cai" a intrat în funcţiune. Este însă vorba de o inexactitate a presei dolarizate, căci se confundă iar dorinţele cu realitatea. Şi realitatea are grijă să corijeze greşeala. De fapt, nu este vorba de o „caleaşcă cu opt", ci de carul jafului colonialist, la care a fost înhămat cu forţa poporul iranian, trădat de proprii săi guvernanţi.

Rockefeller poate să se considere stăpînul Abadanului. Zahedi poate să-şi numere comisionul încasat. In City-ul londonez se pot face tot soiul de calcule. Dar toate calculele acestea se vor destrăma prin lupta poporului iranian.

„Caleaşca" jefuitorilor colonialişti va fi cîndva întoarsă din drum şi azvîrlită în mare. Trustmenii străini se reîntorc acum în Iran, dar mîine ei ar putea deveni din nou fugari...

Edgar OBERST

CEREMONIE

Un bărbat între două vîrste, cu o înfăţişare robustă, de sportiv pasionat, ieşea nu demult pe poarta închisorii Loos, situată în apropierea oraşului francez Lille. Elegant, cu o valiză în mînă, făcea impresia unui vizitator, care s-a oprit pe aici cîteva ore. In urma lui şi-au făcut apariţia, pe aceeaşi poartă, cîteva persoane, între care puteau fi recunoscuţi unii înalţi funcţionari parizieni. Il petreceau, plini de respect, acordîndu-i toate onorurile...

Personajul acesta, care păşea grav şi plin de sine, nu era nimeni altul decît faimosul diplomat nazist Otto Abetz, fost ambasador al lui Hitler la Paris între anii 1940 şi 1944. Nu se reîntoarcea de la o simplă vizită făcută închisorii. Trăise între zidurile ei 5 ani, după ce justiţia franceză îl condamnase la 20 ani muncă silnică pentru crimele săvîrşite de el, în anii ocupaţiei hitleriste. Totuşi, se pare că guvernanţii de azi ai Franţei au socotit sentinţa prea aspră şi s-au grăbit să dea drumul fiarei din cuşcă.

Ordinul de eliberare — semnat de preşedintele statului, de primul ministru şi de ministrul apărării naţionale — a fost trimis direcţiei închisorii printr-o delegaţie specială. Şi, pentru ca acest act oficial să aibă şi o latură de cavalerism, a fost expediată o telegramă oficială la Düsseldorf, prin care Frau Abetz era invitată să-şi întîmpine soţul chiar la ieşirea din închisoarea Loos. Astfel, reprezentanţii autorităţilor franceze au asistat şi la o impresionantă scenă familiară...

Induioşaţi la culme, eliberatorii lui Abetz au hotărît să dea uitării toate faptele săvîrşite de acesta în numele zvasticii naziste. Dar poporul francez, care i-a cunoscut bine pe bestiile cafenii în uniformă militară sau în frac diplomatic, nu a uitat că Abetz, înainte de a deveni ambasador al Reich-ului hitlerist, a fost şeful spionajului german în Franţa şi unul dintre organizatorii grupărilor fasciste şi al clicilor de politicieni trădători care au adus apoi Franţei ruşinea înfrîngerii şi groaza ocupaţiei naziste. Expulzat în 1939, Herr Otto Abetz se întoarse în Franţa peste un an, o dată cu tancurile lui Guderian, şi îşi făcu un titlu de glorie din prigonirea sălbatică a patrioţilor francezi, ordonînd deportări şi execuţii în masă, înfometînd fără milă milioane de bărbaţi, femei şi copii.

Poate fi îmblînzită o asemenea fiară în cinci ani de închisoare confortabilă? Insuşi călăul Abetz n-ar putea răspunde afirmativ la această întrebare. Dimpotrivă. Nici n-a apucat să treacă graniţa germană că s-a şi grăbit să facă un popas la Aix-la-Chapelle, pentru a declara ziariştilor: „Sînt fericit că Aix-la-Chapelle este cel dintîi oraş al Germaniei pe care îl pot vizita la întoarcerea mea din captivitate: căci oraşul lui Carol cel Mare este deseori amintit astăzi în legătură cu noul spirit de înţelegere europeană. Mi se pare reconfortant faptul că acest spirit este încă viu". Cu alte cuvinte, fostul ambasador al lui Hiter la Paris nu are să-şi impute nimic, nimic din tot ce a făptuit. El se arată doar încîntat de faptul că „spiritul de înţelegere europeană" (în înţeles hitlerist — N.R.) este menţinut de către urmaşii yankei ai agresorilor nazişti. Şi „spiritul de înţelegere europeană" — în numele căruia este pregătită „comunitatea defensivă europeană" şi refacerea Wehrmacht-ului — nu mai putea îngădui ca un om cu atîta experienţă şi cu ambiţii încă atît de vii în materie de aventuri războinice să mai zacă în închisoare. Mai poate mira oare pe cineva faptul că guvernul francez este elogiat, pentru eliberarea lui Abetz, doar de duşmanii Franţei?

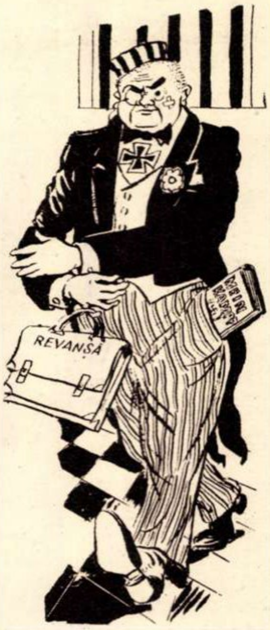

Anton CELARU

CU COMENTARII

„Business Week", o revistă americană al cărei titlu arată din „capul locului ce hram poartă, a anunţat într-un număr recent o „veste bună". Şi anume:

Clubul bilionarilor (cu „b" de la... bombă) a mai primit un membru în sînul său, astfel că numărul total al membrilor s-a ridicat la 29. Trebuie să arătăm însă că membrii acestui club preţios (cu „p" de la... puşcă), nu sînt persoane singulare, cum ar fi, de pildă, onoratul mister Morgan (cu „M" chiar de la moarte) sau mister Dupont (cu „d" de la Dulles, Pentagon şi război atomic). Membrii clubului de bilionari sînt înseşi societăţile, trusturile sau cartelurile cărora le-au crescut capitalurile şi cîştigurile (cu „c" de la crime — pentru ambii termeni) cu peste 1 bilion dolari...

In fruntea listei tronează Societatea de telefoane „Bell", cu 11,9 bilioane dolari, urmată în ordine ierarhică de: „Standard Oil—New-Jersey" cu 5,3 bil., „General Motors" 4,4 bil., „United States Steel Corp." 3,2 bil., „Pennsylvania Railroad" 2,5 bil., „Socony — Vacuum Oil" 2,1 bil., „Standard Oil" din Indiana 2 bil., „N. Y. Central Railroad" 1,9 bil., „E. I. Dupont" 1,8 bil. etc. etc.

Ultimul membru este „Humble Oil & Co.", care figurează „doar" cu 1,1 bil.

Şi-acum să-l ascultăm pe A. Iacobus, membru în Comitetul şcolar din Hanford—California, care declară — (în aceeaşi ţară, S. U. A., dar nu în aceeaşi publicaţie, „Business Week"):

„15 la sută dintre copiii din şcoală vin la şcoală nemîncaţi. Mulţi dintre ei se îmbolnăvesc grav de stomac atunci cînd — rareori — mănîncă o supă caldă oferită de comitetul şcolar. Motivul îmbolnăvirii se datoreşte neobişnuinţei copiilor cu o mîncare caldă, precum şi inaniţiei cumplite de care sînt atinşi".

Şi aceasta se întîmplă nu numai în California lui „Standard Oil". Ci şi în Pennsylvania, şi în Indiana, şi în...

In titlul acestei note am promis comentarii. Am renunţat.

Maria ARSENE

[illegible]

Prețul 1,50 lei

123

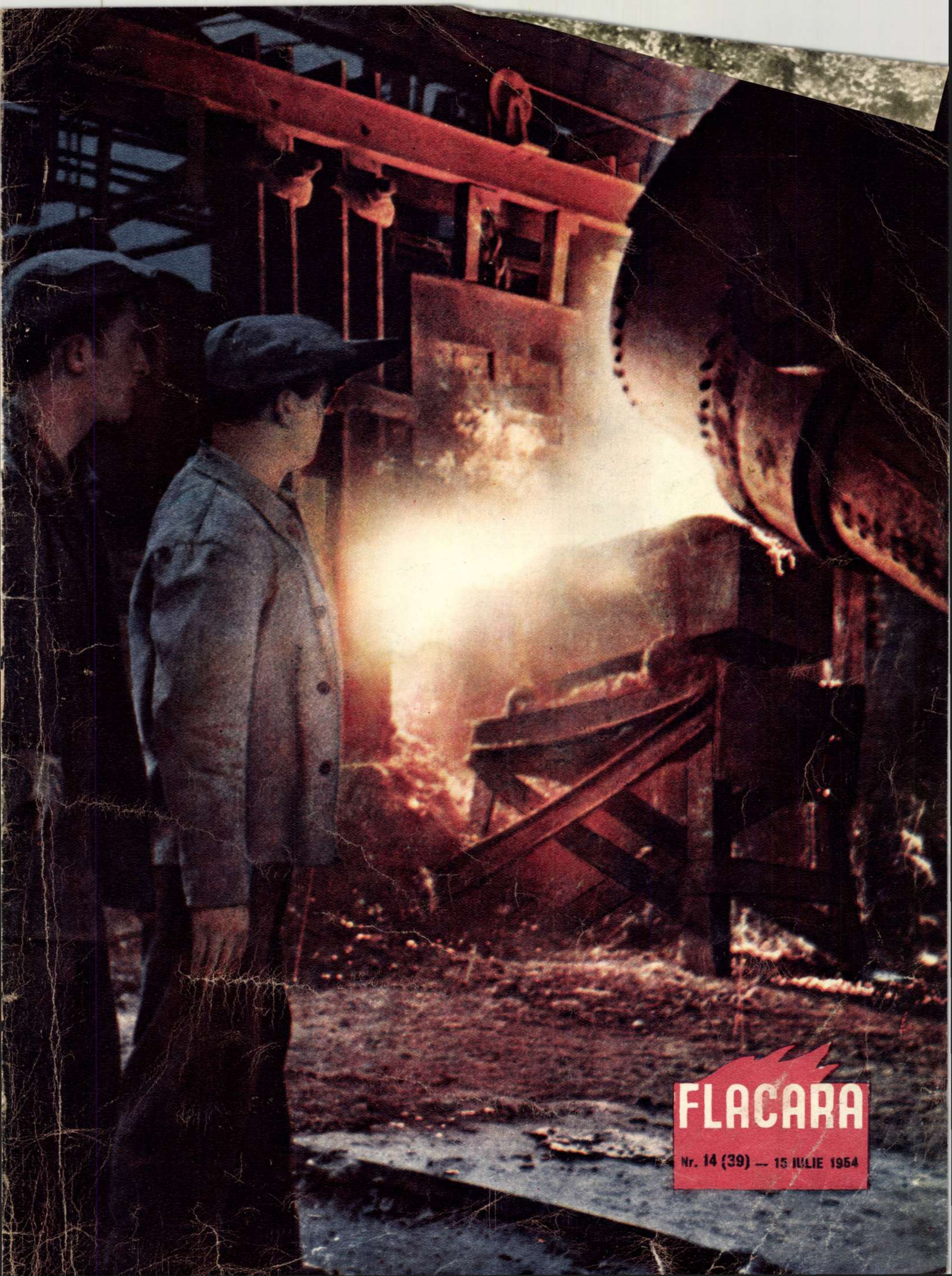

FLACARA

Nr. 14 (39) — 15 IULIE 1954

①

②

ÎN CONCURS

Cîteva fotografii: o pereche de tineri avîntați într-un joc înfocat, un bătrîn cu fața brăzdată de vreme, cîntînd tinerește din strămoșescul cimpoi, un cor înălțînd cîntece de slavă patriei noastre iubite... Imagini ca acestea au putut fi văzute, în săptămînile trecute, pe zeci și sute de podiumuri, din toate centrele raionale ale țării. Marea întrecere a cîntecului și jocului popular a adus pe scenă — cu deosebire în etapa raională a concursului — măiastra artă a poporului nostru, făcîndu-se cunoscute nenumărate talente. Seri de-a rîndul au stăruit oamenii satelor noastre asupra cîntecelor și jocurilor populare, însușindu-și-le cu grijă și prețuire, îmbogățindu-le printr-o interpretare creatoare. Iar rodul muncii lor a primit ca încununare torentele de aplauze ale spectatorilor și aprecierile juriilor. Aplauze călduroase au răsplătit și corul căminului cultural din comuna Valea Muscelului, raionul Cislău (fotografia 1), și viersul plin de foc, zis din cimpoi de Gheorghe Pădure de la căminul cultural din comuna Nistorești, raionul Cîmpina (fotografia 2), și pe dansatorii din Băcet, raionul Stalin (fotografia 3), ca și jocurile echipei căminului cultural al comunei Băicoi, raionul Ploești (fotografia 4).

③

④

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 14 (39)
15 IULIE 1954
ANUL III

REVISTA BILUNARĂ SOCIAL—POLITICĂ ȘI LITERAR—ARTISTICĂ

MAREA INTRECERE

Vestea a făcut ocolul Bucureștiului și mai apoi s-a răspîndit de-a lungul și de-a latul patriei. In acea zi, în aproape toate întreprinderile din țară, pe secții sau pe întreg colectivul, muncitori și tehnicieni se adunaseră după terminarea lucrului să citească scrisoarea cuprinzînd angajamentele și chemarea la întrecere a celor 13 colective de muncă din Capitală. Și din aceste înflăcărate adunări au pornit și angajamentele. Era răspunsul muncitorilor din întreaga țară la chemarea la întrecere în cinstea celei mai mari sărbători naționale a poporului nostru — ziua de 23 August. Iar a doua zi a început lupta. Pentru ridicarea productivității muncii, pentru îmbunătățirea calității produselor, pentru realizarea de noi sortimente, pentru reducerea prețului de cost.

In scurtă vreme s-au aflat și primele izbînzi. Brigada de filatoare condusă de tov. Ana Stanciu de la uzinele textile „7 Noiembrie", aplicînd inițiativa brigăzii filatoarei Antoaneta Alexovici, a produs 10 kg fire bumbac peste plan. La fabrica metalurgică „Virola" din Sibiu s-au economisit 150 kg tablă și 3 kg electrozi de sudură. Nici muncitorii de la uzina de tractoare din Orașul Stalin nu s-au lăsat mai prejos. Colectivul liniei 513-arbore cu came a reușit să-și depășească sarcinile de plan cu 54%. Toate acestea sînt realizările obținute doar în cîteva întreprinderi, în prima zi a întrecerii...

Urmînd exemplul celor ce muncesc în fabrici și uzine, cei ce muncesc în unele unități socialiste ale agriculturii din regiunea Constanța au chemat la întrecere în cinstea zilei de 23 August pe toți oamenii muncii din agricultură.

Angajamentele luate vorbesc despre obținerea de mari cantități de produse agricole la hectar, prin aplicarea metodelor agrotehnice avansate (G.A.S. Panduri-Pietroiu), de reducerea prețului de cost per hantru cu 3 la sută la lucrările de recoltat, treierat și dezmiriștit, de realizarea de mari economii de combustibil (S.M.T.-Cobadin), de sporirea productivității muncii cu 2 la sută (centrul mecanic-Constanța), despre lupta pentru obținerea chitanței nr. 1 la achitarea obligațiunilor către stat (G.A.C.-„9 Mai", comuna Negureni, raionul Adamclisi) ș.a. Și acestora li s-au alăturat angajamentele celor ce muncesc pe ogoare din întreaga țară.

...De la zi la zi noi vești sosesc de pe întreg cuprinsul țării. Ele vorbesc despre noi depășiri de plan, despre alte economii realizate, despre lupta celor ce muncesc în agricultură pentru obținerea unei recolte îmbelșugate etc. Dar mai mult ca orice, ele vorbesc despre avîntul tot mai nestăvilit care însuflețește lupta poporului nostru muncitor, pentru a întîmpina cu cele mai frumoase succese în muncă a zecea aniversare a eliberării patriei noastre de către glorioasa Armată Sovietică.

1. In întrecerea socialistă în cinstea lui 23 August maistorița filatoare Emilia Dan, de la Filatura „Dacia", dă zilnic 5 kg fire peste plan.

2. La complexul C.F.R. — Grivița Roșie, ajustorul Nicolae Stoenescu din secția IV-a Mecanică depășește zilnic norma cu 40 la sută.

3. Incă puțin și mașinile necesare recoltării vor putea lua drumul ogoarelor. Și de astă dată muncitorii, inginerii și tehnicienii de la S.M.T.-Zănoaga, raionul Caracal, regiunea Craiova, s-au dovedit a fi printre fruntașii regiunii. Pînă la 23 iunie ei au terminat 97 la sută din reparațiile programate pe luna iunie.

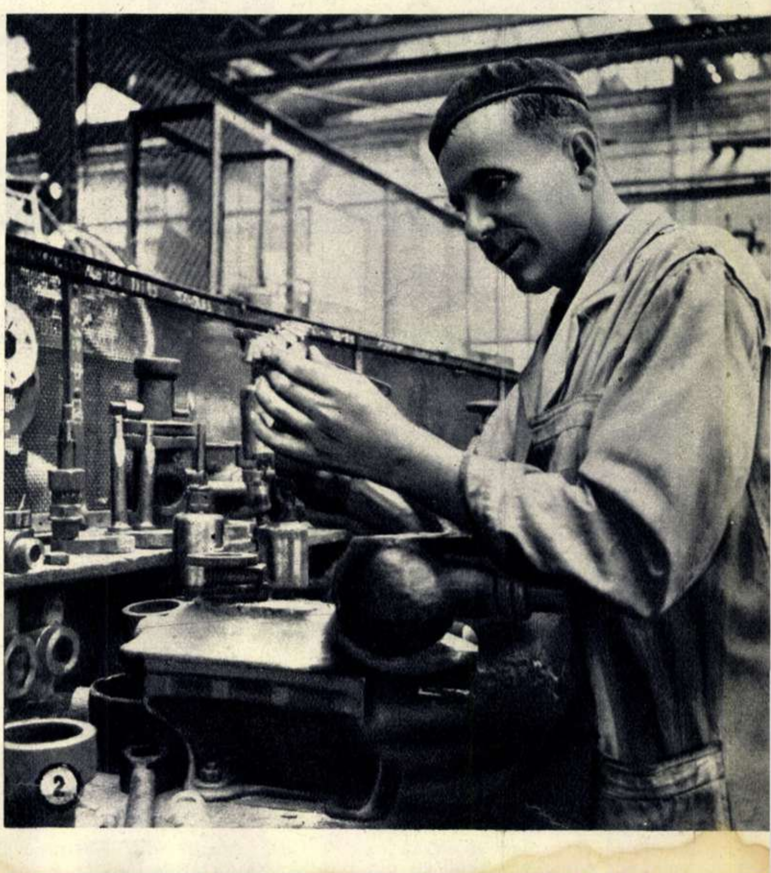

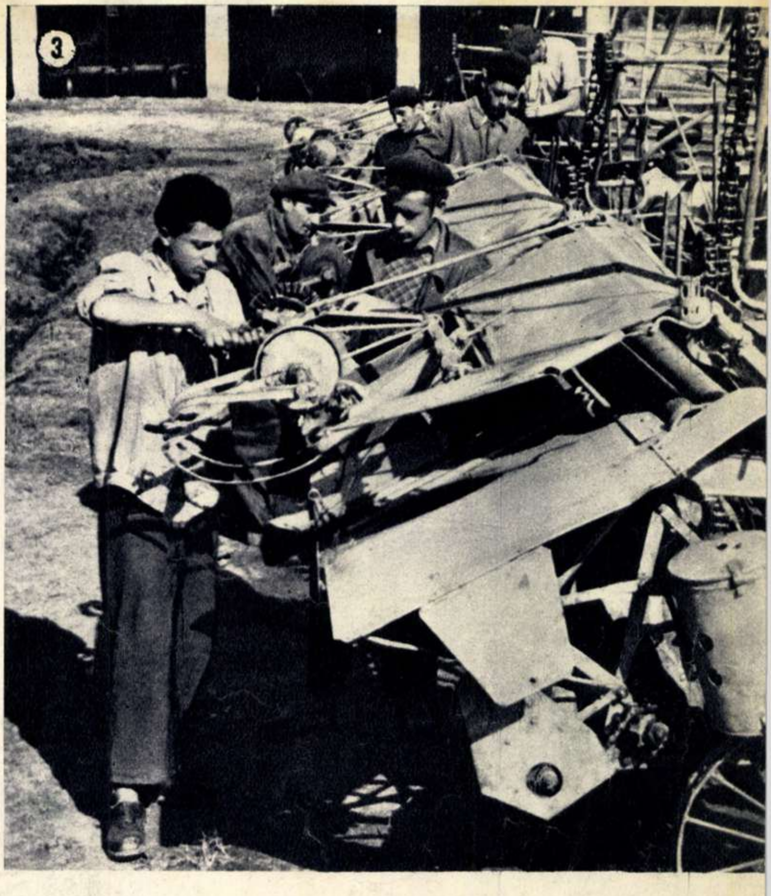

La noi în Castranova

O fotografie istorică: mii de țărani muncitori din împrejurimi au venit la constituirea gospodăriei colective din Castranova (1949).

reportaj de Liviu MAIOR

Undeva, din întunecimea copacilor, s-a desprins o siluetă. E un bărbat care pășește cu multă băgare de seamă, adăpostindu-se în umbra copacilor, ferindu-se de vreascuri, călcînd moale, abia auzit.

Pe acest drum ocolit continuă să meargă pînă în marginea satului. Aci străbate cîteva grădini, apoi intră în curtea unei case. Cîinele îl simte, mîrîie, dar se potolește adulmecîndu-l prietenește.

Intr-una din încăperile casei, o lumină abia mijită descoperă figurile unor oameni adunați în jurul unei mese. Printre ei se află sătenii Tudor Diaconu, Marin Tolă, Tucă și moș Pîtea. Noul venit îi salută scurt, apoi întreabă:

— Putem începe?

— Putem, tovarășe Popescu.

...In seara aceea de acum douăzeci de ani, luptătorii comuniști ilegaliști din Castranova se adunaseră să-și aleagă delegații pe care voiau să-i trimită în Uniunea Sovietică. Ei voiau să vadă cu ochii lor minunatele realități din Țara Socialismului, să cunoască libertatea și felul de viață al țăranilor colhoznici, despre care sătenii castranoveni aflaseră atît de minunate lucruri.

— La întoarcere, cînd ne veți povesti chiar voi că în Uniunea Sovietică a început o altfel de viață — nimeni nu va mai sta în cumpănă să se unească în lupta contra celor ce ne sug vlaga.

Planul de atunci al castranovenilor a rămas însă fără izbîndă. Trădați de uneltele chiaburilor, comuniștii din sat fură arestați, iar comuna fu năpădită de jandarmi și agenți ai stăpînirii burgheze.

Năzuința și dragostea sătenilor de a cunoaște viața poporului sovietic aveau să se împlinească abia peste ani și ani de zile, o dată cu eliberarea țării noastre de către Armata Sovietică.

Se face ziuă mai repede la Castranova

Cînd sătenii din Castranova aflară că dictatura fascistă a fost lichidată, primul lor gînd se îndreptă spre tovarășii lor comuniști, care zăceau în temnițele stăpînirii.

— Să plecăm de grabă să-i căutăm la Craiova sau oriunde, propuse moș Tolă.

Dar nu era nevoie. Eliberați din lagăre și închisori, ei sosiră la Castranova peste cîteva zile. Erau atîtea de povestit, că oamenii nu mai pridídiră o noapte întreagă cu vorbele. Pe ulițele și în casele sătenilor din Castranova se adunaseră zeci de țărani muncitori veniți din satele învecinate — Gioroc, Puțuri sau Leu, să asculte cuvintele lui moș Tolă, Tudor Diaconu și ale altora. Oamenii aflară atunci că lupta împotriva fasciștilor și exploatatorilor satului va putea de acum încolo să se desfășoare cu mai multă forță.

Dar chiaburii se agitau și ei.

— Așadar ne-a sosit într-adevăr sfîrșitul? întrebară, înfricoșați, exploatatorii satului, pe primarul Georgescu.

— Dacă ar fi doar după ei... răspunse acesta. Fiți însă pe pace! Mai sînt și alții care ordonă în țara asta.

Dar cînd, peste trei săptămîni, îi văzu pe săracani adunîndu-se într-un număr și mai mare, puse de îndată argatul să înhame caii pentru Caracal.

O ploaie cum nu pomeniseră de mult castranovenii se năpustise cu furie asupra satului. In ciuda ei, pîlcuri de bărbați și femei se îndreptau grăbiți spre școală.

Clasa cea mare gemea de lume. Cuvîntările se sfîrșiră repede. Țăranii muncitori erau hotărîți pînă la ultimul: primarul comunei — unealta fasciștilor, chiaburilor și jandarmilor — trebuia schimbat. Convoiul de țărani se îndreptă cu cîntece și urale spre primărie. Primarul și oamenii lui dispăruseră ca înghițiți de pămînt. Cîțiva săteni îl zăriseră, gonind caii ca un zănatic spre Caracal.

— A plecat vipera să-și anunțe stăpînii. Dar nu se sperie nimeni. Poate să poftească cu întreaga legiune de jandarmi.

Prin urale fără sfîrșit, oamenii așezară în primărie pe reprezentantul lor, țăranul muncitor Savu I. P. Marin, zis și Tucă.

Curajul și avîntul revoluționar al plugarilor castranoveni sperie atît de mult stăpînirea burghezo-moșierească din Caracal, încît aceasta se temu să trimeată trupe compacte aci. Peste cîteva zile sosi doar o căruță cu trei jandarmi, un pretor și cu Georgescu, fostul primar. Cînd vrură să intre în primărie, se pomeniră însă înconjurați ca din pămînt de peste două sute de săteni înarmați cu securi și ciomege.

— N-am venit cu nici un gînd rău, strigă pretorul, cu glasul sfîșiat de teamă. Noi vrem să aflăm doar adevărul.

Dar nu mai putu continua, căci țăranii îi acoperiră vorbele cu o cascadă de rîsete și ironii. Atunci moș Tolă le făcu semn să tacă și spuse:

— Dumnealui a venit, cum zice, să afle adevărul. Să-l lăsăm atunci să vorbească.

— Da, da, numai adevărul, își reveni pretorul, ștergîndu-și ochelarii aburiți de spaimă. Iată, în primărie s-a instalat, netam-nesam, un nou primar. Cine l-a ales? Poporul? Dacă-i așa, ne închinăm. Dar vrem să ne convingem cu ochii noștri.

In continuare, pretorul propuse ca de o parte și de alta a gardului ce desparte primăria de stradă, să se așeze cei doi primari, Tucă și Georgescu. Oamenii vor trebui să treacă de partea aceluia pe care-l vor considera adevăratul lor reprezentant. Nu e greu de priceput ce a urmat. Sătenii îl înconjurară cu toții pe Tucă, ridicîndu-l pe umeri și aclamîndu-l furtunos. De cealaltă parte a gardului, singur, ca o jivină zvîrlită după gratiile unei cuști, rămase umilit și huiduit vechiul primar al satului.

Era primul act revoluționar pe care-l îndeplineau țăranii muncitori din Castranova după 23 August 1944. Cu toată teroarea guvernului Rădescu, în acea vreme, cînd în alte regiuni mai erau încă, în fruntea instituțiilor, reprezentanții reacțiunii, castranovenii își alegeau un nou primar, un primar al lor.

Și lupta a continuat cu aceeași îndîrjire și mai departe. Castranovenii destrămară în lunile următoare toate mașinațiile bandelor „istorice“ și răspunseră cu curaj încercărilor de intimidare făcute de jandarmii și ofițerii stăpînirii burgheze. Ei participară în 1945, într-un număr mare la asaltul prefecturii din Caracal. In această împrejurare căzură răpuși de gloanțele trase de clica lui Rădescu, bravii lor tovarăși Dobrescu și Mincu.

O cerere prematură

Intr-o zi, la județeana de partid din Caracal veniră cîțiva castranoveni.

— Iată de ce am venit, spuse unul dintre ei, așezînd o cerere pe masă. S-au schimbat multe

Sînt așa de frumoase dansurile de demult! Bătrînul colectivist Ion D. Pîtea arată cu plăcere tinerilor din comună, pașii unui joc popular vechi, mai vechi decît el.

CAMINUL CULTURAL
„DUMITRU POPA“
COM CASTRANOVA

lucruri la noi, în comună, s-a schimbat și viața, s-au schimbat și oamenii, dar fericire deplină tot nu avem. Noi am citit multe despre felul cum stau lucrurile în Uniunea Sovietică. Așa că uite, noi ne-am chitit să facem și la noi în comună colhoz.

Cele de mai sus se petreceau în 1947, pe vremea cînd încă nu se pomenise de înființarea vreunei gospodării colective. Iată de ce tovarășul de la partid s-a uitat la ei cam mirat, apoi a început să le arate de ce nu se putea împlini cererea lor în acea vreme.

Moș Pîtea, în casa căruia s-a ținut, cu zeci de ani în urmă, prima ședință ilegală...

Ascultîndu-l îndelung, castranovenii se întoarseră acasă resemnați. Peste doi ani, însă, colectiva se înființă într-adevăr.

Incă în primul an holdele gospodăriei colective fură mult mai mănoase decît cele ale individualilor. Brazda adîncă răsturnată de tractoare, îngrășămintele chimice, cultivarea științifică a pămîntului sub îndrumarea personalului tehnico-agricol, au dat sporuri însemnate la grîu, porumb, sfeclă de zahăr și bumbac.

In același an, pe fosta uliță a Georgeștilor s-au ridicat marile magazii de unelte și cereale, atelierul de fierărie, pătulele de porumb, grajdurile. Și mai apoi, în anii ce au urmat, s-au dezvoltat îngrășătoria de porci, turma de oi, stupina... Cu toatele izvoare de bunăstare pentru colectiviști...

Iar după cîțiva ani, înființării gospodăriei colective avea să-i urmeze înființarea întovărășirii „Tudor Vladimirescu", cel de al doilea sîmbure al socialismului din comuna Castranova.

Că dușmanul n-a stat cu brațele încrucișate văzînd pe ce cale pășește țărănimea muncitoare din sat, au arătat-o faptele. Cînd s-a înființat gospodăria colectivă „16 Februarie" din Castranova, chiaburii din raion au început să se miște, agitînd masele de țărani creduli. „Ai tablă pe acoperișul casei? O să ți-o ia, frate, și ai să rămîi cu podul în soare... Ai ciubăr, masă, scaun? Și astea o să ți le ia colectiva. Tot, tot... ai să rămîi cu pantaloni pe tine; ce, nu știm noi ce s-a făcut la Castranova?" Atunci, mase de țărani au pornit spre prima gospodărie colectivă înființată în regiune, ca să se convingă cu proprii lor ochi cum o duc cei din Castranova, care au călcat tipicul bătrînesc și și-au unit pămînturile. Și mare le-a fost bucuria cînd au văzut că cei care le împuiaseră capul cu vorbe dușmănoase mințiseră.

Inconjurați de ura țăranilor muncitori, care înclinau tot mai mult spre noul drum, chiaburii și uneltele lor s-au dedat și la alte acte. Ploaia de bolovani aruncată de chiaburi asupra casei lui Moș Tucă, înjunghierea boilor și a vacii lui Ilie Scrieciu, secretarul de partid, nu sînt decît două din numeroasele lor acte de dușmănie, care au stîrnit și mai îndîrjit mînia castranovenilor împotriva chiaburimii.

Mărăcini

Intr-o zi, Tudor Popescu, președintele gospodăriei, sosi la turma de oi a colectivei. Servil ca de obicei, ciobanul Ilie Radomireanu îl primi cu vorbe îndulcite, mîngîindu-i pe cap fetița pe care președintele o adusese cu dînsul. Apoi, fără a rosti vreo vorbă, scoase din butoi o bucată de telemea și o întinse copilei. Iată însă că tatăl i-o luă din mînă și, așezînd-o înapoi în butoi, zise:

— Cînd se va împărți telemeaua și brînza, ne vom lua fiecare partea noastră. Pînă atunci nimeni n-are dreptul să se atingă nici măcar de o fărîmă din produsele ce aparțin tuturor membrilor gospodăriei.

Exemplul președintelui și altele de felul acesta l-au făcut pe Ilie Radomireanu să plece din colectivă: „Să umbli cu miere și să n-ai dreptul să-ți lingi măcar degetele!..."

N-a fost nici o pagubă. Și alții, pripășiți în gospodărie, care au încercat să nesocotească bunul colectivei, fie că au plecat de bună voie, fie că i-a scuturat colectiva de pe spatele ei.

Mai sînt în gospodărie și azi din aceia care ar dori să le pice para mălăiață fără să se ostenească prea mult cu treburile din vara asta. Ca Ion Ilie, Tudora Purice, sau Stancu Aurică sînt puțini și pînă la urmă vor trebui să se molipsească de la cei sîrguitori.

Ce e drept, roadele de pînă acum ale colectivei din Castranova n-au fost dobîndite de oameni ca aceștia. Colectiva a fost și rămîne o realizare a celor harnici.

Azi, în Castranova

Trec pe lîngă casa lui Moș Pîtea, în care s-a ținut acum aproape douăzeci de ani, prima ședință ilegală a comuniștilor din Castranova, apoi mă îndrept tot mai adînc spre inima satului. In sfîrșit, întîlnesc doi copilași care se ceartă pentru un pui de cioară.

Abia cînd ajung lîngă căminul cultural îmi amintesc că azi e duminică. Locul geme de lume strînsă să privească dansul călușarilor.

Era aci și moș Tucă, și Tudor Diaconu, și bătrînul Pîtea.

— Dacă vrei să scrii despre Castranova, apoi să știi că la noi toate s-au întîmplat mai abitir ca în altă parte, mi se laudă învățătorul Dumitru Badea. Și ca să-mi dovedească, mă însoțește să-mi arate și să-mi povestească despre magazinul universal și dispensarul medical al comunei.

Prașila a treia la porumb. Colectiviștii fruntași Constantin I. Badea și Alexandru Vicșoreanu acordă mare atenție întreținerii culturilor, știind că numai astfel colectiva lor va obține rod îmbelșugat.

Pe locul unde se ridică azi clădirea aproape terminată a magazinului universal, își avea locuința chiaburul Dumitru Ninoiu. Intr-o zi, un tehnician intră în podul casei pentru niște treburi de reparație la acoperiș. Umblînd de ici-colo, dădu peste un dosar pitit între căptușeala podului și tavan. Oamenii de la sfat și școală îl scuturară de praf, îi refăcură paginile și apoi putură să citească.

Era dosarul unei hotărîri din anul 1900, dată de tribunalul Romanați, prin care se prevedea exproprierea, în folosul școlii, a terenului pe care se afla casa lui Ninoiu. Chiaburul izbutise să facă uitată hotărîrea judecătorească.

— Nu e vina mea, s-a tînguit Ninoiu. Dosarul a fost pitit de tata, dumnezeu să-l ierte, încă de pe vremea cînd se afla primar în comună.

Firi curioase, castranovenii i-au mai cercetat casa și au dat atunci și peste două sute duble de grîu ascunse sub podelele prispei.

...In fața dispensarului medical (în aceeași clădire se află și maternitatea) am fost opriți de sora Constanța Anghel. „Azi nu puteți vizita dispensarul". Ca în fiecare duminică, o comisie de medici, aleși pe ramuri de specialitate, sosiseră de la Craiova, pentru a consulta pe sătenii de aci. Ne-am așezat așadar pe lavița de lîngă zăplaz, să ascultăm povestea dispensarului, pe care ne-a spus-o în continuare tot tovarășul Dumitru Badea.

Dispensarul a fost ridicat din inițiativa castranovencelor încă în anul 1949. Și învățătorul Badea îmi povesti mai departe că sătenii au strîns pînă acum, prin autoimpunere, 8.000 lei pentru a-și utila dispensarul cu un aparat Röntgen.

Pe drum mă pomenii deodată

Recoltă bogată! Colectiviștii din Castranova privesc cu admirație snopul de grîu auriu, cu spice mari și grele de boabe.

luat de braț de Marin I. Popescu, președintele întovărășirii agricole. Pînă nu-i promisei că voi scrie despre tot ce-mi va spune el, nu mă lăsă să zic o vorbă.

— Să spui acolo, la gazetă, că întovărășirea noastră se va spori în curînd cu încă patruzeci de familii. In fiecare zi mă trezesc că alții și alții vin să-mi spună: „nene Marine, scrie-mă și pe mine..." „Vezi dumneata, au văzut cu toții rodul nostru. Iaca, alde Ion Pisică, Rafailă Boieru, Marin Popescu, întovărășiți de-ai noștri, au scos la recoltă cîte 2.000 kg. grîu la hectar. „Așa mai zic și eu" — și-au spus oamenii... Ieri stam să cioplesc o coadă de topor, cînd îmi intră în ogradă trei oameni: „Marine, neică, și noi vrem să intrăm în întovărășire". „Vreți să intrați? Dar cînd s-a înființat întovărășirea ce-ați făcut, ați dormit? Apoi grijania și anafura voastră...". Și m-am apucat de ei pînă n-au mai știut unul de altul. Atunci m-am schimbat dintr-odată la față, am dat mîna cu fiecare și le-am spus „bine, dragii mei, să știți că vă vom scrie cu mare bucurie..."

Impreună cu Marin Popescu și Dumitru Badea, ne-am îndreptat pe urmă spre căminul cultural.

—Poate avem norocul să-l găsim deschis, au sperat cu emoție tovarășii mei. De obicei, directorul lui, tovarășul Badea I. Constantin, se află la Craiova după treburi pe care preferă să nu le împărtășească nimănui. Dar, spre fericirea noastră, atunci căminul era deschis. L-am aflat pe tînărul lui director dormind pe una din băncile sălii de conferințe, în legănatul melodiilor transmise la radio. Grijulii și atenți față de duminicala sa odihnă, am plecat în vîrful picioarelor, închizînd radioul. Dar el se trezi, explicîndu-ne că numai cu muzică putea să doarmă în tihnă.

Atunci am redeschis radioul și am plecat gîndindu-ne la adevărul reflexelor pavloviene și la înaltul spirit de meloman al visătorului director Badea...

O întrebare și un răspuns

Cînd, spre înserate, m-am îndreptat împreună cu moș Tucă spre casa acestuia, bătrînul mi-a spus:

— Nu peste multă vreme, tovarășe dragă, se împlinesc zece ani de la primul nostru 23 August. Il aud și acum parcă pe dragul nostru Tolă: „Ne așteaptă luptă și luptă, ca și pînă acum. Construirea socialismului cere sacrificii". Dacă am fi știut atunci prin cîte va trebui să trecem, unii dintre noi, cei mai slabi, poate ar fi dat îndărăt... Dar azi putem să ne fălim cu toții cu izbînzile cucerite în luptele de pînă acum.

Apoi, deodată, mi se uită în ochi rîzînd și continuă:

— Vreau să te întreb ceva, dar să nu ocolești răspunsul: ai auzit cumva că în curînd colectiva noastră primește steagul de fruntașă pe regiune?

Pe atunci nu puteam să răspund, deoarece nu știam mai mult decît moș Tucă. Dar azi, celor care citesc aceste rînduri, pot să le spun precis: și colectiva, și întovărășirea, și individualii din Castranova au primit drapelele muncii, cîștigînd întrecerea pe regiune în campania însămînțărilor din anul acesta.

Castranovenii își păstrează cu cinste vechile lor tradiții de luptă pentru cauza socialismului.

PENTRU PÎINEA POPORULUI

Treieratul orzului este în toi pe aria întovărășirii din Mizil. Aci, țăranii întovărășiți au obținut o recoltă medie de 1750 kg. la hectar.

Combina autopropulsată de fabricație sovietică, condusă cu pricepere de combinierul Matei Barbu și ajutorul său Eftimie Georgescu, seceră și treeră grîul de pe tarlalele gospodăriei agricole de stat din Săhăteni, raionul Mizil, regiunea Ploești.

Nu e mult de cînd a răsunat chemarea la întrecere pentru recolte bogate, lansate în cinstea marii sărbători a poporului nostru, și oamenii muncii din agricultură, mobilizați pe întinsul ogoarelor patriei noastre s-au prins să dea viață acestui îndemn patriotic.

Dorința lor fierbinte este de a strînge la timp și fără pierderi recolta, asigurînd astfel o producție sporită de cereale și alte produse agricole, contribuție puternică la întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare, la ridicarea nivelului de trai al poporului.

Atenția cea mai mare trebuie acordată secerișului și treierișului. Secerînd la timp, înlăturăm pierderile de recoltă. Nici treierișul nu trebuie să întîrzie pentru că, dacă nu sînt treierate imediat, culturile secerate, cu deosebire grîul, mazărea, rapița se scutură, pierzîndu-se astfel o mare cantitate de boabe.

De acest gînd au fost călăuziți colectiviștii din Valea Roșie, raionul Oltenița, care au terminat la timp secerișul și treierișul orzului, membrii întovărășirii agricole „Steagul Roșu" din comuna Aprozi, același raion, care au recoltat grîul cu o combină trimisă de S.M.T.-Budești și după predarea cotelor au copt pîine din noua recoltă, ș. a.

Astfel de exemple sînt multe și ele constituie un îndemn pentru cei ce muncesc pe ogoare ca, neprecupețind nici un efort și folosind cele mai înaintate metode, să desfășoare campania de recoltare cu tot mai mult avînt.

Nici un bob să nu se piardă !

(fotografiile trimise de corespondentul nostru Gavrilă Șomai din Ploești)

Țăranul muncitor Naie Condurățeanu, membru al întovărășirii „I. L. Caragiale" din Mizil primește cantitatea de orz din noua recoltă, ce i se cuvine pentru suprafața sa de teren cultivat.

100 DE ANI DE LA NAȘTEREA MARELUI SAVANT ROMÎN

VICTOR BABEȘ

de Dr. S. HERIȘAN

Director-adjunct al Spitalului „Prof. Dr. V. Babeș".

In anul 1885, un tînăr profesor romîn care lucrase la Universitatea din Budapesta se îndrepta spre București. Tînăr, dar deja cunoscut în laboratoarele de cercetări din capitalele apusene, doctorul Victor Babeș venea în țară dînd curs unei porniri patriotice înflăcărate, unei hotărîri de nezdruncinat de a lupta pentru sănătatea și bunăstarea poporului său, care trăia asuprit, în sărăcie și mizerie.

Tînărul savant aducea cu el, pe lîngă rigoarea și experiența cercetătorului, o capacitate neobosită de muncă, o concepție bine statornicită despre lume și o metodă științifică de gîndire.

Intr-o epocă de misticism, cînd mulți oameni de știință cădeau victimă crizelor religioase sau proclamau falimentul științei, Victor Babeș se declara credincios concepției materialiste despre lume. Intr-o lucrare despre „Credință și știință", pe care a prezentat-o într-o sesiune a Academiei, Victor Babeș a luat poziție împotriva celor care negau posibilitatea cunoașterii lumii și legilor ei de dezvoltare: „De cînd omenirea a învățat să vadă și să cugete... niciodată nu s-a dezmințit încrederea ce o avea în concordanța impresiunii simțurilor noastre sănătoase cu realitatea lucrurilor și faptelor concepute în simțurile noastre. Putem deci fără șovăire și fără grijă să ne bazăm încrederea noastră pe realitatea faptelor care constituie baza științei".

De asemenea, demonstrînd că „știința este adevărul, este cunoașterea și întrebuințarea forțelor naturii spre fericirea omului", Victor Babeș a demascat cu tărie rolul negativ al superstițiilor și misticismului.

Spre deosebire de Pasteur, Koch, sau Virchow, Victor Babeș nu a privit niciodată disciplinele medicale rupte unele de altele și nu s-a mulțumit să studieze microbii numai în laborator. El a urmărit acțiunea acestora pe organismul viu, pe omul bolnav, sau pe animalul de experiență. Această metodă a deschis drumuri noi în studiul bolilor, al luptei dintre microb și organismul viu. După o activitate neobosită, tînărul savant a publicat primul tratat din lume despre microbi, fapt care-l așază printre întemeietorii bacteriologiei moderne; el a participat prin studiile sale la nașterea și fundamentarea unor științe noi, ca parazitologia și anatomia patologică. Prin descoperirea a peste 50 de germeni noi, prin studiile lui întinse asupra structurii diverselor bacterii — ca, de pildă, bacilul tuberculozei și al leprei — Victor Babeș a contribuit la cunoașterea mai adîncă a unui șir lung de boli. Printre alte maladii infecțioase, Babeș a studiat holera, tuberculoza, difteria, tifoida și paratifoida, ciuma și scarlatina. El poate fi considerat ca fiind cel care a pus bazele tratamentului bolilor prin seruri, după cum, prin constatările sale asupra existenței antagonismelor între diferite specii de microbi, el s-a arătat precursor al ideilor moderne asupra antibioticelor.

Două sînt mai ales bolile de studierea cărora se leagă strîns numele profesorului Babeș: turbarea și pelagra.

Victor Babeș a fost unul dintre puținii oameni de știință din trecut care au sezisat dintru început importanța descoperirii de către Pasteur a vaccinului împotriva turbării. In timp ce savanți de renume ca Billroth sau Koch luau în derîdere comunicările lui Pasteur în această privință, medicul romîn, stimulat de descoperirea savantului francez, a pornit o serie de cercetări asupra turbării.

La doi ani după descoperirea lui Pasteur fu introdusă în Romînia vaccinarea antirabică, practicată după „metoda romînească a lui Victor Babeș". In urma vaccinărilor întreprinse de Institutul Antirabic din țara noastră, care astăzi poartă numele marelui savant, aproape 200.000 de oameni și-au găsit salvarea de la o moarte îngrozitoare. Pentru înființarea Institutului a fost nevoie de o luptă dîrză și perseverentă împotriva celor ce se opuneau acestei realizări, menită a sluji poporului. Babeș a știut să ducă această luptă și s-o cîștige, împotriva relei-voințe a autorităților burghezo-moșierești. Lipsit de fonduri el nu avea cu ce să-și plătească nici personalul, și nici aparatura de specialitate. Impins de nevoie, Babeș a născocit cu multă pricepere o serie de aparate noi concepute cu multă ingeniozitate, care au fost adoptate mai tîrziu de majoritatea laboratoarelor. „Această vioiciune a temperamentului său științific — scrie despre el savantul sovietic S. D. Moșkovski — se manifestă și în tendința sa de a afla explicația faptelor noi, de a elabora o metodă nouă, în vederea atingerii scopului propus. El era mistuit de acea flacără a pasiunii, care — după părerea lui Pavlov — caracterizează pe adevăratul om de știință".

Babeș a descoperit și descris, primul, virusul turbării, iar tratatul lui asupra acestei boli a rămas pînă în zilele noastre indispensabil cercetătorilor. In 1886 el a descoperit, în celulele nervoase ale celor morți de turbare, existența unor corpi „corpii lui Babeș-Negri", pe baza cărora se poate pune cu precizie diagnosticul bolii. De asemenea, cercetările marelui nostru savant în domeniul pelagrei sînt, pînă în momentul de față, cele mai importante din lume.

Dar Victor Babeș ocupă un loc de frunte în istoria științei noastre nu numai datorită concepției sale materialiste, nu numai pentru contribuția uriașă pe care a dat-o în domeniul cercetărilor medicale, ci și prin faptul că a luptat pentru folosirea pe plan social a cuceririlor științei, pentru îmbunătățirea vieții celor ce muncesc.

Incă în 1894, la Congresul de la Roma, Victor Babeș a vorbit despre „Datoriile statului față de descoperirile bacteriologice", arătînd necesitatea unei medicine care să nu se limiteze numai la a trata diferitele boli, dar să lupte pentru a preveni îmbolnăvirile. Demascînd diversele teorii reacționare, false, cu privire la cauzele creșterii numărului bolilor cu extensie în mase, Babeș a arătat că cele mai multe asemenea boli (pelagra, tuberculoza etc.), provin din mizerie, dintr-o proastă alimentație. El a arătat că „ridicarea sanitară a țăranului romîn nu se va putea obține decît mînă-n mînă cu ridicarea stării culturale și economice a păturii țărănești". „Leacul pelagrei, al acestei boli a mizeriei, al acestei rușini naționale — a spus Victor Babeș în 1907 — vi-l dau eu: împroprietărirea țăranilor".

De la conducerea Institutului său, întemeiat pe principiile îndrăznețe ale luptei atît pentru vindecarea, cît și pentru prevenirea bolilor, Babeș a conceput primele măsuri științifice de organizare sanitară din țara noastră. Această luptă neobosită în folosul poporului i-a atras însă o furtună de persecuții din partea acelora care recunoșteau în el pe dușmanul oligarhiei putrede. Nu a fost om de știință în țara noastră mai hulit, mai persecutat și mai calomniat decît marele savant progresist Victor Babeș.

Astăzi, în regimul nostru democrat-popular, numele lui Victor Babeș — de la a cărui naștere se împlinesc 100 de ani — este cinstit și respectat, iar lucrările și descoperirile sale sînt puse în folosul poporului, pe care marele nostru savant progresist l-a iubit atît de mult.

In Institutul ce poartă numele marelui savant progresist Victor Babeș lucrează numeroși cercetători științifici la dispoziția cărora stau cele mai bune condiții de desfășurare a muncii lor creatoare. In fotografie: în laboratorul de chirurgie al Institutului se lucrează pe sistemul nervos al unui iepure.

Profesorul Babeș în laboratorul său de lucru.

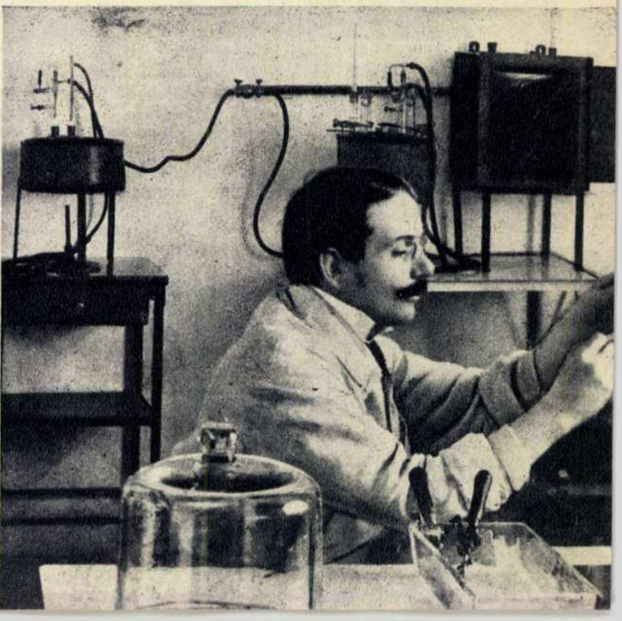

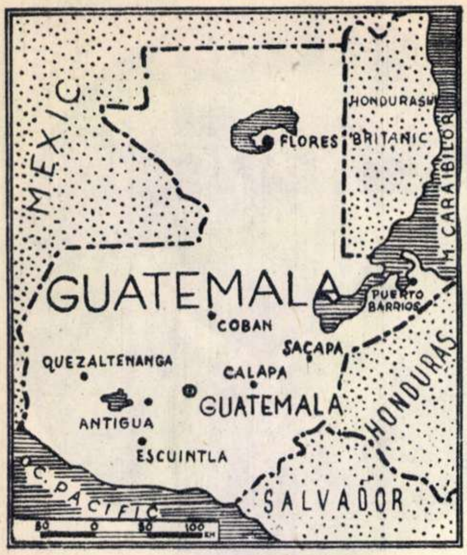

GUATEMALA PATRIA MEA

Articol scris pentru „Flacăra"
de **EUGENIO ARAGÓN CRUZ**
(Guatemala – City)

Odiosul complot al cercurilor agresive din S.U.A. împotriva libertății și independenței Guatemalei este înfierat în lumea întreagă ca un nou și monstruos act banditesc săvîrșit de imperialismul american.

In fața popoarelor, cuprinse de legitimă indignare, s-a desfășurat în ultimele săptămîni încă una din acele clasice operațiuni imperialiste de sugrumare a libertății și independenței unui popor mic dar curajos, care s-a ridicat să-și făurească o viață nouă, democratică, fără stăpîni și asupritori monopoliști, fără jaf și sclavie.

Evenimentele din Guatemala au arătat cum nu se poate mai limpede că patronii trusturilor americane și reprezentanții lor de la Washington nu se dau în lături de la nici o mîrșăvie atunci cînd este vorba de a-și asigura huzurul pe spinarea popoarelor.

Micul popor guatemalez, sătul de exploatare și robie, a refuzat să îndure mai departe jugul stăpînirii haine a dolarului. Acolo departe, peste Ocean, prinsă ca într-o menghină, între cîteva state conduse de guvernanți vînduți monopolurilor yankee, Guatemala s-a încumetat să ridice steagul luptei pentru libertate și independență încă în urmă cu zece ani, în toamna anului 1944. Succesele democrației guatemaleze au stîrnit, după cum era și de așteptat, furia nestăpînită a cercurilor cîrmuitoare nord-americane și mai ales a potentaților uriașului trust jefuitor „United Fruit Co.", trustul denumit „monstrul verde".

Atunci cînd toate încercările Washingtonului de a reîntrona dominația dolarului în Guatemala n-au dat rezultate și cînd cele peste 30 de comploturi contra acestei țări au eșuat, cercurile agresive americane au recurs la măsura extremă: organizarea invaziei. Și Guatemala a fost invadată de mercenari plătiți și înarmați de S. U. A.

Desfășurarea evenimentelor este cunoscută opiniei publice. Față de rezistența pe care poporul guatemalez era hotărît s-o opună, agresorul american și copărtașii săi din Honduras, Nicaragua și Salvador au trecut la folosirea faimoasei metode a puciului, lovitură de pumnal dată pe la spate.

Și, astfel, în timp ce bandele aventurierului Castillo Armas dădeau foc plantațiilor și satelor întîlnite în cale, în timp ce avioanele americane de tip R-47 și R-50 semănau moartea asupra orașelor și porturilor guatemaleze, alți complotiști, de teapa coloneilor fasciști Diaz și Monzon, executau noul ordin american: răsturnarea guvernului Arbenz. In felul acesta a fost desăvîrșită întreaga conspirație americană contra regimului democratic din Guatemala. Iar cele ce se petrec în prezent în această țară, căzută pradă agresiunii imperialiste, arată clar ce scopuri urmăresc patronii din Wall-Street.

Acum, după înăbușirea mișcării de eliberare națională din Guatemala, organizatorii yankei ai agresiunii se grăbesc să-și spele mîinile pătate de sînge, încercînd să prezinte evenimentele din această țară drept o luptă pentru putere între diferite grupări militare. Numai că și această minciună legată cu ață albă are aceeași soartă ca și palavrele americane despre așa-zisul „complot comunist" din Guatemala.

Propaganda agresorilor americani nu poate și nu va putea ascunde popoarelor faptul că intervenția armată contra Guatemalei a fost pusă la cale în cabinetele capitonate din Washington și din Boston (unde se află sediul central al trustului „United Fruit Co."), că protagoniștii principali, „eroii" acestei conspirații, au fost personalități de la cîrma S. U. A., ca de pildă, frații Dulles, Cabot Lodge și familia sa, faimosul gauleiter Peurifoy, ambasador al S. U. A. în Guatemala, și alții.

Cuprins de îngrijorare, ziarul „New-York Post" se întreabă acum cu ce preț vor plăti S.U.A. această aventură. „Oamenii de pretutindeni – scrie ziarul – se vor întreba dacă „armata eliberării" (e vorba de bandele de nămiți americani care au atacat Guatemala – N.R.) poartă steagul libertății sau emblema murdară a trustului „United Fruit Company".

Popoarele lumii, și în primul rînd bravul popor guatemalez, care a căzut victimă agresiunii banditești, văd cum nu se poate mai deslușit cum, dincolo de emblema lui „United Fruit", flutură steagul morganilor și dullesilor, steagul negru al imperialismului american sîngeros și prădalnic.

Urmărind evenimentele din Guatemala, oamenii cinstiți de pretutindeni au avut odată mai mult prilejul de a-și da seama ce primejdie reprezintă imperialismul american însetat de agresiuni și măceluri.

Simpatia și solidaritatea pe care le manifestă în prezent popoarele față de victimele guatemaleze ale intervenției armate imperialiste sînt în același timp o viguroasă demonstrație a urii lor față de imperialismul prădalnic al dolarului.

Articolul pe care îl publicăm alăturat a fost scris special pentru „Flacăra" de către Eugenio Aragón Cruz, unul din militanții activi ai mișcării democratice din Guatemala.

In cuvinte simple și cu date elocvente autorul vorbește cititorilor noștri despre patria sa, Guatemala, înrobită azi din nou de monopolurile americane.

Eugenio Aragon Cruz.

Tara mea, Guatemala, nu este mare. Suprafața ei este cu puțin mai întinsă de 100.000 km. p. Poporul meu de asemeni nu este un popor mare; sîntem doar vreo patru milioane de oameni, dar sîntem însetați de libertate și pace. Cu secole în urmă, strămoșii noștri, indienii „maya", întemeietorii uneia dintre cele mai însemnate culturi ale Americii dinaintea lui Columb, s-au așezat pe mica fîșie de pămînt scăldată la apus de apele Pacificului, iar la răsărit de marea Caraibelor.

Avem mulți prieteni în țările vecine, în Mexic, în Salvador, în Honduras, dar mai avem și dușmani, nu numai în aceste țări, ci mai ales în împărăția dolarului nord-american. Ne-am bucurat de dragostea prietenilor sinceri și am suferit de pe urma urii dușmanilor.

Decenii în șir țara mea, ca și multe alte țări surori din America Latină, a îndurat din greu jugul asupririi și al lipsurilor de tot felul. Sărac într-o țară bogată, sclav pe propriul său pămînt, poporul gautemalez a simțit pe propria sa piele ce înseamnă dominația imperialistă.

Vreme îndelungată și în Guatemala stăpîn atotputernic era „United Fruit Company" — monstrul verde care a jefuit fără milă cele mai de seamă bogății ale țării: plantațiile de banane, cafea, orez, precum și zăcămintele noastre de aramă, fier, zinc, aur, argint și altele. Alături de acest trust monopolist, au operat în voie Compania Agricolă din Guatemala și societatea „International Railways of Central America" care deține monopolul transporturilor în interiorul țării. Și oricine știe că toate aceste organizații de jaf sînt strîns legate una de alta și conduse de tentaculele văzute și nevăzute ale centralei din Boston a lui „United Fruit Co".

Guatemala a fost silită să ducă lupta pentru eliberarea națională înconjurată fiind din toate părțile de forțele negre ale imperialismului american. Așa se explică de ce am fost amenințați și loviți în chip sălbatic de imperialiștii americani și de agenții lor.

Revoluţia din octombrie 1944, la care au participat cei mai buni fii ai poporului nostru, în frunte cu comuniştii, a marcat în mod hotărîtor caracterul antifeudal şi antiimperialist al luptei poporului guatemalez.

Noi am dat lovituri necruţătoare oligarhiei burghezo-moşiereşti prin promulgarea şi aplicarea legii reformei agrare democratice, pe baza căreia au fost împroprietăriţi peste 25.000 de ţărani săraci. Am smuls din ghearele lui „United Fruit Co." aproape 100.000 hectare de pămînt necultivat şi l-am împărţit ţăranilor.

Guvernul democrat condus de dr. Juan José Arévalo, care a venit la putere după răsturnarea dictaturii sîngeroase a generalului Ubico, a luat o serie de măsuri menite să îngrădească oarecum dominaţia monopoliştilor yankei în Guatemala. In cei aproape 10 ani care au trecut de la victoria mişcării populare în 1944, ţara mea a făcut primii paşi pe drumul luminos dar plin de obstacole, al făuririi independenţei sale naţionale şi al propăşirii politice şi economice.

Tocmai consecvenţa şi curajul, cu care s-a desfăşurat lupta pentru consolidarea şi dezvoltarea cuceririlor democratice obţinute de popor, au contribuit la cimentarea unităţii poporului guatemalez care, prin rezistenţa sa. a respins şi a înfrînt peste 30 de comploturi antinaţionale puse la cale pînă acum de monopolurile din S. U. A. (In afara recentului complot N. R.).

Programul guvernului democrat, sprijinit de masele muncitoare de la oraşe şi sate, era un program de construcţie paşnică. El prevedea bunăoară: construirea de căi ferate proprii şi lichidarea monopolului străin în acest domeniu; construirea unui nou port la Oceanul Atlantic, pentru asigurarea exportului de materii prime, fără mijlocirea capitaliştilor yankei; construirea de cartiere cu locuinţe muncitoreşti; acordarea de credite şi unelte de muncă celor ce muncesc pe ogoare; crearea Băncii Naţionale Agrare etc.

Aceste planuri concrete, ca şi multe alte reforme democratice efectuate în anii aceştia, au stîrnit desigur furia sălbatică a negustorilor de sclavi din S.U.A., care şi-au asmuţit cîinii de pază din Honduras, Nicaragua şi din alte ţări împotriva aşa-zisului „complot comunist" din Guatemala.

In ce priveşte minciunile americane despre acest „complot", ele nici nu merită a fi luate în seamă, căci sînt atît de gogonate, încît nici copiii nu le pot da crezare. Pe bună dreptate scria nu demult ziarul new-yorkez „Daily Worker": „Nu există un „complot roşu" în Guatemala, dar există un foarte murdar complot la Washington".

Intervenţioniştii americani au acuzat Guatemala şi de simpatie faţă de Uniunea Sovietică. In această privinţă, conducători adevăraţi ai poporului guatemalez au arătat nu o dată că spre deosebire de S. U. A., Uniunea Sovietică nu s-a amestecat niciodată şi nici nu a ameninţat că se va amesteca în afacerile interne ale Guatemalei.

Pe plan internaţional, forţele active ale rezistenţei guatemaleze au denunţat necontenit pactele agresive, conferinţele şi tratatele impuse de politica războinică a Statelor Unite.

Imperialiştii americani, care şi-au trimis armatele de mercenari contra ţării mele, nu au putut ierta poporul guatemalez faptul că în ultimii ani el şi-a orientat relaţiile externe către lagărul păcii, în dorinţa de a stabili o strînsă prietenie cu adevăraţii noştri prieteni: Uniunea Sovietică, Republica Populară Chineză, ţările de democraţie populară.

Dat fiind că Guatemala se află în sfera de acţiune a dolarului, duşmanilor noştri le-a fost mai lesne să-şi realizeze scopurile criminale.

Trăgătorii de sfori de la Washington au încercat să scoată castanele din foc cu ajutorul mercenarilor lor din Honduras şi Nicaragua, dar evenimentele desfăşurate după atacul asupra Guatemalei dovedesc că acest lucru n-a rămas nedemascat. In şedinţele organelor O.N.U., în coloanele presei mondiale, ca şi la mitingurile populare ce au avut loc în toate ţările Americii Latine, imperialismul american a fost demascat ca adevăratul organizator al agresiunii contra Guatemalei. Statele Unite poartă răspunderea pentru sîngele copiilor ucişi la Puerto Barrios, pentru satele guatemaleze devastate de intervenţioniştii plătiţi cu dolari, pentru crimele piraţilor de pe bombardierele americane R.-47 şi R.-50.

In mijlocul unei lumi corupte, înconjurată de fiare însetate de sînge şi profituri, Guatemala, această insuliţă a democraţiei, a căzut pradă bestiilor imperialiste.

In orice caz însă, rezistenţa opusă în ultimii ani de poporul Guatemalei imperialismului american face parte integrantă din marea bătălie pentru pace şi progres a tuturor forţelor antiimperialiste din lumea întreagă.

In zilele grelelor încercări, prin care trecem, noi simţim, puternică şi dătătoare de nădejdi, solidaritatea internaţională a tuturor oamenilor cinstiţi de pe glob, precum şi ajutorul moral al fraţilor noştri, muncitori, ţărani şi intelectuali progresişti din toate ţările Americii Latine şi chiar din S.U.A. Cizma imperialismului american apasă iar pe grumazul poporului meu, dar orice s-ar întîmpla, noi nu vom renunţa niciodată la lupta nobilă pentru libertate, democraţie şi independenţă naţională.

Ţăranii obidiţi ai Guatemalei nu vor uita niciodată zilele cînd, în urma revoluţiei populare din Octombrie 1944, s-a înfăptuit pentru prima oară reforma agrară. Fotografia de mai jos constituie un document istoric pe care regimul fascist instaurat acum în Guatemala de agenţii S.U.A. nu-l poate ascunde. Este vorba de momentul de neuitat cînd reprezentanţii guvernului democratic au înmînat ţăranilor actele de dare în folosinţă a pămînturilor smulse din ghearele lui „United Fruit Co".

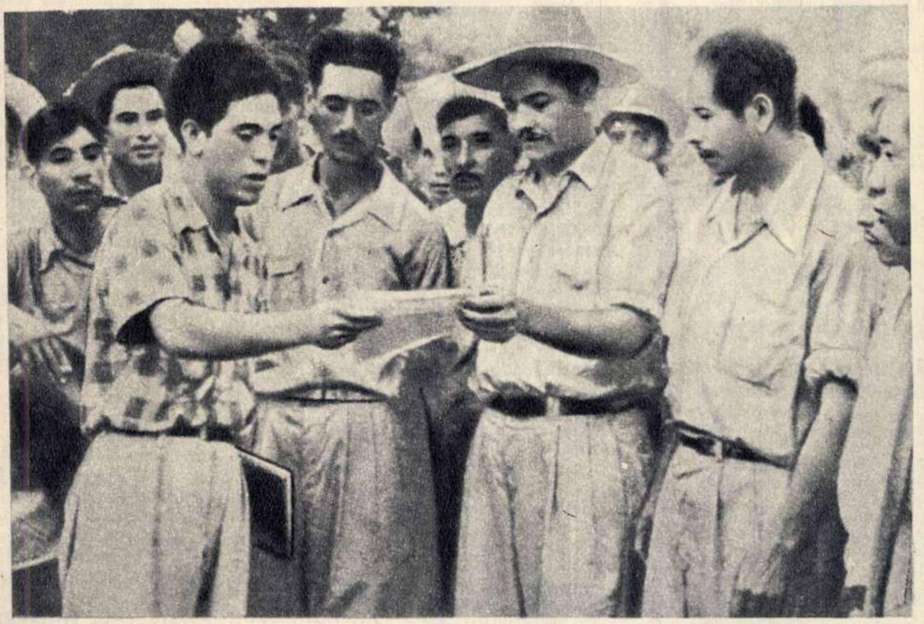

CINE SÎNT AGRESORII

Pentru a înţelege de ce domnul Dulles şi ceilalţi oficiali americani au fost atît de interesaţi în complotul împotriva Guatemalei trebuie să cunoaştem legăturile strînse ce există între compania „United Fruit" şi administraţia Eisenhower.

Iată lista, încă incompletă, a personalităţilor oficiale americane care au fost direct interesate în răsturnarea guvernului democratic al Guatemalei:

1. Secretarul adjunct al Afacerilor interamericane, **JOHN MOORS CABOT.**
2. Fratele său, **THOMAS DUDLEY CABOT**, director al Băncii First-National din Boston, al băncii „United Fruit Co." şi al Companiei de asigurări mutuale.
3. **ROBERT CUTLER**, adjunctul special al preşedintelui Eisenhower. El dirijează Consiliul de Securitate Naţională al S.U.A., cel mai înalt for politic în guvernul american.
4. **SINCLAIR WEEKS**, ministrul comerţului S.U.A. Printre alte funcţiuni particulare pe care le deţine, este şi aceea de codirector al băncii „First National Bank" din Boston.
5. Patronii companiei „American and Foreign Power Co.", a cărei sucursală „Empresa Electrica" controlează o mare parte din energia electrică de care dispune Guatemala.
6. Conducătorii Băncii Morgan-First National-Empire, care controlează întreprinderi cu un capital de peste 50 milioane dolari.
7. **W. CAMERON FORBES, ROBERT LEHMAN** şi **FLOYD B. ODLUM**, trei directori ai lui „United Fruit Co", sînt în acelaşi timp directori a trei concerne-cheie aparţinînd lui Morgan.
8. **SHERMAN ADAMS**, asistentul preşedintelui Eisenhower, şi mulţi alţii.

(Din revista „Latin America Today")

Sîngerosul dictator fascist Anastasio Somoza, preşedintele statului Nicaragua, este unul dintre principalii organizatori ai agresiunii americane contra Guatemalei. Inainte de a pune mîna pe putere, în 1937, cu ajutorul Washingtonului, Somoza devenise spaima poporului din Nicaragua, în calitatea sa de şef al Gărzii Naţionale. El este odiosul asasin al neînfricatului luptător antiimperialist din America Latină, Augusto Cesar Sandino.

Ralph CRANE
corespondentul ziarului
„Daily-Worker"—New-York

Pot informa că, colonelul Castillo Armas, care comandă forţele intervenţioniste primea lunar 150.000 dolari cu care recruta soldaţi, le plătea soldele şi achiziţiona armament şi echipament. Atacul săvîrşit împotriva Guatemalei, descoperit de preşedintele Arbenz şi demascat de el în mod public încă în ianuarie 1954, a fost finanţat de „United Fruit Company", a fost aprovizionat cu armament de guvernul S U.A.

Juan José AREVALO
fost preşedinte al Guatemalei

„United Fruit Company" — această societate puternică îi înăbuşe pe concurenţi, domină guvernele (din America Latină — N.R.), acaparează căile ferate, îi ruinează pe plantatori, gîtuie cooperativele, asupreşte pe muncitori, luptă împotriva mişcării muncitoreşti organizate şi exploatează pe consumatori.

(din cartea „Imperiul bananelor")
de Kepner şi Soothill-New-York.

PENTRU VIAȚĂ

27 iunie 1954. Pe răbojul istoriei această dată va fi înscrisă cu litere de aur. Pentru prima oară în lume o turbină industrială lucrează nu prin arderea cărbunelui sau a altor tipuri de combustibil, ci cu energie atomică. Dezagregarea nucleului atomului de uraniu s-a produs, în sfîrșit, pentru binele omului, și nu pentru distrugerea lui.

Vestea răspîndită de postul de radio Moscova a arătat oamenilor că descătușarea energiei atomice poate și trebuie să slujească omului și intereselor lui de viață, nu distrugerii vieții.

Epocalul eveniment care revoluționează istoria științei și tehnicii s-a produs în Uniunea Sovietică, unde forțele oarbe ale naturii sînt îndreptate și zăgăzuite în albia construcției pașnice. Prima centrală electrică industrială pe bază de energie atomică, cu o putere de 5000 kw., furnizează curent electric pentru industria și agricultura Uniunii Sovietice, arătînd lumii întregi calea folosirii pașnice a energiei atomice. Această victorie istorică a muncii creatoare a savanților sovietici dovedește o dată mai mult că știința sovietică este și rămîne devotată pînă la capăt cauzei păcii.

Din momentul cînd primul bec din lume s-a aprins de la scînteia atomului, veacul nostru poate fi numit veacul atomic. Și pe bună dreptate istoria va înscrie în mod obiectiv că patria luminii atomice este Uniunea Sovietică, în timp ce patria bombei atomice este America secolului XX. Acest izbitor contrast are nu numai valoare simbolică, ci reflectă deosebirea, ca de la cer la pămînt, dintre orînduirea socialistă și cea capitalistă. De o parte lupta pentru viață, de alta cursa morții atomice.

Acolo, în America dolarului, unde bancherii-militariști fac totul pentru folosirea energiei atomice în cursa înarmărilor, veștile sosite acum din Uniunea Sovietică provoacă o adevărată derută. Domnii de la Washington sînt obligați să admită că în ce privește folosirea energiei nucleare în scopul construcției de pace, S.U.A. se află la mare distanță în urma Uniunii Sovietice. Senatorul yankeu Sterling Cole a trebuit să recunoască deschis că abia peste 5 ani S.U.A., va putea face „un început în construirea și punerea în funcțiune a unor reactori în timp de pace...“ Cînd la Moscova s-a publicat comunicatul privitor la intrarea în funcțiune a primei centrale electrice industriale pe bază de energie atomică, Sterling Cole și alți politicieni americani s-au grăbit să... „micșoreze“ distanța de 5 ani printr-o serie de declarații. Oricum însă ei nu pot da o dată mai apropiată ca 1956—1957.

Nu mai puțin ridicole sînt speculațiile pe care le fac în prezent experții anglo-americani în legătură cu „intențiile“ S.U.A. și Angliei de a construi în viitor o centrală „de 12 ori mai mare“ decît cea sovietică. Chiar dacă promisiunile zgomotoase ale occidentalilor ar fi realizabile (în 1956—1957) o asemenea centrală ar avea o putere de 60.000 kw. Or încă de pe acum, așa cum se arată în comunicatul publicat la Moscova, „oamenii de știință sovietici lucrează la crearea unor centrale industriale electrice pe bază de energie atomică cu o putere de 50.000-100.000 kw.“

Ecourile ce vin din Occident în legătură cu noua victorie a Uniunii Sovietice sînt deosebit de semnificative.

Astfel, un purtător de cuvînt al Departamentului pentru problemele energiei atomice din guvernul englez a spus: „nu avem informații directe, dar se naște impresia că rușii au creat această centrală într-un timp foarte scurt“. Comentatorul științific al ziarului „Times“ a scris că „punerea în funcțiune a centralei electrice pe bază de energie atomică în U.R.S.S. este o nouă dovadă a succesului Rusiei în domeniul dezvoltării energiei atomice“. In Extremul Orient, profesorul Yosio Pudzioka, unul din specialiștii japonezi de frunte în domeniul fizicei nucleare, a apreciat că acest eveniment *„marchează începutul unei ere“*.

... Cînd, peste veacuri, energia atomică va fi înlocuit de mult celelalte surse de energie, copiii vor învăța la școală că prima centrală electrică pe bază de energie atomică a fost pusă în funcțiune în Uniunea Sovietică, în ziua de 27 iunie a anului 1954.

Z. FLOREA

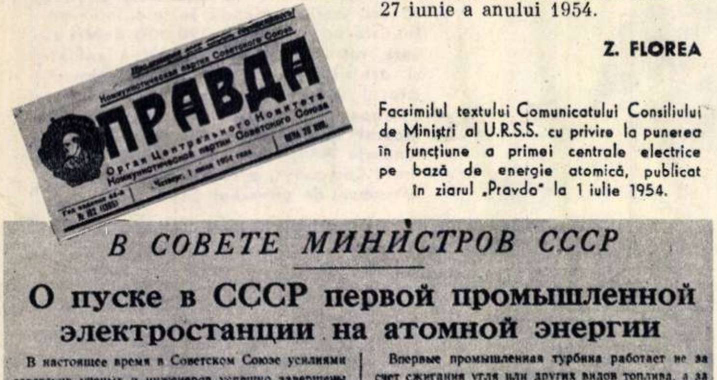

Правда

Коммунистическая партия Советского Союза

Орган Центрального Комитета Коммунистической партии Советского Союза

Четверг, 1 июля 1954 года

В СОВЕТЕ МИНИСТРОВ СССР

О пуске в СССР первой промышленной электростанции на атомной энергии

В настоящее время в Советском Союзе усилиями советских ученых и инженеров успешно завершены работы по проектированию и строительству первой промышленной электростанции на атомной энергии полезной мощностью 5.000 киловатт.

27 июня 1954 г. атомная электростанция была пущена в эксплуатацию и дала электрический ток для промышленности и сельского хозяйства прилежащих районов.

Впервые промышленная турбина работает не за счет сжигания угля или других видов топлива, а за счет атомной энергии — расщепления ядра атома урана.

Вводом в действие атомной электростанции сделан реальный шаг в деле мирного использования атомной энергии.

Советскими учеными и инженерами ведутся работы по созданию промышленных электростанций на атомной энергии мощностью 50—100 тыс. киловатт.

Металл, нефть, машины, ткани сверх плана

СТАЛИНСК. 30. (Корр. «Правды»). Се- стали более чем на 20 процентов произве- НОВОСИБИРСК. 30. (Корр. «Правды»)

Facsimilul textului Comunicatului Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. cu privire la punerea în funcțiune a primei centrale electrice pe bază de energie atomică, publicat în ziarul „Pravda“ la 1 iulie 1954.

O PIATRĂ DE HOTAR IN ISTORIA ASIEI

Ciu En-lai.

La sfîrșitul lunii iunie a avut loc la Delhi, în India, întîlnirea dintre premierul Consiliului Administrativ de Stat și ministru al Afacerilor Externe al Republicii Populare Chineze, Ciu En-lai, și primul ministru și ministru al Afacerilor Externe al Republicii Indiene, Jawaharlal Nehru. Acest eveniment, de uriașă însemnătate internațională, a fost salutat de opinia publică mondială drept un nou și mare pas înainte pe drumul luptei popoarelor asiatice pentru pace, drept o piatră de hotar în istoria Asiei.

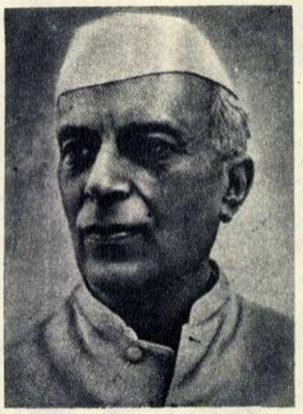

Jawaharlal Nehru.

Presa din întreaga lume, reflectînd puternicul ecou pe care l-a avut vestea acestei întîlniri în toate țările, a subliniat imensa ei semnificație politică, ce depășește cu mult limitele continentului asiatic.

Referindu-se la valoarea întîlnirii celor doi reprezentanți ai unui miliard de oameni, agenția britanică „Reuter“ a arătat că convorbirile care au avut loc la Delhi sînt considerate de poporul indian „ca prima încercare a țărilor asiatice, de la pătrunderea occidentală în Asia acum trei secole, de a hotărî destinele propriului lor continent fără influiență europeană sau amestec“.

Intîlnirea dintre primii miniștri ai Chinei și Indiei a demonstrat întregii lumi că două popoare, cele mai mari din Asia, au ales o nouă cale pentru rezolvarea tuturor problemelor, respingînd cu hotărîre politica colonialistă și amestecul în afacerile interne ale țărilor asiatice. Cei doi mari oameni de stat au arătat că statele asiatice sînt în măsură să-și hotărască ele înșile propria lor soartă, pe calea tratativelor și colaborării. Ciu En-lai și Nehru au discutat mai cu seamă perspectivele concrete ale întăririi păcii în Asia și și-au îndreptat atenția către desfășurarea conferinței de la Geneva în ceea ce privește problema Indochinei. In declarația comună dată publicității după întîlnirea de la Delhi sînt reamintite principiile care au fost așezate la baza colaborării ambelor țări, legate între ele printr-o prietenie tradițională de două milenii. După cum se știe, aceste principii au fost enunțate și în preambulul acordului chino-indian, semnat în cursul acestui an, asupra Tibetului și a altor probleme. Este vorba de respectul mutual al integrității teritoriale și suveranității fiecărei țări; de neagresiune, de neamestec reciproc în treburile interne și de coexistența pașnică.

După cum subliniază declarația comună a primilor miniștri ai R. P. Chineze și Indiei, adoptarea principiilor nobile care au stat la baza convorbirilor de la Delhi va contribui la crearea unei zone de pace, care poate fi lărgită, pe măsură ce o vor permite împrejurările, fapt care va reduce astfel primejdiile unui nou război și va întări cauza păcii în întreaga lume.

Opinia publică internațională, care a manifestat un viu interes față de întîlnirea Ciu En-lai — Nehru, nu a putut să nu facă o comparație între întrevederile de la Delhi și cele de la Washington dintre Churchill și Eisenhower. Ziarul indonezian „DUTA MAȘARAKAT“ scria în acest sens că întîlnirea dintre Ciu En-lai și Nehru va fi „mai folositoare“, deoarece ambii conducători de state „socotesc necesară o grabnică instaurare a păcii în această regiune și, în primul rînd, a păcii între cele două țări pe care le conduc. India și China — națiuni renăscute — doresc să atingă mari rezultate, lucru irealizabil în cazul izbucnirii unui război“. Un puternic ecou a avut și vizita lui Ciu En-lai în Birmania, ca și întrevederile avute cu primul ministru birman U Nu. Ziarul „NEW TIMES OF BURMA“ a ținut să sublinieze că poporul birman își exprimă deplina satisfacție pentru rezultatele vizitelor făcute la Delhi și Rangoon de premierul Ciu En-lai și a arătat că întrevederile care au avut loc cu acest prilej „au stabilit principiile de dezvoltare ale unei Asii Noi“.

Legăturile prietenești dintre marile popoare chinez și indian servesc ca minunat exemplu și altor țări. Alături de celelalte forțe ale păcii, prietenia acestor două popoare, care la un loc numără aproape un miliard de oameni (40% din întreaga populație a globului), constituie o forță impunătoare, capabilă să frîneze și să respingă în mare măsură uneltirile agresorilor imperialiști care încearcă în fel și chip să aprindă din nou torța războiului în Asia.

E. PHOEBUS

Pentru pîinea poporului! Secerătoarele şi combinele au intrat în funcţiune pe întinsul tarlalelor patriei. In fotografie: a început seceratul orzului la g.a.s. „Alexandru Sahia" din comuna Mănăstirea, regiunea Bucureşti.

FII ATENT! MACARA
ÎNCĂRCATĂ

Oamenii muncii de la uzinele producătoare de maşini şi utilaj petrolifer „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Tîrgovişte şi-au luat angajamentul să obţină noi succese în producţie în cinstea zilei de 23 August. Munca lor este uşurată de procesul de mecanizare a uzinei, în permanentă dezvoltare. In hala metalică gigantica macara a podului rulant poate transporta rapid piese în greutate de cîteva zeci de tone.

IN PRIMA AUDITIE

Însemnări despre unele lucrări de muzică romînească prezentate în stagiunea 1953–1954

Un reproş îndreptăţit adus, pînă nu de mult, cu insistenţă orchestrelor, dirijorilor şi soliştilor noştri, era acela al insuficientei preocupări pentru promovarea muzicii romîneşti. Aruncînd însă o privire retrospectivă asupra desfăşurării, în ultima vreme, a vieţii muzicale de la noi, nu se poate să nu constaţi că un asemenea reproş tinde să devină din ce în ce mai puţin valabil. Slujitorii artei se apropie cu tot mai mare interes de creaţiile compozitorilor noştri. Se simte aceasta atît în numărul crescînd al primelor audiţii de muzică romînească, cît şi în nivelul superior al interpretării.

Cele mai interesante prime audiţii de muzică romînească au avut loc în cadrul concertelor simfonice. Interesante, deoarece în jurul multora dintre ele s-au creat adevărate curente de păreri, adesea diametral opuse, ceea ce dovedeşte că aceste lucrări, ca orice adevărată operă artistică, ridică numeroase probleme, invită pe ascultători la gîndire, la frămîntare. Şi nu poţi să nu te miri văzînd cum o publicaţie serioasă ca „Muzica" rămîne indiferentă în faţa acestor curente de păreri, nesuflînd nici un cuvînt despre lucrări ca „Simfonia I-a" de Ion Dumitrescu sau „Cîntarea Romîniei" de Matei Socor, în jurul cărora s-au formulat opiniile cele mai felurite.

A fost mult apreciată suita de balet „Cînd strugurii se coc", una dintre ultimele lucrări ale compozitorului Mihail Jora, prezentată într-un concert al Filarmonicii de Stat, sub conducerea tînărului dirijor Sergiu Comissiona. Inspirată din viaţa de la ţară, această compoziţie redă imagini vii ale muncii şi petrecerii populare legate de culesul viilor. Este cu totul remarcabilă puterea pe care o au imaginile muzicale de a sugera, prin procedee ingenioase de orchestraţie, prin ritmica variată, aspecte vizuale cum ar fi zdrobitul strugurilor, jocul copiilor, sosirea oaspeţilor, apariţia lăutarilor etc. Această plasticitate este subordonată înfăţişării unora din trăsăturile esenţiale ale sufletului poporului — optimismul, vigoarea sa spirituală, dragostea sa de viaţă. Forţa emoţională a muzicii baletului este legată, în primul rînd, de bogăţia şi pregnanţa melodică a acestuia. Căci într-adevăr, lucrarea lui M. Jora conţine cîteva melodii de esenţă populară care se întipăresc în conştiinţa ascultătorului atît prin expresivitatea lor, ca teme luate în sine, cît şi prin modul strălucitor în care sînt dezvoltate în decursul desfăşurării simfonice.

Tot ca o primă audiţie a contat execuţia Simfoniei I-a de Ion Dumitrescu, în cadrul unui concert al Filarmonicii, dirijată de C. Silvestri. Această lucrare, aproape necunoscută de publicul nostru, s-a cîntat doar o singură dată, cu cinci ani în urmă, aşa încît reluarea ei, într-o nouă versiune orchestrală, a apărut ca o adevărată primă audiţie. Simfonia lui Ion Dumitrescu a fost terminată în prima parte a anului 1948, an în care formalismul, individualismul, depărtarea de cîntecul poporului se manifestau cu virulenţă în muzica noastră. Este deosebit de îmbucurător să vezi cum în acea atmosferă artistică viciată, compozitorul a putut crea o operă plină de tinereţe şi hotărîre, vădind o concepţie de viaţă luminoasă, optimistă, o operă în care dezvoltarea simfonică a intonaţiilor populare este rezolvată consecvent şi la un înalt nivel. Ascultînd această simfonie am putut totodată aprecia mai bine drumul creator parcurs pînă azi de compozitor, al cărui quartet şi muzică de film reprezintă etape însemnate sub aspectul limpezirii expresiei muzicale, al impregnării muzicii de problemele cele mai acute, de imaginile vii ale contemporaneităţii.

Intr-un concert al Orchestrei Simfonice Radio (dirijor Alfred Alessandrescu) s-a prezentat în primă audiţie una din cele mai recente lucrări ale maestrului Mihail Andricu, Simfonieta IV-a. Această lucrare ne-a întărit o dată mai mult convingerea că în persoana acestui compozitor avem de-a face cu o personalitate artistică clar conturată, concretizată într-un stil muzical propriu, uşor de recunoscut. Totodată, Simfonieta IV-a ridică însă problema felului în care compozitorul înţelege să-şi înnoiască, să-şi adîncească stilul care a căpătat la un moment dat anumite contururi. Publicul se întreabă, pe bună dreptate, pentru ce această lucrare este atît de asemănătoare, din punct de vedere al tematicii, construcţiei, atmosferei generale, cu alte nenumărate compoziţii ale maestrului? Doar Beethoven. Ceaikovski, care puteau fi cel puţin tot atît de uşor recunoscuţi ca individualităţi muzicale, ridicau de la o lucrare la alta mereu alte probleme, căutau noi forme de expresie. Şi apoi, cum este posibil ca, avînd la îndemînă uriaşele posibilităţi ale simfonismului, să menţii de-a lungul celor patru părţi ale simfoniei aceeaşi notă, aproape invariabilă, de nepăsătoare încîntare, voie bună şi odihnă? Prezenţa constantă a acestor elemente ca trăsături de „stil" ale creaţiei sale este de natură să dea mult de gîndit compozitorului.

Noua lucrare a compozitorului Matei Socor, poemul simfonic „Cîntarea Romîniei", face parte din categoria acelor opere programatice care nu sînt însoţite de un program literar amănunţit; sensul lor reiese clar din succesiunea şi desfăşurarea imaginilor muzicale. Prima secţiune a acestui poem simfonic se bazează pe o temă de doină tristă şi pe un cîntec popular de luptă — cîntecul lui Budac; se crează în felul acesta imaginea dîrzeniei cu care poporul nostru s-a împotrivit în trecut asupritorilor. In secţiunea centrală, alcătuită din cîteva teme populare de joc, îşi găseşte expresie seculara bucurie de viaţă care n-a părăsit nici în clipele de restrişte pe omul simplu din popor. Din punct de vedere al construcţiei, această parte este însă neînchegată, ea apărînd ca o simplă însăilare de dansuri (cu atît mai mult cu cît ea este încadrată între două secţiuni cu o formă muzicală riguroasă). Ultima parte a poemului simfonic reia cîntecul de luptă de la început care, supus fiind la 14 variaţiuni, întruchipează transformarea treptată a poporului pe drumul spre izbînda deplină a cauzei sale. Această semnificaţie este întărită de prezenţa, în final, a unor fragmente din imnul nostru de stat. Expresia muzicală a lucrării se distinge printr-o deosebită accesibilitate.

Elemente noi, de viguros suflu popular, se afirmă tot mai puternic în domeniul muzicii vocale şi instrumentale de cameră, gen în care pînă nu de mult predomina intimismul, individualismul, expresia ermetică. Ele se concretizează, printre altele, în melodicitatea din ce în ce mai pregnantă a lucrărilor de cameră, fie că e vorba de melodii largi, cantabile, în spiritul cîntecului popular lent, fie că e vorba de teme năvalnice de joc. Trei lucrări par a se distinge în mod cu totul special din acest punct de vedere: quartetul lui Z. Vancea, quartetul lui T. Grigoriu „Pe Argeş în sus" şi ciclul de zece cîntece pe versuri populare de Hilda Jerea.

In ceea ce priveşte quartetul lui Zeno Vancea, este de remarcat priceperea şi bogăţia de mijloace cu care au fost dezvoltate intonaţiile populare, puternica vînă melodică de care dă dovadă compozitorul, şi în special în partea III-a (Andantino con grazia) la baza căreia stă o simplă şi învăluitoare temă a unui cîntec de leagăn. Structura quartetului lui Z. Vancea merge în general pe linia formei clasice. Multă prospeţime şi noutate aduce în creaţia de cameră quartetul lui T. Grigoriu „Pe Argeş în sus". Infăţişînd unele imagini de pe malul Argeşului (Balada, Joc din fluier, La izvor, Sălcioara), compozitorul dă expresie sentimentelor de dragoste pentru frumuseţile patriei, meditaţiei în faţa priveliştilor naturii. Păcat că cele patru părţi componente — fiecare din ele conţinînd remarcabile frumuseţi muzicale — sînt imagini de sine stătătoare, nefiind legate între ele printr-o concepţie creatoare comună, printr-o idee.

Ciclul de cîntece al Hildei Jerea este rodul izbutit al unei încercări interesante de a crea melodii originale pe versuri devenite aproape clasice în folclor. Scrise pentru solist sau diferite formaţii vocale (duet, terţet, quartet) cu acompaniament de pian, cîntecele Hildei Jerea se disting prin nobleţea şi simplitatea liniei melodice ce apare ca o expresie firească, spontană a sufletului popular. Melodiile se bazează pe dezvoltarea unor motive expresive, ceea ce dă fiecărui cîntec unitate şi relief. S-ar putea reproşa autoarei o excesivă predilecţie pentru temele cu caracter liricoidilic, ceea ce imprimă o anumită uniformitate de ton ciclului; sînt palid înfăţişate tocmai laturile viguroase şi mai ales trăsăturile noi, actuale, ale sufletului poporului.

Sub bagheta maestrului C. Silvestri, orchestra Filarmonicii de Stat din Bucureşti a interpretat în acest an noi lucrări ale compozitorilor noştri.

*

Insemnările de mai sus se referă la un număr destul de redus de prime audiţii ale trecutei stagiuni. In viaţa noastră muzicală, creaţiile compozitorilor romîni capătă posibilităţi din ce în ce mai largi de afirmare; de aici şi amploarea mereu crescîndă a primelor audiţii de muzică romînească. Rămîne un deziderat de viitor ca, interesul tot mai cald pe care interpreţii şi publicul îl manifestă faţă de creaţia noastră originală, să fie răsplătit prin opere de un nivel ideologic şi artistic în necontenită creştere.

George BĂLAN

INDUSTRIALIZARE

de Ilarie **MURGU**

Foto: Marin IVANCIU

Călătoresc de aproape două ore în compania unui cetățean excesiv de limbut, care dorește cu orice preț să-mi cîștige prietenia. Cînd află care mi-e destinația călătoriei, își înlătură orice zăgaz din fața torentului de cuvinte.

— Dar, bine, nici nu se putea să întreprindeți o călătorie mai romanțioasă și plină de perspective. V-o declar pe cinstea mea de cetățean al orașului în care mergeți. Vă asigur că veți fi impresionat de atmosfera și viața patriarhală a orașului. De la gară și pînă dincolo de oraș, se întinde aceeași viață tihnită. Nici un vehicul, decît cu tracțiune animală... Era o noutate cînd, de pildă, auzeam trecînd pe stradă limuzina domnului Ariton...

Cu gravitate și cinism, puțin mai tîrziu:

— Orașul e făcut să respire un aer liniștit. Impotriva încercărilor de industrializare, tradiția și conștiința cetățenilor orașului sînt argumente peremptorii.

Și încheie nespus de înveselit:

— Orașul are doar o fabrică de gheață și cîteva mori... Acestea sînt — sic! — adevărate baze capitaliste. Iartă-mă, am uitat: are și o fabrică de sifoane...

In gară îmi aminti încă o dată:

— Iorgu Canarache, nu uita!

Am ieșit din gară cu urechile încă vîjîind de sporovăiala limbutului meu însoțitor și m-am îndreptat spre centrul orașului. Remarc din prima clipă mulțimea de mașini și camioane, ce gonesc încoace și încolo pe străzile lui. Grupuri grăbite de muncitori, tineri gălăgioși și veseli, ce împînzesc toate străzile, mă fac cu greu să-mi croiesc un drum drept. Orașul răsună de vuietul clacsoanelor, de vocile sutelor de pietoni.

Sînt sigur totuși de un lucru: domnul Iorgu Canarache fusese cu toate acestea sincer: imaginea tîrgului „pitoresc" era în trecut așa cum o descrisese el.

Prieteni și tovarăși de muncă

Lui Ion Bunduc lumea îi spunea de obicei: țigăncușul-văcar. „Țigăncuș", deoarece avea tenul tuciuriu. Iar „văcar", fiindcă într-adevăr cireada de vaci a tîrgului o păzea el. Azi, cînd spre înserare Ion Bunduc iese din fabrică și dă cu ochii de cirezile ce se preling și acum de pe crestele dealului din fața, nu întîrzie să spună celor care încă nu-i cunosc povestea:

— Cirezile acelea pe care le vedeți le-am păzit și eu, pînă nu de mult. Pe atunci, coboram în amurg să le adap chiar pe locurile acestea, unde azi se află fabrica...

Și de fiecare dată cei ce-l ascultă întorc năuciți capul înapoi. La numai cîteva zeci de metri de drum se ridică masivele clădiri ale fabricii de rulmenți. Drept înaintea ochilor apar halele enorme din lăuntrul cărora răzbate duduitul înfundat al sutelor de mașini, iar spre dreapta, o aripă în construcție a fabricii. Puțin mai încolo încep alte clădiri noi, apoi blocurile muncitorești, terminate sau în construcție, ce ajung pînă în marginile orașului. Cale de aproape 2 kilometri, fostul islaz de ieri s-a transformat într-un masiv șantier pe care furnică mii de constructori.

La fabrica de rulmenți din Moldova ajutorul sovietic nu-i reprezentat numai prin mașinile ultra-moderne, cu randament superior, fabricate în marile uzine metalurgice din U.R.S.S., sau prin materia primă — oțelul special, pe care ni-l trimit tot glorioșii constructori ai comunismului. Iată-i în fotografie pe inginerii sovietici de specialitate N. M. Tarasov (al doilea din dreapta) și G. D. Tulaev (al treilea din dreapta) veniți aici pentru a da îndrumări muncitorilor romîni, pentru a sprijini dezvoltarea industriei romînești de rulmenți.

Cînd Ion Bunduc mîna încă turmele de vaci pe dealurile dimprejur, Victor Hurjui, băiat de țărani săraci din comuna Furceni, raionul Tecuci, venea să muncească pe șantierul fabricii.

— Se fac înscrieri pentru brigăzile de constructori de la fabrica de rulmenți, spuse el într-una din zile fratelui său Alexandru. Acolo e de mine. Voi învăța o meserie și nu voi mai sta pe capul nimănui.

— Poți să te duci și la fabrică, și unde vrei! făcu în rîs Alexandru. Tot nu s-alege nimic de capul tău.

„O să ai timp să-ți schimbi părerea", se gîndi amărît Victor. Și a doua zi, la 15 noiembrie 1952, luă trenul spre orașul care-l atrăgea.

Cam în aceeași vreme în care Hurjui părăsea locuința fratelui său, de la Odobești pornea tot spre aceeași destinație și Mircea Plantus, un tînăr care voia să devină metalurgist și nu croitor, cum intenționau să-l facă părinții săi.

Așa se făcea că s-au întîlnit și împrietenit Mircea și Victor.

Pe șantierul întreprinderii „Sovromconstrucție" nu se afla pe atunci decît o îngrămădire de grinzi metalice, de saci cu ciment, cărămizi, nisip. Dinspre gară soseau însă, o dată cu șirul nesfîrșit de camioane și căruțe încărcate cu materiale de construcții, sute de tineri veniți să muncească în brigăzile voluntare.

După șase luni de muncă, Victor Hurjui și Mircea Plantus s-au prezentat la secretarul de partid al șantierului. Aveau mîinile și salopetele pline de praf de cărămidă, de var, de ciment.

— Noi vrem să devenim muncitori în fabrică, au spus ei scurt.

Una din hale era terminată și mașinile noi, sosite din Uniunea Sovietică, începeau să fie orînduite în ea. In cadrul șantierului începuse să funcționeze o școală de calificare. Tinerii noștri au urmat cursurile și după șapte luni Victor Hurjui a intrat să muncească în secția calibre, iar Mircea Plantus la strungărie.

După primul strung pus în funcțiune de Vasile Socola (azi maistru la strungărie), zeci de alți muncitori au început să mînuiască mașinile și să dea primele produse ale fabricii. Treaba însă mergea îndeajuns de anevoios. Nimeni sau aproape nimeni nu mai lucrase într-o fabrică de rulmenți. Mașinile noi și complicate, sosite toate din U.R.S.S., dădeau tocmai de aceea un randament scăzut, iar pe unele dintre ele muncitorii și tehnicienii aproape că nu știau cum să le mînuiască.

Producția a făcut un prim salt după reîntoarcerea muncitorilor și inginerilor plecați pentru specializare la fabricile de rulmenți din Uniunea Sovietică. Sub mîini pricepute, mașinile au început să se îmblînzească și să-și accelereze ritmul de muncă.

Dar munca a căpătat o nouă înfățișare abia după venirea specialiștilor sovietici, sosiți la tînăra fabrică pentru a așeza pe baze științifice procesul tehnologic al producției de rulmenți. Impreună cu colectivul fabricii, s-a alcătuit un nou plan de muncă pe întreprindere, s-a stabilit o altă schemă a locului de muncă, s-au găsit metode noi pentru recuperarea rulmenților considerați rebuturi. Cu sprijinul inginerului Tarasov, cuptoarele de tratament termic au început să se împrietenească pe rînd cu noii termiști. O serie de mașini de rectificat, cu totul recalcitrante pînă atunci, s-au domesticit și ele, treptat, sub îndemnul tehnicianului Sîsciov. Mașina automată de rectificat inelul rulmentului la interior, care stătuse timp îndelungat nemișcată ca o stană de piatră, este azi condusă cu competență de tinerii Nicolae Goga și Constantin Toma...

In numai cîteva săptămîni după sosirea specialiștilor sovietici, producția pe întreaga fabrică a crescut cu 200%.

Despre rulmenți și oameni

Privind simplitatea aparentă a unui rulment, oricine care nu cunoaște cum se produc aceste piese se poate înșela.

Un rulment (așa cum se fabrică azi la fabrica din Moldova) este compus din trei piese: un inel exterior, un altul interior cu îndoituri (carcasa), pe care se fixează cea de a treia categorie de piese (de mai multe tipuri) sau bilele. Să urmărim de pildă drumul unui inel.

Oțelul — un oțel special ce se importă din U.R.S.S. — o dată scos din cuptoarele de forjare, este trecut în cuptoarele de recoacere, unde, printr-o răcire treptată, își uniformizează granulația, devenind bun pentru a trece sub cuțitul strungului. Așa se întîmplă cînd totul merge bine. Dacă însă din neglijența termiștilor pătrunde în cuptor vreo șuviță de aer rece, lucrurile ies de-a-ndoaselea: oțelul se călește. Așa a făcut „din curiozitate", de vreo cîteva ori, maistrul Huțanu, rebutînd zeci de inele.

La strungărie, barele de oțel sînt transformate în inele de toate mărimile, după tipul rulmentului cerut. Aci îl întîlnim pe bravul fruntaș al întrecerii socialiste Gheorghe Țurcanu, care dă zilnic 3 și 4 norme. Și fiindcă vorbim de strunguri, nu putem să nu-l amintim și pe Ernest Herșcu, pentru minunata organizare și întreținere a locului său de muncă. Dar în fabrică nu sînt numai asemenea muncitori. Il întîlnim aci și pe Gheorghe Stratulat... E o cunoștință veche a gazetarilor. Ziarele îi anunțau, pe vremea cînd se afla la Oraşul Stalin, succesele dobîndite în organizarea locului său de muncă. Laurii cîştigaţi la Oraşul Stalin s-au veştejit însă, iar fruntaşul de ieri, este azi unul din muncitorii mediocri ai fabricii.

După nenumărate finisări pe care le dau pe rînd strungurile unui singur inel, acesta trece în cuptoarele de călire, pe care le păzesc cu multă pricepere tovarăşii Dumitru Mihai şi Ion Gîndu (uneori, în schimbul de noapte, vine aici şi Constantin Piru, dar în scopuri cu totul... nocturne: să doarmă sub radiaţiile plăcute ale cuptorului).

La secţia de rectificare, inelul trece prin alte zeci de maşini care-l freacă pe toate feţele cu pietre de polizor. Maşinile lucrează aproape singure, muncitorii trebuind doar să le supravegheze.

Să ne oprim oare să cerem explicaţii unuia dintre maiştrii pricepuţi de aci, tovarăşului Gheorghe Miriţă? Nu, inutil. In general maistrul Miriţă nu dă explicaţii... Cunoştinţele cîştigate în U.R.S.S. le păstrează exclusiv pentru el. Ce să-i faci, dacă e din fire om tăcut!...

De la rodaj, unele inele sînt finisate cu praf de şmirghel şi piele de căprioară. Apoi piesele trec la sortare, unde tot cu aparate automate sînt sortate după diferenţe de... microni. Toleranţa este cît se poate de mică. In laboratorul de precizie, un micron în plus poate hotărî rebutarea piesei.

— La noi micronii sînt metri, ne spune zîmbind şeful laboratorului, tovarăşul Nicolaie Gheorghe.

Bilele şi rolele parcurg un drum la fel de lung şi abia după treizeci şi două de operaţii ajung în secţia de montaj.

„Visătorii" uzinei...

In secţia sculărie l-am întrebat pe un tînăr muncitor despre ajutorul primit din partea inginerului şef. Omul m-a privit nedumerit, fără să-mi răspundă. Scena s-a repetat şi în secţia bunurilor de larg consum, şi la strungărie...

— Dar bine, m-am înfuriat eu, e posibil să nu ştiţi că există în fabrică un inginer-şef?

— Se poate, s-a bîlbîit strungarul, dar eu nu am auzit pînă azi de el.

Abia apoi m-am lămurit. Inginerul-şef Maximilian Milata era departe de a avea ca noi toţi o păcătoasă existenţă pămîntească. Acolo, departe, în sihăstria biroului său, desprins de sferele sărmanei noastre planete, sufletul său îşi trăia nestingherit şi neştiut de nimeni viaţa sa de apocalips, sub cor de heruvimi, în vise şi planuri (a nu se confunda cu planurile de producţie ale fabricii, totul reprezentînd doar o nefericită coincidenţă verbală)...

*

Am intrat în biroul cabinetului tehnic să vorbesc cu responsabilul lui, tovarăşul Jean Ribac.

— Nu, acum e imposibil. Din păcate trebuie să „comit" cu totul altceva.

Şi ca să mă lămurească mai bine, trase cu muchea palmei peste stomacul său. Ce însemnează asta? Vreun plan sinistru de harakiri? A, nu. Mă liniştesc pe loc.

Tovarăşul Jean şi-a desfăcut pe masă un voluminos pachet cu mîncare, apucîndu-se să înfulece flămînzit. M-am aşezat pe un scaun şi am rămas să aştept sfîrşitul sardanapalicului ospăţ. Regretam în gînd că trebuie să încep cu o întrebare care ar putea să-i tulbure siesta...

— Voiam să vă întreb — i-am spus eu mai apoi — ce s-a întîmplat cu multele proiecte de inovaţii înaintate de muncitori cabinetului sau cum de s-au pierdut altele cu desăvîrşire, cum ar fi de pildă, cel al tovarăşului Ion Anghelea?

Dar tovarăşul Jean nu păru de loc surprins şi răspunse prompt:

— E greu să faci treabă cînd nu există un bufet unde să mai poţi lua din cînd în cînd cîte o gustărică...

Iată, într-adevăr, o lipsă mare în calea activităţii cabinetului tehnic!...

*

M-am întors pe înserate în oraş. Era sîmbătă seara şi străzile gemeau de lume. De fapt nu întîlneam oameni noi. Aceeaşi lume pe care o întîlnisem în fabrică, dar acum îmbrăcată în haine de sărbătoare, umplea străzile oraşului. Aceeaşi veselie, acelaşi procent covîrşitor de tineri. Dinspre arena sportivă se aud urale şi îndemnuri la joc. Echipa locală întîlneşte azi la box o echipă a Brăilei.

Am găsit totuşi un colţişor liniştit şi romantic: parcul din faţa sfatului popular. Băncile sînt pline de perechi de îndrăgostiţi ce şuşotesc...

O fi oare „romantismul" domnului Iorgu Canarache ? Cu totul altul! Oraşul moldovenesc e azi tot atît de tînăr ca şi miile de constructori care roiesc pe străzile lui.

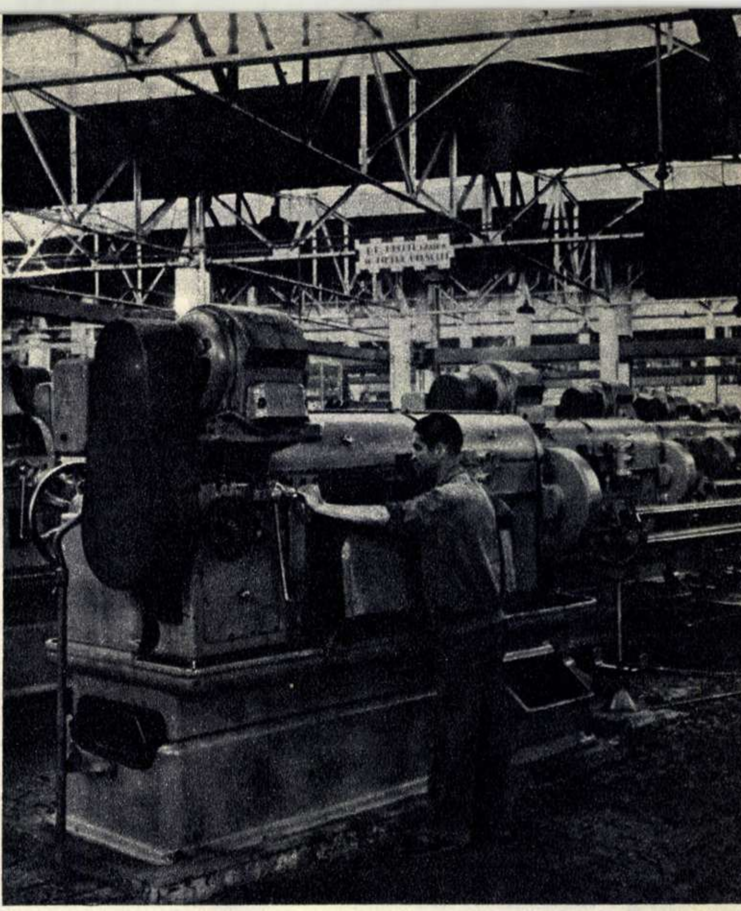

Maşinile automate de fabricaţie sovietică uşurează mult eforturile fizice şi măresc productivitatea muncii. Reglorul-şef Gheorghe Botezatu lucrează simultan la şapte strunguri automate.

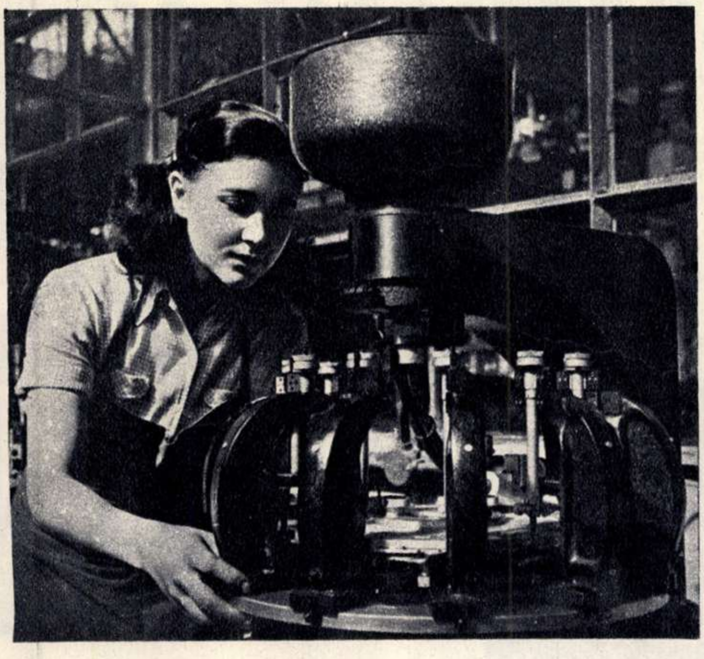

Lucrînd la aparatul automat, s-ar părea că munca tovarăşei Otilia Miriţă — verificarea preciziei rolelor fabricate — nu-i prea dificilă. Totuşi, aici este nevoie de mare atenţie. E de ajuns un micron în plus sau în minus pentru ca piesa respectivă să meargă la rebut. Nici un rulment necorespunzător nu trebuie livrat industriei socialiste.

Iată un grup de muncitori plecînd acasă după terminarea lucrului. Prin aplicarea metodelor sovietice de muncă, creşterea calificării, folosirea maşinilor automate, munca a devenit mai uşoară, mai plăcută, iar cîştigul personal a crescut. Mulţi tovarăşi şi-au cumpărat biciclete sau motociclete.

10 ANI DE LA ELIBERAREA POLONIEI DE SUB JUGUL HITLERIST

„AI CUNOSCUT VARȘOVIA ?"

— note de drum —

de Cicerone THEODORESCU

In inima Varșoviei se înalță monumental măreţul Palat al Culturii și Științei „I. V. Stalin", darul minunat oferit Poloniei de marea sa prietenă, Uniunea Sovietică.

„Intîi prin poezie...", spunea încă din secolul trecut Enăchiță Văcărescu al nostru, „ori și ce om începe ființa de-și pricepe"...

Dar e probabil că nu numai propria ființă se pricepe „întîi prin poezie..." de vreme ce, recent, experiența personală mi-a arătat că primul meu îndemn de a cunoaște mai îndeaproape o țară atît de interesantă ca Polonia nouă, tot de la o poezie a pornit.

Textul la care mă refer aparține poetului Wladyslaw Broniewsky, unul dintre marii fruntași ai literaturii Republicii Populare Polone. Cîteva crîmpeie din vibrantele lui ritmuri, păstrate proaspete în memorie, sunau în romînește cam așa:

...Ai cunoscut Varșovia, tu, oare
Cu frumusețea ei nepieritoare
Cînd inima-i se sfîșia-n bucăți
Și cînd ardea, vitează-ntre cetăți,
Nădejde sacră, jertfă, bărbăție
Și faptă ce rămîne pururi vie?

Cunoști orașul Lodz urcînd spre cer,
Oraș muncitoresc, înalt, sever,
Ce-avînturile aspre și le-aruncă
In lupta pentru pîine, pentru muncă,
Și pentru om — și pentru demnitate,
Și pentru drepturile lui adevărate?

Cunoști puternicul bazin carbonifer
Silezia, fumînd ca un crater?
Privește-n zare Gdynia: vapoare,
Cărbunii ți vor duce peste mare...

Am citit mai demult poezia lui W. Broniewsky și trebuie să spun că — pînă a cunoaște și pe poet, și orașul său — prelungirile drumului liber al fanteziei și-au dorit, multă vreme după lectură, o împlinire în realitate și un liman.

Nu către țara feudală de altcîndva a „panilor crînceni" — după caracterizarea lui Maiakovski — ci către o țară în care poporul eliberat construiește, cu vigoare și cu mîndrie, socialismul, e firesc ca toate ispitele unei călătorii să-ți strălucească înaintea ochilor, ca niște flori îmbărbătate de ploaia prielnică.

„RELAȚII DE PRIETENIE CORDIALĂ NE LEAGĂ"...

La capătul a trei săptămîni de călătorie prin Polonia, oricît de intense și de bogate pentru mine, nu pot spune că m-aș încumeta să răspund afirmativ la întrebarea poetului:

„Ai cunoscut Varșovia, tu, oare?..."

Pot spune însă că o parte din aspectele ei, cîteva imagini care mi-au rămas puternic întipărite, cîteva crîmpeie din marea epopee a reconstrucției țării și capitalei polone, da, le-am cunoscut. Ba chiar cu inimă răscolită — și mîndră — de priveliștea a ceea ce este, cu ochii tulburați adesea — frățește — de intuirea a cîte au fost...

Vorbind despre țările noastre, în cadrul raportului de activitate al Comitetului Central prezentat la cel de-al doilea Congres al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, președintele Boleslaw Bierut a arătat printre altele că „relații de prietenie cordială ne leagă..."

A fost pentru mine un prilej foarte plăcut să constat, vizitînd Polonia, realitatea adîncă a acestei aprecieri. La Varșovia, la Gdainsk, Gdynia și Sopot, la Stalinogrud și la Krakovia și apoi din nou la Varșovia, am cunoscut oameni ai muncii, ai literaturii și artei care mi-au confirmat în totul, prin atitudinea lor de perfecte gazde și desăvîrșiți prieteni, cuvintele președintelui Bierut.

GENERAȚIA CARE REALIZEAZĂ IDEILE LIBERTĂȚII ȘI SOCIALISMULUI

In preajma sărbătoririi a zece ani de la eliberarea Poloniei de către puternica Armată Sovietică, însoțită de diviziile noii armate populare poloneze, primul drum prin Varșovia am simțit nevoia să-l fac la „Eroul Necunoscut" din Piața Victoriei; apoi la locul unde, pe malul Vistulei — între 16 și 23 septembrie 1944 — a treia divizie de infanterie a armatei populare polone, sprijinită de aviația și artileria sovietică, a încercat să vină în ajutorul insurecției din capitală; după aceea la „Monumentul Eroilor din Ghetto", ridicat deasupra ruinelor care după răscoala din 1943 atingeau 7 metri înălțime pe o suprafață uriașă. Aci, atunci, în cele 42 zile cumplite, peste 60.000 luptători din Ghetto (supraviețuitorii celor 800.000 evrei închiși aci și masacrați pînă la data răscoalei) au fost uciși, dar și 12.000 hitleriști înarmați pînă-n dinți au mușcat cu hîrcile lor pămîntul. Și în sfîrșit la „Citadelă", unde inscripțiile de pe poarta execuțiilor și de pe frontiscipiul rotondei de la intrare amintesc o lungă și glorioasă tradiție de luptă:

„Slavă generațiilor eroice care au luptat pentru eliberarea națională și socială a poporului polon..."

„Pentru libertatea voastră și a noastră..."

...Ochii se plimbă, de pe aceste cuvinte de testamentar legămînt lăsat urmașilor, peste edificiile orașului care se înalță monumental, grandios, elocvent, din cenușa războiului.

Vîntul alungă ici-colo, ca peste un imens șantier, trîmbe subțiri de pulbere. In ele, soarele primăverii revarsă auriri jucăușe.

Dar amintirea dezastrelor materiale și a jertfelor omenești, cărora li s-a pus capăt acum zece ani, dă acestor trîmbe de pulbere o pîlpîire vie și sacră.

In fund, la doi kilometri, se vede Academia de educație fizică unde a avut loc al doilea Congres al Partidului și mai apoi Congresul Mondial al Studenților.

Dincolo de fluviu se află noua fabrică „Jeran", care produce automobilele „Varșovia".

Mai sus e noua arteră de circulație „W-Z", traseul răsărit-apus, legînd cartierul Praga de oraș prin uriașul pod Slonsko-Dombrowsky.

Apar mai departe locuințele cartierului muncitoresc Marienstadt, printre cele dintîi construite după 22 iulie 1944, ziua eliberării Poloniei.

Trecem peste podul Poniatowsky, distrus de două ori: și în timpul celui dintîi război mondial, și în timpul celui de-al doilea, dar refăcut prima oară în șase ani, pe cînd a doua oară numai în doi.

Vizităm pe rînd: noul centru universitar în plină construcție, noul spital de șase etaje cu instalațiile cele mai moderne, întinsele blocuri ale Politehnicii (în aula căreia s-a ținut la 15

In Varșovia anului 1944. O dată cu zorii eliberării mijeau și zorii vieții noi, cu toate că nu era lesne de trăit în mijlocul mormanelor de moloz și ruine. Coșmarul războiului trecuse, dar urmele lui mai stăruiau încă pretutindeni.

Pînă la năvala hoardelor hitleriste în 1939, în aceste locuri se înălța Varșovia, capitala Poloniei. In urma lor, cotropitorii au lăsat numai ruine și scrum. Așa arăta Varșovia în 1944.

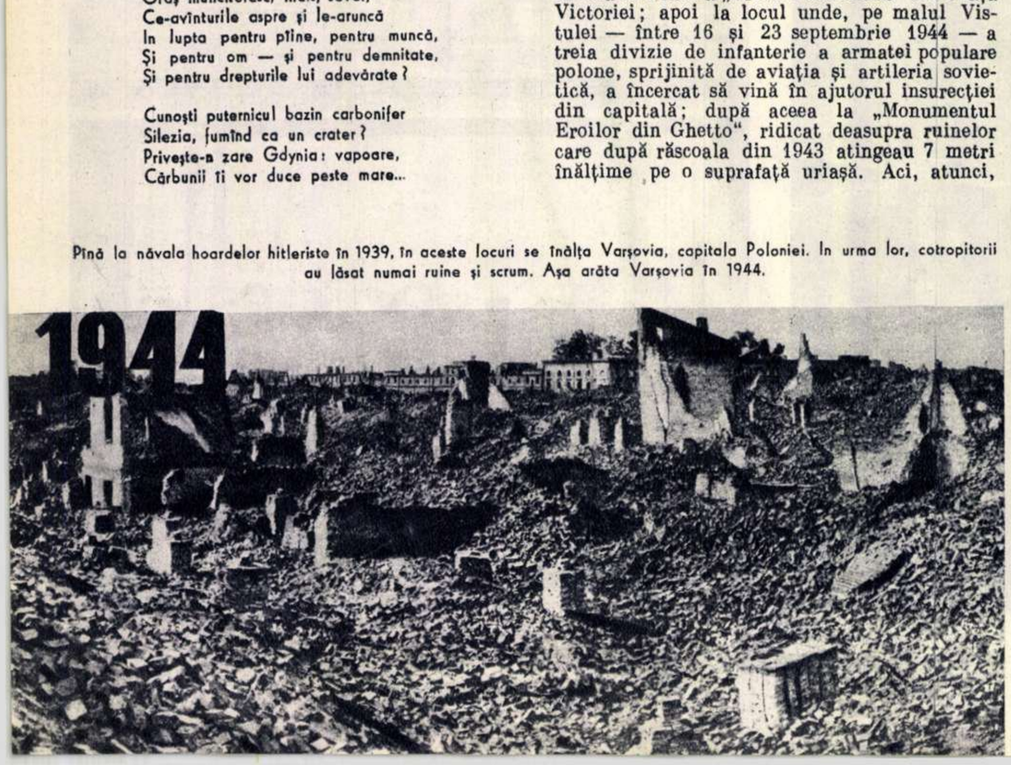

decembrie 1948 primul Congres al Partidului), apoi Piața Constituției și parcurile de verdeață care surîd peste tot, cîteva din cele 1.400 șantiere ce împînzesc capitala, șantierul măreței piețe centrale „Piața Stalin“, de 700 metri lungime pe 250 m. lățime, precum și nenumăratele locuri unde — în plăci de bronz, emoționante inscripții pe ziduri, sau modeste cruci de lemn — este marcat șirul fără sfîrșit al execuțiilor hitleriste.

Ne aducem aminte, ca dintr-un vis rău, cuvintele de furie și orgoliu demențial ale lui Hitler, întunecata lui făgăduială de a nimici orașul eroic și de a planta peste ruinele acestuia cartofi:

„Ich werde aus Warschau ein Kartoffelnfeld machen...“

Ecoul acelei amenințări clocotitoare de ură se aude astăzi, aci, dezgustător, zadarnic și — fără îndoială — cu unele modificări de vibrație: el seamănă mai de grabă a chițcăit de șobolan pîrjolit, fără scăpare, în subsolurile Berlinului.

UN VULTUR URIAȘ CU ARIPILE DE MARMORĂ ALBĂ

In 1950, cînd Varșovia a primit Premiul Păcii, 85 % din clădirile orașului, adăpostind aproape un milion și jumătate locuitori, erau distruse.

In 1953, în afară de refacerea imobilelor de locuit, pe teritoriul Varșoviei s-au construit 2 milioane metri cubi de clădiri industriale. Pentru 1954, volumul total al lucrărilor de construcție-montaj întrece cifra de 3 milioane metri cubi.

Așa cum a arătat președintele Boleslaw Bierut; „reconstrucția rapidă a țării și a capitalei Statului, Varșovia, din scrumul războiului, constituie obiectul mîndriei noastre naționale pe deplin meritate și în același timp dovada unei mari și neprețuite forțe a ajutorului internaționalist, pe care am primit-o și în această operă — ca și în multe alte privințe — din partea Statului Sovietic. Simbolul splendid al acestei prietenii, darul popoarelor sovietice, minunatul Palat al Culturii și Științei „I. V. STALIN“, împodobește astăzi capitala Poloniei Populare“.

Această minunată construcție se avîntă din mijlocul Varșoviei ca un vultur de 230 metri, cu aripile de marmoră albă, dînd un zbor sprinten și totodată o sobră monumentalitate, întregii arhitecturi a orașului. Incît, despre Palatul Culturii și Științei pe bună dreptate declara arhitectul principal al capitalei, Iosef Sigalin: „Azi încă singuratic prin silueta lui zveltă și uriașă, în viitor va fi înconjurat de o cunună de edificii înalte, din centrul și din cartierele mai îndepărtate, cu care laolaltă va alcătui imaginea nouă a Varșoviei, socialistă, bogată, frumoasă“.

In Varșovia anului 1954. Au trecut 10 ani de la eliberarea Poloniei și iată roadele acestui hotărîtor eveniment istoric: copiii Poloniei noi pot zburda fericiți sub soarele rînduielilor populare.

Reconstrucția Varșoviei a început a doua zi după eliberarea ei de către Armata Sovietică. Anii de după război au fost ani de avîntată luptă pentru construirea Varșoviei noi. In fotografie: cîteva din blocurile muncitorești ridicate în ultimii ani.

...Frumoasă, bogată și înfățișînd năzuințele legitime de muncă pașnică ale poporului polon, așa se ivește ochilor — de pe acum — capitala Poloniei noi.

Adică așa cum au văzut-o cei mai de seamă fii ai ei, vizionari, luptători, cîntăreți.

Așa cum o înfățișează în cele mai bune opere ale lor, oameni ai literaturii și artei ca: Leon Kruczkowsky în romanul „Kordian și țăranul“ (tradus și în romînește) sau în piesa „Nemții“; Lucian Rudnicki în cartea sa „Vechiul și noul“, puternică și optimistă mărturie literară a istoriei mișcării muncitorești din Polonia; Wanda Wasiliewska în romanul „Patria“; Kazimierz Brandys în „Samson“; Jerzy Putrament în „Realitatea“; Igor Neverly în „Celuloza“; Bogdan Ceszko în „Generația“; Krzyistof Gruszczynsky în piesa „Omul de bine“; Adam Polewka, Danuta Bienkowska, Wanda Grodzieinska, Hanna Mordkovicz, Marian Prominsky; sau poeții Wladislaw Broniewsky, Iulian Tuwim, Iaroslaw Iwaskiewicz, Stanislaw Dobrowolsky, Wiktor Woroszylsky, Tadeusz Kubiak, S. Pollak, Jan Przybos, Rujewicz, Maheiek, Szymborska, Wilkelm Szewczik, Francisek Fenikowsky, Tadeusz Novak și alții.

...Reconstrucția țării, construirea vieții noi, știință și artă în serviciul maselor largi!

„Trebuie să încercăm a ne ajuta reciproc, noi polonezii și voi romînii, ca să atingem un nivel cît mai înalt al culturii popoarelor noastre...“ mi-a spus, cu vioiciunea sa cuceritoare, veneratul Lucian Rudnicki: „să folosim tradițiile luptei populare de veacuri, angajîndu-ne cu toate forțele în actualitatea revoluționară, privind cu ochii țintă spre viitor...“

Și iată-ne ajunși în cartierul istoric al Varșoviei, în fața uneia din clădirile „Pieței Vechi“, reconstruită pe de-a-ntregul în stilul ei original. E muzeul Adam Mickiewicz, poet național (născut la 24 decembrie 1798, mort la 26 noiembrie 1855), despre a cărui operă „Pan Tadeusz“ s-a spus că este „o lespede pe mormîntul vechei Polonii“.

Gustăm aici două ore de colind tihnit, printre impresionante relicve.

Cînd ieșim, rog pe însoțitorul meu:

— Tovarășe Malinowsky, vrei să-mi spui din nou versurile lui Pușkin despre Mickiewicz, pe care ți le-ai notat?

Cele patru strofe din poemul „Mickiewicz“ de Pușkin, transcrise de pe facsimilul dintr-o vitrină a muzeului, vorbesc cu căldură despre prietenia dintre cei doi mari cîntăreți ai popoarelor rus și polon — dar ele vorbesc totodată despre un viitor întrezărit de amîndoi, al prieteniei dintre toate popoarele lumii.

Iată-le, mai bine glăsuitoare decît orice cuvînt de încheiere:

Străin de noi, din altă țară,
Amic ni s-a ivit în prag
Și pentru-a inimii lui pară
La inimă ne-a fost — și drag.

Vorbeam cu el de cîte toate!
Era om sincer, bun, cinstit —
Și vis, și cîntece curate,
Ades cu el le-am împărțit.

Avea privirile-ațintite
Spre viitor — cînd, într-o zi,
Popoarele, pe veci unite,
Ca o familie vor fi...

Poet era! Vedea departe.
Și ascultînd cuvîntu-i drept,
Uitînd de vrajbele deșarte,
Suflarea mi se-oprea în piept!

La noua fabrică „Jeran“ se produc în serie noile automobile „Varșovia“.

INTR-O GOSPODĂRIE ANEXĂ

„După cum ştiţi, spitalul nostru este cel mai mare din Moldova, deaceea şi gospodăria lui anexă trebuie să facă faţă nevoilor care cresc“, ne spunea tovarăşul Solomon, director-adjunct la Spitalul Unificat nr. 1 din Iaşi, în vreme ce vizitam o secţie a gospodăriei aflată în comuna Erbiceni.

Grădina şi terenurile arabile aflate aici şi în jurul Iaşului, în suprafaţă de 274 ha, au fost îngrăşate cu mraniţă şi bălegar, şi apoi însămînţate cu cartofi, mazăre, sfeclă, ceapă etc. S-au amenajat 650 m.p. răsadniţe, în care au fost semănate din timp roşii, varză timpurie, ardei etc.

O atenţie deosebită este dată creşterii unui număr tot mai mare de vite, porci, oi şi păsări. Aflată pe o colină cu o vegetaţie abundentă, în vecinătatea unei păduri şi a unui iaz, gospodăria anexă de la Erbiceni, este prin succesele ce le obţine, un bun exemplu pentru ţărănimea muncitoare din satele apropiate.

Gospodăria anexă are 150 porci de rasă, 63 oi, vaci şi viţei şi peste 200 oi şi miei de rasă. Apoi, cai, păsări etc. Anul acesta, numai în patru luni, oamenii muncii aflaţi în căutarea sănătăţii la Spitalul Unificat nr. 1 din Iaşi au primit ca hrană, în afară de carne de porc, peste 1.500 kg carne de vită, 750 kg brînză de vaci, 130 kg unt etc. furnizate de gospodăria anexă, care se dezvoltă an de an.

— Anul acesta — ne spune agricultoarea Maria Aftudov — din prima recoltă cred că adunăm vreo 300 kg de miere de albine, recomandată bolnavilor de ficat şi de plămîni. Vom mări numărul stupilor, ca să putem da şi mai multă miere celor suferinzi...

Gospodăria anexă a Spitalului Unificat nr. 1 din Iaşi este un bun exemplu de urmat.

B. L.
Iaşi

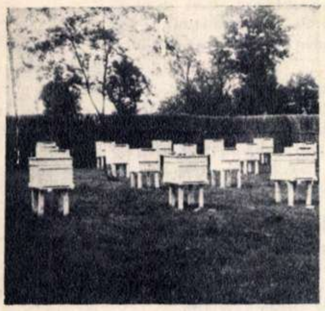

Prisaca gospodăriei anexe.

La crescătoria de vite a gospodăriei anexe.

COOP

Cooperativa din comuna Işalniţa, raionul Craiova, duce o muncă intensă pentru achiziţionarea produselor agro-alimentare şi pentru contractarea zarzavaturilor. In fotografii: cooperatorul Gh. Pahonie încasează banii pentru cerealele valorificate (sus). Ţăranii muncitori care au contractat livrarea de legume aduc la cooperativă primele cantităţi de produse (jos).

Intr-un sat oricît de mic, fie el într-o văgăună de munte sau în mijlocul deltei, ai să găseşti cooperativă. Cooperativa a intrat în viaţa satului şi astăzi pare de negîndit lipsa ei. In jurul cooperativei se duce aproape toată viaţa economică a satului şi uneori chiar şi activitatea culturală. In numai cîţiva ani, cooperaţia a creat mii de unităţi cu cîteva milioane de membri cooperatori.

Partidul şi guvernul au acordat o atenţie deosebită cooperaţiei şi au dat tot sprijinul pentru dezvoltarea ei. Cooperaţia a devenit o mare mişcare de masă, care uneşte milioane de ţărani muncitori, educîndu-i în spiritul colaborării socialiste în muncă.

In activitatea sa de pînă acum cooperaţia a arătat că justifică încrederea şi rolul acordat în cimentarea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare. Cooperaţia a devenit o pîrghie importantă a schimbului dintre oraş şi sat. Prin cooperativele săteşti se desfac mărfuri industriale în cantităţi din ce în ce mai mari prin comerţul de întîmpinare şi comerţul la liber. De aici pornesc spre oraş mari cantităţi de produse agro-alimentare achiziţionate prin cooperative sau provenite din comerţul de întîmpinare. In primăvara acestui an, de pildă, cooperativele săteşti au trimis la oraşe mari cantităţi de zarzavaturi, cereale şi produse animale, contribuind la aprovizionarea oamenilor muncii, la întărirea comerţului socialist. Iată un exemplu dintr-o mie:

Ţăranii muncitori din Vadul lui Mihai, regiunea Oradea, au valorificat prin cooperativă, în perioada 1 mai — 15 iunie aproape un vagon de grîu, patru vagoane şi jumătate de porumb, peste două vagoane de floarea-soarelui, 30.000 ouă şi alte produse. Cooperativa a realizat de asemeni planul achiziţiilor şi contractărilor, în aceeaşi perioadă, în proporţie de 359 la sută.

O dată cu achiziţionarea şi contractarea produselor agro-alimentare, cooperativa din Vadul lui Mihai s-a îngrijit de aprovizionarea ţărănimii muncitoare cu produse industriale. De la începutul anului şi pînă acum s-au distribuit de două ori mai multe mărfuri decît în perioada corespunzătoare a anului trecut. Printre altele s-au vîndut peste 6.000 perechi de încălţăminte, 3.000 costume haine, aproape 60.000 m. de ţesături de lînă şi bumbac, peste 30.000 unelte agricole şi numeroase mărfuri alimentare.

Rolul cooperaţiei nu se mărgineşte însă numai la dezvoltarea schimbului dintre oraş şi sat. Cooperativele săteşti au puternice centre de achiziţie şi de desfacere, dar şi numeroase unităţi comerciale şi de producţie: restaurante, brutării, frizerii, centre de reparat şi închiriat uneltele agricole, ateliere de fierărie, cizmărie, croitorie, mici unităţi de prelucrare a produselor animale. Toate aceste unităţi cooperatiste ale satului contribuie la ridicarea nivelului de trai al ţărănimii muncitoare.

Cel de al II-lea Congres al cooperaţiei de aprovizionare şi desfacere din R.P.R., ce va avea loc la 5—8 august, va fi un prilej de trecere în revistă a drumului parcurs pînă acum, de imprimare a unui nou avînt pentru continua dezvoltare a mişcării cooperatiste, pentru contribuţia tot mai largă la aprovizionarea oamenilor muncii, pentru continua întărire a alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare.

In întîmpinarea celui de al II-lea Congres al cooperației de aprovizionare și desfacere din R. P. R.

ERATIVELE SĂTEȘTI

Prin cooperativele sătești se desfac mari cantități de produse industriale: mărfuri textile, articole de menaj, unelte agricole, biciclete, aparate de radio etc. La magazinul cooperativei din Hîrlău, regiunea Iași, au sosit noi mărfuri, cu sortimente noi și de bună calitate.

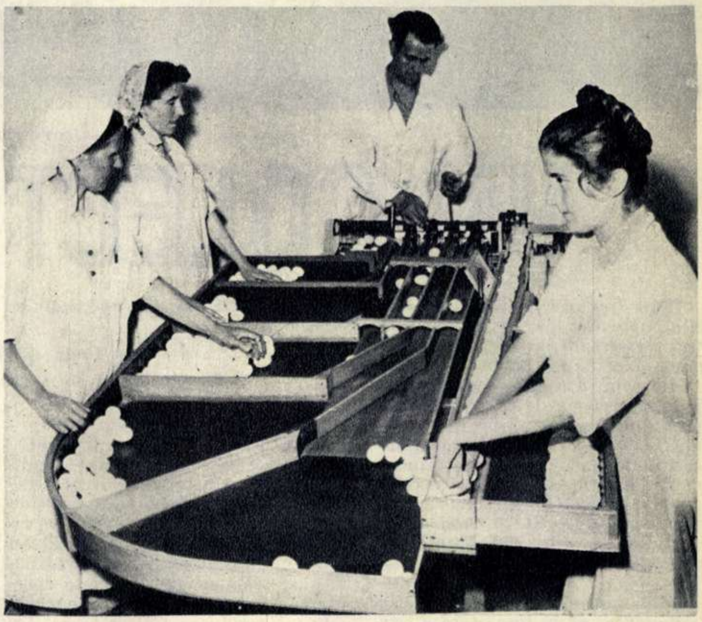

Prin achiziții, contractări și comerțul de întîmpinare, cooperativele aprovizionează orașele cu importante cantități de păsări și ouă. La centrul de selecționarea ouălelor a U.R.C.A.D. din Craiova, o mașină specială sortează 36 000 ouă zilnic.

In numeroase sate s-au înființat magazine universale, care concentrează întreaga activitate a cooperativei sătești. Aci se fac achizițiile și contractările, aci se distribuie produsele industriale. Magazinele universale ale cooperației au menirea să contribuie la dezvoltarea comerțului de întîmpinare, cu ajutorul căruia se intensifică schimbul economic între oraș și sat. In fotografia noastră este înfățișat noul local al magazinului universal din comuna Lisa, raionul Turnu-Măgurele.

MAGAZIN UNIVERSAL

La centrul de aprovizionare al cooperativelor sătești din regiunea București. Zeci de camioane încărcate cu mărfuri sînt gata de plecare. La întoarcere vor aduce produse agricole valorificate de săteni prin intermediul cooperativelor.

Finalul spectacolului de estradă „La pomul verde", pus în scenă de regizorul Iso Schapira.

UN COLECTIV TALENTAT

— Însemnări despre spectacolele Teatrului Evreesc de Stat din Iași —

de Lucia **STURDZA-BULANDRA**
Artistă a poporului din R.P.R.

După frumoasele spectacole oferite publicului bucureștean de Teatrul Evreesc de Stat din București, eram dornică să cunosc și realizările celui din Iași, pentru a-mi putea da seama de felul în care a progresat teatrul idiș din țara noastră. Mărturisesc cu toată sinceritatea că a fost pentru mine o mare bucurie să constat nivelul artistic ridicat al ambelor formațiuni artistice. Și în mod firesc am vrut să aflu condițiunile de activitate ale celui din Iași, despre care mi s-au comunicat amănunte foarte interesante, pe care mă grăbesc să le împărtășesc cititorilor revistei „Flacăra".

Cu 75 de ani în urmă a fost înființat la Iași, de către Avram Goldfaden, primul teatru de limbă idiș din lume. Eminescu însuși a consemnat, în cronicile sale din Iași, activitatea acestui teatru. Cele dintîi încercări ale sale au avut loc în grădina „La pomul verde", pe atunci un fel de cafenea. Acolo se întîlneau actorii Teatrului Național — care se află peste drum de grădina „La pomul verde" — cu cei ai teatrului idiș și se înfrățeau în deplină armonie. Această grădină, astăzi reamenajată, servește spectacolelor stagiunii de vară ale trupei de sub conducerea directorului Iso Schapira. Din acest ansamblu fac parte actori vechi, cunoscuți publicului, ca Solomon Friedman, Șifre Goldenberg și actori tineri, talentați, formați în cei cinci ani de existență a Teatrului Evreesc de Stat, ca: Marcel Finchelescu, Schmery Linsche, Jeny Kessler, Eti Marmor, Aron Marmor, Sarina Krauss. Dintre actorii talentați care obțin succese prin dăruirea lor și sinceritatea elanului creator, se disting Abram Naimark, Ruhele Heller-Schapira, Nușa Grup, Urn Segal ș. a.

Trupa aceasta are un bogat repertoriu, alcătuit din piese aparținînd clasicilor literaturii idiș — ca Șulem Aleihem, Avram Goldfaden, ș.a. — făcîndu-și totodată o fală din a juca piese din repertoriul clasic mondial și piese de actualitate din dramaturgia sovietică și romînă contemporană. In cei cinci ani de existență a sa, Teatrul Evreesc de Stat din Iași a prezentat 25 de premiere, iar numai în actuala stagiune a pus în scenă 7 spectacole noi, printre care piesele sovietice „Mașenka" și „Tinerețea părinților", precum și „Stele rătăcitoare", piesă care evocă lupta actorilor evrei înaintați, însuflețiți de o înaltă conștiință artistică, pentru un teatru realist, cu scopuri educative. Aceasta din urmă — un fel de „Căruța cu paiațe" a teatrului evreesc — este o dramatizare după romanul lui Șulem Aleibem, făcută de actorul Benno Popliker, care a și pus în scenă spectacolul.

Aceste însemnări, fugare și în stil mai mult de cronicar, servesc sublinierii semnificației atît de importante pe care o are dezvoltarea culturii minorităților naționale din patria noastră. Ele caută să dovedească că și în teatrul evreesc munca se sprijină pe ajutorul dat de statul democrat-popular, pe eforturile meritorii din trecut și în același timp pe dorința ferm afirmată de colectivul acestui teatru de a participa la munca de construire a societății socialiste. Aceste evocări sînt mărturii că în acest teatru se muncește cu înțelepciune și cu talent. Ele dovedesc că munca în colectiv poate să dea roade frumoase atunci cînd cei vîrstnici știu și vor să sprijine pe cei tineri. Am avut prilejul să constat acest lucru asistînd la spectacolul cu piesa „Stele rătăcitoare", unde am prețuit preciziunea jocului artiștilor și claritatea subiectului, pe care, datorită atît interpretării, cît și punerii în scenă, le-am putut înțelege chiar și fără a cunoaște limba în care se juca. Am apreciat conștiința artistică a întregului ansamblu — actori, regizori, orchestră și tehnicieni — care în turneul în Capitală a oferit publicului bucureștean un spectacol omogen, interesant, distractiv și artistic prezentat. Și am tras concluzia îmbucurătoare a marelui folos care se desprinde din sprijinul dat de regimul democrat-popular tuturor oamenilor de artă, de toate naționalitățile. Distincțiile bine meritate acordate de curînd cîtorva din membrii colectivului acestui teatru sînt o recunoaștere pe deplin meritată a muncii lor stăruitoare.

Ca artistă, directoare de teatru, și cetățeană, mă bucur din suflet că am avut prilejul să apreciez manifestările artistice ale tovarășilor actori evrei din Iași — leagănul teatrului în limba idiș — și să-i felicit pentru activitatea lor și pentru cinstirea cu care au fost răsplătiți de partid și guvern.

„Herșale Ostropolier" pe scena Teatrului Evreesc de Stat din Iași. In rolul lui Herșale, actorul Schmery Linsche, iar în cel al cămătarului Calman, Abram Naimark.

Scenă din piesa „Stele rătăcitoare". In fotografie (de la stînga la dreapta): Natan Marcu, Jeny Kessler, Șifre Goldenberg, Abram Naimark, Schmery Linsche.

Scenă din spectacolul realizat de colectivul Teatrului Evreesc de Stat din Iași cu piesa „Sacul cu surprize" de Mark Twain.

Expoziția de ARTE DECORATIVE

Sălile fundației Dalles adăpostesc în prezent o expoziție care a stîrnit un viu și pe deplin justificat interes. Este prima manifestare de mare amploare a artiștilor noștri decoratori care, expunînd aici rodul unei stăruitoare activități creatoare de aproape un an, aduc imaginea marilor posibilități de dezvoltare pe care le are această ramură a artei plastice, menită să înfrumusețeze, să îmbogățească viața oamenilor.

Arta decorativă aplicată are vechi tradiții. O regăsești de-a lungul vremurilor la toate pópoarele, concretizînd tendința firească a omului către frumos. Din vremuri străvechi, omul doritor să-și înfrumusețeze obiectele de care se folosește, a modelat din pămînt vase, pe care apoi le-a smălțuit și le-a ars; a cioplit piatra și a încrustat lemnul și osul; a gravat în piele și în fier; a țesut pînza pe care a înflorit-o apoi cu tot felul de cusături. Astfel s-a născut arta populară cu caracter decorativ care, inspirată din natură, din viață, a avut întotdeauna un caracter viu, optimist, bogat.

Ceea ce se remarcă îndeosebi în actuala expoziție de arte decorative este tocmai efortul artiștilor de a folosi în mod creator inspirația din arta populară, de a-i găsi o justă folosire în toate genurile artei aplicate, atît în micile obiecte utile, cît și în decorația de arhitectură. Și în această nouă orientare a artei decorative, imprimată de atenta îndrumare pe care Uniunea Artiștilor Plastici a dat-o artiștilor, experiența artei decorative sovietice a fost de un neprețuit ajutor.

Este doar bine știut ce însemna odiniocră această ramură a artei plastice. Destinată aproape exclusiv satisfacerii pretențiilor de lux ale claselor avute, arta decorativă practicată de unii profesioniști avea fie un evident caracter cosmopolit, fie unul așa zis „rustic", care prezenta arta populară drept o curiozitate exotică, o artă primitivă, caracterizată printr-un desen stîngaci și o execuție rudimentară.

Tendința de a îndepărta aceste racile și a făuri o artă decorativă sănătoasă, corespunzătoare exigențelor mereu crescînde ale maselor largi, a caracterizat eforturile din ultimii ani ale artiștilor noștri decoratori, îndeaproape îndrumați de

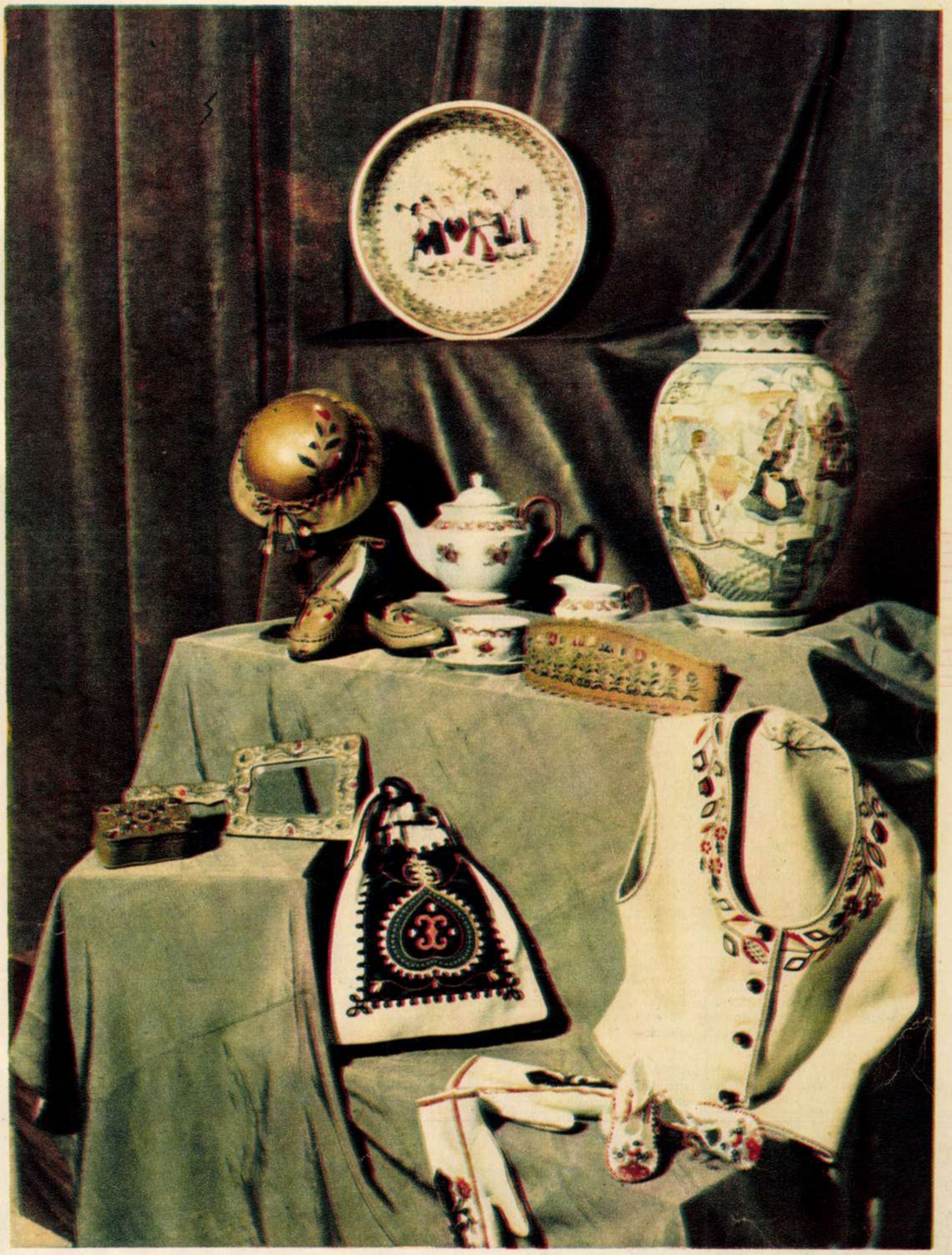

Ilicul și poșeta din postav alb pe care artista Anna Dona le-a împodobit cu cusături naționale, obiectele din piele lucrate în mozaic de Ella Cancicov și Stela Văleanu, vasul de ceramică al Mariei Chelsoi, ca și garnitura vestimentară – pălărie și pantofi – lucrate în piele de Eva Benedikt, rețin atenția vizitatorilor.

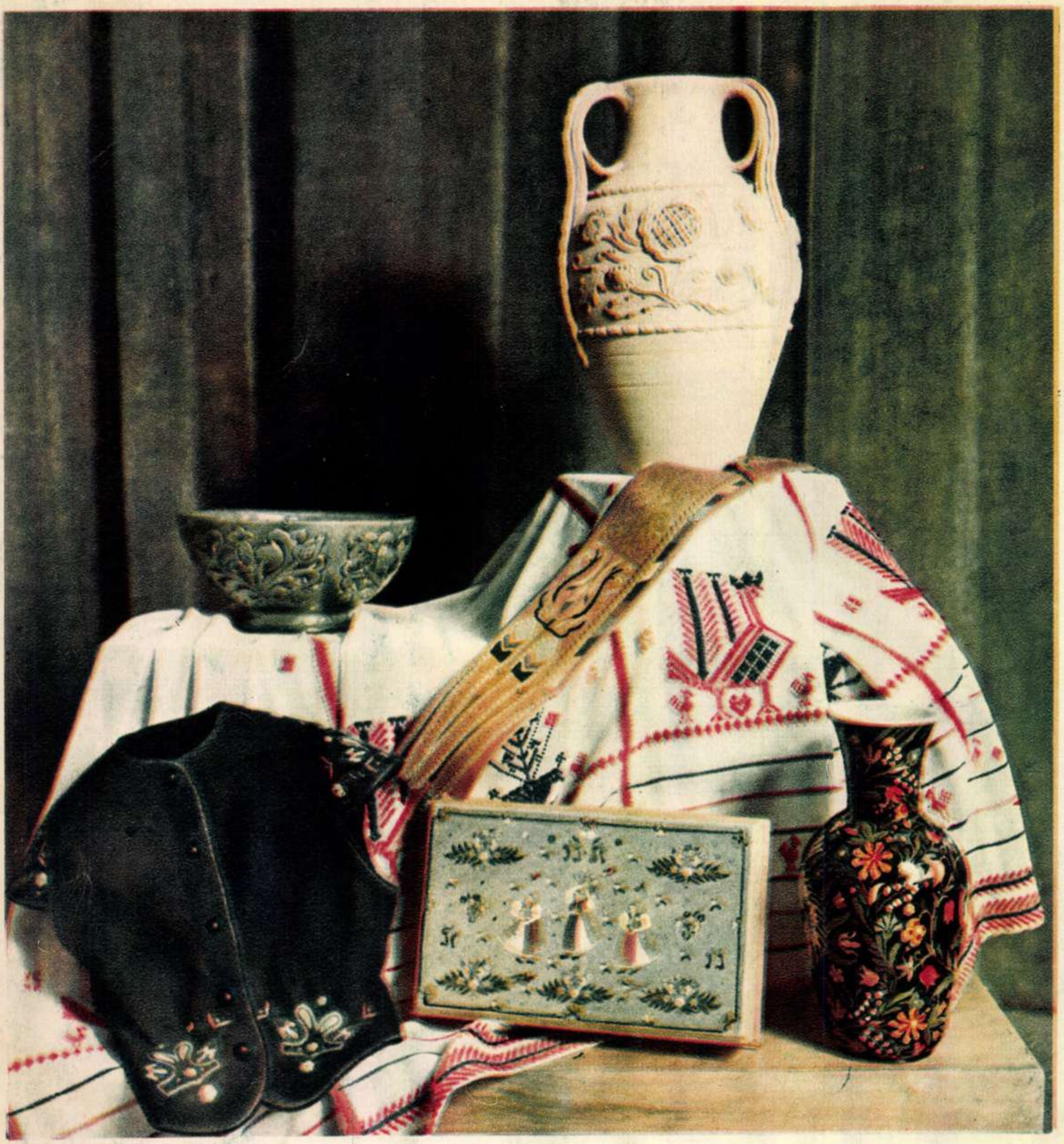

Cîteva din frumoasele obiecte de artă aplicată ce pot fi văzute în expoziţie : două vase de ceramică realizate de Stela Gănescu şi Maria Lăzărescu, perdeaua brodată cu motive naţionale de Magda Csulaki, o casetă pictată pe lemn de Aurelia Gheaţă, chimirul lucrat în piele de Stela Văleanu, o vestă din postav negru aparţinînd Annei Dona.

Uniunea Artiştilor Plastici. Iar expoziţia din sălile fundaţiei Dalles confirmă unele succese însemnate obţinute în această luptă, dovedind că avem artişti decoratori de mare talent, capabili să ridice pe o înaltă treaptă calitativă arta aplicată.

Să ne oprim, de pildă, în sectorul lucrărilor în piele. Vitrinele ce expun mapele, albumele, cărţile legate în piele, casetele şi cordoanele lucrate în mozaic de Ella Cancicov, Varinca Diaconu şi Stela Văleanu reţin vreme îndelungată atenţia vizitatorilor. Inspirîndu-se din motivele ornamentale olteneşti şi ardeleneşti şi aplicîndu-le în mod just la materialul respectiv, artistele au creat compoziţii fine, discrete, într-un colorit viu şi optimist. Obiectele de artă ale Ellei Cancicov se remarcă în mod deosebit prin finisajul lor desăvîrşit. Lucrate în altă tehnică — cea a reliefului în piele — albumele artistelor V. Prodanof şi V. Dobrescu sînt la fel de valoroase. Frumos executate sînt şi picturile pe lemn ale Aureliei Gheaţă (ale cărei casete amintesc de tehnica şi compoziţia folosite de vechii zugravi romîni de icoane), platourile de lemn lucrate de Maria Profeta cu compoziţii picturale inspirate din basmele populare, lucrările Hedei Dumitrescu şi ale Angelei Brabeţeanu, pictate cu fineţe de filigran.

Iată-ne acum în sectorul ceramicii şi faianţei, artă cu viguroase rădăcini în creaţia poporului nostru, care este bine reprezentată în expoziţie. Vasele de ceramică, faianţă şi porţelan ale Mariei Chelsoi se remarcă prin sobra şi bine echilibrata compoziţie a decoraţiei lor, prin armoniosul şi viul ei colorit, cu totul propriu autoarei. Artista prezintă, printre altele, un vas decorativ de exterior de mari proporţii, a cărui compoziţie decorativă, bine concepută şi realizată, aduce imagini din viaţa nouă a satului nostru. Frumoasa fîntînă în ceramică realizată de Maria Lăzărescu (care mai aduce în expoziţie cîteva vase şi servicii interesante) arată posibilităţile de a face decor de mari proporţii în tehnica ceramicii, iar ancadramentul de portal prezentat de Germaine Vasilescu se înscrie pe aceeaşi linie a încercării de a da lucrări de ceramică care să poată fi încorporate în arhitectură. De remarcat — prin buna înţelegere a tehnicii ceramicii şi prin armonioasa lor concepţie artistică — sînt şi lucrările artistei Maria Grigorescu Vasilovici, şi îndeosebi vasul de culoare verde, cu ornamente florale în relief.

Semnalăm ca un fenomen îmbucurător — cu atît mai mult cu cît unii artişti plastici mai înclină să socotească, pe nedrept, arta decorativă drept un gen minor — apropierea de această ramură artistică a unor maeştri ca Zoe Băicoianu şi Constantin Baraschi, (care prezintă cîteva valoroase platouri de ceramică decorate cu compoziţii figurale în basorelief), precum şi contribuţia altor artişti de talent ca Iosif Fekete, Olga Porumbaru, Emil Mereanu. Alţi cîţiva artişti expun sculpturi de dimensiuni reduse cu caracter decorativ.

Artiştii decoratori care lucrează în domeniul textilelor expun o serie de proiecte interesante de ţesături şi imprimeuri — din păcate prea puţine realizate pe pînză — dintre care remarcăm cele aparţinînd talentatei artiste Pană Buiescu. Elevele ei, Ruth Prato şi Stoichiţa Grazziela, artistul Stefan Freischberger, ca şi colectivele de studenţi ai Institutelor de Arte Plastice din Bucureşti şi Cluj, prezintă de asemeni cîteva frumoase proiecte de ţesături. Magda Csulaki expune cîteva perdele şi feţe de masă, ale căror broderii sînt inspirate din motivele şi tehnica broderiei populare ardeleneşti pe care artista ştie s-o folosească în mod creator. Remarcabile sînt şi broderiile pe pînză de in ale Silviei David din Cîmpulung-Muscel. Obiecte de îmbrăcăminte realizate în textile sau piele, decorate cu motive din arta populară expun Anna Dona (ale cărei veste, poşete şi cordoane impresionează prin fineţea execuţiei şi armonia culorilor), Eva Benedikt şi Elisabeta Hauser. Eva Benedikt aduce în expoziţie o garnitură din trei piese frumos lucrate în piele: pantofi, pălărie şi poşetă, ornamentate cu motive naţionale stilizate.

Alături de alte numeroase lucrări de incontestabilă valoare expuse în sălile fundaţiei Dalles, nu putem să nu menţionăm panourile decorative din pînză şi mozaic ale Ioanei Grigorescu Diaconu, cele din mozaic de sticlă şi faianţă ale artiştilor Stefan Constantinescu, Mircea Ionescu, Ana Cojan, Mioara Minulescu, vitrourile lui Anton Antoniu, Victor Jurcă, Dan Parocescu şi frumoasele lămpi ale lui Vasile Rado şi Jean Baras. Ioana Munteanu aduce în expoziţie cîteva admirabile diorame (compoziţii plastice cu păpuşi) care se impun prin umorul sănătos cu care artista a ştiut să interpreteze personaje şi scene din lucrările lui Caragiale. De asemenea, plac mult şi păpuşile de teatru ale Ilenei Popescu pentru piesa „Noaptea de ajun" de Gogol, pe care autoarea a ştiut — folosindu-se de mijloacele caricaturii — să le caracterizeze cu multă ascuţime.

După ce, trecînd prin sălile expoziţiei, vizitatorul a admirat atîtea lucrări de artă aplicată, el încearcă o nedumerire firească : de ce, cînd avem artişti decoratori atît de talentaţi, industria noastră de obiecte artistice mai trimite magazinelor pro-

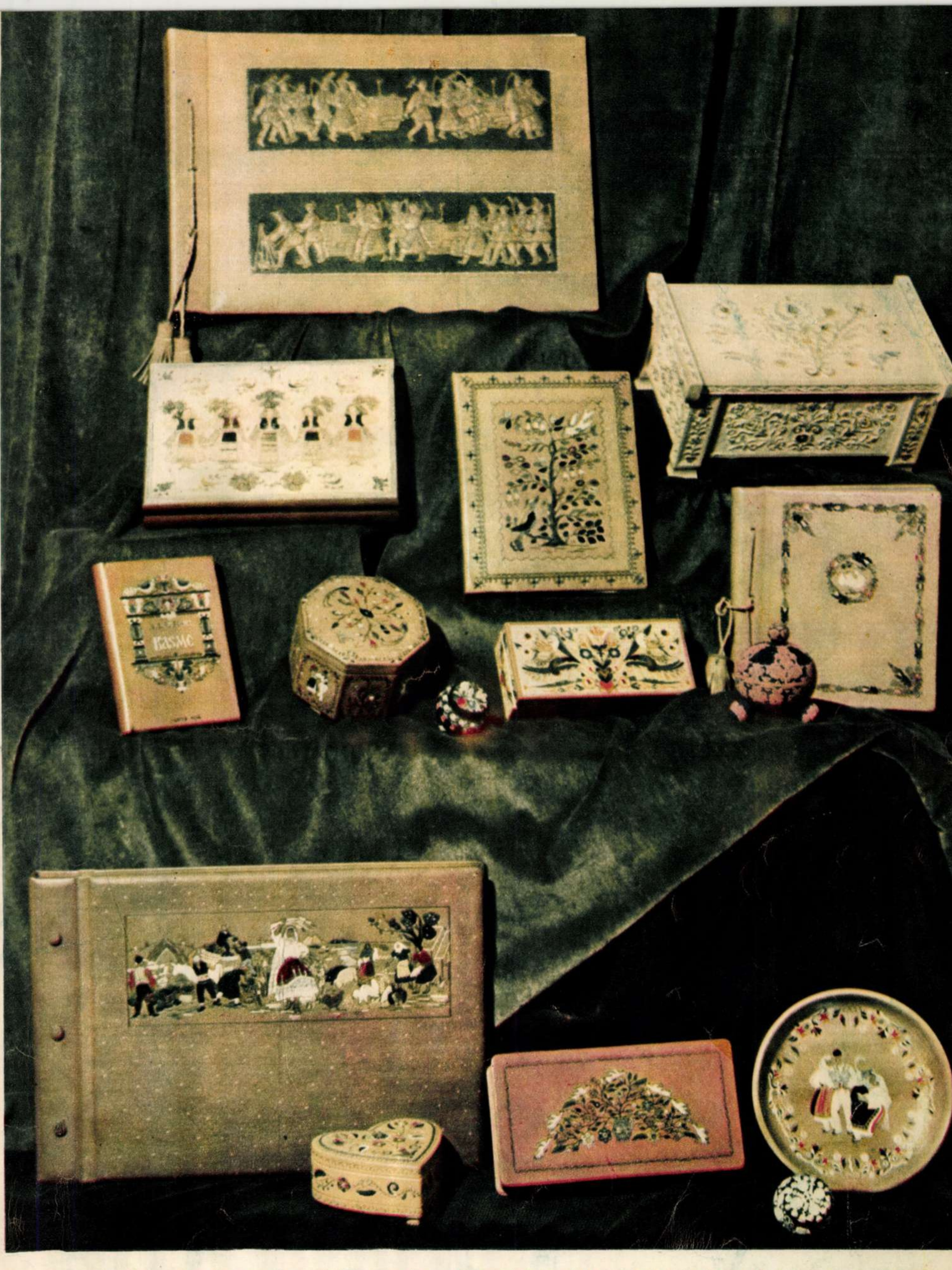

Bine reprezentate în expoziţia din sălile fundaţiei Dalles sînt îndeosebi obiectele de artă lucrate în piele. Planşa de mai sus ne arată cîteva din lucrările expuse de Ella Cancicov, Stela Văleanu, Varinca Diaconu, V. Dobrescu şi V. Prodanof, precum şi cîteva lucrări pictate ori sculptate în lemn ale Mariei Profeta şi Grazziela Feldianu.

duse plate, lipsite de gust, lucrate grosolan? De ce industria textilă, a faianței, a sticlei etc. se mulțumesc să-și îndeplinească contitativ planurile, fără a se strădui în măsura cuvenită să ridice calitatea produselor lor, cerînd sprijinul artiștilor decoratori în îmbogățirea sortimentelor? De ce nu au fost executate unele din frumoasele proiecte de imprimeuri? De ce nu au fost puse în producția de serie modelele de servicii de sticlă elaborate de J. Baras și lămpile proiectate și realizate de V. Rado? Răspunsul — desigur autocritic — îl pot da atît conducerea Ministerului Industriei Ușoare, cît și Uniunea Artiștilor Plastici, răspunzătoare de îndrumarea artiștilor decoratori. In același timp însă se poate pune și întrebarea: cînd necesitatea de a avea o bogată producție de obiecte artistice de larg consum este tot mai puternică, cînd avem artiști decoratori de mare talent, de ce nu există în țara noastră un învățămînt special de artă decorativă, în care acești artiști să poată forma cadrele noi de care are atîta nevoie dezvoltarea artei noastre decorative? De astă-dată răspunsul poate să ni-l dea — tot autocritic — Ministerul Culturii.

Această lipsă de colaborare între artiștii decoratori și industria de obiecte artistice se oglindește limpede și în expoziția de la Dalles, care dovedește insuficienta preocupare de a împleti producția de unicate artistice cu cea a realizării pe cale industrială a obiectelor de artă.

Intr-adevăr, artiștii expozanți nu au fost îndrumați în măsura cuvenită spre realizarea de prototipuri de obiecte artistice de larg consum — care apar insuficient în expoziție. Printre lucrările de ceramică, de pildă, ar fi trebuit să existe și obiecte ce pot fi multiplicate; piesele realizate în acest scop de colectivul de artiști ai fabricii de porțelanuri din Cluj sînt foarte slabe și ca concepție, și ca realizare artistică. In domeniul textilelor, lipsurile se întîlnesc mai ales în ce privește obiectele de îmbrăcăminte, neconcludent prezentate și în cantitate atît de redusă încît expoziția nu dă o imagine a posibilităților de dezvoltare a acestei ramuri artistice. Unii din realizatorii proiectelor de imprimeuri expuse nu dovedesc o prea mare inventivitate în crearea unor noi compoziții ornamentale, mulțumindu-se să repete formule vechi, fără a se strădui să aducă o interpretare bogată, variată, nouă, a motivelor naționale și a elementelor florale.

Ar fi fost de dorit ca în expoziție să poată fi văzute și covoare, în al căror țesut poporul nostru are vechi tradiții, iar industria are destul de largi posibilități de producție în serie, precum și unele obiecte ale artei decorative de interior.

Posibilitățile mari de dezvoltare ale artei aplicate, pe care le vădește din plin expoziția, ne îndreptățesc să așteptăm cu încredere roadele unei cît mai grabnice și strînse colaborări între artiști și industria de artă, roade concretizate în obiecte de înalt nivel artistic, înfrumusețînd viața de toate zilele a poporului nostru.

S. F.

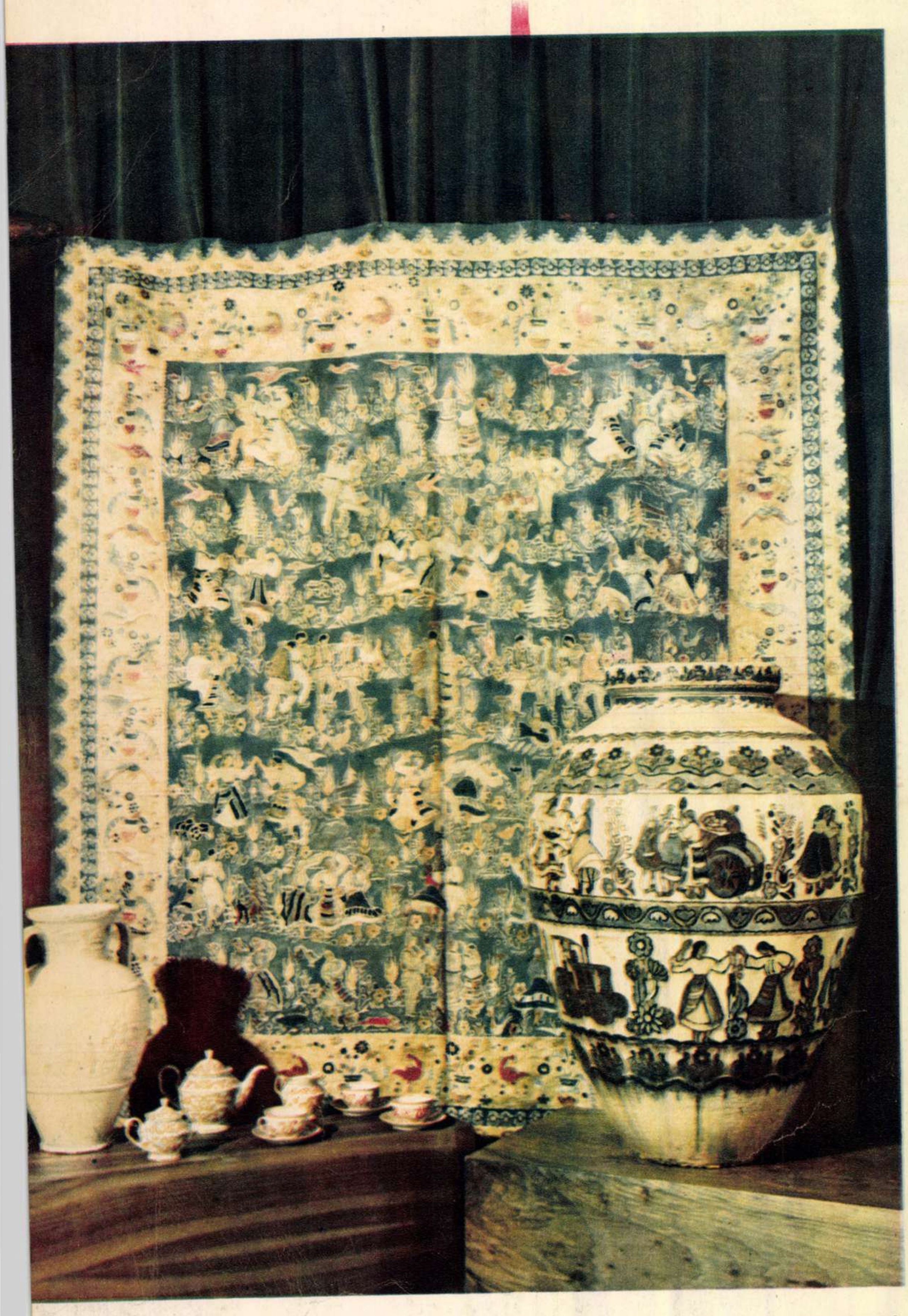

Printre cele mai valoroase piese ale expoziției se numără și acest vas decorativ de mari proporții, ca și panoul decorativ lucrat în tehnica baticului de artista Maria Chelsoi.

50 DE ANI DELA MOARTEA LUI A.P. CEHOV

Taganrog. Casa în care s-a născut Cehov.

Anton Pavlovici Cehov.

Monumentul lui Cehov ridicat în satul Melihovo, regiunea Moscova.

←

Cehov şi Tolstoi la Gaspra (1901)

→

Muzeul de istorie al Şcolii nr. 2 „A. P. Cehov", din Taganrog. In această casă a funcţionat odinioară liceul în care a învăţat A. P. Cehov.

↓

Moscova. 1898. Iată-l pe marele Cehov în mijlocul actorilor Teatrului de Artă. Urmărit cu interes de artişti, el citeşte una dintre lucrările pe care le-a scris special pentru acest teatru, piesa „Pescăruşul".

50 DE ANI DELA MOARTEA LUI A.P. CEHOV

Din schițele lui Cehov

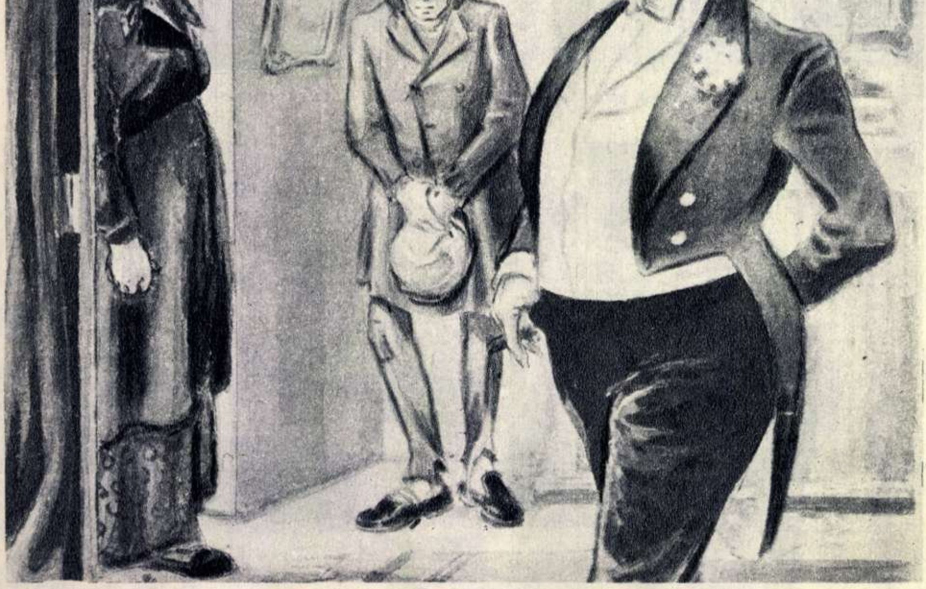

CERȘETORUL

— Stimate domn! fiți bun și luați în seamă un biet om flămînd. N-am mîncat de trei zile... nu mai am un pitac ca să-mi plătesc un adăpost pentru noapte... vă jur pe dumnezeu! Vreme de opt ani am fost învățător la țară și mi-am pierdut slujba din cauza unor intrigi de la Zemstvo *). Am fost victima unui denunț. Iată un an de cînd sînt pe drumuri.

Consilierul de stat Skvorțov se uită la paltonul fumuriu al solicitatorului, la ochii lui tulburi de om beat, la petele roșii din obraji și i se păru că pe acest om îl mai văzuse undeva.

— Mi se oferă acum un post în gubernia Kaluga — vorbi mai departe omul — dar nu am bani de drum. Ajutați-mă, faceți o pomană! Știu că e rușinos să ceri, dar... sînt silit de împrejurări.

Skvorțov se uită la galoșii omului dintre care unul era cu limbă, iar celălalt fără, și deodată își aduse aminte.

— Ia ascultă, mi se pare că alaltăieri te-am întîlnit pe strada Sadovaia, spuse el — atunci însă nu mi-ai spus că ești învățător rural ci un student eliminat din facultate. Iți aduci aminte?

— Nu,... nu, nu se poate! — bolborosi omul, rușinîndu-se. — Sînt învățător rural și dacă doriți vă pot arăta actele.

— Nu mai minți atît! Te-ai dat drept student, ba mi-ai și povestit pentru ce ai fost dat afară. Acum îți aduci aminte?

Skvorțov roși și-l privi pe zdrențăros cu o expresie de scîrbă pe față.

— Asta-i mîrșăvie, stimate domn! — strigă el supărat. — E o excrocherie! Te trimit la poliție, fire-ai al dracului! Ești sărac, ești flămînd, dar acest lucru nu te îndreptățește să minți cu atîta obrăznicie, cu atîta nerușinare!

Zdrențărosul puse mîna pe clanța ușii și-și roti privirile rătăcite prin vestibul, ca un hoț prins.

— Eu... eu nu mint..., bolborosi el. Pot să arăt actele.

— Cine te va crede? — continuă Skvorțov din ce în ce mai indignat. — Exploatezi simpatia societății față de învățătorii rurali și față de studenți. Asta e josnic, mîrșav, murdar. E revoltător!

Skvorțov își ieși din fire și-l copleși pe solicitator cu ocări în chipul cel mai necruțător. Cu felul lui nerușinat de a minți, zdrențărosul trezise în el scîrba și dezgustul, jignise ceea ce el, Skvorțov, iubea și aprecia atît de mult în caracterul său: bunătatea, sensibilitatea, compătimirea față de oamenii nenorociți; cu minciuna lui, cu atentatul la milostenia lui, „subiectul" parcă a spurcat pomana pe care-i plăcea să o dea săracilor din toată inima. La început zdrențărosul căutase să se dezvinovățească, se jurase, apoi însă, tăcu și-și plecă rușinat capul.

— Domnule! spuse el, ducîndu-și mîna la inimă. — Intr-adevăr am mințit! Nu sînt nici student, nici învățător rural. Asta nu-i decît o născocire! Am cîntat într-un cor rus și m-au dat afară de acolo pentru beție. Dar ce să fac? Credeți-mă, în numele domnului, fără minciuni nu se poate! Cînd spun adevărul nimeni nu-mi dă nimic. Cu adevărul mor de foame și înghet noaptea de frig, lipsit de adăpost! Dumneavoastră judecați drept, vă înțeleg dar... ce să fac?

— Ce să faci? Dumneata întrebi ce să faci? — strigă Skvorțov venind spre el. — Să muncești, iată ce să faci! Trebuie să muncești!

— Să muncesc... Asta o știu și eu, dar unde să-mi găsesc de lucru?

— Fleacuri! Dumneata ești tînăr, sănătos și vei găsi oricînd de lucru, numai să vrei. Ești însă leneș, mofturos, bețiv! Duhnești a votcă, ca o cîrciumă! Ești mincinos și stricat pînă în măduva oaselor și nu ești în stare decît să minți și să cerșești! Chiar dacă vei binevoi vreodată să te cobori pînă la a munci, atunci vei dori, desigur, să ți se servească un birou, un cor rus, o sinecură, să nu faci nimic și să primești bani! Dar muncă fizică nu doriți? N-o să vă angajați, firește, portar sau muncitor în fabrică! Doar sînteți om cu pretenții!

— Cum vorbiți, zău... îngînă solicitatorul cu un zîmbet amar. — Unde să găsesc muncă fizică? Ca să mă fac vînzător de prăvălie e prea tîrziu; în comerț trebuie să începi de mic, de la băiat de prăvălie. Portar nu mă ia nimeni, pentru că nu pot fi tutuit... Iar la fabrică nu mă vor angaja, pentru că trebuie să cunoști o meserie, pe cînd eu nu știu să fac nimic.

— Fleacuri! Dumneata îți vei găsi întotdeauna o justificare! Dar ia spune-mi: n-ai vrea să spargi lemne?

— Eu nu refuz. Astăzi însă nici adevărații tăietori de lemne nu au pîine.

— Ei, toți trîntorii vorbesc așa. Dacă ți s-ar oferi sînt sigur că ai refuza. Nu vrei să-mi spargi niște lemne?

— Cum să nu, vă sparg...

— Bine, să vedem... Foarte bine, vedem noi acuș.

Skvorțov începu să se agite și, frecîndu-și mîinile, nu fără o oarecare bucurie răutăcioasă, o strigă din bucătărie pe bucătăreasă:

— Uite, Olga, îi vorbi el, — du-l pe acest domn în magazie să ne spargă niște lemne.

Zdrențărosul înălță din umeri și porni cu pasul șovăitor în urma bucătăresei. După mers se vedea că nu consimțise să spargă lemne pentru că era flămînd și voia să cîștige bani, ci doar din ambiție și de rușine, ca cineva care a apucat să scape o vorbă și nu și-o mai poate retrage. Se mai observa că era tare slăbit din cauza votcăi, că-i era rău și că nu se simțea cîtuși de puțin dispus să lucreze.

Skvorțov intră grăbit în sufragerie. Din ferestrele care dădeau spre curte se vedea magazia de lemne și tot ceea ce se petrece în curte. Stînd la fereastră, Skvorțov a văzut-o pe bucătăreasă și pe zdrențăros cum au ieșit pe ușa de serviciu și s-au îndreptat, călcînd pe zăpada murdară, spre magazie. Măsurîndu-și supărată însoțitorul și desfăcîndu-și coatele în lături, Olga deschise magazia și trînti cu furie ușa.

„Probabil că am împiedicat-o pe bătrînă să-și bea cafeaua — se gîndi Skvorțov. — Rea mai e și ființa asta!"

Apoi îl văzu pe falsul învățător și pe falsul student cum se așează pe o buturugă și, sprijinindu-și în pumni obrajii roșii, rămîne dus pe gînduri. Bătrîna îi zvîrli la picioare toporul, scuipă cu ciudă și, judecînd după expresia buzelor, se porni să ocărască. Zdrențărosul trase nehotărît spre el un lemn, îl așeză între picioare și-l lovi, cu teamă parcă, cu toporul.

---

*) Zemstvo — prefectură.

Lemnul se clătină şi căzu. Zdrenţărosul îl trase spre dînsul, îşi suflă în mîinile îngheţate şi-l pocni din nou cu toporul, dar cu atîta băgare de seamă, de parcă i-ar fi fost frică să nu-şi dea peste galoşi sau să-şi taie degetele. Lemnul se prăbuşi din nou.

Lui Skvorţov îi trecuse furia şi acum se simţea întrucîtva ruşinat şi îndurerat că silise un om răsfăţat, beat şi poate bolnav, să lucreze din greu, în frig.

„Nu-i nimic, lasă... îşi zise el în gînd, mergînd din sufragerie spre birou. Doar tot pentru binele lui am făcut-o".

Peste un ceas veni Olga şi anunţă că lemnele sînt sparte.

— Ţine, dă-i un poltinic — spuse Skvorţov. — Dacă vrea, spune-i să vină la fiecare zi de întîi să ne spargă lemne... Ii vom găsi totdeauna de lucru.

Zdrenţărosul se prezentă la zi-ntîi şi cîştigă din nou un poltinic, deşi abia se mai putea ţine pe picioare.

De atunci a început să vină des la curte şi de fiecare dată i se găsea ceva de lucru: ba aduna zăpada în grămezi, ba făcea curăţenie în magazie, ba bătea covoarele şi saltelele. De fiecare dată primea vreo douăzeci-patruzeci de copeici pentru munca lui, ba odată i s-au trimis din casă şi o pereche de pantaloni vechi.

Cînd s-a mutat într-o altă casă, Skvorţov l-a angajat să-i ajute la împachetatul şi transportul mobilei.

De data aceasta zdrenţărosul era treaz, posomorît şi tăcut. De-abia atingea mobila, mergea cu capul plecat în urma carelor şi nici nu-şi dădea osteneala să pară activ. Nu făcea decît să se chircească de frig şi să se ruşineze cînd cărăuşii îşi băteau joc de trîndăveala şi neputinţa lui şi de paltonul lui zdrenţăros, de croială boierească. După ce mobila fu transportată, Skvorţov porunci să fie chemat la dînsul.

— Văd că vorbele mele au avut efect asupra dumitale — spuse el, întinzîndu-i o rublă. — Poftim, pentru ceea ce ai lucrat. Văd că eşti treaz şi nu te dai în lături de la muncă. Cum te cheamă?

— Luşkov.

— Acum, Luşkov, îţi pot oferi o muncă mai curată. Ştii să scrii?

— Hm, ştiu...

— Atunci uite ce: mîine te duci cu această scrisoare la colegul meu şi vei primi de la el corespondenţă. Lucrează, nu mai bea şi nu uita ceea ce ţi-am spus! Cu bine!

Satisfăcut de faptul că reuşise să aducă un om pe calea cea dreaptă, Skvorţov îl bătu pe Luşkov blînd pe umăr, ba îi şi întinse mîna la plecare. Luşkov luă scrisoarea, plecă şi de atunci nu mai veni la curte să ceară de lucru.

...Au trecut doi ani. Intr-o zi, în timp ce sta în faţa casei de bilete a unui teatru şi-şi plătea biletul, Skvorţov văzu lîngă el un omuleţ cu guler de blană de miel şi cu o căciulă de lutru uzată. Omuleţul îi ceru sfios casierului un bilet pentru galerie, pe care-l plăti în pitaci de aramă.

— Luşkov, dumneata eşti? — întrebă Skvorţov recunoscînd în acest omuleţ pe tăietorul de lemne de altă dată. — Ei, cum merge? Ce faci? O duci bine?

— Binişor... Lucrez acum la un notar şi primesc treizeci şi cinci de ruble.

— Slavă domnului. Foarte bine! Mă bucur pentru dumneata. Imi pare foarte, foarte bine, Luşkov! Doar într-o oarecare măsură eşti finul meu! Doar eu am fost acela care te-am îndreptat pe drumul cel bun. Ţi-aduci aminte cum te-am ocărît, ai? Erai cît p-aci să intri în pămînt. Iţi mulţumesc, dragul meu, că nu ai uitat vorbele mele.

— Vă mulţumesc şi eu, spuse Luşkov. — De n-aş fi venit atunci la dumneavoastră, te pomeneşti că pînă în ziua de azi m-aş fi dat drept student şi învăţător. Da, la dumneavoastră m-am salvat, am ieşit din mocirlă.

— Mă bucur foarte, foarte mult.

— Vă mulţumesc pentru vorbele şi faptele dumneavoastră bune. Aţi vorbit foarte frumos atunci. Vă sînt recunoscător dumneavoastră şi bucătăresei dumneavoastră, da-i-ar dumnezeu sănătate acestei femei bune şi nobile. Aţi vorbit atunci foarte frumos, că sînt obligat, fără îndoială, pînă la mormînt, dar de salvat, m-a salvat de fapt bucătăreasa dumneavoastră, Olga.

— In ce fel?

— Iată în cel fel. Veneam la dumneavoastră să sparg lemne şi numai ce o auzeam că începe: „Vai de capul tău, beţivule! Eşti un om blestemat! Şi nu pieri o dată de pe faţa pămîntului!" Apoi o vedeam că se aşază în faţa mea, se posomorăşte, mi se uită drept în ochi şi prinde a se văita: „Om nenorocit ce eşti! N-ai tu bucurie în lumea asta şi nici pe lumea cealaltă n-ai să ai, că eşti un beţiv şi o să te mistuiască flăcările iadului! Amărîtule!" Şi, ştiţi, o tot ţinea aşa într-una. Nici nu vă pot spune cît sînge rău şi-a făcut şi cîte lacrimi a vărsat din pricina mea. Dar principalul e că ea spărgea lemnele în locul meu! Păi, dacă vreţi să ştiţi, eu n-am spart un lemn la dumneavoastră; pe toate le-a spart ea. Cum s-a făcut că m-a salvat, cum de m-am schimbat uitîndu-mă la dînsa şi m-am lăsat de băutură, asta nu v-o pot explica. Nu ştiu decît că vorbele ei şi faptele ei nobile au făcut ca în sufletul meu să se producă o schimbare. Dînsa m-a îndreptat şi nu voi uita niciodată acest lucru. De altfel, trebuie să plec, se aude soneria...

Luşkov făcu o plecăciune şi se îndreptă spre intrarea la galerie.

In romîneşte de Cezar PETRESCU

O FIRE ENIGMATICĂ

Un compartiment de clasa întîia.

Pe canapeaua îmbrăcată în catifea zmeurie stă, pe jumătate întinsă, o cuconiţă frumuşică. Evantaiul scump, cu ciucuri, pe care-l strînge cu înfrigurare, trosneşte în mînuţa ei, pince-nez-ul alunecă mereu de pe năsucul drăgălaş, broşa din piept se ridică şi se lasă într-una, ca o barcă pe valuri. Cuconiţa este vădit tulburată... Pe canapeaua din faţă stă ataşatul special de pe lîngă cabinetul guvernatorului, un tînăr scriitor debutant, care publică în buletinul guberniei schiţe cu subiecte din viaţa mondenă, pe care le intitulează „novelle"... Acum se uită în ochii ei, se uită ţintă, cu un aer de cunoscător. Observă, studiază, prinde taina firii ei excentrice, enigmatice, o descifrează... Ii vede ca în palmă sufletul, cu toate ascunzişurile lui.

— Cum vă înţeleg! — îi spuse el, sărutîndu-i mîna deasupra brăţării. — Sufletul dumneavoastră sensibil, cald, caută o ieşire din labirintul în care se află... Da! Duceţi o luptă îngrozitoare, titanică, dar... nu trebuie să vă pierdeţi curajul! Veţi ieşi biruitoare! Da!

— Descrie-mă, Valdemar! — spune drăgălaşa cuconiţă, zîmbind trist. — Viaţa mea e atît de plină, atît de bogată, atît de complexă... Dar ce folos: sînt atît de nefericită! Sînt o martiră în genul lui Dostoevski... Descrie lumii sufletul meu, Valdemar, înfăţişează-i acest biet suflet! Eşti psiholog. N-a trecut nici un ceas de cînd stăm de vorbă în acest compartiment şi m-ai şi înţeles, m-ai descifrat!

— Vorbiţi! Vă implor, destăinuiţi-mi totul!

— Ascultă. M-am născut într-o familie de funcţionari săraci. Tata era un om cumsecade... bun la suflet, deştept, dar... mentalitatea epocii şi a mediului... *vous comprenez*? Nu-l învinuiesc pe bietul meu tată. Bea, juca cărţi... lua mită... Cît despre mama... Dar ce să mai vorbesc! Sărăcia, lupta pentru o bucăţică de pîine, conştiinţa nimicniciei... Ah, nu mă sili să-mi aduc aminte! M-am văzut nevoită să-mi croiesc singură calea... Educaţia monstruoasă primită la pension, romanele stupide, greşelile tinereţii, prima dragoste sfioasă... Dar lupta cu mediul? Groaznic! Dar îndoielile? Dar chinurile neîncrederii crescînde în viaţă, în tine însuţi?... Ah! Eşti scriitor şi ne cunoşti pe noi, femeile. Ai să înţelegi... Din nenorocire, sînt înzestrată cu o fire ce iese din comun... Aşteptam fericirea, şi încă ce fericire! Ardeam de dorinţa de a fi om! Da! A fi om, în asta vedeam eu fericirea!

— Minunată făptură! — murmură scriitorul, sărutîndu-i iar mîna deasupra brăţării. — Nu mîna dumneavoastră o sărut, minunată făptură, ci însăşi suferinţa umană! Vă amintiţi de Raskolnikov? Aşa săruta el.

— Ah, Valdemar! Aveam nevoie de glorie... de zgomot, de strălucire, ca orice fire care... de ce-aş face exces de modestie? — care iese din comun. Doream ceva neobişnuit... nefeminin! Şi iată... iată că... mi-a ieşit în cale un general bătrîn şi bogat... Mă înţelegi, Valdemar? A fost o jertfire de sine, o renunţare... Incearcă să mă înţelegi! Nu puteam să fac alt fel. Mi-am îmbogăţit familia, am început să călătoresc, să fac bine în jurul meu... Dar cît mă chinuiam, cît de josnice şi murdare mi se păreau îmbrăţişările acestui om care, trebuie s-o recunosc, la vremea lui luptase vitejeşte. Am trăit clipe... clipe groaznice! Dar mă mîngîiam cu gîndul că bătrînul va muri curînd, că voi putea trăi cum visasem, că mă voi dărui unui om drag, că voi fi fericită... Şi închipuieşte-ţi că am întîlnit un asemenea om, Valdemar! Dumnezeu mi-e martor că l-am întîlnit.

Drăgălaşa cuconiţă îşi mişcă şi mai tare evantaiul. Faţa ei se schimonoseşte, ca şi cum ar fi gata să plîngă.

— Şi iată că bătrînul a murit... Mi-a lăsat ceva avere şi sînt liberă ca o pasăre. Acum aş putea să trăiesc fericită... Nu-i aşa, Valdemar? Fericirea îmi bate în geam. Ar fi deajuns s-o las să intre, dar... nu! Ah, Valdemar, ascultă-mă, te implor, ascultă-mă. Acum aş putea să mă dăruiesc omului drag, să fiu tovarăşa, sprijinul, inspiratoarea idealurilor lui, să fiu fericită, să mă odihnesc... Dar în lumea asta întîmplările iau întorsături atît de stupide, de urîte, de grosolane. Ce murdar e totul, Valdemar! Sînt nefericită, nefericită, nefericită! In calea mea s-au ivit alte piedici! Din nou simt că fericirea mea este departe, departe! Ah, ce chinuri îndur! Dacă ai şti! Ce chinuri!

— Dar de ce? Ce s-a ivit în calea dumitale? Spune-mi — te implor — ce?

— Un alt bătrîn bogat...

Evantaiul rupt acoperă faţa drăgălaşă. Scriitorul îşi propteşte în pumn capul plin de gînduri, oftează şi începe să cugete, cu aerul unui psiholog încercat. Locomotiva fluieră şi gîfîie, perdeluţele de la geamuri se rumenesc de razele apusului.

In romîneşte de Anda BOLDUR

Ilustraţii de A. POCH

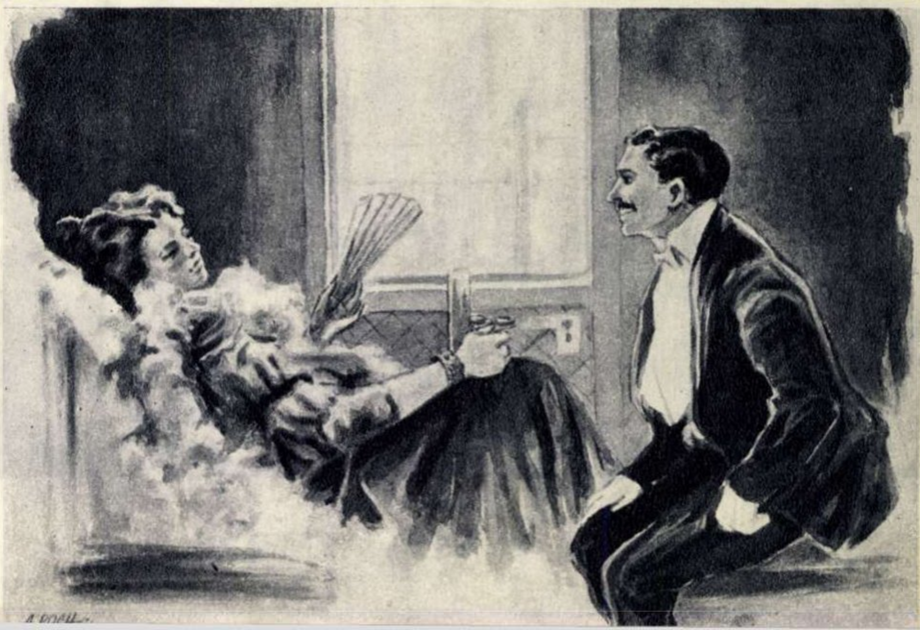

50 DE ANI DELA MOARTEA LUI A.P. CEHOV

UN MARE CREATOR DE TEATRU

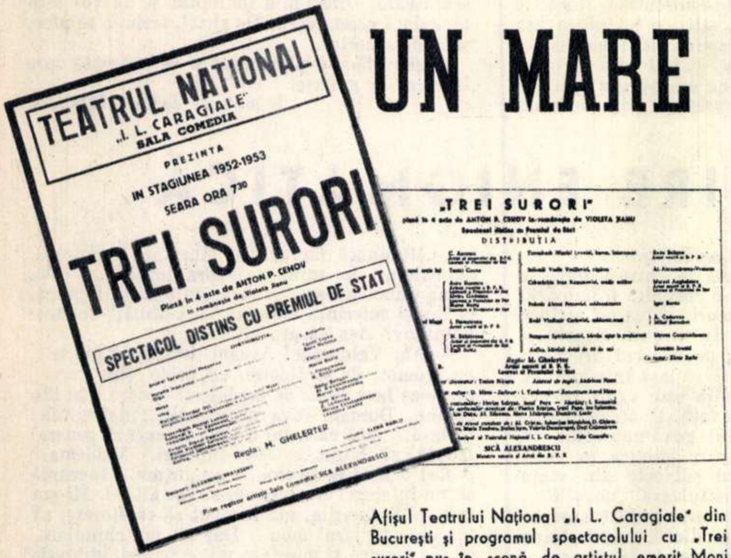

TEATRUL NATIONAL
„I. L. CARAGIALE"
SALA COMEDIA
PREZINTA
IN STAGIUNEA 1952-1953
SEARA ORA 7³⁰
TREI SURORI
SPECTACOL DISTINS CU PREMIUL DE STAT
DISTRIBUŢIA
Regia: M. GHELERTER

„TREI SURORI"
DISTRIBUŢIA
SICĂ ALEXANDRESCU

Afişul Teatrului Naţional „I. L. Caragiale" din Bucureşti şi programul spectacolului cu „Trei surori" pus în scenă de artistul emerit Moni Ghelerter.

CEHOV PE SCENELE NOASTRE

de **Radu BELIGAN**
artist emerit al R.P.R.

Cehov a fost din totdeauna cunoscut şi preţuit în cercurile intelectualităţii progresiste din ţara noastră. Dar în trecut teatrele nu găseau în minunata sa dramaturgie acele elemente de „succes" cerute de clientela lor burgheză, singura care-şi putea îngădui luxul de a le frecventa. Piesele lui Cehov nu conţineau nimic senzaţional, nimic factice, procedeele dramaturgului erau atît de străine arsenalului dramei sau comediei burgheze „de salon", încît — în acele condiţii — teatrele nu puteau risca experienţa de a le înscena. Incercarea meritorie a companiei Bulandra de a prezenta „Livada cu vişini" s-a lovit de indiferenţa şi lipsa de înţelegere a acestui public, iar spectacolul a constituit o răsunătoare cădere. Şi era firesc să se întîmple aşa.

Cehov a revoluţionat legile teatrale, a creat un nou stil în dramaturgie. Marele scriitor socotea că teatrul trebuie să înfăţişeze viaţa cotidiană a oamenilor de rînd, dar s-o înfăţişeze în aşa chip încît acest cotidian să fie străbătut de lumina interioară a poeziei, de prezenţa unei teme importante, astfel ca îndărătul realităţii directe să existe un „curent submarin". Celor înfăţişate pe scenă, Cehov le dădea o dublă semnificaţie: una directă, reală, cealaltă poetică şi filozofică.

Definind cele mai de seamă particularităţi ale dramaturgiei sale, Cehov scria: „In piesele de teatru trebuie înfăţişată viaţa aşa cum este şi oamenii aşa cum sînt. In viaţă nu se întîmplă ca în fiecare minut oamenii să se împuşte, să se spînzure, să-şi declare dragoste... Vreau ca pe scenă toate să fie tot atît de complicate şi totodată la fel de simple ca şi în viaţă. Cînd stau la masă, oamenii nu fac decît să mănînce, dar în vremea aceasta fericirea lor se poate împlini, după cum se poate să li se şi zdrobească existenţa..." Dar tocmai acest aspect înnoitor al pieselor lui Cehov e greu de realizat pe scenă. Şi nu-i de mirare că prima reprezentare a piesei „Pescăruşul" pe scena Teatrului Alexandrinski a fost un dureros eşec. Teatrul nu reuşise să pună în valoare acel „curent submarin", acel subtext cehovian, acea minunată poezie a cotidianului.

Stanislavski spunea că piesele lui Cehov nu pot fi reprezentate, ci trăite. Succesul uriaş al lui Cehov ca dramaturg se datoreşte întîlnirii sale cu Teatrul de Artă din Moscova. Această întîlnire, determinată de momentul istoric, a fost firească, căci unde s-ar fi putut reprezenta operele marelui scriitor democrat rus, atît de noi în ceea ce priveşte conţinutul şi forma lor, decît într-un teatru progresist, cu forţe artistice vii şi creatoare, animat de îndrăzneală şi de un dîrz spirit de avangardă? Teatrul de Artă a înţeles conţinutul nou, profund, însuşirile caracteristice ale stilului cehovian, pătrunzînd principiile de bază ale esteticei cehoviene: poezia adevărului vieţii şi frumuseţea ascunsă în cotidian. Era firesc ca revoluţia culturală din patria noastră, începută la 23 August 1944, să aducă pe scenele noastre piesele minunatului cîntăreţ al „măruntului om mare".

„Unchiul Vania", reprezentat în 1946 pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti, în regia lui Moni Ghelerter şi în interpretarea strălucită a lui Costache Antoniu, Emil Botta, Aura Buzescu, Sonia Cluceru, a însemnat un adevărat triumf. Regizorul şi interpreţii au pus în valoare subtextul, „curentul submarin", au dezvăluit în vorbele şi gesturile cele mai discrete şi mai comune, adevărul viu şi profund al vieţii. In spectacolul „Unchiul Vania" realismul se înălţa la un simbol de o mare adîncime şi forţă spirituală.

In 1950 colectivul Teatrului Naţional din Bucureşti, continuînd aprofundarea studiului operei cehoviene, a realizat spectacolul „Trei surori", distins cu Premiul de Stat pentru înaltul său nivel artistic. Acest spectacol, jucat pînă în prezent de aproape 150 de ori, a demonstrat că publicul nou care umple astăzi sălile noastre de teatru, ştie să înţeleagă şi să preţuiască o operă de valoarea celor „Trei surori" şi că Cehov, autorul care părea de nejucat în teatrul burghez, este iubit de poporul muncitor, de acei „mărunţi oameni mari", constructori ai unei societăţi noi, pentru al căror viitor fericit a luptat cu scrisul său şi Cehov.

Un deosebit succes a obţinut şi „Pescăruşul", atît în regia Marietei Sadova şi interpretarea colectivului „Odeon", cît şi în întruchiparea excelentului ansamblu al Teatrului Secuesc de Stat din Tîrgu Mureş. In regia tînărului Radu Stanca, „Trei surori" a obţinut un meritat succes Teatrul de Stat din Sibiu. Pe scena Teatrului de Estradă din Bucureşti, artistul emerit Gr. Vasiliu-Birlic a interpretat cu măiestrie monologul „Ravagiile tutunului" şi sceneta „Tragedian fără voie". Institutul de Teatru a prezentat în 1949 un remarcabil spectacol de producţie cu „Unchiul Vania", lucrarea de diplomă a tînărului şi talenta-

Scenă din piesa „Trei surori", cu N. Bălţăţeanu (Verşinin), Radu Beligan (Tuzenbach), Maria Botta (Irina), Elvira Godeanu (Maşa) şi Aura Buzescu (Olga).

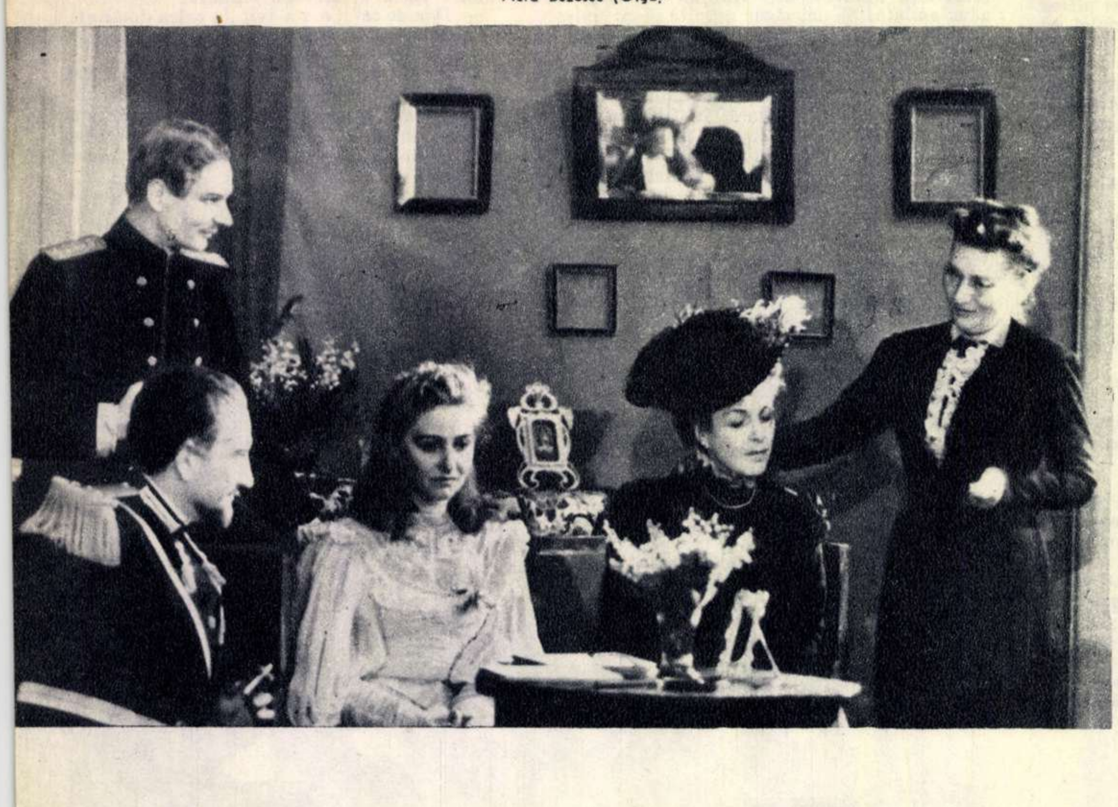

Aura Buzescu, Elvira Godeanu şi Maria Botta în rolurile celor trei surori ale lui Prozorov.

tului regizor Vlad Mugur, iar în 1952 un examen de producţie al anului IV cu „Livada cu vişini". La sfîrşitul acestui an şcolar, clasa profesorului N. Bălţăţeanu a prezentat „Jubileul", iar clasa de regie a anului IV (prof. Ion Şahighian) a prezentat, la studioul experimental al Institutului, „Ursul" în regia studentului C. Gheorghiţă.

In emisiunea „Teatru la microfon", Radioul a transmis o versiune radiofonică a „Unchiului Vania" în regia lui Radu Beligan, precum şi numeroase înscenări după schiţele lui Cehov. Pe zeci de scene, în fabrici, uzine şi întreprinderi, echipele de artişti amatori joacă cu succes comediile într-un act ale lui Cehov: „Cererea în căsătorie", „Jubileul", „Ursul". Dragostea pentru marele scriitor rus şi opera sa creşte neîncetat în Republica noastră.

In spectacolul „Trei surori" am avut bucuria să joc rolul lui Tuzenbach. In munca cu acest rol am fost obligat să-mi revizuiesc fundamental metoda de lucru. Vechile procedee actoriceşti ale şcolii de „reprezentare" se dovedeau neputincioase în faţa textului cehovian. Munca pasionantă pe care a desfăşurat-o cu acest spectacol întregul colectiv, alcătuit din fruntaşii primei noastre scene, a însemnat în acelaşi timp o muncă de înnoire a metodei creatoare în teatrul nostru. Succesul spectacolului „Trei surori" a însemnat totodată succesul metodei realiste în arta scenică, metodă promovată de C. S. Stanislavski şi neîntrecutul ansamblu al Teatrului de Artă.

PUNÎND ÎN SCENĂ PIESELE LUI CEHOV

de **Moni GHELERTER**

artist emerit al R.P.R.
laureat al Premiului de Stat

Incă de la primele mele preocupări în legătură cu teatrul, dramaturgia lui Cehov a exercitat asupra mea o puternică atracţie. Şi nu este întîmplător că în formarea şi dezvoltarea mea ca regizor, montarea a două dintre marile piese cehoviene a marcat momente hotărîtoare. In 1946, cînd mi s-a încredinţat punerea în scenă a „Unchiului Vania", mă aflam la începutul activităţii mele regizorale în Teatrul Naţional şi sarcina aceasta de mare cinste implica şi o mare răspundere. Nu exista în teatrul nostru o tradiţie în interpretarea pieselor lui Cehov şi ne aflam încă la începutul legăturilor noastre, atît de rodnice mai tîrziu, cu teatrul sovietic.

Imi amintesc că singurul material documentar pe care l-am avut atunci, au fost cele cîteva pagini despre „Unchiul Vania" pe care le-am citit într-o ediţie franţuzească prescurtată a „Vieţii mele în artă" de Stanislavski. Dacă, totuşi, acel prim spectacol realizat pe scena Naţionalului cu o piesă de Cehov a reuşit să fie un spectacol valabil, aceasta se datoreşte farmecului deosebit pe care piesa — atît de plină de conţinut şi poezie, atît de diferită de repertoriul obişnuit al teatrului burghez — l-a exercitat asupra colectivului artistic, precum şi interesului viu şi dragostei cu care actorii s-au apropiat de „Unchiul Vania". Şi acest interes era pe deplin justificat. Pentru că în această piesă, în care aparent nu se întîmplă lucruri extraordinare şi ai cărei eroi sînt oameni obişnuiţi, copleşiţi de banalitatea meschină a cotidianului, autorul dezvăluie drama irosirii fără de rost a valorilor umane în cadrul societăţii bazate pe exploatare. O viaţă întreagă unchiul Vania şi Sonia au muncit cu abnegaţie pentru a asigura profesorului Serebriakov, tatăl Soniei, condiţiile materiale necesare afirmării acestuia ca savant de valoare. Cît de tristă este însă descoperirea, prea tîrzie, a mediocrităţii şi incapacităţii lui Serebriakov! Căci, aşa cum arată Stanislavski în paginile care mi-au servit atunci ca îndreptar, „în timp ce Serebriakov, care nu este decît o băşică de săpun, ocupă pe nedrept un post înalt, oamenii talentaţi şi capabili ca unchiul Vania şi Astrov, putrezesc prin diferite cotloane ale vastei Rusii".

Inţelegerea plină de dragoste de către colectivul nostru artistic a sensului lăuntric al piesei — protestul împotriva irosirii zadarnice a muncii omului, a frumuseţii sale sufleteşti — a imprimat muncii de realizare a spectacolului un ritm neobişnuit şi plin de elan, care ne-a făcut să-l terminăm în mai puţin de trei luni. Şi fără îndoială că reuşita spectacolului s-a datorat muncii colective, sprijinului necontenit pe care l-am avut din partea interpreţilor, fruntaşi ai primei noastre scene: Sonia Cluceru, Aura Buzescu, Costache Antoniu, Emil Botta şi alţii. Pentru noi toţi, studiul şi reprezentarea unei piese de Cehov, în acel moment cînd teatrul romînesc lupta pentru a-şi păstra bunele tradiţii, scuturînd influenţa formalismului burghez, au constituit o adevărată lecţie de realism.

Patru ani mai tîrziu am pus în scenă o altă capodoperă a aceluiaşi autor, piesa „Trei surori". De astă dată, altele erau condiţiile în care începeam munca asupra spectacolului: experienţa cîştigată în acest răstimp în eforturile de a ne însuşi metode mai ştiinţifice de muncă, ne-a făcut să ne apropiem de această piesă nu intuitiv, cum ne apropiasem în bună măsură de „Unchiul Vania", ci cu mai multă grijă, adîncindu-i ideile, subliniindu-i semnificaţiile. In ajutorul nostru aveam acum o bogată documentare sovietică — studiile lui Ermilov şi Roskin, date precise asupra montării piesei „Trei surori" pe scena Teatrului de Artă în ambele sale versiuni: cea din 1901, a lui Stanislavski, şi cea din 1940, a lui Nemirovici-Dancenko.

Curajul de a ieşi din tiparele unor distribuţii obişnuite şi de a încredinţa interpretarea anumitor personaje unor actori care nu jucaseră pînă atunci roluri de acel gen (ca, de pildă, atribuirea rolului lui Tuzenbach lui Radu Beligan, acel al lui Prozorov lui Costache Antoniu, şi cel al Maşei — Elvirei Godeanu) a trezit la început temeri care, spre satisfacţia noastră, s-au dovedit pînă la urmă a fi neîndreptăţite.

Dacă în „Unchiul Vania" dominantă era tristeţea copleşitoare, inutilitatea eforturilor dăruite unui ţel meschin, în piesa „Trei surori" se întrevede limpede, luminoasă, perspectiva viitorului, în ea răsună profetic, mesajul marilor dezlănţuiri sociale: „Iată că se apropie de noi puhoiul, se pregăteşte vijelia cea mare şi binefăcătoare. In curînd va da năvală peste noi, măturînd toată lenea, nepăsarea, toate prejudecăţile faţă de muncă, toată plictiseala şi putreziciunea... peste vreo 25—30 de ani va munci toată lumea. Toată lumea..."

Impreună cu actori de valoare ai teatrului romînesc, avînd şi ajutorul preţios al pictorului scenograf, ne-am străduit să dăm viaţă scenică acestor idei mari din piesa lui Cehov. Căldura cu care am fost răsplătiţi de public ne face să credem că am reuşit în bună măsură. Cred însă că din spectacolul nostru nu răzbate destul de clar luminoasa perspectivă a viitorului şi că eroii sînt aplecaţi prea mult asupra suferinţelor lor prezente.

„Opera lui Cehov — spunea Nemirovici-Dancenko — e îndreptată spre viitor, de aceea numai epoca noastră poate înţelege just conţinutul ei ideologic".

Datoria noastră, a oamenilor de teatru, este să prezentăm noului nostru public operele dramatice ale lui Cehov în adevărata şi adînca lor semnificaţie.

Tantzi Cocea (Natalia) şi Costache Antoniu (Prozorov).

Orbul din Bowery

— povestire —

de Maria ARSENE

Intr-o mansardă din Bowery, cartier al sărăcimii din New-York, a fost găsit ucis, împreună cu soția sa, scriitorul progresist Maxwell Bodenheim. Alături de cadavrul său, autoritățile au descoperit o tăbliță cu inscripția: „Sînt orb". Neavînd alte mijloace de trai, scriitorul se dădea în ultima vreme drept orb, pentru a putea cerși pe străzi. Bodenheim și soția sa au fost uciși de un individ declasat, care s-a predat singur poliției, cerînd să fie răsplătit pentru că a scăpat America de „doi roșii"...

„Scriitorul Bodenheim a fost un acuzator intransigent al instituțiilor existente azi în S. U. A. și a luat parte la lupta șomerilor în timpul crizei din jurul anului 1930" — a scris pînă și un ziar reacționar ca „New-York Times".

Cînd ultima reclamă luminoasă „Firestone Rubbers" se stinse, bulevardul de categoria noua își schimbă brusc vîrsta și identitatea. Părea acum mai trist decît dimineața, mai bătrîn ca dupa amiaza. Ai fi putut spune că-i o uliță dosnică și străveche din Roma, ori o stradă obositor de comună din suburbiile Washingtonului. Unul din acele drumuri asfaltate care leagă periferiile orașelor mari din apus, spintecînd pădurea cenușie a blocurilor ce se șterg și se topesc în orizontul imediat. Dacă stăruiai, însă, o puteai asemui, în asfințit și după ploaie, cu o șosea violetă.

Era ora tîrzie, sau prea devreme, cînd noaptea spălăcește firul portocaliu și firav al zorilor, iar cerul se curăță de stele, înroșindu-se pe deasupra orașului New-York.

Era clipa cînd, timizi și timorați, cerșetorii, care nu și-au făcut încă o profesie din arta de a stoarce o lacrimă din inimă și portofel, încearcă, sperioși și la colțuri, pe rarii trecători.

*

Bătrînul cerșetor orb merge cu pași mărunți și fără baston alb. El are ghetele aproape bune; ghete cu fețele din lac și căputele din stofă, al căror model, cu cincizeci de ani în urmă, ar fi stîrnit, desigur, admirația oricărui negustor de porci sau angrosist de cereale venit cu treburile, din provincie, în cel mai mare oraș al Americii.

Pelerina neagră e destrămată pînă la urzeală, iar manșetele pantalonilor au franjuri-tăieței. Gulerul hainei e ros pe margini, însă nodul cravatei-fluture e strîns impecabil „a la bohemienne". Dar noaptea nu se observă. Așa cum nu i se vede nici melonul din fetru plesnit sau sforile care îi susțin — ham — pe umeri, pieptții cămășii fără mîneci și fără de spate.

Pe la tîmple și de sub marginea gambetei, părul cărunt i se revarsă netuns pînă după ureche.

O pereche de ochelari fumurii, cu ramă groasă, împrumută o trăsătură stranie figurii. O tăbliță de carton prinsă pe piept informează laconic: „Sînt orb".

*

De la stația metroului și pînă la blocul editurii „Metropolis" de pe Rodster-Avenue nu sînt decît — măsurați — două sute cincizeci de pași. Bătrînul cerșetor a făcut de cinci ori în trei ore drumul acesta, fără să îndrăznească a intra pe ușa turnantă care duce spre ascensor.

In cele din urmă s-a hotărît. A ieșit din caseta îngustă cu pereții de cristal ai ușii și a luat-o spre unul din cele patru ascensoare.

Cea dintîi persoană cu care s-a întîlnit a fost o doamnă în vîrstă, exagerat de fardată, cu un cățeluș în brațe, care tocmai coborîse de undeva de la vreun etaj. S-a dat înapoi speriată:

— Ooo!

Piciul negru i-a deschis serios ușa.

— Poftiți! La al cîtelea să vă duc?

Bătrînul cerșetor a întors capul. N-a mai apucat să vadă decît spatele doamnei care pleca bombănind, și propria imagine — în haine de ginere, închiriate — prinsă în uriașa oglindă de cristal din hol.

A rămas încremenit, cu privirea lipită de oglinda în apele căreia plutea un clovn bătrîn și deșirat, cu pantaloni prea largi și lungi, cu coada de rîndunică a fracului ajungîndu-i aproape de călcîie și cu beteala coclită, cusută pe rever...

— La ce etaj doriți să urcați? Poftiți înăuntru.

S-a încălzit o clipă în ochii nevinovați ai copilului de la lift.

— Mulțumesc. Nu vreau să urc. Și l-a mîngîiat pe obraz.

A plecat grăbit. Inchiriase costumul de gală, numai pentru trei ore.

*

Bătrînul cerșetor stătu o clipă în cîrciuma cu miros greoi de băutură, fum de țigară și mîncăruri. Trebuia să se hotărască rapid, înainte ca chelnerul să-l poftească — din ordin — afară.

Ochi o chiftea rumenă...

Nu era încă decis, deși foamea îi fugise din stomac în fălci, în limbă și în vîrful degetelor care-i tremurau.

— Hei, meștere, cu ce socoteli pe la noi?

Chelnerul era în spatele lui, gata să-l înșface de guler. Inghiți un nod amar, care i se urcase, sufocant, în gît.

Puse repede o monedă pe marginea mesei, înainte de a mai avea timpul să se răzgîndească.

— O fisă, te rog. Și intră în cabina telefonică.

*

— Alo, domnul Dick? Cu domnul director Dick vreau să vorbesc. Bodenheim la aparat. Domnul Dick? Da, chiar eu... Iată pentru ce v-am... Aș fi vrut să vă fac o propunere. Sînteți dispus să mă ascultați? Da, ați ghicit. Despre un volum. De data asta proză. O serie de reportaje din viața celor... Despre intelectualii șomeri. Cei care cerșesc. Mă gîndeam să vă trimit în cîteva zile primul reportaj. Ce spuneți? Nu s-aude.

De la capătul celălalt al firului, domnul Dick se repezi:

— Bodenheim, lasă prostiile și vino pînă la noi. De ce ne ocolești? Nu mai fi încăpățînat. Am o temă pentru tine. Mmm! Ceva extra! Iți trîntesc și o reclamă... Text gras pe cinci coloane. Ascultă: „Bodenheim, scriitorul comunist, a venit în mijlocul nostru". Cum? Ești comunist, Bodenheim. Nu nega, de vreme ce ai scris împotriva instituțiilor noastre de bază. Dar nu-i nimic. Cu atît mai bine.

— Alo, domnule Dick, eu vreau să scriu altceva. Cu totul altceva. Dați-mi voie să vă spun tema. Să vă explic...

— Nu, nu-i nevoie. Tema ți-o voi da eu. De data asta am o idee... Bombă! Titlul: „Spovedania unui fost comunist". Subtitlul, care va fi totodată și temă... Ești atent, Bodenheim?

— Domnule Dick... Eu vă propun o serie de reportaje despre viața de mizerie a intelectualilor democrați care...

— Bodenheim, Bodenheim! Iar propagandă. Nu ți-au venit mințile în cap? Pînă cînd ai să ne mai tragi cu d-astea? Nu știu cum și din ce trăiești, dar de publicat nu ți se mai publică de ani. De foarte mulți ani, moșule. Cine a mai citit ceva de tine sau despre tine, din 1939, cînd te-a premiat revista „Poetry"? Nimeni. Te-ai întrebat de ce?

— M-am întrebat.

— Și-ai aflat motivul?

— L-am aflat.

— Este acela pe care ți l-am spus eu. Adică din cauza... Cum să mă exprim ca să nu te supăr? Din pricina poziției tale critice față de instituțiile noastre?

— Exact.

— Prin urmare, se pare că ești de acord cu mine.

— Da.

— Atunci? Ai ajuns cumva la vreo concluzie?

— Bineînțeles.

Mister Dick oftă ipocrit.

— Poate că domnul s-a îndurat de tine și ți-a dat mintea cea din urmă. Spune, ce ai hotărît?

— Incerc să public mai departe.

— Aceeași propagandă, Bodenheim?

— Același adevăr!

Urmară cîteva clipe de tăcere. Domnul Dick își stingea probabil țigara în scrumieră sau aprindea alta nouă. Reluă:

— Bodenheim! Ești om bătrîn, ce naiba! Iți ofer glorie și avere. Tu le dai cu piciorul. Recunosc că ai talent. Chiar foarte mult talent, dar... Cum? Ei, pe vremuri era altceva. „Scheciurile" publicate în „Poetry", „Mina și cu mine"... Apoi „Părerile" tale sau deliciosul volum de poezii... Stai! Cum îi spune? Aha! „Introducînd ironia"...

— Nu astea au fost, domnule Dick, lucrările de care m-am bucurat cel mai mult, după ce le-am scris.

— Iar începi...

— Vă reamintiți, de criticile care s-au făcut volumelor mele „Regele Spaniei", „Impotriva acestui secol", „Reîntoarcerea la emoție"?

— Da, da, Bodenheim. Mi-aduc aminte. Afaceri dintr-acelea nu se uită prea ușor. Pe atunci romanele, culegerile tale de poezii socialiste, comuniste, mai mergeau. Azi...

— Oamenii așteaptă să le scriu. Să mă citească. N-o să pierdeți nici un cent editîndu-mă. Dimpotrivă. Veți avea tiraj.

Domnul Dick părea că-și pierde răbdarea.

— Așa ai fost și tot așa ai rămas, Bodenheim. Lipsit de simț practic. Cum nu-ți intră în cap că editarea volumului ce mi-l propui mi-ar aduce lichidarea, distrugerea? Sînt cititori care vor astfel de teme? Poftim, admit. Dar cîți? O sută, o mie, zece, o sută de mii?

— Toată America. Toți cei care muncesc adunînd bogății pentru alții, în timp ce ei crapă de foame...

— Domnule Bodenheim, pe mine să nu mă prelucrezi, că-s cal bătrîn și am uitat de cînd am învățat să merg în buiestru. Alerg în trap dacă vrei. Imi pun zăbale și mă las înhămat și la o cotigă dacă vreo bancă îmi va mai da un dolar credit, dacă concernul fabricilor de hîrtie îmi va livra un singur sul, dacă trustul tipografiilor îmi va mai culege un rînd, iar compania reunită pentru difuzarea cărții va primi spre vînzare o singură pagină din volumul ce mi-l propui. Care librar va îndrăsni să expună în vitrină sau să țină în raft o astfel de carte? Ce spun eu carte!... Dinamită, bombă atomică, Bodenheim! Și chiar dacă s-ar găsi cumva o tipografie și un librar — da, recunosc, mai sînt și din ăștia care vor să riște — apoi, dragă mister Bodenheim, oricît ai fi de genial, nu mă pot rezuma la editarea unui singur autor, proscris. De aceea îți propun... Cum, Bodenheim, ce tot vorbești? Socoteli, lichidarea conturilor vechi?!

— Mai am de primit un rest de la dumneata pentru ultimele lucrări. De la „Bulevardul al nouălea" și „Nebunie New-Yorkeză" a mai rămas să-mi achitați...

— Bătrîne, Thomson ți-a făcut ultimul decont pentru... tot ce ai publicat tu la ei?

— „Georgie May" și „Golf pe patine cu roți".

— Așa. Ai primit toți gologanii? N-ai primit. Vezi? Atunci de ce nu mă lași, domnule, în pace cu bulevardul și nebunia...?

— Vă rog, totuşi, să vă reamintiţi, domnule Dick, că pentru ultimele...

— Iar îmi dai zor cu ultimele dumitale lucrări? Cîţi ani sînt de-atunci? Zece? Douăzeci? Te rog să mă crezi că am pierdut destul la operele dumitale. Ce decontare, omule? Nu înţelegi că nu vreau să-mi mai reamintesc de romanele şi poeziile acelea? A fost cea mai mare prostie din viaţa mea că ţi le-am editat. Oricînd şi oricine poate acum să-mi scoată ochii. Ce înseamnă că n-am pierdut? De unde ştii?

— Bănuiesc, de vreme ce nu v-a mai rămas nici un exemplar.

— Ba mi-a rămas, dar... Ascultă, ai auzit de un oarecare McCarthy? Atunci poate că ai şi aflat totodată că în ultimul timp policemani şi alţi gentlemani s-au încălzit în parcuri şi în pieţe la focuri în care lemnele au fost înlocuite cu cărţi. Volume, romane, versuri, reportaje, povestiri... Tot un fel de „ultime lucrări". Ca şi ale tale, Bodenheim.

— Atunci... Nu puteţi să-mi daţi nimic în contul datoriei?

— Eşti nebun, Bodenheim. Nebun de legat. In care cont şi ce datorie? Bănuiesc că nu prea ai din ce trăi, deşi te laşi atît de greu... Eu, totuşi, îţi propun să închei un contract cu noi pe tema „Spovedania unui fost comunist". In primul rînd te reabilitezi şi apoi, chiar dacă banii nu te interesează atît de mult, vei căpăta din nou consideraţia pe care...

— Acesta-i ultimul dumitale cuvînt?

— Nu; N-am terminat. Trebuie să cunoşti şi subiectul lucrării ce-ţi propun. Este vorba de un comunist cu spirit practic, care ajunge la constatarea amară că din cauza marxismului a pierdut o avere, renunţînd să facă negustorie... Ce zici? Nu-i greu. Intr-o lună dai gata manuscrisul dacă te-apuci serios de el. Iţi surîde, Bodenheim?

Cineva bătu în uşa cabinei. Bătrînul cerşetor întoarce capul. Bigg, patronul cîrciumei, îl ameninţă cu degetul şi-i strigă: „Ţi-ai făcut dormitor în cabină pentru cinci cenţi? Afară!"

— Indată.

Domnul Dick înţelese greşit.

— Ce îndată? Accepţi? Vii la noi? Bodenheim dacă te-ai răzgîndit, ne-a pus dumnezeu mîna în cap. Iţi garantez un tiraj de 100.000 exemplare cu decontarea obligatorie la un an. Cinci sute dolari acont la semnarea contractului şi cinci mii la predarea manuscrisului în forma definitivă. Ce spui...?

Bătrînul cerşetor privi prin fereastra cabinei la tava cu chiftele, la peştii afumaţi şi sardelele înecate în untdelemn, apoi la coşurile cu felii subţiri de pîine şi sticlele cu băuturi tari, din care o singură ceşcuţă l-ar fi putut încălzi...

Făcu palma pîlnie deasupra microfonului, ca să nu se piardă nici un cuvînt.

— Vreau să-ţi spun, mister Dick, că eşti un porc. Un porc şi un bandit!

A închis, tulburat, uşa cabinei şi nemaiputînd să-şi controleze gestul, întinse mîna şi luă din farfurie o chiftea. Muşcă cu poftă din ea şi înghiţi bucătura aproape fără să o mestece. Chelnerul îi răsări în spate.

— Ten cents!

Abia acum îşi dădu seama. Puse jumătate de chiftea pe tejghea.

— Da... Da... Ten cents. Vă pot rămîne cumva dator? Ştiţi... Mi-a fost tare foame şi tîrît de gînduri am uitat că nu mi-au rămas decît cinci cenţi din zece...

— ... Am să văd păduri de banane şi portocali... Păsări cu penele în mii de culori...

— Femei goale, doar să-ntinzi mîna şi să le faci cu ochiul — îl întrerupse cineva pe vagabondul tînăr care vorbea tare, cu glasul răguşit de băutură.

— Da, femei goale şi draci galbeni pe care am să-i înşir cîte zece ca-n filmul „Voluntar în Coreea"... Unul în spatele celuilalt şi-apoi cu un singur glonte dum-dum, îi înşir ca pe aţă... Şi-o să mai văd...

Bătrînul cerşetor n-a mai putut răbda. I-a pus cu blîndeţe palma pe umăr.

— Poate că o să aibă ce vedea şi ai tăi de-acas' dacă ai să ţii la cineva.

Se făcu tăcere. Vagabondul sări în picioare.

— Ce vrei să spui? Cine să vadă...

— Familia dumitale...

— Ce să vadă? Spune o dată, cobe afurisită!

— Un sicriu de tablă însoţit de un aviz: „Fiul dumneavoastră a căzut eroic, apărînd Patria..." dar patria ta nu se găseşte la zece mii de mile depărtare în Coreea. Tu vei fi pus să aperi proprietăţile domnilor de pe Wall-Street... N-ai ce căuta acolo, dragul meu. Crede-mă pe mine, care n-am nici un interes... Ca să te convingi, îţi pot da oricînd să citeşti...

— Afară! Afară! — urlă patronul. Faci propagandă comunistă într-un local cinstit?

Cînd să iasă din cîrciumă, Bigg îi trase cartonul ieşit pe jumătate din buzunarul spart. Citi cele trei cuvinte şi izbucni.

— Orb? Pungaş bătrîn! Ia uitaţi-vă, oameni buni, cum sîntem înşelaţi de excrocii ăştia...! Auziţi, orb! Şi chiftelele le vede mai bine ca mine. Las'că te-aranjez eu, să fii, nu orb, ci şchiop de-adevăratelea...

— Nu-i orb! — strigă din fundul speluncii vlăjganul vagabond.

— Il cunoşti, Harald? — întrebă cineva de lîngă el.

— Il cunosc. E comunist. Stă în cartierul meu. In Bowery. A încercat să mă „boiască" şi pe mine cu papagalul, dar nu i-a mers. I se spune predicatorul roşu...

— Aşaa...? Roşu? Şi...?

— Asta mă priveşte — răspunse vlăjganul. Nu te amesteca. Imi aranjez singur socotelile... Mama lui de mistreţ. Tocmai acum şi-a găsit să mă facă de baftă! I-auză-i pe ăştia ce haz fac...

Bigg — Old Bigg, cum îi spuneau prietenii şi clienţii care-l cunoşteau încă de pe vremea cînd se ocupa cu descărcatul din vapoare al sticlelor cu alcool prohibit — deschise larg uşa cîrciumei şi trînti un picior în spatele bătrînului cerşetor.

Cînd cei de la masă se potoliră din rîs, tînărul vagabond bătu din palme, şi strigă răguşit:

— Hei, jupîne, Harald ce bea?

Dar nimeni nu-i răspunse. Mai bătu o dată, apoi mutîndu-şi crîmpeiul de ţigară în colţul gurii, şuieră prelung şi răcni:

— Gin! Gin, jupîne, că am în beregată un pojar, în stare să-ţi aprindă dughiana...

Cuvintele i se pierdeau însă în zgomotul infernal al tavernei, ceea ce pe vagabond îl înfurie peste măsură. Scuipă chiştocul, lipindu-l de tejghea, şi se urcă pe scaun.

— Hallo, boys! Linişte! Linişte, vă rog!

Hărmălaia se potoli o clipă. Vagabondul profită.

— Boys! V-am spus că peste trei zile plec peste ape... Mîine iau arvuna şi fac cinste la toată lumea. Dar astă-seară vreau să-i garantaţi lui Old Bigg, vulpoiul, că Harald mai poate bea pe datorie în cîrciuma asta infectă în

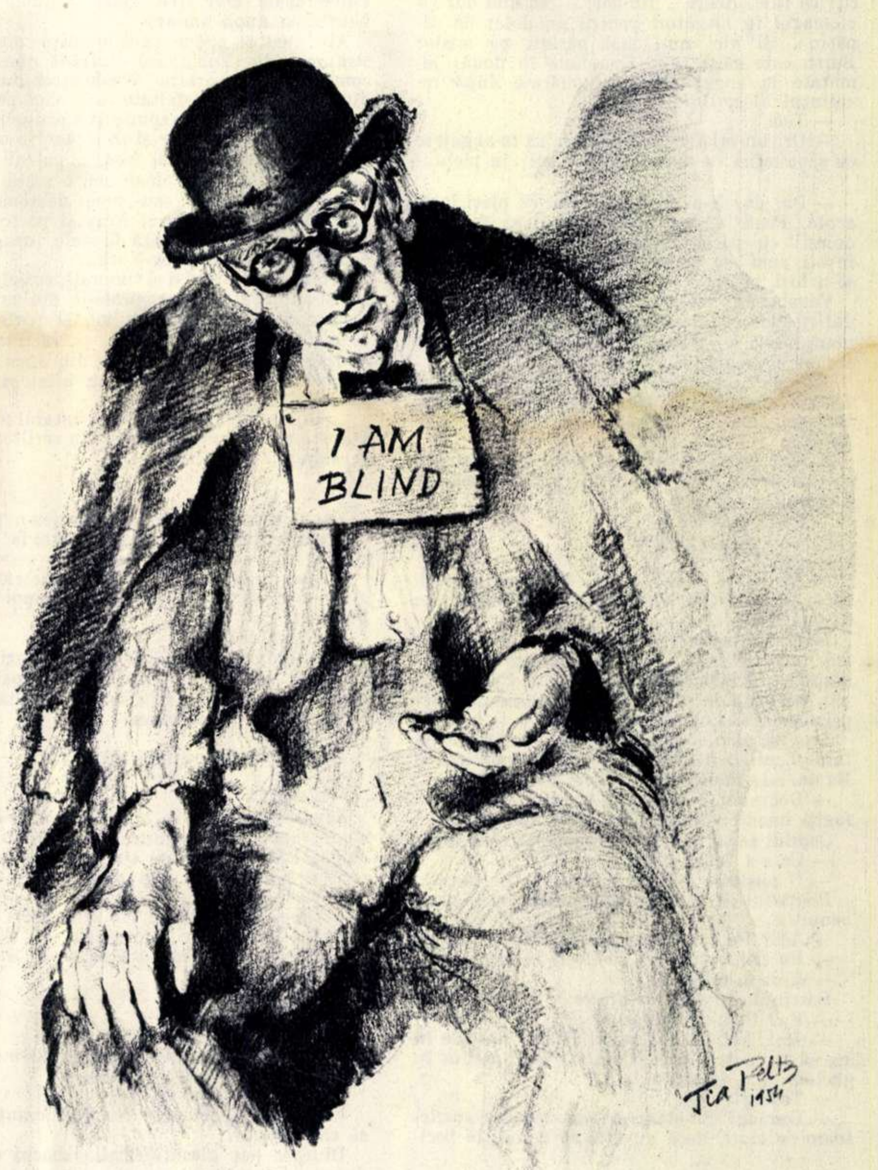

SÎNT ORB

Desen de Tia PELTZ

care s-a înscris voluntar pentru Indochina și și-a lăsat destui dolari.

De la celelalte mese privirile se întoarseră spre el. „Iar vrea să ne ducă“, spuse careva. Iar altul, cu voce tare:

— Ne-am săturat de plecările tale. Așa a fost și cu Coreea...

— In Coreea nu m-am dus, că prea era înghesuială pe acolo, și-apoi...

Tăcu.

— Ce-i, Harald, ai amuțit?

Vagabondul își roti ochii peste capetele lor.

— Și-apoi... Dacă vreau să ucid comuniști, nu-i absolut nevoie să mă duc unde și-a înțărcat dracu' nepoții. O pot face și aci.

— Ești un lăudăros, Harald.

— Cine spune? Tu, limbă cu pedale?

— Eu îți spun, Harald. Că ești un mincinos și un fricos. Nici Ben chiorul nu te-ar primi în bandă, ca să-i furi cu ochii, de pe stradă, numerele caselor.

Un val de rîs, în hohote cu sughițuri și icnituri acoperi ultimele cuvinte ale lui Tom.

Vagabondul scrîșni, strînse pumnii și-i așteptă să se liniștească. Continuă:

— Peste trei zile o întind spre Indochina.

— Iar după patru zile o să te găsim iarăși aici și ai să ne ceri să-ți dăm de băut pe degeaba.

— Tom!

— In Indochina n-au ce căuta iepuri opăriți ca tine. Acolo... He-hei!... Nu mai dai cu ciomagul în alegători pentru un dolar de căpățînă. Și nici nu-l mai găsești pe mister Burth care să-ți rupă bacnotele în două: jumătate la angajament și jumătate după rezultatul alegerilor.

— Tom!

— Ori un mister Edward care să te-angajeze cu săptămîna ca să dai foc la cărți, în piețe...

— ...

— Da, da. N-ar fi, totuși, rău să pleci întracolo. Poate că vei avea prilejul să te obișnuiești cu pocnetul de pușcă și chiar să și înveți cum se trage cu o armă de foc fără să-nchizi ochii.

Vagabondul vru să mai strige o dată „Tom!“ dar rîsetele clienților lui Old Bigg se transformară într-o hărmălaie atît de asurzitoare, încît trebui să renunțe...

Bătrînul cerșetor se ridică cu greu de pe trotuar. Un picior i se-nțepenise din căzătură, iar spinarea îi era împunsă cu mii de ace de foc.

Se tîrî, sprijinindu-se de ziduri. A ajuns la colțul străzii. Un copil desculț plîngea cu pumnii la ochi.

— Ce-i, piciule?

— Mi-a furat ziarele.

— Cine?

— Nu știu. Unul înalt. Și-acum trebuie să le plătesc. Cincizeci de cenți. Și mama are să mă certe... și... și...

Despre un astfel de puști a scris în urmă cu ani într-o schiță... Iși reamintește și amănuntele. Un vînzător de ziare în vîrstă de 6 ani care trebuia să întrețină o familie de cinci persoane... „Copilul străzii“...

Dar își pierde timpul și pușlamaua care i-a furat banii o fi departe. Și nici un polițist... Ba da, iată unul care vine spre ei.

— Domnule... Domnule polițist, trebuie să fugiți imediat după... Incotro a luat-o hoțul?

Copilul săltă umerii și începu iar să plîngă.

— Ce s-a întîmplat?

— O pușlama i-a furat banii de pe ziare...

Polițistul îl prinse de-un braț și-l privi bănuitor.

— Așa? I-a furat gologanii? Și nu știi cine?

— Un tîlhar care s-a ticăloșit la banii lui...

— N-oi fi chiar tu?

Bătrînul cerșetor se-nfurie.

— Eu? Cum îți permiți?

— Hai, hai, fără gălăgie! Ridică mîinile în sus să te caut... Așa! Hmm. Le-oi fi ascuns în ghetele tale împuțite.

— Te rog!

— Guraaa! Și șterge-o mai repede, sperietoare de ciori, dacă nu vrei să dormi la beci.

*

In cartierul Bowery mizeria se sleiește pe zidurile caselor și pe fețele oamenilor. Soarele nu reușește s-o spele niciodată, iar apa costă bani. Și tocmai banii sînt ceea ce lipsește mai mult în Bowery...

Cămăruța se află la mansardă și are tavanul înclinat. Lumina nu vine de nicăieri, căci pentru aceasta ar trebui să fie rupte cartoanele și bucățile de tinichea care înlocuiesc geamurile ferestrelor. Dar pereții înghețați sticlesc în văpăi potolite de diamant.

Bătrînul cerșetor s-a trîntit pe fundul de lăzi nedate la rindea. De foame, din pricina frigului sau poate numai din slăbiciune, se simte ușor ca un fulg. Alături, în patul de fier fără saltea, îi zace soția suferindă.

— Max, tu ești? — șoptește cu buzele uscate bolnava.

— Am venit, Ruth.

— Ai adus ceva...?

Nu i-a răspuns.

Deasupra capului stau, într-un raft, cărțile. Cărțile lui. Nu s-a îndurat să le vîndă. Sînt acolo, prinse între coperțile de carton, lacrimi și dureri. Este adunată acolo, pe ogorul înnegrit de hîrtie, întreaga lui viață de protest, de luptă, de ură.

Le privește cu ochii înlăcrămați. Cărțile... Cărțile lui... Copiii lui...

Parcă nu-i mai este frig. Ba chiar se simte atît de bine. Ar putea, dac-ar vrea, să înceapă, în minte, prima parte a reportajului...

„...Cînd ultima reclamă luminoasă „Firestone Rubbers“ se stinse, bulevardul de categoria noua își schimbă brusc vîrsta și identitatea. Părea acum mai trist decît dimineața, mai bătrîn ca după amiaza.

Ai fi putut spune că e o uliță dosnică și străveche din Roma, ori o stradă obositor de comună din suburbiile Washingtonului. Unul din acele drumuri asfaltate care leagă periferiile orașelor mari din apus spintecînd pădurea cenușie a blocurilor ce se șterg și se topesc în orizontul imediat. Dacă stăruiai, însă, o puteai asemui, în asfințit și după ploaie, cu o șosea violetă.

Era ora tîrzie, sau prea devreme, cînd noaptea spălăcește firul firav și portocaliu al zorilor, iar cerul se curăță de stele, înroșindu-se deasupra portului New-York...

E clipa cînd, timizi și timorați, cerșetorii care nu și-au făcut încă o profesie din arta de a stoarce o lacrimă, din inimă și portofel, încearcă sperioși și la colțuri, pe rarii trecători.

Cerșetorii din marile orașe din apus ce apar în zori, desprinși ca dintr-un uitat și prăfuit album de familie.

... Un profesor bolnav... Un contabil schilod... O fostă actriță cu renume... Un scriitor bătrîn și sărac...“

•

Treptele putrede ale scării de lemn trosnesc sub pașii grei și repeziți. Balustrada de fier, slăbită din strînsoarea niturilor, scîrțîie.

Cineva grăbit urcă în fugă buclele scării, gîfîie o clipă la ușa mansardei, apoi lovește puternic cu pumnii.

— Deschide!

Prin tăblia subțire a ușii se poate auzi bine — și chiar identifica — țipătul de spaimă al femeii și geamătul bătrînului care se ridică cu greu de pe dușumea.

— Cine-i?

— Deschide și nu mai întreba.

— Cine...?

— Poliția!

Zăvorul clănțăne în broască, ușa se-ntredeschide, apoi cel dinăuntru vrea brusc s-o închidă. Dar nu mai are timp. Piciorul vizitatorului nocturn s-a pus piedică.

— Bodenheim!

— Cine ești? Ce vrei de la mine?

— Sst! Nu striga! Poliția!

— Ba am să strig. Am să țip! Ce căutați noaptea la mine?

— Sst! Guraaa!

Abia acum l-a zărit.

— Aa! Dumneata erai?

— Da. Eu. Nu m-ai chemat ca să-mi dai să citesc ceva?

— Acum, la ora asta?

— N-are importanță. Nu te deranja. Am să caut singur.

Dinspre pat glasul femeii izbucni răgușit, disperat, ascuțit...

— Max! Ajutooor! Săriți! Aju... Aju...

Străinul se precipită spre pat. Lovi o dată, de două și de cinci ori, cu cuțitul, frîngînd și înecînd în sînge urletele bolnavei.

Bătrînul se năpusti spre atacator, îl apucă de haină și-l zgîlțîii întrebîndu-l amenințător:

— Pentru ce? Pentru ce ai făcut asta? Ai să regreți, ticălo...

Un pumn în gură și altul peste ochi l-au zvîrlit pe bătrîn izbindu-l cu capul de ușa care se închise cu un pocnet sec.

In cămăruță se făcu deodată întuneric. Dar vagabondul cel tînăr avea ochi buni. El putu desluși, în dreptul ferestrei, umbra uriașă a scriitorului, cu brațele larg desfăcute pentru blestem sau pentru luptă... Nu mai avea nevoie să ochească. Trase întreaga încărcătură din browningul cu țeavă lungă, model colonial...

*

Polițistul de serviciu tresări, își pipăi revolverul și mai întrebă o dată:

— Cum ai spus?

— ...am ucis doi comuniști în Bowery... Doi. Cred că nu ai nimic împotrivă. Harald mă cheamă și plec poimîine peste ape. In Indochina.

Și vagabondul cel tînăr se așeză liniștit pe banchetă și începu să fluiere, atacînd primele note din imnul național american.

*

Cine horcăie atît de înfricoșetor?

Bătrînul cerșetor vrea să se ridice în capul oaselor și să străpungă cu privirea întunericul. Dar brațele și picioarele nu-l mai ascultă. Urechea însă prinde, iar creierul, care-i lucrează febril, înregistrează: e propriul lui horcăit, pe care-l identifică și-l urmărește, emoționat, ca pe-o pagină de coșmar...

O greutate uriașă îi apasă pieptul. Inima-i bate puternic. Și din ce în ce mai repede. Apoi, obosită, ticăie din ce în ce mai slab, mai rar... Și fiece zvîcnitură a ei îi zvîrle din trupul vlăguit șuvoi de sînge fierbinte, tîrîndu-l tot mai mult în fundul nesfîrșit și neștiut din care niciodată nu se va mai întoarce...

*

Apoi scriitorul american Maxwell Bodenheim a murit.

Mihai BENIUC

Săcurea

Mi-i groasă muchea, buza subțirică,
Pe cine eu sărut, acela pică.
Vai de stejar, de brad, cînd eu îi tai,
Dar și mai vai și-amar de putregai!

Cu sete mușc în trunchiul viermănos,
In tot ce carii tainici surd au ros,
In creanga care nu mai vrea să-nfloară
Și stă, braț cerșitor, în primăvară.

Ciopiesc și grinzi de casă, și sicrie, —
Vai, cîte grele trebi mi-s date mie!
Am fost ades și-n mînă de călău,
Ba cîte-odată poate și mai rău.

Dar am și amintiri ce mă-nfioară
De-mi vine să sclipesc în soare iară,
Căci mă gîndesc la vremi de-odinioară,
Cînd mă purtau voinicii subsuoară.

Și-aș mai sclipi de-ar îndrăzni vr-odată
Pe-aici vrăjmașii țării să s-abată,
Acela ce visează sînge, jaf,
Robie, lanțuri; libertatea-praf!

Știu, armă nu-s de azi, de cea cu fală,
Nici nu rîvnesc vr-o poartă triumfală,
Dar vai de dușman, dacă se ridică, —
Il mușcă, rece, buza-mi subțirică!

59
13
13
15
15
17

Pe Herăstrău, cu pînzele întinse în bătaia vîntului...

Eclipsa parțială de soare ce a avut loc la 30 iunie a atras atenția nu numai a oamenilor de știință, ci și a numeroși oameni ai muncii de toate profesiile, dornici să cunoască tainele științei. Cu sticle fumurii, alături de colaboratorii Institutului Astronomic din București, care au răspuns cu bunăvoință întrebărilor lor, cetățenii Capitalei au urmărit de pe străzi și din parcuri fazele eclipsei.

Ne scriu corespondenții

PRIN ORAŞELE ŞI SATELE REGIUNII CLUJ

Pe malurile bătrînului Arieş se află aşezat oraşul Turda, puternic centru industrial al Republicii. Războiul a lăsat aci urme dureroase, brăzdînd adînc cu ghearele sale de fier trupul oraşului. Dar în anii puterii populare înfăţişarea oraşului s-a schimbat şi se schimbă de la o zi la alta. Din cartierul muncitoresc Turda Nouă şi pînă în cartierul muncitorilor şi producătorilor agricoli din Oprişani, se înalţă noi şantiere pentru construcţii de locuinţe, în timp ce numeroase clădiri îşi dezbracă brîul de schele şi sînt date în folosinţa noilor locatari — familiile oamenilor muncii.

Numai în cursul anului trecut au fost refăcute peste douăzeci de mari clădiri distruse, iar 115 imobile au fost reparate. S-au construit 10 blocuri muncitoreşti, cuprinzînd 78 de apartamente, au apărut străzi noi, cu case noi, ca strada Punţii, iar altele, ca străzile: Gheorghe Bariţiu, Ştefan O. Iosif şi Raţiu, care înainte erau pline de gropi şi noroi, au astăzi aspectul unor bulevarde.

Tot în cursul anului trecut aproape 70 de muncitori de la fabrica de ciment „Victoria socialismului" au primit împrumuturi pentru a-şi construi locuinţe individuale. Nu demult s-au mutat în propriile lor case muncitorii Ion Gîrbovan, Ianos Szekely, Făgărăşan Ion şi alţii.

In urma retragerii hitleriştilor acest imobil din Turda arăta aşa cum îl vedem în fotografia din dreapta. El a fost însă restaurat în anii puterii populare şi acum locuiesc aci muncitori de la fabricile de ciment, de sticlă şi „Electroceramica"(stînga).

Un colţ de stradă caracteristic unei periferii de oraş capitalist: o cocioabă învecinată cu ruinele altei cocioabe. Aşa arăta la sfîrşitul războiului locul unde este acum imobilul din str. Filipescu nr. 12.

LA NOI, ÎN BECLEAN

La Beclean, ţăranii muncitori au sărbătorit nu demult un important eveniment ivit în viaţa comunei: inaugurarea unor noi imobile.

— Să veniţi să vedeţi casele noastre cele noi — spun cu mîndrie cei din Beclean plugarilor din satele şi comunele învecinate. Asemenea case sînt doar la Cluj!

Cele trei clădiri ridicate de curînd în inima raionului fac într-adevăr cinste Becleanului. Una dintre ele a fost destinată magazinului universal, a doua cuprinde o spaţioasă sală de festivităţi, iar ultima va forma localul viitorului restaurant.

Magazinul Universal Sătesc, inaugurat în luna mai, cuprinde raioane de textile, încălţăminte, pielărie şi coloniale. In sala de festivităţi s-au desfăşurat deja numeroase spectacole şi programe artistice. Nu peste multă vreme se va deschide şi restaurantul.

Tot la Beclean, funcţionează de la 7 octombrie 1953, în fostul conac grofesc, spitalul unificat al raionului, care cuprinde secţii de boli interne, chirurgie, maternitate şi pediatrie.

Pentru combaterea tuberculozei, — tristă moştenire a regimului burghezo-moşieresc — a fost înfiinţat şi un dispensar T.B C., iar în satul Ilişua un preventoriu T.B.C. pentru copii.

Inainte vreme nici nu se putea vorbi despre case de naştere în comunele raionului. Astăzi la Dobric, Chiochiş, Lechinţa, Nuşeni şi în alte şapte comune există asemenea case, cu o rodnică activitate. De asemenea, în cadrul raionului funcţionează opt bucătării dietetice pentru copii, iar reţeaua farmaciilor s-a extins de la 2 la 6.

CONSTRUCŢII DE ŞCOLI IN RAIONUL NĂSĂUD

Nu există comună în cuprinsul raionului Năsăud în care să nu întîlneşti construcţii noi de şcoli şi internate şcolare. In comune ca: Zagra, Mocod, Romuli, Ilva Mică, Ilva Mare s-au construit prin autoimpunere şi din fonduri alocate de stat, şcoli cu cîte două etaje. Aproape toate cele cincizeci şi trei de şcoli care existau în raion înainte de 1944 au fost renovate, lărgite şi amenajate. In afară de acestea s-au construit încă 43 de şcoli noi. In urma reformei învăţămîntului au luat fiinţă 23 de şcoli de 7 ani, dintre care 16 au internate şi cantine, în cadrul cărora sînt cazaţi şi iau masa peste 2.000 de elevi, fii de muncitori şi ţărani muncitori.

In ele au crescut şi au învăţat Suhon Emil din comuna Rodna, Spemezan Vasile din Nimigea de Jos, Rusu Ieronim din Ilva Mare, tineri care astăzi studiază în Uniunea Sovietică, la Moscova, Leningrad şi Ivanovo.

O CREŞĂ MODEL

De cum intri pe poarta ce duce spre terenurile complexului sportiv al uzinelor „Iános Herbák" din Cluj, privirile îţi sînt atrase de o clădire înaltă, cu geamuri mari şi luminoase. Aceasta este clădirea creşei uzinelor „Iános Herbák", creşă înconjurată de un parc frumos, unde copiii se zbenguie în voie, de dimineaţa şi pînă la terminarea schimbului de zi, cînd muncitoarele vin să-i ia acasă.

Această creşă, construită în cursul anului 1948, este una dintre cele mai frumoase şi mai moderne din ţară. La construirea ei s-a ţinut seamă de cerinţele moderne ale unui astfel de lăcaş, avîndu-se la bază modelul unor creşe sovietice. Ea cuprinde 13 dormitoare pentru peste 140 de copii de diferite vîrste, băi moderne cu cîte 8 vane, o sală de tratament medical prevăzută cu aparate Röntgen şi de quarţ, o sală de joc şi una de mese. Personalul creşei, compus din medici de diferite specialităţi şi surori, se ocupă cu dragoste şi atenţie de creşterea şi educarea copiilor muncitorilor din uzină.

Printr-o supraveghere atentă, îngrijire medicală la zi şi alimentaţie consistentă, copiilor le sînt asigurate condiţii de creştere dintre cele mai bune.

Ion ISTRATI
Cluj

IN UZINA DIN CALAN

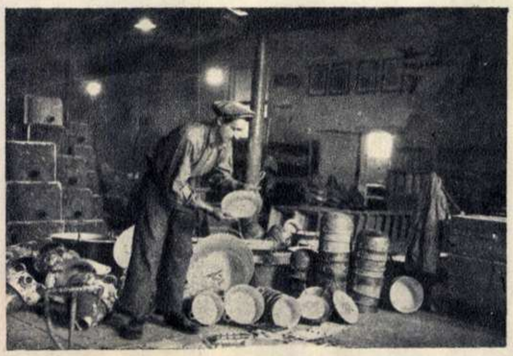

S-au scos noi vase emailate din cuptor. Maistrul Iosif Lakatoş controlează noile produse. Este mulţumit. Mărfurile sînt de bună calitate.

Privit de sus, din vîrful dealului, Calanul ar părea un orăşel adormit, dacă fumul, cînd negru, cînd alburiu, ce iese din coşurile înalte ale furnalelor, n-ar dezminţi această impresie.

Şi într-adevăr, cînd ajungi în Calan îţi dai seama că orăşelul clocoteşte de viaţă. In uzina „Victoria", fie la turnătorie sau la furnale, fie la montaj sau la emailaj, peste tot se munceşte cu însufleţire. De la tînărul responsabil de brigadă Tudor Lazăr, pînă la bătrînul strungar Criza Alexandru, în vîrstă de peste 70 ani, numeroşi muncitori sînt în întrecere pentru a produce mai multe bunuri de larg consum.

La turnătorie se lucrează intens. De cum intri în această secţie, îţi dai seama că munca brigăzilor şi a echipelor este bine organizată. Intr-o parte a halei se toarnă vase, în altă parte plite şi celelalte părţi ale sobelor de gătit. Pentru felul cum sînt turnate, pentru calitatea lor, sobele „Vesta" produse aci sînt bine apreciate de cumpărători.

Muncitorii din echipa pe care o conduce Victor Spînu sînt printre fruntaşii secţiei. In medie, ei îşi depăşesc sarcinile de plan cu 65%. Şi ca echipa lui Spînu sînt multe. Organizarea bună a lucrului a făcut ca muncitorii şi tehnicienii de la sortimentul sobe şi maşini de gătit să dea în prezent produse în contul lunii decembrie 1954.

Foarte mult sînt cerute de cumpărători vasele emailate produse aci. In prezent se produc vase în contul lunii martie 1955. Echipele conduse de Iuliu Cucerac şi Teodor Axenie sînt bine cunoscute în întreaga uzină pentru rezultatele pe care le obţin pe frontul producţiei. In medie, ele îşi depăşesc planul între 34 şi 64%.

De asemenea, depăşiri importante de plan sînt şi la turnătorie: se toarnă plite, sobe şi alte bunuri de larg consum în contul lunii septembrie 1954. Cu asemenea victorii pe bună dreptate muncitorii de la Calan se pot mîndri.

Mircea Neagu
Hunedoara

La 2 iulie 1954 s-au împlinit 450 de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare, strălucit om de stat și comandant de oști. Cu acest prilej, pe Dealul Plaiului de lîngă Vaslui — unde viteazul domnitor moldovean a zdrobit în anul 1475 oștile cotropitorilor turci — a fost înălțat un monument cu o placă comemorativă.

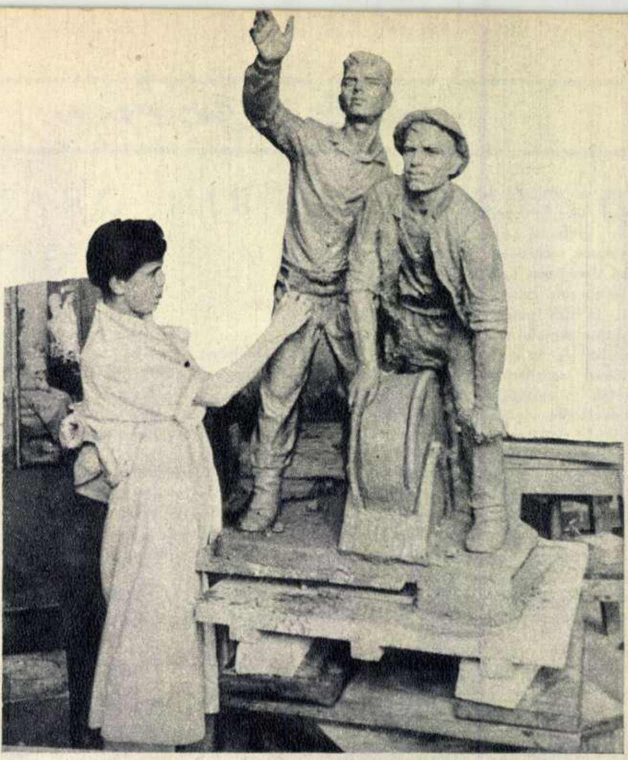

La examenele de sfîrșit de an studenții institutelor de artă plastică au prezentat numeroase lucrări proprii, dintre cele mai interesante. Lucrarea tînărului sculptor Dumitru Căileanu, student al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu" din Cluj, se inspiră din măreața operă de electrificare a patriei.

fotocronica FLACARII

De la un capăt la altul al țării se desfășoară în prezent faza raională a concursului căminelor culturale. Îmbrăcați în pitoreștile lor costume naționale, membrii echipei de dansuri a căminului cultural din Hunedoara sînt gata să prezinte programul pregătit pentru concurs.

Marele scriitor englez Charles Dickens este unul dintre cei mai citiți autori clasici în țara noastră. Despre viața și opera lui a vorbit de curînd, în cadrul unei manifestări organizate de Institutul Relațiilor Culturale cu Străinătatea, scriitorul Zaharia Stancu.

← La concursul de creație populară, organizat de A.R.L.U.S. și Ministerul Culturii, în vederea aniversării a 10 ani de la eliberarea Romîniei de sub jugul fascist de către Armata Sovietică, participă numeroși oameni ai muncii, talente din popor. În fotografia noastră îl puteți vedea pe bătrînul Iacob Gamaniuc din comuna Balinț, raionul Timișoara, destoinic meșter în sculptură în lemn, lucrînd la unul din obiectele destinate concursului de creație populară.

Vizitatorii Expoziției de materiale documentare a Uniunii Arhitecților din R. P. R. în fața machetei care înfățișează chipul de mîine al unui sector din raionul 23 August din București ↓

SLĂBIREA ÎNCORDĂRII INTERNAȚIONALE, CAUZĂ A TUTUROR POPOARELOR

de I. FÎNTÎNARU

Stockholmul, capitala Suediei, poartă numele de „Veneția Nordului". Această denumire își trage rădăcina din frumusețea așezării orașului, care e clădit pe o serie de insule și peninsule stîncoase, într-o regiune unde pămîntul și apa se succed fără întrerupere. La tot pasul vizitatorul se află în fața luciului sticlos al apei lacului Moelar și al mării Baltice, brăzdate de tot felul de ambarcațiuni, de la bărcile pescarilor amatori, la vapoarele de mare tonaj.

Stockholmul are un farmec deosebit în timpul solstițiului de vară, adică în timpul cînd sînt zilele cele mai lungi din cursul anului și nopțile cele mai scurte, renumitele nopți albe ale nordului. Chiar în această perioadă, între 19—24 iunie 1954, Stockholmul a trăit un eveniment memorabil: Intîlnirea pentru destinderea internațională.

In incinta Casei Cetățeanului, în aceeași sală în care cu doi ani în urmă a fost lansat istoricul Apel de la Stockholm pentru interzicerea armei atomice, sub care și-au pus semnătura peste 500 milioane de oameni, s-au întîlnit de astă dată peste 150 de personalități venite din 30 de țări din est și vest. Convocată din inițiativa unui grup de personalități din Franța, această adunare și-a propus să dezbată în profunzime și în deplină libertate cauzele actualei încordări internaționale, să elaboreze soluții și propuneri pentru înlăturarea ei, pentru făurirea unui climat de destindere, de înțelegere și colaborare internațională.

Desigur, propaganda ațîțătorilor la război ar fi dorit și, de altfel, s-a străduit din răsputeri, să prezinte această întîlnire internațională drept o „conferință comunistă". Dar sarcina aceasta era deosebit de ingrată! Niciodată nu s-au întîlnit spre a dezbate problemele păcii și ale războiului, personalități atît de diverse din punctul de vedere al preocupărilor, al poziției lor în viața publică, al convingerilor lor politice, filozofice și religioase. Chiar cei mai zeloși mccarthiști n-ar putea să eticheteze drept comuniști asemenea personalități ca René Capitant, fost ministru, profesor la facultatea de drept din Paris, Dr. Ioseph Iwand, profesor de teologie la Universitatea din Bonn, Eric Johnson, quaker din Statele Unite, Dr. Paul Busta Fierro, deputat peronist din Argentina, Sydney Silverman, deputat laburist în Camera Comunelor din Anglia.

Deosebit de activă a fost participarea delegațiilor din țările asiatice. Delegația indiană, condusă de d-na Rameshwari Nehru, personalitate marcantă a vieții publice indiene, era formată din 14 membri, iar cea japoneză din 23 persoane, printre care 12 membri ai dietei (parlamentului) de la Tokio.

Delegația sovietică, în rîndurile căreia se număra Nesmeianov, președintele Academiei de Științe, Nesterov, președintele Camerei de Comerț a U.R.S.S., mitropolitul Nikolai, compozitorul Kabalevski, scriitorul Korneiciuk; delegația chineză, avînd printre membrii ei pe scriitorul Mao Dun, pe Dr. Ma Yiu-chu, economist, președintele Universității din Pekin; delegațiile sosite din țările de democrație populară, în rîndurile cărora se numărau personalități ca: Z. Fierlinguer, președintele Adunării Naționale Cehoslovace, Oscar Lange, fost delegat al Poloniei la O.N.U. etc. — și-au adus aportul lor, la succesul dezbaterilor. Delegația romînă a fost formată din acad. Ștefan Nicolau și scriitorul Mihai Beniuc.

Ce sentimente i-au îndemnat pe acești oameni atît de diferiți să se întîlnească, să dezbată în comun problemele destinderii, să ajungă la hotărîri adoptate în unanimitate? Două au fost aceste sentimente, după cum le-a definit prof. Capitant în cuvîntul său de deschidere: „sentimentul neliniștii la gîndul pericolelor crescînde care amenință astăzi omenirea și sentimentul încrederii că stă în puterea oamenilor să oprească evoluția spre război".

In cursul dezbaterilor, care s-au desfășurat îndeosebi în comisii și subcomisii, au fost discuții aprinse, s-au confruntat și ciocnit păreri în diferite probleme ale situației internaționale. Rezultatul a fost însă că s-a ajuns la hotărîri de comun acord, că s-au legat prietenii trainice, că participanții s-au despărțit cu hotărîrea de a continua activitatea lor.

Nu este aceasta cea mai bună dovadă că înțelegerea și colaborarea sînt posibile?

Și dacă acest lucru a fost posibil la Stockholm, de ce n-ar fi posibil și între reprezentanții statelor, la Geneva, la O.N.U., în cadrul unor tratative internaționale care să dezbată din nou problema germană etc.? Marele adevăr care a fost reafirmat cu tărie în rezoluția generală a întîlnirii este acela pe care de altfel viața îl demonstrează tot mai convingător: coexistența pașnică între regimuri politice și sociale diferite este pe deplin posibilă, cu condiția ca să fie recunoscut tuturor popoarelor mari și mici, în drept și în fapt, dreptul de a dispune liber de soarta lor. Nu există problemă litigioasă care să nu poată fi rezolvată pe calea tratativelor, care trebuiesc continuate oricare ar fi dificultățile inițiale.

Forțele întunericului și agresiunii nu se dau în lături de la nimic pentru a împiedica destinderea, a torpila tratativele, a impune politica diktatului și a violenței în relațiile internaționale. Dar ele sînt din zi în zi mai izolate, mai neputincioase. O întîlnire ca aceea de la Stockholm n-ar fi fost cu putință cu 1—2 ani în urmă. La proiectata întîlnire din 1955 vor fi și mai mulți prieteni ai păcii. Așa cum a arătat Ilya Ehrenburg în cuvîntarea rostită în ziua închiderii întîlnirii (care coincidea cu ziua cea mai lungă a anului), la Stockholm s-a dovedit, o dată mai mult, că lumina răzbate și învinge întunericul.

Mitropolitul Nikolai de Kolomna și de Krutița, pe străzile Stockholmului, în zilele Conferinței.

Savantul englez John Bernal, membru al Societății Regale a Marii Britanii (Academia de Științe a Angliei), și reprezentant al Consiliului Mondial al Păcii, a fost ales la întîlnirea de la Stockholm membru în Biroul Conferinței Internaționale pentru slăbirea încordării în relațiile internaționale.

Un grup de personalități de frunte, reprezentînd pe partizanii păcii din R.P. Chineză și Japonia.

D-na Rameshwari Nehru, consilier al guvernului indian pentru problemele reconstrucției, și șefă a delegației indiene la Conferința de la Stockholm, fotografiată după una din reuniunile desfășurate la Casa Cetățeanului. →

fotocronica FLACARII

PĂPUŞARII

Păpușarul... Ni-l mai amintim, unii, cu duioșie. Un bătrîn gîrbov cu o flașnetă care repeta veșnic același cîntec. Cînd trecea prin vreun tîrg adormit, stîrnea hămăituri înverșunate și larma copiilor. Dintr-o cutie scotea, neînsuflețite, cu trupuri de cîrpă, păpușile. Apoi, ca prin miracol, cîrpa și ciotul acela de lemn colorat căpătau viață: trasă pe brațul mînuitorului, păpușa prindea să vorbească și să rîdă, să se înduioșeze ori să se înfurie...

Sînt secole de cînd păpușarii își poartă pe spinare tristețea și paravanul pliant, pe toate meridianele și pe toate paralelele globului. De lăsata secului și în săptămîna paștilor, răsărea prin bîlciurile Rusiei Petrușca cel Isteț, care se lua curajos la bătaie cu sergentul de stradă și cu doctorul. Păstorii de capre, coborîți din nordul cețos și sălbatic al Scoției la tîrgurile de vite, priveau ca vrăjiți năzdrăvăniile lui Punch, în timp ce meșteșugari din feudalele burguri germane ascultau serioși și gravi monologurile lui Hanswurst. Iar neastîmpăratul Cașparec număra — încă din secolul trecut — pe întreg podișul Boemiei, sute de frați asemănători lui...

Pe Vasilache al nostru îl puteai întîlni colindînd tîrguri moldovenești de pe la începutul secolului trecut. Se certa aprig cu soața-i, Mărioara, dar de cele mai multe ori, asemeni lui Petrușca, îl înfrunta și el cu un băț noduros pe polițaiul cel rău...

Oriunde ar fi apărut și oricum s-ar fi numit, păpușile acestea vii aduceau bucurie și aprobarea plină de satisfacție a celor ce-și vedeau asupritorii satirizați și demascați de micii și curajoșii prieteni.

IN CĂUTAREA LUI VASILACHE

Am pornit zilele trecute în căutarea lui Vasilache. Firește, nu am scotocit în cutia păpușarului. Și flașneta, și cutia din lemn vopsit, și rătăcitorul păpușar aparțin azi trecutului. Pe Vasilache l-am căutat la Teatrul de Stat „Țăndărică". Da, artiștii păpușilor au azi drepturi egale cu ceilalți artiști: un teatru adevărat, cu fotolii numerotate, cu scenă adevărată, cu bilete obținute la C. D. B. după „lupte seculare". Dar căutările mi-au fost zadarnice: nu l-am găsit. Mărturisesc că am încercat o dezamăgire adîncă. Cît de bine l-ar fi prins — gîndeam — să-i ia în răspăr pe leneși și pe birocrați, pe șperțari și pe demagogi!...

L-am cunoscut în schimb pe Țăndărică, un puști vioi și deștept, voinicos și plin de idei năstrușnice, cu care am călătorit în „Țara zăpezii" și am văzut toate numerele de estradă din „Umor pe sfori". Am făcut cunoștință cu Mălina cea neascultătoare și cu cei trei ursuleți, cu Ivan și cu năzdrăvanul său căluț cocoșat, cu sfioasa Bibi-Aișa și cu generosul Moș Gerilă. Am cunoscut zeci și zeci de păpuși care au jucat în cele 21 piese romînești și sovietice prezentate de teatru, în cei cinci ani de existență ai săi.

Dar nu m-am putut împiedica să nu-l regret pe tradiționalul nostru Vasilache, dat uitării de artiștii de la „Țăndărică"...

PĂRINȚII PĂPUȘILOR

Inainte vreme, păpușarul își făcea singur păpușa. Ii cioplea în lemn sau îi ticluia din carton presat chipul, iar nevastă-sa îi însăila din petice vechi hainele. Apoi, tot el o însuflețea, punîndu-și un fluieraș în gură pentru a căpăta o voce pițigăiată.

Păpușile care joacă azi pe scena Teatrului de Stat sînt răsfățate. Fiecare în parte are patru părinți: autorul piesei, care conturează caracterul personajului, pictorul, care concepe păpușa, actorul, care îi dă vocea, și mînuitorul, care o însuflețește.

Intîi, un scurt popas în atelierul pictorilor. Mai bine zis, al pictorițelor. Pentru că cele ce creează păpușile la Teatrul „Țăndărică" sînt două artiste: Ioana Constantinescu și Ella Conovici.

Iat-o și pe Maria Tănase, cîntînd, împreună cu un taraf, pe scena teatrului „Țăndărică". Dar, indiscrete, sforile care se văd și în fotografie trădează adevărata identitate a personajelor: sînt marionetele.

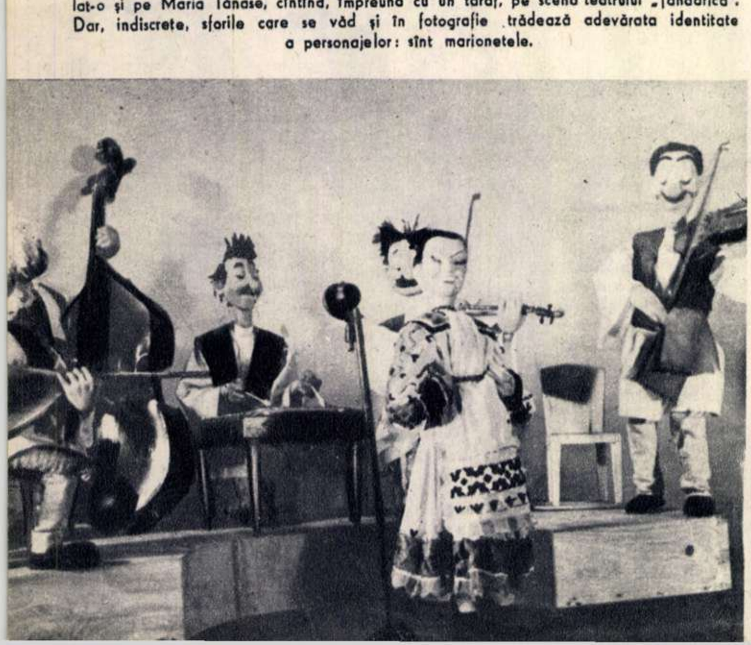

Atelierul își are pitorescul lui. Pretutindeni păpuși: capete cu păr din rafie, catifea neagră ori șiret roșu, piciorușe din lemn ori din pînză, borcane cu vopsea, pensule și machete în acuarelă. Pe un colț de masă stă, blazat, topindu-se de căldură cu căciula lui de miel, cu bondița și ițarii din suman, Țăndărică cel din „Țara zăpezii". Mi-l prezintă creatoarea lui, Ella Conovici, o dată cu celălalt Țăndărică, comperul spectacolului pentru adulți „Umor pe sfori". Păpușile seamănă: aceiași ochi albaștri, mari și vioi, cu sprîncenele înălțate a mirare veselă, același năsuc rotund și aer isteț. Dar par mai curînd doi frați decît una și aceeași păpușă. Primul e un băiețaș de la țară, care călătorește în vis printr-o feerică țară a fulgilor. E mai mic ca vîrstă, mai credul și mai naiv ca Țăndărică cel citadin, care ne conduce, șmecher, într-o zi de vacanță, la operă și la circ, la un antrenament de fotbal și la concertul unui taraf. Privesc capetele celor două păpuși și înțeleg mai bine că marea taină a reușitei păpușii este, în fond, găsirea expresiei ei cele mai caracteristice. Pentru că păpușa n-are mimică și își păstrează același chip — de o seriozitate comică dar plină de lirism — de-a lungul întregii acțiuni.

Pe mînuitori nu-i vezi din sală. Stau în spatele scenei, sus, pe un podium de lemn, și — aplecați peste o bară — transmit viață păpușii prin cei doi metri de fir subțire. Aceștia sînt marionetiștii. Ceilalți, păpușarii, țin deasupra capului, îmbrăcate pe brațe, păpușile pe care le însuflețesc prin mișcările mîinilor. Mînuitorii sînt — din cei patru părinți ai păpușii — cei care nu o trădează niciodată. Pictorul o părăsește în momentul cînd ultima articulație i-a fost legată cu sfoară. După ce i s-a imprimat vocea pe bandă de magnetofon, actorul vine să vadă păpușa din sală, ca spectator. Dar mînuitorul nu se desparte de ea niciodată. El este acela care joacă — ascuns privirilor publicului — și el este acela care face păpușa să joace. De fapt, munca marionetistului cu păpușa începe cu mult înainte. Atunci cînd i se fixează acesteia clencii și sînt legate firele. E un moment solemn: atunci se hotărăsc cum vor fi mișcările păpușii — molatice sau repezi, grațioase sau greoaie.

Numele mînuitorilor le cunoaștem din program. Dar de talentul, de personalitatea lor, luăm cunoștință prin păpușă. Cînd îl vezi pe Țăndărică cel neastîmpărat, care se ține de ghidușii și are mișcările iuți și jucăușe, o cunoști indirect și pe mînuitoarea lui, Dorina Tănăsescu. O femeie mică și oacheșă, cu ochi vii, expresivi, cu gesturi scurte și ener-

O trăsătură de penel, apoi încă una și pe chipul de lemn al păpușii chinezoaice înflorește un surîs enigmatic. In mîinile pictorițelor Ioana Constantinescu și Ella Conovici, figurile păpușilor capătă viață.

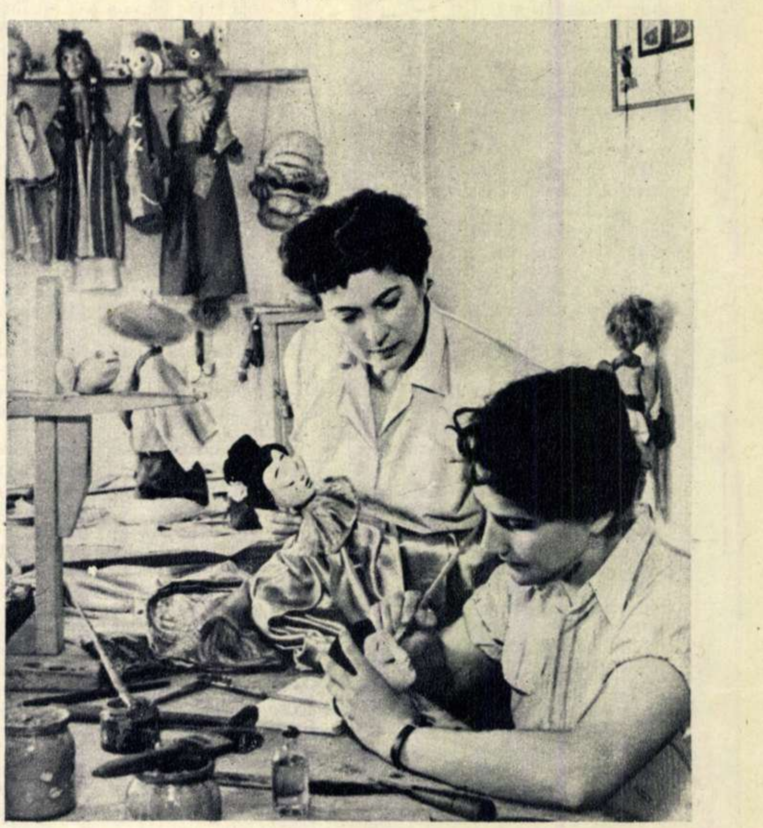

De sus, de pe podium, marionetiștii picură viață păpușilor prin vinele subțiri ale sforilor.

gice, plină de sensibilitate și vioiciune. E cea mai veche în teatru. Ea a învățat arta mînuirii pe cei mai mulți din colectivul marionetiștilor. De la ea a aflat tainele păpușii și Antigona Papazicopol, cealaltă mînuitoare de talent a colectivului, care a creat în „Umor pe sfori“ pe lordul John și pe grațioasa acrobată Isabela; păpușile ei nu seamănă însă de loc cu cele ale Dorinei — au mișcări mai calme, distinse, unduioase, fără ca acestea însă să scadă din ritmul spectacolului.

Cînd, cu cîțiva ani în urmă, R. Zolla se înscrisese la cursurile de mînuitori ce luaseră ființă pe lîngă teatru, se simțise la început stingher: munca cu păpușa i se părea nepotrivită pentru un bărbat (și el era om în toată firea; împlinise doar 20 de ani!) și pe deasupra mai era și singurul băiat într-un colectiv format numai din fete. Astăzi, Zolla îți mărturisește că nu s-ar mai despărți niciodată de păpușile lui. Și cine a văzut păpușile mînuite de el în „Umor pe sfori“ (leul, clovnul Zotto, m-selle Rossignol) își dă seama că tînărul acesta nu a greșit de loc, alegîndu-și profesiunea de artist-mînuitor.

Despre mînuitori s-ar putea scrie mult. Spațiul nu ne-o îngăduie. Nu pot fi trecuți însă cu vederea Carmen Stamatiade, Ritta Stoian, Justin Grad, Brîndușa Zoița, cîțiva din talentații artiști ai secției de păpuși pe mînă.

PRIETENII TEATRULUI

Teatrul „Țăndărică“ are mulți și fideli prieteni. Nu e vorba numai de cei o jumătate de milion de spectatori care i-au văzut piesele în București și în orașele din provincie în care au poposit cele 7 turnee ale teatrului (deși, nu multe teatre „de oameni mari“ se pot mîndri cu atîtea scrisori adresate de spectatori eroilor principali ai spectacolelor!). Prietenii aceștia mulți ai lui „Țăndărică“ și i-au făcut actorii teatrului, mai ales vara, în taberele de pionieri. Acolo actorii îi învățau pe micii lor prieteni arta mînuirii păpușilor. Și cît de mare le-a fost satisfacția cînd au văzut, la cîteva săptămîni după ce i-au învățat primele noțiuni, cum pionierii au prezentat ei singuri spectacole întregi!

Prieteni buni și-a mai făcut „Țăndărică“ și în colectivele celorlalte teatre de păpuși din țară, unde au plecat artiștii din București pentru a-i ajuta pe frații mai tineri ai lui „Țăndărică“...

Toți acești prieteni, ca și cei pe care teatrul și-i cîștigă zi de zi, așteaptă ca, în noul local în care-și va începe în toamnă activitatea, „Țăndărică“ să prezinte spectacole cît mai multe și mai frumoase. Iar acum, cînd „Țăndărică“ împlinește cinci ani, prietenii săi îi urează din toată inima: La mulți ani!

Sanda FAUR

Sportivii uzinei

Pămîntul mai purta încă, pe ici, pe colo, cîte o pată de zăpadă destul de mare, lîngă care ieșeau la iveală primele fire de iarbă.

In colțul din stînga al terenului, se așezase la sfat tov. Ștadler, președintele colectivului sportiv Metalul-„Clement Gottwald“, cu trei tovarăși de la Constructorul-„9 Mai“. Nu era rea propunerea de a conlucra pentru construirea noului teren sportiv. Cei de la „Clement Gottwald“ aveau terenul și cabana cu dușuri, iar cei de la „9 Mai“, mașini pentru lucrările de amenajare a terenului. Sportivii din ambele colective vor efectua multe ore de muncă voluntară și cu resursele interne vor duce treaba pînă la capăt.

Lucrările le-au început o dată cu sfîrșitul lunii mai și dorința lor este cá în cinstea lui 23 August pe noul teren de fotbal să se joace un meci; iar pînă la 7 Noiembrie sînt hotărîți să termine toate lucrările. Nu vom mai avea mult de așteptat și în raionul Gheorghe Gheorghiu-Dej va fi dată spre folosință sportivilor o nouă bază, la care au muncit și s-au ajutat între ei sportivii din colectivele Metalul-„Clement Gottwald“ și Constructorul-„9 Mai“.

BOXUL — UN SPORT IUBIT LA „CLEMENT GOTTWALD“

Chiar la etajul II, lîngă sediul colectivului sportiv, se află sala de sport. In fiecare zi, timp de două ceasuri încheiate, își fac aci pregătirea tehnică pugiliștii colectivului. La antrenament ai să afli de obicei cîte 15—16 oameni.

Dacă ai privi prin prisma vederilor lui Marin Stănescu, antrenorul de box, nu ai avea nevoie să mai ceri explicații. E destul să afli că din rîndurile tinerilor care se pregătesc sub îndrumarea lui mulți au ieșit învingători în competiții amicale sau în cadrul diferitelor campionate.

La Cîmpulung-Moldovenesc, unul din ei, „greul“ Nicolae Cristescu, a terminat neînvins toate fazele campionatului republican de juniori. In partida decisivă cu Ștefan Marcoviceanu, a resimțit însă condiția fizică. Antrenorul Marin Stănescu i-a semnalat această deficiență, care a cîntărit foarte mult în balanță, la întîlnirea de la Cîmpulung-Moldovenesc.

Pregătire fizică permanentă: la coardă, la sac! Acestea îi cere el lui Cristescu, la fiecare antrenament. Și elevul înțelege importanța deosebită pe care o are condiția fizică.

In această secție mai activează destui sportivi destoinici. Așa cum sînt Ion Roșca, campion al regiunii București la categoria mijlocie ușoară, Constantin Iamandi, Gh. Bariciu și alții.

CEI PATRU CANOTERI

„Inainte de a ieși pe lac, nu ploua, era puțin înnourat și nu puteam bănui că are să fie timp urît. Eu cu Selim am luat caiacul de doi, cel negru, Dumitru și Năstăsescu pe cel albastru, și am pornit-o.

Nu a trecut decît un sfert de ceas și totul se învăluise într-o umbră cenușie în care mocnea ploaia. In scurt timp apoi au venit primele picături de ploaie, mari și reci. Nu ne mai puteam continua antrenamentul. Am pornit-o rapid spre debarcader. Făcînd o mișcare greșită am scăpat din mînă padela. Am dat s-o prind, dar... caiacul s-a răsturnat. Ce a mai urmat să spună Năstăsescu, că el n-a căzut în apă...“

Cei din jur, băieții de la bobinaj-motoare, au izbucnit în rîs. Nicoară e un bun povestitor, tocmai de aceea a fost el ales să povestească băieților pățania primului lor antrenament în aer liber, făcut acum trei luni pe lacul Herăstrău.

— Să ne spună mai departe tot Nicoară, ceru un glas de alături.

La insistențele tovarășilor, Nicoară le-a povestit cum a ajuns la mal, el împingînd caiacul și Selim aducînd ramele, cum au ajuns apoi acasă, cum au istorisit celorlalți tovarăși din secția de canotaj întîmplarea și altele.

Dar pauza de prînz nu e decît de

Pauza a luat sfîrșit și, o dată cu ea, și discuțiile despre sport. Cei patru canoteri s-au apucat să repare un motor. Acum, este singurul lucru ce-i preocupă.

Antrenamentul s-a terminat. In curînd se va însera. Cei doi prieteni, Ilie Bărbulescu (dreapta) și Petre Caloș se îndreaptă spre oraș.

o jumătate de ceas. S-au răspîndit cu toții la bancurile de lucru. Macaraua a intrat în funcțiune, iar pe masa unde lucrează cei patru canoteri a fost adus un electro-motor vechi. Și s-au apucat de lucru...

*

E după amiază și pe lacul Herăstrău zeci de bărci, caiace, schifuri, yole, străbat în lung și în lat luciul apei.

Selim, Nicoară, Dumitru Constantin și Năstăsescu de la bobinaj-motoare s-au împărțit în două echipaje: primul, Selim cu Nicoară, al doilea, Dumitru cu Năstăsescu. Vor face o cursă de 1000 metri și drept loc de pornire au ales debarcaderul. Cele două caiace s-au aliniat, Nicoară a dat semnalul de pornire și cursa a început.

De la primele lovituri de padelă, echipajul Dumitru-Năstăsescu a luat un avans de cîțiva metri. Cu toate eforturile pe care le-au depus Selim și Nicoară, pînă la intrarea în turnantă n-au reușit să-i ajungă. Cu cîțiva zeci de metri însă înainte de pontonul debarcaderului, caiacul lui Selim și Nicoară a țîșnit înainte. Incă trei lovituri și linia de sosire a fost trecută.

Pînă în prezent nu s-au întrecut oficial între ei. Impreună, însă, au concurat de multe ori. La un concurs de canoie, organizat de curînd de asociația Locomotiva, echipajul asociației Metalul a venit imediat după Constructorul, care a ieșit cîștigător.

„Noi, spunea Selim, cînd am hotărît să formăm brigada de muncă, ne-am făgăduit că totdeauna vom fi uniți și vom învăța unul din ceeace știe celălalt. Pînă acum acest principiu n-a fost călcat, nici în muncă, nici în sport, și sperăm ca și de acum înainte să-l respectăm cu aceeași strictețe. Brigada și echipajul nostru de patru doresc să obțină numai rezultate bune“.

STRUNGARUL ILIE BĂRBULESCU A ÎNDRĂGIT CICLISMUL

... Terminase lucrul și în carnetul pe care-l păstra în sertar trecuse cu un creion roșu: „șase șpinguri = 200 la sută“. Ii citeam pe față mulțumirea. Nu-i ușor să dai două norme zilnice.

Activitatea zilnică a lui Ilie Bărbulescu nu se rezumă însă numai la munca pe care o depune în fabrică. Pînă în seară se mai pot face multe, chiar foarte multe.

S-a întîlnit la ieșirea de la strungărie cu Petre Caloș și împreună am plecat spre colectivul sportiv.

Dacă ai sta să asculți cum a ajuns să dea două norme zilnice, să-ți vorbească despre sfaturile primite din partea maiștrilor, despre felul cum aplică metoda de tăiere intensivă a metalelor a inovatorului sovietic Kolesov, desigur că ți-ai face o imagine clară a drumului parcurs de Ilie Bărbulescu.

Mi-a vorbit și despre peripețiile prin care a trecut pînă a ajuns ciclist. Debutul și l-a făcut o dată cu cursa organizată de Comitetul pentru Cultură Fizică și Sport al raionului 23 August, pe șoseaua București-Urziceni. La început a mers prea tare, spre sfîrșit a slăbit, dar păstrînd o voință tenace a sosit totuși între primii zece. Greșeala pe care a făcut-o a constituit punctul principal pe care mai apoi a pus accent la antrenamente antrenorul Nicolae Țapu.

In concursurile care au urmat, cel de 50 kilometri pe șoseaua București-Alexandria și cel de pe șoseaua București-Oltenița, Ilie Bărbulescu s-a prezentat cu experiența primului concurs și, căutînd să aplice cele învățate, a reușit să ocupe locul de frunte.

Am trecut de colț și am ajuns la clădirea nouă, unde își are sediul colectivul sportiv al întreprinderii.

Ilie Bărbulescu a aruncat o privire scurtă tovarășului său de muncă și întreceri, Petre Caloș.

„Luăm bicicletele și o pornim spre Găești. Șoseaua este bună, timpul la fel... Mergem?“

Petre Caloș a dat scurt din cap și în mai puțin de cinci minute cei doi trecuseră de mult de colțul străzii. De acum, trei ceasuri încheiate ei vor stăbate peste 50 de kilometri. Dimineața lupta cu normele, după amiază lupta cu kilometrii!...

DESPRE CELE DOUĂ ECHIPE DE FOTBAL

In campionatul regional de fotbal, locul zece în clasament este ocupat în momentul de față de echipa colectivului Metalul-„Clement Gottwald“. Un loc 10 și... atît. Dacă ai să întrebi pe oricare membru din conducerea colectivului ce părere are despre comportarea echipei de fotbal, răspunsul nu va întîrzia să vină: „nu avem o bază sportivă pe care să se poată face antrenamentele“. E adevărat că în raionul Gh. Gheorghiu-Dej terenurile de fotbal sînt încă puține față de numărul în permanentă creștere al echipelor, dar aceasta nu este singura cauză a comportării sub nivel a fotbaliștilor de la „Clement Gottwald“.

Să luăm de exemplu problema antrenamentelor echipei. Regulat sînt prezenți la antrenamente Nicolae Eparu, Dumitru Preda, Petre Voiculescu, Fane Dumitrașcu, tineri care înțeleg pe deplin rolul pe care îl are într-un meci de campionat o temeinică pregătire. Dar ce să faci dacă nu numai la antrenament, dar chiar atunci cînd este programat un meci, se mai găsesc tineri ca: Gheorghe Stancu, Gheorghe Burcea și Ion Sima, care nu vin din diferite motive personale! Este o urmare a slabei munci educative duse în cadrul secției de fotbal. Tocmai de aceea nu mai necesită explicații faptul că, în cele mai multe dintre întîlnirile susținute în cadrul campionatului regional, echipa a trebuit să plece steagul. In fața Științei-C.R.B. cu 2-1, în fața Flamurei Roșii-F.R.B. cu 2-0 și altele.

Echipa merge slab, nicidecum „mulțumitor“, cum crede președintele colectivului sportiv, tovarășul Ștadler. Probabil că și automulțumirea președintelui contribuie la aceasta.

Nu constituie o surpriză faptul că și echipa de juniori merge la fel. Cu toate că stă mai bine în clasamentul campionatului regional — ocupînd locul 6 — situația nu diferă cu nimic.

DESPRE G. M. A. ȘI UNELE DISCIPLINE NEGLIJATE

Complexul sportiv G.M.A. trebuie să stea la baza activității sportive a fiecărui colectiv. Insă la „Clement Gottwald“ lucrurile nu stau tocmai așa. Munca colectivului pe această linie este ca și inexistentă, și asta pentru faptul că nu există destulă preocupare pentru atragerea tineretului la trecerea normelor.

Ca să fie mai clar, trebuie arătat că la „Clement Gottwald“ din totalul de membri, pe care îi numără colectivul sportiv, numai o mică parte sînt purtători ai insignei și doar... cîțiva sportivi sînt purtători ai insignei G.M.A. gr. II.

Se poate vorbi cîte ceva și despre volei și popice, două secții care își plîng soarta. Prima, din cauză că lipsește un antrenor calificat, ceea ce face ca membrii din secție, majoritatea începători, să nu poată învăța multe; a doua, fiindcă este rezervată exclusiv... bătrînilor. Nu zice nimeni să nu facă și cei mai în vîrstă sport, dar e bine ca sportul popicelor să fie îmbrățișat și de cei tineri. Pentru popularizarea lui, conducerea colectivului sportiv nu a făcut nimic. Cel puțin așa vorbesc rezultatele.

Gimnastica și atletismul sînt și ele copii vitregi ai colectivului. Nu li se înțelege importanța și nu sînt folosite pentru educarea fizică a muncitorilor.

*

La „Clement Gottwald“ sînt multe realizări pe linie sportivă. Este însă condamnabil ca, în condițiile pe care statul nostru democrat-popular le-a creat dezvoltării sportului, să nu se acorde suficientă atenție unor discipline sportive a căror practicare ar aduce membrilor colectivului numeroase satisfacții.

Petre MIHAI

Cursa a început... De acum întrecerea e deschisă. Dumitru — Năstăsescu (caiacul din primul plan) și Selim — Nicoară (caiacul din planul al doilea) dau lupta pentru primul loc...

REZULTATUL CELUI DE AL DOILEA CONCURS DE JOCURI DISTRACTIVE AL „FLACĂRII"

Organizarea celui de al doilea concurs de jocuri distractive al revistei noastre a fost bine primită de cititori. După apariția ultimei serii de jocuri, la redacție a sosit un mare număr de scrisori ale participanților — cu mult mai mare decît la primul concurs — conținînd nu numai dezlegări, dar și propuneri, sugestii, observații critice ale cititorilor.

La încheierea lucrărilor de calculare a punctajelor s-a constatat egalitatea rezultatelor obținute de cîțiva dezlegători dintre cei mai de frunte. Pentru a nu se recurge la tragerea la sorți, s-a mărit cu încă două numărul premiilor acordate.

Ca urmare, cele 46 de premii au revenit următorilor dezlegători:

PREMIUL I (1000 lei numerar): Liviu Șt. Baicu — ofițer activ M. F. A. Constanța (356 puncte).

PREMIUL II (800 lei numerar): Elena C. Niculescu, salariată la întreprinderea „Electro-Izolantul" — București (347 puncte).

PREMIUL III (500 lei numerar): Mircea Homorodean — cercetător științific la Institutul de Lingvistică al Academiei R.P.R. —Filiala Cluj (336 puncte).

PREMIUL IV (300 lei numerar): Nicolae Ieva, tehnician la Sfatul Popular al raionului Tr. Severin (329 puncte).

Cîte un abonament pe un an la revista „Flacăra": Constantin Teodorescu — Tg. Jiu (325 puncte); Rodica Anastasescu — București și Laurențiu Sava — Constanța (ambii cîte 323 puncte); Aurel Drîngă — Or. Stalin (320 puncte); Vasile Chiriță — București (317 puncte); Nicolae Traian — București (316 puncte) ; Mircea Gherman — Timișoara și Mircea Dumitrescu — București (ambii cîte 313 puncte); Elisabeta Dan — Timișoara (312 puncte) și Maria Ciuchi — Bacău (311 puncte).

Cîte un abonament pe șase luni: Andrei Debie — Ploești (309 puncte); Cezar Rădu scu — București și Petre Cristofor — București (ambii cîte 308 puncte); E. Scărlătescu — com. Codlea, regiunea Stalin (307 puncte); Ileana Abrudan — Cluj, Grigore I. Matei — București, Nicolae Gh. Constantin — București, Ion Mitroiu — Pașcani și Mucenic Cristea — Timișoara (toți cinci cîte 306 puncte); Petre I. Bieltz — Ploești și Maria Adela Leonida — București (ambii cîte 305 puncte).

Cîte un abonament pe trei luni: Ion Spirescu — București, Andronie Negrea — București și Vasile Oprea — București (toți trei cîte 304 puncte); Octavian N. Chirilă — București (303 puncte); Stănică Fl. Ionescu — București și Teodor Gălățeanu — București (ambii cîte 302 puncte); Nicușor I. Bealcu — Giurgiu și Constantin Ungureanu — București (ambii cîte 301 puncte); Gheorghe Niculescu— București, Gheorghe Gh. Coconea — Ploești și Cornel Axente — com. Scăieni, regiunea Ploești (toți trei cîte 300 puncte).

Cîte un premiu în cărți: Petre Frangopol — Iași, Elena Gașpar — com. Codlea, reg. Stalin, Silviu Filipovici — București și Alexandru Pîrvu — București (toți patru cîte 299 puncte); Valeriu Dumitrescu — București, Dumitru D. Marin — București, Alexandru Muscă — București, Virgil Lăzărescu — București, Ioan Mușat — com. Chitila, regiunea București și Ștefan Pîrvulescu — București (toți șase cîte 298 puncte).

DEZLEGĂRILE JOCURILOR

SERIA I

SEARA IN EGIPT, PE MALURILE NILULUI: Autorul a făcut numeroase greșeli. Hipopotamul, tigrul, gorila, urangutanul, cangurul, morsele și pinguinii nu trăiesc în Egipt. Bradul și mesteacănul sînt copaci care cresc mult mai la nord, iar pagoda este o construcție specifică Asiei răsăritene.

CALCUL REBUSIST

$$\begin{array}{ccc} 18 \times & 6 = & 108 \\ + & \times & : \\ 18 \times & 3 = & 54 \\ \hline 36 : & 18 = & 2 \end{array}$$

DOMINOUL SILABELOR: Copil — Pildă — Dădu — Dura — Rață — Tată — Tăcea — Ceapă — Pată — Tabu — Bunic.

LIGAMENTE: Predeal, Galați, Anina, Brăila, Cluj, Arad, Iași, Reșița.

MONOVERB : Er — o — are.

ANAGRAMA: Zarvă — Varză.

NINGE!: Orizontal: flori — basm — râpă — polei — ad — ic — arba — morsă — rea — c — geam — lapoviță — za — fân — plapomă iliaș — a — iu — avalanșe — ape — uz — lupi — atac — ino — răci — onor — țurțuri — patinaj — poleia — t — nămeți — afla — cârnă — adi — iac — ierni — ier — sănii — rondel — ceai.

SERIA II

„FABULE " DE CRÎLOV: Orizontal: broască — panteră — cuartet — d — maimuță — motan — sgârcit — istov — oc — bame — leu — ipsa — lu — bou — tu — gâște — ae — sel — iscă — z — i — stup — l — ești — acre — e — an — ac — ni — ja — știucă — jucată — o — crin — efor — r — bric— tactician — cili — oa — alin — rar — sido — uc — listă — diamant — arapi — do — șerpi — marin — si — trimes — piatră.

PROBLEMA: Jocul admite o infinitate de soluții. Dăm aici cîteva din ele:

$$5 \times 5 + 5 = 30$$

$$6 \times 6 - 6 = 30$$

$$3^3 + 3 = 30$$

$$\sqrt{100} + \sqrt{100} + \sqrt{100} = 30$$

MONOVERB LITERAR: Ne — în — frînți — i.

PROBLEMA:

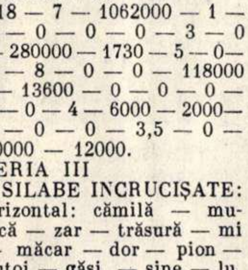

CIFRE GRĂITOARE: Orizontal: 10 — 2 — 7 — 218 — 7 — 1062000 — 1 — 4 — 0 — 0 — 0 — 3 — 0 — 280000 — 1730 — 5 — 0— 0 — 8 — 0 — 0 — 118000 — 13600 — 0 — 0 — 0 — 6 — 0 — 4 — 6000 — 2000— 5 — 0 — 0 — 3,5 — 0 — 50000 — 12000.

SERIA III

SILABE INCRUCIȘATE: Orizontal: cămilă — muzică — zar — trăsură — mi — măcar — dor — pion — butoi — găsi — sine — lu — casă — la — panama — lu — berechet — repetă.

REBUS:

El e sol precum se vede
Mă-sa l-a trimis în sat
Vezi de-aceea-i încruntat
Și se-avîntă și se crede
Că-i bărbat.

(din poezia „Iarna pe uliță")

JOCUL SINONIMELOR: Dîră — Urmă — Sfîrșit — Fine — Delicate.

PROBLEMA: Paginile 9 și 10 se găsesc pe aceeași filă a cărții; deci între ele nu se poate afla nici un leu.

CRIPTOGRAFIE LITERARĂ: Șed și tot șed la ședințe.

CU FERESTRELE DESCHISE: Orizontal: Institute — naiv — ion — cățea — st — etruscă — u — pac— crez — alam — rai —t — siret — a — osma — sais — re — secret

CUVINTE INCRUCIȘATE: Orizontal: Cigorin — răbdare — a — ar — nebun — os — n — si — arc — a — urc — re — cap — sam — cal — măr — a — o i — sobol — aa —g — dumas — s — m — altai — ar — discoboli — se — ac — l — o — i — b—sk — er —botvinnic — em — necaz — i — a — negru — g — un — atâți — ca — s — lat — id — s — na — pat — eu — damă — aden — ta — z — ra — iliri —op — n—apărare—șatrang.

SERIA IV

LA VINĂTOARE: Orizontal: vânătoare — prepelicar — adipoasă — scotocitori — năut — setter — iar — atac — apr — tezaur — aclam — abo — tocmi — atrage — anin — as — siam — sos — a — nt — sp — triat — e — ați — risc — voci — et — ep — amici — țap — a — sn — ae — i — râs — tic — decalibrare — soră — uvar — țipătoare — rabar — ionică — ogar — egretă — e — crapi — orar — stăncuță — aer — lostriță — n — erete.

ȘTIȚI SĂ COMPUNEȚI CUVINTE INCRUCIȘATE?: Orizontal: isac — acel — atractivă — mr — lei — it — banan — ada — lentile — rug — râșni — oc — mat — tr — licitații — atac — ceas.

JOCUL SINONIMELOR: flamă, flăcăraie, pălălaie, bobotaie de foc, focșor, pîrjol de foc, arșiță de foc, limbi de foc, incendiu etc.

ALPINISM: Poale — poate — poște — paște — parte — carte — curte — culte — Culme.

MAI MULT, MAI BUN: 1. Stor — i — Rosti. 2. Note — s — Eston. 3. Roti — z — Zorit. 4. Clei — e— Elice. 5. Orar — t — Rotar. 6. Cine — v — Vecin. 7. Teme — i — Emite.

Citite în continuare inițialele și finalele dau: Rezerve interne.

DOUĂ CRIPTOGRAFII TEATRALE: Sînziana și Pepelea — Inșir'te mărgărite.

PROBLEMA : Imaginea reprezintă capul mărit al viespei.

MONOVERB: Des — t — in — de — re.

SERIA V

ECONOMICĂ: Orizontal: Prețdecost — record — pia — ido — u — cerc — muncitor — t — acord — nas — emi — actor — pritocea — e — le — iris — db — a — ace — ilău — nava — minut.

JOCUL SINONIMELOR: Travaliu — trudă — zbucium — operațiune — acțiune — execuție — producție — înfăptuire — sîrguință — hărnicie — încordare — etc.

MONOVERB DETERIORAT: A — variat și Variat-ă.

ARITMETICĂ INCRUCIȘATĂ: Orizontal: Civil — o — ovid — mici — o — o— i — ci — do — lic — cloci.

PRIMUL FILM SPECTACOL ROMÎNESC: Orizontal: Joițica — Agamiță — Bal — Farfuridi — Ași— Ergo — Talianu — Arin — L — Aba — Ma — Pt — Ale— I — Ic — Ilia—Este — Ct— — Gazetă — Râsgăi — Ataca — Suiră — Naht — Luat — Va — Gg — Vers — Maia — Anita — Tiran — Scaeți — Tumult — Iu —Film — Pori — Eo — L — Fac — Od — Le — Cca — N — Ison — Alegeri — Arși — Uit — Pristanda— Teu — Comedie — Regizat.

CRIPTOGRAFIE ASTRONOMICĂ: Stele căzătoare.

MONOVERB: Spart — a — cu — s.

MONOVERB ASTRONOMIC: E — c — lipsă.

PROGRAM MUZICAL : Beethoven, Enescu și Haciaturian.

SERIA VI

DREPTUNGHI : 1. Amic — Calm. 2. Urzi — Inși. 3. Raid — Date. 4. Emit — Tril. 5. Lear — Roșu. 6. Bani — Idol. 7. Artă — Acut. 8. Reda — Acru. 9. — Acum — Maur. 10. Nasc — Club. 11. Goni — Iată. 12. Amor — Rost. Citite în continuare inițialele dau: Aurel Baranga, iar finalele: Mielul turbat.

CUVINTE INCRUCIȘATE ILUSTRATE: Orizontal: Animal — notă — za — ițari — c — mare — la — azi — laț — lacăte.

PATRAT: Orizontal: Fallada — Plenară — Cranach— Brocart — Tratare — Ilustru — Flamură.

(Continuare In pag. 32)

CEL MAI VECHI SEISMOGRAF DIN LUME

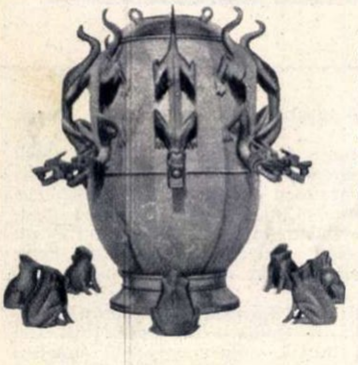

Astronomia chineză s-a ridicat pe trepte înalte din cele mai vechi timpuri. Incă din primele secole ale erei noastre, în Marele Imperiu Chinez se făceau cercetări astronomice de mare precizie. Astronomii chinezi izbuteau să prevadă eclipsele și alte fenomene cerești.

Poporul care a dat lumii hîrtia și praful de pușcă, busola și porțelanul, a creat și primul seismograf — aparat care înregistrează cutremurele de pămînt.

In regiunile muntoase ale Chinei, secole în șir populația suferise cumplit de pe urma cutremurelor catastrofale. Era necesar să se știe măcar unde și cînd se produceau cutremurele, pentru a se putea veni mai repede în ajutorul sinistraților, care, în cele mai multe cazuri, rămîneau izolați sub dărîmături și condamnați pieirii.

In anul 132 al erei noastre, adică în urmă cu mai bine de 18 secole, marele savant și astronom chinez Cian Hen, după cercetări neobosite, a construit primul seismograf din lume. Ceea ce-i uimitor la acest aparat străvechi este simplitatea construcției lui și totodată precizia cu care înregistrează mișcările scoarței terestre.

Iată în cîteva cuvinte cum se prezenta seismograful lui Cian Hen. El e format dintr-un corp de alamă, avînd forma unui vas răsturnat, pe suprafața căruia sînt fixați opt dragoni. In gura fiecărui dragon se află o bilă metalică. In jurul vasului sînt așezate opt broscuțe cu gura larg deschisă. Inăuntrul vasului este fixat un ax metalic — un pendul vertical, a cărui parte de jos este mult mai subțire decît cea de sus. Din gura dragonilor pînă la ax pornesc opt pîrghii mobile articulate.

In momentul cutremurului, pendulul înclinîndu-se, apasă pe o pîrghie, gura dragonului se deschide și bila cade drept în gura deschisă a unei broaște. Aceasta indica savanților direcția în care a avut loc cutremurul.

Contemporanii lui Cian Hen au manifestat multă neîncredere față de invenția acestuia. Părea absolut imposibil ca un vas cu dragoni și broaște să poată înregistra cutremurele ce au loc la distanțe mari. Cu toate acestea, cînd în partea apuseană a provinciei Gansu a avut loc un cutremur și vasul lui Cian Hen a semnalat aceasta înainte ca vestea să fi fost adusă de acolo de vreun sol, orice urmă de îndoială și de neîncredere față de noul aparat a dispărut.

Mai tîrziu, nu se știe prin ce împrejurări, seismograful lui Cian Hen a dispărut. Abia în anul 1951, pe baza însemnărilor din biografia lui Cian Hen, savanții din R.P. Chineză au reconstituit în lemn modelul seismografului și l-au dăruit Prezidiului Academiei de Științe a U.R.S.S., care îl păstrează în Muzeul ei antropologic și etnografic.

(După „Tehnica molodioji")

Jocuri distractive

DEZLEGĂRILE JOCURILOR

(Continuare din pag. 31)

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE: 1. La ecuator (din cauza forței centrifuge care fiind acolo mai mare absoarbe o parte din greutatea corpurilor). 2. Insulele Noua Siberie, alcătuite din gheață peste care s-a depus zăpadă și nămol înghețat. 3. In Marea Caspică și în Lacul Baical. 4. Nu; el ajunge la o insulă cu numele Somerset din nordul Americii, unde se află polul magnetic de nord al pămîntului. 5. La poli. 6. Polul nord; acolo raza pămîntului este cea mai scurtă.

JOCUL SINONIMELOR: A zidi, a clăi, a grămădi, a înființa, a confecționa, a da naștere, a produce, a compune, a monta, a realiza, a ctitori etc.

ROMB SILABIC GEOGRAFIC: Orizontal: Ob— Turcia — Obcina mare — Amazon — Re.

MONOVERB: Ante — ri — or.

CUVINTE INCRUCIȘATE: Orizontal: Agricolă — timp — granulate — ții — răsări — estici — op — te — ul — rt— n — mecanizată — te — i — act — ajutor — nara — preparat — imobilă — a — agr — meșină — c — prea — selectoare — c — stră — araci — at — iei — atelier — o — scînteia — ruhr.

ARITMOGRIF

Inlocuind cifrele cu litere veți găsi pe rîndurile orizontale și pe verticala A—B 14 localități balneo-climaterice din R.P.R.

✓

					A							
14 O	18 L	7 A	12 N	6 E	5 S	13 T	15 I					
			1 M	7 A	18 L	12 N	7 A	5 S				
	4 V	7 A	13 T	17 R	7 A	11 D	14 O	17 R	12 N	6 E	15 I	
			5 S	15 I	12 N	7 A	15 I	7 A				
		3 B	16 U	19 Z	15 I	7 A	5 S					
		8 H	6 E	17 R	20 C	16 U	18 L	7 A	12 N	6 E		
	20 C	7 A	18 L	15 I	1 M	7 A	12 N	6 E	5 S	13 T	15 I	
			6 E	2 F	14 O	17 R	15 I	7 A				
	4 V	7 A	5 S	15 I	18 L	6 E	17 R	14 O	7 A	I 15	T 13	A 7
		9 P	17 R	6 E	11 D	6 E	7 A	18 L				
	4 V	15 I	20 C	13 T	14 O	17 R	15 I	7 A				
			5 S	14 O	4 V	7 A	13 T	7 A				
				3 B	7 A	19 Z	12 N	7 A				
					B							

CHIMIE

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	C	A	T	A	L	I	Z	A	T	O	R
2	A	L	U	M	I	N	I	U	■	Ç	L
3	L	I	T	I	U	■	N	■	V	I	D
4	O	Z	O	N	■		C				
5	M	Ă	R	E	Ș	C	■				
6	E	R	I	■	E						
7	L	I	■	A	C						
8	■	N	O	N	A	N	■	R	H	■	■
9	S	A		A	R			■	S	U	C
10	I	■	A	L	A	U	M	I	■	R	A
11	B	A	T	N	■	■				A	P
12	U	P	■	Z	A	H	A	R	I	N	B
13	M	E	T	A	L	■				I	A

ORIZONTAL: 1. Substanță care mărește viteza unei reacții chimice. 2. Metal alb și ușor cu largă întrebuințare în industrie — In clor! 3. Un alt metal alb și ușor — Gol fizico-chimic. 4. Formă alotropică a oxigenului — A provoca mărirea puterii de absorbție față de gaze și lichide la cărbunii de lemn. 5. Ceea ce fac microscoapele — Acetilenă. 6. Erbiu și iod! — Cea mai simplă hidrocarbură olefinică. 7. Litiu — Lichid înăcrit puțin cu ajutorul unui acid. 8. Hidrocarbură aciclică saturată, cu nouă atomi de carbon în moleculă — Ruteniu. 9. Element din familia pămînturilor rare — Substanță lichidă extrasă din plante. 10. Sulfat dublu de potasiu și aluminiu (pl.) — Radiu. 11. Lovești — Făină de susan, materie primă pentru fabricarea halvalei. 12. Uraniu și fosfor! — Substanță cu un conținut mare de zahăr. 13. Element din una dintre cele două mari grupe ale chimiei — Despărțit în intervale mai mari.

VERTICAL: 1. Clorură mercuroasă — Materie grasă produsă de glandele sebacee. 2. Materie colorantă — Din punct de vedere chimic poate fi: pură, minerală, oxigenată etc. (pl.) 3. Așa pot fi considerați catalizatorii pentru unele reacții — Apă în stare solidă. 4. Derivați ai amoniacului — Descompunerea corpurilor compuse în elementele componente în scopul identificării compoziției lor. 5. Litiu și uraniu! — Plantă din care se fabrică secărică și amidon — Aluminiu. 6. Indiu — Element radioactiv cu proprietăți chimice asemănătoare cu ale lantanului. 7. Metal alb-albăstrui folosit în aliaje pentru protecția artificială a oțelurilor etc. — Iod fără nimic! — Muncitor în ramura alimentară a chimiei, specialist în prepararea unui derivat al laptelui. 8. Aur — Metaloid alb-albăstrui cu proprietăți asemănătoare celor ale sulfului — Incă o dată! 9. Materii nutritive acumulate în ou — Talent. 10. Mineral cristalizat în sistemul rombic, de culoare verde sau galbenă și cu luciu sticlos — Lipsiți de frumusețe. 11. Rodanură de amoniu — Parte a unei uși.

COPERTA I-a: La oțelăria Combinatului Metalurgic Reșița. Prim oțelarul Ion Roman și Vicent Leotki urmăresc „fana" (oala de turnare) care alimentează cuptorul cu fontă. In cîteva ore, șuvoiul incandescent va fi transformat în oțel.

COPERTA IV-a: Irinel Liciu, primă solistă a Teatrului de Operă și Balet al R.P.R., în rolul dansatoarei chineze Tai Ho din baletul sovietic „Macul Roșu" de R. Glier. Noua redacție scenică a acestui balet — sub conducerea artistică a lui M. Gabovici, artist al poporului din R.S.F.S.R. — a însemnat un mare succes al primei noastre scene lirice.

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 56 Tel. 7.60.10 Int. 1788 **ABONAMENTE:** la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **PREȚUL ABONAMENTELOR** 3 luni: 9 lei 6 luni: 18 lei un an: 36 lei

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

CARNET EXTERN

PASIUNE PENTRU ȘTIINȚĂ

Au sosit în Creta nu demult. Sînt 40 la număr, înarmați cu legitimații de profesori ai universităților din Heidelberg, München și alte orașe vest-germane. Au și pașapoarte, eliberate de guvernul federal de la Bonn, și întărite cu vize americane.

O dată ajunși pe pămîntul cretan, s-au pus pe treabă. Zile de-a rîndul ei aleargă pe coastele stîncoase ale insulei, trec cu automobilele lor peste plantații, fotografiază terenurile, privesc prin teodolite și-și notează în carnetele lor de savanți observațiile „științifice" pe care le fac. In urmă-le și sub comenzile lor traduse din germană, se execută săpături și construcții al căror rost nu apare limpede, la prima vedere, oricui...

Cine sînt acești 40 de reprezentanți ai „kultur"-ului junkerilor prusaci care au executat această nouă invazie a Cretei? Presa din Atena pretinde că e vorba de un grup de istorici și arheologi veniți din Germania occidentală pentru „cercetări științifice". Cretanii, care i-au mai cunoscut în anii trecuți — cînd se lansaseră cu parașutele din înaltul azuriu al cerului mediteranean pentru a introduce în insula lor, ca și în întreaga Grecie, „noua ordine europeană" — nu prea dau crezare palavrelor presei ateniene. Ei văd de altfel prea bine că savanții germani nu scurmă pămîntul Cretei pentru a scoate la suprafață niscaiva monumente ale antichității. Ci că, dimpotrivă, atunci cînd în săpăturile lor dau de coloane dorice, de minunate statui sau de capiteluri sculptate în marmoră, arheologii de la Bonn le aruncă cu dispreț într-o parte. Iar cînd peste săpături se toarnă betonul, devine clar că din ceea ce se construiește aici nu vor rezulta reconstituiri de temple închinate lui Zeus sau înțeleptei zeițe Athena, ci mai curînd construcții ce seamănă a cazemate, cazărmi, piste pentru decolarea avioanelor cu reacție...

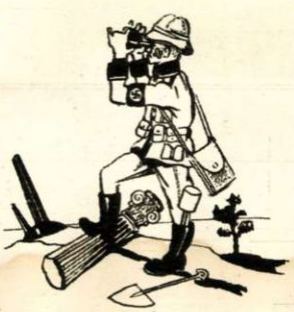

...Știam de o veche pasiune pentru știință a hitleriștilor: pasiunea pentru cercetări în domeniul medicinei. Ea a fost făcută cunoscută omenirii prin „cercetările" întreprinse de forurile medicale ale celui de al treilea Reich, în anii războiului, în lagărele de exterminare de la Maidanek și Buchenwald, Osswieczim și Ravensbrück etc. Acolo s-au studiat pe oameni vii efectele inoculării tifosului și tetanosului, efectele înfometării, amputării „pe viu" a membrelor, sterilizării artificiale, supunerii la presiune înaltă sau la temperatură foarte scăzută, ale injecțiilor cu fenol în inimă etc., etc. — pînă la „efectele" saponificării sau incinerării victimelor „experiențelor științifice".

Această pasiune științifică a fost răsplătită prin anii grei de închisoare prevăzuți în sentințele Tribunalului Internațional din Nürnberg. Dar prin grația protectorilor lor americani, bieții savanți germani au fost între timp absolviți de pedeapsă și, în așteptarea vremurilor mai bune cînd își vor putea relua activitatea în „clinici" special construite, au fost puși în fruntea treburilor publice din Germania occidentală.

Focul sacru de cercetător își cere însă între timp dreptul la viață. Și, cum în ultimii ani au ajuns la modă „cercetările arheologice" (vezi, spre pildă, cele întreprinse de „savanții" americani la frontiera turco-sovietică, în scopul găsirii... urmelor corăbiei lui Noe!), mecenații de la Washington s-au hotărît să le subvenționeze o asemenea activitate.

Și astfel, sub comanda unor germani retribuiți în dolari, brațe de muncă grecești plătite cu drahme devalorizate execută niște construcții militare ce vor fi puse la dispoziția forțelor armate americane.

Și totul din pricina unei simple pasiuni pentru istorie și arheologie!...

V. SAVIN

PRACTIC, IEFTIN, CONVENABIL !...

In laboratoarele militare de la Camp Detrick și la arsenalul din Rocky Mountains de lîngă Denner, ambele în S.U.A., se fabrică două noi arme care, după cum trîmbițează ziarele americane, ar fi în stare să pună în umbră pînă și faimoasa bombă cu hidrogen.

Este vorba de un gaz otrăvitor „gazul G", sau „gazul Neve", cum i se mai spune, descoperit de experții hitleriști în 1939 și „preluat" pentru... uz extern de fabricanții de moarte americani.

Proprietatea principală a gazului este socotită în primul rî[illegible] că ar putea aduce magnaților din S.U.A. alte proprietăți — aur și teritorii; în al doilea rînd, faptul că el aduce moarte: chiar și numai absorbit prin porii organismului, gazul atacă imediat sistemul nervos central și inima. Simptomele: împăienjenirea ochilor, dureri de cap și respirație îngreunată. Vaporii a trei picături — se laudă yankeii — ar fi suficienți pentru a ucide un om în trei minute.

Mai practică decît bomba H, care pîrjolește, pulverizează și distruge, invenția nazistă, înfiată cu frenezie de industria de război americană, are avantajul că poate ucide populația unui întreg oraș, fără ca să clintească o piatră, să topească vreo casă de bani sau să distrugă vreo fabrică. Rămîne doar ca echipele speciale, trimise de agresori după împrăștierea gazului, să culeagă cerceii și inelele din urechile și degetele victimelor, să le smulgă măselele de aur din gingii. (Specialiști hitleriști există berechet și în acest domeniu!...). Iar alte echipe, grupuri, consorții, trusturi sau cum naiba li se mai spune, să ia apoi în stăpînire fabricile, industriile...

Deci, practic. Și pe lîngă faptul că gazul este de zeci de ori mai ieftin decît bomba atomică, el este tot de atîtea ori mai convenabil pentru negutătorii de război din America.

A doua armă cu care se laudă dumnealor ar fi o bombă purtătoare de microbi cu o prolificitate excesivă. In desăvîrșirea ei, „tehnicienii" americani au avut de întîmpinat însă o greutate: primejdia de a se periclita viața microbilor în momentul cînd bomba, venind în atingere cu solul, face explozie. Soluția a fost însă găsită prin construirea unei instalații speciale de difuzare a microbilor.

Mai docili ca sateliții lor din țările capitaliste, mai puțin pretențioși decît însuși Wehrmachtul reînviat, microbii s-au dovedit o armată incomparabil mai ieftină, mai practică și mult mai de temut decît oricare din panzer-divizioanele scoase de Pentagon din mormînt, șterse de mucegai, instruite și așezate pe șoselele care duc spre inima Europei.

*

Grijulii nevoie mare pentru viața și „viitorul" „soldaților" lor din culturile bactericide, dar tot pe atît de interesați la folosirea celor mai bestiale metode de ucis oamenii, potentații americani se folosesc din plin și fără de rușine de tot ce știința descoperă și inventează.

Numai că, pentru salvarea bestialelor lor planuri de mînia popoarelor, nu vor găsi nici o descoperire, nici o inventie.

Și cu atît mai puțin le va putea ajuta sinistra experiență hitleristă, dacă pînă acum nu le-a fost de învățătură.

M. AR.

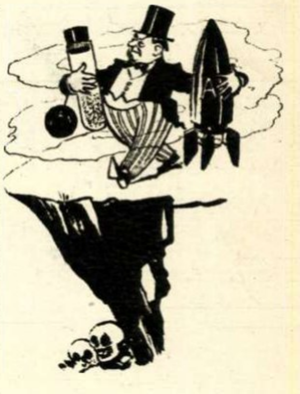

„ANCHETA Nr. 60"

Titlu senzațional de film cu gangsteri? De comics? Nu. Titlu de document secret și prețios, destinat să asigure pasă-mi-te „securitatea în industria americană." La elaborarea „Anchetei Nr. 60" și-au dat concursul „minți luminate" din consiliile patronale ale companiilor Ford, General Motors, General Electric, United States Steel etc.

Legile antimuncitorești de genul Taft-Hartley, Smith, Mc. Carran, nu-i satisfac îndeajuns pe stăpînii marilor trusturi. Ei sînt în căutarea unor metode mai „originale" și mai drastice de prigonire a muncitorilor. Documentul intitulat „Ancheta Nr. 60" este tocmai o sinteză a acestor metode „tari". Revista americană „March of Labour" îl caracterizează astfel: „Marele capital proiectează un nou plan ingenios. Acest plan constă în intensificarea spionajului în rîndurile muncitorilor. Sub pretextul luptei împotriva „diversiunilor" și a „elementelor subversive", patronii speră să obțină o nouă armă puternică pentru distrugerea sindicatelor: dreptul de a concedia pe orice muncitor după bunul lor plac".

De fapt metoda nu este nouă și cu atît mai puțin originală. Ea este împrumutată din arsenalul bine cunoscut al lui McCarthy care, la rîndul său, s-a inspirat din experiența hitleristă.

Documentul „Ancheta Nr. 60" editat la New-York într-o ediție luxoasă, care nu circulă decît în birourile marilor industriași, este un adevărat program de organizare a spionajului. Aceasta reiese clar și din recomandările pe care autorii documentului le fac trustmenilor. Iată cîteva dintre prevederile documentului: In primul rînd să se creeze așa zise comitete de securitate, care să aibă menirea de a „demasca" pe toți muncitorii „suspecți" (adică cinstiți și iubitori de pace — N.R.). Urmînd îndeaproape tactica mccarthistă, patronii sînt sfătuiți apoi să ia amprentele digitale tuturor lucrătorilor, să introducă jurămîntul de loialitate în fabrici, să inițieze în fiecare întreprindere „sistemul supravegherii" de către „muncitorii care se bucură de încredere" (încrederea patronilor bineînțeles) și care să urmărească activitatea și comportarea tovarășilor lor, denunțîndu-i fără scrupule, atunci cînd este cazul.

In această conspirație patronii primesc un ajutor substanțial și din partea agenției antimuncitorești de dedectivi, condusă de spionul Pinkerton. După afirmațiile lui John Kamben, vicepreședintele acestei agenții, proporțiile activității ei „s-au mărit aproape de două ori în ultimii patru ani, iar în 1953 activitatea a fost cu 20% mai amplă decît în 1952".

Și acesta este doar unul din aspectele cîrdășiei dintre patronii marilor trusturi, spărgătorii de grevă și spionii mccarthiști. Pe de altă parte este limpede că, fără a fi un film cu gangsteri, „Ancheta Nr. 60" rămîne un document odios al gangsterismului patronilor din S.U.A. îndreptat împotriva muncitorilor americani.

Adriana STOICA

$
ANCHETA
Nr 60

Prețul 1,50 lei

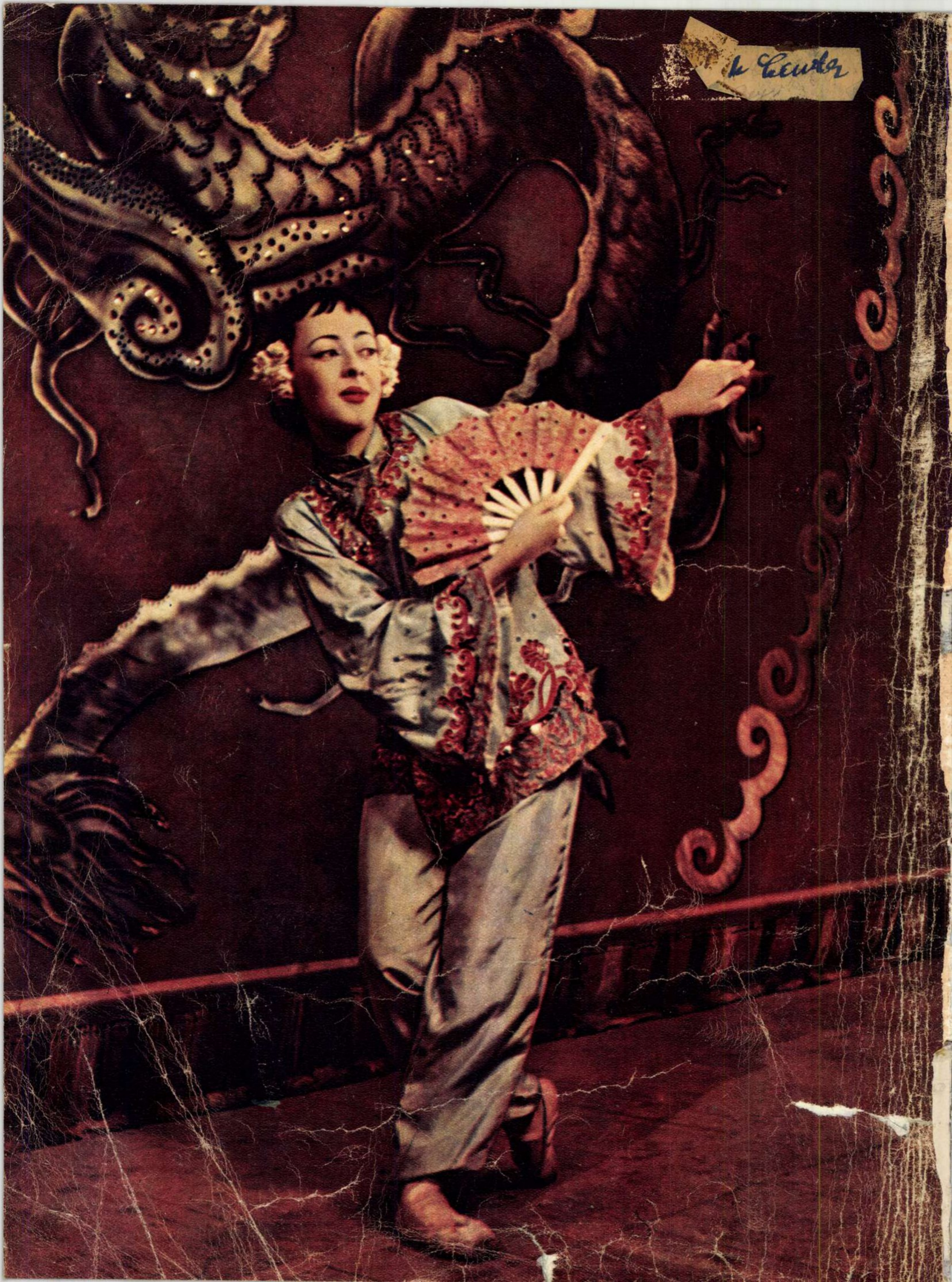

to Center

OJ
F.

FLACARA

Nr. 15 (40) — 1 AUGUST 1954

Mai multe bunuri de larg consum

↑ Noi modele de îmbrăcăminte produse la Fabrica de Confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej". Anul acesta, fabrica va produce 430 modele de îmbrăcăminte, iar în cinstea celei de a zecea aniversări a eliberării patriei noastre de către Armata Sovietică, la 23 August fabrica va prezenta alte 600 modele noi, ce vor fi produse anul viitor.

↑ In cinstea marii aniversări de la 23 August, muncitorii și tehnicienii de la Intreprinderea de industrie locală „Drum nou" din București pregătesc mai multe sortimente noi, printre care: lacăte, broaște, cuptoare și reșouri pentru aragaz etc. In fotografie: șlefuitorul Radu Bucșă și lăcătușii Moise Neuman, Anghel Vînosu și Petre Tudor discutînd probleme ridicate de producerea noilor sortimente.

← In cinstea marii sărbători, muncitorii și tehnicienii fabricii de ulei „13 Decembrie" din Capitală și-au luat angajamentul de a mări productivitatea muncii cu 6 la sută, de a îmbunătăți calitatea uleiului cu 5 la sută și de a micșora prețul de cost cu 4 la sută. In fotografie: într-unul din laboratoare se verifică calitatea uleiurilor.

La întreprinderea „Flora" a început fabricarea unui nou sortiment: conservele de legume în ulei. In fotografie: tovarășa Victoria Doroftei, una din cele mai cunoscute fruntașe în întrecerea socialistă din fabrică ↓

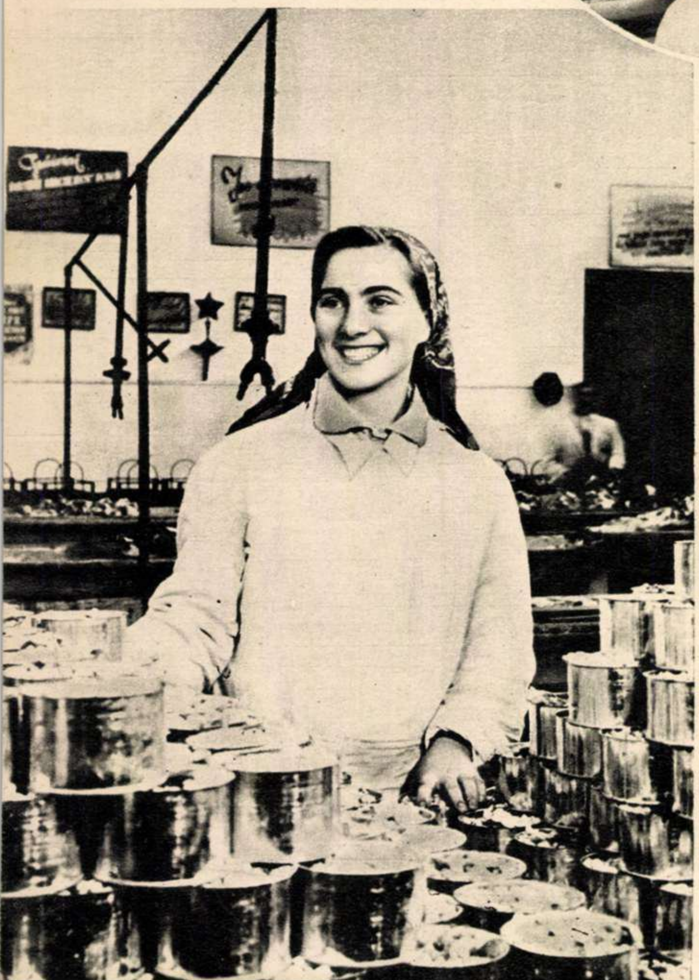

Utemista Elena Cosma de la întreprinderea „Mătasea Populară" lucrează la sortarea produselor gata fabricate. In întîmpinarea măreței sărbători de la 23 August, la această întreprindere a început fabricarea unui sortiment nou: crêpe satin-ul natural și va începe fabricarea unui nou articol țesut din fire de mătase naturală și fire de vîscoză. ↓

FLACĂRA
Proletari din toate ţările, uniţi-vă!
REVISTĂ BILUNARĂ SOCIAL POLITICĂ ŞI LITERAR - ARTISTICĂ
Nr. 15 (40) — 1 AUGUST 1954

AL DOILEA CONGRES AL COOPERAŢIEI DE CONSUM

Peste cîteva zile încep la Bucureşti lucrările celui de al doilea congres al cooperaţiei de consum din R.P.R. Urmînd îndrumările partidului şi guvernului, mişcarea cooperatistă din ţara noastră îşi desăvîrşeşte forma organizatorică, pentru un nou şi puternic avînt în activitatea sa, în îndeplinirea sarcinilor ce îi revin. Cooperaţia este o largă organizaţie economică de masă, care cuprinde milioane de oameni ai muncii. Cooperativele contribuie la întărirea schimbului economic dintre oraş şi sat, la întărirea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare.

De curînd au avut loc conferinţele de constituire ale uniunilor regionale ale cooperativelor de aprovizionare şi desfacere. Multe victorii însemnate au fost trecute cu acest prilej în revistă şi cu mult curaj au fost scoase la iveală, tot acum, lipsurile care frînează încă în unele locuri mişcarea cooperatistă. Conferinţa U.R.C.A.D.-Arad, de pildă, a arătat rezultatele bune în îndeplinirea planului de aprovizionare şi desfacere obţinute de uniunile raionale Sînicolaul Mare, Ineu şi Arad, care au realizat sarcinile de plan în proporţie de 102—113 la sută. Realizări asemănătoare există în majoritatea regiunilor ţării.

La aproape toate conferinţele regionale s-a vorbit despre rezultatele, încă nesatisfăcătoare, obţinute în ce priveşte valoarea produselor agricole achiziţionate de cooperative de la ţărănimea muncitoare. Tot în regiunea Arad, de exemplu, nici o uniune raională în afară de cea din raionul Gurahonţ nu şi-a îndeplinit planul de achiziţii. In raionul Huşi din regiunea Iaşi, în întregul an 1953, n-au fost achiziţionate produse agro-alimentare decît în proporţie de 27 la sută faţă de valoarea mărfurilor industriale desfăcute prin cooperativele din raion. Mulţi conducători şi gestionari de cooperative din ţară nu desfăşoară o muncă temeinică de lămurire cu ţăranii muncitori, lăsînd ca achiziţiile să se desfăşoare de la sine. Sînt greşeli care dăunează operei de construire a socialismului.

Lichidînd lipsurile încă existente, oamenii muncii care lucrează în cooperativele de aprovizionare şi desfacere trebuie să facă din cooperaţie o adevărată mişcare de masă, în stare să contribuie într-o măsură cît mai înaltă la opera de construire a socialismului în patria noastră.

Străbătînd serpentinele Mestecănişului, camionul transportă mărfuri pentru cooperativa raională Vatra Dornei.

La combinatul U.R.C.A.D.-Craiova. Maistrul morar Filip Vîlcu explică muncitoarei Aurica Brateroiu procesul de producţie.

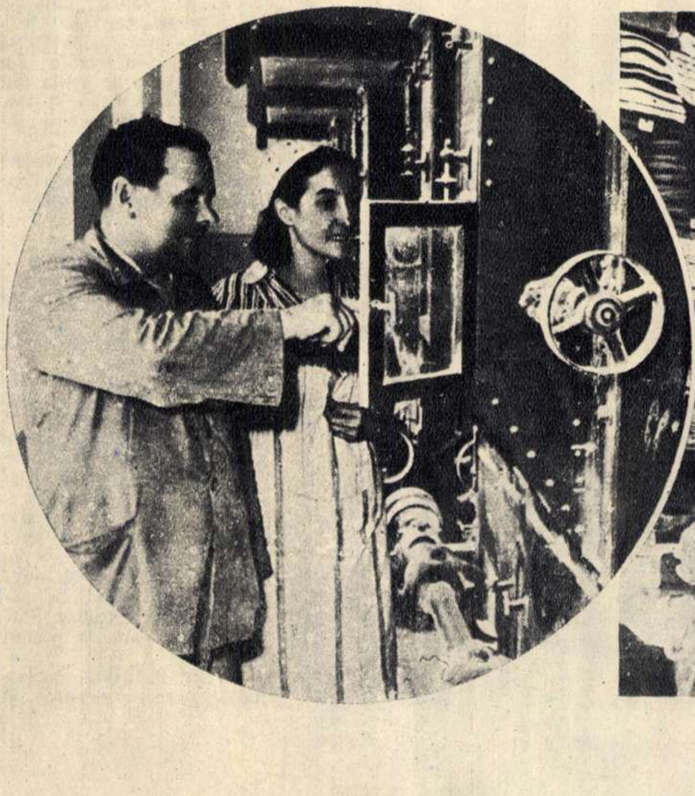

Raionul de textile al magazinului universal sătesc din comuna Bucecea, regiunea Suceava.

AICI SERVEŞTE
BRIGADA DE BUNĂ
DESERVIRE
1-HUTU DUMITRU RESP.
2-CUCIUREANU ELENA

FREAMĂTĂ

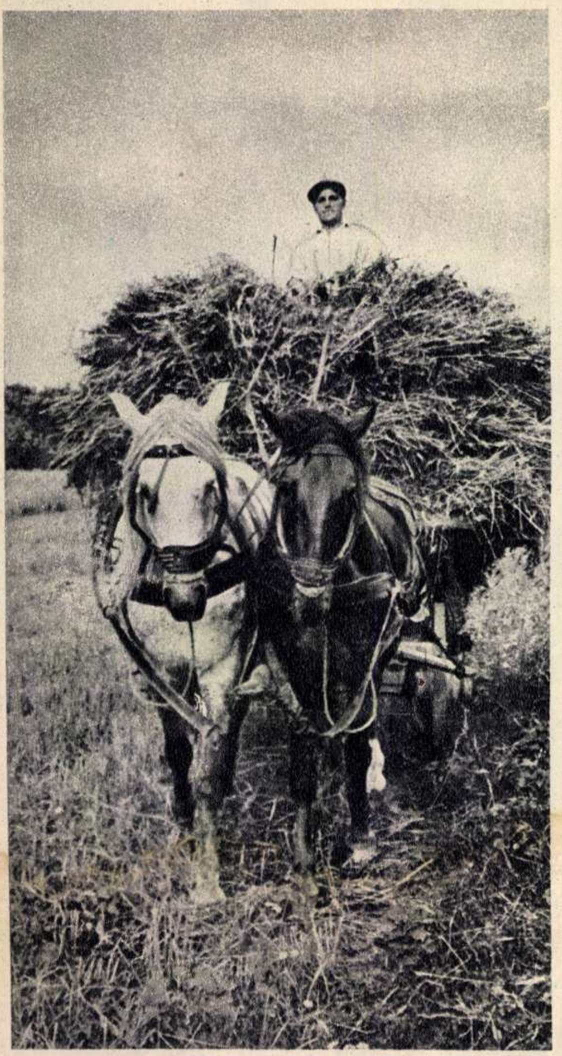

Colectivistul Gheorghe M. Anghel de la g. a. c.-„Filimon Sîrbu" din comuna Gorneni, regiunea București, duce spre batoză o căruță plină cu snopi de grîu, secerați de curînd.

Pe ogoarele g. a. c.-„Filimon Sîrbu" din comuna Gorneni, grîul a fost secerat și legat. Colectiviștii din brigada I-a de cîmp strîng acum snopii în grămezi.

PE OGOARELE REGIUNII ARAD

Zefirul aleargă peste ogoarele colectiviștilor de la Vinga. Sub ușoara lui apăsare, spicele pline de boabe cedează o clipă, plecîndu-și frunțile grele către pămînt, pentru ca, numaidecît după aceea, să-și ridice iar mustățile galbene și țepoase către cer. Lanul pare aidoma unei mări puțin agitate, ale cărei unde saltă și coboară ritmic sub acțiunea vîntului. Și în zadar aleargă fluturii peste lanuri, în căutarea vreunei flori frumoase și plăcute pe care să se așeze. In lanul colectiviștilor flori nu sînt; ele au fost smulse o dată cu buruienile, încă în primăvară, la plivit.

Pe liziera prăfuită a cîmpului — drum de care, de căruțe și tractoare — doi cai, un armăsar roib și o iapă bălană, aleargă în trap mărunt, trăgînd trăsura în care se află tovarășul Petru Bosilcov, colectivist din Vinga și președinte al sfatului popular comunal. Președintele merge în fiecare zi pe ogoare, să vadă cum se desfășoară muncile agricole. Și, pentru că iubește foarte mult copiii, ia întotdeauna cu el cîțiva prichindei, să le arate cum se lucrează la cîmp. A luat și acum doi — unul șade pe capră, alături de președinte, și, profitînd de ocazie, învață să mîne caii, iar celălalt s-a înfundat bine pe perna din spate și s-a rezemat de spătar, mîndru ca un adevărat „inspector" ce este.

In dreptul lanului de secară, copilul trage hățurile, caii încetinesc mersul, iar trăsura se oprește. Președintele coboară și se îndreaptă spre locul unde o echipă de colectiviști cosesc și leagă în snopi secara înaltă de doi metri.

— Bună ziua, tovarăși! Merge?

— Merge, tovarășe președinte — îi răspunde șeful de echipă Petru Balint. E drept că paiele nu mai susțin greutatea spicelor, iar vîntul le-a cam culcat. Dar merge...

Și cei doi Petru — președintele Bosilcov și șeful de echipă Balint — un colectivist bulgar și unul maghiar, rîd veseli, numărînd boabele spicelor. Sînt pînă la o sută în același spic.

La ce înălțime neobișnuită a ajuns această se-

Pe ogoarele gospodăriei de stat din comuna Utviniș lucrează nu numai secerători remorcate de tractoare, ci și combine moderne, care seceră și treieră în același timp. Cu o astfel de mașină, combinerul fruntaș Florea Palcu și ajutoarele sale Simion Codrea și Vasile Haraba au recoltat în trei zile orzul de pe-o suprafață de 45 hectare.

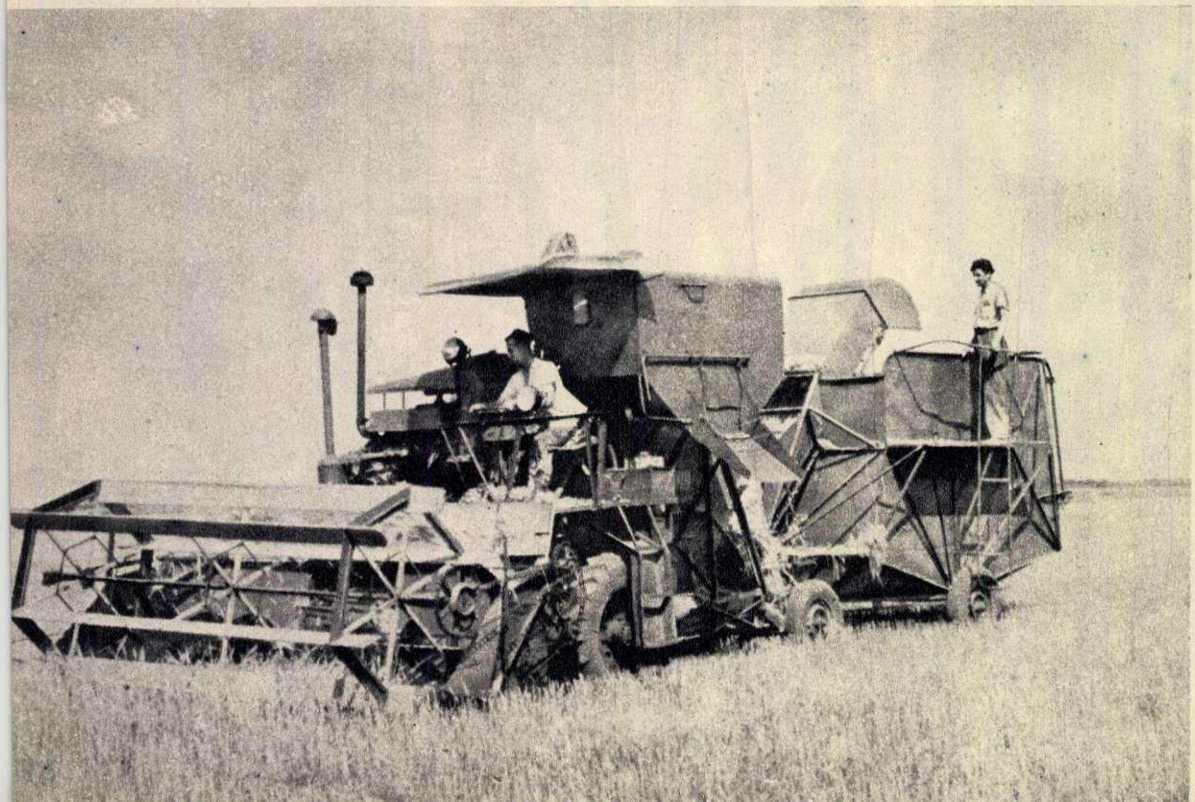

OGOARELE...

Aria de treier a gospodăriei colective „Filimon Sîrbu" din comuna Gorneni. Colectiviştii dau zor să treiere griul cît mai repede.

XF.4.
C.A.C.
Nº 13

„E straşnic !" — pare să spună preşedintele Constantin Păun. La g. a. c.-„Filimon Sîrbu" din comuna Gorneni, sacii cu grîu din noua recoltă se verifică, se leagă, se numerotează şi se cîntăresc chiar lîngă batoză.

cară! Colectiviştii sînt nevoiţi s-o recolteze cu coasele, pentru că, se pare, nu pot găsi o secerătoare-legătoare capabilă să taie şi să lege snopii unor grîne cu paiele lungi de un stînjen...

Copiii îşi fac de joacă pe mirişte, alergînd după greierii ţîrîitori. Curînd pe aici va trece tractorul, trăgînd după el plugurile sau polidiscurile şi dezmiriştind locul în vederea culturii anului viitor. Tovarăşul Petru Bosilcov admiră mult timp frumoasa secară şi cînd se întoarce este atît de emoţionat, că are lacrimi în ochi. Chiar şi după ce a fost ales preşedinte al sfatului popular comunal, acest ţăran muncitor bulgar, unul dintre fondatorii gospodăriei agricole colective „Hristo Botev" din Vinga, a venit mereu în mijlocul colectiviştilor, s-a sfătuit cu ei în problemele importante, s-a sprijinit pe ei în activitatea sa de conducător al comunei.

Colectiviştii Petru Balint, Mihai Kurila şi Ilie Halasz cosesc cu spor secara, iar în spatele lor, colectivistele Veronica Bak, Elisabeta Rus, Rozalia Farkas, Elisabeta Balint, Rozalia Halasz şi Elisabeta Laitar aproape că nu prididesc să lege snopii şi să-i aşeze în căpiţe. Preşedintele s-a urcat în trăsură — copiii se ţin mereu scai după el — şi a plecat mai departe.

Caii aleargă în trap mărunt. Mîndre holde se întind de o parte şi de alta a drumului. Grîul, orzul, secara au dat rod bogat; porumbul a crescut mare şi e gata să facă spic; cînepa cultivată pe întinderi mari pare un covor verde şi mătăsos. Ici-colo mai vezi cîte o buruiană neplivită şi crescută mare, cîte o tufă de scaieţi, dar în general ogoarele colectiviştilor, ale ţăranilor întovărăşiţi şi chiar ale ţăranilor cu gospodărie individuală din Vinga au înfăţişare frumoasă, haină nouă şi mîndră de aur.

De la plecare trăsura a lăsat în urmă mulţi kilometri. Caii continuă să alerge în trap mărunt. Alte holde se întind acum de o parte şi de alta a drumului. Preşedintele Bosilcov le vede şi parcă simte cum i se strînge inima. Sînt anexele Direcţiei Regionale-Arad a Rezervelor de Muncă, ale U.R.C.A.D.-Arad şi ale Trustului 4 de Construcţii-Hunedoara — sute de hectare însămînţate cu orz, ovăz, mazăre, fasole, varză etc., dar cultivate fără respectarea regulilor agrotehnice şi lăsate apoi în paragină, culturi neplivite, înăbuşite de buruieni şi atacate de dăunători.

„Culturi care nu vor da

Şuvoi neîntrerupt curg, prin ulucul combinei, grînele recoltate, umplînd căruţele una după alta. „Vizitiul", moş Iosif Csipos, de la g.a.s.-„Scînteia", din comuna Utviniş, regiunea Arad, şade pe capră, cu luleaua în gură, mîndru că tocmai el transportă primele cantităţi de cereale din recolta nouă.

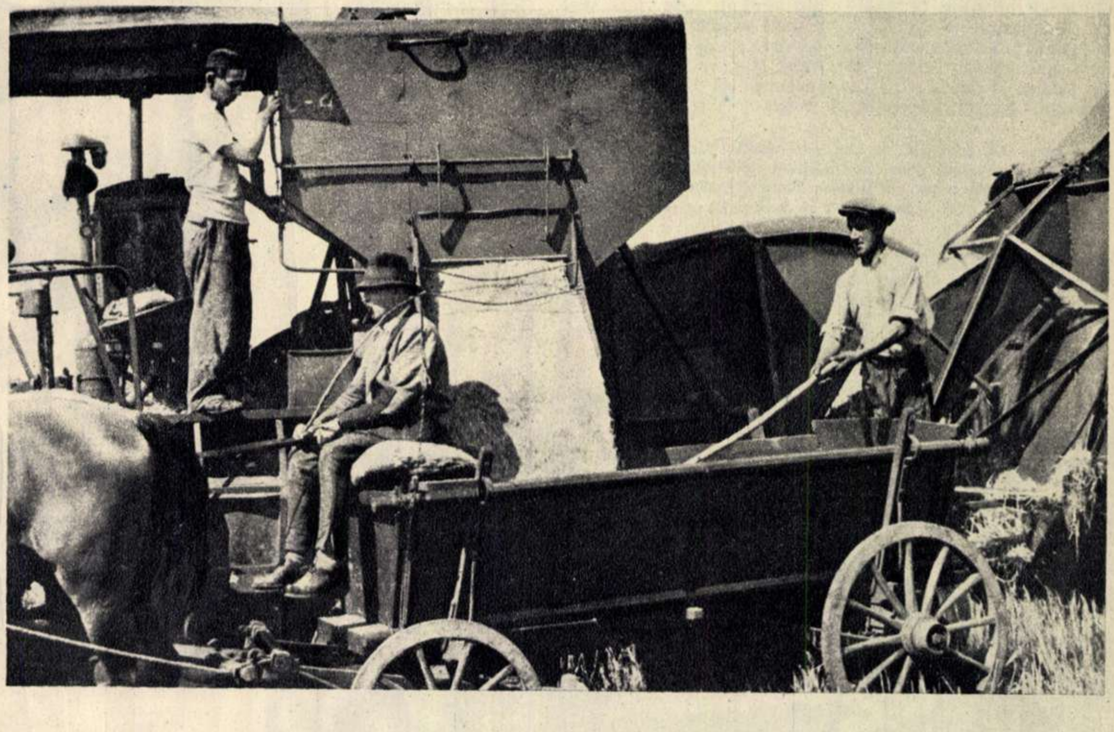

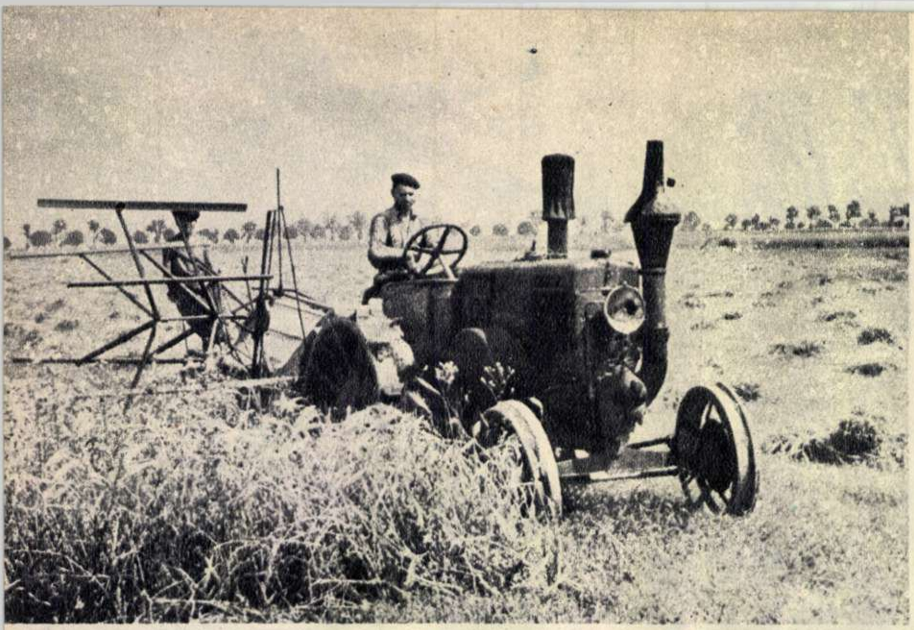

Metru cu metru secerătoarea trasă de tractor seceră grîul colectiviştilor din Gorneni şi-l leagă snop. Curînd va începe dezmiriştitul care se va face la rîndu-i cu unelte mecanizate.

recoltă! Sămînţă pierdută! Bani risipiţi!" — gîndeşte preşedintele cu tristeţe. „De cîte ori n-a înştiinţat el întreprinderile şi instituţiile respective despre situaţia proastă de la aceste gospodării anexe? Dar parcă s-a gîndit cineva să ia vreo măsură? Birocraţii au continuat să şadă nepăsători în fotoliile lor comode, culturile sînt compromise aproape sută la sută, iar la iarnă întreprinderile şi instituţiile respective vor duce lipsă de produse agricole sau, de nevoie, le vor cumpăra de pe piaţă. O risipă de bani provocată de neglijenţă! Poate că tovarăşii, care răspund de acest lucru, cred că în aşa fel se poate rezolva aprovizionarea? Ar trebui trimişi în judecată şi traşi aspru la răspundere birocraţii vinovaţi de această situaţie. Ce înseamnă risipa aceasta a banilor poporului muncitor?..."

Orele au trecut. Cînd preşedintele a plecat pe ogoare era ziua-nămiaza mare, iar acum soarele stă gata să scapete spre apus. Trăsura trasă de cei doi cai goneşte către sfatul popular. Incă în seara aceasta tovarăşul Petru Bosilcov va raporta telefonic sfatului popular raional situaţia recoltării păioaselor în comuna Vinga.

Dinu CIPERE

FILM LA ARIE

Cel dintîi care şi-a adus grîul la treierat a fost mijlocaşul Dumitru Ciotoran. De fapt treaba asta a fost hotărîtă de nevastă-sa. Ciotoran îi lăsase vorbă de cu seară să-l scoale la cel de al treilea cîntat al cocoşilor. Şi, pasămi-te, nevasta l-a deşteptat la primul cîntat al cocoşului, de-a apucat bărbatul său să fie primul la arie...

După Ciotoran au venit, rînd pe rînd, alţii: Tănase Manolache, Tudor Mărgărit, fetele lui Vasile, Vadana Bălaşa, preotul Eugen Alexandrescu. Gheorghe, batozierul, nici că-şi mai vedea capul de atîta treabă. Numai din cînd în cînd, fără vreo pricină anumită, îşi întorcea privirea necăjită la unul sau altul. Cu vremea, oamenii începură să priceapă tîlcul acestei priviri. Cînd Gheorghe se cătrănea la faţă însemna că grîul lui cutare sau al lui cutare e neghinos, şi că, apoi batozierul anume va întoarce privirea, să-l mustre. Dar asta nu se întîmpla prea des. Oamenii din Bălăceanca (regiunea Bucureşti) şi-au lucrat cu grijă ogoarele, şi grîul li s-a făcut o mîndreţe.

Băieţii de la U.T.M. n-au avut toată ziua astîmpăr. Unde ce-i vedeai zorind de colo pînă colo şi trebăluind te miri ce. Unii au făcut gazetă de perete. Articolele le aveau dinainte în buzunar: scrisese şi Sfîrlogea, preşedintele sfatului, şi referenta Maria Arigeanu, şi preotul Alexandrescu, care e preşedintele Comitetului de luptă pentru pace.

Şi lozinci au făcut utemiştii. „Spic cu spic, patriei snop" — şi altele, mai ales scurte poezii, să-i rămînă omului în minte şi să-i îmboldească inima. Dirijorul Petre Costovici n-a stat o clipă: ba a ajutat la întocmirea bibliotecii, ba a tăiat lozinci, ba a făcut repetiţie la cor cu băieţii.

Pe la amiaz', cînd soarele strălucea mai cu foc, aria era împodobită sărbătoreşte. Lozinci şi drapele fluturau peste tot. La biblioteca literară se strînseseră mai cu seamă cei tineri — Niculaie Constantin, Ion Neagu, Eremia Dumitru — şi răsfoiau cu înfrigurare volumaşele expuse acolo. Cei mai bătrîni se înghesuiau mai ales la biblioteca agricolă, şi-şi înfundau buzunarele cu tot felul de broşuri: despre mazăre, despre orez, mă rog, despre tot ce are nevoie omul într-o gospodărie la sat.

... Şi aşa a venit, mai pe nesimţite, amurgul. Toată lumea s-a strîns de jur împrejur, care pe scaune, care turceşte, pe iarba verde. Pînă tîrziu, seara, au admirat filmul „Pămînt eliberat" şi numai Gheorghe batozierul şi-a văzut înainte de ale lui, că nu putea, vezi bine, să plece de la maşină...

N. VĂLMARU

N-au trecut nici două zile de cînd prin aceste locuri a „mers" secerătoarea. Şi iată că acum tractorul trage plugul şi grapa, dezmiriştind pămîntul colectiviştilor din Şiria, regiunea Arad, şi pregătindu-l astfel încă de pe acum pentru cultura anului viitor. Tractoristul utemist Ioan Ursuţ de la S. M. T.-Şicula munceşte cu băgare de seamă, pentru ca lucrarea să se facă în cele mai bune condiţiuni.

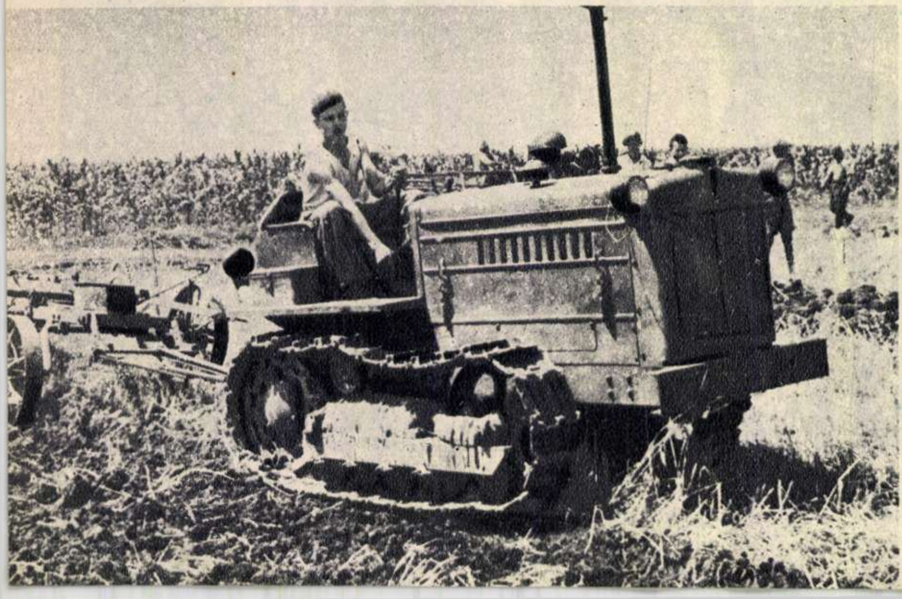

GRÎU ŞI PĂLĂMIDĂ

Pînă la Şiria mai e cale de 2—3 kilometri. Păşim totuşi voiniceşte, mînaţi din urmă de nori negri, mînioşi, ce bombăne înfundat în partea răsăriteană a cerului.

In stînga noastră se întind pînă departe lanurile de grîu, secară şi orz. Peste tot, înfundaţi în ele, se văd cosaşii în cămăşile lor albe, femeile ce leagă snopii, în costume şi cu mărămi împestriţate, copii nenumăraţi ce zburdă sau ajută părinţilor lor ce zoresc să mai dea o bucată bună pînă la venirea ploii.

In dreapta drumului începe deîndată lanţul de dealuri pe care se orînduiesc viile Şiriei, parte însemnată din bogata şi preţuita podgorie a Aradului. Şi aci munca e în toi. Sute de gospodari harnici prăşesc, leagă sau stropesc viţa de vie atît de plină de rod în acest an. Nu e de mirare deci că aflăm străzile şi ogrăzile comunei aproape pustii.

Trecem pe lîngă bustul lui Ion Slavici, pe care-l ghicim cu greu de după bălăriile înalte de peste un metru, ce l-au năpădit.

Colectivistele din Vinga, regiunea Arad, pot lucra în linişte la recoltarea păioaselor: în acest timp copiii lor sînt îngrijiţi cu dragoste la căminul special înfiinţat pentru ei.

Precum se vede, marele nostru prozator, prețuit ca niciodată azi în țara noastră, este, în satul său de baștină, cu totul neînsemnat pentru sfatul popular!...

In curtea unei case mari întîlnim în sfîrșit un grup de oameni. Pe o arcadă așezată deasupra porții citim: „Gospodăria agricolă de stat Șiria".

Rezemați de marginile pridvorului și așezați pe trepte, stau patru bărbați: Francisc Fekete, organizatorul de partid al gospodăriei, Vladimir Bauscher, inginerul-șef, Ilie Lupu, directorul administrativ al gospodăriei, și Anton Balint, președintele comitetului de întreprindere. Cu toții îl așteaptă pe directorul gospodăriei Iosif Kertesz, sau, mai bine zis, s-au adunat să vadă cît va avea îndrăzneala acesta să întîrzie din nou la muncă.

— E ora zece, spune Ilie Lupu. Peste o oră o să înceapă să plouă. Atunci de geaba va mai veni să ordone începutul secerișului. Să dispun eu și să fiu din nou repezit? Mi s-a spus să tac, am să tac! încheie, cu aerul omului jignit, directorul administrativ.

— Aș putea să jur, continuă Anton Balint, că se află acasă și joacă liniștit o partidă de șah cu contabilul. Sau poate că-și mută găinile într-un nou apartament (aluzie la cotețul de găini al directorului, pe care acesta l-a așezat într-o cameră a gospodăriei, din care l-a evacuat, în acest scop, pe muncitorul viticultor Cristea Eremia).

— Mai repede aș crede, vorbește și Vladimir Bauscher, că se află la atelierul mecanic, să-și încerce strungul. Strungul „său", confecționat cu materialul gospodăriei... Toată comuna știe chiar din gura directorului „că la Gostat nu va mai sta o clipă. Prea multă bătaie de cap.... Iși va deschide un atelier propriu de ceasornicărie și va munci pașnic la el".

— Cei care au îndrăznit să-l critice pînă acum, spune Fekete, au avut șansa să fie dați afară, ca brigadierul Nicolaie Dobre, sau tractoristul Blagoci. Nu mai merge... trebuie să luăm măsuri radicale...

Lucrurile de mai sus sînt întru totul adevărate. Mai adăugăm și noi unul singur: In ultimele șase luni directorul Iosif Kertesz n-a controlat o singură dată planurile gospodăriei, rămînînd tot timpul în biroul său. El n-are idee unde e semănată secara, unde se află tarlaua de grîu, cîte vaci are gospodăria, ce angajați muncesc în diferite sectoare ale ei etc.

In ziua în care s-au petrecut cele de mai sus, directorul plecase la Arad pentru treburi personale, fără să anunțe pe cineva. Iar ceilalți patru tovarăși din conducerea gospodăriei au așteptat plini de răbdare sosirea lui, pînă cînd ploaia i-a împrăștiat pe la casele lor. Ca și în alte dăți, urmărirea greșelilor directorului a constituit pentru ei un adevărat sport pasionant.

Noroc că muncitorii agricoli ai gospodăriei, fără să mai aștepte dispozițiile cuiva, au intrat cu secerătorile-legători în lanuri, secerînd o bucată bună pînă la sosirea ploii.

I. MURGU

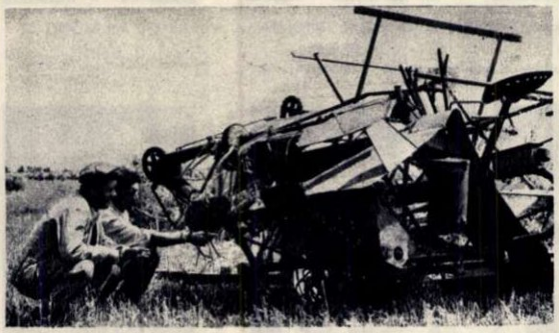

„Oare de ce ne-au trimis-o, dacă este stricată și nu se poate folosi"? — se întreabă mirați președintele Paul Selejean și brigadierul de cîmp Ștefan Bókk de la g. a. c. „Nicolae Bălcescu" din comuna Șiria (fotografia de sus). De vină e S. M. T.-Șicula, care n-a trimis numai secerători stricate, ci și tractoare fără combustibil, încît pînă la urmă colectiviștii din Șiria au fost nevoiți să se descurce singuri, numai cu secerătorile și... caii lor, după cum se vede în fotografia de jos.

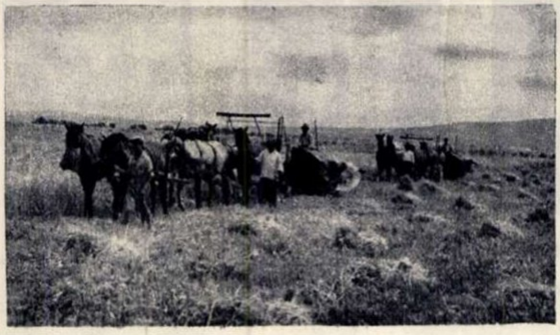

ACTUALITĂȚI CULTURALE

↑ Echipa de dansuri țigănești a căminului cultural „Leonte Filipescu" din raionul Tudor Vladimirescu s-a bucurat de un binemeritat succes în cadrul fazei interraionale a concursului echipelor artistice din Regiunea București.

→

In sala de marmoră a Ministerului Culturii a fost organizată recent o expoziție cu materiale de popularizare a cărții folosite în centrele regionale, în vederea îmbunătățirii acestei importante activități educative.

Cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la moartea marelui clasic rus A. P. Cehov, echipa de artiști amatori a Sindicatului Poligrafie. Presă și Cultură din București a prezentat piesa „Cerere în căsătorie" de Cehov.

LAUREAȚI AI PREMIULUI DE STAT

Acad. MIHAIL SADOVEANU
pentru
romanul „Nicoară Potcoavă".

Prof. GH. C. VRÎNCEANU
pentru „Tratatul de geometrie diferențială", vol. I și II.

ZAHARIA STANCU
scriitor
pentru romanul „Desculț" ediția 1952.

GAVRIL MIKLOSSY
pictor
pentru tabloul „Grivița 1933"

SONIA CLUCERU
actriță
pentru contribuția la spectacolul „Oameni de azi".

NICOLAE BUICLIU
compozitor
pentru „Quartetul de coarde în sol minor".

CONSTANTIN SILVESTRI
pentru interpretarea unor lucrări de Ceaikovski și ale altor compozitori.

IOAN I. BÎRSU
inginer

VALENTIN A. POPOVICI
lăcătuș

MATEI A. TUDOR
tehnician

VIRON N. CUGEREANU
ajustor

GH. I. DUMITRU
lăcătuș

din colectivul premiat pentru construirea strungului carusel „23 August" de 6.000 mm. diametru.

CEZAR PETRESCU
scriitor

MIHAIL NOVICOV
scriitor

pentru scenariul „Nepoții Gornistului"

VLADIMIR A. SOL EANICOV
inginer

STANISLAU I. DOMANOVSCHI
inginer

ALEXANDRU I. FRIEDMAN
tehnician

din colectivul premiat pentru realizarea unor dispozitive și mașini necesare industriei textile.

ȘTEFAN SZÖNYI
pictor
pentru tabloul „I. V. Stalin".

MARIUS NASTA

ALFRED BRILL

pentru contribuția dată la elaborarea manualului de ftiziologie și pentru lucrarea „Chimioterapia în tratamentul tuberculozei".

GHEORGHE KOVACS
din colectivul Teatrului Secuiesc de Stat din Tg. Mureș, premiat pentru o serie de spectacole.

RADU BELIGAN

VASILIU-BIRLIC

din colectivul Teatrului Național „I. L. Caragiale" premiat pentru spectacolul „O scrisoare pierdută".

SIEGFRIED WOLFINGER
pentru spectacolele „Liubov Iarovaia" și „Pădurea" și realizarea unor decoruri.

ION NICOLAE IONAȘCU
pentru contribuția la redactarea volumelor de documente privind istoria Romîniei.

MARIN PREDA
scriitor
pentru povestirea „Desfășurarea".

CIK DAMADIAN
pentru caricaturile „Mesaj de pace", „Războiul bacteriologic" și altele.

SEPTIMIU SEVER
actor

WILFRED OTT
operator-șef

din colectivul premiat pentru realizarea filmului „Mitrea Cocor".

LUCIA DEMETRIUS
pentru piesa de teatru „Oameni de azi".

INCETAREA FOCULU
O VICTORIE A

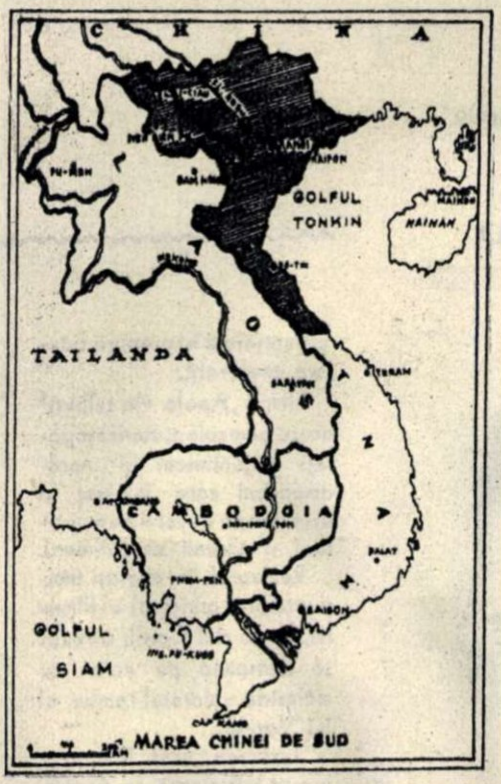

Harta Indochinei după acordurile de la Geneva.

Cînd, la 21 iulie, la ora 4,45 dimineața, într-o sală din Palatul Națiunilor apropiată de marea sală de consiliu, reprezentanții francezi și vietnamezi și-au așternut semnăturile pe acordurile de armistițiu, oamenii simpli de pretutindeni au încercat un sentiment de triumf și de întărire a încrederii în propriile lor forțe.

Este greu de redat în cîteva cuvinte așternute pe hîrtie, bucuria popoarelor și în primul rînd a popoarelor din Indochina și Franța. Purtată pe calea undelor în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii și anunțată de edițiile speciale ale ziarelor, această veste a fost socotită ca o nouă dovadă a justeței politicii externe sovietice de reglementare pe calea tratativelor a tuturor problemelor internaționale litigioase.

Bocitoarele din presa trusturilor prevesteau de luni de zile eșecul încercărilor de a restabili pacea în Indochina, iar diplomații aflați în solda acelorași trusturi nu mai pridideau trăgînd sforile în culisele conferinței. Speranțele magnaților americani, care visau să primească imediat alte comenzi de armament pentru Indochina, s-au spulberat însă. Spre cumplita lor tristețe, dar spre deplina bucurie a popoarelor!

Acordurile încheiate la Geneva marchează eșecul politicii „de pe poziții de forță“, politică pe care diplomația americană a promovat-o și o mai promovează încă cu încăpățînare. In ciuda uneltirilor atît de numeroase și de perfide ale dușmanilor păcii, conferința de pe malurile Lemanului a elaborat acorduri care se bazează pe recunoașterea drepturilor vitale ale popoarelor indochineze și țin seamă, în același timp, de interesele Franței.

Acordurile prevăd încetarea imediată a ostilităților de către ambele părți. Trupele beligerante urmează să se regrupeze în anumite zone. (Vezi harta de mai sus). Astfel, în Vietnam a fost stabilită o zonă temporară de demarcație de-a lungul rîului Song Bon Hai, adică la sud de paralela 17 și ceva mai la nord de șoseaua Nr. 9. Zona nordică va fi administrată de guvernul R. D. Vietnam. Potrivit relatărilor agențiilor de presă din străinătate, această zonă va avea o populație de 13 milioane de locuitori din totalul de 22 milioane de locuitori ai Vietnamului și va cuprinde cele două mari orașe indochineze Hanoi și Haifon.

Guvernul francez a dat o declarație în care arată că este gata să-și retragă trupele din cele trei state indochineze și că va respecta independența și suveranitatea acestor țări.

Importante sînt de asemeni declarațiile guvernelor Cambodgiei și Laosului, în care acestea își asumă angajamentul de a nu participa la nici un fel de alianță militară și de a nu permite nici unei puteri străine de a înființa baze pe teritoriul lor.

Obligațiile asumate prin aceste declarații sînt o evidentă lovitură dată planurilor americane, care finteau înglobarea țărilor indochineze în proiectata alianță agresivă organizată în Asia de sud-vest.

Ceea ce caracterizează acordurile cu privire la Indochina este faptul că ele nu se mărginesc la rezolvarea unor chestiuni de ordin strict militar, ci abordează probleme de perspectivă și anume: problemele reglementării politice. Delegația S.U.A. nu a reușit la Geneva să împiedice ajungerea la o înțelegere în probleme politice. Eforturile delegației sovietice și ale delegațiilor celorlalte țări democrate au făcut cu putință fixarea datei alegerilor în Vietnam, Laos și Cambodgia, ceea ce înseamnă fixarea în timp a reglementării politice.

Rezultatele conferinței de la Geneva reprezintă o recunoaștere, în general, a luptei de eliberare națională și, în particular, a mișcării de rezistență patriotică din Indochina.

După 8 ani de crîncen război, popoarele Indochinei au căpătat posibilitatea să se dedice muncii pașnice, de refacere a economiei naționale.

Incetarea ostilităților a fost salutată cu bucurie în lumea întreagă. In fața redacțiilor ziarelor pariziene s-au strîns mulțimi de oameni dornici să comenteze evenimentele. In suburbiile muncitorești ale Parisului s-au organizat baluri la lumina lampioanelor. Oamenii dansau bucuroși și se felicitau pentru marea victorie a forțelor păcii. Presa și radioul din diferite țări au comentat și comentează încă armistițiul din Indochina, oglindind amploarea entuziasmului popular. Este subliniat rolul uriaș al U.R.S.S. în succesul conferinței de la Geneva, ca și contribuția importantă adusă de R. P. Chineză, al cărei prestigiu internațional se consolidează și crește neîncetat.

Nici ziarele care reflectă punctul de vedere al unor partide burgheze n-au putut să ocolească învăță-

tura p
lucrări
că trat
bilităț
teme
metod
varea
litigio
Herald
realiza
princip
popoar
trebuie
Un fa
singur
omeni
Iată
în car
nirii
dincol
de f
războiu
Au pi
ședinte
de ace
tatele
relata
sigeant
rios, s
pînă c
definiti
rile de
blican
gretul
ostilită
senator
caracte
drept
Polit
cani s
leg că s
socotit
îl croie
respect
Wall-St
Lipsa
merican
au ieși
poate n
cînd pe
evident

In întreag
bucurie în
Ei cer tot
In fotogra
aer liber

ele vin tulburi

articol scris pentru „Flacăra"

de **Alfredo VARELA**

e recentul festival inter-
onal al. filmului de la
nos Aires a fost prezen-
cu deosebit succes una
e cele mai izbutite reali-
ale cinematografiei pro-
iste argentiniene —filmul
pele vin tulburi", turnat
ă cunoscutul roman **„Flu-**
l întunecat" al scriitoru-
luptător **Alfredo Va-**
a.
Filmul acesta, pătruns de
puternic dramatism, redă
imagini impresionante un
npei din viața plină de
ărăciune și suferință a
ncitorilot de pe plantațiile
din junglele Argentinei de
rd. Sub cnutul vătafilor
rilor trusturi, acești munci-
i-sclavi trudesc din greu
culesul ierbii maté — ceaiul
Paraguay — din care

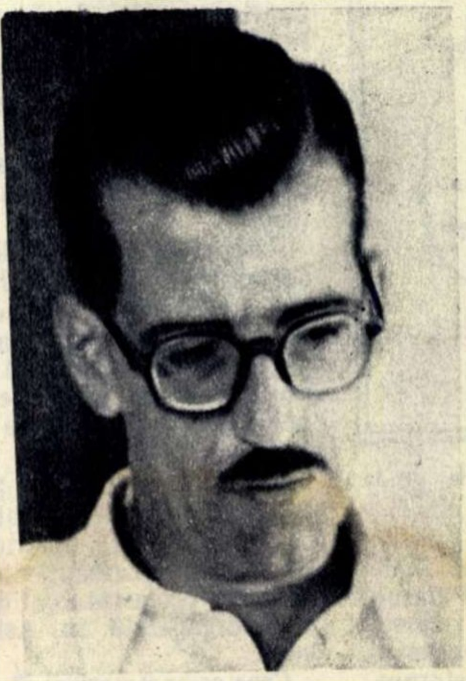

Alfredo Varela.

argentinienii își prepară băutura preferată.

Filmul „Apele vin tulburi" acuză pe exploatatorii hrăpăreți argentinieni și nord-americani care jefuiesc și asupresc de decenii pe muncitorii și țăranii argentinieni.

Regizorul, în același timp și interpret principal al filmului, Hugo del Carril, a reușit să transpună pe ecran cu măiestrie valorosul roman al lui Varela.

Turnarea unui film progresist într-o țară ca Argentina nu este lucru atît de simplu. Despre condițiile grele în care a fost realizat filmul „Apele vin tulburi" ne vorbește însuși scriitorul argentinian Alfredo Varela, în articolul de mai jos, scris special pentru cititorii „Flacării".

Povestea acestui film
este curioasă și plină
de peripeții. Veți vedea
dvs. singuri. Mi s-a în-
plat ca în anul 1943 să
lic un roman care oglin-
te viața, suferințele și re-
ta muncitorilor care culeg
ba maté în ținutul din
dul țării mele, ca și în
ele învecinate din Para-
ay și Brazilia. Cartea a
ut succes, în ciuda pri-
anei poliției politice, care
or lonat confiscarea romanu-
i chiar în anul apariției
le. Cu toate acestea, pînă
prezent au apărut în
rgentina cinci ediții ale
Fluviului întunecat". Cartea
fost tradusă de asemeni în
na multe limbi.
In 1951 regizorul și artistul
Hugo del Carril — foarte
unoscut și ca interpret al
angourilor și al altor cîntece
opulare argentiniene — mi-a
ropus să transpună romanul
e ecran. Am șovăit mult
nainte de a-i primi propu-
nerea, fiindcă mă temeam
(ținînd seama de condițiile
politice din Argentina) ca
regizorul să nu fie constrîns
să elimine, cu prilejul turnării
filmului, tocmai caracterul
și sensul social al romanului.
In cele din urmă, primind
asigurarea că romanul îmi
va fi respectat, am primit.
Urma să colaborez la reali-
zarea scenariului cinematogra-
fic și să asist chiar la filmări.

Bineînțeles însă că n-am avut prilejul să fac nici una, nici alta: cu o săptămînă înainte de începerea lucrului am fost arestat și închis, așa că n-am mai putut controla pregătirea filmului, ci doar să urmăresc, din închisoare, desfășurarea muncii de realizare a peliculei.

Filmul a fost terminat în 1952. Insă guvernul argentinian a cerut ca pe genericul filmului și în textele care-l prezentau să nu fie menționat nici numele meu, nici faptul că la baza filmului stă romanul meu. Ordinul a fost îndeplinit. Dar fără îndoială că ceea ce autoritățile se zbăteau să ascundă, s-a aflat. Mulți știau cui îi aparține subiectul — fie pentru că citiseră romanul, fie pentru că aflaseră de el pe altă cale. Numele interzis a trecut din gură în gură. Și astfel, majoritatea spectatorilor filmului intitulat „Apele vin tulburi" au fost informați de strînsa lui legătură cu romanul „Fluviul întunecat".

In ce privește părerea mea asupra filmului, n-aș putea să spun că m-a mulțumit pe deplin. Cred că s-ar fi putut înlătura anumite aspecte artificiale și de prisos, respectîndu-se în schimb unele episoade foarte caracteristice ale romanului. Totuși recunosc că această peliculă reprezintă rezultatul unui efort cinstit și este o bună realizare artistică a regizorului Hugo del Carril. Și, ceea ce e foarte important, „Apele vin tulburi" e mult superior filmelor produse în mod obișnuit în Argentina.

Acesta a fost de altfel și verdictul publicului. Din clipa premierei, filmul a dobîndit un succes spectaculos și a bătut toate „recordurile" de încasări. Deși în primele săptămîni filmul a rulat numai într-un luxos cinematograf din centrul Buenos Aires-ului, totuși mulți muncitori veneau din mahalalele cele mai îndepărtate pentru a-l vedea. Ei făceau pentru aceasta un sacrificiu bănesc, locurile la acest cinematograf fiind foarte scumpe. Ei socoteau însă că merită să facă eforturi pentru a viziona un film în care se vorbea despre mizeria, lupta și năzuințele lor... Sute de mii de persoane l-au aplaudat la Buenos Aires și în alte orașe ale țării. Am aflat apoi cu bucurie că filmul a obținut premiul pentru cel mai bun film argentinian realizat în ultimul an. Pe de altă parte mi s-a spus că mai multe țări europene — între care Cehoslovacia și Ungaria — se arată interesate să cunoască și să prezinte pe ecranele lor „Apele vin tulburi".

Aceste fapte vor încuraja și mai mult pe acei producători de filme care sînt dispuși să-și pună priceperea în slujba intereselor oamenilor simpli.

Scene din filmul „Apele vin tulburi" turnat după romanul lui Alfredo Varela.

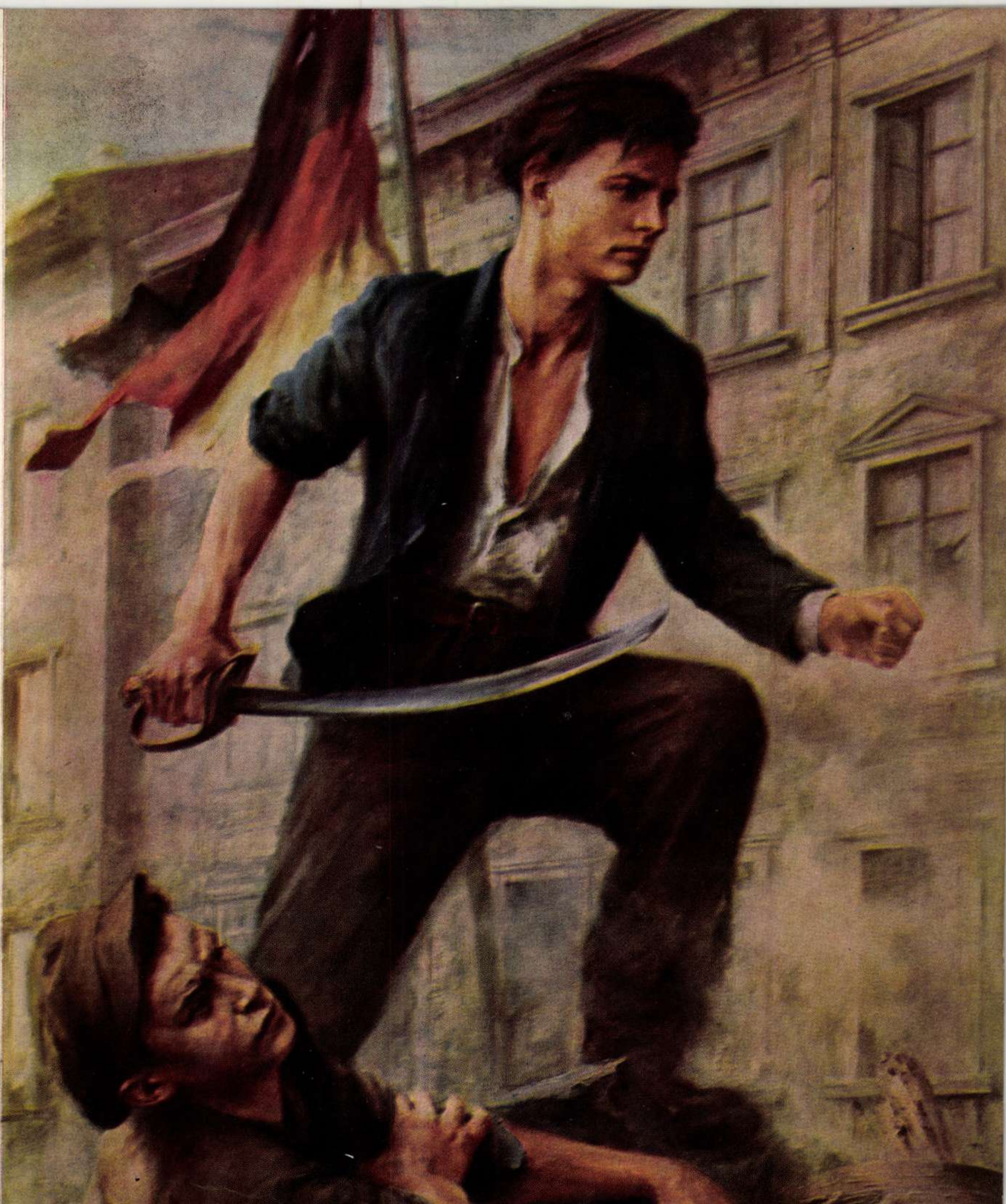

Heinz WAGNER (R.D. Germană)

Ucenicii lăcătuşi Zinna şi Glasewald în revoluţia din 1848

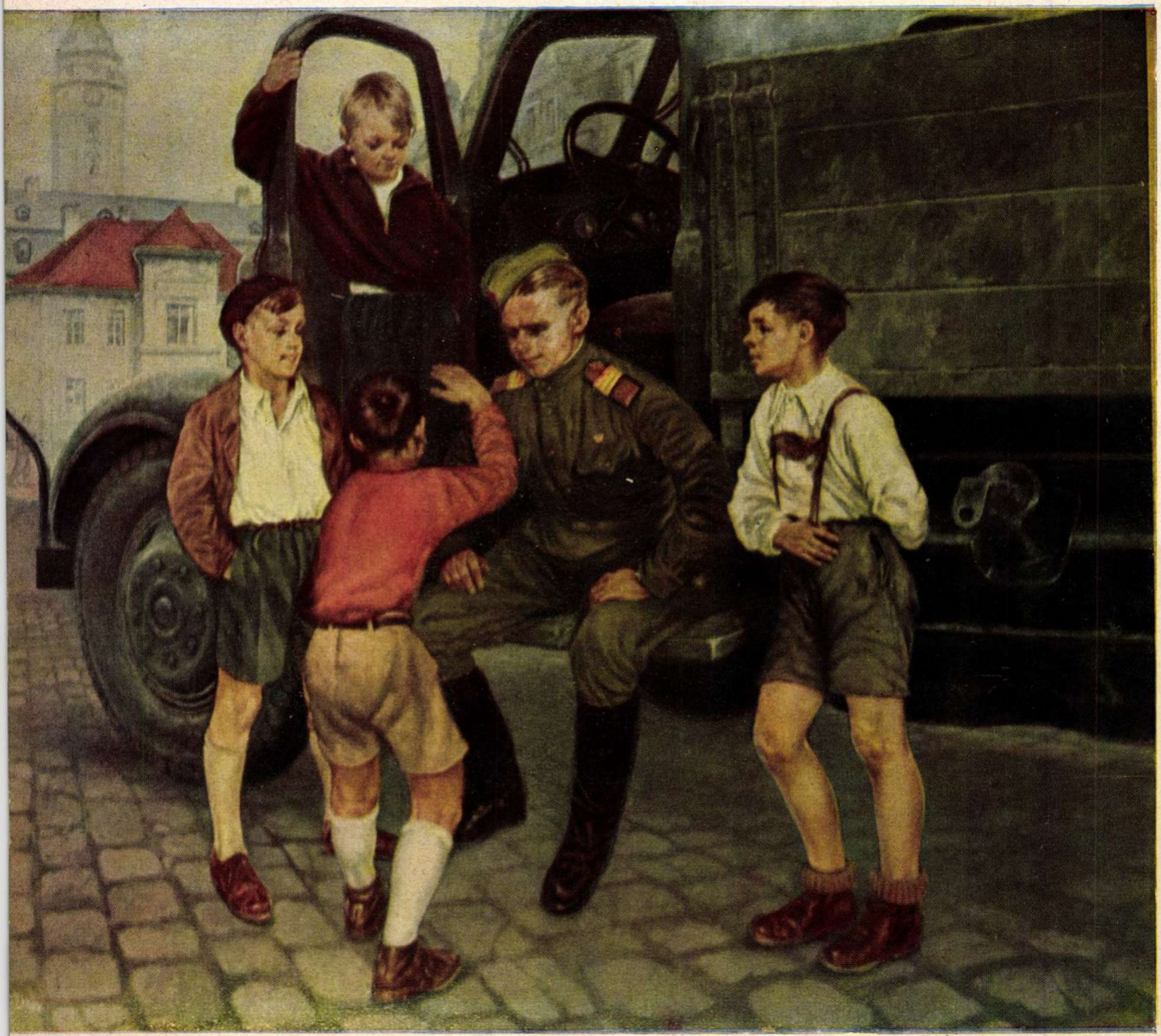

Rudolf şi Fritz WAGNER (R. D. Germană) 'Prietenie

Poeţi maghiari din R.P.R.

CE AI FĂCUT PENTRU EA ?

de Imre HORVÁTH

Am, ca tovarăş, o-ntrebare :
bun eşti de pază ? treaz eşti, oare,
în zilnica-ţi activitate ?
Răspunde-mi : faci tot ce se poate
să aperi pacea, să-i fii scut ?
Azi, bunăoară, ce-ai făcut ?
Luptat-ai pentru ea prin faptă ? —
Căci nu-i un fruct care s-aşteaptă ;
popoare multe-o vor — şi luptă...
Pe-ostaşii păcii îi ajută
şi vrednic să fii de-acest nume,
căci altul nu-i mai sfînt pe lume.
Iar munca-ţi e arma cea mai bună !
Pune deci umăru-mpreună
cu noi — şi orişice vei face
să faci gîndindu-te la pace.

Chiar odihnindu-te, la mare,
să-ţi amintească fiecare
a inimii din piept bătaie,
că soarta păcii-n mîna ta e.

Vîrtejul luptei necurmat e,
E-asemeni inimii ce bate :
şi-n somn, ea merge înainte.
Dă totu-acestei lupte sfinte,
propune-ţi, deci, în sinea ta :
Azi şi mai bine voi veghea.

Mai tare pacea o să fie.
Dă seama, deci, — e o poruncă —
oricînd, oricui va vrea să ştie
cum aperi pacea tu prin muncă.

Nu spune: „îi praznic azi, n-am vreme”,
sau că la prînz au să te cheme.
Nu spune : „n-am timp, voi fi tată”,
sau că iubeşti întîia dată.
Nu spune : „am o-nmormîntare”,
că eşti bătrîn şi bolnav tare.
Nu spune : — „am treabă, nu se poate”
şi nici că „în zadar sînt toate” ;
Căci de-aţipeşti, lupta-i pierdută !
Stai, deci, la postu-ţi pe redută,
şi mîine-izbînda o să fie
sortită-ntregii lumi — şi ţie !

In romîneşte de
Ioanichie OLTEANU

(Din volumul „Versuri alese” — E.S.P.L.A.-1953).

ÎN BRIGADA TINERETULUI

de István HORVÁTH

Tablă neagră de pămînt — în faţă
Nici o adiere încă n-o răsfaţă.

Coada sapei scurtă, eu o ţin de jos.
Şi respir din glie reavănul miros.

Viaţă şi putere — suflu din pămînt,
Bucuria-mi creşte şi încep să cînt.

Dau cu sapa, încă, rîndul nu mi-l las.
Altfel sună-aicea al poeziei glas.

La săpat îndemnul e poemă vie.
De mi-o ia-nainte, slabă eşti poezie.

Asta-i adevărul — nu e-nfloritură.
Ostenesc brigăzi vreo şase-n arătură.

Fete, tineri voinici, în prejuru-mi numeri
Douăzeci de toamne n-au purtat pe umeri,

Totuşi vezi cum lupta aprigă e-n toi:
Intr-un an să poată să trăiască doi.

Dar noi cei cu două — ori douăzeci de veri
După care alţii-au cîştigat averi,

Noi să stăm la urmă ? Nu ! 'Nainte ! Gata !
Rar, pluteşte colbul. Merge, foc, brigada.

Simt în muşchi cum fuge sîngele arzînd.
Mîinile pe sapă, de oţel îmi sînt.

Am o fată-n dreapta — ochi senini ca cerul,
Mîndru-mi stă la stînga, harnic, brigadierul.

La mijloc, bătrînul, între tineri — eu !
De mă-ntrece-oricare mie-mi vine greu.

Faţa mi se-aprinde — foc însufleţit —
Dau adînc cu sapa, parcă-ntinerit.

A-nceput o fată cîntecul şi-a stat,
Dar i-auzi ecou-n zare-ndepărtat.

Simt şi eu ăst cîntec, pe de rost îl ştiu
Buzele-mi uscate, căci e-n mine viu.

Cîntecul ce duce tineretu-n muncă
Şi prin toată lumea glasul şi-l aruncă.

Inainte, haidem, tot pe rîndul mic.
Mă opresc şi-adesea ochii mi-i ridic.

Văd : modest e rîndul cum sînt mii şi mii,
Toate împreună-s trainice poezii.

Construim cu sapa, cu peniţa chiar.
N-o să las drapelul, roşu steag de jar.

De-o să mă opresc — cum toţi ne-oprim
odată —
Steagul n-o să-l frîngă moartea blestemată.

Căci îl las brigăzii tinereşti anume :
Să-l ridice-n patru colţuri dragi de lume.

1953

In romîneşte de
Ion BRAD

ŢARA MEA

de Zoltan HAJDU

Pămînt natal, — osîndă
Şi temniţă flămîndă
Ne-ai fost în cruntul veac...
De-s mîndru azi de tine,
De proaspătu-ţi răsuflet,
Ii mulţumesc din suflet
Partidului meu drag.

M-am frînt sub grea povară
Şi anii-mi sîngerară,
Dar totul, — în zadar...
Sărac precum norodul,
Trăind de azi pe mîine,
C-un codru-amar de pîine
M-au răsplătit cei mari.

Sînt ungur şi mă mînii :
Nu slavii şi romînii
Ne-au fost duşmani vreodat' !
Noi ne sfîrşeam în lupte,
Pe cînd furîndu-şi prada,
Domnii-şi lărgeau ograda
Din sîngele vărsat.

In orice neam, — cît veacul —
Săraci năştea săracul,
Şi domnul, domn năştea...
Doar cînd gîndesc asemeni,
Trecutul cînd socotu-l,
Pot preţui-ntru totul
Azi libertatea mea.

Unde-a fost jalea mare,
Mai luminoasă-n soare
Se-nalţă viaţa azi.
Şi cît vor fi popoare
'Nălţa-vor cînt de glorii
Slăvind liberatorii
Şi braţul lor viteaz.

Argat ţi-am fost odată
Dar, Ţara mea, azi, iată,
Fiu credincios îţi sînt.
Şi dragostea-mi de tine
Ca însăşi viaţa creşte
Şi-n mine îşi sădeşte
Partidu-al său cuvînt.

In romîneşte de
V. MOLDOVEANU

PRIMA LECŢIE

de Arthur BARDOS

Mergeam pe malul Someşului nostru.
In stînga — şirul 'nalţilor castani
foşnea etajul frunzelor în vînt.
In raza unui soare transilvan,
se legăna o pulbere uşoară
— dans auriu necontenit vibrînd —
iar flăcările florilor ţîşneau
în ramuri, ca în fiecare an.

Eram noi doi. Fetiţa la mijloc.
Spre dreapta, gîrbovită din spinare,
colina se'nălţa spre zarea-albastră,
cercînd să pară, biata, cît mai mare.
— Ştii cum se cheamă dîmbul ? Felecvár !
E-n mijlocul oraşului... — Aşa ?
— Nu prea tîrziu, la anul, fata mea,
uşor îl vei sui, şi nu arar !

Vai, tată, spune fata mea, uimită.
Un munte 'nalt ca ăsta n-am văzut.
Pe umeri poartă cerul, ia te uită !
...Eu de mirarea ei, zîmbeam tăcut.
Ceru s-o iau în braţe. Haide, fie.
Şi-n cale, — o rază gîndul mi-a ţesut :
Montblanc îmi apărea-n copilărie
movila ce s-a ros şi s-a trecut.

Şi peste dîmb, o pasăre-şi ia zborul.
Castanii-n jur foşneau neîncetat.
Ce limpede mi-e totul dintr-odată :
mai sus de munţi, de mult ne-am ridicat.
Mai îndrăzneaţă decît orice culme,
ştiinţa omenească s-a urcat.
Nimic nu-ntrece gîndul nostru-n lume,
nimic nu e mai nou, mai minunat.

Şi-avîntul încercam să-l trec fetiţei.
Deşi nu-nţelegea, vream să-i explic :
Aceea ce înalt de tot ne pare,
e, uneori, de-aproape-atît de mic !
— Dar cum aşa ? privea ca la poveste,
cu negrii-i ochi rotunzi, cum numai ei,
copiii, pot privi în ochii tăi...
Din ce-i spuneam, ea nu credea nimic.

Şi mai tîrziu, ne-am aşezat pe-o bancă.
Munceşte Iulka, nimeni n-o abate :
Preocupată cară ea nisipul
să 'nalţe cu găleata — o cetate.
Şi zidul, ca şi turnul, cresc mereu.
Privind la dîmb, din palme Iulka bate.
— Vezi, tată ? mai înalt e turnul meu...
Şi eu, ca tată bun, i-am dat dreptate.

In romîneşte de
Veronica PORUMBACU

8 AUGUST 1954 – ZIUA MINERULUI

PRIETENIE

reportaj de Ștefan ANDREI

Foto: A. LOVINESCU și L. TIBOR

Iuliu Haidu

Mihai Ștefan

De cîte ori nu i s-a întîmplat lui Iuliu Haidu, între 12 și 16 ani, să numere banii cîștigați la zidărie, cu simțămîntul zădărniciei tuturor zbaterilor! Parcă nu număra plata unor lungi și chinuite zile de muncă, ci înseși greutățile ce năvăleau peste trupul său firav și sleit de puteri. Prin fața ochilor îi trecea mama ostenită de spălatul rufelor, frații lui flămînzi și dezbrăcați, găzarul care-l pîndea la colțul străzii ca să-i ceară să plătească datoria, brutarul proțăpit în ușa dughenii pe care n-o putea ocoli.

De cîte ori, la vîrsta cînd copiilor li-e dat să se joace și să învețe, Iuliu Haidu nu se întorcea abătut de la lucru, dîndu-și seama că nu poate acoperi, cu cîștigul său pe două săptămîni, nici traiul pe două zile al familiei!...

Intr-o sîmbătă la prînz, după plată, antreprenorul l-a îmbiat să meargă cu el la Cluj.

— Intr-un oraș mare, ai să cîștigi și tu mai bine! — i-a spus.

Poate ar fi mers dacă, întorcîndu-se acasă, n-ar fi găsit lume adunată în curte și pe mama, în casă, strîngînd boarfele și plîngînd în timp ce, în mijlocul odăii, tronînd pe un scaun, stătea intendentul minei, ca un cioclu, zîmbind sinistru.

— Ce s-a întîmplat aici, mamă?

— Ne dă afară, copilul meu. Ne aruncă în uliță, acum, în pragul iernii.

Iuliu i-a mîngîiat părul cărunt, i-a strîns mîna mică, zbîrcită de atîta sodă, și brusc s-a desprins de ea și s-a oprit în fața cioclului:

— De ce ne dați afară? Doar plătim pentru casă!

— N-avem nevoie de bani — a surîs omul administrației. Din familia voastră nu lucrează nimeni la mină. Așa că...

Lui Iuliu nu-i plăcea mina. Din pricina minei murise și bunicul și tatăl lui. Simțea că dacă stăpînii îndrăzneau să facă atîtea nelegiuiri la lumina zilei, în văzul tuturora, apoi în bezna minelor, asuprirea lor nu mai putea să aibă margini. Nu-i plăcea mina. Ii era chiar frică de ea. Dar nu mai putea alege. A intrat în adîncul pămîntului ca să-și apere mama și frații mai mici de pribegie, de iarnă, de mizerii și mai grele ca acelea pe care le îndurau.

Transporta cărbunele cu roaba, ca zilier, de la abataj sau înaintare, prin galeriile strîmte. întunecoase, întortochiate și pline de noroi, pînă la ascensoare. Căra cărbunele cîte 12 ore pe zi, fără să-și întrerupă munca.

E greu pentru cineva, care intră azi într-o mină luminată electric și în care transporturile se fac cu vagonetele, să-și închipuie ce înseamnă transportul cu roaba. Dar și mai greu este pentru cineva, care n-a cunoscut vechea muncă a minerilor, să-și închipuie ce înseamnă această muncă pentru un zilier.

Iuliu Haidu intrase însă în mină hotărît să ajungă în cel mai scurt timp ajutor de miner și apoi miner. Și pentru asta, muncea din răsputeri. Zadarnică trudă însă. Îi spuneau cîte unii, în șoaptă:

— Mă frate Iuliu, dacă vrei să scapi de roabă și să te califici, unge osia! Dă-ți leafa pe-o lună, ștaigherului, și-ți pune tîrnăcopul în mînă!

— Nu dau nici un ban tîlharilor! răspundea cu înverșunare Haidu. Am să lucrez bine și trebuie să mă califice!

Șapte ani Iuliu Haidu a refuzat să dea bacșiș ștaigherului. Șapte ani a rămas muncitor necalificat, zilier. Azi cînd numele lui Iuliu Haidu este cunoscut în întreaga țară, cînd toată lumea știe că scoate cărbune în contul anului 1957, că sub supravegherea lui s-au calificat 40 de fruntași ai întrecerii socialiste și 25 de șefi de echipă, că mulți dintre elevii lui au ajuns studenți la Institutul de Mine din Petroșani — nu-ți vine să crezi că sub capitalism omul acesta a trebuit să care șapte ani cărbunele cu roaba, că nu i s-a îngăduit să ajungă miner!

Cînd s-a întors din armată, Ardealul fusese sfîrtecat prin dictatul de la Viena, iar legionarii dezlănțuiseră pe întreaga vale a Jiului furia naționalismului șovin. Evreii, ungurii, polonezii, cehii erau urmăriți, izgoniți din mine și din servicii, bătuți, terorizați. Atunci a înțeles Iuliu Haidu cît prețuiește prietenia adevărată. A cerut ajutor unui evreu, care l-a găzduit, l-a hrănit și i-a dat bani ca să poată fugi peste graniță. A văzut atunci că unitate există numai între oamenii cinstiți, indiferent de naționalitate. Că „unitatea națională“ despre care vorbeau legionarii și hitleriștii e o minciună sfruntată.

In 1944, după eliberare, s-a întors din nou în Valea Jiului. Erau multe de făcut aici. Vechile conduceri trebuiau trase la răspundere pentru nesfîrșitele lor nelegiuiri. Lupta politică cerea oameni hotărîți. Acțiunea partidului pentru înfăptuirea reformei agrare trebuia susținută. Șovinismul, care mai dăinuia, trebuia tăiat din rădăcini. Și, în afară de acestea, minerii erau chemați să susțină frontul și reconstrucția patriei printr-o reorganizare rapidă a producției de cărbune.

Felul în care partidul vedea și rezolva problema națională, l-a făcut pe Iuliu Haidu să-și închine toate forțele sale cauzei socialismului. A intrat din nou în mină. De data aceasta ca ajutor de miner. Cîteva săptămîni mai tîrziu s-a prezentat la examen și a fost calificat miner. Producția mergea rău. Minerii mai bătrîni nu prea îndrăzneau să ridice cu destul curaj problemele de producție. Din însărcinarea partidului, Iuliu Haidu ia inițiativa unor dezbateri lărgite. Cere reorganizarea echipelor, cere pichamere cu aer comprimat, vagonete pentru transport, repararea ascensoarelor distruse de sabotori.

Șase luni mai tîrziu, este numit șef de echipă și evidențiat pentru îndrăzneala cu care ia lucrurile în piept și pentru producția cea mai mare dată în mină. Și așa a mers el, din succes în succes...

In timpul foametei care bîntuia Moldova și partea de răsărit a Ardealului prin anii 1946—1947, rătăcea din sat în sat, căutînd de lucru, un tînăr de vreo 19 ani, îmbrăcat în zdrențe, încălțat cu opinci sparte, sărac, flămînd și singur.

Muncea o zi ici, alta colo, apoi iarăși era nevoit să-și vadă de drum. Este de neînchipuit cît de sinistre erau scornirile chiaburilor menite a folosi foamea și năpasta pentru ca ei să se îmbogățească. Intr-un sat, Mihai Ștefan a văzut în fața unei porți, spînzurată de un par, o pîine. In timp ce mii de țărani cutreierau drumurile țării pentru un pumn de mălai, în timp ce familii întregi își vindeau pămînturile, casa, țoalele, pentru o felderă de porumb, în

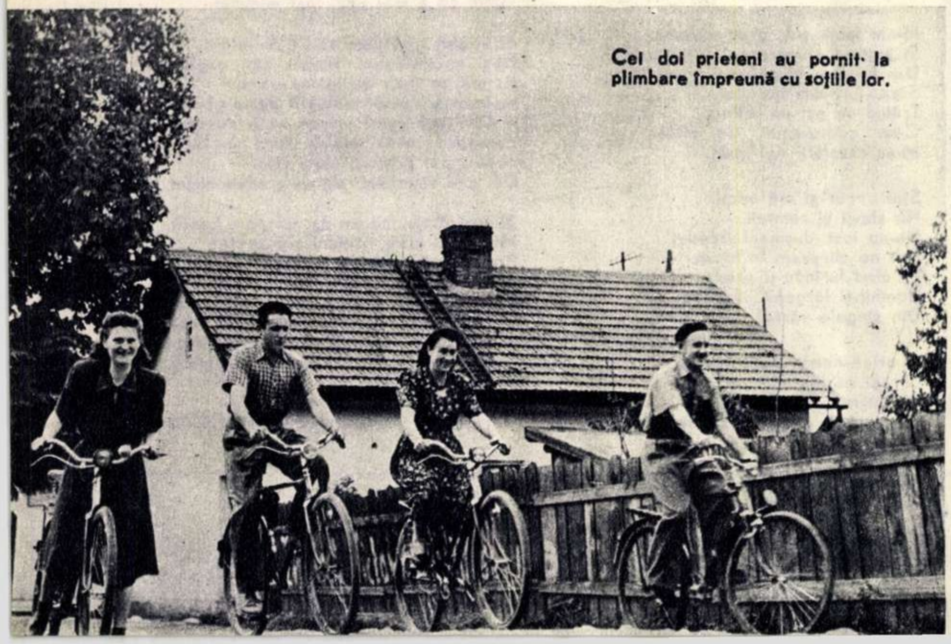

Cei doi prieteni au pornit la plimbare împreună cu soțiile lor.

Familia Iuliu Haidu.

Mici pasiuni gospodărești. Mihai Ștefan se dovedește a fi un iscusit apicultor, iar Iuliu Haidu un elev ce ascultă atent explicațiile „învățătorului" său.

fața porții sale, chiaburul Ghiță Petre atîrnase o pîine ca să-i ispitească pe flămînzi să vină să-i lucreze ogoarele. Ștefan a intrat slugă la Ghiță Petre. A lucrat vara, apoi a fost alungat. Și fiindcă a îndrăznit să-și ceară drepturile, feciorii chiaburului, înhăitați cu alți huligani din sat, l-au pîndit lîngă o salcie și l-au bătut pînă la sînge.

A pornit din nou pribeag. După săptămîni îndelungate de zadarnice căutări, a ajuns în Valea Jiului.

...Intr-o seară, pe cînd se întorcea de la o consfătuire, Iuliu Haidu a dat de umbra unui om — că doar o umbră era — care stătea pe scara casei lui.

— Dar de ce nu l-ai poftit în casă, Tercsi? — și-a întrebat el soția.

— N-a vrut să intre cu nici un chip. A zis că te așteaptă aici, afară. Iuliu Haidu i-a întins mîna și l-a privit îndelung.

— Ce este, tovarășe?

— Am venit să lucrez în echipa dumitale de mineri!

Iuliu Haidu și-a dat seama de tot ce ardea în sufletul flăcăului.

— Hai în casă! — i-a spus el cu blîndețe. I-a turnat apă pe mîini ca să se spele, l-a așezat la masă, pe urmă i-a spus simplu:

— Bine, Ștefane, de azi te iau în echipa mea. Ai unde să dormi la noapte? Nu? Ai să dormi la mine pînă ți-om găsi o gazdă. Alte haine n-ai? Ai să capeți salopetă, dar trebuie să-ți strîngi bani, ca să-ți cumperi haine omenești. Așa nu poți să umbli pe aici. Opincile? Astea trebuie să le arunci imediat. In mină nu poți intra ca un sărăntoc. In mină trebuie să fii om! Minerul este un om care se respectă pe sine și impune tuturora respectul. N-ai bani să-ți cumperi bocanci? Nu-i nimic. Tercsi, dă-mi te rog bani pentru o pereche de bocanci, pentru ciorapi, pentru o cămașă. Ni-i dă Ștefan înapoi într-o lună-două...

Au trecut multe luni în șir de la această întîlnire. Mihai Ștefan a intrat în mină și a devenit unul dintre cei mai buni lucrători din echipa lui Haidu.

Intr-o zi Haidu îi spuse nevestei-si:

— Ștefan ăsta, prea e singur. Cîștigă atîția bani că nu mai știe ce să facă cu ei. Dacă nu-l ținem mai de scurt se risipește și cine știe ce se întîmplă cu el.

— Vrei să-l însori cumva? — l-a întrebat Tercsi, rîzînd.

O săptămînă mai tîrziu, Haidu a venit ceva mai devreme de la lucru.

— Auzi? Vecinul nostru se mută! o anunță el pe nevastă-sa. Se mută într-un bloc nou, din cartierul muncitoresc. Apartamentul de alături rămîne liber.

— Și ce-i? Nu mai încăpem în apartamentul nostru? — l-a întrebat Tercsi, care uitase de povestea cu Ștefan.

— Ba noi avem loc, dar trebuie să-i facem rost de o casă și lui Ștefan. Am vorbit la administrație. Mîine i se repartizează apartamentul de alături.

Mihai Ștefan n-a știut de toată povestea asta decît atunci cînd a primit repartizarea.

— Ce-mi trebuie mie o casă atît de mare, tovarășe Haidu?

— Ei, ce-ți trebuie! Las'că ți-o trebui.

Cîteva seri mai tîrziu, l-a luat cu el la un prieten, un fost miner, acum director la I.P.E.I.L. Acolo a cunoscut-o Ștefan pe Aurica, fata directorului. Pe urmă, Haidu a făcut o masă, la care a poftit familia Auricăi. Și, ca din întîmplare, a lăsat lucrurile să meargă la voia lor.

Au trecut vreo trei-patru luni de zile. Intr-o seară, întorcîndu-se dintr-o excursie făcută cu mai mulți prieteni la Peștera lui Bali, Ștefan a trecut pe la Iuliu Haidu, pentru „o vorbă".

— Tovarășe Haidu, am venit c-o rugăminte. Dumneata mă știi pe mine. Sînt singur, de cîștigat cîștig destul... Și... m-aș însura.

— Asta-i foarte bine, Ștefane — i-a spus Haidu, făcîndu-se că nu știe despre cine era vorba. Dar ți-ai găsit o fată? O iubești?

— O iubesc, tovarășe Haidu, că fără ea nu mai am odihnă. Nici noaptea nu mai dorm, iar la lucru sînt tot cu gîndul la ea. Așa că am venit la dumneata să te rog să mergi în pețit...

— Și cine-i fata, mă Ștefane?

— Păi, Aurica... Știți... fata aceea drăguță, la care am fost noi astă-iarnă o dată, în vizită...

Abia la masa nunții a aflat Ștefan că Haidu știa de mult povestea lui. Dar nu s-a supărat. Ba dimpotrivă, o leacă amețit de vin, s-a sculat de la masă, l-a sărutat pe Haidu pe amîndoi obrajii, și i-a jurat prietenie veșnică!

...Era în 1952. Brigada lui Iuliu Haidu se apropia, zi de zi, de împlinirea extracției planificate pentru anul 1954. Șefii de echipă se adunau adeseori la sindicat, la biroul tehnic sau acasă la Haidu, ca să analizeze munca, să îmbunătățească transporturile sau pușcarea la ort.

Intr-o seară, s-a dus vestea din gură în gură că toți minerii din brigadă sînt poftiți la masă la Haidu. Haidu a cumpărat un butoiaș de bere și a făcut masă mare. In timpul mesei, nici o vorbă despre producție. De cîte ori încerca unul să spună ceva, Haidu îl întrerupea: — Lasă mina! Acum să mîncăm. Fiecare lucru trebuie făcut la timpul său.

Dar după masă a scos din buzunar o scrisoare și le-a citit-o. Era o invitație a Confederației Generale a Muncii prin care era poftit să ia parte la Congresul Mondial al Sindicatelor, la Viena.

Toți minerii, pînă la unul, crescuți de el, îl priveau cu uimire și respect. Era primul dintre ei care pleca în străinătate, la un asemenea congres.

— Dar ca să pot pleca în liniște, trebuie, tovarăși, ca unul dintre voi să-mi ia locul, să preia conducerea brigăzii, să răspundă la angajamentul pe care ni l-am luat față de partid și guvern, de a termina anul acesta planul pe 1954. Cine crede că poate lua conducerea?

După multe discuții, cineva se întoarse și spuse:

— Să o ia Ștefan. Este cel mai bun.

Așa a rămas. Cîteva zile mai tîrziu, Iuliu Haidu a fost petrecut la gară de ortacii lui.

— Am să încerc să te întrec, tovarășe Haidu. N-ai să te superi?

Iuliu Haidu l-a strîns în brațe:

— Ștefane, dacă brigada reușește să depășească producția atinsă pînă acuma, e cel mai frumos dar pe care îl face Congresului Mondial al Sindicatelor. Iar pentru mine, succesul vostru va fi ca o decorație de aur!

Din ziua aceea Ștefan a luat conducerea brigăzii. Profesorul lui și al celorlalți mineri era departe. Brigadierii primeau scrisori și cărți poștale de la Budapesta, de la Viena, de la Praga. Dar călătoria lui Haidu s-a prelungit: au început să primească scrisori din Uniunea Sovietică. De la Moscova, din Donbass. De cîte ori primeau vreo scrisoare, se adunau la casa lui Ștefan — așa cum înainte se adunau în casa lui Haidu — și o citeau, urmărindu-i cu înfrigurare drumul prin străinătate, descrierile locurilor pe care le vedea, discuțiile pe care le avea cu muncitorii sovietici. In ziua în care au primit scrisoarea prin care Haidu le spunea că s-a împrietenit cu vestitul miner Evdokim Rubanțev, că a vizitat împreună cu el mai multe mine din Donbass, că a văzut cum lucrează combina minieră, o adevărată uzină subterana, și că a petrecut ziua de 7 Noiembrie la noul său prieten în casă — chiar în ziua aceea brigada condusă de Mihai Ștefan depășise recordul atins pe vremea lui Iuliu Haidu.

— Să-i trimitem o telegramă în Donbass! — a spus cineva.

Cîteva zile mai tîrziu au primit răspunsul, prin avion. Erau felicitați nu numai de Iuliu Haidu, dar și de minerul sovietic Rubanțev. A fost ca o sărbătoare pentru brigadă. Fotografia în care apărea Iuliu Haidu în mijlocul familiei lui Rubanțev a trecut din mînă în mînă.

O lună de zile mai tîrziu, o dată cu întoarcerea sa în țară, Iuliu Haidu a propus ca brigada să se împartă în două. O parte sub conducerea lui, alta sub conducerea lui Mihai Ștefan. Din ziua aceea, o nouă întrecere a început între cei doi prieteni, între dascăl și elev. Și dacă ți-ai arunca ochii în procesele verbale de întrecere socialistă, ai vedea că pînă acum de 7 sau 8 ori elevul l-a întrecut pe meșter. Dar asta îi leagă și mai mult. Dimineața își ciocănesc în perete — e „semnalul" lor — și se așteaptă în fața porții ca să meargă împreună la mină. După lucru îi întîlnești adeseori împreună, ori la biroul tehnic, ori acasă la ei, aplecați asupra unei ciclograme, sau pur și simplu la braț cu soțiile lor, plimbîndu-se pe dealurile înverzite ale Petrilei.

Ca să scrii despre acești doi prieteni și fruntași, spațiul unui reportaj e prea mic. Oamenii sînt prea mari, viața lor e prea adevărată, prea plină, ca să te mulțumești cu cîteva pagini. Asemenea vieți, asemenea destine ce se pot înfăptui doar pe calea deschisă oamenilor de partid, au nevoie de sute și sute de pagini. Și încă paginile nu sînt nimic față de însemnătatea unei vieți adevărate.

COMETA CU TREI COZI

de I. LUDO

Ilustraţii de Eugen TARU

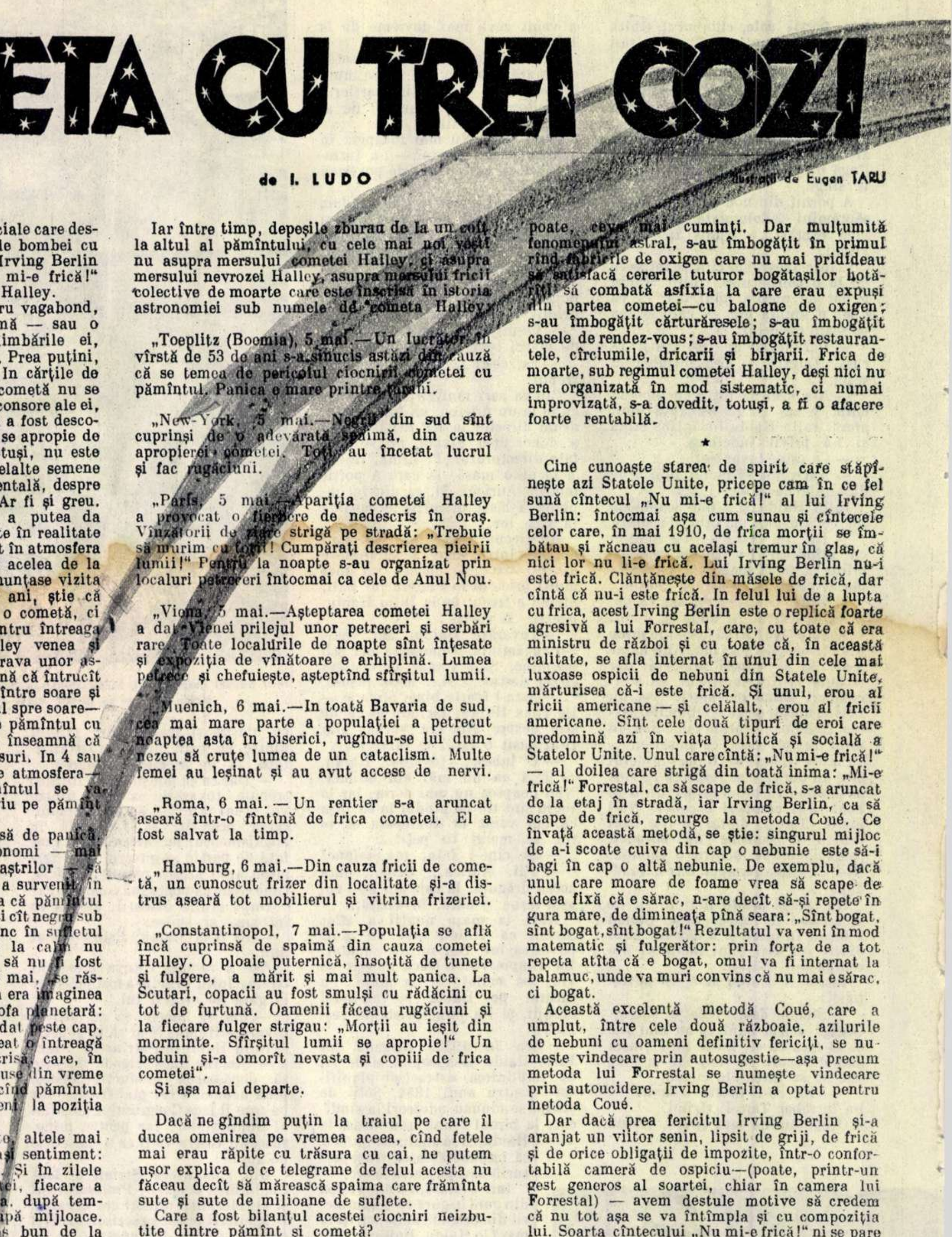

Sub impresia unor discursuri oficiale care descriau poporului american farmecele bombei cu hidrogen, compozitorul american Irving Berlin a scris un cîntec intitulat: „Nu mi-e frică!“

Asta îmi aminteşte de cometa Halley.

Se ştie ce este o cometă: un astru vagabond, cu un cap luminos şi cu o coamă — sau o coadă — de stele, care, în plimbările ei, descrie o curbă în jurul soarelui. Prea puţini, însă, ştiu ce este cometa Halley. In cărţile de specialitate se afirmă că această cometă nu se deosebeşte întru nimic de celelalte consore ale ei, decît doar prin două amănunte: că a fost descoperită de astronomul Halley şi că se apropie de pămînt la fiecare 75 de ani. Totuşi, nu este aşa. Intre cometa Halley şi celelalte semene ale ei există o deosebire fundamentală, despre care cărţile nici nu pomenesc. Ar fi şi greu. N-ajunge să fii astronom, spre a putea da relaţii precise asupra a ceea ce este în realitate cometa Halley. Numai cine a trăit în atmosfera care domnea peste tot în zilele acelea de la începutul lui mai 1910, cînd se anunţase vizita astrului după o lipsă de 75 de ani, ştie că acest corp ceresc cu coadă nu-i o cometă, ci o demenţă colectivă a fricii. Pentru întreaga omenire, o dată cu cometa Halley venea şi sfîrşitul pămîntului. Asta era isprava unor astronomi care se apucaseră să susţină că întrucît cometa, în călătoria ei, a ajuns între soare şi pămînt, şi întrucît se află cu capul spre soare— ea va trebui neapărat să învăluie pămîntul cu coada. Este inevitabil. Ceea ce înseamnă că pămîntul îşi trăieşte ultimele ceasuri. In 4 sau în 5 mai 1910, ori se va aprinde atmosfera— ziceau acei astronomi—şi pămîntul se va preface în scrum, ori tot ce este viu pe pămînt va pieri prin asfixie.

Omenirea înţelese şi fu cuprinsă de panică. Zadarnic s-au străduit alţi astronomi — mai conştiincioşi în a studia evoluţia aştrilor — să demonstreze că în ultimul timp a survenit în traseul cozii astrale o deviere, aşa că pămîntul va fi ocolit şi nu va fi deranjat nici cît negru sub unghie. Panica intrase atît de adînc în sufletul oamenilor, încît toate apelurile la calm nu avură nici un efect. Nu era om să nu fi fost convins că în 4, cel mult 5 sau 6 mai, „se răstoarnă pămîntul“. Fiindcă aceasta era imaginea ce şi-o făcea lumea despre catastrofa planetară: pămîntul va fi izbit de cometă şi dat peste cap. In jurul acestei ciocniri s-a şi creat o întreagă literatură umoristică, orală şi scrisă, care, în esenţă, preconiza ca toate să fie puse din vreme cu capul în jos, astfel ca, atunci cînd pămîntul va fi răsturnat, ele să poată reveni la poziţia normală.

Erau glume, unele mai izbutite, altele mai puţin, dar toate inspirate de acelaşi sentiment: frica. O teribilă frică de moarte. Şi în zilele care au precedat apariţia cometei, fiecare a căutat să-şi înăbuşe frica aceasta, după temperament—şi mai cu seamă după mijloace. Clasele înstărite îşi luară rămas bun de la viaţă în chefuri care ţinură zile şi nopţi fără întrerupere. „Nu mi-e frică!“ ţipau chefliii, acompaniaţi de cuconiţele lor legitime sau nu. „Nu mi-e frică!“ Dar de frică se întreceau în a da dezmăţului lor accente cît mai gălăgioase, pentru a uita că ceasul morţii li se apropie. „Muzicile cîntă — se relata într-un reportaj care descria cele ce se petreceau la noi — berea şi şampania curg în valuri pretutindeni şi este o oarecare tristeţe în veselia aceasta a oamenilor care aşteaptă cu bucurie sfîrşitul lor“. Pe tot globul se repetau spectacolele acestea de „bucurie“ macabră, atît de apropiate de scena aceea înfiorătoare a vasului „Titanic“, care se scufunda, cu pasageri cu tot, în sunetele disperate ale orchestrei. „Nu mi-e frică!“

Ceilalţi, oamenii simpli, căutau să-şi potolească spaima, fiecare pe unde-l trăgea punga sau inima: unii prin cîrciumi — iar alţii, cei credincioşi, pe la biserici, unde implorau mila celui de sus.

Iar între timp, depeşile zburau de la un colţ la altul al pămîntului, cu cele mai noi veşti nu asupra mersului cometei Halley, ci asupra mersului nevrozei Halley, asupra mersului fricii colective de moarte care este înscrisă în istoria astronomiei sub numele de „cometa Halley“.

„Toeplitz (Boemia), 5 mai.—Un lucrător în vîrstă de 53 de ani s-a sinucis astăzi din cauză că se temea de pericolul ciocnirii cometei cu pămîntul. Panica e mare printre ţărani.

„New-York, 5 mai.—Negrii din sud sînt cuprinşi de o adevărată spaimă, din cauza apropierei cometei. Toţi au încetat lucrul şi fac rugăciuni.

„Paris, 5 mai.—Apariţia cometei Halley a provocat o fierbere de nedescris în oraş. Vînzătorii de ziare strigă pe stradă: „Trebuie să murim cu toţii! Cumpăraţi descrierea pieirii lumii!“ Pentru la noapte s-au organizat prin localuri petreceri întocmai ca cele de Anul Nou.

„Viena, 5 mai.—Aşteptarea cometei Halley a dat Vienei prilejul unor petreceri şi serbări rare. Toate localurile de noapte sînt înţesate şi expoziţia de vînătoare e arhiplină. Lumea petrece şi chefuieşte, aşteptînd sfîrşitul lumii.

„Muenich, 6 mai.—In toată Bavaria de sud, cea mai mare parte a populaţiei a petrecut noaptea asta în biserici, rugîndu-se lui dumnezeu să cruţe lumea de un cataclism. Multe femei au leşinat şi au avut accese de nervi.

„Roma, 6 mai. — Un rentier s-a aruncat aseară într-o fîntînă de frica cometei. El a fost salvat la timp.

„Hamburg, 6 mai.—Din cauza fricii de cometă, un cunoscut frizer din localitate şi-a distrus aseară tot mobilierul şi vitrina frizeriei.

„Constantinopol, 7 mai.—Populaţia se află încă cuprinsă de spaimă din cauza cometei Halley. O ploaie puternică, însoţită de tunete şi fulgere, a mărit şi mai mult panica. La Scutari, copacii au fost smulşi cu rădăcini cu tot de furtună. Oamenii făceau rugăciuni şi la fiecare fulger strigau: „Morţii au ieşit din morminte. Sfîrşitul lumii se apropie!“ Un beduin şi-a omorît nevasta şi copiii de frica cometei“.

Şi aşa mai departe.

Dacă ne gîndim puţin la traiul pe care îl ducea omenirea pe vremea aceea, cînd fetele mai erau răpite cu trăsura cu cai, ne putem uşor explica de ce telegrame de felul acesta nu făceau decît să mărească spaima care frămînta sute şi sute de milioane de suflete.

Care a fost bilanţul acestei ciocniri neizbutite dintre pămînt şi cometă?

Aproape la fel de tragic ca şi bilanţul unei ciocniri izbutite. Cînd cometa Halley se depărtă de pămînt, fără să fi făcut alta nimic decît să se lase fotografiată, au rămas pe teren nenumărate adultere, urmate de nenumărate divorţuri, nenumărate sinucideri şi nenumărate cazuri de nebunie incurabilă — toate mulţumită exclusiv fricii de moarte. Desperarea în faţa unei morţi inevitabile a răpit atîtor şi atîtor inşi, într-un fel sau altul, controlul şi stăpînirea de sine.

Numai că nu toată lumea a păgubit de pe urma fricii de moarte. Frica de moarte n-a dat numai soţii şi soţi încornoraţi, ori sinucigaşi şi nebuni. Frica de moarte a mai dat şi altceva: o nouă clasă de bogătaşi. Nu mai spunem că de pe urma cometei Halley s-au îmbogăţit o serie de hoţi şi asasini care, dacă n-ar fi aflat că „se răstoarnă pămîntul“ şi că o dată cu pămîntul se răstoarnă şi puşcăriile, ar fi fost, poate, ceva mai cuminţi. Dar mulţumită fenomenului astral, s-au îmbogăţit în primul rînd fabricile de oxigen care nu mai prididеau să satisfacă cererile tuturor bogătaşilor hotărîţi să combată asfixia la care erau expuşi din partea cometei—cu baloane de oxigen; s-au îmbogăţit cărturăresele; s-au îmbogăţit casele de rendez-vous; s-au îmbogăţit restaurantele, cîrciumile, dricarii şi birjarii. Frica de moarte, sub regimul cometei Halley, deşi nici nu era organizată în mod sistematic, ci numai improvizată, s-a dovedit, totuşi, a fi o afacere foarte rentabilă.

*

Cine cunoaşte starea de spirit care stăpîneşte azi Statele Unite, pricepe cam în ce fel sună cîntecul „Nu mi-e frică!“ al lui Irving Berlin: întocmai aşa cum sunau şi cîntecele celor care, în mai 1910, de frica morţii se îmbătau şi răcneau cu acelaşi tremur în glas, că nici lor nu li-e frică. Lui Irving Berlin nu-i este frică. Clănţăneşte din măsele de frică, dar cîntă că nu-i este frică. In felul lui de a lupta cu frica, acest Irving Berlin este o replică foarte agresivă a lui Forrestal, care, cu toate că era ministru de război şi cu toate că, în această calitate, se afla internat în unul din cele mai luxoase ospicii de nebuni din Statele Unite, mărturisea că-i este frică. Şi unul, erou al fricii americane — şi celălalt, erou al fricii americane. Sînt cele două tipuri de eroi care predomină azi în viaţa politică şi socială a Statelor Unite. Unul care cîntă: „Nu mi-e frică!“ — al doilea care strigă din toată inima: „Mi-e frică!“ Forrestal, ca să scape de frică, s-a aruncat de la etaj în stradă, iar Irving Berlin, ca să scape de frică, recurge la metoda Coué. Ce învaţă această metodă, se ştie: singurul mijloc de a-i scoate cuiva din cap o nebunie este să-i bagi în cap o altă nebunie. De exemplu, dacă unul care moare de foame vrea să scape de ideea fixă că e sărac, n-are decît să-şi repete în gura mare, de dimineaţa pînă seara: „Sînt bogat, sînt bogat, sînt bogat!“ Rezultatul va veni în mod matematic şi fulgerător: prin forţa de a tot repeta atîta că e bogat, omul va fi internat la balamuc, unde va muri convins că nu mai e sărac, ci bogat.

Această excelentă metodă Coué, care a umplut, între cele două războaie, azilurile de nebuni cu oameni definitiv fericiţi, se numeşte vindecare prin autosugestie—aşa precum metoda lui Forrestal se numeşte vindecare prin autoucidere. Irving Berlin a optat pentru metoda Coué.

Dar dacă prea fericitul Irving Berlin şi-a aranjat un viitor senin, lipsit de griji, de frică şi de orice obligaţii de impozite, într-o confortabilă cameră de ospiciu—(poate, printr-un gest generos al soartei, chiar în camera lui Forrestal) — avem destule motive să credem că nu tot aşa se va întîmpla şi cu compoziţia lui. Soarta cîntecului „Nu mi-e frică!“ ni se pare mai puţin sigură, deoarece vine în flagrantă contradicţie cu toate cîntecele oficiale americane care, dimpotrivă, îndeamnă poporul american să-i fie frică.

După cum se ştie, în zilele noastre, noua cometă Halley născocită de potentaţii dolarului are nù una, ci trei cozi, care trebuie să inspire poporului american şi întregii omeniri trei frici: frica de războiul inevitabil, frica de „roşii“ şi frica de bomba H americană. In fond, războinicii americani vor să samene frica în dreapta şi în stînga spre a se elibera de frica lor proprie că popoarele, care azi le mai îndură şantajul — în cap cu însuşi poporul american — se vor trezi în cele din urmă. Prin urmare, pentru atîtea şi atîtea obiective care, toate, au ca sîmbure frica, imperialiştii americani cultivă, întreţin, agravează şi complică propaganda fricii. Trebuie, deci, să fie cineva într-adevăr nebun să cînte

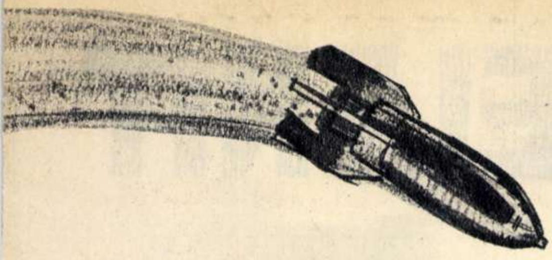

în America „Nu mi-e frică“, azi, cînd mai mult ca totdeauna frica este politica oficială a statului american și cînd interesele cercurilor agresive imperialiste cer, în primul rînd, poporului american să tremure de frică. Irving Berlin cîntă de frică „Nu mi-e frică“, în timp ce stăpînii lui, mai mult ca oricînd, se zbat să ridice frica la rang de virtute și să popularizeze cît mai mult filozofia îndrumătorului lor, sociologul englez Ruskin, care, încă pe la sfîrșitul secolului trecut, spunea că: „Frica este un mare dar făcut de dumnezeu omenirii. Dacă frica n-ar fi existat, n-ar fi existat nici civilizație, nici fericire, nici progresul umanității. N-ar fi existat nici morala, din pricină că oamenii nu s-ar mai fi temut de dumnezeu, n-ar mai fi existat nici progresul tehnic, din pricină că slugile nu s-ar mai fi temut de stăpîni, n-ar mai fi existat iubire, din pricină că oamenii nu s-ar mai fi temut de ură“.

Sînt idei mari, idei sfinte, idei indispensabile puterii imperialiste americane. De aceea, ele sînt încredințate, spre a fi propovăduite în marea școală a fricii, numai F.B.I.-ului, Comisiei pentru cercetarea activităților antiamericane, ministerului de justiție, Ku-Klux-Klan-ului, Legiunii americane și sutelor de organizații fasciste — peste care sclipește, în toată splendoarea ei de instituție națională, acea fenomenală combinație zoologică numită McCarthy, pentru că nu se numește Capone sau Dillinger. Rezultatele obținute de acest select aparat pedagogic sînt atît de neașteptate, încît au început să îngrijoreze pînă și pe acei care, într-o măsură mai mare ori mai mică, sprijină edificiul imperialist al fabricanților de bombe cu hidrogen.

„Trăim într-o epocă a fricii — declară Val Paterson, directorul Departamentului federal al apărării civile. Noi, americanii, sîntem cei mai înclinați spre panică“.

„Acte nevinovate devin dovezi denunțătoare despre lipsa de loialitate — spune William O. Douglas, judecător adjunct la curtea supremă a Statelor Unite, într-un pamflet intitulat „Liniștea neagră a fricii“. — Coincidența care face ca o idee să meargă paralel cu politica Rusiei Sovietice (adică ideea păcii — N. R.) aruncă o umbră de bănuială asupra oricui a exprimat această idee... Frica degenerează în furie. Oamenii cinstiți sînt țintuiți la stîlpul infamiei... Avem spectacolul conducătorilor universitari, care se pretează ei înșiși la una din cele mai urîte metode de vînători de vrăjitoare care au avut loc vreodată...Buzele tinerei generații sînt pecetluite...“

Pînă și o revistă crîncen reacționară cum este „Collier's“ scrie: „Frica a devenit un fel de obicei național. De la sfîrșitul celui de al doilea război mondial avem din ce în ce mai mult tendința să sărim în sus la orice zgomot neobișnuit, să ne uităm pe sub paturi și, în general, să tremurăm de frică, parcă am umbla noaptea prin cimitir“.

*

Bilanțul practic al acestei educații a fricii de cometa cu trei cozi?

Mult mai bogat și mai adînc, chiar în raport proporțional, decît cel înregistrat în timpul panicii provocate de cometa Halley. In 1910, frica a ținut o săptămînă-două și n-a izbutit să producă tulburări prea adînci în structura sufletească a omenirii. Pe cînd în Statele Unite, frica de moarte ține de ani—și această frică prelungită a izbutit să aștearnă pe sufletul unor anumite straturi sociale americane un strat gros de resemnare, de plictiseală, de insensibilitate, de indiferență față de toate. Atît de departe s-a ajuns cu ideea ciocnirii inevitabile care va duce la pieirea pămîntului, încît, acum doi ani, o telegramă din Washington informa că la întrebarea pusă unor școlari americani ce meserie ar vrea să aleagă peste zece ani, 40% din ei au răspuns: „PESTE ZECE ANI VOM FI MORȚI!“.

Este și ceea ce vor stăpînii Americii: ca poporul american să n-aibă în fața sa decît viziunea unei morți sigure și apropiate. Prin agitația lor violentă în jurul „primejdiei roșii“, prin proslăvirea zeului american al bombei H, prin forțarea comenzilor de armament, prin stăruința cu care își răspîndesc doctrina războiului inevitabil, stăpînii Americii luptă ca tot ce-i înconjoară să miroasă a moarte. Politică, literatură, afaceri — nu trebuie să se învîrte decît în jurul unei singure axe: moartea!

In 1949, publicația americană „New-Yorker“ reproducea textul unei circulări — răspîndite în California — cu următorul conținut:

„Dragă prietene, — ținînd seama de pericolul extrem al unui război atomic devastator, care ar putea să se dezlănțuie dintr-un moment în altul și de precizările savanților și experților militari precum că în acest groaznic conflict viețile unei treimi din populația noastră (50 de milioane de suflete) vor fi distruse în cîteva ore de razele morții, de proiectilele cu reacție, de bombele atomice și de microbi, ne-am întrebat cum am putea (cu ajutorul lui dumnezeu) să vă ajutăm să supraviețuiți acestei teribile distrugeri. Cele mai mari autorități ale noastre ne spun că nu există nici un fel de apărare sigură împotriva armelor teribile ale epocii noastre. Astfel că singura noastră speranță este să avem gata un loc izolat în care să ne putem refugia, pentru că cine știe dacă în curînd monștrii ucigători și lipsiți de remușcare nu vor încerca să ne distrugă lumea? Avînd în vedere această nenorocire care se apropie, am cumpărat loturi de pămînt la o oră cu autocarul de golful San-Francisco, în ținuturi în care v-ați putea refugia cu familia dumneavoastră. Scopul nostru este să furnizăm familiilor sărace sau clasei mijlocii un mijloc de a scăpa unei morți de șoarece prins în cursă. Adăposturile noastre împotriva bombelor, situate în regiuni încîntătoare, vă procură o protecție absolută. Grupuri aparținînd aceleeași religii, aceleeași loji ale aceleeași societăți secrete, aceluiași sindicat muncitoresc, pot alege terenuri vecine, în poziții frumoase ca în povești. Vorbiți despre aceasta și prietenilor dumneavoastră, cărora le veți face în felul acesta un serviciu de neuitat“.

După cinci ani, care n-au fost decît cinci ani de escrocherii similare, se poate citi în „New-York Post“ din 8 aprilie 1954 această informație:

„Veștile despre bomba cu hidrogen m-au făcut să înțeleg cît de scurtă este viața, așa că acuma vreau să mă bucur de ea. O să mă înțeleg cu întreprinderea de lustruit parchetele Sam Klein. O să mă simt atît de mîndră și fericită cînd o să-mi văd prietenii și rudele admirînd frumoasele mele parchete!“

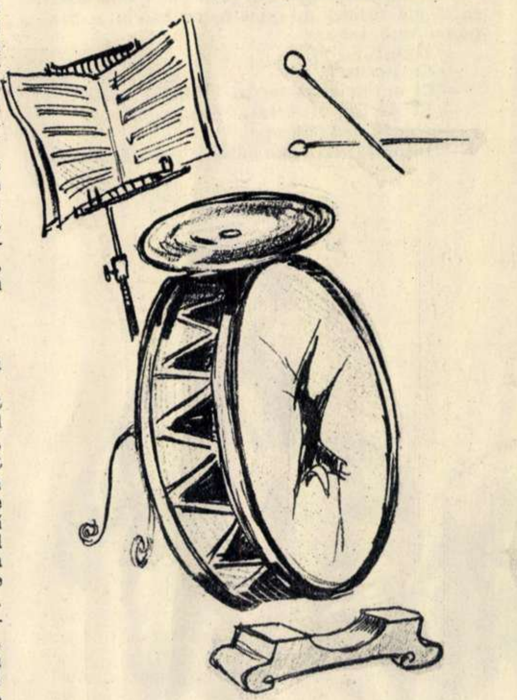

Iar în publicația „Los Angeles Mirror“ din 2 aprilie 1954: „Dincolo de raza bombelor H noi case în deșert (1, 2, 3 camere). Loc sigur și sănătos pentru a locui“.

Asemenea anunțuri nu sînt decît o contribuție la propaganda fricii, atît de necesară măririi și conservării avuției fabricanților de tunuri și bombe — care sînt în același timp principalii acționari ai tripourilor, ai caselor de prostituție, ai întreprinderilor de pompe funebre, ai sanatoriilor de boli nervoase, ori ai societăților de terenuri antiatomice.

Cum, dar, să nu dea copiii americani un procent tot mai mare de criminali — din pricina fricii? Cum să nu crească an de an numărul bolnavilor de alienație mintală, care fac din Statele Unite țara cea mai bogată în nebuni — din pricina fricii? Cum să nu tindă „modul de viață american“ să ia formele unei dezlănțuiri de nebunie colectivă din care cinstea și moralitatea să fie expulzate, spre a face loc, pe planul întîi, adulterului, infanticidului, proxenetismului, traficului de stupefiante, corupției și crimei — din pricina fricii? Cum să nu se îndrepte învățămîntul american spre un dezastru total, cînd tineretul american a ajuns să privească școala ca o corvoadă inutilă — din pricina fricii? Cum să nu adune averi fantastice speculanții bombei atomice, presei atomice, literaturii atomice și ai tuturor fabricatelor antiatomice — atît de mult căutate din pricina fricii atomice? Și cum să poată rezista, în această împărăție americană a fricii, un cîntec atît de tragic intitulat: „Nu mi-e frică“?

Așa că nici nu mai încape îndoială. In curînd cîntecul lui Irving Berlin va fi epurat din repertoriul național al lui McCarthy. Publicitatea care i se mai dă astăzi nu se datorește decît unei simple neînțelegeri, sau uneia din multele și inevitabilele contradicții ale maeștrilor fricii. „Nu mi-e frică!“ este tot ce poate suna mai strident la urechea imperialiștilor, atît de interesați să vadă cît mai degrabă cum tremură de frică marile mase americane, în frunte cu acele elemente sănătoase din popor pe care nu-i sperie cometa cu trei cozi și care susțin că ciocnirea cu pămîntul nu este inevitabilă.

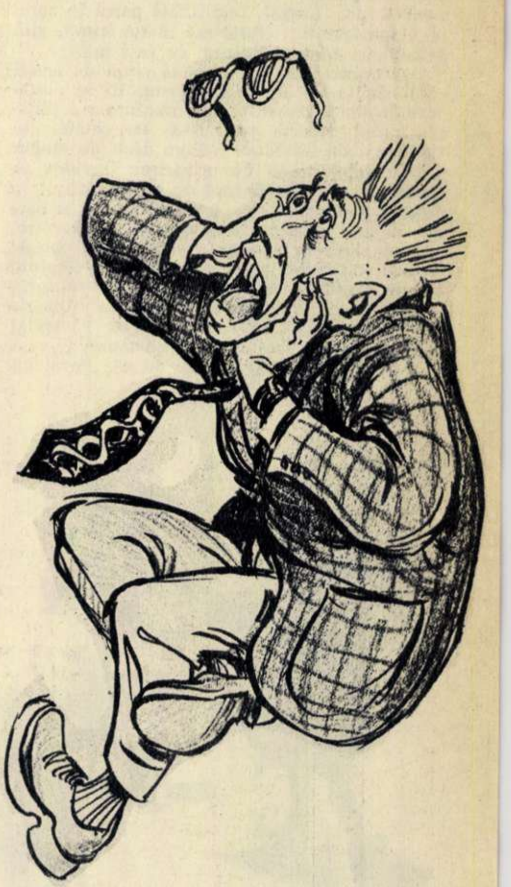

PĂMÎNT DESŢELENIT

— Fragment din volumul II al romanului —

de Mihail ŞOLOHOV

Ilustraţii de O. VEREISKI

Razmetnov oare bănuia numai ceva, sau ştia de legătura lui Davîdov cu Luşka? Mai degrabă ştia. Ştia, fără îndoială! Şi cum ar fi putut rămîne neştiută legătura asta, cînd însăşi neruşinata de Luşka nu numai că nu voia s-o ascundă, dar căuta chiar într-adins s-o dea în vileag. Amorul propriu al Luşkăi era pesemne măgulit de faptul că ea — nevastă părăsită de secretarul organizaţiei de partid — nu se încurcase cu un colhoznic de rînd, ci cu însuşi preşedintele colhozului, care n-o îndepărtase de loc.

De cîteva ori Luşka a ieşit împreună cu Davîdov de la administraţia colhozului. Il lua de braţ fără să ţină seamă de moravurile severe ale satului, ba se şi lipea uşor de umărul lui.

Davîdov se uita speriat împrejur, temîndu-se să nu dea ochi cumva cu Makar; dar nu-şi trăgea braţul, căuta să-şi potrivească mersul după cel al Luşkăi, făcea paşi măsuraţi, ca un cal împiedicat, şi, nu ştiu cum, se poticnea deseori chiar şi pe drum neted... Ştrengarii din sat — marea pacoste a îndrăgostiţilor — se ţineau după dînşii şi, strîmbîndu-se în tot chipul, ţipau piţigăiat:

Dintr-o cocă deasă
Mire şi mireasă!

Copiii îşi agereau mintea, care mai de care, pentru a găsi nesfîrşite variante acestui cuplet nerod; şi, în timp ce Davîdov, leoarcă de sudoare, străbătea împreună cu Luşka o bună bucată de stradă, blestemînd în gînd pe copii, pe Luşka şi propria-i slăbiciune, „coca deasă“ se prefăcea rînd pe rînd — în versurile lor — în cocă tare, de post, dulce, cu lapte şi aşa mai departe. In cele din urmă Davîdov îşi ieşea din răbdări: desprindea domol degetele smolite ale Luşkăi, împlîntate parcă în cotul lui, spunîndu-i: „Iartă-mă, n-am timp, sînt grăbit“, şi pornea înainte, cu paşi mari.

Dar nu era atît de uşor să scapi de aceşti copii sîcîitori, care te urmăreau. Ei se desfăceau în două grupuri: unul rămînea s-o zădărască mai departe pe Luşka, iar celălalt se ţinea scai de Davîdov. Nu era decît un singur mijloc de a scăpa de urmărire: Davîdov se apropia de cel dintîi gard de nuiele întîlnit în cale, se prefăcea că rupe o vargă şi, cît ai bate din palme, copii se împrăştiau care încotro, intrînd parcă în pămînt. Numai atunci preşedintele colhozului putea ajunge iarăşi stăpînul atotputernic al uliţei şi al împrejurimilor...

Nu demult, la miezul nopţii, pe un întuneric de nepătruns, Davîdov şi Luşka se pomeniră deodată faţă în faţă cu paznicul morii de vînt care se afla în stepă, departe de sat. Paznicul, un colhoznic bătrîn — moş Verşinin — se întinsese pe pămînt, învelit cu un suman, la adăpostul unei moviliţe, care fusese cîndva vizuina unei cîrtiţe. Văzînd perechea care venea drept spre dînsul, unchiaşul se sculă pe neaşteptate, cît era el de lung, şi răcni cu străşnicie, milităreşte:

— Stai! Care-i acolo? — şi puse la ochi o puşcă bătrîioară, care pe lîngă toate acestea nu era nici măcar încărcată.

— De-ai noştri. Eu sînt, Verşinin! — răspunse în silă Davîdov.

Davîdov făcu grăbit stînga-mprejur, trăgînd-o după el şi pe Luşka. Dar Verşinin îl ajunse din urmă şi începu să-l roage:

— Nu cumva se găseşte la dumneata o leacă de tutun, tovarăşe Davîdov? Mă usuc fără tutun. Mi s-au lungit urechile.

Luşka nu-şi întoarse capul în altă parte, nu se îndepărtă şi nici nu-şi acoperi faţa cu basmaua. Il privea liniştit pe Davîdov, care vărsa cu grabă tutun dintr-o pungă şi-i spuse cu aceeaşi linişte:

— Hai, Sioma! Iar tu, moş Nikolai, ai face mai bine să pîndeşti hoţii, iar nu pe cei ce vin să-şi caute dragostele pe cîmp. Noaptea nu umblă numai oameni răi...

Moş Nikolai chicoti scurt şi o bătu pe Luşka familiar, pe umăr:

— Aşa-i, Luşka, dar vezi tu, drăguţo, că treaba de noapte e ceva tainic, — unii îşi caută dragostele, iar alţii umblă după lucru străin. Slujba mea de paznic e să-l strig pe fieştecare, să păzesc moara de vînt, pentru că într-însa nu-i tizic, ci pîinea colhozului. Vă foarte mulţumesc pentru tutun. Umblaţi sănătoşi! Hai noroc!...

— De ce dracu' mai intri în vorbă? Să te fi dat cel puţin la o parte; poate că nici nu te recunoştea, — rosti Davîdov, cînd rămaseră singuri, pierzîndu-şi răbdarea şi neîncercînd măcar să-şi ascundă mînia.

— N-am şaisprezece ani şi nici nu-s fată mare, ca să mă ruşinez de orice nerod bătrîn, — răspunse rece Luşka.

— Totuşi...

— Ce „totuşi“?

— Ce nevoie ai să te dai în vileag peste tot?

— Ei şi! Ce? Mi-e tată? Sau socru?

— Nu te pot pricepe!

— Incordează-ţi toate puterile şi ai să pricepi.

Davîdov nu putea vedea prin întuneric, dar bănuia — după glasul ei — că Luşka zîmbea. Necăjit peste măsură de nepăsarea femeii cu privire la părerea lumii şi de dispreţul ei deplin faţă de buna-cuviinţă, — el izbucni cu înflăcărare:

— Dar înţelege odată, prostuţo, că ţie îţi port de grijă!

Luşka îi răspunse însă şi mai rece:

— Nu te mai osteni. Mă descurc eu singură. Mai bine poartă-ţi ţie de grijă.

— Imi port de grijă şi mie.

Luşka se opri scurt şi se propti chiar în faţa lui Davîdov. Rosti cu glas triumfător, plin de o bucurie răutăcioasă:

— Cu asta ar fi trebuit să şi începi, drăguţule! Numai de tine ai grijă şi ţi-e ciudă că tocmai tu ai fost văzut noaptea cu o muiere în stepă. Cît priveşte pe moş Nikolai — lui îi e totuna cu cine te întinzi, nopţile...

— Ce rost are aici vorba „te întinzi“? — zise Davîdov, oţărîndu-se.

— Dar cum era să spun? Moş Nikolai e doar de pe lumea asta şi ştie că n-ai venit aici cu mine, în toiul nopţii, ca să culegi mure. Iar ţie ţi s-a făcut părul măciucă de ce-o să spună despre tine la Gremeacii Log oamenii cumsecade, colhoznicii cinstiţi, nu-i aşa? Ţie puţin îţi pasă de mine! Dacă nu cu mine, cu alta — şi tot te-ai fi plimbat afară din sat. Tu însă vrei şi să păcătuieşti, şi să fii în acelaşi timp la adăpost, să stai în umbră, ca nimeni să nu afle de destrăbălările tale. Vasăzică de ăştia îmi eşti, molie! Dar află, drăguţule, că nu te poţi ascunde toată viaţa după paravan. Şi mai zici că eşti matroz!... Adică cum vine asta? Mie nu mi-e frică, iar ţie îţi este. Ca şi cum eu aş fi bărbat, şi tu muiere, nu-i aşa?

Luşkăi îi ardea mai mult de glumă decît de ceartă, dar purtarea iubitului ei pesemne că o întărîtase rău. Rămase un răstimp tăcută; apoi, aruncîndu-i o privire plină de dispreţ, deodată îşi scoase repede fusta neagră de satin şi rosti poruncitor:

— Dezbracă-te!

— Ce? Ai căpiat! De ce să mă dezbrac?

— Să îmbraci fusta mea, iar eu să trag pantalonii tăi. Aşa o să facem parte dreaptă! Fiecare să se îmbrace după cum se poartă în viaţă. Hai, nu mai zăbovi!

Deşi cuvintele Luşkăi şi propunerea ei de a face schimb de îmbrăcăminte îl jigniră adînc, totuşi Davîdov izbucni în rîs. Stăpînindu-şi cu greu mînia surdă ce-l cuprinse, el îi spuse domol:

— Isprăveşte odată cu prostiile, Luşka. Imbracă-te şi hai să mergem.

Cu mişcări leneşe, Luşka îşi trase în silă fusta, îşi îndreptă şuviţele de păr care-i ieşiseră de sub basma şi deodată rosti cu un glas plin de-o neaşteptată şi mare tristeţe:

— Tare mi-i urît cu tine, momîie marinărească!

Străbătură drumul pînă-n sat fără să-şi rostească un singur cuvînt. Tot atît de tăcuţi îşi luară rămas-bun în hudiţă. Davîdov făcu o plecăciune stăpînită. Luşka abia îşi înclină capul şi se mistui după portiţă, ca şi cum s-ar fi topit în umbra deasă a bătrînului arţar...

Nu se mai întîlniră cîteva zile. Apoi, într-o dimineaţă, Luşka se duse la administraţia colhozului şi aşteptă cu răbdare pînă plecă şi cel din urmă cetăţean. Davîdov tocmai voia să închidă uşa, cînd o zări. Şedea pe o laviţă cu faţa luminată de un zîmbet senin, cu picioarele larg desfăcute, ca bărbaţii, cu fusta bine întinsă pe genunchi, şi ronţăia seminţe de floarea-soarelui.

— Nu vrei nişte seminţe, cetăţene preşedinte — îl întrebă ea rîzînd, cu glas scăzut. Sprîncenele-i subţiri tresăriră uşor, iar în ochi îi juca o privire vicleană.

— De ce n-ai ieşit la praşilă?

— Mă duc acuşi. Nu vezi că-s cu îmbrăcă-

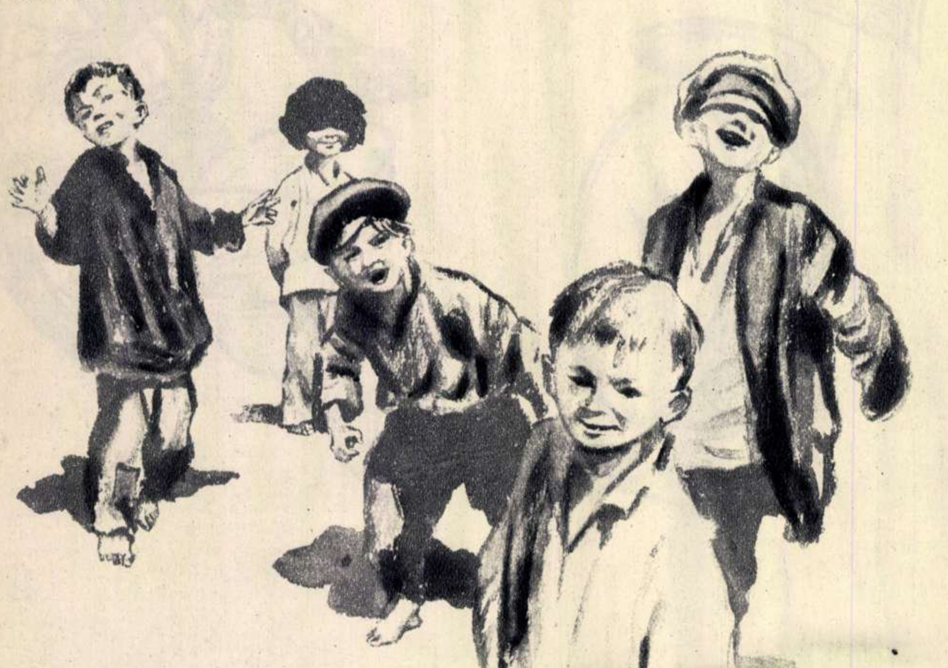

mîntea de lucru? Am venit să-ți spun că... Diseară, cum s-o întunerica, vino la islaz. O să te aștept lîngă aria lui Leonov. Știi unde-i?

— Știu.

— Ai să vii?

Davîdov încuviință din cap, fără să scoată o vorbă; apoi închise bine ușa după dînsa. Rămase îndelung la masă, pradă unor gînduri întunecate, cu ochii pironiți într-un singur punct, sprijinindu-și obrajii în pumni. Avea la ce se gîndi.

Incă înainte de prima lor ceartă, Lușka venise de două ori, pe înserate, la dînsul acasă; nu stătuse mult și-i spuse cu voce tare:

— Petrece-mă, Sioma! Afară s-a întunericat și nu știu ce am, dar tare mi-e frică să merg singură. De cînd mă știu copil mic, sînt strașnic de fricoasă — încă de pe atunci mă sperie întunericul...

Davîdov făcuse o mutră înfricoșătoare, arătînd cu ochii spre peretele de scînduri, în dosul căruia gazda — o femeie bătrînă și evlavioasă — pufnea ca pisicile, fierbînd de mînie și de dispreț și trîntind cu zgomot vasele, pe cînd pregătea cîte ceva de-ale gurii pentru cină lui bărbatu-su și lui Davîdov. Auzul ascuțit și ager al Lușkăi prinsese deslușit șoapta șuierătoare a gazdei:

— Tocmai ea să se teamă! Asta nu-i muiere, ci drac împielițat. Păi, și pe ceea lume, măcar pe pipăite prin întuneric și tot o să-și găsească calea pînă la vreun diavol tînăr: n-o să aștepte să vină el la dînsa. Iartă-mi, doamne, păcatele mele cele grele! Tocmai ea să fie fricoasa aceea! Te sperii de întuneric, duh necurat ce ești, cum de nu!

Lușka se mulțumea să zîmbească, ascultînd cum era încondeiată atît de puțin măgulitor. Nu era ea muierea pe care s-o tulbure bombănelile unei babe bisericoase. Nu mai putea ea de această mironosiță fățarnică, cu buzele mereu umede! In timpul scurtei sale căsnicii, Lușka avusese parte și de alte dandanale. Ținuse piept unor atacuri încă și mai strașnice, date împotrivă-i de femeile din Gremeacii Log. O auzea foarte bine pe gazdă cum bodogănea cu jumătate de gură în dosul ușii, spunînd de dînsa că-i o desfrînată și o dezmățată. Doamne sfinte, oare numai astfel de vorbe, mai mult sau mai puțin nevinovate, îi fuseseră dat Lușkăi să audă, ba chiar să și rostească în timpul încăierărilor cu femeile pe care le obidise, cînd acestea săreau la bătaie și o copleșeau cu cele mai cumplite ocări, închipuindu-și — în oarba lor nevinovăție — că numai lor li se cuvine să-și iubească bărbații? Oricum, Lușka știa să se apere și totdeauna le dădea răspunsul cuvenit. Nu, niciodată și în nici un fel de împrejurări ea nu se pierdea cu firea și nu trebuia să se scarpine în cap ca să găsească un cuvînt biciuitor, fără a mai vorbi de faptul că nu se afla în sat nici o femeie geloasă care să fi fost în stare a-i smulge Lușkăi basmaua, pentru a o lăsa cu capul gol... Totuși, Lușka se hotărîse s-o învețe minte pe baba asta — nu de alta, dar numai ca s-o pună la locul ei, călăuzindu-se după singura ei normă în viață și anume că ea, Lușka, trebuia să aibă totdeauna cuvîntul cel de pe urmă..

Cînd se duse a doua oară la dînsul, Lușka zăbovise cîteva clipe în odaia de trecere a gazdei, lăsîndu-l pe Davîdov să treacă înainte. Iar cînd acesta ieșise în tindă și coborîse treptele pridvorului, care scîrțîiau, Lușka se întoarse spre gazdă cu înfățișarea cea mai nevinovată din lume. Prevederile Lușkăi se adeveriră întocmai: bătrîna Filimoniha își trecuse în grabă limba peste buzele, care îi erau și așa umede, și-i spuse pe nerăsuflatele:

— N-ai pic de rușine, Lukeria. De cînd mama m-a făcut, n-am văzut una ca tine.

Cu o modestie măreață, Lușka își plecase ochii și se oprise în mijlocul odăii, cuprinsă parcă de gînduri de pocăință. Avea gene foarte lungi și negre de-i fi putut spune că-s făcute cu condeiul. Cînd și le lăsase în jos, pe obrajii săi palizi se așternu o umbră deasă.

Inșelată de smerenia ei prefăcută, Filimoniha prinsese a șopti, de data asta într-un chip foarte împăciuitor:

— Gîndește-te și tu, muierușco, unde s-a mai pomenit ca o femeie măritată — fie ea chiar despărțită — să vină în casa unui bărbat neînsurat, și încă pe înserate? Cum poți să te arăți așa în ochii oamenilor, ai? Vino-ți în fire, fii și tu mai rușinoasă, în numele lui Christos!

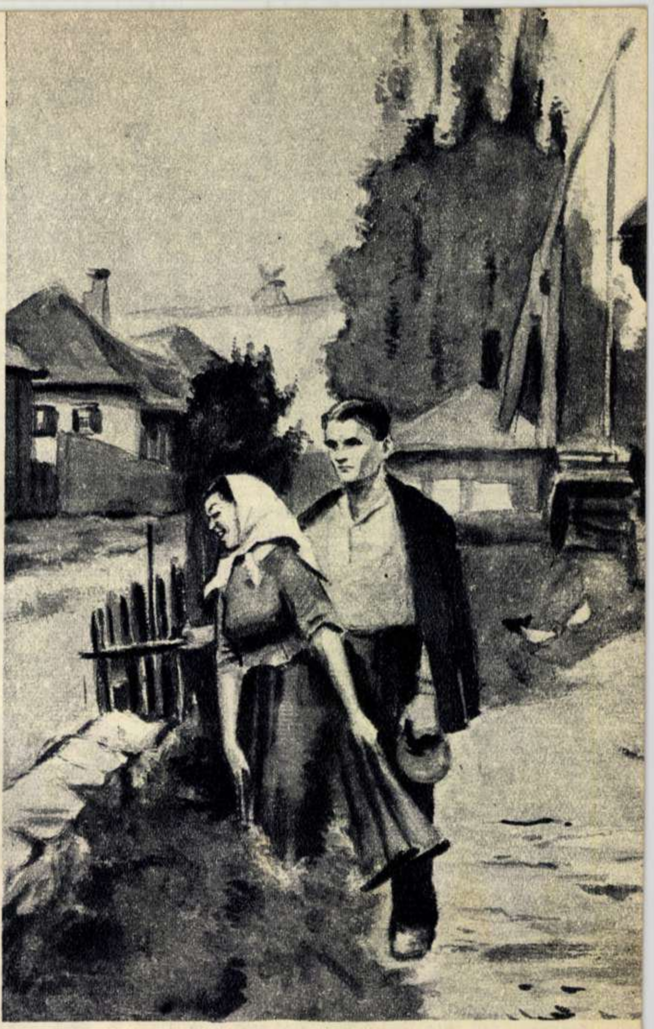

Luînd tonul gazdei, Lușka răspunse tot atît de încet și cu aceeași voce mieroasă:

— Cînd domnul dumnezeu, atotțiitorul și mîntuitorul nostru... Aici Lușka se oprise, parcă în așteptare; apoi, după cîteva clipe de tăcere, își înălțase privirea și, în întuneric, ochii ei aveau sclipiri de răutate.

Cum auzi de numele lui dumnezeu, gazda cea bisericoasă își plecă cu evlavie capul și începu să-și facă în grabă cruce. Atunci Lușka încheie triumfătoare, grăind de data asta cu glas grosolan și aspru, ca de bărbat:

— Cînd a împărțit dumnezeu oamenilor rușinea, dînd fiecăruia tainul său, eu nu mă nimerisem acasă. Eram la joc, mă hîrjoneam cu flăcăii, sărutîndu-mă și giugiulindu-mă cu dînșii. Așa că la împărțeală n-a mai rămas pentru mine nici o fărămitură tocmai din rușinea asta. Ai priceput? De ce ai rămas cu gura căscată și n-o mai închizi? Și acum iată care-i porunca: după ce s-o întoarce acasă chiriașul tău, adică cît timp o să păcătuiască cu mine — tu roagă-te pentru noi, păcătoșii, iapă bătrînă ce ești!

Lușka ieși semeață, fără să catadixească a arunca gazdei năucite, mute și zdrobite cu desăvîrșire — nici măcar o privire de dispreț. Davîdov, care o aștepta în pridvor, o întrebă cu îngrijorare:

— Despre ce ați vorbit acolo, Lușka?

— Mai cu seamă despre cele bisericești, — îi răspunse, rîzînd și lipindu-se de Davîdov, ea care își însușise felul de a fi al fostului său soț, adică de a se descotorosi cu o glumă de o convorbire nedorită.

— Spune drept, ce ți-a șoptit? Nu care cumva te-a jignit?

— Nu-i stă în putință să mă jignească pe mine. Asta e un lucru peste puterile ei. Dacă a bombănit acolo și ea, a făcut-o din gelozie: e geloasă pe mine, din pricina ta, știrbul meu drag! — zise Lușka, scăpînd din nou cu o glumă.

— Să știi că ne bănuiește! (Davîdov dădu necăjit din cap). Nu trebuia să fi venit la mine, hotărît!

— Nu cumva te-ai speriat de bătrînă?

—De ce să mă sperii?

— Ei, dacă ești un flăcău atît de viteaz, să nu ne mai pierdem timpul vorbind de asta.

Era greu s-o convingi pe năzuroasa și îndărătnica Lușka. Iar Davîdov, orbit fulgerător de o patimă adîncă ce i se strecurase în inimă, se gîndise de cîteva ori în chip serios să aibă o lămurire cu Makar și să se însoare cu Lușka, ieșind în sfîrșit din această încurcătură în care se vîrîse singur, și punînd astfel capăt tuturor tălmăcirilor și răstălmăcirilor ce s-ar fi putut isca pe socoteala lui. „Am s-o reduc! La mine n-o să prea facă nazuri și o să-și lase mofturile! Am s-o atrag în muncă obștească, am s-o conving sau am s-o silesc să se instruiască. Scot eu om din ea, hotărît! Nu-i femeie proastă, iar cu arțagul ei o să se isprăvească odată și odată. o dezvăț eu. Doar nu sînt Makar. La dînșii cînta găina. Eu am cu totul altă fire: o să găsesc ac de cojocul ei!“ — se gîndea Davîdov, plin de o prea mare încredere în sine și în însușirile Lușkăi.

In ziua cînd ei se înțeleseră să se întîlnească lîngă aria lui Leonov, Davîdov începuse încă de la prînz să se uite nerăbdător la ceas. Mare-i fu deci uimirea, care pe urmă se prefăcu în mînie, cînd, cu un ceas mai devreme de întîlnirea hotărîtă, auzi în pridvor mai întîi pasul ușor al Lușkăi, pe care îl recunoscu îndată, și apoi glasul ei răsunător:

— Tovarășul Davîdov e acasă?

Nici gazda, nici unchiașul ei — care tocmai se nimerise să fie acasă — nu-i răspunseră. Davîdov înșfăcă în grabă șapca, se năpusti pe ușă și se ciocni față în față cu Lucheria, femeia care-i zîmbea. Ea se dădu în lături. Amîndoi ieșiră pe portiță fără să rostească o vorbă.

— Mie nu-mi plac marafeturile astea! — rosti cu asprime Davîdov și, înăbușindu-se de mînie, își strînse pumnii. — De ce ai răsărit aici? Unde ne-am înțeles să ne întîlnim? Răspunde odată, lua-te-ar dracu'!

— De ce răcnești la mine? Ce? Iți sînt nevastă sau vizitiu? — îl întrebă la rîndul ei Lușka, fără să se piardă cu firea.

— Incetează odată! Nu răcnesc de loc, ci te întreb!

Lușka ridică din umeri și rosti cu o liniște batjocuritoare:

— Ei, dacă mă întrebi fără să țipi — e altceva. Mi s-a făcut dor de tine și am venit mai devreme. Imi închipui că ești mulțumit și fericit.

— Cum dracu' să fiu „mulțumit“! De-acum gazda mea o să trăncănească prin tot satul! Ce i-ai spus rîndul trecut, că nu se mai uită la mine, ci doar cotcodăcește și-mi dă să mănînc un fel de lături în loc de borș acătării? Ați vorbit despre cele bisericești! Frumoasă vorbă bisericească trebuie să fi fost aceea — devreme ce ea, cum aude un cuvînt despre tine, îndată începe a sughița și se învinețește ca un înecat. Hotărît, cum îți spun!

Lușka izbucni într-un rîs atît de tineresc și nestăpînit, încît inima lui Davîdov se muie fără voie. Dar lui, de data asta, nu-i ardea de loc de glumă. Lușka îl mai întrebă o dată, privindu-l cu ochi rîzători, scăldați în lacrimi:

— Spui că sughiță și se învinețește? Așa-i trebuie mironosiței. Să nu-și mai bage nasul unde nu-i fierbe oala. Ia te uită la ea. S-a tocmit să-mi privegheze purtările!

Dar Davîdov o întrerupse cu răceală:

— Ție nu-ți pasă că o să ne bîrfească prin sat?

— N-au decît! — răspunse nepăsătoare Lușka.

— Dacă ți-e nu-ți pasă, mie îmi pasă — și încă mult. Hotărît! Nu mai face pe proasta și nu mai da în vileag, față de toată lumea, legătura noastră. Am să vorbesc chiar mîine cu Makar și, fie că ne căsătorim, fie că pornim fiecare în drumul lui. Nu mai pot trăi așa, ca să mă arate lumea cu degetul: uite, cică, președintele — amorezul Lușkăi ! Iar tu cu purtarea ta fățișă îmi săpi prestigiul, mă înțelegi?

Luşka se opri şi-l îmbrînci cu putere pe Davîdov, strecurînd printre dinţi:

— Straşnic mire, n-am ce zice! La ce dracu' am nevoie de unul căruia îi curg balele de frică? Am să mă mărit cu tine la paştele calului! Tu te sfieşti să treci cu mine prin sat — şi cînd colo: „hai să ne cununăm!" De toate se sperie, după toţi întoarce capul, pînă şi de copii se fereşte — de parcă nici n-ar fi cu mintea întreagă. N-ai decît să te duci cu tot prestigiul tău la islaz, dincolo de aria lui Leonov. Tăvăleşte-te singur pe iarbă, „caţap" păcătos! Te credeam om ca toţi oamenii — şi cînd colo eşti un fel de Makar al meu: acela n-are în cap decît revoluţia mondială, iar tu — prestigiul. Cu dealde voi nu-i muiere care să nu crape de urît!

Luşka tăcu un răstimp, apoi rosti cu o duioşie neaşteptată şi cu o voce tulburată, care începuse să-i tremure puţin:

— Rămîi cu bine, dragă Sioma!

Cîteva clipe rămase pe loc, parcă nehotărîtă: după aceea îi întoarse scurt spatele şi se îndepărtă cu pas grăbit de-a lungul huduţei.

— Luşka! — strigă cu glas surd Davîdov.

Basmaua albă a Luşkăi licări ca o scînteie la cotitură; pe urmă se stinse în întuneric. Trecîndu-şi mîna pe faţa, care i se îmbujorase, Davîdov rămase ţintuit locului, zîmbind nedumerit şi spunîndu-şi în gînd:

„Ai şi găsit timpul potrivit să faci cererea în căsătorie. Poftim, te-ai însurat, nătărăule! Hotărît!"

*

Despărţirea s-a dovedit a nu fi fost de loc o glumă. De fapt nu era o despărţire. Şi nici măcar o ceartă, ci mai degrabă ceva ce semăna a ruptură. Luşka se ferea cu încăpăţînare să mai dea ochi cu Davîdov.

Curînd după aceea el s-a mutat în altă casă. Dar nici împrejurarea asta, despre care aflase fără îndoială şi Luşka, n-a îndemnat-o să se împace. „S-o ia dracu' dacă e atît de „psihologică"! — se gîndea mînios Davîdov, care pierduse orice nădejde de a se mai întîlni cu drăguţa lui între patru ochi. Dar prea i se strîngea inima de durere şi prea-i era sufletul întunecat şi mohorît, ca o zi ploioasă de octombrie. In scurt timp Luşka ştiuse pesemne să găsească poteca ce ducea de-a dreptul la inima deschisă a lui Davîdov, neîncercată încă în ale dragostei...

E drept că această presupusă ruptură îşi avea şi părţile ei pozitive; în primul rînd înlătura nevoia de a căuta o lămurire neplăcută cu Makar Nagulnov; în al doilea rînd, nimic nu mai ameninţa prestigiul de fier al lui Davîdov, care se zdruncinase întrucîtva datorită purtării lui oarecum, imorale.

Dar toate aceste judecăţi înţelepte nu-i aduceau sărmanului Davîdov decît o slabă mîngîiere. De îndată însă ce rămînea singur cu gîndurile lui, începea să privească cu nişte ochi ca de orb undeva în trecut, fără să-şi dea seama. Zîmbea cu o umbră de amărăciune, amintindu-şi parfumul atît de drag al buzelor Luşkăi, totdeauna uscate şi tremurătoare, şi graiul mereu schimbător al ochilor ei învăpăiaţi.

Luşka Nagulnova avea o minune de ochi! Cînd se uita puţin pe sub sprîncene, o duioşie se furişa în privirea ei aproape ca de copil fără apărare. Atunci ea semăna mai degrabă cu o fetişcană decît cu o femeie mult încercată în viaţă şi în bucuriile dragostei. Peste cîteva clipe însă, cînd îşi îndrepta basmaua cu vîrful degetelor, totdeauna strălucitor de curată şi de albăstrită, Luşka îşi înălţa capul, privind cu o sfidătoare bătaie de joc. In clipa aceea ochii săi răutăcioşi, cu sclipiri palide, erau de-a dreptul neruşinaţi şi atotştiutori.

Această însuşire de a se preface cît ai clipi din ochi Luşka nu şi-o dobîndise în chip desăvîrşit la şcoala cochetăriei, ci era un dar firesc al ei. Aşa cel puţin i se părea lui Davîdov. Orbit de dragoste, el nu vedea că iubita lui era o fiinţă poate mai încrezută decît trebuia şi, fără îndoială, îndrăgită de sine însăşi. Dar Davîdov nu vedea şi nu băga în seamă multe lucruri...

Intr-un rînd, fiind cuprins de un avînt de lirism amoros, el îi spuse Luşkăi sărutîndu-i obrajii uşor pomădaţi:

— Tu eşti ca o floare, Luşenka mea! La tine pînă şi pistruii răspîndesc mireasmă. Ştii a ce-ţi miros pistruii?

— A ce? — îl întrebă curioasă Luşka, sprijinindu-se într-un cot.

— A un fel de prospeţime, ştii, ca de rouă, parcă... Uite, ca ghioceii, un parfum pe care abia îl simţi, dar care e frumos.

— Păi, la mine nici nu poate fi alt fel, — răspunse cu ifos Luşka, fără umbră de glumă.

Davîdov tăcu, neplăcut surprins de îngîmfarea ei atît de făţişă. După un răstimp o întrebă:

— De ce la tine nu poate fi alt fel?

— Pentru că sînt frumoasă.

— Şi tu crezi că toate femeile frumoase răspîndesc o mireasmă?

— Nu pot spune despre toate, fiindcă nu le-am mirosit. Nu ştiu. Şi nici nu-mi pasă de ele; eu vorbesc numai despre mine, sucitule! Nu toate femeile frumoase au picăţele, iar picăţelele sînt pistruii; iar la mine ei trebuie să miroasă negreşit a ghiocei.

— Eşti o înfumurată, hotărît! — rosti cu amărăciune Davîdov. — Dacă vrei să ştii cu adevărat, obrajii tăi nu miroase a ghiocei, ci a ridichi cu ceapă, şi untdelemn.

— Atunci de ce te întinzi să mă săruţi?

— Fiindcă-mi plac ridichile cu ceapă.

— Vorbeşti şi tu, Sioma, tot felul de năzbîtii, ca un băieţandru, — zise nemulţumită Luşka.

— Nu ştii că cu deştepţii trebuie să vorbeşti ca un deştept?

— Un deştept e deştept chiar cînd vorbeşte cu un prost, pe cînd un prost — chiar cînd se află împreună cu un deştept — tot prost rămîne, — răspunse Luşka, retezîndu-i pe loc vorba.

Şi atunci ei se certaseră tot aşa, din senin; dar cearta aceea fusese de scurtă durată şi se încheiase după cîteva minute cu o deplină împăcare. Acum însă era cu totul altceva. Tot ce fusese cîndva între el şi Luşka îi părea acum lui Davîdov ca într-un trecut îndepărtat şi nespus de frumos, dar care nu se mai întoarce niciodată.

Pierzînd orice nădejde de a o vedea între patru ochi şi de a lămuri pînă la capăt relaţiile ce se stabiliseră între ei, Davîdov începu să tînjească de-a binelea. Il puse pe Razmetnov să-i ţină locul la conducerea colhozului; iar el hotărî să plece pe un timp nedeterminat la brigada a doua, care făcea arăturile de mai pe una din cele mai îndepărtate tarlale colhoznice.

Nu era o călătorie cerută de vreo nevoie în legătură cu slujba, ci fuga ruşinoasă a unui om care dorea deznodămîntul ce trebuia să vină în dragostea lui, temîndu-se totodată de el. Cînd se uita la sine însuşi cu ochii unui străin, Davîdov înţelegea foarte bine toate acestea. Avea însă nervii prea sîcîiţi şi deaceea se oprise la hotărîrea de a pleca din sat, ca fiind cea mai potrivită pentru el; era destul faptul că acolo nu avea cum s-o mai vadă pe Luşka şi nădăjduia să petreacă cîteva zile mai mult sau mai puţin liniştite.

*

In ziua plecării la brigadă, pe Davîdov îl petrecu numai Razmetnov. Tocmai pleca o căruţă care avea acelaşi drum; plugarilor li se dădeau merinde din magazia colhozului, iar familiile le trimeteau schimburi şi cîte ceva de-ale îmbrăcămintei.

Lăsînd să-i atîrne afară picioarele încălţate în nişte cizme roase, care ajunseră roşcate de vechi ce erau, Davîdov şedea în brişcă, încovoiat ca un bătrîn, şi se uita împrejur cu ochii goi.

De sub haina aruncată în spate, lopăţelele colţuroase ale umerilor îi ieşeau în afară. Nu se tunsese de mult şi cîrlionţi mari de păr negru îi năvăleau de sub şapca-i dată pe spate, care luneca pe ceafa lată şi smolită, peste gulerul slinos al hainei. Toată înfăţişarea lui avea ceva de plîns.

Uitîndu-se la el, Razmetnov se strîmbă, ca şi cum ar fi fost apucat de o mare durere, şi se gîndi: „Bine l-a mai îmbrobodit Luşka! Afurisită muiere! L-a adus pe flăcău într-un hal fără hal — de nici nu-ţi vine să te uiţi la dînsul! Uite unde ne poate mîna dragostea pe noi, bărbaţii! A fost om şi a ajuns mai rău ca o ceapă degerată!"

Razmetnov ştia mai bine decît oricare altul „unde duce dragostea". Işi aduse aminte de Marina Poiarkova şi de alte lucruri din trecut, oftă cu amărăciune, totuşi zîmbi voios şi porni spre sovietul sătesc, ca să vadă ce mai era nou.

La jumătatea drumului îl întîlni pe Makar Nagulnov. Uscăţiv ca totdeauna şi ţanţoş, fudulindu-se un pic cu ţinuta-i militară fără cusur, — Nagulnov îi întinse tăcut mîna şi-i arătă cu capul spre căruţa care se îndepărta.

— Ai văzut în ce hal a ajuns tovarăşul Davîdov!

— A cam slăbit, — răspunse în doi peri Razmetnov.

— Cînd mă aflam în starea lui sufletească, slăbeam şi eu pe zi ce trecea. Dar de dînsul nici nu ştii măcar ce să mai zici: a rămas numai pielea şi oasele. Să-l întinzi în coşciug — nu alta! Şi doar a stat la mine cu chirie, a văzut ce fel de poamă e, sub ochii lui m-am războit cu această pacoste contra-revoluţionară a căsniciilor şi poftim: a picat şi el în plasă, şi a picat rău de tot! M-am uitat adineauri la dînsul şi, dacă vrei să mă crezi, mi s-a rupt inima: slab, parcă s-ar simţi bietul vinovat, ochii îi fug în toate părţile, iar pantalonii zău că nu ştiu pe ce i se mai ţin. Se prăpădeşte flăcăul sub ochii noştri. Pe fosta mea nevastă ar fi trebuit s-o înfundăm încă de astă-iarnă pe chestia deschiaburirii şi s-o trimitem împreună cu Timaşka Rvanîi al ei în ţinuturile reci. Poate măcar acolo i s-ar mai fi potolit căldurile!

— Şi eu care credeam că nu ştii...

— Na! „Că nu ştiu"! Toată lumea ştie şi tocmai eu să nu ştiu? Ce sînt legat la ochi? Din partea mea îi spun: „n-ai decît să te încurci cu cine pofteşti, dracu' să te ia; dar tu, paciauro, să nu te atingi de Davîdov, să nu mi-l prăpădeşti pe scumpul meu tovarăş!" Iată cum stau lucrurile în momentul de faţă.

— Ar fi trebuit să-l previi. De ce ai tăcut?

— Mi-a fost oarecum să-l previn tocmai eu. Şi-ar fi putut închipui că o fac din gelozie, sau mai ştiu eu de ce. Dar tu, care n-ai nici un amestec în istoria asta, de ce ai tăcut? De ce nu l-ai prevenit foarte serios?

— Cu mustrare? — îl întrebă zîmbind Razmetnov.

— Mustrarea o va căpăta el din altă parte, dacă nu-şi va vedea de treabă. Noi, însă, Andrei, nu mai putem aştepta; trebuie să-i vorbim tovărăşeşte. Luşka e o năpîrcă cu care nu numai că n-ar ajunge să apuce revoluţia mondială, dar poate să se şi prăpădească cu totul. Sau dă într-o oftică galopantă, sau capătă vreun sifilis ori aşa ceva. Cine ştie la ce te mai poţi aştepta! De cînd am scăpat de dînsa, nu mă mai tem de nici un soi de boli venerice, învăţ ca apa limba engleză şi multe am mai prins eu cu mintea mea, fără nici un fel de dascăl. Şi treburile partidului le ţin acum în bună rînduială, şi nici nu mă dau în lături de la alte munci. Intr-un cuvînt: fiind burlac, mîinile şi picioarele îmi sînt slobode, iar capul mi-e limpede. Pe cîtă vreme cînd eram cu dînsa, cu toate că nu beam votcă, capul îmi era veşnic tulbure. Cît ne priveşte pe noi, revoluţionarii, măi frăţioare, muierile sînt curat afion1)! Această cugetare aş înscri-o în statut cu litere de-o şchioapă, ca fiecare om de partid, fiecare comunist adevărat şi fiecare simpatizant s-o citească în fiecare zi, de trei ori înainte de culcare şi dimineaţa pe inima goală. Atunci nici dracu' nu s-ar mai pomeni într-o astfel de încurcătură cum s-a pomenit acum dragul nostru tovarăş Davîdov. Eu aşa înţeleg lucrurile. Adu-ţi aminte şi tu, Andrei, cîţi oameni cumsecade au avut de pătimit de pe urma acestei afurisite seminţii muiereşti? Nici nu-i poţi număra pe degete! Cîţi nu s-au prăpădit, cîţi n-au ajuns beţivi din pricina femeilor, cîţi băieţi buni n-au primit mustrări pe linie de partid, cîtă lume nu zace în închisori — te apucă groaza cînd te gîndeşti!

Razmetnov căzu pe gînduri. Merseră tăcuţi, un răstimp — cufundaţi în amintirile legate de un trecut mai îndepărtat sau mai apropiat şi de femeile pe care le întîlniseră în viaţă. Makar Nagulnov îşi umplu nările şi, strîngîndu-şi tare buzele subţiri, bătea pasul ca în front, cu pieptul scos înainte, călcînd apăsat, în cadenţă. Toată înfăţişarea lui arăta că el era în afară de orice primejdie din partea femeilor. In schimb Razmetnov ba zîmbea, ba dădea deznădăjduit din mîini, ba îşi răsucea mustaţa bălană şi creaţă, ba clipea din ochi ca un motan sătul. Iar alte ori — cînd amintirea unei femei îi apărea prea vie — icnea numai ca după o duşcă de votcă şi rostea vorbe fără şir, printre pauze prelungi:

— Haida de! Straşnică muiere! Asta da — înţeleg şi eu! Fire-ai să fii, afurisită!

---

1) Opiu.

Viitorii ingineri de mine. In laboratorul de energetică al Institutului de mine din Bucureşti studenţii învaţă să cunoască mecanismul complicat al diferitelor maşini şi aparate.

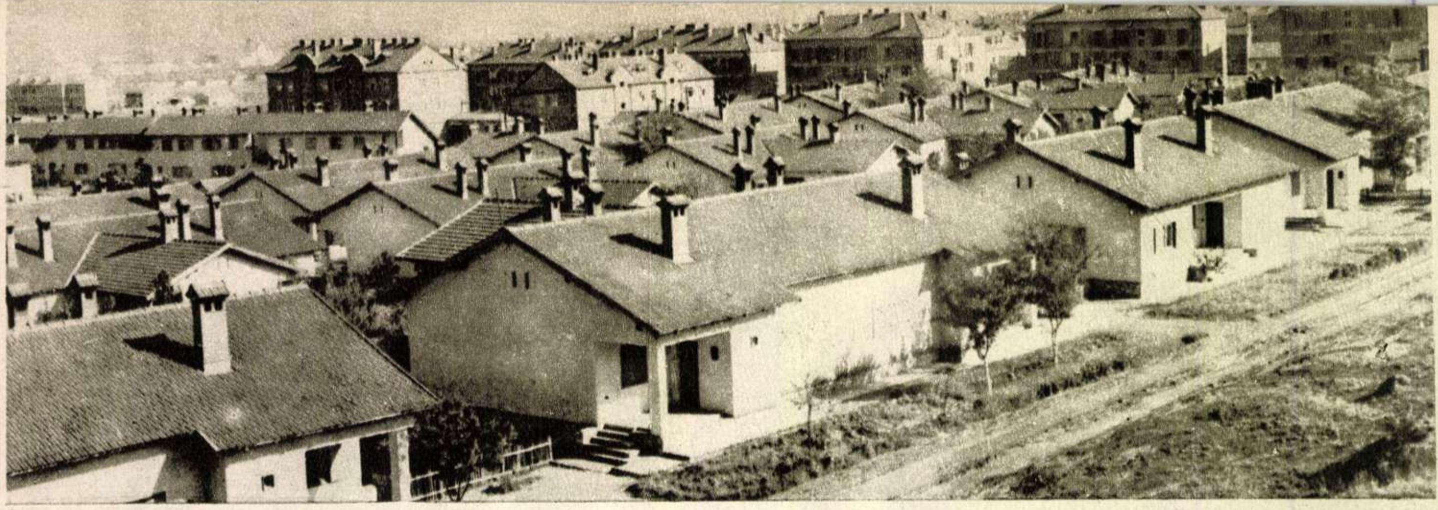

Orașul muncitoresc din capitala fierului romînesc – Hunedoara – a început să fie construit în 1948. Peste 40 de blocuri și multe locuințe de alte tipuri, în care locuiesc acum cîteva zeci de mii de muncitori, au fost înălțate aci.

ACESTEA NU EXISTAU A

Noaptea, căzuse o ploaie amestecată cu ceață. Străzile Hunedoarei erau liniștite și încărcate de oglinzile murdare ale băltoacelor. Pe drum, nimeni. Apoi deodată glasul răgușit al sirenei a sfîșiat ceața. Combinatul siderurgic își anunța fiii că e aproape ceasul primului schimb.

Am stat în drum să văd cum se trezește acest oraș al fierului. Primele semne: cîteva sute de oameni au ieșit din casele din jurul fabricii, așezăminte vechi, construite cu 50-60 de ani în urmă, ori poate mai demult. Apoi a venit fluxul tulburător. Un fluviu de oameni neîntrerupt, zgomotos, vesel, a început să coboare de pe dealul din fața uzinei. Nu-l vedeam de unde vine, din cauza ceții, dar bănuiam că aproape, după pînzele impenetrabile ale norilor coborîți peste case, trebuie să se afle un alt oraș. Minutele treceau și fluviul de oameni care cobora din nevăzutul oraș era din ce în ce mai mare. Am crezut că mă aflu pe unul dintre marile bulevarde ale Capitalei. Și, fără să vreau, m-am pierdut în mulțimea care se îndrepta spre uzină...

Apoi a răsărit soarele, risipind ceața, și a apărut orașul. Nenumărate construcții masive prevestesc nașterea unei noi așezări omenești, pe care nu am întîlnit-o pe nici o hartă. M-am plimbat pe străzile neasfaltate încă, pe care mai circulă camioane ce transportă cărămizi, var, lemnărie. Peste tot se simte febra construcției. In fața caselor se fac grădinițe. Pe șoseaua de centură, care leagă noul oraș muncitoresc de vechile așezări și de uzină, oamenii pregătesc terenul pentru asfaltarea drumului, harnici zidari lucrează la noul spital care e proiectat să aibă șapte etaje. Orașul, care e foarte tînăr (primele construcții

Un nou cartier de locuințe individuale s-a înălțat în raionul Grivița Roșie din București. Casele au fost construite de cetățeni cu bani împrumutați de la stat.
←

O construcție sportivă monumentală: uriașul stadion „23 August" din București.
↓

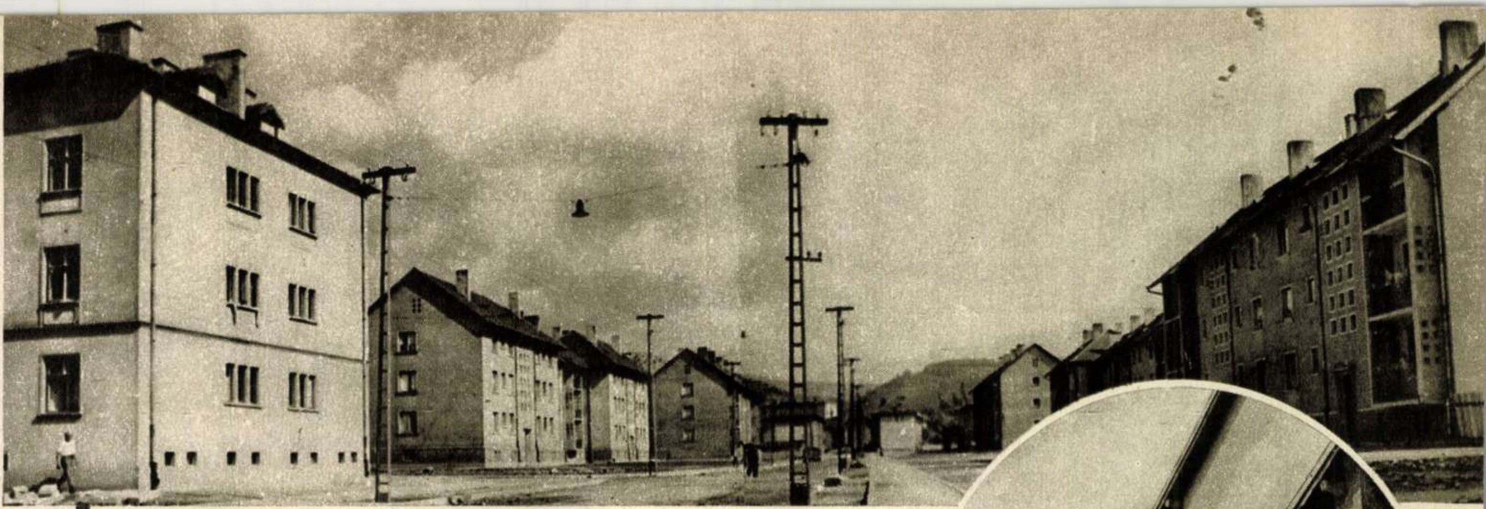

Străzi din Lunca Pomostului, unde s-a construit un oraş nou pentru siderurgiştii Reşiţei.

ACUM ZECE ANI

→

Au trecut cîteva zile şi cei mai tineri locuitori de pe cea mai tînără stradă a Reşiţei s-au şi împrietenit.

au început în 1948), are de pe acum un cartier întreg, gata amenajat. Găsești aici magazine, cofetărie, școli, cămin de zi, creșă, etc. Peisajul arhitectonic este foarte variat: de la clădirile tip vile, cu apartamente compuse din trei camere, bucătărie, baie și alte anexe — pînă la blocurile cu zeci de camere ce asigură locatarilor confortul cel mai modern.

★

Cine călătoreşte prin ţara noastră constată, nu fără surprindere, că pe an ce trece hărţile care le-a cunoscut în anii de şcoală nu mai corespund. Apar aşezări noi acolo unde nu demult era cîmp sau hîrtoape. La Filipeştii de Pădure a răsărit din 1950 un orăşel nou, cu străzi largi şi alei care însumează 116 apartamente; la Vatra Dornei s-a terminat un mic cartier lîngă combinatul forestier „Bernat Andrei“, cu 13 case tip vilă alpină; pe Valea Jiului s-au dat în folosinţă minerilor 1505 apartamente cu o suprafaţă locativă de peste 100.000 m.p.; la Craiova, Comăneşti, Oraşul Stalin, Galaţi, Reşiţa şi în numeroase oraşe ale ţării s-au terminat sau sînt în curs de construcţie oraşe muncitoreşti sau cartiere mari. Intre anii 1949-1953 s-au construit în întreaga ţară locuinţe pe o suprafaţă de 1.730.000 m.p., iar Bugetul de Stat al R.P.R. prevede pe anul 1954, darea în folosinţă a circa 527.000 m.p. spaţiu locativ.

Pe străzile multor oraşe sau cartiere noi mai stăruie molozul şi noroiul. Cărămizi şi material lemnos mai domină estetica acestor noi aşezări. Dar toate acestea nu sînt altceva decît profilul schimbător al viitoarelor oraşe, care se înalţă pentru oamenii muncii din ţara noastră.

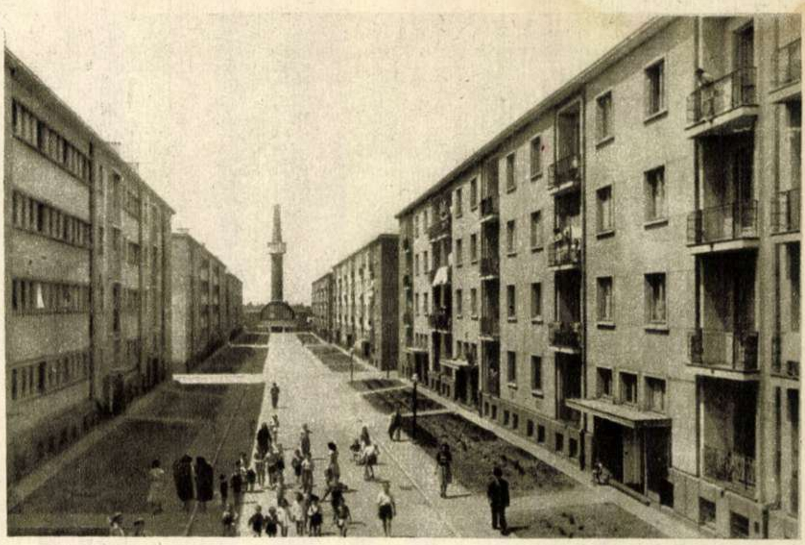

Dacă nu aţi fost în Ferentari pe vremea conaşului Dobrică Lăptaru, ex-proprietar al unor terenuri întinse, cu greu vă veţi putea da seama de vechea înfăţişare a acestui cartier bucureştean. In locul bordeielor şi cîrciumilor se înalţă azi aci bloc lîngă bloc, clădiri moderne.

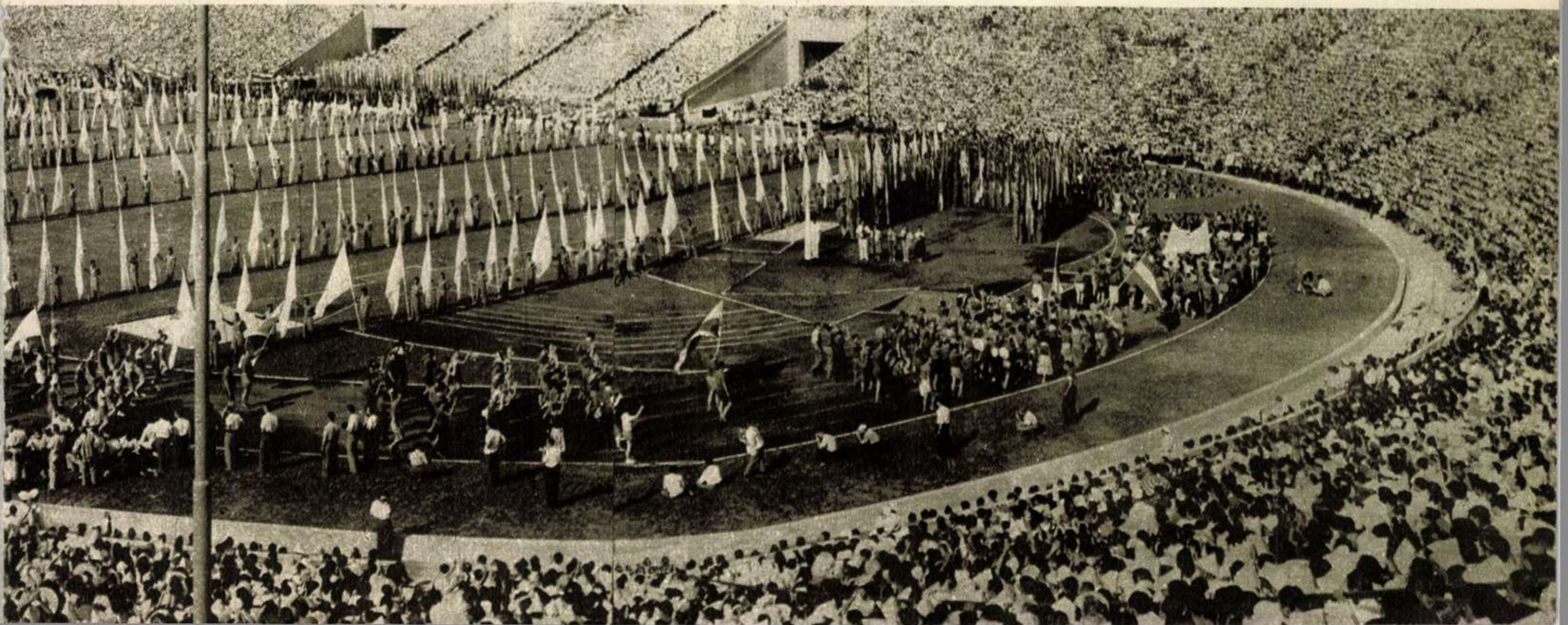

Unitățile industriale ale uniunilor cooperativelor de aprovizionare și desfacere contribuie la dezvoltarea producției bunurilor de larg consum. Colectivul fabricii de brînzeturi din Moldova-Sulița, a U.R.C.A.D.-Suceava trimite zilnic importante cantități de brînzeturi de bună calitate.

Ilya Repin

de M. H. MAXY

director al Muzeului de Artă al R. P. R.

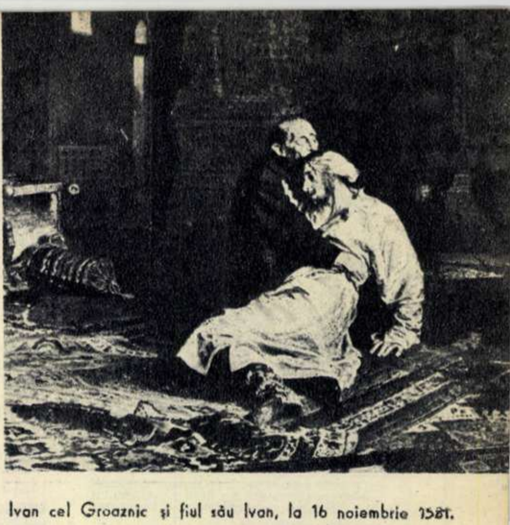

Ivan cel Groaznic şi fiul său Ivan, la 16 noiembrie 1581.

Titanul artei ruse, Ilya Repin, reprezintă pentru istoria patriei sale din cea de a doua jumătate a secolului trecut, cea mai proeminentă figură a plasticii. Cu o excepţională măiestrie picturală, el a exprimat în arta sa ideile cele mai înaintate ale epocii, pînă atunci neconcretizate artistic în opere de egală ori asemănătoare valoare.

Stasov, unul din cei mai de seamă istoriografi ai artei ruse, contemporan cu marele pictor, aprecia talentul lui Repin ca fiind „expresia cea mai adevărată a geniului popular rus, a formei şi bogăţiei sale". El l-a considerat pe Repin drept un „tribun al poporului, legat de ideile progresului social, de ideile transformărilor radicale în epoca de după reformă".

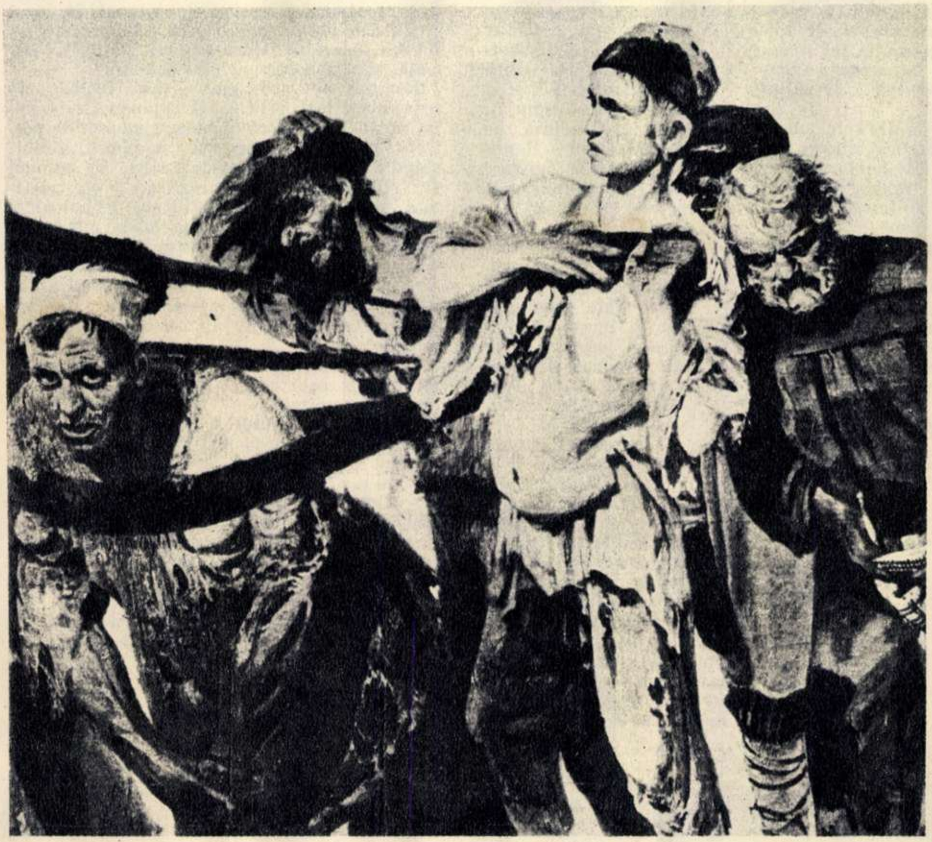

Detaliu din tabloul „Edecarii de pe Volga".

Era firesc ca în jurul apariţiei lui Repin să se nască vehemente controverse, între oamenii de cultură înaintaţi — adepţi ai noii şcoli de pictură ruse pe care o promova Repin — şi reprezentanţii ideologiei oficiale, retrograde. Unii dintre aceştia din urmă încercau să folosească o tactică mai „abilă", întrucît atacarea făţişă a operei lui Repin era mai mult decît riscantă: un oarecare Miheko a încercat prin 1898 să elogieze cu multă ardoare măiestria neîntrecută şi finul simţ de observaţie ale lui Repin, omiţînd cu perfidă premeditare conţinutul de idei al operei lui, tendinţele sale cu vizibil caracter social protestatar. Repin rămîne însă mare în primul rînd prin bogăţia ideologică a lucrărilor sale, prin concepţia sa asupra artei, văzută ca un eficient mijloc de luptă.

Deşi cunoşteam — prin reproduceri — mare parte din lucrările lui Repin, atunci cînd, în noiembrie 1949, am urcat scările galeriei Tretiakov din Moscova pentru a ajunge în sălile Repin, am încercat o firească şi puternică emoţie. Mă apropiam de opera repiniană cu timiditate şi sfială — să-mi fie iertată această mărturisire, mai potrivită poate în paginile unui jurnal intim. Mă aflam pe atunci într-un moment cînd concepţiile mele asupra artei erau în plin proces de revizuire, de zbatere pentru a ieşi la liman din strînsorile trecutului. Iar întîlnirea mea cu Repin o aşteptam cu nerăbdare, cu nesaţ: urma să primesc o mare lecţie de realism, un mare şoc, pe viu, direct de la sursă.

După o colindare febrilă şi emoţionantă prin faţa multor pînze, am rămas ţintuit în faţa tabloului „Ivan cel Groaznic şi fiul său Ivan, la 16 noiembrie 1581". Am încercat să descifrez cauza puternicei impresii pe care ţi-o lasă tabloul. Personajele îşi trăiau sentimentele cu o nebănuită intensitate dramatică — într-o regie demnă de iscălitura lui Stanislavski — iar măiestria interpretării plastice se manifesta într-o compoziţie de o rară armonie. Am lăsat să mi se aşeze primele impresii, pentru a găsi în mine o lămurire. Am revenit în faţa tabloului de cîteva ori în aceeaşi zi. Şi nu întîmplător mi-a alunecat gîndul la tabloul lui Rembrandt pe care îl avem noi, în Muzeul de Artă al R.P.R., şi care reprezintă o scenă din viaţa Esterei. Nu cred că exagerez — şi cei care au avut fericirea să cunoască acest grandios spectacol repinian pot s-o confirme — dar puterea de evocare, patetismul şi măiestria plastică ale acestui tablou al lui Repin ating înălţimi pe care Rembrandt le-ar fi rîvnit. In acest tablou — unul din cele mai populare ale artei ruse — pictorul s-a inspirat dintr-un eveniment istoric autentic: într-un acces de furie, ţarul Ivan omoară cu buzduganul pe fiul său cel mare, ţareviciul Ivan. Creînd o atmosferă de o mare forţă de sugestie, Repin s-a oprit mai cu seamă asupra puternicelor simţăminte încercate de personajul principal al pînzei, ţarul: după cele cîteva clipe în care mînia oarbă l-a împins la un asemenea act nesăbuit, ţarul Ivan se trezeşte şi îngrozit de fapta sa, se aruncă asupra trupului ţareviciului, îl strînge la piept, deznădăjduit, şi-i apasă puternic, cu palma, rana de la tîmplă din care sîngele ţîşneşte, gîlgîind. Zadarnic însă, viaţa nu-i mai poate fi redată! Şi desperarea ţarului e atît de cumplită, încît ea se comunică cu intensitate şi celui care vede tabloul.

„Bravo, Repin! Bravo!", i-a scris Lev Tolstoi marelui pictor, adăugînd despre tablou: „E atît de măiestru, încît nu se vede măiestria".

Cazacii din Zaporojie compunînd o scrisoare către sultan.

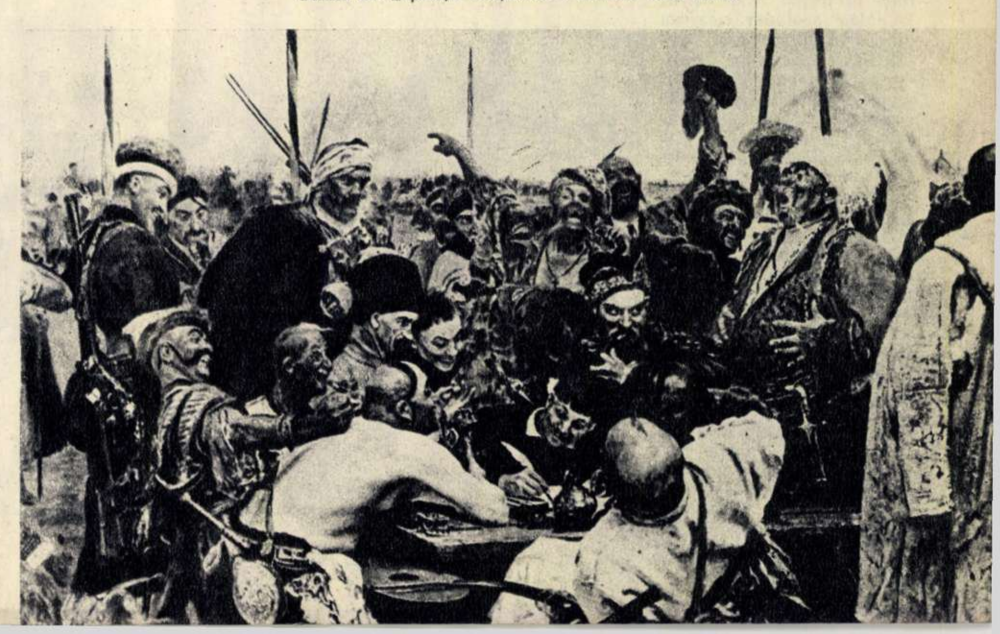

Acum zece ani

UN MANIFEST AL FRONTULUI UNIC MUNCITORESC

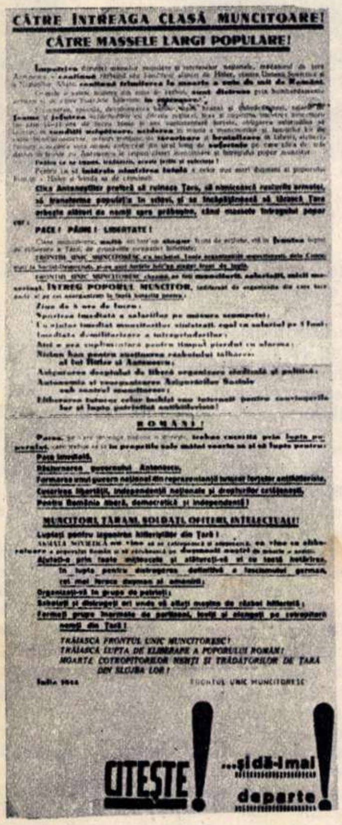

CĂTRE ÎNTREAGA CLASĂ MUNCITOARE!

CĂTRE MASSELE LARGI POPULARE!

PACE! PÂINE! LIBERTATE!

ROMÂNI!

Pacea imediată,

Răsturnarea guvernului Antonescu,

Formarea unui guvern naţional din reprezentanţii tuturor forţelor antihitleriste,

Cucerirea libertăţii, independenţii naţionale şi drepturilor cetăţeneşti,

Pentru România liberă, democratică şi independentă!

MUNCITORI, ŢĂRANI, SOLDAŢI, OFIŢERI, INTELECTUALI!

Luptaţi pentru izgonirea hitleriştilor din Ţară!

Organizaţi-vă în grupe de patrioţi;

TRĂIASCĂ FRONTUL UNIC MUNCITORESC!

TRĂIASCĂ LUPTA DE ELIBERARE A POPORULUI ROMÂN!

MOARTE COTROPITORILOR NEMŢI ŞI TRĂDĂTORILOR DE ŢARĂ DIN SLUJBA LOR!

Iulie 1944

FRONTUL UNIC MUNCITORESC

CITEŞTE! ...şi dă-l mai departe!

In mai 1944, Partidul Comunist Romîn izbuteşte să înfrîngă manevrele fruntaşilor social-democraţi de dreapta şi să făurească unitatea de luptă a clasei muncitoare.

Din primele zile de existenţă, Frontul Unic Muncitoresc a desfăşurat o activitate susţinută de demascare a războiului fascist, de pregătire a poporului în vederea apropiatului asalt împotriva regimului lui Antonescu, de întoarcere a armelor împotriva diviziilor hitleriste.

Manifestul din care publicăm în facsimil cîteva extrase, a fost publicat şi în „Romînia Liberă" ilegală, nr. 8 din 28 iulie 1944. Manifestul cheamă întreaga clasă muncitoare, masele populare, la luptă pentru încheierea armistiţiului pe baza condiţiilor comunicate de guvernul Uniunii Sovietice, ruperea alianţei criminale cu Hitler, pentru răsturnarea guvernului Antonescu, formarea unui guvern al tuturor forţelor antihitleriste, pentru o Romînie liberă, democratică şi independentă.

Despre ecoul trezit de acest tablou îi scria lui Repin şi Tretiakov, acel care a achiziţionat opera, mărturisindu-i că vizitatorii galeriei sale, auzind că tabloul nu este încă expus, renunţau să mai viziteze galeria.

Nu este, deci, de loc de mirare — dat fiind această apreciere unanimă a maselor asupra tabloului — că oficialitatea ţaristă, considerîndu-l că are „o tendinţă de un anumit fel", a interzis pentru mult timp expunerea lucrării.

Am văzut cu acelaşi prilej şi celebrul tablou din tinereţea lui Repin, „Edecarii de pe Volga", acel adevărat poem plastic închinat muncii istovitoare a luntraşilor Volgăi, dar şi înaltei lor demnităţi umane, păstrate în pofida condiţiilor ucigătoare de muncă; şi acel tablou plin de sevă şi de clocotitoare viaţă, care ne evocă „Zaporojenii" neînfricaţi şi veseli, ticluind împreună o scrisoare mai mult decît îndrăzneaţă către sultanul care le ceruse să i se supună; şi pînzele închinate revoluţionarilor ruşi — „Refuzul spovedaniei", „Arestarea propagandistului", „Sub paza jandarmilor" etc.

Mi-am dat atunci seama că, în ce priveşte cunoaşterea şi adîncita redare artistică a vieţii ruse, în spiritul ideilor progresiste ale epocii, nici un pictor de gen şi nici un portretist al secolului al 19-lea nu poate fi socotit la înălţimea acestui titan.

Născut în 1844 la Ciuguev, ca fiu al unui colonist militar surghiunit pe timp de 25 ani la muncă forţată, Ilya Repin cunoaşte încă din primii ani ai vieţii sale mizeria. De mic copil el intră ca ucenic la maestrul de icoane Bunakov, unde lucrează şi cîteva portrete surprinzătoare pentru vîrsta lui. La 19 ani, Repin se înscrie la o şcoală de artă din Petersburg, de unde trece apoi la Academie, pentru a-şi continua studiile cu Kramskoi. După călătoria făcută pe meleagurile Italiei şi Franţei — timp în care el studiază pe marii clasici — Repin se întoarce la Ciuguev, pentru a colinda prin satele învecinate, făcînd studii de tipuri de ţărani. In felul acesta el îşi îmbogăţeşte cunoştinţele despre viaţa poporului său şi începe să gîndească asupra uneia din cele mai valoroase lucrări ale sale, „Procesiunea cu crucea din gubernia Kursc".

Fireşte, nu mi-am luat sarcină să realizez, în aceste cîteva rînduri, un studiu despre arta lui Repin. Dar ceea ce am învăţat să înţeleg, să preţuiesc şi să iubesc în creaţia acestui mare artist se află concretizat în cîteva opere care m-au făcut să cuprind întreaga concepţie plastică repiniană. Printre acestea, „Procesiunea cu crucea din gubernia Kursc" ocupă un loc important.

O copie foarte reuşită a acestui tablou — realizată de pictorul Zaharov din Moscova — se găseşte expusă şi în Muzeul de Artă al R.P.R. Alegerea ca subiect pentru o mare pînză a acestei procesiuni tradiţionale, care antrenează cele mai diferite straturi sociale, i-a oferit lui Repin prilejul de a realiza o operă atît de complexă şi variată, pe care numai un document literar o poate egala. Pictorul s-a oprit cu grijă şi a conturat cu multă fineţe individualitatea fiecărui personaj din mulţimea nesfîrşită a oamenilor care participă la procesiune, determinînd totodată şi locul acestuia în societate.

Iată o boieroaică înfumurată, alături de un „om al zilei", un diacon roşcovan şi obraznic lîngă jandarm, iată şi ţărani în haine de sărbătoare, orăşeni, iată şi un cocoşat pe care gardistul îl opreşte să se apropie de cele sfinte. Interpretarea plastică, caracterizată printr-un profund realism, pe care Repin o dă procesiunii — acest fenomen specific vieţii din Rusia ţaristă — ne dă nouă posibilitatea să luăm contact direct cu realităţile acelei societăţi, cu oameni care, deşi sînt adunaţi în jurul crucii din aceeaşi pornire, îşi păstrează totuşi fiecare individualitatea psihică şi poziţia socială, şi acţionează conform acestora.

Repin a fost preocupat o viaţă întreagă de redarea cît mai adîncită şi expresivă a chipului uman. El a lăsat un număr enorm de portrete, reprezentînd oameni din popor, ţărani, chipuri avîntate de revoluţionari, de oameni ai ştiinţei şi artei, realizate cu claritate şi o deosebită subtilitate psihologică. Printre acestea, unul dintre cele mai cunoscute este şi portretul lui Lev Tolstoi (a cărui copie o avem în Muzeul de Artă al R.P.R.) şi care a fost pictat în numai trei zile; circa şapte ore i-au trebuit lui Repin pentru a da o lucrare ce a intrat definitiv în istoria portretului mondial.

Cine nu cunoaşte acea faţă, de o frumuseţe aspră, acei ochi adînci de gînditor, acea expresie pe care numai o cunoaştere profundă a lui Tolstoi, a omului şi scriitorului, precum şi o rară măiestrie picturală, au putut-o reda? Tocmai acest puternic realism al lui Repin îl face să rămînă unul dintre cei mai autentici, mai plini de sinceritate şi originalitate, pictori ruşi. Şi fără îndoială că tradiţia realistă a picturii ruse din secolul al XIX-lea, în fruntea căreia se situează Repin, şi pe care a preluat-o în mod creator arta sovietică, este un bun nepreţuit care ne înarmează şi pe noi, artiştii din Republica Populară Romînă, în eforturile de a crea o artă plastică pe măsura vremurilor epocale pe care le trăim.

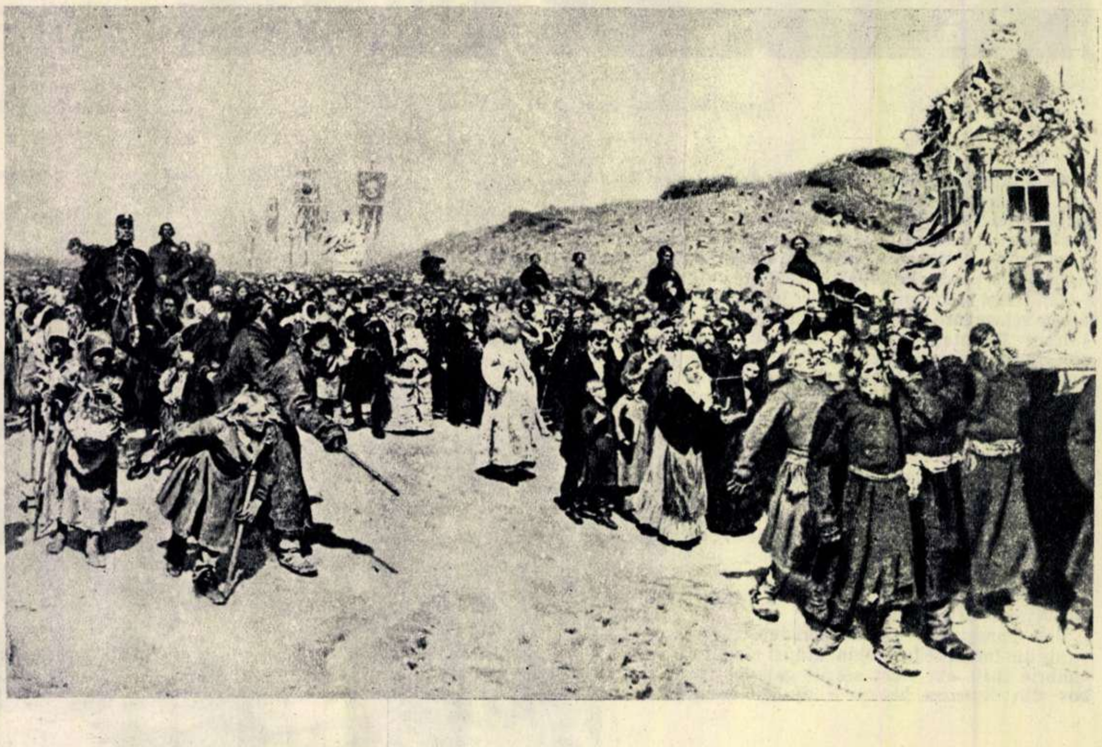

Procesiunea cu crucea din gubernia Kursc.

fotocronica FLACARII

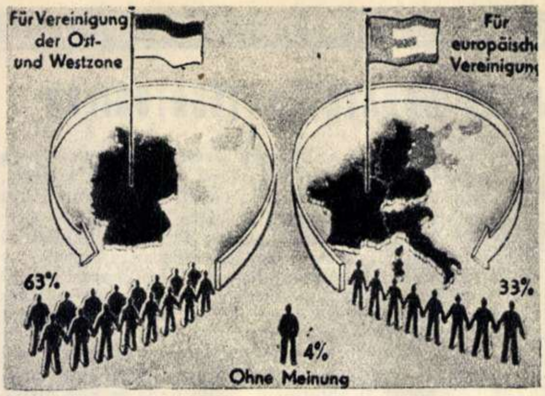

Un institut vest-german de sondare a opiniei publice a întreprins recent o anchetă în rîndurile populației Germaniei occidentale în legătură cu problema „comunității defensive europene“ și a unificării Germaniei. Graficul de mai sus redă în chip sugestiv și plin de semnificație rezultatul acestei anchete. După cum se vede, chiar din relatările acestui institut reiese că aproape două treimi din populația vest-germană (63 la sută) s-a pronunțat pentru unificarea țării, în timp ce numai o treime (33 la sută) este pentru așa-zisa „unificare europeană“, care nu înseamnă altceva decît permanentizarea scindării țării și pregătirea unui nou război. In mijloc, jos, putem vedea cifra de 4 la sută; sînt acei care nu s-au pronunțat. Este limpede că marea majoritate a poporului german refuză să facă jocul revanșarzilor de la Bonn și al patronilor lor americani.

Pentru că și-au ridicat glasul împotriva dominației americane asupra micii lor țări, acești patrioți din Porto Rico sînt aduși în lanțuri la New-York, spre a fi pedepsiți. Și să mai zică cineva că în S.U.A. nu există libertăți democratice!

Și poporul francez se opune cu îndîrjire „comunității defensive europene“ (C.D.E.), în care vede primejdia unor noi aventuri războinice. In fotografie: o mare întrunire studențească organizată chiar în centrul Parisului, în semn de protest contra presiunilor americane menite să împingă Franța în această organizație războinică.

După 28 de zile de lupte îndîrjite, greva muncitorilor agricoli din provincia Ferrara (Italia) a lua sfîrșit prin victoria greviștilor, moșierii fiind siliți să accepte plata unui spor de salariu de 11 lire pe oră. In fotografie: țărani și muncitori agricoli italieni în timpul unui miting de solidarizare cu greviștii din Ferrara.

Incercînd să absolve guvernul S.U.A. de răspunderea ce-i revine pentru sugrumarea democrației guatemaleze, Dulles a declarat într-un discurs radiodifuzat că țările Americii Latine ar avea „motive să fie profund recunoscătoare“ Washingtonului pentru intervenția sîngeroasă în Guatemala. Astfel, poate că poporul columbian ar trebui să fie cel mai recunoscător pentru vărsările de sînge comise, tot din ordin american, în capitala țării, la Bogota, în aceleași zile în care bandele intervenționiste plătite cu dolari începuseră nelegiuirile lor în Guatemala! Fotografia noastră redă un aspect al sîngeroaselor represiuni întreprinse la Bogota de guvernul dolarizat al Columbiei, cu prilejul unei demonstrații în care populația columbiană protesta împotriva amestecului S.U.A. în treburile interne ale țărilor Americii Latine.

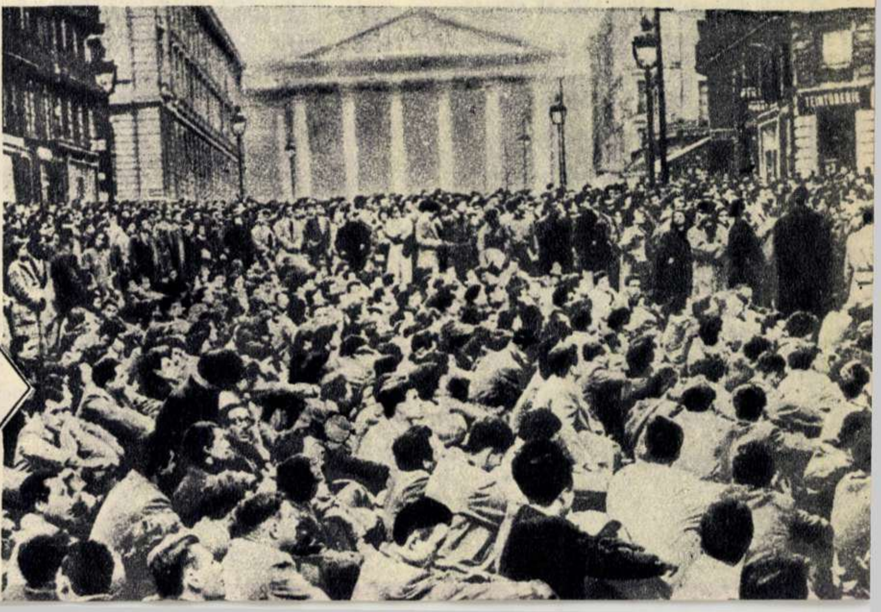

OMULUI SIMPLU

de Julian TUWIM
poet polonez

Cînd vor începe iar să-nşire
cu clei — pe ziduri — proclamaţii:
„Către Popor!", „Către Oştire!"
cînd înghiţi-vor în neştire
nătîngii noii generaţii
aceeaşi veche măsluire
şi vor porni să dea, să taie,
să sfîrtece — convinşi c-aşa e
tireasca lege — cînd magnaţii
scorni-vor iarăşi verzi-uscate
despre „destinu-acestei naţii",
despre „istorica dreptate"
şi „slăvi" şi „brazde-nsîngerate",
„strămoşi", „hotare" şi „stindarde",
şi „sîngele ce-n piepturi arde",
atunci cînd dintre popi vreunul
blagoslovi-va puşca, tunul,
căci le-a şoptit chiar domnul-sfîntul
că-i bine să scăldăm pămîntul
în sînge — cînd, cu slove groase,
prostituatele ziare
urla-vor veşti incendiare
şi babele istericoase
vor bombarda cu ghiocei
pe „glorioşii soldăţei"
tu, prietene, să înţelegi,
de eşti aici — de eşti departe,
că trîndavii bancheri şi regi
stîrnit-au dangătul de moarte,
că mint, calafele, cînd zbiară:
— La umăr arm'!
— Ce potlogari!
Pesemne — iar ţîşni afară
petrolul — şi-a prăsit dolari!
Ori bursa scîrţîie — mai ştii?
Vreun faliment o fi pe cale,
ori la bumbac s-or strădui
să urce taxele vamale
experţii în escrocherii!
Izbeşte arma de pămînt,
destul de cînd durează schimbul!
Petrol — pe sînge? Pînă cînd?
Să tune greul tău cuvînt,
să se cutremure Olimpul
burghez — de-apururi nesătul:
— Ei, domnilor — aţi rîs destul!
Acum — să rîdem noi.
E timpul.

1929

În romîneşte de
Dan DEŞLIU

ALA-TAU

de Tiberiu UTAN
student romîn în U. R. S. S.

Ce departe-i ţara romînească, —
Şi întinse stepe-s pîn-la ea...
S-a săltat în cer să mi-o privească
Ala-Tau încuşmat în nea.

— Hei, ce vezi? Zăreşti cumva Ardealul?
Clujul-dragul, spune, mi-l zăreşti?
— L-aş zări, dar e înalt Uralul,
Şi Caucazul! Nu-i chip să priveşti...

Doar o coamă verde de pădure
Din Carpaţi... Al naibii, — un nouraş
A-mbrăcat-o-n apele lui sure,
N-o mai văd... Ba văd, văd un oraş...

Un oraş împrejmuit de lacuri,
Oamenii aleargă-n el cu sîrg.
L-am văzut ş-acum vreo şase veacuri
Dar pe-atunci era aşa, un tîrg...

Un oraş desprins ca din poveste,
De-a mai mare dragul să-l priveşti.
— E frumos?
— Ţi-am spus odată: este.
— O, atunci să ştii că-i Bucureşti...

...Cînd l-am părăsit colo-nspre seară,
Ala-Tau încă mai privea...

Cît de mîndru sînt de tine ţară,
Ţară-ndepărtată, ţara mea...

COLŢUL INOVATORULUI

O SUVEICĂ CE PROTEJEAZĂ SĂNĂTATEA ŢESĂTORILOR

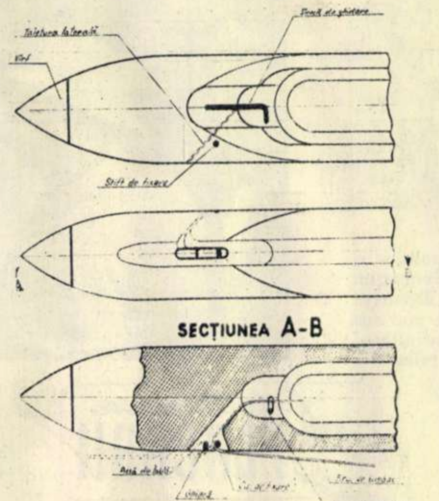

De obicei, pentru a introduce firul în suveică, muncitorul îl absoarbe cu gura, aşa cum se face la trecerea vinului dintr-un butoi într-altul cu ajutorul furtunului. Dar dacă în cel din urmă caz, o dată cu aerul se poate înghiţi şi o gură de vin, în primul caz absorbirea are urmări mult mai rele. Aerul poartă cu sine scame şi praf — depus pe fir în timpul prelucrării lui. Scamele ajung în căile respiratorii, se lipesc acolo şi pot da naştere la bronşite sau traheite, iar praful mineral poate produce uneori asemenea iritări încît se ajunge la pneumoconioze.

Inlăturarea scamelor din ţesătorii se face în mare măsură prin folosirea unor instalaţii de pulverizare cu apă. Scama udă se depune rapid, aerul se curăţă. Praful însă e aspirat de muncitor atunci cînd se absoarbe firul.

Metodele introducerii firului în suveică cu ajutorul unor cîrlige de sîrmă sau prin dispozitive pneumatice s-au dovedit greoaie şi neeconomice.

Pentru a înlătura aceste neajunsuri s-au confecţionat în ţară, după un prototip sovietic, studiat şi adoptat la condiţiile de muncă din ţesătoriile noastre de către Institutul de Cercetări Stiinţifice pentru Protecţia Muncii al C.C.S., suveici cu un dispozitiv special (o tăietură laterală) la care introducerea firului se poate face manual, cu uşurinţă, într-un timp mai scurt decît cel utilizat în cazul suveicilor obişnuite. (Vezi figurile anexate).

Suveica cu tăietura laterală se deosebeşte de suveicile obişnuite numai prin construcţia părţii ei anterioare, acolo unde se află dispozitivul de conducere al firului spre exterior.

In locul tuburilor de porţelan, suveica prezintă o tăietură laterală, care comunică la partea ei inferioară cu o cavitate a cărei poziţie se află cam la jumătatea înălţimii peretelui lateral al suveicii. In această cavitate este introdusă o piesă metalică din tablă de oţel, a cărei formă exterioară corespunde identic formei interioare a cavităţii, fixarea făcîndu-se cu ajutorul unui cui de fixare.

Pentru ca firul să se depene în ambele sensuri de mişcare ale suveicii, piesa metalică este prevăzută la partea laterală cu o gheară, al cărei vîrf intră în centrul unei găuri aflate în talpa inferioară.

Această gheară face imposibilă scăparea firului din piesa metalică.

Depănarea regulată a firului este asigurată de un dispozitiv de sîrmă cu o îndoire specială, aflat la intrarea firului în tăietura laterală.

Pentru introducerea firului se ţine într-o mînă suveica, iar în cealaltă firul. Se agaţă uşor firul jos şi în acelaşi timp şi înapoi, la exteriorul suveicii.

Firul pătrunde automat în poziţia sa de lucru.

Operaţia de introducere a firului durează cîteva fracţiuni de secundă.

Dispozitivul a fost experimentat cu succes la fabrica „Industria Bumbacului B" din Bucureşti.

Introducerea pe scară largă a acestui tip de suveică în industria noastră textilă va înlătura în măsură însemnată pericolul de îmbolnăvire a muncitorilor în timpul lucrului, mărind totodată productivitatea muncii.

**Institutul de Cercetări Ştiinţifice
pentru Protecţia Muncii al C.C.S.**

PENTRU O UŞOARĂ DESCĂRCARE A AUTOCAMIOANELOR

Autocamionul basculant eliberează mulţi oameni de operaţia anevoioasă a descărcării. Nici nu-ţi poţi închipui un şantier modern fără maşina aceasta mare, astfel construită încît încărcătura ei să se golească în cîteva secunde, printr-o acţionare mecanică. Numărul acestor autocamioane este însă insuficient pentru nevoile şantierelor noastre, astfel că operaţia descărcării continuă să imobilizeze un număr însemnat de muncitori.

Inovaţia de faţă propune un dispozitiv — folosit pe unele şantiere — care permite golirea încărcăturii unui autocamion obişnuit, într-un timp foarte scurt şi fără eforturi.

Dispozitivul constă din doi pereţi de lemn, solizi, întăriţi cu traverse de lemn sau de metal şi prevăzuţi la extremităţi cu cîte un cablu, avînd un ochi la capăt.

Unul din aceşti pereţi este aşezat în camion — înainte de încărcare — lipit de peretele dinspre cabina şoferului, întinzîndu-se cablurile de-a lungul obloanelor laterale.

Al doilea perete este aşezat în mijlocul platformei, paralel cu primul, cu cablurile de asemenea de-a lungul obloanelor laterale, împărţindu-se în acest fel camionul în două compartimente egale.

La locul de descărcare, se fixează în pămînt ţăruşi puternici, prevăzuţi la cap cu cîrlige, pentru a se putea agăţa cablurile paravanelor. Dacă în locul respectiv există o construcţie, ţăruşii pot fi înlocuiţi prin cabluri cu cîrlig, care pot fi fixate de construcţii, simplificîndu-se întrucîtva operaţia.

Pentru descărcarea camionului, acesta este plasat cu spatele în dreptul ţăruşilor sau cablurilor cu cîrlig, se desface oblonul din spate şi se fixează ochiurile cablului peretelui din mijloc în cîrligele ancorate; se porneşte apoi maşina, pînă cînd întreg conţinutul compartimentului din spate cade pe pămînt.

Se repetă operaţia şi pentru al doilea compartiment, descărcîndu-se în acest fel întreaga cantitate din camion.

Pereţii trebuie să fie astfel confecţionaţi, încît, atunci cînd sînt aşezaţi în camion să aibă o poziţie oblică cu partea superioară înclinată spre cabină. Această formă a pereţilor mobili asigură perfecta stabilitate a acestora în momentul descărcării, înlăturîndu-se riscul răsturnării sau al ridicării lor deasupra platformei şi evitîndu-se astfel ca o parte din material să rămînă nedescărcat.

O perfecţionare a sistemului o poate constitui construirea de cabluri fixe, cu mai multe cîrlige, dispuse din loc în loc de-a lungul lor, sau prinderea de un alt camion, fapt care permite descărcarea unui mai mare număr de camioane pe o suprafaţă mai mare, fără să fie necesară deplasarea continuă a ţăruşilor bătuţi în pămînt.

Ing. I. LAZAROVICI

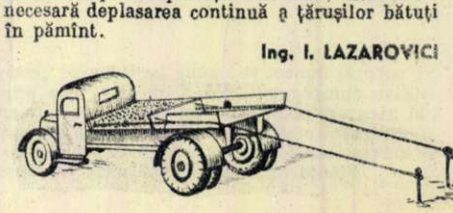

Indrăzneala

schiță de Marin PREDA

Ion al lui Pavel Titică, contigent 45, fusese rănit în luptele pentru Budapesta, zăcuse în spital o lună de zile și acum se întorcea acasă. Se însurase tînăr de tot, avea un copil care acum trebuia să împlinească cinci ani și dacă suferise de ceva pe front și în spital, de dorul lor suferise, de al Marioarei lui și de al lui Niculaie.

Acasă ajunse seara tîrziu, aproape de miezul nopții. Satul dormea. Dormea și nevasta lui. La geam era întuneric. Intră în curte și cîinele hămăi. Dar aproape în aceeași clipă hămăitul se întrerupse și cîinele alergă și începu să-i sară pe manta, pe spinare, peste mîni...

— Ce vrei, mă Vidrighin? mormăi Ion și bătu în geam tulburat.

— Cine e? auzi el glasul Marioarei, care îi era atît de cunoscut, că uneori, pe front, îl auzea și în somn.

— Eu sînt, măi copile, răspunse Ion cu un glas răgușit, sugrumat de bucurie grea. Așa îi spunea el Marioarei lui, copile.

Ea trase zăvorul și Ion intră în tindă. Rămase în picioare, în întuneric, pînă ce ea pieri în casă, pînă ce găsi chibritul și aprinse lampa. Apoi ea se uită la el și îl învălui cu toată bucuria și jalea așteptării adunate în priviri și șopti cu un glas uimit, nevenindu-i parcă să-și creadă ochilor:

— Ioane...

Dar nu se repezi la el. Așa trăiseră ei, viața fusese aspră și nemiloasă cu dragostea lor, se mîngîiau și se sărutau parcă cu frică. Dar Ion nu mai era cel dinainte; se schimbase mult. El își scoase cu o mișcare liniștită și prelungă șapca și mantaua, apoi zîmbi cu tot chipul și exclamă tot așa, prelung, abia șoptit, cu o duioșie fără sfîrșit:

— Măi Mărioară, măi... Măi copile, măi... Ce mai faci tu?...

Glasul acesta, care se legăna ușor, pe valurile unei bucurii mari, o topi de tot pe femeie. Ea își acoperi ochii cu palmele și căzu înainte... Ion o prinse, ea se pierdu la pieptul lui și izbucni într-un hohot de plîns care îi cutremură tot trupul. Işi vîrî obrazul în nasturii și vestonul lui, și lacrimile ei udară stofa aspră... Işi lipi buzele și ochii de haina lui și nu înceta să se cutremure de plîns.

Ion îi căută obrajii cu palmele, îi săltă chipul și i se uită în ochi, zîmbind:

— Ei!... Ei!... Uite cum plînge... Uite la ea cum îi curg lacrimile! se miră el.

Atunci ea gemu, îi cuprinse gîtul cu brațele și-și lipi fața atît de apăsat de obrajii lui, încît ostașul se tulbură, și se desprinse de ea.

Apoi Ion trecu pragul și deschise ușa odăii. Cu mîna pe clanță, din prag, el chemă cu un glas șoptit și lung, așa cum s-ar auzi de la mare depărtare:

— Măi Niculaie, măăă!... Scoal' în sus și hai la secere, mă!

Tăcere. Dar deodată patul se răscoli, pătura zbură într-o parte, și un băiețaș de vreo patru ani țîșni drept în picioare.

— Tata! strigă el, și glasul lui sună parcă înfricoșat.

Il auzise pe taică-său în somn, i se tulburase sufletul și, sărind... Ei, da! Era chiar el, tăticul lui! Intocmai ca și maică-sa, el căzu din picioare, din pat, drept în brațele lui taică-său! Ce hoț, taică-său, îl strigase așa, ca pe cîmp... Și încă pentru ce! Nu pentru că a venit el, taică-său, din război, ci pentru ca el, Niculaie, să se ducă la secere.

Ei, dar ajunge! Prea mult îl pupă!

Cît ai clipi din ochi, Niculaie începu să-l caute pe taică-său prin buzunare, prin veston, găsi un cap de creion și scoase un țipăt, găsi un glonț de pistol și țipă și mai tare, sări spre maică-sa și i-l arătă, apoi văzu mantaua și centura și se repezi la ele.

— Niculaie, ia du-te tu și te culcă, spuse mama, de lîngă vatră, unde aprindea focul, ca să pregătească ceva de mîncare.

Ce vorbești dumneata? Asta e frumoasă de tot: a venit tata și — închipuiți-vă! — Niculaie să se culce! Stai puțin: pe unde a fost tata? A, în război! Și ce-a făcut acolo? Aha, a tras cu pușca! Păi, e grozav să tragi cu pușca... Bun! Și de ce n-a venit cu pușca la el? Și glonțul pe care l-a găsit în veston, de unde e? Dar centura, e a lui? Și ce-o să facă taică-său cu centura? N-ar vrea, cumva, taică-său, să i-o dea lui?

Ion voia să vorbească cu nevasta, dar cu neputință să înțeleagă ceva din cauza lui Niculaie.

— Niculaie, ia du-te tu și te culcă, ajunge atîta zbînțuială! — spuse mama supărată.

Niculaie, întristat, trebui să se ducă, dar în pat întristarea îi pieri. Parcă din pat nu putea să audă?...

In tindă, Ion se așeză la masă. Marioara luă un căpătîi din casă, îl puse alături și se așeză pe el. Se uita cu mirare la bărbatul ei și nu-i venea să creadă. La început își spusese că e din cauza bucuriei că venit și el acasă, dar iată că timpul trecea și fruntea lui rămînea mereu senină și lumina aceea caldă din priviri nu i se stingea. Nu i se stingea și nici n-avea de gînd să i se stingă. Și ce ciudat lucru! Cînd se uita la el, lumina aceea pîlpîia, creștea și Marioara, de bucurie, simțea că se învîrtește pămîntul cu ea. Ce s-a întîmplat cu el de s-a schimbat așa? Ea nu se putea înșela, el era mult schimbat; inima și sufletul lui nu mai erau ca înainte. Și, doamne dumnezeule, el era parcă mai blînd și parcă mai puternic. Se uita la el cum mănîncă! Ce liniștit și împăcat arăta! Pe unde a fost el? Ce-a văzut?...

Mai înainte, în timp ce-i pregătea mîncarea, el o întrebase ce mai e prin sat, și, printre picături — că Niculaie nu-i lăsase deloc să vorbească — îi spusese cîte ceva. De fapt îi spusese totul și acum aștepta ca el s-o întrebe despre anumite lucruri care erau dureroase pentru ea. Ii spusese că alde Predescu nici acum nu i-a dat grîul acela și că i-a muncit astă-vară la grădină aproape de pomană. N-a plouat, nu s-au făcut zarzavaturi și Predescu a zis că dacă nu s-au făcut zarzavaturi de unde să-i plătească? „Dumnezeu e de vină, că n-a dat ploaie!..."

Doar atît îi spusese Marioara bărbatului ei; nu voise să-i spună mai multe. Așteptase să vadă dacă el vrea sau nu să afle mai multe. El nu zisese nimic adineauri și iată că nici acum nu zicea. De ce oare?

— Ai muncit mult la grădină? o întrebă totuși Ion după cîtva timp de tăcere.

Maria simți că i se strînge inima. Cînd are să audă, cine știe ce-are să se-ntîmple. Nu cumva lumina aceea din ochii lui are să se stingă?

— Spune, măi copile!

— Păi, am muncit, de!... Toată vara, că ziceam ca să am cu ce cumpăra un purcel și...

Vorbise repede, cu frică, dar nu, lumina din ochii lui nu se stingea.

— Toată vara?! se miră el.

— Ei, am mai muncit și pe primăvară, ziceam că...

— Toată primăvara și toată vara, spuse el cu un glas alb, în timp ce sugea cu poftă un ardei prăjit în untură. „Păi, i-ai muncit mult!" zise el, ca și cînd ea ar fi spus că n-ar fi muncit de ajuns. „I-ai muncit cam multișor!" repetă el.

— Incă l-am mai luat și pe Niculaie, că Predescu zicea că pentru copii dă o sută de lei pe zi.

— Hm! se miră Ion. Păi, Niculaie ce să facă acolo, așa mic?

— Ei săracu'! Ce se mai văita de spinare! A fost și el la plivit buruienile, a făcut vreo treizeci-patruzeci de zile. Niculaie, dormi?

— Ău! făcu Niculaie din pat.

— Cîte zile ai făcut tu la grădină?

— Treizeci și opt! se lăudă Niculaie și vru să se dea jos din pat.

— Stai acolo, stai acolo! îl opri mama și zîmbi spre bărbatul ei, clătinînd din cap cu duioșie: tare neastîmpărat s-a mai făcut. Abia azi îl bătui!

Adică îl bătuse de curînd, dar degeaba, că tot nu folosea la nimic.

— Ei, asta e! exclamă Ion, uitîndu-se mirat la nevasta lui.

— Păi dacă nu s-astîmpără, neam! se dezvinovăți ea. Știi ce-a făcut azi? (Te mai face să și rîzi!) Pe la prînz, se făcuse mai cald și i-am spus să dezbrace izmenele să i le spăl. Sta pe prispă cu izmenele în mînă, eu spălam și cînd i le cer să mi le dea, mă uit și văz izmenele pe cîine.

— Cum pe cîine?

— Trăsese izmenele pe picioarele cîinelui.

Din casă se auzi un chicotit sub pătură.

— Mă, bursucule, păi, așa faci tu? zise Ion stăpînindu-se să nu rîdă.

Tăcură. După un timp, Ion o întrebă:

— Grîul a fost bun?

Ea spuse că da. El o întrebă cu cine s-a ajutat, ea spuse că ba cu unul, ba cu altul și mai ales cu Gheorghe al lui Matei. Gheorghe al lui Matei a fost și el mobilizat, dar i-au dat drumul pe vară.

— Vasăzică, grîu s-a făcut... și domnul Predescu ce zicea: că dumnezeu e de vină?... Hm! Nu ți-a dat nimic?

— Mi-a dat niște cartofi și niște ardei. Din ăia care i-au rămas nevînduți la obor! Niște ăia mici! Fă și tu socoteala...

— Domnul Predescu o să cam dea de dracu'! spuse Ion gînditor, oprindu-se din mîncat. Da, da! Lasă, măi copile. O să plătească el nu numai pentru munca asta a ta de-o vară. O să plătească pentru o viață de om, pentru tot cît i-am muncit noi... Nici el nu știe ce-l așteaptă!

Pe Maria n-o miră aceste vorbe. Nu știa cum, dar parcă aștepta ca tocmai asemenea vorbe să audă din partea lui. Numai astfel de cuvinte se potriveau cu lumina aceea din ochii lui.

— Tot ei e primar? întrebă Ion.

— Nu, acum e cumnatu-său și umblă vorba că o să fie iar tot el.

— Hm! mormăi Ion. O să vedem noi!

O să vedem noi!

Deodată Marioara înțelese ce înseamna lumina aceea din ochii bărbatului ei. El știa ceva care îl făcea să nu se mai teamă de nimeni. Lumina aceea din ochii lui însemna îndrăzneală. Indrăzneală și putere. Se uită la el copleșită de bucurie și nădejde, suspină și trăgîndu-și încet capătîiul mai aproape, își lăsă capul pe genunchii lui...

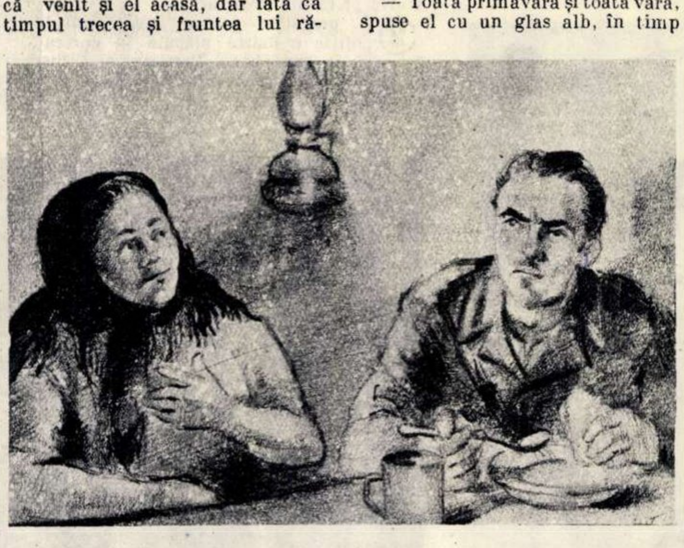

①

BRIGADA noastra
UTM istă lucreaza
contul lunei
Oct. 1956
④

⑤

BRIGADA

②

③

Entuziasm — aşa s-ar putea numi într-un cuvînt munca şi realizările brigăzii utemiste fruntaşe „Vasile Roaită" de la „Atelierele de reparaţii utilaj greu de construcţii" din Capitală. Infiinţată de un an şi jumătate, brigada şi-a intensificat zi de zi munca şi, prin forţa unită a tinerilor ei membri, a cucerit pentru a doua oară la rînd steagul de brigadă fruntaşă în industria grea, pe raionul N. Bălcescu.

La miile de angajamente luate de tinerii muncitori din întreaga noastră Republică în cinstea Conferinţei pe ţară a U.T.M., membrii brigăzii „Vasile Roaită" — condusă de utemistul Mircea Cronakis — au alăturat înflăcărata lor hotărîre: să dea produse în contul lunii octombrie 1956. Iar în cinstea marii sărbători de la 23 August vor da produse în contul anului 1957. Pornind cu însufleţire lupta pentru traducerea în fapt a angajamentului luat, ei au reuşit să-l depăşească, începînd să lucreze, încă din primele zile ale lunii iulie, în contul lunii octombrie 1956.

Fotoreportajul nostru înfăţişează diferite aspecte din munca şi viaţa membrilor acestei brigăzi utemiste fruntaşe.

① Succesele dobîndite de brigadă se datoresc în mare măsură colaborării dintre membrii ei, ajutorării lor reciproce în muncă. Iată-l pe Marin Iancu (stînga) sfătuindu-l pe Ion Brebene cum să execute o piesă la frumosul lui strung sovietic „Krasnîi Proletari".

② O pregătire pentru învăţămîntul politic e foarte plăcută în curtea fabricii, în aer liber... Participă şi Iuliu Stanciu, secretarul Comitetului U. T. M. pe fabrică (stînga).

③ Brigada mai are şi necazuri... Turnătoria îi dă uneori să lucreze şi piese prost turnate... In fotografie: discuţie în uşa turnătoriei. Vinovatul — turnătorul Dumitru Pantelimon — încearcă să-l convingă pe şeful brigăzii că rebutul pistonului... nu-i chiar rebut. Dar surîsul şi gestul lui Mircea Cronakis nu prea îl arată a se lăsa înduioşat...

④ Un moment emoţionant... Doi membri ai brigăzii „Vasile Roaită" fixează în perete pancarta care vesteşte îndeplinirea înainte de termen a angajamentului luat în cinstea Conferinţei pe ţară a U.T.M. Jos, admirîndu-le victoria, este tînărul Nicolae Pazvantu, responsabilul noii brigăzi utemiste înfiinţate în secţie, cu care brigada „Vasile Roaită" a pornit o avîntată întrecere.

⑤ Membrii brigăzii se ajută nu numai între ei, dar ajută şi pe alţi muncitori tineri şi vîrstnici din secţie. Şi datorită acestui fapt, întreaga secţie a reuşit să cucerească titlul de secţie fruntaşă în întrecerea socialistă. In fotografie: Mircea Cronakis (dreapta) îl învaţă pe proaspătul strungar utemist Marin Barbu să-şi ascută cuţitul.

⑥ Iată-l în mijlocul lor şi pe inginerul-şef Constantin Moşneagă... Bun prilej pentru membrii brigăzii să-i spună iar şi iar că nu le ajung cuţitele din oţel rapid, că dînsul şi serviciul de aprovizionare ar trebui, ar trebui, ar trebui... Cred că înţelegeţi... Să facă tot ce-i stă în putinţă şi să asigure strungarilor aceste piese atît de necesare.

⑦ Se mai întîmplă şi asta... Ca unul din membrii brigăzii să mai întîrzie dimineaţa cîte trei-patru minute. Atunci, tovarăşii lui îl critică: "Crezi, măi tova-

⑧

⑥

⑦

⑪
-TRAIASCA-
P.M.R.

UTEMIȘTĂ

Foto: Tadeu CIOS

rășe, că în felul ăsta, nerespectînd disciplina vom putea rămîne brigadă fruntașă? Crezi că..." In fotografie: șeful brigăzii (stînga) a ieșit „în întîmpinarea" întîrziatului Gheorghe Dinu. I se întîmplă rar așa ceva. Totuși, e bine ca niciodată să nu se întîmple...

⑧ Maistrul Dumitru Rădoi (dreapta), secretar al organizației de partid, se interesează îndeaproape de brigadă. Iată-l criticîndu-i pe cîțiva dintre membrii ei, că nu se străduiesc să lărgească brigada.

⑨ Ziua salariului... Nici un membru al brigăzii nu ia acum mai puțin de o mie lei. In schimb sînt unii, care primesc peste o mie. Cum e Gheorghe Dinu care n-a avut luna trecută nici o absență. El, își numără acum banii... Ce-o să facă cu 2.300 lei? Auzi întrebare... S-a însurat băiatul acum o lună. Mai are destule de luat pentru casă. Și-apoi mîine, chiar mîine, își cumpără aparatul acela fotografic pe care l-a văzut...

⑩ „Să ajutăm agricultura!" La această chemare a secretarului de partid răspund cu entuziasm brigada și ceilalți muncitori ai fabricii. Iată-i acum, după lucru, plecînd spre gospodăria de stat din Popești-Leordeni, la muncă voluntară. Unii vor culege mazăre, alții vor pune araci la roșii...

⑪ Astăzi e o zi deosebită pentru brigadă. Adunarea generală a organizației U.T.M. de secție a luat cunoștință de faptul că unul dintre utemiști, Ion Brebene — membru al brigăzii — a înaintat organizației de bază a partidului cererea de a fi primit în rîndurile candidaților de partid. Emoționat dar plin de mîndrie, Ion Brebene arată tovarășilor săi cît de aprinsă este în el dorința de a deveni candidat de partid.

⑫ Innoirea neîncetată a metodelor de muncă — iată cheia succeselor acestor tineri entuziaști. In fotografie: strînși la colțul roșu al brigăzii, în fața steagului de brigadă fruntașă pe raion, tinerii studiază împreună cu responsabilul cabinetului tehnic și cu Niculae Tănase — șeful secției și tehnicianul brigăzii (ultimul din stînga) — posibilitățile de aplicare a unei noi metode sovietice.

⑬ „Atenție! Nu mișcați..." Cu aparatul cumpărat acum trei zile, Gheorghe Dinu face primele poze brigăzii sale, aici în barcă, pe lacul din Parcul Libertății, în dimineața asta însorită de duminică. Acum două săptămîni au fost cu toții și au văzut „Brigada lui Ionuț"... Duminica viitoare au proiectat să meargă împreună cu familiile la o expoziție și apoi la un restaurant...

⑫
BRIGADA „VASILE ROAITA"
SECȚIA DE TINERET

⑩

⑨

⑬

O ÎNTREBARE

Aproape zilnic în atelierele cooperativei „7 Noiembrie" din Iaşi ies camioane încărcate cu mobilă de tot felul.

Zeci şi zeci de dulapuri şi studiouri, frumos lustruite, cu desene variate în furnir, din cele mai atrăgătoare, lucrate de mîinile pricepute ale vrednicilor tîmplari de aci, se îndreaptă spre magazine.

De curînd conducerea cooperativei „7 Noiembrie" a înfiinţat încă două ateliere care confecţionează produse de larg consum ca: mese de bucătărie, dulapuri, scaune, cufere, uşi şi ferestre etc., care se vînd la preţuri accesibile.

Faţă de extinderea activităţii sale, conducerea cooperativei a luat hotărîrea să ridice un nou local, mai spaţios, care să corespundă specificului de lucru al unei fabrici moderne de mobilă. Construirea acestui local va începe în curînd.

Din păcate cooperativa are şi unele greutăţi din partea unor întreprinderi. De pildă, cooperativa „Lemn-Mobila" din Tg. Mureş are obiceiul să livreze furnir de nuc de calitate inferioară: crăpat, scorojit, alb fără desen etc., astfel că nu poate fi folosit. Fabrica „Iprofil" din Gugeşti, regiunea Bîrlad, a trimis cooperativei din Iaşi cca. 2500 m. blind pentru panel. Fiind prost ambalat, mare parte din acest material nu a putut fi folosit. Ce spun conducătorii acestor întreprinderi de felul cum „colaborează" şi cum „ajută" cooperativa ieşeană?

B. LAZĂR
corespondent

Muncitorul Herşcu Moisă montează cu pricepere zeci de piese în fiecare lună

FILARMONICA DE STAT DIN BOTOŞANI

„Inter arma silent musae" spune un vechi dicton latin. Şi de secole întregi acest dicton repetă afirmaţia — astăzi infirmată — că, atunci cînd zăngăne armele, muzele tac. Mi l-am amintit de curînd, aflînd povestea înfiinţării orchestrei simfonice din Botoşani.

Nu trecuseră decît puţine zile de cînd trupele sovietice eliberuseră oraşul şi cîţiva cetăţeni cu drag de muzică — vreo 20 cu totul — s-au adunat aducîndu-şi fiecare instrumentul respectiv. Şi, deşi pe front armele nu încetaseră încă a mai zăngăni, în oraş au început a vorbi mai puternic muzele şi a se auzi nemuritoarele melodii ale lui Glinka şi Ceaikovski, Schubert şi Beethoven, Ciprian Porumbescu şi Caudella. După ce-şi terminau orele de muncă, membrii micii orchestre simfonice, de curînd înfiinţate, repetau ore întregi noi şi noi lucrări muzicale din repertoriul clasic mondial şi din cel romînesc. Iar duminicile, iubitorii de muzică din oraşul moldovean puteau asculta concertele lor simfonice, care le făceau cunoscute valorile muzicale universale.

Astea s-au petrecut în urmă cu 10 ani. De atunci s-au schimbat însă multe. Orchestra, formată astăzi din 43 de oameni, a devenit anul trecut Filarmonică de Stat, iar cele 470 concerte pe care le-a dat au fost ascultate de peste 150.000 de oameni ai muncii. Şi nu numai botoşenenii, ci şi amatorii de muzică din alte oraşe moldoveneşti s-au deprins a veni cu drag la concertele orchestrei atunci cînd afişe mari îi anunţau popasul în Suceava, Rădăuţi, Gura Humorului, Vatra Dornei, Paşcani, Roman ori Bacău.

De la o vreme, pe lîngă orchestră a luat fiinţă şi un cor format din 70 de persoane. Şi de multe ori s-a întîmplat ca să se oprească în Botoşani, pentru a da concert împreună cu orchestra locală dirijată de Max Weber, solişti de mare talent ai ţării noastre, ca: Ion Voicu, N. Herlea, Ana Tălmăceanu, Ion Dacian şi alţii.

Povestea acestei orchestre simfonice dintr-un oraş de provincie nu este singura. Asemeni ei putem afla alte multe orchestre simfonice, înfiinţate în anii puterii populare pe întregul cuprins al patriei noastre.

ACOLO UNDE SE NASC INSTRUMENTELE MUZICALE

←

Modelarea melcului gîtului de vioară. Această operaţie este executată cu multă pricepere de Alexandra Boianciuc, calificată în întreprindere la locul de muncă. Ea îşi depăşeşte planul cu 100%

Din gara Reghin pornesc zilnic spre toate colţurile ţării trenuri nesfîrşite, încărcate cu cherestea, lemn pentru armăturile din mine şi alte materiale lemnoase, destinate diferitelor construcţii ce se ridică în folosul celor ce muncesc.

Uneori aceste trenuri poartă cu ele siluete zvelte — roşii, albastre sau portocalii — de ambarcaţiuni sportive şi de planoare gata să cucerească înălţimile. Alteori, produse şi mai greu de confecţionat: instrumente muzicale.

Toate acestea pornesc de la marele combinat forestier din Regiunea Autonomă Maghiară spre cele patru colţuri ale ţării.

*

La sfîrşitul anului 1951 a luat fiinţă în cadrul combinatului un mic atelier de experimentare, în care un maistru cu trei muncitori au început să studieze modele pentru diferite instrumente muzicale.

Din acest mic atelier s-a dezvoltat, an de an, actuala secţie ce produce anual mii de instrumente. Materia primă o furnizează bogatele păduri ale regiunii. In ele cresc molizi cu lemn de rezonanţă, din care se confecţionează feţe de mandolină, în ele cresc paltini din care se fac funduri şi eclise de chitară, în ele cresc fagi din care se sculptează gîtul balalaicilor...

←

Lăcuitul şi vopsitul sînt operaţii interesante. Aceasta este părerea lustruitorului Forika Iosif, a lui Kopacz Sári, calificată la locul de muncă şi a vopsitorului Iuliu Tomiţă (dreapta).

Din rîndurile celor 31 de muncitori romîni, maghiari şi saşi, s-au ridicat specialişti cu o înaltă calificare.

Fruntaşul în întrecerea socialistă Roman Boianciuc a construit o maşină pentru copiat funduri şi feţe de viori, un dispozitiv pentru scobitul părţii interioare a acestora şi un dispozitiv pentru tăierea gradaţiei la chitare şi mandoline.

Inovaţiile, organizarea bună a muncii, strădania muncitorilor au făcut să crească considerabil productivitatea muncii, să scadă preţul de cost. Astfel, preţul de cost al chitarelor şi mandolinelor a fost redus în 1953 cu 30% faţă de 1951. Astăzi secţia instrumente muzicale a combinatului din Reghin produce un număr de 11 modele de instrumente muzicale de diferite tonalităţi ca: mandoline cu faţa şi fundul puţin bombat, care dau un timbru plăcut, balalaici primo, balalaici bass, alto şi contrabas, viori, trei tipuri de chitare etc.

Toate aceste realizări sînt doar un început promiţător. Colectivul secţiei e preocupat acum de îmbunătăţirea calităţii, de înfrîngerea unor greutăţi pe care le mai are, în fabricarea de noi tipuri de instrumente muzicale, pentru a contribui în cît mai mare măsură la satisfacerea cerinţelor crescînde ale iubitorilor de muzică din ţara noastră.

Ştefan IZSÁK
corespondent

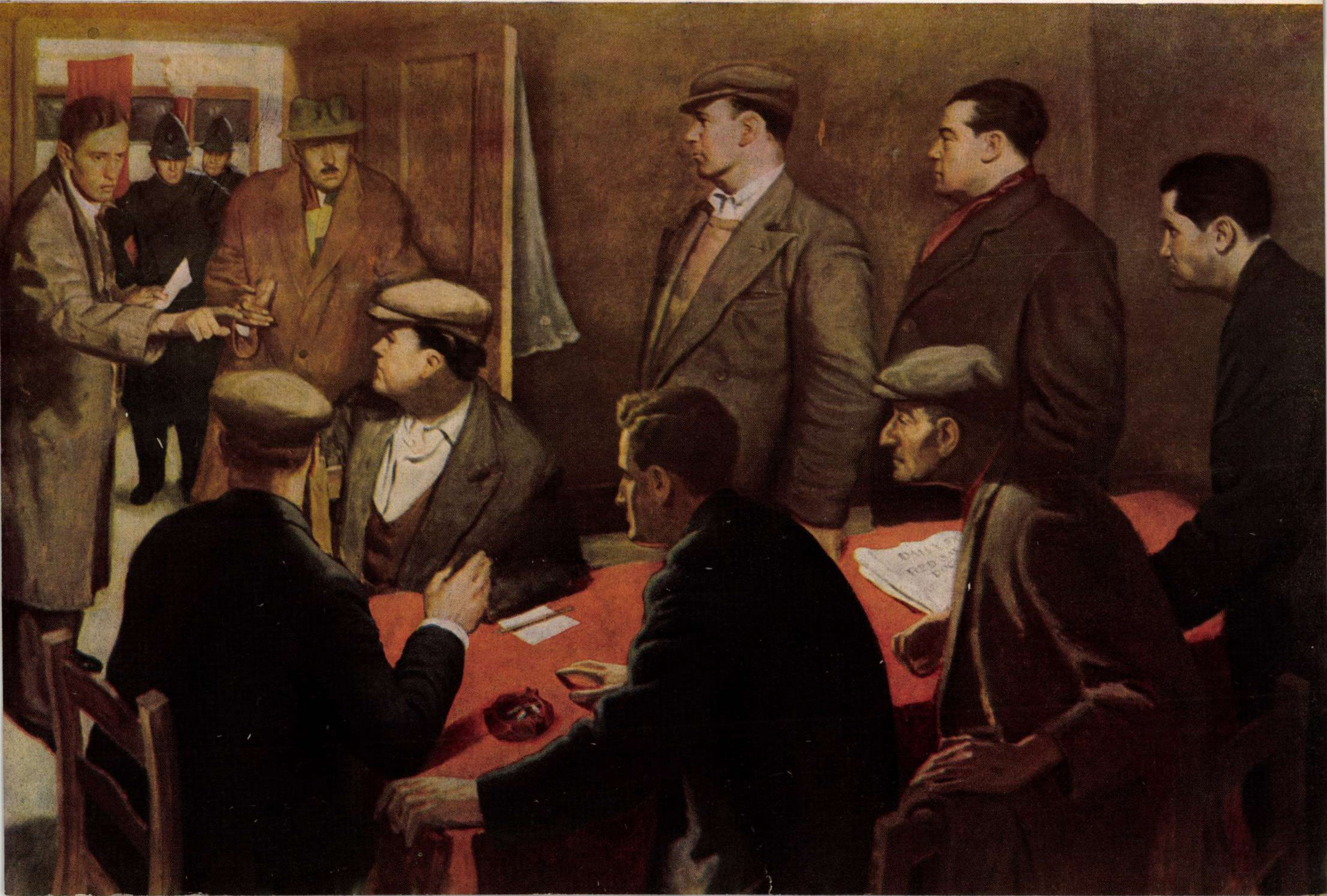

Derik CHITTOK (Anglia)

Şedinţă surprinsă (Arestarea conducătorilor docherilor în 1951)

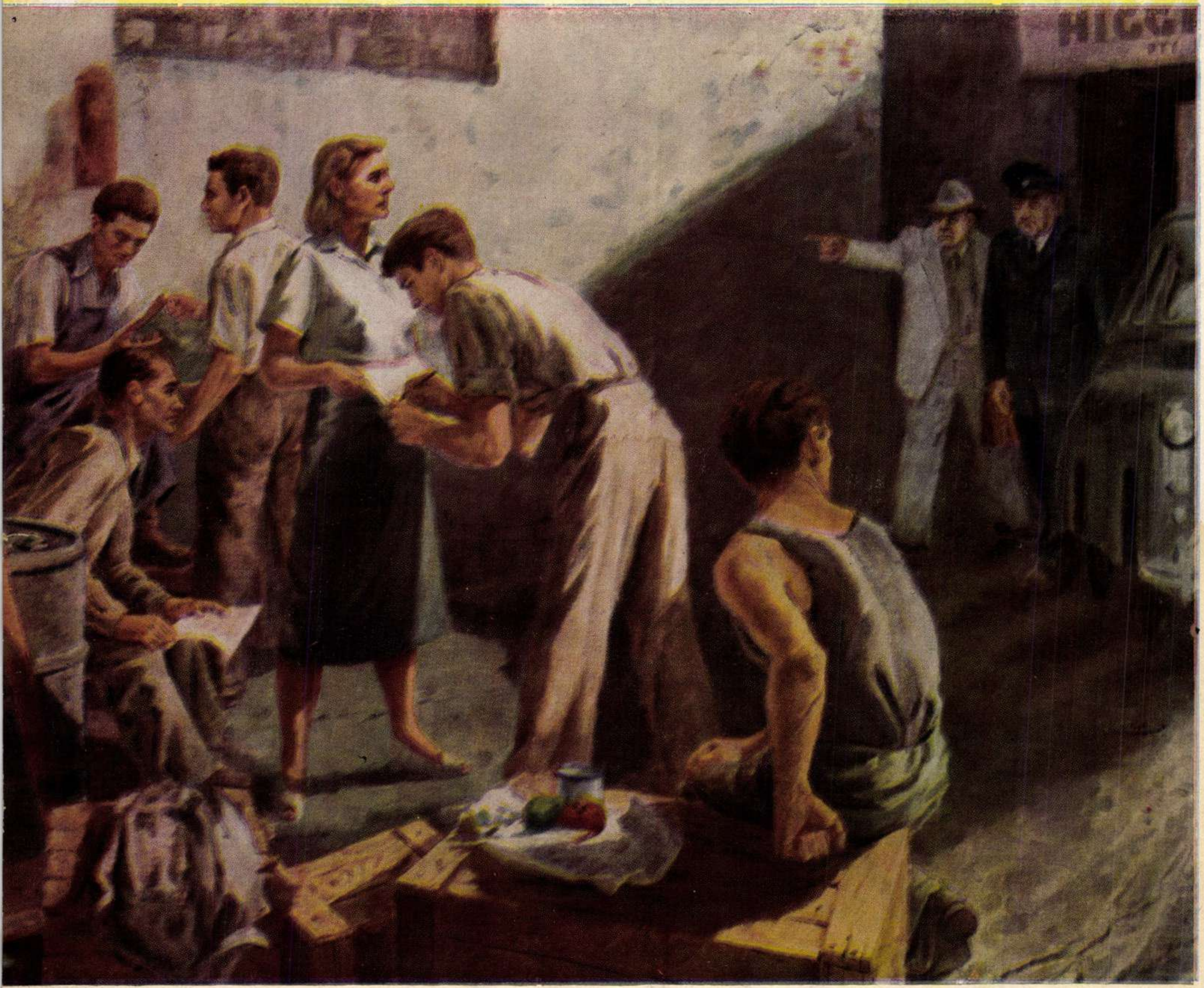

Clem **MILWARD** (Australia)

Semnături pentru pace

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

SUCCESE DE SEAMĂ ALE PROZEI NOASTRE

CEZAR PETRESCU
VINO ȘI VEZI!
NUVELE

Nuvela care încheie volumul lui Cezar Petrescu, recent apărut („Vino și vezi!"—Editura Tineretului), poartă o semnificație valabilă nu numai pentru multe alte cărți scrise și tipărite în anii „gloriosului deceniu", dar și pentru modul cum se dezvoltă literatura în condițiile democrației populare. „Vino și vezi!"—îi scrie tînărul Urcan, muncitor fruntaș, unchiului său Dumitru Urcan, om trecut prin grele și amare experiențe, îndemnîndu-l să se convingă cu ochii proprii de faptul că azi se făurește altă lume, cu alți oameni decît aceia pe care i-a cunoscut și de care s-a lovit bătrînul în viața lui, începută încă în celălalt veac.

Indîrjirii, însingurării și scepticismului cu care bătrînul — de atîtea ori pățit și înșelat — privește, de pildă, năzuința oamenilor din satul lui spre gospodăria colectivă, tînărul îi opune un singur îndemn: „Vino și vezi!" — să vezi ce s-a înfăptuit și ce e pe cale de înfăptuire, ca să ai desăvîrșită încredere că tot ce plănuim vom realiza. Din această clară opunere de planuri izvorăște și structura lucrării: în ceasurile de călătorie în trenul care-l duce spre locurile unde nepotul își petrece concediul de odihnă, Dumitru Urcan are răgazul să-și perinde prin fața ochilor, precum într-un film, unele din întîmplările care l-au schimbat pe dînsul, din îndrăznețul și cutezătorul ce se afla cu trei sferturi de veac în urmă, în negurosul și încrîncenatul de acuma. Toate înșelările și asupririle suferite de țăranii care apar în opera lui Cezar Petrescu l-au lovit pe Dumitru Urcan în anii dinainte de eliberarea țării noastre: i s-a furat munca, i s-a luat cu japca fîșia de pămînt agonisit cu trudă, i-au fost uciși frații într-un război, copiii în altul; i s-au dat numai făgăduieli deșarte în schimbul cărora i s-a cerut votul, cînd pentru o bandă de jefuitori, cînd pentru alta.

Acestui trecut autorul îi opune — prin glasul unui reprezentant al noii ere deschise în viața poporului — îndemnul cald, sincer: „Vino și vezi!" Și bătrînul, pornit de acasă cu vechea neîncredere, simte în fața noilor înfăptuiri și bucurii care umplu viața nepotului său, cum, ceea ce vede începe să răstoarne toată îndîrjirea care i se strînsese în suflet.

Mesajul acesta îl găsim în numeroase alte cărți apărute și mai demult, ca și în cele care apar în preajma aniversării a zece ani de la eliberare. Volumul de povestiri ale lui Eusebiu Camilar, „Pasărea de foc" (Ed. C.C.S.), merge cu evocarea vieții grele a poporului departe în trecut, la epoca în care se opresc însemnările marilor cronicari, cînd singura lumină în bordeiele necăjiților o aducea sîmburele de opaiț fumegos și rău mirositor, pe cînd în palatele voievodului și ale marilor boieri, policandre de aur cu cristale revărsau lumina din sute de lumînări scumpe, aduse de peste mări și țări. O istorie adesea zguduitoare, a luminării caselor și ulițelor, de la mucul de opaiț de altădată, pînă la milioanele de kilowați ale hidrocentralei de astăzi.

In cele aproape douăzeci de povestiri ale volumului, prind viață oameni de de mult, apoi din ce în ce mai apropiați de timpul nostru, și în sfîrșit constructori ai socialismului.

Legendelor și superstițiilor care înfricoșau pe străbunii noștri și-i țineau în întuneric, le ia locul îndrăzneața avîntare a contemporanilor noștri, care se bucură din ce în ce mai mult de toate binefacerile civilizației. Deosebirea fundamentală între trecut și prezent este pusă în lumină cu dibăcie. Autorul „Negurii" și al „Temeliei" a avut aci prilejul să-și dezvolte una din laturile cele mai rodnice ale scrisului său: povestirea. Evocările despre epocile de odinioară, mai cu seamă, sînt dramatice și sugestive. Intîmplările purtătorilor de făclii din Bucureștii de acum două veacuri sau episoadele ce ni-l aduc pe cunoscutul cîntăreț popular Barbu Lăutaru rămîn dintre cele mai izbutite ale volumului. Autorul a scris o carte epică, turnînd în ea multă căldură lirică, multă poezie, încercînd, cu privire la actualități, și reportajul, notația simplă, care, cu toate că nu ridică episoadele înfățișate la tăria pe care o au paginile despre trecut, sînt și ele grăitoare pentru drumul străbătut de oamenii țării noastre, „de la opaiț la hidrocentrală".

Intr-un anumit sens, aceeași opunere a prezentului față de trecut stă și la baza construcției romanului „Pasărea furtunii", de Petru Dumitriu (Ed. Tineretului). Primele capitole istorisesc crîmpeie din copilăria și tinerețea lui Adam Jora, pescar la Marea Neagră, exploatat crîncen de cherhanagii și stăpînii de barcazuri. Amarul și ura strînse ani de zile în sufletul lui se orientează către luptă, și iată-l, peste cîtva timp, în anii puterii populare, întors ca organizator de partid pe vaporul transformat în combinat pescăresc, unde foștii exploatatori ai pescarilor din Danilovca izbutiseră să se strecoare în munci de răspundere.

Conflictul, cu rădăcini vechi în trecut, sporit și de ura pe care Adam Jora o poartă celui ce i-a răpit pe frumoasa Uliana, se dezlănțuie din plin abia acum. Intre foștii rivali se clarifică deosebirile pe baza poziției lor de clasă. Dramatismul intens al acestei lupte de o mare îndîrjire străbate paginile romanului, aducînd în fața cititorului chipuri aprige de ziditori și apărători ai socialismului, dar și figuri ale neîmpăcaților lui dușmani.

Lumea Deltei, pitoreștile figuri ale pescarilor, învesmîntați în trecut de alți scriitori în lumina ireală a unui neveridic trai idilic în sînul primitor al naturii, apare în „Pasarea Furtunii" în patetica încleștare a înfruntării de clasă în condițiile trecerii spre socialism. Admirabilele peisaje zugrăvite de autor de-a lungul cărții, tablourile mării în preajma și în timpul dezlănțuirii stihiilor, departe de a crea un cadru de bucolică și distantă încîntare, sînt părți inseparabile ale acțiunii și reliefează măreția morală a omului care se luptă cu natura pentru a o stăpîni. Simbolul păsării care, anunțînd furtuna, o înfruntă și o biruie, vorbește despre oamenii de felul comunistului Adam Jora, al cărui ideal, tare ca viața, triumfă peste orice piedici i-ar pune natura și potrivnicii.

PASAREA FURTUNII

Alte romane noi pun în centrul lor modul în care oameni ca Adam Jora, muncitori căliți în uzină, sînt trimiși de partid să contribuie la trecerea cît mai grabnică a satului spre socialism. Iată, de pildă, romanul „Bărăgan" de V. Em. Galan.

Pentru foștii asupriți — a căror răscoală din 1907 V. Em. Galan a evocat-o în romanul „Zorii robilor" — a venit dimineața mult așteptată, pe care o mai întunecă însă rămășițele vechiului regim, satrapi și jefuitori ca Răghină, Horațiu și ceilalți. Rezultatul: mii de hectare de pămînt roditor lăsate în paragină, ferma statului e sărăcită, creditele acordate sînt jefuite, satul e amețit de zvonuri și lăsat pe seama chiaburilor. Această situație o găsește muncitorul Anton V. Filip, în acea toamnă a anului 1948, cînd e numit director al fermei de stat Lespezi. Acțiunea primului volum al romanului „Bărăgan", urmărește pe inimosul Filip în opera de închegare a unui colectiv, de stîrpire și de alungare a clicii de învîrtiți din prielnicele culcușuri pe care și le aranjaseră și, în sfîrșit, primii pași înainte ai complexului mecanism pe care-l alcătuiesc ferma, ca unitate socialistă, și satul. Calitatea cea mai de preț a acestei cărți este bogăția ei în ce privește chipurile de oameni vii. Iar dacă Anton V. Filip este unul din cele mai izbutite chipuri de directori comuniști pe care ni i-a dat pînă acum literatura noastră, la un nivel de loc mai scăzut sînt realizate alte personaje, ca impetuosul agronom Matei, calmul Bucurașu, țăranii muncitori Nedelea, Giorovan, Cîrmiș, precum și figurile negative — Erhan, Răghină, Gaie sau notarul din sat.

Tot prin expresivitatea celor mai multe din personajele zugrăvite, se remarcă și romanul „Casa Apelor" de Maria Vlad, scriitoare aflată la debutul ei în literatură. Oamenii din satul tătăresc dobrogean, unde se petrece acțiunea, sînt chinuiți de lipsa apei, lipsă care a și denumit așezarea lor: Azăplar fără apă. Gospodăria colectivă, căreia partidul îi trimite un ajutor prin muncitorul Dima Iliescu și prin sprijinul pe care i-l dau muncitorii de la uzinele din apropiere, izbutește să smulgă satul din această lipsă, îndrumîndu-l pe calea socialismului. Electrificarea satului și construirea unui uriaș rezervor de apă, primele semne ale viitoarelor prefaceri, dau necăjiților locuitori ai Azăplarului încredere și putere.

V. EM. GALAN
Bărăgan

Acțiunea romanului, încă insuficient închegată și mai precipitată spre final — lipsuri de așteptat de altfel la prima carte, și încă de amploare, a unei debutante — pune în relief chipuri vii, care ne apar ca oameni noi ai zilelor noastre; pe de altă parte, expresiv zugrăvită e galeria chiaburilor pe cît de vicleni pe atît de răzbunători.

Dacă revenim la îndemnul din nuvela lui Cezar Petrescu: „Vino și vezi!" — putem afirma cu certitudine că literatura noastră a cuprins, și de astă dată, crîmpeie dintre cele mai grăitoare despre prefacerile care au schimbat în ultimul timp fața țării și viața oamenilor. Totodată înțelegem ceva și cu privire la creșterea literaturii noastre. In rîndurile de mai sus a fost vorba numai despre cinci cărți de proză. Dar Cezar Petrescu a mai dat un volum, „Ajun de revoluție 1848", începutul unui ciclu de romane; Petru Dumitriu va apare și cu un volum de nuvele. Despre unele chipuri din trecut vorbește primul volum din romanul lui Tiberiu Vornic „Sub pajura împărăției", a cărui acțiune se situează la începutul veacului, în preajma celuilalt război mondial. Și un tînăr, Radu Theodoru, a dat un roman, tot despre trecut, „Brazdă și paloș" (Epoca lui Mihai Viteazul). Adăugăm nuvelele apărute recent în volum: „Lența" de Francisc Munteanu și „M-am făcut băiat mare" de Nicuță Tănase, amîndoi tineri scriitori.

Sînt cîteva din cărțile de proză proaspăt apărute, în cinstea unui moment solemn de bună seamă, dar sugerînd dezvoltarea întregii noastre literaturi noi.

Mihai GAFIȚA

IADUL GALBEN

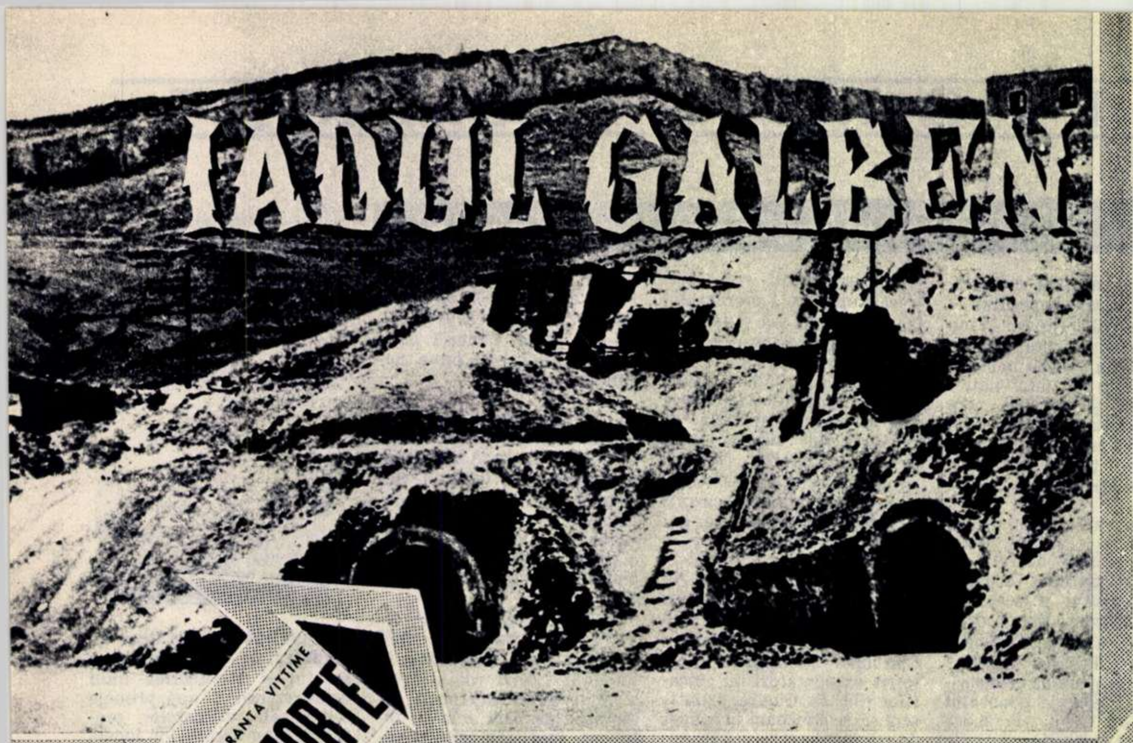

de Victor RUSU

Un ținut trist și pustiu, brăzdat de cratere mici, ca niște răni deschise pe un trup bolnav. Cît vezi cu ochii, doar coline și bolovani. Nici o floare, nici un firicel de iarbă. Numai pămînt stîncos, de un galben murdar. Un miros greu, înăbușitor, de pucioasă, învăluie această vale blestemată care – poate, cine știe? – l-a inspirat pe Dante atunci cînd a scris „Infernul".

Viața în Valea Cataniei (Sicilia) este aspră și mohorîtă. Aci, la poalele vulcanului Etna, oamenii se nasc, trăiesc și mor fără a cunoaște adevărata bucurie a vieții.

Sulful pare elementul primordial al întregii vieți în aceste locuri triste. Căsuțele sărmane ale muncitorilor sînt făcute din blocuri de sulf și împrejmuite cu blocuri de sulf. Pămîntul, apa, aerul – toate sînt îmbibate cu sulf. In unele după amiezi fierbinți de vară, pînă și cerul pare din sulf topit.

Sulful pătrunde în oameni, așa cum oamenii pătrund în straturile de sulf stăpînite de trustul „Montecatini", filială siciliană a marilor concerne americane.

UN BLOC DE PIATRĂ SE PRĂVALE...

Pămîntul acesta sterp și pustiu este din timp în timp teatrul unor cumplite tragedii: accidentele de mină, care, din pricina metodelor primitive de lucru și a lipsei oricăror măsuri de protecție a muncii, sînt din ce în ce mai dese.

Cînd patronii închid minele, începe altă tragedie: șomajul. Săptămîni și luni în șir mineri bătrîni și tineri îndură împreună cu familiile lor chinurile cumplite ale foamei.

Un asemenea accident s-a petrecut la începutul acestei veri la mina Trabia Tallarita, din regiunea Caltanissetta. Aceasta după ce, numai cu cîteva zile înainte, Italia și întreaga opinie publică mondială luaseră cunoștință de înfiorătoarea catastrofă de la Ribolla, un centru minier din Toscana, unde 40 de mineri și-au găsit o moarte înspăimîntătoare.

...Intr-una din zilele cînd cerul de azur e fără pată, cînd adierea parfumată a vîntului ce bate dinspre mare înfioară văzduhul, 40 de mineri în plină primăvară a vieții și-au aflat sfîrșitul în fundul întunecat al minei. Un bloc uriaș de piatră s-a prăvălit peste tunelul hrubei în care ei, asemeni cîrtițelor, scormoneau pămîntul. Pietrele colțuroase le-au sfîșiat carnea, iar sîngele fierbinte și roșu s-a amestecat cu praful murdar din mină, adăugînd o stranie coloratură rocii sulfuroase.

Firește, presa burgheză a căutat să speculeze latura senzațională a „cazului", pentru a-și mări încasările rezultate din vînzarea ziarelor. Inafară de aceasta, abilii patroni de gazete au înțeles că, într-o asemenea împrejurare, important este ca publicul să afle ce s-a întîmplat la Ribolla, dar să nu afle niciodată de ce s-a întîmplat.

Dar de data aceasta perfida și cinica manevră a eșuat. Presa democrată a smuls perdeaua de minciuni țesută în jurul tragediei de la Ribolla, înfățișînd lucrurile în adevărata lor lumină.

Cutremurată, opinia publică a aflat că „accidentul" este de fapt un groaznic asasinat premeditat. In repetate rînduri, comitetul de întreprindere al minei și sindicatul minerilor din Grosseto s-au adresat patronilor pentru a atrage atenția asupra primejdiei care amenință mina, cerînd să se ia măsuri preventive. Dar patronii s-au arătat surzi și orbi. Mai mult decît atît. Plictisită de insistențele reprezentantului minerilor, direcția a mers pînă acolo că a concediat pe secretarul comitetului de întreprindere, care arătase dinainte ce mare primejdie pîndește viața oamenilor.

Și iată că nu s-au uscat încă lacrimile de pe fețele supte ale mamelor, soțiilor și surorilor minerilor uciși în Toscana, și în Sicilia alte mame, alte soții de mineri au fost lovite de năprasnica veste: cel drag nu va mai ieși niciodată din mină.

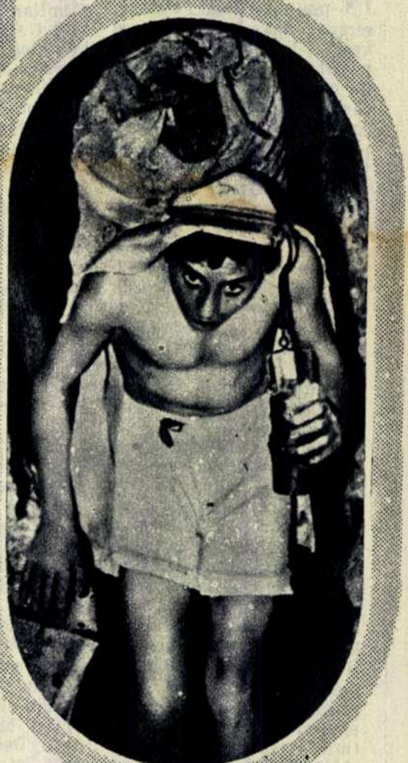

500 metri din fundul minei și pînă la depozitul de sulf de la suprafața pămîntului. Din zori și pînă seara oamenii cară în spinare coșuri pline cu sulful ce aduce moarte minerilor și aur patronilor.

TINEREȚE FĂRĂ BUCURIE

Minele din Sicilia au căpătat o tristă faimă în întreaga Italie: aici se folosesc în muncă nenorociții „carusi" — victimele unui crud mijloc de exploatare capitalistă.

In graiul sicilian, „carusi" înseamnă tînăr; de fapt, „carusi" sînt copii de 10—12 ani, pe care patronii îi folosesc la căratul blocurilor de sulf din mină. Incovoiați sub povara blocurilor de minereu, acești copii fără copilărie sînt siliți să trudească din greu, opt ore pe zi și chiar mai mult, pentru o farfurie de „spaghetti". Palizi, costelivi, prost hrăniți, lipsiți pînă și de lumina și căldura soarelui, cu plămînii atacați de miasmele otrăvitoare, acești copii par, la 15 ani, de 30, iar bărbații de 30 de ani — moșnegi. De altfel, mulți dintre ei nici nu ajung la această vîrstă „înaintată". Acei care nu sînt striviți în mină, sînt uciși încetul cu încetul de bacilul Koch, sau pur și simplu se prăpă-

După munca istovitoare de peste zi, un pat de scînduri și o saltea putredă, iată tot ce-și poate oferi minerul italian cu ceea ce cîștigă.

desc din cauza subalimentației și a muncii peste puterile lor.

Giovinezza senza allegrezza!— Tinerețe fără bucurie, spun despre ei, cu compătimire, locuitorii satelor siciliene. Giovinezza senza allegrezza!

ÎN INFERNUL DIN ADÎNCURI

In fiecare dimineață, la ora cînd pe cer nu s-au stins încă lucirile stelelor, un șir lung de oameni se îndreaptă spre intrarea minelor. Sînt printre ei bărbați cu tîmple încărunțite, pe fețele cărora viața a lăsat urme dureroase, și tineri cărora nu le-au mijit încă mustățile. Unii au ani grei de muncă în mină, în urma lor, în timp ce alții abia încep chinul. Chipurile lor supte exprimă o mare tristețe. In tăcere, oamenii înaintează spre gura minei. Cîte unul se oprește o clipă, trăgînd cu nesaț în piept aerul rece și proaspăt al dimineții, ca și cum ar vrea să-i ajungă și pentru ceasurile lungi și chinuitoare din adîncurile pămîntului. Cînd ultimul dintre mineri a coborît pe gura minei, soarele, răsărit parcă din valurile de argint ale mării, apare la orizont, învăluind într-o lumină orbitoare întreaga vale. E o priveliște splendidă pe care, din nefericire, nici unul dintre sutele de oameni care au coborît adineauri în adîncul pămîntului nu o cunoaște. La ora aceasta, cînd soarele își începe minunata sa călătorie, minerii, goi și nădușiți, încep munca lor istovitoare, la sute de metri sub pămînt.

In mină domnește o căldură înăbușitoare. Picături mari de apă, ca niște lacrimi ciudate, se preling de-a lungul pereților de sulf. E cald, din ce în ce mai cald... Din pricina zăpușelii, a efortului și a aerului otrăvit pe care-l respiră, oamenii se simt cuprinși de sfîrșeală, gata-gata să leșine.

Dar aceasta nu trebuie să se întîmple. E destul un singur semn de slăbiciune, ca să fii izgonit din mină, lăsat pradă foametei.

OAMENI CARE MOR

De fiecare dată cînd în mină se produce o catastrofă, din satele și tîrgurile din împrejurimi coboară soțiile de mineri și mamele de „carusi". Intr-o mută și încordată așteptare, ele încremenesc la intrarea în mină. Minutele par ceasuri, iar ceasurile — veacuri. In acele clipe chinuitoare nimeni nu simte nici dogoarea soarelui, nici mirosul otrăvitor de pucioasă — nimic altceva decît o spaimă rece, care-ți sfîșie inima și-ți îngheață sîngele în vine.

Intr-un tîrziu, la gura minei apare un bărbat ducînd pe brațe un trup de copil, oribil mutilat. O clipă de tăcere, în care ai putea parcă să auzi cum bat inimile înspăimîntate ale acestor femei ; apoi un strigăt neomenesc pe care nu-l mai poți uita niciodată. O mamă s-a prăbușit alături de trupul neînsuflețit al copilului ei.

O dată, după o catastrofă care a costat viața a 15 oameni, minerii au ales din mijlocul lor o delegație care să ceară patronilor să ia măsuri pentru prevenirea accidentelor.

După o călătorie lungă și obositoare, trimișii minerilor au ajuns la Palermo, la vila proprietarului minei. Era o după amiază fierbinte și stăpînul — fruntaș al partidului democrat-creștin — se odihnea pe terasa vilei, delectîndu-se cu o savuroasă „casatta". Plictisit de vizita nepoftiților, patronul își trimise secretarul să afle despre ce este vorba. Cînd delegatul muncitorilor isprăvi de vorbit, trimisul patronului încreți fruntea și răspunse:

— Spuneți muncitorilor că direcția regretă accidentul întîmplat, dar că, în orice caz, asemenea accidente sînt inevitabile. Cîtă vreme vor exista mine și mineri, vor exista și accidente...

Acesta este răspunsul patronilor. Numai că minerii nu vor să-l accepte ca pe o sentință fără drept de apel!

SPERANȚA NU POATE FI UCISĂ

Anii din urmă au fost pentru proprietarii italieni și americani ai minelor de sulf din Sicilia deosebit de favorabili. O dată cu războiul din Coreea și Indochina, napalmul căpătînd o largă întrebuințare, sulful — care intră în compoziția acestui material inflamabil — a obținut o largă piață de desfacere. Cererea de sulf a crescut mereu și, o dată cu aceasta, veniturile proprietarilor. Mina „Floristella", care nu are mai mult decît 200 mineri, aduce proprietarului ei, baronul și senatorul democrat-creștin Pennissi, un venit zilnic de un milion lire italiene.

Mina „Cozzodisi" asigură proprietarului ei, baroneasa Ferner, un venit de 19 milioane lire în fiecare lună. Un calcul sumar a arătat că fiecare miner aduce proprietarilor minelor de sulf un cîștig mediu de 5.000 lire italiene pe zi.

In schimb, cele cîteva lire pe care minerii le primesc pentru munca lor extenuantă abia le ajung să-și astîmpere foamea. „Locuințele" lor sînt niște barăci care au servit cîndva ca grajduri pentru cai, dar pe care, din cauza șubrezeniei lor, patronii nu le mai folosesc de mult. „Interiorul" unei asemenea „locuințe" este format dintr-un pat din cîteva scînduri, dintr-o lădiță în care minerul își ține puținele sale lucruri, un butoi pentru apă, și o frînghie de întins rufe. In aceste cocioabe neomenești copiii minerilor se nasc și cresc, fără a cunoaște bucuria jocului. La vîrsta cînd alți copii urcă treptele școlii, cei mai mulți dintre ei coboară în galeriile întunecoase și umede ale minelor.

Decimate de boli, de lipsuri, de foamete, ținuturile se depopulează într-un ritm rapid. Tinerii fug de mizerie, emigrînd în străinătate... Fetele pleacă în marile orașe. Multe dintre ele dispar pentru totdeauna, fără a mai da vreodată de știre...

Mizeria, foamea și șomajul fac adevărate ravaje.

Aceasta este soarta pe care stăpînii din Palermo și de la Roma ai minelor de sulf au rezervat-o muncitorilor din „iadul galben" de la Catania.

Dar minerii Cataniei nu au pierdut speranța într-o viață mai bună.

„Patronii ne pot flămînzi, pot închide minele, ne pot azvîrli pe drumuri, pot chiar să ne osîndească la o moarte cumplită prin foame. Un singur lucru nu pot și nu vor putea niciodată să ne răpească: încrederea în viitor". Așa vorbesc și gîndesc cei mai mulți dintre mineri.

„L'AVENIRE E NOSTRO"

Deseori, după munca istovitoare a zilei, minerii se strîng, seara, în fața barăcilor, vorbind despre viața lor de toate zilele.

In aceste clipe, gîndurile minerilor zboară departe, spre răsărit, unde visul lor a înflorit și s-a înfăptuit aevea — mai mîndru, mai frumos chiar decît în închipuirea lor — spre țările unde cele mai bune lucruri, unde cele mai frumoase vile și case de odihnă sînt pentru muncitori, inclusiv muncitorii mineri, unde cuvîntul muncitor a devenit un titlu de mîndrie.

Ascultînd cuvintele unuia dintre tovarășii lor care le vorbește cu înflăcărare despre viața liberă și fericită a oamenilor sovietici, a constructorilor socialismului din Polonia, Cehoslovacia, R. P. R., și a celor din minele Chinei noi, chipurile înnegrite de trudă și suferință ale minerilor sicilieni se luminează de bucurie.

— L'avenire e nostro — Viitorul e al nostru — își încheie povestirea minerul. In noaptea albastră, cuvintele acestea sună măreț, ca o chemare la luptă.

— L'avenire e nostro — repetă minerii.

Și cuvintele lor sună ca legămînt, ca o prevestire a unui viitor minunat, ce poate fi zămislit prin lupta unită a întregului popor pentru libertate, independență națională și pace.

Incă o catastrofă în adîncuri. Minerii scăpați cu viață au încetat căratul sulfului; ei scot acum din mină sicriele cu corpurile neînsuflețite ale tovarășilor lor căzuți victime lăcomiei nemăsurate a stăpînilor italieni și americani ai zăcămintelor de sulf.

Poșta redacției

Redacției
Revistei
Flacăra
București
POSTA R.P.R.

CE FILME NOI VOM VEDEA PE ECRANELE NOASTRE

„Iubesc mult cinematograful și cînd am răgaz mă și grăbesc să văd un nou film. De aceea aș ruga mult revista „Flacăra" să-mi răspundă cam ce filme sovietice noi vom putea vedea în curînd" — ne scrie Mircea Stănciulete, frezor la ALGFR-Ploești.

In lunile ce vor urma, iubitorii de cinematograf vor putea vedea pe ecranele noastre o serie de noi producții ale studiourilor sovietice. Printre filmele care vor cîștiga aprecierea unanimă a publicului spectator este fără îndoială și „Aleko", o mare realizare cinematografică în culori după poemul lui Pușkin „Țiganii", cu muzica lui Rahmaninov. In acest film — care la Moscova rulează pe ecrane lenticulare ce permit vizionarea filmului în relief fără ochelari speciali — îl vom putea vedea pe artistul poporului M. Raizen, interpretînd rolul bătrînului țigan, iar pe A. Ognivțev, tînăr artist al Teatrului Mare, laureat al Premiului Stalin, întruchipîndu-l pe Aleko. Multe din filmele care ne sosesc din Uniunea Sovietică și care vor rula în curînd sînt închinate tineretului și copiilor. Printre acestea sînt: „Copiii partizanului", „Descoperire misterioasă", „Echipa de pe strada noastră", „O întîmplare în taiga" — acesta din urmă evocînd viața pasionantă, plină de aventuri neprevăzute, a vînătorilor din taiga. Vor mai putea fi văzute cîteva filme rezultate din colaborarea dintre studiourile sovietice și cele din democrațiile populare, cum ar fi „Concert internațional" — în care operatorii romîni și sovietici au consemnat pe peliculă aspecte vii, pline de pitoresc, ale manifestărilor artistice ale Festivalului Tineretului — și filmul sovieto-albanez închinat luptătorului albanez Scanderberg.

Printre documentarele care vor rula pe ecranele noastre se numără și unul deosebit de interesant — „La izvoarele vieții" — care tratează despre originea vieții pe pămînt — precum și Palatul științei „Lomonosov", documentar în culori despre noua Universitate de pe colinele Lenin. Vor mai fi prezentate și filmele „Poemul dragostei" (realizat după o veche legendă cazahă), tehnicolorul „Prieteni credincioși", „Destinul Mariei" și altele.

DOUĂ SEZISĂRI CRITICE ALE UNUI CITITOR

„La casele de bilete ale unor cinematografe din Capitală poate fi citit următorul anunț: „Spectacolele în grădină încep la orele 20,30. In caz de ploaie, biletele nu mai sînt valabile". Eu știu că, plătind costul unui bilet, fiind în posesia acestuia, am dreptul să vizionez un film dacă nu în grădină, atunci în sală, dacă nu astă-seară, atunci mîine seară sau în prima seară cînd condițiile atmosferice o vor permite. Socotesc această măsură cu totul nejustă", ne scrie tovarășul Hönig Simon, elev al școlii populare de artă din București.

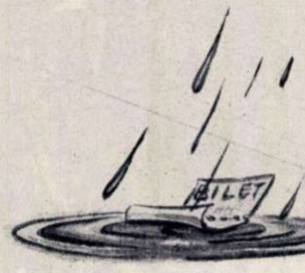

Răspunzînd sezisării corespondentului nostru, Intreprinderea Regională Cinematografică București ne comunică că există o dispoziție bine cunoscută în această privință: „In caz de ploaie biletele sînt valabile pentru spectacolul imediat următor.

Afișele de la casele de bilete ale unor cinematografe din Capitală, care contravin acestei dispoziții, nu sînt altceva decît abuzuri ale unor funcționari ai întreprinderii noastre. Se vor lua toate măsurile pentru ca asemenea abateri să nu se mai repete".

Același corespondent ne semnalează, în continuarea scrisorii sale, că de luni de zile Baia Dîmbovița din cartierul său se află în reparație. Ne întreabă cît va mai dura această situație.

Trimițînd spre cercetare această scrisoare I. C. A. S.-ului, s-a primit următorul răspuns:

„A existat într-adevăr o încetineală în mersul lucrărilor. Acum s-au luat însă toate măsurile necesare ca reparațiile să fie terminate. Lucrările de construcții sînt executate, se lucrează acum instalațiile sanitare și termice. Pînă la data de 15 septembrie baia va fi pusă în funcțiune și dată în folosință publicului".

DESPRE BOGĂȚIILE INDONEZIEI

Tovarășul Victor Sora, elev, din comuna Sfințești, raionul Vîrtoape, regiunea București, ne scrie:

„Doresc să cunosc cîte ceva despre frumusețea și bogăția pămînturilor Indoneziei și despre lupta acestui popor împotriva exploatării colonialiste".

Privită pe hartă, Indonezia pare o salbă de mărgăritare încrustate în apele de smarald ale Oceanelor Indian și Pacific. Iava... Sumatra... Borneo... Celebes... Madura... Numele fiecărei insule indoneziene nu evocă azi doar tulburătoarea poezie a marilor depărtări ci, deopotrivă, unul din episoadele măreței epopei a luptei popoarelor împotriva jugului colonial.

Căci, din cele mai vechi timpuri, aceste insule au fost ținta mult rîvnită a aventurierilor colonialiști lipsiți de scrupule.

Prada era aici din cele mai bogate: arhipelagul indonezian dispune de uriașe bogății naturale. Indonezia produce peste 40 la sută din producția mondială de cauciuc, 18 la sută din cea de cositor, 92 la sută din producția de chinină, însemnate cantități de petrol, minereu de fier, aur, pietre prețioase etc. Timp de secole, caracatița cu multe capete a colonialismului olandez, englez și japonez a supt picătură cu picătură sîngele poporului indonezian.

Clipa mult așteptată a cuceririi independenței a sosit după victoria obținută prin lupta Armatei Sovietice împotriva imperialiștilor germani și japonezi. Lupta armată a poporului indonezian împotriva colonialiștilor japonezi a dus, în august 1945, la proclamarea Republicii Indoneziene. Dar imperialiștii olandezi, englezi și americani, care au fost nevoiți să recunoască independența Indoneziei, dețin încă însemnate poziții economice în această țară. Așa, de pildă, capitaliștii olandezi, care reprezintă doar 0,50 la sută din populația țării, își însușesc aproape 70 la sută din venitul național. Iar în ultimii ani, Indonezia a devenit obiectul poftelor trusturilor monopoliste americane. Muncitorii și țăranii indonezieni simt din greu efectele jafului colonial. La o populație de 80 milioane locuitori, sînt peste 15 milioane șomeri. Foamea, sărăcia, mizeria și epidemiile seceră în fiecare an sute de mii de oameni.

Pregătirile războinice ale guvernanților S.U.A. au un rol nefast în ce privește situația maselor indoneziene. Intenționînd, să folosească 90 de puncte de pe teritoriul indonezian ca baze militare, cercurile agresive din S. U. A. organizează și sprijină activitatea a numeroase grupuri reacționare și teroriste, al căror scop este să tîrască țara pe drumul războiului.

Dar poporul, care a cucerit prima victorie, luptă pentru un viitor luminos. In avangarda acestei lupte se află Partidul Comunist din Indonezia. Comuniștii acordă sprijin guvernului care e format din reprezentanți ai partidului național, partid care se pronunță pentru naționalizarea marii industrii și a marilor latifundii, pentru desființarea așa-zisei Uniuni olandezo-indoneziene, pentru realipirea Irianului de vest la Indonezia, pentru independența și coexistența pașnică a popoarelor Asiei.

MAREA CHINEI DE SUD
Brunei
MALAIA
MAREA CELEBES
OC. PACIFIC
Singapore
Ins. Borneo
Ins. Celebes
Ins. Mindanao
Kalimantan
MAREA IAVEI
Ins. Madura
MAREA FLORES
MAREA BANDA
Djakarta
Ins. Sumba
OCEANUL INDIAN

UN FENOMEN ASTRONOMIC INTERESANT

Tov. Babr Petru, furnalist la secția furnale înalte a Combinatului metalurgic Reșița, ne scrie:

„Am citit în ziare de mai multe ori povestiri științifico-fantastice care vorbesc despre călătorii interplanetare, în special unele care descriu călătorii în planeta Marte. În legătură cu aceasta aș vrea să știu la ce distanță de pămînt se află planeta Marte".

Pentru a răspunde acestei întrebări, un reporter al revistei noastre a luat legătura cu Institutul Astronomic și Observatorul Popular din București unde i s-au comunicat o serie de date interesante. Astfel, trebuie să arătăm cititorului nostru că planeta Marte nu se află totdeauna la aceeași distanță de pămînt. Din cauză că orbita lui Marte este mult alungită, distanța minimă între cele două planete variază între 55—101 milioane kilometri, iar distanța maximă este de 400 milioane kilometri. Mişcările combinate ale lui Marte şi ale planetei noastre fac ca la fiecare 2 ani şi 55 de zile Marte să revie în apropierea pămîntului. Dar nu de fiecare dată la aceeaşi distanță. La distanța minimă posibilă cele două planete ajung cam la fiecare 15—17 ani (aşa cum a fost în 1877, 1892, 1909, 1924, 1939 şi anul acesta).

In 1954 Marte a fost mai aproape de pămînt decît în alți ani. Planeta a fost în „perigeou" — cum îi spun astronomii — la data de 2 iulie a.c., aflîndu-se la „numai" 64 milioane kilometri de pămînt. Peste 2 ani ea va fi şi mai aproape, trecînd la numai 56 milioane kilometri de pămînt.

Desigur că apropierea de globul pămîntesc a planetei Marte la 2 iulie a constituit un prilej, pentru astronomii din toate țările de a face observații asupra acestui astru — frate al globului terestru. Cercetări mai profunde au fost făcute cu marile telescoape şi de către astronomii cei mai de seamă din Uniunea Sovietică. In vederea studierii acestui fenomen mulți astronomi sovietici s-au deplasat în diferite puncte de pe glob, favorabile observării lui Marte. Observații interesante s-au făcut şi în Africa de Sud, la observatorul Lamut-Hussey, regiune a globului care s-a bucurat de cea mai favorabilă poziție pentru studierea fenomenului.

Şi la Bucureşti s-a urmărit fenomenul, observațiunile făcîndu-se la Observatorul Astronomic Popular. Observațiunile, atît fotografice cît şi vizuale, au fost făcute de tînărul astronom Matei Alexescu.

Alăturat publicăm şi un desen al planetei Marte, aşa cum a putut fi văzută cu ajutorul lunetei de la Observatorul Astronomic Popular din Capitală.

UN ROMAN SATIRIC ANTIIMPERIALIST

Tovarăşa Natalia Şmith, frezor, fabrica Electromagnetica din Bucureşti, ne trimite o scrisoare în care ne întreabă, între altele: „Ce cărți actuale de satiră şi umor pregătesc scriitorii noştri?"

Putem răspunde tovarăşei Şmith că un roman satiric de mai mari proporții se şi află sub tipar la Editura Tineretului. E vorba de romanul „J.B.C. trece Cortina" de Sergiu Fărcăşan. Scriitorul se ocupă în această carte de isprăvile gazetarului american James B. Clawhead, trimis în R.P.R. anul trecut, în timpul Festivalului, cu sarcina precisă de a denigra țara noastră. Cartea poartă subtitlul: „Romanul fantasticelor pățanii, aventuri şi coşmaruri ale curajosului James B. Clawhead, marele Maestru al Obiectivității, omul care a trecut Cortina".

Comicul reiese în această lucrare în primul rînd din ciocnirea dintre concepțiile gazetarului american — venit de altfel în R.P.R. şi cu sarcini de spionaj — şi realitățile din țara noastră, pe care încearcă cu orice chip să le defăimeze. In Bucureşti, Clawhead vine în contact, desigur, şi cu elemente asemănătoare sieşi, dar întîlneşte, mai ales, alt fel de oameni: numeroşi tineri şi ziarişti progresişti din țările apusului, care demască minciunile sale şi, mai ales, oameni ai muncii din țara noastră, care-şi iubesc patria, care iubesc regimul democrat-popular şi luptă pentru a-l întări. Majoritatea faptelor şi oamenilor cu care ziaristul-defăimător are de-a face — cu excepția celor cîțiva „foşti" pe care-i caută şi-i găseşte — nu corespund cîtuşi de puțin celor scrise în ziarele trusturilor apusene. El se plimbă prin Bucureşti şi prin țară, vizitează fabrici şi locuințe muncitoreşti, participă la Carnaval şi călătoreşte la Sinaia şi la țară, cunoaşte gospodine şi muncitori, țărani şi pionieri. Dar zadarnic îşi bagă nasul peste tot, zbătîndu-se să traducă suflul de tinerețe din țara noastră în calomnii corespunzătoare şabloanelor primite de la comanditarii săi; realitățile noastre îl arată de-a dreptul ridicol.

In unele dintre capitolele cărții autorul ne plimbă la Viena şi în S.U.A., punîndu-ne în față, într-o formă satirică, realitățile din lumea capitalului şi felul în care se traduc în viață concepțiile celor ce stăpînesc astăzi Statele Unite.

Cele 16 capitole ale cărții, care cuprinde aproximativ 450 pagini, sînt pline de pățanii comice, care-l vor face pe cititor să rîdă din plin de zadarnicile zbateri ale condeierului căruia stăpînii săi i-au încredințat o misiune pe care n-o poate îndeplini fără a se umple de ridicol.

Romanul este însoțit de o serie de ilustrații de Eugen Taru, laureat al Premiului de Stat, care contribuie la rîndul lor la demascarea personajelor satirizate.

Reproducem alăturat cîteva dintre aceste ilustrații.

Din desenele lui Eugen Taru pentru volumul „J. B. C. trece Cortina" de Sergiu Fărcăşan

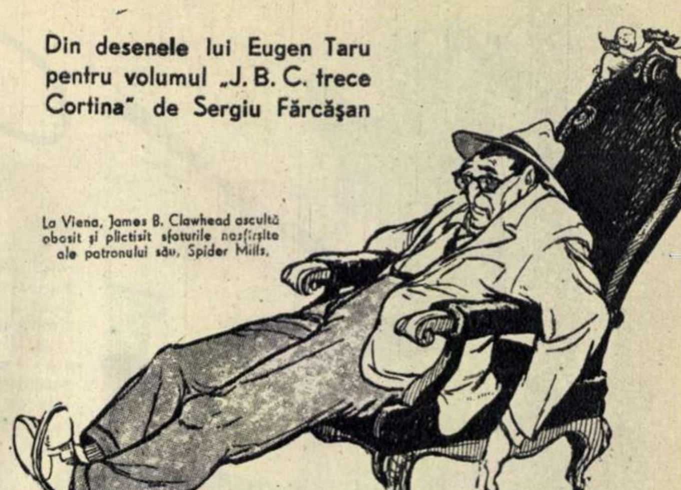

La Viena, James B. Clawhead ascultă obosit şi plictisit sfaturile nesfîrşite ale patronului său, Spider Mills.

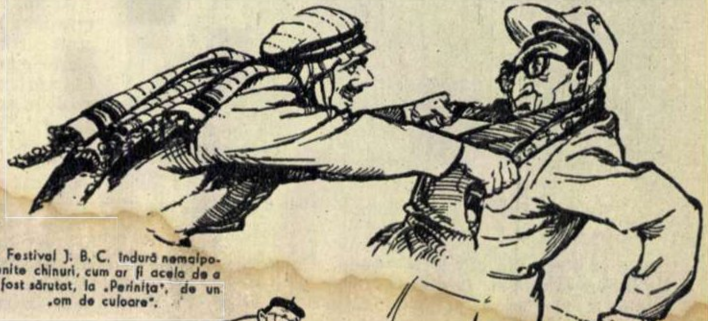

La Festival J. B. C. îndură nemaipomenite chinuri, cum ar fi acela de a fi fost sărutat, la „Perinița", de un „om de culoare".

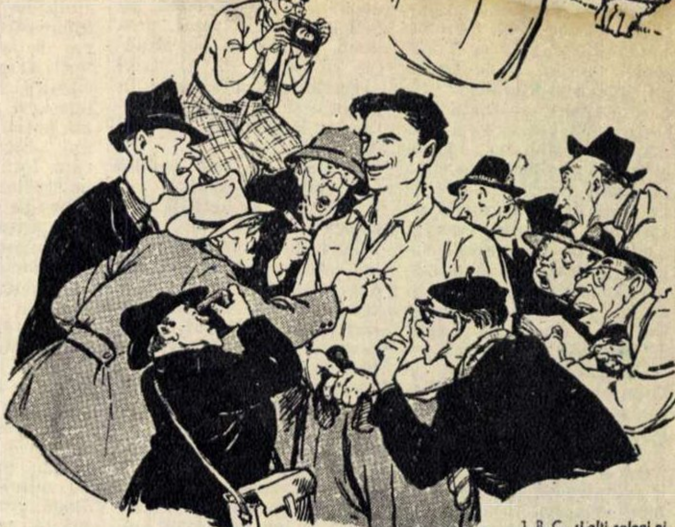

J. B. C. şi alți colegi ai săi au încolțit un muncitor pe care-l bombardează cu întrebări, ca la poliția americană.

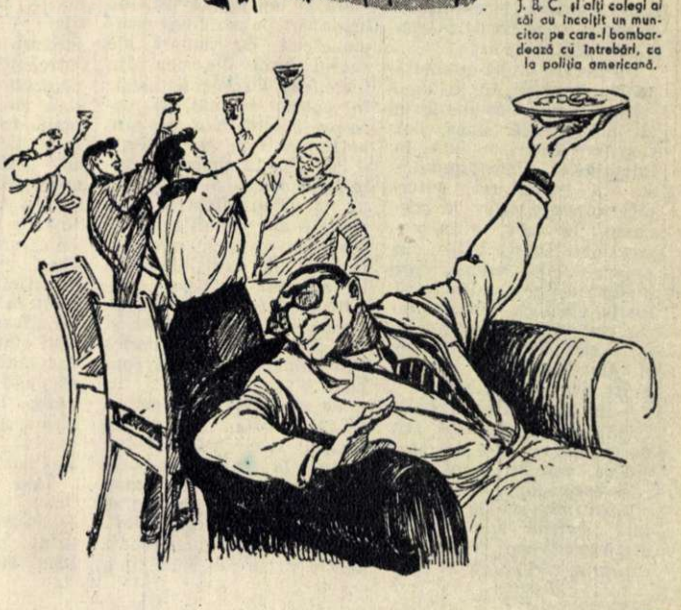

Indîrjit de toasturile paşnice ale tinerilor veniți din toată lumea şi ale gazetarilor progresişti, J. B. C., amețit şi dezamăgit de faptul că realitatea nu-i furnizează materialul de care are nevoie, „toastează" şi el cu o farfurie de castraveți: „Trăiască în veci castraveții!" →

Cea mai tînără

Ştacheta înălţată la 1,65 m. va fi trecută cu uşurinţă.

Era în 1949. Mă aflam la Timişoara şi asistam la campionatele naţionale de juniori şi junioare. Stadionul „Electrica“, situat lîngă Pădurea Verde din marginea Timişoarei, era în zilele acelea un adevărat furnicar: tineri şi tinere din toate colţurile ţării veniseră aci să-şi dispute întîietatea, întrecîndu-se cu dîrzenie pe pista de zgură neagră, la locurile de aruncări şi la gropile de sărituri. Numeroşi erau şi spectatorii timişoreni veniţi la stadion să urmărească lupta acestor tineri atleţi, pentru cucerirea titlurilor de campioni juniori ai Republicii noastre.

Şedeam într-un colţ al tribunei şi urmăream cu interes desfăşurarea probelor de pe teren. Se dăduse plecarea în cursa de 200 de metri plat. Apoi alte şi alte probe, fiecare dintre ele aducînd pe tabloul campionilor nume noi, tineri sportivi evidenţiaţi în cadrul concursurilor din Cupa Tineretului Muncitor.

Cu fiecare probă anunţată pentru concurs, în tribune se iscau zvonuri de glasuri la la început mai slabe, dar care creşteau pe dată în intensitate, transformîndu-se în încurajări puternice adresate celor ce concurau. Dar iată, la un moment dat, cîteva fetiţe, din preajma lojei presei, care pînă atunci se manifestaseră foarte gălăgios pentru fiecare succes al concurenţilor, se opriră deodată din rîs şi din încurajări, rupînd brusc firul discuţiilor.

— Ce s-a întîmplat? De ce aţi devenit deodată atît de tăcute? — le-a întrebat cineva, nu ştiu cine.

— Sare Ioli!

Instinctiv mi-am îndreptat privirile spre groapa din faţa tribunei, acolo unde concurau săritoarele în înălţime. Cuburile indicatoare arătau că ştacheta se află înălţată la 1,30 m. Pe pista de elan, o fetiţă blondă, cu picioare lungi, parcă prea lungi pentru ea, se pregătea să sară. Şi a sărit!

Fetele izbucniră iarăşi în aplauze şi în încurajări puternice: Bravo, Ioli! Mai sus! Nu te lăsa!...

— Dar cine este această Ioli? le-am întrebat.

— Cum, nu ştiţi? Este colega noastră de clasă Iolanda Balaş. In clasa noastră este cea mai zvăpăiată; dar în acelaşi timp este şi cea mai bună din clasă la săritura în înălţime!... Deşi n-are decît 12 ani, văd că bate şi fete mai mari decît ea....

— Bravo, Ioli!

De dincolo de pistă, Iolanda Balaş, cu faţa numai zîmbet, ridica braţele în semn de mulţumire.

...Am plecat din Timişoara cu un carnet plin de însemnări pe marginea campionatelor de juniori ale anului 1949. Pe una din filele acestui carnet notasem, în puţine cuvinte, şi povestea acestei fete de care puţin mai apoi, am şi uitat.

Pe Iolanda Balaş am reîntîlnit-o însă numai după un an, la următoarele campionate ale juniorilor şi junioarelor, care au avut loc în 1950 la Cluj. Anunţată la microfon printre celelalte concurente la înălţime, mi-am amintit de dînsa şi am fost nespus de curios să o urmăresc în acest concurs.

Pe stadion arşiţa domnea în toată voia. Cei mai invidiaţi erau atleţii care, întinşi la umbră, în locul rezervat lor, printre brazii din vecinătatea stadionului „Gh. Gheorghiu-Dej“, îşi aşteptau rîndul. Deodată dintre ei, se ridică un tînăr blond, înalt, cu trup subţire şi paşi elastici. Se îndreptă spre locul unde junioarele săreau în înălţime şi se opri lîngă cea mai tînără dintre ele.

— Uite: Söter — căci el era — dă sfaturi unei concurente! a remarcat cineva. Dar ce mică este şi... uite ce frumos sare!

Fata era Iolanda Balaş şi la aceste campionate a sărit 1,35 m., ocupînd locul al III-lea între cele mai bune junioare din ţară.

Acolo, la Cluj, la umbra brazilor, am stat de vorbă mult timp cu dînsa. Era foarte emoţionată de faptul că vorbea cu un gazetar şi de n-ar fi venit Söter şi Luiza Ernst-Lupşa lîngă noi, cu siguranţă că n-aş fi putut afla mai nimica; aşa însă am aflat totul....

Cînd pleca la lucru, mama sa o lăsa în grija vecinei din curte, care nu era alta decît cunoscuta noastră campioană Luiza Ernst-Lupşa. Aceasta i-a povestit multe despre atletism, despre frumuseţea concursurilor, despre satisfacţiile unei victorii, despre lupta dîrză dar cinstită cu adversarii, şi într-o zi a luat-o cu ea la un antrenament, pe stadionul „Electrica“, şi pe micuţa Ioli. Aşa a ajuns fata pe stadion, în mijlocul atleţilor pe care-i ştia doar din povestirile Luizei. Aşa i-a cunoscut pe fraţii Raica, pe Wiesenmayer, Söter, Pricop, Poenaru, Cojocaru. Se uita la fiecare dintre ei cu multă atenţie şi frumuseţea atletismului a încîntat-o de la început. Cel mai mult a impresionat-o uşurinţa cu care Ion Söter sărea peste ştacheta înălţată atît de sus, că ea nici măcar nu o putea ajunge cu mîinile. Acolo, culcată lîngă groapa cu nisip, urmărea cu priviri întrebătoare fiecare gest, fiecare săritură a lui Söter. Nu l-a întrebat însă niciodată nimic pe acest tînăr care reuşea să sară mai mult decît era de înalt. In drum spre casă, însă, Luiza Ernst-Lupşa nu mai prididea să răspundă sumedeniei de întrebări puse de vecina sa. După cîtva timp Iolanda i-a mărturisit Luizei că vrea să facă şi ea atletism... cum face Hansi Söter! Şi astfel, mai mult în joacă decît în serios, Iolanda Balaş a început să sară, ascultînd sfaturile Luizei Ernst, dar mai cu seamă căutînd să pună în practică ceea ce văzuse la Söter. Cu încetul, fără grabă, ştacheta a început să fie ridicată mereu mai sus peste un metru.

Faţă de posibilităţile ei fizice, care începuseră să se întrevadă, antrenorii lotului republican de atletism au chemat-o pe Iolanda Balaş în tabăra de pregătire, unde tînăra a putut să-i cunoască pe cei mai buni atleţi ai ţării. Acolo, la Cluj, în parcul sportiv „Dr. Babeş“, a început să se plămădească talentul ei. Dar cum era mult prea tînără, Iolanda Balaş nu făcea propriu-zis antrenament, ci mai mult se juca sărind în înălţime.

In toamna aceluiaşi an, 1950, ea participă la primul ei concurs internaţional, „Meciul prieteniei“ dintre atleţii Uniunii Sovietice şi cei ai R.P.Romîne, clasîndu-se a treia, cu 1,40 m., după atletele sovietice Galina Ganeker şi Lidia Borodina. La antrenamentele comune făcute cu atleţii sovietici, fosta recordmană a U.R.S.S. Galina Ganeker i-a arătat tinerei noastre atlete drumul pe care trebuie să-l urmeze pentru a putea ajunge la succes. Şi Iolanda Balaş a fost numai ochi şi urechi, la adevărata lecţie pe care i-a predat-o renumita atletă sovietică.

In aceeaşi toamnă Iolanda Balaş participă la încă două concursuri, alături de săritoarele sovietice, la Timişoara şi la Ploeşti.

Cu experienţa acumulată în 1950 şi punînd în practică sfaturile atletelor sovietice şi îndrumările Luizei Ernst şi Ion Söter, Iolanda Balaş începe sezonul atletic al anului 1951 cu un rezultat excelent: 1,49 m., performanţă ce înseamnă noi recorduri de senioare şi junioare ale R.P. Romîne. Puţin mai apoi, cîştigă primul

Iolanda Balaş a muncit cu perseverenţă, îndeaproape ajutată de recordmanul nostru Ion Söter. Iată-l pe Ion Söter îndrumînd-o pe Iolanda Balaş în desăvîrşirea tehnicii săriturii în înălţime. (Fotografie din anul 1950)

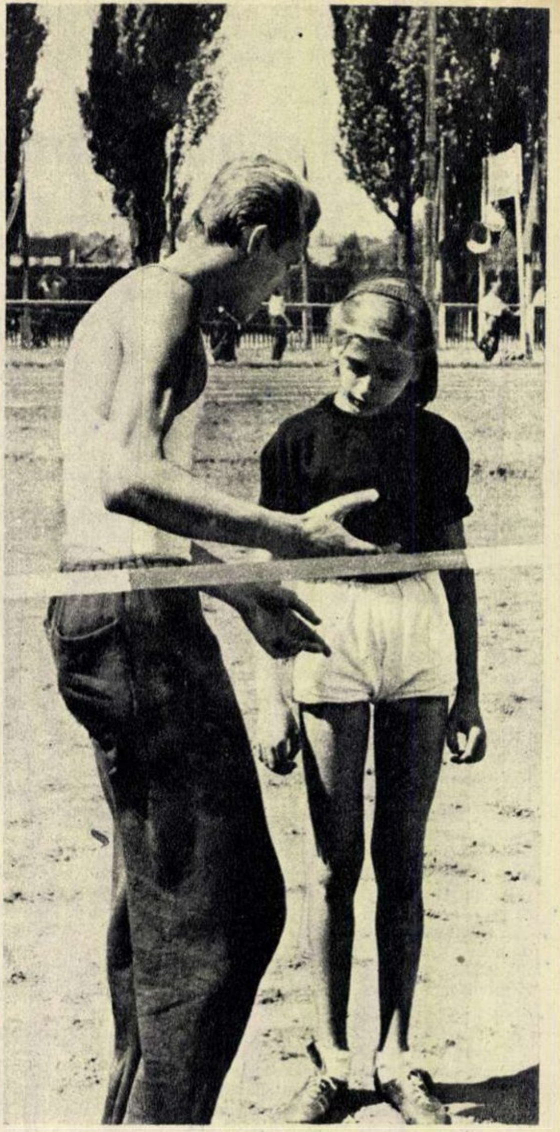

maestră

său concurs internaţional, la Sofia, sărind 1,50 m.

Din acest moment Iolanda Balaş îşi continuă neîntrerupt performanţele de valoare, trecînd peste zecimalele recordului său, adăugîndu-i de fiecare dată noi centimetri. Tot în anul 1951 sare 1,51 m. în întîlnirea internaţională de juniori R.P.R. — R.P.Ungară, de la Ploeşti; apoi 1,52 m. In acelaşi an cîştigă la Cluj primul său titlu de campioană republicană la senioare.

In anul 1952 cîştigă concursul internaţional de la Leipzig, sare 1,53 m. la campionatele republicane şi tot atît la campionatele internaţionale ale R.P.R., cînd cucereşte medalia de aur pentru locul I.

Dar marile sale succese apar în deosebi în 1953. Astfel Iolanda Balaş corectează de cinci ori recordul ţării noastre, făcîndu-l să urce de la 1,53 m., cît era cu un an înainte, pînă la 1,60 m., după ce l-a oprit pe rînd la 1,55 m., 1,56 m., 1,57 m. şi 1,58 m. In acest an cîştigă din nou titlul de campioană republicană, ca şi pe acela de campioană internaţională a R.P.Romîne.

Anul 1954 o găseşte parcă mai bine pregătită ca oricînd. In primele concursuri de verificare ea sare constant peste 1,55 m.; odată îşi egalează chiar recordul, sărind 1,60 m. şi cu aceeaşi performanţă cîştigă concursul internaţional de la Budapesta. O săptămînă mai tîrziu, Iolanda Balaş este una din reprezentantele ţării noastre la concursul internaţional de la Berlin. Cu acest prilej ea întîlneşte din nou în concurs pe recordmana lumii, sportiva sovietică Alexandra Ciudina. Evident, locul întîi este ocupat de Ciudina, cu 1,68 m, dar Iolanda ne aduce satisfacţia unui nou record, sărind 1,62 m. Acolo, la Berlin, ea a stat mult de vorbă cu minunata sportivă sovietică, care, cu multă prietenie, i-a împărtăşit din bogata ei experienţă.

Nu a trecut decît foarte puţin timp de atunci şi Iolanda Balaş a participat la un nou concurs internaţional: meciul de atletism R.P. Romînă — Olanda.

Cu multă siguranţă, tînăra noastră reprezentantă a trecut din prima încercare înălţimile de 1,50 m., 1,55 m., 1,60 m. şi 1,64 m. Ultima dintre acestea reprezintă şi un nou record.

Cu acest prilej, atleta olandeză Fanny Blankers-Koen, fostă recordmană a a lumii la săritura în înălţime, a declarat:

„Am fost o spectatoare interesată a probei de săritură în înălţime femei. Aveţi în tînăra Iolanda Balaş o mare speranţă a atletismului mondial. M-a impresionat rapiditatea şi siguranţa ei. Stilul ei îmi este bine cunoscut, căci cu el am stabilit vestitul meu record mondial — 1,71 m. Este un stil bun, deşi mii de specialişti îl socotesc învechit, fără a putea demonstra însă în ce constă superioritatea „rostogolirii". La conformaţia corporală a Iolandei Balaş, este tocmai stilul care-i convine şi prevăd că în puţini ani ea va ajunge să sară 1,70 m. Dar pentru aceasta trebuie multă străduinţă şi în special concursuri „tari", cu adversare de forţă apropiată. Nu o sfătuiesc însă să exagereze cu antrenamentele. Să nu sară în fiecare zi! O performeră la înălţime trebuie să-şi păstreze prospeţimea săriturii.

Nu m-a mirat de loc să aflu că tocmai Ion Söter este antrenorul Iolandei Balaş. Cu un asemenea profesor nu mă surprinde că la 17 ani această atletă a ajuns la o performanţă de valoare internaţională."

La începutul lunii iulie a acestui an, în cadrul turului campionatului de atletism pe echipe al R.P.R., Iolanda Balaş şi-a îmbunătăţit din nou performanţa, urcînd recordul ţării noastre la 1,65 m., rezultat care este al treilea din lume după performanţa Alexandrei Ciudina (1,73 m. record mondial) şi a Olgăi Modrachova (1,67 m.).

Iolanda Balaş, care a rămas încă, în ciuda performanţelor sale, acelaşi „copil" pentru majoritatea atleţilor din lotul republican, care au văzut-o crescînd sub ochii lor, nu este cîtuşi de puţin „forţată" în antrenamente. Şedinţele ei de pregătire, făcute sub supravegherea lui Ion Söter, mai păstrează încă şi astăzi una din caracteristicele antrenamentelor din anii trecuţi: joaca — ce-i drept, însă, o joacă ceva mai serioasă. Iolanda Balaş lucrează mai mult pentru stil, aruncă suliţa şi greutatea, sare în lungime şi aleargă pe diferite distanţe, dar totul fără un consum prea mare de energie.

In schimb, mult mai multă energie depune Iolanda Balaş în învăţătură. Elevă în ultima clasă a liceului cu limbă de predare maghiară din Timişoara, ea se străduieşte să fie şi la învăţătură tot aşa ca şi pe terenul de sport. Deşi nu are decît 17 ani, fetiţa de altădată este astăzi maestră a sportului şi, în acelaşi timp, una din figurile cele mai reprezentative ale atletismului din ţara noastră.

Romeo VILARA

Pe podiumul învingătorilor la concursul de la Berlin din acest an, Iolanda Balaş s-a aflat pe locul II, după recordmana mondială, sportiva sovietică Alexandra Ciudina.

CĂRŢI PE TEME SPORTIVE

„ÎNOTUL"

de I. V. VRJESNEVSKI

In cinstea împlinirii a cinci ani de la istorica Hotărîre a Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la problema stimulării şi dezvoltării continue a culturii fizice şi sportului, Editura pentru Cultură Fizică şi Sport a făcut să apară, printre alte lucrări expuse la „Bazarul cărţii de sport", şi un volum legat care se intitulează „Inotul". Este o traducere după lucrarea apărută în U.R.S.S., sub semnătura lui I. V. Vrjesnevski, cunoscător de frunte în probleme de nataţie.

Autorul analizează profund tehnica diferitelor procedee de înot sportiv şi aplicativ, ale jocului de polo pe apă şi ale săriturilor în apă. Pentru a da un caracter înalt ştiinţific acestei lucrări, I. V. Vrjesnevski o fundamentează pe anumite principii şi legi care aparţin fizicii şi fiziologiei.

El acordă un spaţiu însemnat din carte problemelor metodicii instruirii şi antrenamentului. In încheierea acestui capitol sînt descrise pe larg particularităţile muncii (atît de migăloase) de instruire şi antrenament ce trebuie dusă cu cei mici ca vîrstă, şcolarii şi preşcolarii.

Organizarea diferitelor concursuri şi buna lor desfăşurare, descrierea instalaţiilor bazelor de înot moderne, organizarea arbitrajului concursurilor şi pregătirea personalului ajutător, tehnica săriturilor în apă, precum şi jocul de polo pe apă sînt de asemeni amplu redate de autor în cuprinsul celorlalte capitole.

Cartea cuprinde numeroase schiţe şi desene instructive de-a lungul celor 400 pagini ce o alcătuiesc. In încheierea lucrării se dau preţioase indicaţii în legătură cu amenajarea şi utilarea bazelor de înot.

Lucrarea „Inotul" este scrisă într-un stil limpede şi curgător, uşor accesibilă viitoarelor cadre de tehnicieni — profesori şi antrenori. In acelaşi timp, ea este deosebit de utilă înotătorilor din colectivele sportive şi tuturor acelor care vor să practice acest sport al curajului şi rezistenţei, al calmului şi tenacităţii.

CU VASUL CULTURAL PRINTRE PESCARII DIN DELTĂ...

Pe vasul cultural, marinarii sînt și artiști. Iată-l pe utemistul Vasile Bucur, cîntînd din acordeon la prova vasului, înconjurat de o parte din membrii echipajului.

Multă apă a curs pe Dunăre pînă cînd pescarii din Crișan să se fi întîlnit cu ceea ce au numit-o apoi minune. In satul lor era întotdeauna liniște. O liniște cumplită. Foșneau doar frunzele sălciilor, cînd bătea vîntul, sau fluiera răgușit un remorcher care urca spre Sulina, ori cobora spre mare. Aici, din tată-n fiu oamenii-s pescari. Toată viața și-au petrecut-o în barcă sau la cherhana. Mai demult, dacă aveau vreo zi de odihnă, se sculau cu noaptea-n cap; bărbații își pieptănau bărbile; femeile își îmbrăcau rochiile cele mai colorate și, din prispa casei sau de pe mal, spărgînd între dinți sîmburi de bostan, priveau spre apă.

Dar într-o zi, mai de mult, în comuna pescărească Crișan s-a întîmplat „minunea". In dreptul satului s-a oprit un vapor. Asta nu ar fi fost ceva deosebit. Dar pe prova vasului se putea citi: „Vasul cultural nr. 2". Iar de pe bord se auzea neîntrerupt muzică. Pîlcuri de oameni s-au adunat curioși la mal. Mai tîrziu au aflat noutatea: „a venit cultura pe la noi!" — cum a exclamat cu haz, pescarul Gherasim Lovin.

Vaporul n-a putut acosta. Satul n-avea nici chei și nici ponton. Din bărci pescărești oamenii au făcut atunci punte pînă la vapor. Și după o zi de escală la Crișan, comandantul vasului cultural, Dimitrie Pascu, căpitan fluvial, a putut nota în jurnalul de bord: „Acostat în fața punctului pescăresc Crișan. Patru spectacole pentru copiii pescarilor. Conferință. Muzică. 500 spectatori. Timp favorabil".

„Mare minune", și-a spus în barbă pescarul Perijoc și lovind cu cotul pe tovarășul său de muncă, moș Terente, îi împărtăși mirarea:

— Teatru pe baltă?

Și de-atunci, „teatru pe baltă" s-a jucat în multe părți, și pentru marinari, și pentru pescari, și pentru muncitorii din port, la Brăila, și pe canalul Filipoi, la Galați, și la Tulcea. Și au jucat „pe baltă" și artiștii Teatrului de Stat din Brăila, și cei ai Teatrului de păpuși din Galați, și echipe artistice sindicale. Au venit aici și Stroe, și Tomazian și mulți alți artiști cunoscuți. Și în felul acesta într-un an și jumătate vreo 27.000 de persoane au asistat la spectacolele și conferințele organizate de „Vasul cultural nr. 2". Aproape 17.000 de navigatori au vizionat filme specifice meseriei lor: „Chemarea mărilor", „Crucișătorul Varing", „Vulturul mărilor", „Amiralul Nahimov", „O pînză în depărtare" și altele.

...Zi frumoasă de iunie. In port la Brăila, nava culturală își așteaptă oaspeții. Lucește puntea de curățenie, lucesc alămurile. Sala de spectacol, în amfiteatru, elegant amenajată, te îmbie să intri. In club se joacă șah și se citește.

Seara, comandantul vasului scrie în jurnalul de bord: Orele 16 — 17 : muzică discuri; 17 — 17,30 : conferință despre compozitorul Glinka; 17,30 — 19 : program artistic; 19 — 21,30: film. Timp frumos...

Apoi, căpitanul Dimitrie Pascu și colaboratorul său Ion Frangulea, responsabilul cultural, pregătesc planul de muncă pentru zilele următoare: conferințe, filme, dansuri... Aceasta e încărcătura cu care navighează „Vasul cultural S.R.T. nr. 2", în josul Dunării. Iar în susul Dunării, pînă la Porțile de Fier, activează „Vasul cultural nr. 1".

In liniștea serii, se aude un glas limpede: „Marinari la bord! Coborîți ancora, ridicați cortina!"

Barometrul de punte indică: timp frumos.

F. URSU

Jocuri distractive

CEHOV

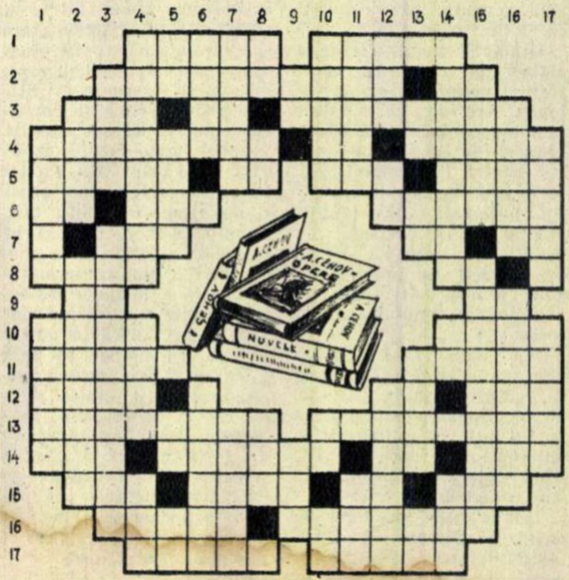

ORIZONTAL:

1. Lebedev... Chirilîci, unul din personajele principale ale piesei în 4 acte „Ivanov" — Babakina... Egorovna, moșiereasa văduvă din aceeași piesă. 2. Piesă în 4 acte de Cehov, care s-a bucurat de mult succes pe scena Teatrului Național „I. L. Caragiale" (2 cuv.) — Bun pentru. 3. Istoric grec de seamă — Și (fr.) — Acolo s-a născut, în anul 1860, Anton Pavlovici Cehov. 4. „Casa cu...", una dintre cele mai valoroase nuvele ale lui Cehov — Soare — Important centru petrolifer în U.R.S.S. 5. Te duce pe sus! — Conjuncție — Fir — Fiica lui Ilia Afanasevici Samraev, din piesa în 4 acte „Pescărușul" de Cehov. 6. Posesiv — Il provoacă, în sală, comediile lui Cehov — Simionov-Piscic Boris Borisovici, admirabil satirizat în „Livada de vișini". 7. Oraș în Norvegia — O mie și nimic! — „Salonul nr..." (!), nuvelă de Cehov. 8. Pseudonimul lui Gogol — Nul fără unu! 9. Noroi — Localitate din lumea basmelor. 10. Munte legendar — Prefectura poliției, în secolul trecut (pl.). 11. Comod la superlativ! — Nume feminin maghiar. 12. Fiul lui Zebulon — Comparație — Cadou. 13. Anton Pavlovici Cehov ca prozator — Locotenent colonel, comandant de baterie, personaj din cunoscuta piesă „Trei surori". 14. Nume turcesc — Nuvelă de Cehov — „Draga de...", altă nuvelă de Cehov — Nume feminin. 15. Ironii condensate — Țară în Asia — Idem — Romancier portughez. 16. Teleghin Ilia..., proprietar scăpătat din piesa în 4 acte „Unchiul Vania" — Soția lui Sipucin Andrei Andreievici, din comedia într-un act „Jubileul". 17... Nicolaevna Arcadina, artistă și personaj principal al piesei „Pescărușul" — Trofimov... Sergheevici, student, din piesa „Livada de vișini".

VERTICAL:

1. Schiță de Cehov — ... Andreevna, soția profesorului Serebreacov din „Unchiul Vania". 2. Oraș din R.P.R. — Una din cele mai cunoscute reviste la care a colaborat Cehov. 3. Au aceleași nume — Cebutîchin Ivan..., medic militar, personaj din „Trei surori". 4. Personaj principal din piesa „Trei surori" — Trîndăvie — Prooroc. 5. Diftong — Are 17 ani și e fiica lui Ranevskaia Liubov Andreevna din „Livada de vișini". — Incepe să lovească! — Alifie. 6. Pictor francez — A distruge. 7. Răsăritean — Piotr Nicolaevici..., fratele Treplevei, din „Pescărușul". 8. Oraș chinez, la confluența rîului Lu-ho cu fluviul Iangțe-Kiang — Negație — Incep să traduc. 9. In poartă!... — Aliment. 10. „La...", schiță de Cehov — Vele! — Ape! 11. Iacov din „Pescărușul" — Fire. 12. Com. în Pirinei — Posed — Banca la care Sipucin din „Jubileul" este președintele consiliului de administrație. 13. Nota bene — Cel din „găoace" este în titlul unei nuvele de Cehov — Lacheul cel tînăr din „Livada de vișini" — Măsură. 14. Numele de fată al Anei Petrovna, soția lui Ivanov din piesa cu același nume — Articol — Morfeu autohton. 15. Javre — Ultima nuvelă scrisă de Cehov. 16. Nuvelă de Cehov — ... Savișna, soția lui Lebedev din piesa „Ivanov" 17. Voinițcaia... Vasilievna, mama primei soții a profesorului Serebreacov din „Unchiul Vania" — E descrisă admirabil în multe din nuvelele și schițele lui Cehov.

PATRAT

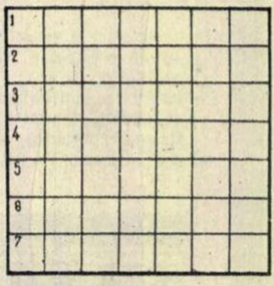

ORIZONTAL: 1. Tipar. 2. Asupriți (fig.). 3. Intr-o parte. 4. Rînduiră. 5. Trăiește pe spinarea altuia. 6. Supărată foc. 7. Mărit (fiz.).

VERTICAL: La fel.

MONOVERB

(6 — 10)

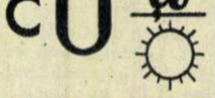

MONOVERB ÎNTORTOCHIAT

(6 — 8)

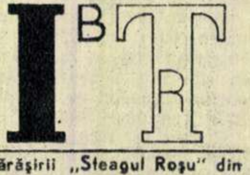

COPERTA I-a: Pe tarlaua întovărășirii „Steagul Roșu" din comuna Aprozi, raionul Oltenița. (foto: A. LOVINESCU)

COPERTA IV-a: Marina noastră militară sărbătorește, pentru prima oară anul acesta, la 1 august, „Ziua Marinei". Poporul nostru muncitor înconjoară cu toată grija și dragostea sa pe neînfricații apărători ai frontierelor maritime ale patriei. (foto: I. MARINOV)

REDACȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Poștală 56
PIAȚA SCÎNTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788
ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
PREȚUL ABONAMENTELOR
3 luni : 9 lei
6 luni : 18 lei
un an : 36 lei

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin". Planșele în culori executate la Imprimeria de bilete de bancă și timbre.

Să ne ferim de accidentele de la arii

O simplă zgîrietură poate deveni periculoasă, dacă este neglijată.

Nu atingeţi şi nu spălaţi rana!...
Prezentaţi-vă imediat la postul de prim ajutor.

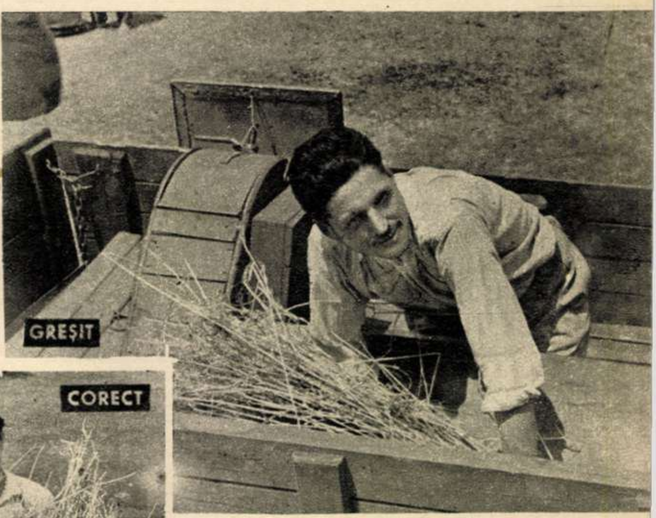

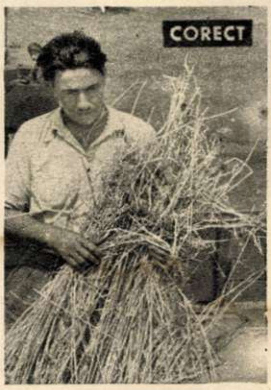

Feriţi mîna!
Nu introduceţi mîna în coşul tobei.

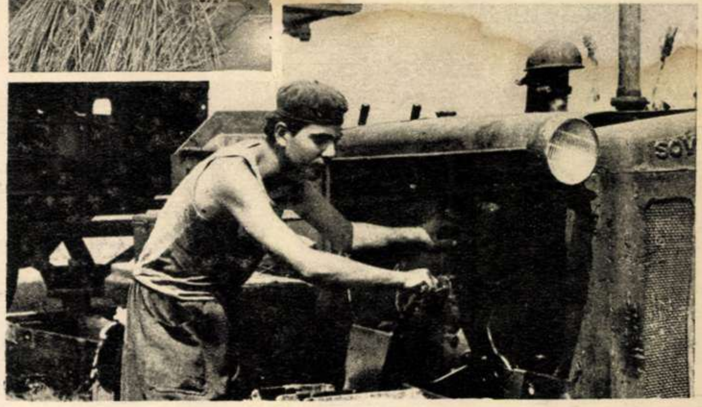

Curăţaţi şi reparaţi maşinile numai după ce au fost oprite.

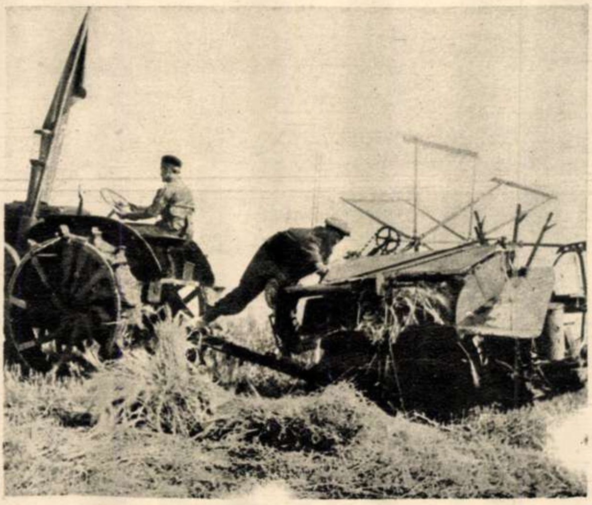

Nu staţi pe legătura dintre tractor şi maşinile-unelte, în timpul mersului.

CENTRUL DE EDUCAŢIE SANITARĂ A MINISTERULUI SĂNĂTĂŢII.

Purtaţi uneltele în aşa fel ca ele să nu pună în pericol sănătatea altora.

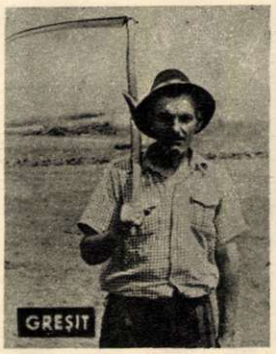

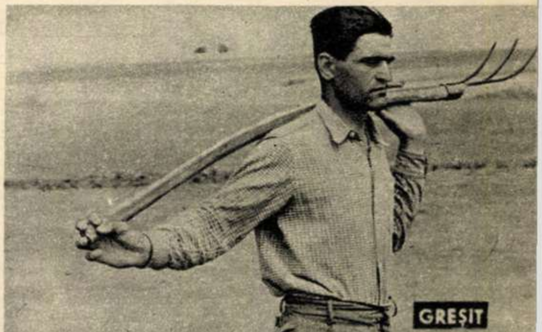

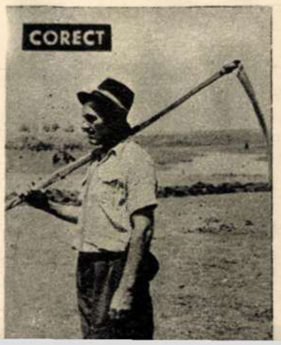

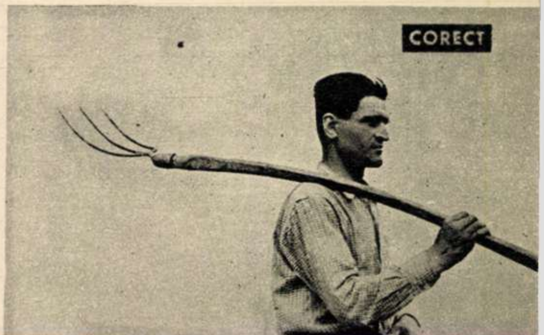

Prețul 1,50 lei

Fgy Mures 123
Bill. Reg..

OJ/I.

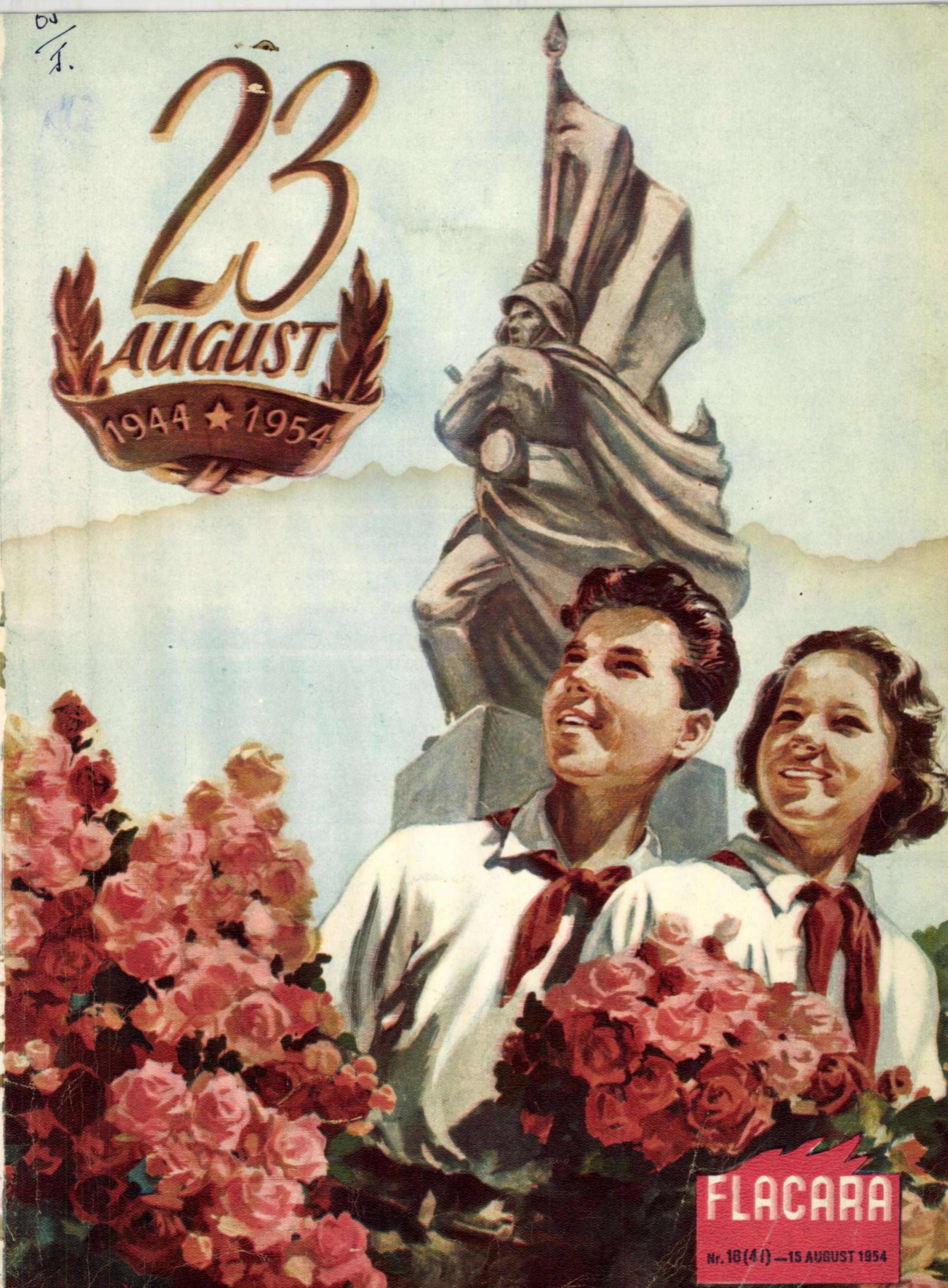
23
AUGUST
1944 ★ 1954

FLACARA

Nr. 16 (41) — 15 AUGUST 1954

Cea mai mare dintre zile

CÎNTEC

MUZICA: George Klein

VERSURI: Demostene Botez

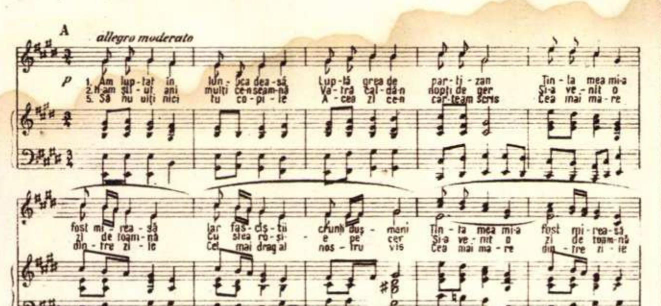
A
allegro moderato
p
1. Am lup-tat în lun-ca dea-să Lup-tă grea de par-ti-zan Țin-ta mea mi-a
2. N-am ști-ut ani mulți ce-nseam-nă Va-tră cal-dă-n nopți de ger Și-a ve-nit o
5. Să nu uiți nici tu co-pi-le A-cea zi ce-n car-te-am scris Cea mai ma-re
fost mi-rea-să Iar fas-cis-tii crunți duș-mani Țin-ta mea mi-a fost mi-rea-să
zi de toam-nă Cu stea ro-și-e pe cer Și-a ve-nit o zi de toam-nă
din-tre zi-le Cel mai drag al nos-tru vis Cea mai ma-re din-tre zi-le
Iar fas-cis-tii crunți duș-mani
Cu stea ro-și-e pe cer
Cel mai drag al
B Risoluto
3. O voi ți-ne veș-nic min-te
4. An-ce-put o via-ță no-uă
Lu-mi-noa-să-n o-chii mei Zi-ua li-ber-tă-ții sfin-te Au-gust do-uă
Sub alt soa-re sub alt cer Pe o-goa-re-le cu ro-uă Și pe-al tă-rii
mf
zeci și trei Zi-ua li-ber-tă-ții sfin-te Au-gust do-uă-zeci-și-trei!
șan-ti-er Pe o-goa-re-le cu ro-uă Și pe-al tă-rii șan-ti-er
CODA
rall. e diminuendo
5. nos-tru vis
ppp
Se va executa: A (Strofa 1 și 2) B (strofa 3 și 4) A (strofa 5 cu coda)

FLACĂRA
Proletari din toate țările, uniți-vă!
REVISTĂ BILUNARĂ SOCIAL POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ
Nr. 16 (41) — 15 AUGUST 1954

Trăiască a zecea aniversare a eliberării patriei noastre de către glorioasa Armată Sovietică și a răsturnării dictaturii fasciste de către forțele patriotice populare, conduse de Partidul Comunist Romîn! Trăiască poporul romîn stăpîn pe soarta sa!

DUPĂ ZECE ANI

Trosnea din încheieturi șandramaua burghezo-moșierească în acele zile. Chinuită și înfometată, exploatată la sînge, cu trupul crestat de semnele luptelor sîngeroase purtate de-a lungul anilor, eroica clasă muncitoare — crescută și educată decenii de-a rîndul de partid — iese în stradă, clocotind, să se răfuiască cu opresorii ei, hotărîtă să schimbe fața țării și viața oamenilor. Neîncăpătoare devin piețele, de neoprit avîntul cu care — gustînd pentru prima oară adevărata libertate — poporul muncitor se ridică gata să urmeze steagul partidului. Oamenii încep să simtă libertatea mult rîvnită și lozincile de luptă împotriva hitlerismului și a reacțiunii interne se împletesc cu lozinci de chemare la muncă și luptă pentru reconstrucția patriei și pentru reforme sociale.

Neînfricat, poporul întoarce armele, trimițîndu-și armata — în care se înscriu numeroși voluntari — la lupta dusă alături de Armata Sovietică pentru zdrobirea fiarei hitleriste. Și în timp ce pe cîmpul de luptă tineretul își dă sîngele pentru eliberarea pămîntului patriei și al popoarelor vecine, cehoslovac și ungar, lupta cu moșierii și capitaliștii se desfășoară necruțător.

In consiliul de miniștri și în aparatul de stat se duce lupta împotriva legilor și a reprezentanților burgheziei. In fabrici se succed zi și noapte acțiunile pentru impunerea drepturilor clasei muncitoare. Pe ogoare, conduși de partid și ajutați îndeaproape de frații lor muncitori, țăranii muncitori — furați și obidiți sute de ani de-a rîndul de moșieri, mințiți, înșelați, tăbăciți de cnutul vechililor și găuriți de gloanțele armatelor foștilor stăpînitori — trec la împărțirea pentru totdeauna a moșiilor îngrășate cu sudoarea și sîngele lor.

Poporul se bucură de libertate pentru prima oară în istoria sa și stăpînii de ieri tremură în fața mîniei lui clocotitoare. Se înfăptuiesc sub presiunea maselor o serie de reforme democratice. Este adus la cîrma țării după lupte înverșunate — în care clasa muncitoare aliată cu țărănimea muncitoare își varsă iarăși darnic sîngele — un guvern democratic în care clasa muncitoare avea un rol precumpănitor. Sînt măturate vechile primării în care domneau slugile moșierilor și chiaburii. Poporul deschide larg ferestrele patriei, își suflecă mînecile și trece la îndepărtarea ruinelor, a haosului economic în care afundase războiul țara. Sabotajului capitaliștilor și provocărilor reacțiunii internaționale poporul muncitor condus de partid îi răspunde printr-o încordare uriașă și plină de sacrificii a forțelor sale, prin muncă și luptă. Noul stăpîn începe să-și stăpînească țara cu adevărat!

Și anii de la eliberare încoace, puțini la număr față de istoria milenară a poporului nostru, au dovedit lumii întregi ce este în stare să realizeze un popor eliberat.

Clasa muncitoare aliată cu țărănimea muncitoare face eforturi uriașe pentru acoperirea nevoilor țării, pentru punerea economiei naționale pe baze noi. Ea mătură din calea ei ultimul bastion al reacțiunii și instaurează Republica Populară Romînă, preluînd astfel întreaga putere în Stat. Insuflețit de partid, poporul muncitor trece la construirea unei etape noi în istoria sa, socialismul, — etapă în care va realiza cele mai nesperate visuri ale tuturor generațiilor de obidiți.

Muncind liber și simțindu-se stăpînă pe roadele muncii sale, clasa muncitoare face adevărate minuni. De trei ori mai mare decît în 1938 devine volumul producției industriale în 1953. Atelierelor mici, neînsemnate, le iau locul uzine uriașe. Țara întreagă devine un șantier și peisajul romînesc se schimbă de la o zi la alta. Tîrgușoare de provincie, în care industria era reprezentată printr-o fierărie sau niscaiva fabrici de sifoane, devin orașe cu mari uzine de rulmenți, cu fabrici de motoare electrice, cu rafinării de petrol și altele. Crește industria grea și cu deosebire industria constructoare de mașini. Pentru prima dată în istoria sa poporul înzestrează un mare număr de fabrici și uzine cu utilaj și echipament produse în țară. Face pași uriași înainte electrificarea țării, construim într-un timp rapid marele pod peste Dunăre, este în continuă dezvoltare industria bunurilor de larg consum căreia partidul i-a trasat ca sarcină asigurarea într-un timp scurt a unui belșug de produse pentru poporul muncitor. Munca este grea, dar esențial pentru popor este faptul că-și cunoaște perspectiva pe care partidul i-o lămurește zi de zi; esențial e faptul că în această luptă simte prietenia și ajutorul efectiv politic, diplomatic, economic, ajutor științific și tehnic, împrumuturi și credite, utilaje și materii prime, ajutor în cadre și pregătiri de cadre, ajutor în organizare, de la marea sa prietenă Uniunea Sovietică.

Masele urmează cu însuflețire politica partidului a cărei miez îl constituie grija pentru om. grija pentru binele poporului muncitor.

Partidul nu închide ochii în fața greutăților. El învață poporul să analizeze și să cunoască lipsurile existente pentru a putea să le îndrepte. Plenara Comitetului Central al Partidului din august 1953, făcînd o analiză a rezultatelor aplicării în viață a politicii partidului, a constatat că pe lîngă rezultatele obținute au mai existat și o seamă de lipsuri care au dus la creșterea nesatisfăcătoare a nivelului de trai al celor ce muncesc față de dezvoltarea generală a economiei. Plenara a elaborat un program de măsuri menite să ducă la lichidarea acestor lipsuri. Și astăzi, la numai un an de la Hotărîrea din august, poporul se bucură de faptul că producția de pîine a crescut în primele trei trimestre cu 4,8 la sută, cea de paste făinoase cu 7,2 la sută, conservele de carne cu 18,6 la sută, produsele zaharoase cu 41,8 la sută. Dar oamenii muncii nu se opresc aci. Ei răspund chemării partidului, dezvoltînd zi de zi producția, luptînd în cadrul întrecerii socialiste, pentru ieftinirea produselor, realizînd economii, și descoperind noi rezerve interne. Și nu există nici o îndoială că așa cum urmînd politica partidului poporul a știut să facă față tuturor greutăților — tot astfel dînd viață Hotărîrii din august traiul lui se va îmbunătăți, belșugul va crește din zi în zi.

S-a schimbat radical viața țărănimii muncitoare care se îmbracă și se hrănește mai bine decît pe vremea burgheziei. Lichidarea moșierimii și reforma agrară au adus țăranilor săraci și mijlocași un milion hectare pămînt. Dar nu numai pămînt a căpătat țărănimea muncitoare, ci și mii de tractoare și unelte agricole, credite ieftine și cu deosebire măsuri de îngrădire a celui mai hrăpăreț dușman al ei — chiaburimea.

Și iată că satele noastre au văzut apărînd primele gospodării colective și întovărășiri (azi avem 2.045 gospodării agricole colective și 2.334 întovărășiri) cărora statul le dă un ajutor considerabil în vederea întăririi lor economico-organizatorice. Iar în momentul de față partidul și guvernul se preocupă de trasarea perspectivelor dezvoltării în anii apropiați a tuturor ramurilor agriculturii, veriga principală pentru dezvoltarea armonioasă a întregii economii naționale și ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Numeroase sînt drepturile și libertățile cucerite de popor. Dreptul la muncă consfințit de Constituție a devenit o realitate vie. Crește continuu venitul național, se înfăptuiește și se aplică tot mai larg principiul socialist al retribuției după calitatea și cantitatea muncii. Numai în primul semestru al anului 1954 a crescut venitul mediu al muncitorilor cu peste 15% față de semestrul I al anului 1953. Sute de mii de oameni ai muncii pleacă la odihnă, la munte sau la mare (acolo unde pînă la 23 August doar burghezia își putea permite să se ducă); sînt mari succesele în domeniul asigurării sănătății poporului; se construiesc din ce în ce mai multe locuințe pentru muncitori; s-au deschis larg porțile școlilor și universităților pentru cei ce muncesc; analfabetismul — această plagă nenorocită pe trupul poporului nostru — își numără zilele agoniei. Inflorește necontenit știința, arta și literatura.

Oamenii muncii se bucură de libertăți și drepturi pe care nici în visele cele mai îndrăznețe nu le puteau visa pe timpul burgheziei. Au crescut în patria noastră mii și mii de oameni cu care poporul se mîndrește. Muncitorii de ieri sînt azi miniștri și conducători de întreprinderi, deputați în sfaturile populare și asesori, ofițeri și inventatori. Deplina egalitate în drepturi a poporului romîn cu minoritățile naționale, deplina egalitate în drepturi a femeii și bărbatului, ocrotirea mamei și a copilului, și atîtea altele, întregesc tabloul luminos al drepturilor celor ce muncesc.

Uriașe sînt realizările poporului nostru în acești zece ani. Ele sînt rodul muncii și luptei pline de abnegație duse de cei ce muncesc, împotriva dușmanului de clasă, împotriva foștilor capitaliști și moșieri, a chiaburilor, a diverșilor agenți ai imperialiștilor a căror împotrivire este zdrobită de statul democrat-popular sprijinit de întregul popor. Partidul cheamă necontenit oamenii muncii să întărească vigilența, să lupte pentru întărirea Statului democrat-popular, cea mai de preț cucerire a lor.

Făcînd bilanțul realizărilor sale în acești ani, realizări care au schimbat radical situația clasei muncitoare, a țărănimii muncitoare și a intelectualității progresiste din țara noastră, poporul muncitor nu uită nici un moment că toate acestea se datoresc faptului că a urmat cu fidelitate politica partidului, politică ce se conduce după nebiruita învățătură a lui Marx-Engels-Lenin-Stalin. De aceea el este hotărît să urmeze cu aceeași dragoste partidul și guvernul țării în lupta pentru construirea socialismului și apărarea păcii.

Poporul nostru nu uită și nu va uita niciodată că viața sa nouă și fericită, faptul că el poate munci liber și în pace, se datoresc ajutorului imens al eliberatorului său, cel mai bun prieten și sprijinitor al său, marea Uniune Sovietică. De aceea el își exprimă cu prilejul marii sale sărbători, dragostea fierbinte și recunoștința nemărginită față de eliberatoarea și prietena sa. El își reafirmă cu acest prilej prietenia de nezdruncinat cu Republica Populară Chineză, cu țările de democrație populară, solidaritatea sa cu lupta pentru pace, independență și o viață mai bună a popoarelor.

Poporul nostru muncitor, mîndru de succesele obținute, va lupta cu hotărîre împotriva tuturor greutăților, pentru victoria orînduirii socialiste în patria sa, pentru îndeplinirea mărețului program trasat de partid, sigur de victoria sa.

Iată cum stăteau lucrurile: sub răcnetele zbirilor, transportai tone de fier cu spinarea, cu brațele, rostogoleai piese uriașe. Sudoare, istovire, epuizare... Uriașele poduri rulante, care duc în ghearele lor greutăți pînă la 15.000 kg., au scăpat pe muncitori de această calamitate. Mecanizarea e o mare cucerire în domeniul ușurării muncii omului în întreprinderile din țara noastră.

In drum spre cămin, mașina mai ia cîțiva călători. Micuții vor petrece încă o zi în soare, vor învăța cîntece noi, vor face cîte o mică boroboață și seara se vor culca fericiți.

ROADE

Presupunînd că cineva n-a mai fost în țara noastră de zece ani și că ar călători astăzi în toate colțurile ei, ar rămîne uimit și încîntat așa cum s-ar afla în fața unor lucruri de basm. Presupusul nostru călător ar întîlni la tot pasul noi fabrici construite, noi căi ferate, șosele, centrale electrice; ar vedea că țara „eminamente agricolă" produce strunguri, tractoare, mașini și utilaj electrotehnic; ar vedea răsărite, ca la semnul voinicului din poveste, orașe noi la Uricani, în Lunca Pomostului, pe dealurile Hunedoarei, în Lunca Tazlăului, pe Valea Trotușului, sub piscurile Neamțului; ar întîlni muncitori la odihnă la castelul Peleș din Sinaia, în fostul hotel Rex de la Mamaia, în zeci și sute de vile și castele în care se lăfăia burghezia; ar vedea muncitori care azi sînt directori de întreprinderi, studenți, gazetari, dirijori de cor, i-ar întîlni în cele mai diverse munci, i-ar vedea stăpîni ai avuției naționale și ai bogăției culturale; în scurt, călătorul nostru ar vedea peste tot lucruri ce ni se par nouă de cînd lumea, care au intrat în viața noastră de fiecare zi.

Eminescu spunea undeva că într-un strop de rouă se poate oglindi înstelarea întregului cer. In viața pe care o trăiesc muncitorii de la uzina „Clement Gottwald" bunăoară vor putea oglindi traiul pe care-l duc oamenii muncii din toate colțurile țării. Cuceririle oglindite în viața de toate zilele a uzinei sînt cuceriri ale întregului popor.

Pe o stradă largă, se află clădirile uzinei „Clement Gottwald". Vechile ateliere au fost renovate și reutilate și alături de ele s-au înălțat în anii puterii populare, hale noi, spațioase, înzestrate cu echipament modern și în care este o adevărată plăcere să lucrezi. Ele produc mașini și utilaj electrotehnic necesare electrificării țării noastre, precum și o serie de bunuri de larg consum.

Povestea uzinei ca și a oamenilor e lungă și plină de tîlc. Ne-a spus-o într-o convorbire bătrînul muncitor Gheorghe Pavel:

„Veneam dimineața la șase la lucru și ieșeam seara la șase sau chiar la opt. Intîrzierea, fie ea cît de mică, se pedepsea cu carceră. Dacă se repeta, erai concediat fără multă vorbă. Ucenicii dormeau într-o maghernită, pe rogojini și nu primeau nici un fel de plată. Salariile erau o batjocură. Tinerii și femeile primeau jumătate sau trei sferturi din aceste salarii de foame. Despre calificarea femeilor nici vorbă. Mi-aduc aminte că prin 1940 a venit la noi Ecaterina Gheonea. Voia să învețe o meserie. A fost primită și repartizată îndată ca... femeie de serviciu la bucătărie.

Pe vremea burgheziei Ecaterina Gheonea era femeie de serviciu la cantină. Acum e vopsitoare calificată și asesoare populară la Tribunalul popular al raionului „Gheorghe Gheorghiu-Dej".

Ajutoare? Da, erau. Cînd erai bolnav direcția te ajuta cu... concediu nelimitat. Te dădea afară. Te dădea afară cînd erai bolnav, cînd îmbătrîneai, cînd îți cereai drepturile, cînd o femeie trebuia să nască. Stăpînii fabricii, ca toți stăpînii capitaliști de fabrici de pe lumea asta, aveau nevoie numai de oameni sănătoși, pe care să-i stoarcă pînă ajungeau cîrpe. Club, activitate culturală, sportivă, stațiuni de odihnă? Visuri. Visuri, pe care nici nu îndrăzneai să le visezi. Iar locurile noastre de muncă erau niște maghernițe pline de fum, neaerisite, neîncălzite. Căram piesele cu spinarea, sau le dădeam de-a dura. Nici un fel de măsuri pentru protecția muncii, nici cea mai elementară

Alt muncitor de seamă al uzinei: strungarul Marin Ștefănescu (în primul plan), responsabilul brigăzii utemiste de calitate superioară „1 Mai". In fund: panoul cu becuri aprinse al graficului orar, metodă sovietică de stimulare a muncii.

LE VICTORIEI

În toată activitatea lor muncitorii simt ajutorul de zi cu zi al partidului. Iată pe secretarul organizației de partid Alexe Ciumac stînd de vorbă cu muncitorii dintr-o secție ce produce bunuri de larg consum.

grijă pentru om. Pe scurt, cam așa se prezenta uzina cu zece ani în urmă. Ce e astăzi, în locul acestei blestemate fabrici, vede oricine. Hale noi, luminoase, aerisite, călduroase iarna. Despre viața oamenilor, despre felul cum trăim ți-or spune ei singuri. E viața pe care o întîlnești crescînd în fiecare colțișor al țării, viața fiecărui om al muncii."

Secția scule și utilaj. Un panou reprezintă o filă mare de calendar. Citim cele cîteva rînduri: „Manoliu Constantin, matrițier materiale, lucrează în contul lui martie 1955". Adică un om a luat-o înaintea timpului... Vremea nu i se supune oricui. Și nu toți oamenii pot s-o îngenunche și nu în orice condiții. Condițiile le creează omul.

In uzina „Clement Gottwald" vezi peste tot grija pentru ușurarea muncii omului. Transportul materialelor se face în mare măsură cu cărucioare electrice. Strungurile sînt deservite de poduri rulante uriașe, care duc în ghearele lor, încărcătura unui vagon și jumătate. Pe aceste adevărate linii aeriene ale uzinei, trec în zbor lent piese de oțel. Ele urcă, plutesc, coboară la comenzile omului. Apoi mașinile dau acestor piese, cu precizie de microni, formele prevăzute în planuri.

Asemeni multor fabrici din țara noastră, uzina este și ea utilată cu mașini sovietice ce dau posibilitatea creșterii productivității muncii. Uriașul strung „ZTS" strunjește piese cu un diametru de 1000 mm. La această mașină sînt lucrate scuturile de tramvaie, cilindrii pentru motoarele antigrizutoase, în general piese de dimensiuni mari, care necesită operații de precizie.

*

Mecanizare, mașini. Noile condiții de lucru nu se limitează însă la atît. O deosebită grijă s-a acordat în uzină prevenirii accidentelor ca și apărării sănătății muncitorilor. Iată de pildă secția aparataj. Ca un păienjeniș se întind și cuprind întreaga hală instalațiile de ventilație și încălzire. La turnătorie am văzut un „scafandru" ciudat. Lui nu-i pasă de silicoză. Costumul de sablaj protejează pe cel care lucrează aici, asigurîndu-i un aer constant și curat. Privindu-l, te gîndești la costumele de protecție ale minerilor, plutașilor, ale muncitorilor din industria sticlei, din industria chimică, de măsurile care s-au luat pretutindeni pentru a asigura sănătatea omului și buna desfășurare a muncii.

Grija pentru om, ajutorul pentru continua îmbunătățire a nivelului de trai și a celui cultural se vede la fiecare pas. Dacă stai de vorbă cu cei ce muncesc aci, ai să afli că unul a primit ajutor de boală, altul ajutor de supraalimentare, că un al treilea a fost trimis să se odihnească sau să se trateze la Tușnad sau la Herculane, că un al patrulea a primit gratuit ochelari ș.a.m.d.

...Intr-o coastă a uzinei se află clădirea nouă a grupului social. Vestiare largi, săli de duș, o cantină imensă cu mese frumoase, curate, îmbietoare, clubul cu biblioteca și sala de șah, săli de muzică, de repetiții, sală de sport etc. Aici e centrul activității culturale și sportive a celor ce muncesc în fabrică. Ansamblul artistic

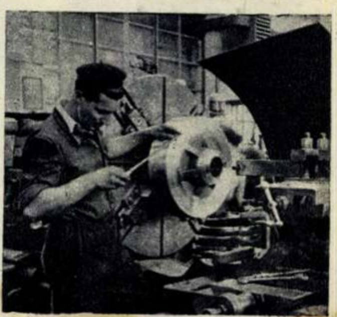

Ați întîlnit pe timpul burghezo-moșierimii mii de muncitori deputați? Sau măcar sute sau zeci? Fără îndoială că nu. Azi această cucerire a poporului, care participă la conducerea treburilor obștești, pare oricui atît de obișnuită! Strungarul Lazăr Iordan este unul dintre fruntașii întrecerii socialiste din uzină și totodată deputat în Sfatul Popular al orașului București.

↓ In fabricile noastre crește o generație nouă, veselă, încrezătoare în viitor. In foto: tinerii brigăzii utemiste de calitate „1 Mai".

In imensa sală a cantinei schimbul doi ia masa. Serviciul prompt, mîncarea din ce în ce mai gustoasă. A apus vremea cînd masa se lua în pauze, pe trotuare, la umbra vreunui copac prăfuit sau la aşa-zisele „birturi economice".

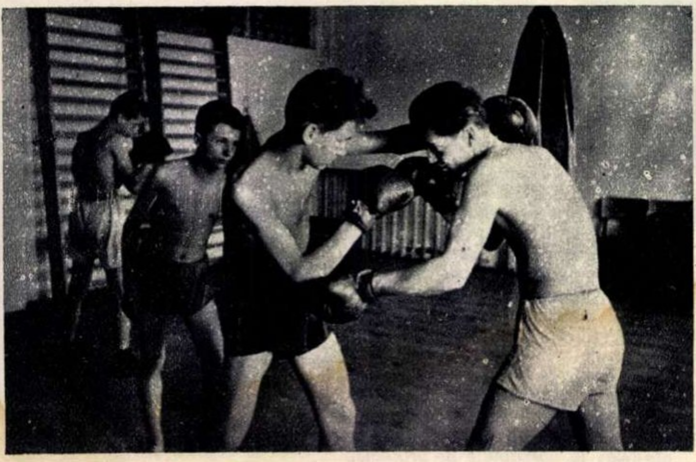
Eschivă... Gardă... Fentă... Fondaj. Tinerii boxeuri se antrenează în sala de sport amenajată pentru box şi gimnastică. Gheorghe Păun şi Victor Iamandi sînt pasionaţi ai boxului. Zecilor de mii de tineri muncitori din ţara noastră le sînt puse la dispoziţie toate mijloacele pentru a practica sportul.

al uzinei, alcătuit din orchestră, cor, echipă de dansuri şi echipă de teatru, cuprinde aproape 150 de persoane. Sute de tineri fac parte din diferite echipe sportive. Uzina „Clement Gottwald" are echipe de fotbal, de volei, baschet, tenis de masă, box, turism.

...Căminul şi creşa, aflate în două vile, sînt subvenţionate din fondul social. Dimineaţa, în faţa porţii casei în care locuieşte controloarea tehnică Maria Drăguţescu, ca şi în faţa caselor a zeci de muncitori din uzină, opreşte o maşină. E o maşină asemănătoare cu sutele de maşini pe care scrie „Atenţie, copii!" Ferenc Bulai, şoferul, o ajută pe micuţa Dana să urce în maşină. E atît de vioaie şi de durdulie că ţi-e mai mare dragul de ea! O zi întreagă Dana o petrece la cămin. Se joacă, cîntă, se zbenguie la soare împreună cu alţi copii.

...Cornel Ungureanu, ajustor, fruntaş în întrecerea socialistă, a fost împreună cu soţia şi băiatul la Mamaia. Strungarul Vasile Mihai a preferat muntele şi de aceea a mers cu soţia sa la Sinaia, la Cota 1400. Constantin Ofiţeru şi Niculae Dorovei, amîndoi fruntaşi ai întrecerii socialiste, au fost şi ei la Cota 1400. Aici s-au întîlnit cu oameni ai muncii din toate colţurile ţării, aşa cum ai să afli în orice staţiune balneo-climaterică. Pînă la 1 octombrie, 265 de muncitori, funcţionari şi tehnicieni de la „Clement Gottwald" merg la odihnă sau la tratament în staţiunile balneo-climaterice. Dintre ei, o bună parte primesc bilete gratuite, ceilalţi obţin locurile contra unor sume accesibile tuturor.

... In 1944 exista pe statele de plată un medic şi un sanitar, care erau însă greu de găsit. Uzina „Clement Gottwald" are azi un cabinet medical deservit de cinci medici, un dentist, un felcer, o farmacistă şi doi oficianţi sanitari. Intr-o singură lună — de pildă luna martie a acestui an — s-au acordat la acest cabinet 2400 consultaţii. Cercetînd condica de scutiri medicale afli un lucru interesant: s-au dat unor mame 41 de zile scutire de muncă pentru îngrijirea copiilor lor bolnavi. Cu zece ani în urmă Ecaterina Gheonea a fost concediată pentru că a lipsit din pricina unui copil bolnav.

In bugetul fondului social al comitetului de întreprindere se află un capitol ciudat: „ape minerale". Ce este asta? După indicaţiile medicilor, o serie de muncitori primesc gratuit ape minerale pentru tratarea unor afecţiuni stomacale, hepatice sau renale. Ajustorul Grama, lăcătuşul Flautistu, funcţionarul Haimovici, primesc regulat sticle cu apă de Borsec, de Malnaş, de Olăneşti.

La fondul social e înscris un capitol însemnat : ajutoare. Pe semestrul I s-au plătit ajutoare în valoare de 348.721 lei. Ajutoare de boală, de sarcină, de rufărie, de alăptare, de supraalimentare, pentru proteze dentare şi ochelari. Sînt cifre, sute de cifre. Ele vorbesc despre grija deosebită faţă de om, de preţuirea de care se bucură oamenii muncii.

Laureat al Premiului de Stat. Această înaltă distincţie a fost acordată unor ingineri şi tehnicieni de la uzina „Clement Gottwald" pentru proiectarea şi realizarea seriei de motoare sigure la explozie şi pentru realizarea seriei unitare de transformatori de forţă „Dinamo". In fotografie: (de la stînga la dreapta) ing. Erwin Haas, tehnicianul Ovidiu Bizim, ing. Alex. Berbereanu şi tehnicianul N. Negulescu-Beju, o parte din realizatorii celor două lucrări.

— Repetăm! Pe scenă „trio Jeni" repetă prezentarea muzicală a spectacolului dat de brigadă. Ioana Soare, Eugenia Moisescu şi Ana Hoştuc sînt artiste în lege. Nu se sperie nici de public, nici de greutatea „meseriei", nici de munca pentru învăţarea textelor. Tinereţea şi dragostea de artă le ajută să biruie.

O cercetare atentă a vieţii muncitorilor îţi va arăta şi alte roade ale victoriei. Ecaterina Gheonea s-a calificat ca vopsitoare, e asesoare populară, va urma în curînd cursurile unei şcoli juridice şi va deveni judecătoare. Iordan Lazăr, ucenicul necăjit de ieri, este astăzi unul dintre cei mai de seamă muncitori din întreprindere, fruntaş al întrecerii socialiste şi deputat în sfatul popular orăşenesc. Vei întîlni şi alţi oameni sau vei auzi despre mulţi muncitori, plecaţi acum din uzină, care sînt studenţi, directori de întreprinderi, ofiţeri în armata Republicii, activişti de partid şi sindicali, oameni care participă din plin la conducerea treburilor obşteşti. S-ar putea, dragă cititorule, ca citind rîndurile de mai sus să-ţi spui:

— Bine, dar acestea sînt lucruri cunoscute. Şi la noi e aşa.

Da, tovarăşi. E adevărat! Aşa e astăzi viaţa topitorilor din Reşiţa, a minerilor din Anina, a textiliştilor din Botoşani, a celor de pe şantierele electrificării, a ceferiştilor din Cluj sau a muncitorilor din portul Galaţi. Iureşul transformărilor a cuprins toate colţurile ţării, pornind din Capitală şi pînă la cel mai ascuns sătuc, imprimîndu-şi adînc pecetea! Fiecare dintre noi îşi recunoaşte propria-i viaţă, propriile-i bucurii şi nădejdi în traiul muncitorilor de la „Clement Gottwald".

Pînă seara tîrziu, echipa de dansuri repetă. Pare fără sfîrşit energia tinerilor. Aproape toţi sînt fruntaşi în activitatea culturală. Şi electricianul C. Cruţu, şi ajustoarea Ecaterina Gheorghe, şi ajustorul Leibu José, şi montatoarea Eugenia Zaharia, şi alţii. E o continuă revărsare de tinereţe şi prospeţime.

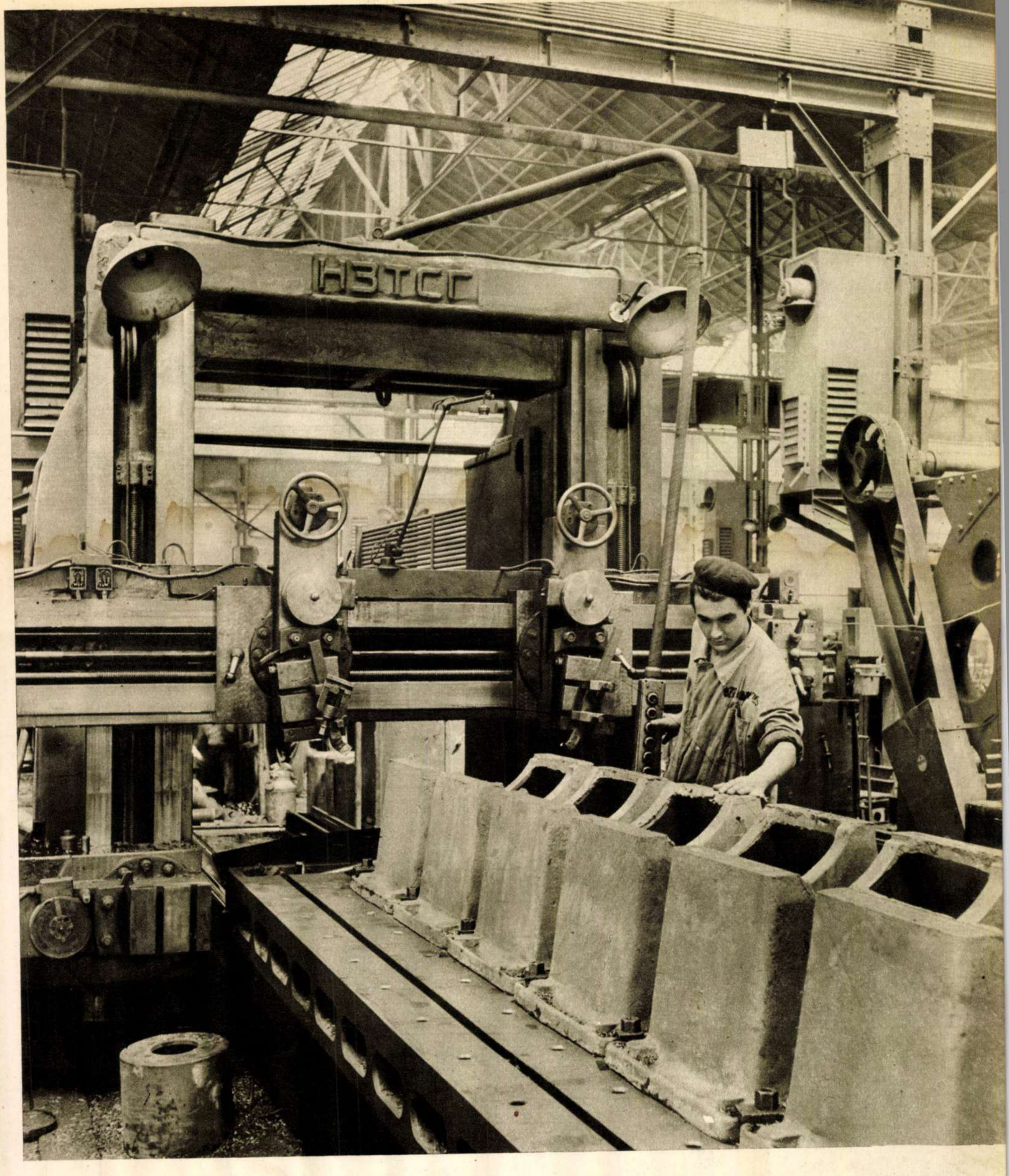

Utilajul industrial sovietic cu care au fost înzestrate uzinele din ţara noastră a adus un mare aport la dezvoltarea industriei socialiste. In fotografia noastră, o uriaşă raboteză de fabricaţie sovietică, la care muncitorii uzinelor „Matyas Rakosi" strunjesc blocuri pentru motoare.

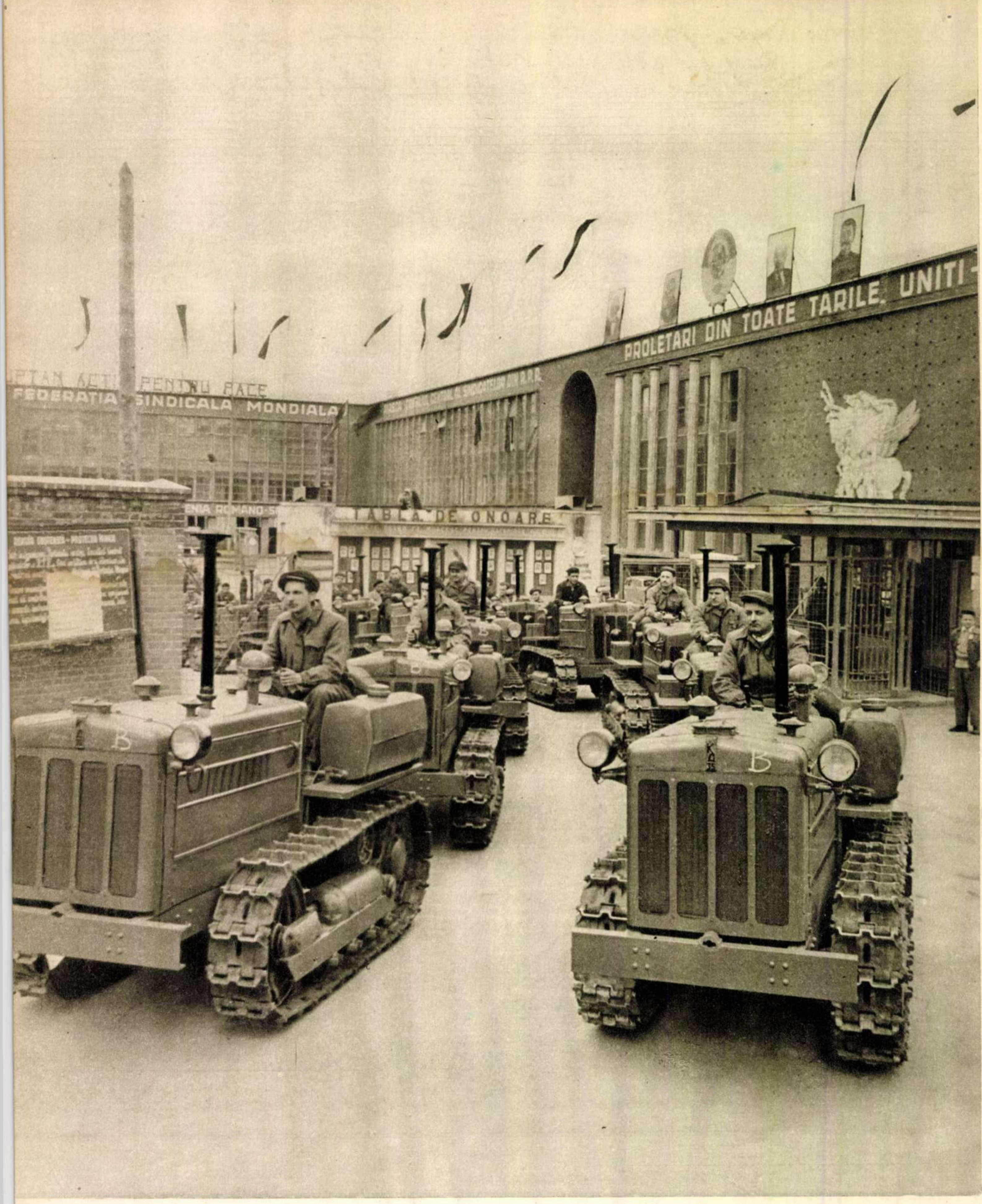
PROLETARI DIN TOATE TARILE, UNITI-
FEDERATIA SINDICALA MONDIALA
PENTRU PACE
TABLA DE ONOARE

Tractoare, cît mai multe tractoare pentru agricultură. Pe porţile Uzinei de Tractoare din Oraşul Stalin ies necontenit puternice tractoare KD—35 pentru ogoarele patriei. Ţărănimea muncitoare simte zi de zi ajutorul frăţesc al clasei muncitoare, ajutorul statului democrat-popular.

Zile de neuitat

de Maria **ARSENE**

Ilustrații de A. POCH

A treia bombă căzuse undeva, pe aproape. Părea că o mînă uriașă dă un bobîrnac blocului cu opt etaje, scutură pomii ca pe o legătură de ceapă și zvîrle un val fierbinte, puternic, pînă în fundul șanțului de adăpost...

Cea dintîi care a țipat a fost bătrînica cu testemelul cenușiu care, înghesuită lîngă peretele de pămînt, își ținea nepoțelul de mînă.

— Doamne, ne omoară! Și repede și-a desprins palma din degetele micuțe și a început să-și facă cruci, mari, atît cît îi permitea vecinul de lîngă ea să-și întindă cotul.

Apoi a început să se vaiete o femeie tînără:

— Ce ne facem? Ce ne facem? Ne-ngroapă nemții de vii aici!...

Un bărbat între două vîrste înjură furios:

— ... mama lor de tîlhari! Bombardează un oraș făr'de apărare!...

Alături de el, o studentă, cu o servietă cu cărți la subsuoară și ochii pe cer, încercă să liniștească și pe alții, și pe ea, murmurînd:

Poporul romîn și-a luat soarta în propriile mîini; Antonescu a fost înlăturat, s-a alcătuit primul guvern al reprezentanților Blocului Național Antihitlerist. Armata hitleristă însă deschide focul, bombardează Bucureștiul. Pentru a răspunde așa cum se cuvine acestor sălbăticii, clasa muncitoare, la apelul Partidului Comunist Romîn, alcătuiește primele gărzi patriotice de luptă. Publicăm în facsimil fragmente din chemarea către cetățenii Capitalei, lansată de Comandamentul Formațiunilor de luptă patriotice în ziua de 23 August 1944.

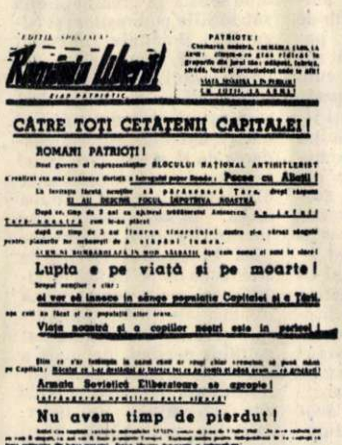

EDIȚIA SPECIALĂ

România Liberă

ZIAR PATRIOTIC

PATRIOȚI!

CĂTRE TOȚI CETĂȚENII CAPITALEI!

ROMANI PATRIOȚI!

Pacea cu Aliații!

Lupta e pe viață și pe moarte!

Armata Sovietică Eliberatoare se apropie!

Nu avem timp de pierdut!

— A trecut...S-a dus...

Toți copiii prinseră prin contagiune să plîngă...

— Mamă!... Mamă!... Nu mai stăm aci!... Mamă, hai acasă, mamă!...

Atunci mecanicul caloriferist de la blocul scăpat doar cu tremurătura, vorbi rar și apăsat:

— Țineți-vă firea... O să le plătească rușii cu vîrf și-ndesat hitleriștilor!

Avionul cu zvastica pe aripi și-n coadă își duse spaima mai departe, spre Băneasa. O sirenă, două, cinci, s-au pornit. Intîi încet și ascuțit, apoi din ce în ce mai tare, anunțînd încetarea alarmei.

Dar cei din adăpost nu aveau încredere. In ziua aceea s-a întîmplat de cîteva ori ca răstimpul dintre semnalele pentru începerea și încetarea alarmei să prindă oameni pe drum. Și mulți dintre ei n-au mai ajuns acasă.

*

Sirenele au amuțit. Din șanțul săpat în zig-zag n-a îndrăznit să iasă nimeni. Stăteau cu genunchii lipiți de bărbie, rezemați pe spate, chirciți pe vine sau cu mîinile prinse de buza de lemn a adăpostului. Așteptau tăcuți, cu privirile agățate undeva, pe sus. Acolo, de unde putea veni, năprasnică și pe neașteptate, moartea...

Deodată cei din șanț deslușiră limpede un ropot de picioare tinere în fugă... Aproape, tot mai aproape... Și un glas de fată care izbucni vesel, optimist:

— Romînia... Romînia Liberă!

Cuvintele picurau fierbinți, chiar la gura adăpostului.

— A apărut „Romînia Liberă"! Comunicatul Comandamentului Formațiunilor de luptă patriotice. Luptele de la Băneasa între gărzile patriotice și hoardele hitleriste. Armata Sovietică Eliberatoare se apropie!... Romînia... Romînia Liberă!...

Nimeni nu scoate un cuvînt. Dar fețele se destind. Spinările se-ndreaptă. Trupurile se-nghesuie la ieșire. Zeci de mîini se-ntind spre foile albe cu litere de cerneală încă neuscată. Apoi un copil sparge tăcerea care, de emoție, i-a cuprins pe toți.

— Mamă... Romînia e liberă?

Abia atunci o voce, tremurînd de bucurie, îi răspunde:

— E liberă, dragul mamei.

— Da, mămicuțo?

„Domnu' Hitler"...

Ulicioara, pustie la ora aceea de dimineață, ducea după numai cîteva case și un colț, pe drumul larg și pietruit, la Herăstrău. Iar de-acolo, în sus, spre pădurea Băneasa.

Undeva în oraș o mitralieră, două sau mai multe, se auzea țăcănind. Inapoia ușilor zăvorîte și a ferestrelor oblonite, locuitorii mahalalei ascultau, șopteau, pîndeau...

„Mercedes"-ul militar se opri în pană, chiar în colț.

Caporalul-șofer cercetă cu grabă motorul, desfăcu lădița de scule, deșurubă, strînse... Urcă din nou la volan. Mașina hîrîi, tuși, apoi viața i se stinse iarăși într-un gîlgîit înfundat.

Atunci caporalul o luă repede,

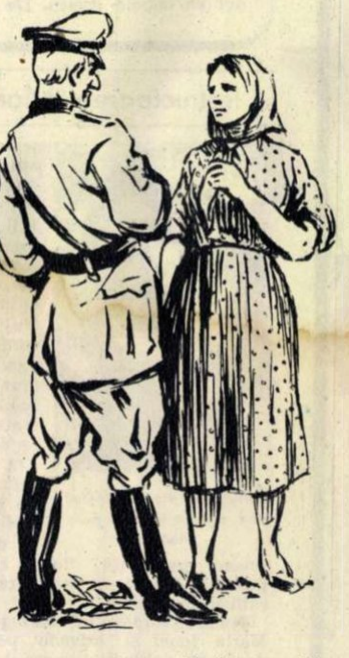

pe jos, spre Herăstrău. Și, îndată după el, un colonel din SS, înalt, spătos, cu costum strîns pe corp și cu chipiul țanțoș pe ureche, coborî pe neașteptate din automobil, pornind în fugă.

Ce doi militari n-au făcut douăzeci de pași.

— Hei! Hei domnu'... Domnu' Hitler!

Ofițerul întoarse speriat capul. O femeie între două vîrste, îmbrăcată într-o rochie împestrițată de stambă, cu picioarele făr' de ciorapi în papuci și cu o basma neagră pe cap, alerga după el. Ofițerul s-a oprit și i-a strigat poruncitor...

— Wass willst du? [1]

Femeia s-a apropiat de colonel. Ii ajungea cu capul doar pînă la baretele decorațiilor.

— Unde-i Niculae?

Ofițerul a clipit uimit din ochi și a întrebat la fel de răstit:

— Welche Nikolai? [2] — Apoi a înjurat și i-a întors spatele.

— Hei, domnu'...! Domnu' Hitler! Unde fugiți, unde-o ștergeți? Mai stați puțin, că avem o socoteală cu voi... Domnuuu'!

A mai ieșit o femeie dintr-o curte, apoi un bărbat și încă un altul dintr-o casă ce da cu ușa în uliță.

A strigat unul — sudorul Mușat de la Uzinele „Laromet" — către un băiat:

— Fugi acasă la 'nea Marin și zi-i s-anunțe tovarășii, că-s doi fasciști pe ulița noastră.

Băiatul a plecat și, în numai cîteva minute pînă să sosească cei chemați, un grup de femei, bărbați și copii au apărut din case, s-au strîns ceată și se țin după Florica Melinte, frămîntătoarea de la fabrica de cărămidă.

— Hei, domnu' Hitler!

Colonelul e cuprins de draci. Furia a luat loc spaimei. Se-ntoarse reglementar pe călcîie și urlă ca la o comandă pentru o companie nevăzută.

— Wass willst du Kafer? [3]

S-a vîrît Florica în el.

— Fugiți, a? Și pe Niculae al meu l-ați dus pe front și l-ați prăpădit pe-acolo! Mi-au spus ăi care s-au mai întors... L-ați zvîrlit, rănit, din căruță, ca să puteți fugi mai repede! Acum o ștergeți

---

1) Ce vrei tu ?
2) Care Nicolae ?
3) Ce vrei tu, cafrule ?

după ce v-au lovit rușii peste bot? ochii am să vi-i scot, tîlharilor, că m-ați lăsat văduvă cu trei copii!

Colonelul a dus mîna la spate. Florica i-a prins cu toate cele zece degete cozorocul și, smucindu-i-l o dată, i-a înfundat chipiul pînă-n vîrful nasului.

A venit caporalul cu revolverul întins.

Au sărit oamenii.

— Pe ei, mă! — s-au îndemnat.

— Dacă vin alții?

— Nu te teme, frate. Să vină! I-a anunțat Mușat pe comuniști... Au arme... Și-apoi, vine Armata Roșie... E p-aci, pe-aproape, c-altminteri n-ar spăla putina Hitler atît de speriat... Pe ei, mă!

LECȚIE

Stăteau culcați pe burtă, la marginea unui drum lateral care numai după cîteva sute de metri intra în coasta șoselei asfaltate care ducea spre Băneasa. Unul avea patruzeci de ani, celălalt optsprezece. Cel mai în vîrstă explica:

— ...Și după ce îl vezi că vine, tragi de cîrlig, numeri liniștit în gînd pînă la cinci, apoi ochești cu băgare de seamă și-i zvîrli grenada sub tălpice...

— Așa...

— Nici în coaste, nici în bot, nici pe spinare. Numai sub tălpice! Pricepi?

— Pricep. Da-i...

— Greu?

— Nu. Altceva...

— Teamă? N-ai pentru ce! In spatele nostru sînt resfirați cîteva sute de tovarăși din gărzile patriotice. Armata Sovietică este pe aproape...

— Nu-i teama... Nu știu cum să-ți spun. N-am făcut niciodată ce trebuie să fac azi... Dar dumneata?

— Eu? He-hei!... Tancuri nemțești? Fleac! Doar să fii atent și să ochești cu băgare de seamă... După aceea am să zvîrl sticlele cu benzină și ai să vezi cum îi iau prizonieri pe cei dinăuntru... Ca din oală.

*

Huruitul își întețea zvoana. Apoi deodată tancul apăru după curba șoselei, proiectîndu-se, bivol uriaș, cu pielea din petice groase de oțel...

— ...doi, trei...

Mingea de fontă se sparse sub talpa lată a mașinii, deschizînd o ciupercă galbenă.

A doua, apoi a treia grenadă sfîrtecă șenila, care se desprinse de pe roți. Și tot atunci sticla cu benzină, țăndărită, aprinse limbi mari de foc sub burta tancului.

Turela sări în lături și primul tanchist ieși cu brațele ridicate în sus.

*

— Ți-am spus că nu-i greu să spargi tancul cu grenadele?

— N-o fi greu, dar nici lesne nu-i... Poate ți-o fi ușor dumitale c-ai mai...

— Aș! Și eu, ca și tine, abia ieri am pus întîia oară mîna pe grenadă și cu sticla trag prima dată. Dar sîntem partizani, ce naiba!

Tînărul își șterse cu dosul palmei fruntea asudată și zîmbi.

— Da, sîntem partizani.

— Și acum trebuie să comunicăm de grabă Comandamentului că hitleriștii încearcă să se strecoare cu tancurile pe-aci.

— Mă duc eu.

— In aleea...

— In aleea Alexandru. Unde am fost chemați și ne-am adunat ieri. La Partid.

RECUNOȘTINȚA noastră

Treceau necontenit, coloane, tancuri, mașini... oamenii forfoteau pe străzi nerăbdători, bucuroși. Toată Capitala era cuprinsă de o voioșie nemaiîntîlnită.

Era în august și locuitorii Bucureștiului își întîmpinau eliberatorii: bravii ostași ai Armatei Sovietice.

De atunci, din 1944, an de an, sprijinul acordat de poporul sovietic poporului nostru s-a manifestat în toate privințele. Multilateralul și dezinteresatul ajutor sovietic ne-a dat posibilitatea să ne creăm o adevărată industrie, demnă de un stat modern; agricultura a fost înzestrată cu utilaj mecanizat; ca într-o grădină roditoare, înflorește arta și literatura, știința și cultura. Și toate, pentru popor.

Nu există sector al vieții noastre unde experiența și exemplul oamenilor sovietici să nu fi dat un imbold muncii. De aceea, poporul romîn este adînc recunoscător eliberatorilor săi.

Instructoarea Maria Ionel

Maria Ionel (dreapta) îndrumînd una din tinerele muncitoare.

Acum aproape 6 ani, la o ședință organizată de cercul de tehnicieni al F.R.B., un inginer prezentase metoda sovietică Voroșin de organizare a locului de muncă. După terminarea conferinței se pomeni cu o tînără muncitoare care-l rugă să-i împrumute și ei broșura din care citise. Era o țărăncuță, care, sosită tocmai de pe meleagurile Botoșanilor, reușise să devină în scurtă vreme maistoriță, după ce trecuse de meseria simplă de ajutoare și de responsabilă de mașină.

Nu mult după ce i-a dat inginerul broșura, Maria Ionel și brigada pe care o conducea au dobîndit succese de seamă, introducînd această metodă și încă una, tot sovietică, metoda Jukova pentru legarea firelor din mers. Dar cea mai însemnată victorie i-a dăruit-o lupta pentru obținerea celui mai scurt timp în schimbarea levatei.

Activitatea sa neobosită și bogată în roade a fost răsplătită în 1951 cu Medalia Muncii și Ordinul Muncii clasa II-a.

Cînd muncitorii din întreprindere s-au adunat să propună pe cîțiva dintre tovarășii lor de muncă pentru specializare în U.R.S.S. – cu toții au ales-o pe Maria Ionel.

Și iat-o pe modesta țărăncuță din Vlădenii Botoșanilor învățînd la Moscova, însușindu-și într-o mare filatură din Capitala U.R.S.S., metodele de muncă ale textiliștilor sovietici.

— Știința și tehnica sovietică, metodele înaintate de lucru pe care m-am bizuit, mi-au ajutat să devin fruntașă în muncă și cinstită cu atît de mari decorații. Dar abia ajunsă în Uniune, mi-am dat seama cîte mai aveam de învățat!

In anul petrecut acolo alături de inginera Nina Trusova și de inginerul Alexandr Ivanovici, mi-am însușit sumedenie de cunoștințe, mi-am ridicat necontenit calificarea — ne spunea ea.

Reîntoarsă la F.R.B., Maria Ionel și-a uimit toate tovarășele de muncă cu bogatele cunoștințe căpătate. Numai după o lună de la revenirea sa, ea a introdus două metode noi de lucru în secția ringuri: metoda Kozlova pentru echipa de levată (care aduce zilnic economii de fire pentru patru metri și jumătate de pînză) și metoda Zoițova pentru reducerea rebuturilor....

...S-a deschis ușa. Zărind-o ocupată, inginerul Walter îi strigă doar atît:

— Admirabil! Pînă acum depășiri de 15 la sută...

— Vreo nouă metodă sovietică? o întreb eu.

— Da, răspunde după un moment de ezitare Maria Ionel. Vă rog însă să nu pomeniți nimic în revistă. E vorba de organizarea unui complex de înaltă productivitate, care va trebui să dea rezultate excepționale. Dar vă rog....

Și ca să-i facem pe plac... am păstrat totul sub tăcere.

Liviu MAIOR

Orientarea spre viitor

de Eusebiu **CAMILAR**

Scriitorul la masa de lucru.

Cu mulți ani înainte de 1944, îl cunoșteam pe Maxim Gorki prin romanul „Mama“, care mi-a produs o puternică zguduire sufletească. După cum mărturiseam cu alt prilej, „Mama“ putea avea în sărmana mea evoluție scriitoricească o influență covîrșitoare, dacă nu m-ar fi atras alte curente, peste care domnea ca un împărat negru misticismul ale cărui izvoare se aflau departe în spaimele copilăriei.

Intr-adevăr, am avut o copilărie plină de umbră; m-au obsedat apucații purtați noaptea prin văzduh de către babele vrăjitoare; puteam jura, în cei dintîi ani ai vieții, că-i auzeam cum cer apă în timp ce trec peste acoperișuri; figuri de hoți legendari, icoane lăcrimînd din pricina păcatelor omenești, apariții de fiare ale negurii la timp de vifor, zvonuri despre secete mistuitoare, scurgeri de armate în nopțile primului război mondial — iată o parte din cosmosul cu care am intrat în tinerețe și-n cele dintîi încercări literare! In acest cosmos își au izvoarele „Cordun“, „Prăpădul Solobodei“ — ca și mare parte din povestirile de-atunci.

M-a uimit pînă mai deunăzi Ilinca Ursului, pădurărița înaltă, cu traistă înflorită și cu pipă de lut ars; după cum m-a uimit figura luminoasă a lui Florea-haiducul căruia i-am adus apă cu cofița, cînd se afla în grea năprasnă sub săbiile poterașilor; și Niculai al Domnului, cititorul în luceferi, făcuse parte din patrimoniul sufletului meu; i-am iubit pe fiecare la rînd și m-aș număra printre farisei dacă n-aș recunoaște că lepădarea de ei a fost tare grea!

In preajma evenimentelor din august 1944 și după aceea, m-au obsedat alte lucruri; de pildă, mă interesa pînă la pasiune civilizația străveche de pe Eufrat și Tigris; în mod deosebit mă pasiona să scriu un roman despre cetatea Ur, din țărmul golfului persian, de unde a pornit cu turmele și cu servii Abu-Ramù biblicul; ani de zile întocmisem un fișier, colecționasem hărți, cărți ale arheologilor, liste de nume proprii, însemnări ale călătorilor; tot acest avut trebuia să se transforme într-un roman. „Ard colinele cerului".

Mărturisesc că nu-mi pare rău de cunoștințele dobîndite în vechea civilizație mesopotamiană, însă dacă mi-aș fi lăsat dezvoltarea literară să lunece către făgașuri străine de inima și de preocupările poporului nostru, aș fi greșit! Frumos ar fi fost oare, ca în timp ce țăranii cereau pămînt, pana mea de scriitor să fi rămas în veacurile stinse ale păstorului-împărat Huri-Galzù?

Această întrebare mi-am pus-o citind cu temeinicie literatura sovietică. „Pe Donul liniștit" și „Pămînt desțelenit" pot spune cu dreptate că mi-au fost întîile exemple de participare a scriitorului la frămîntările prezentului! Și pe Gladkov l-am citit; și pe Fadeev; și pe mulți alții; în operele tuturor am simțit aceeași neprecupețită participare. Cum spuneam, ruperea de cosmosul meu, inițial n-a fost de loc ușoară și tocmai aici se arată forța de convingere și de transformare a omului, din literatura sovietică! La vremea aceea țăranii cereau pămînt și, doar eu eram, dragă doamne, fecior de pălmaș... Pe sub ferestrele locuinței mele treceau sutele de mii de muncitori, tunînd din glasuri „pămînt pentru țărani" și eu feciorul pălmașului Ion Călimar visam la o prea frumoasă crăiță care-și scria numele cu o trestie, în mîlurile ușoare ale Eufratului! Și aceste crăițe își au rostul lor în literatură; voi scrie poate și despre ele; însă cartea sovietică m-a trezit la conștiința participării neprecupețite la evenimentele contemporane; astfel, mi-am închis portretele frumoaselor domnițe în scrin, mi-am îndesat șapca și am ieșit în tumultul străzilor; în aceeași zi, peste coloanele ce se întorceau din Piața Națiunii, s-au auzit hohotind mitralierele dușmanilor; au pierit muncitori, scandînd „pămînt pentru țărani"! Am simțit o jenă față de pierderea mea de vreme și un regret. Timpul trebuia recîștigat. Sărmane crăițe de la Golful Persian! Cît pe ce să mă legați la ochi, cu maramele voastre îmbibate de parfumurile vieții pastorale! Văzusem fete frumoase ca și voi, pierind sub gloanțele plutoanelor de execuție, văzusem cetăți mai frumoase ca Urul, arzînd în vîlvătăi gigantice și văzusem cum ard copii mai dihai ca-n jertfele teribile ale lui Baal! Vechea hotărîre de a scrie o carte a demascării războaielor de cotropire mi-a revenit puternică, la fel cu o chemare la conștiință. Dacă am izbutit să înfățișez grozăviile războiului în „Negura" cît de cît, dacă am reușit să-mi însușesc cît de cît din meșteșugul realismului socialist, literaturii sovietice îi sînt dator! Publicul cititor care a făcut războiul la Partea Sedentară ori cărînd cu aeroplanele ci Karakul din Uniunea Sovietică, publicul acela mi-a urît cartea, tocmai pentru picul de realism și sinceritate; și sinceritatea am deprins-o de la maeștrii realismului socialist. Artă și Adevăr, iată marele și unicul monument al spiritului omenesc! Fuga după deosebit, fuga după excepțional și extraordinar, am înțeles că în trăinicia artei e vînare de vînt și cosire de ierburi putrede. In vremea aceea, aveam credința că numai faptele ieșite din fire merită să fie istorisite, însă literatura sovietică mi-a dovedit că nu e așa. Am deprins astfel să privesc viața zilnică mai cu atenție și am tresărit cînd i-am simțit farmecul, poezia și muzicalitatea. Orice lucru își are poetica lui, în marea poezie a lumii.

*

Literatura sovietică m-a mai învățat care sînt punctele înaintate din viața noastră. Cred că lui Alexei Surkov și lui Polevoi îi datorez acest lucru. Mulți din noi cînd ne duceam în documentări, la sate, ne închipuiam un ce formidabil și colosal, cînd colo vedeam niște pluguri arînd sub ploile de toamnă; hotăram că așa au fost țăranii noștri și pe vremea Sciților, că nimic nu e nou sub soare și ne întorceam cu traista goală! Cum de nu vedeam punctul înaintat, tocmai în plugarul care sfrunta ploile și o lua cu brazda înaintea timpului? N-avea țăranul acela nici stea în frunte, nici boi de piatră, dar avea sub tufele sprîncenelor, în ochi, o dorință înflăcărată de a trăi mai bine acum cînd venise vremea lărgirii ogoarelor. De la maeștrii realismului socialist, am deprins să văd marele, noul, prin mic, prin fapta măruntă numai în aparență.

Dar nu trebuie să ne mulțumim cu atît și să ne culcăm pe-o ureche! Literatura sovietică și arta sovietică în genere ne dau mereu alte și alte exemple, pe măsura creșterii în virtuți sufletești a omului comunist. Pentru cine vrea să fie scriitor al secolului, cartea sovietică îi e de trebuință ca pîinea și aerul.

Nu-mi pot da seama ce evoluție aș fi avut, fără munca întru însușirea realismului socialist; în orice caz, știu un lucru, că aș fi rămas rupt de poporul nostru și aș fi avut destinul unei crăci rupte din pom și uscată de timp. Nu cer uitare asupra crăițelor din vremea lui Abu-Ramù, dar a fi rupt de prezent, a nu fi cîntăreț al rîvnei părinților tăi, a nu te așeza în fruntea îndrăzneților transformatori ai lumii, e nedemn de pana breslei scriitoricești! Aceste adevăruri le-am deprins de la scriitorii sovietici. Greu a fost în lupta cu lepădarea unui cosmos, dar pînă la urmă au biruit energiile nesecate ale prezentului; în ce măsură, o arată lucrările mele literare. Invățăm din viață și din cărți; oricît am învăța însă, nimic nu-i mai superb ca orientarea sufletului spre viitor.

Cicerone Theodorescu

În parcul Peleşului

Vin ucenici pe-alee-n rînd...
Sînt la Sinaia-n colonie.
La ei pe Grivița, nici gînd
De brazi cu crengile-atîrnînd
De ți se-agață-n pălărie.

Pe-alee-n rînd, vin ucenici...
Intreabă, toți, pe cel mai mare:
– Și ce-a fost altădată-aici?
Iar crengile, în vînt, dau bici
Și-i vorba lui, usturătoare.

– La porcii regelui, porcar,
Bunicul n-a văzut slănina.
Un codru-avea, de pîine-amar...
Pe regi nici nu-i vedea măcar.
Și nici bordeiul lui, lumina.

...Un tînăr, cunoscut poet,
– Ochi gînditori – trecu pe-alee.
Vorbi cu ei. Notă-n caiet.
Privindu-i lung, plecă, încet.
Iar ei întreabă: – Asta, ce e?

Cel mare, dintre ucenici:
– Hei, vremea regilor departe-i!
...Și-ntreabă, unul din cei mici:
– Dar cine stă acum aici?
– Stau regii gîndului... și-ai artei!

O călătorie...

La Fundulea, în raionul Brănești, președintă de sfat e acum Anisia Ghiță.

— După cîte am aflat, îi spun eu, sînteți din Tămădău, comuna învecinată.

— Nu, nu sînt nici din Tămădău, zîmbește președinta. Am crescut pe alte meleaguri. Tocmai pe Valea Tîrnavelor... Cum am ajuns aici vrei dumneata să știi? Asta-i o poveste lungă și nu prea veselă.

Cu ani în urmă, pe vremea cînd Anisia Ghiță avea numai 12 ani, părinții și frații ei au fost nevoiți să ia drumul pribegiei, părăsind natala vale a Tîrnavelor. Motivul era unul dintre cele mai obișnuite: chiaburii le luaseră cu japca și ultima fărîmă de avere. Așa au ajuns, argățind cînd într-o parte, cînd în alta să se așeze clăcași pe pămînturile conului Costică Mănciulescu, în părțile Brăneștilor, la Tămădău.

Astăzi fiica de clăcași de altădată este președinta Sfatului Popular din Fundulea, muncă în care a fost trimisă de tovarășii ei, membrii gospodăriei colective, și țăranii muncitori din comună.

Multe a trăit Anisia Ghiță în ultimii zece ani, dar una dintre cele mai însemnate și neuitate fapte, incrustate adînc în inima ei — rămîne tot vizita făcută în iulie 1951 în Uniunea Sovietică. Multe lucruri minunate a văzut ea în U.R.S.S. Dar cel mai mult viața colhoznicilor a interesat-o.

Cînd începe să vorbească și despre vizita făcută la colhozul „Cucerirea lui Octombrie Roșu" din comuna Talnaia (R.S.S. Ucraineană) tovarășa Anisia Ghiță mă roagă să aștept pînă-și va aduce caietul pe care și-a însemnat zi de zi toate evenimentele și lucrurile văzute în timpul șederii sale aci. Apoi îmi povestește pe îndelete, răsfoind paginile caietului, despre hidrocentrala din colhoz, despre perdelele de protecție ce înconjoară comuna, despre grajdurile în care mulsul se face automat, despre cele 35 iazuri cu pești, despre viața îmbelșugată a colhoznicilor.

Intoarsă în țară, Anisia Ghiță a povestit oamenilor din Tămădău cele văzute în Uniunea Sovietică și după 6 luni de zile au reușit să închegheze în Tămădău mîndra gospodărie colectivă de azi, căreia, în amintirea colhozului sovietic vizitat, i s-a dat numele tot „Octombrie Roșu".

— Să veniți azi la gospodăria noastră, spune cu mîndrie Anisia Ghiță, și să întrebați pe oameni cîte s-au schimbat în viața lor. Intrebați-l bunăoară pe Gheorghe Popescu, care are azi casă făcută din venitul obținut pentru munca depusă în gospodărie, vacă cu lapte, porci; a luat anul trecut aproape 12.000 kg numai cereale. Sau întrebați-l pe Nae Culea, sau pe Aurica Enciu...

In încheiere Anisia Ghiță îmi spune:

— Fără doar și poate, mai sînt încă multe de făcut la colectiva din Tămădău. Dar după exemplul colhoznicilor sovietici am organizat multe lucruri bune la noi, cum ar fi grădina de legume, metoda de împărțire a terenului pe brațe de muncă și alte metode de organizare a lucrului. Insă cel mai de seamă cîștig al nostru rămîne hotărîrea pe care ne-au dat-o cele văzute în Țara Socialismului, hotărîrea de a face și la noi în Tămădău o viață la fel de fericită și îmbelșugată ca și cea a colhoznicilor sovietici.

I. MURGU

Președinta Anisia Ghiță, la una din ariile de treieriș ale gospodăriei colective.

Prieteni și învățători dragi

Mi-am amintit, atunci cînd am început să scriu aceste rînduri, că au trecut șapte ani de cînd m-am întors în țară, după prima mea călătorie în Uniunea Sovietică, călătorie de studii de un an de zile.

Am trăit atunci douăsprezece luni alături de studenții și aspiranții sovietici, străduindu-mă să-mi însușesc cu ajutorul lor și al profesorilor nu numai cele mai înaintate concepții asupra artei, dar și cele mai bogate tîlcuri ale măiestriei artistice.

Insușindu-mi o serie de cunoștințe din nesecata comoară a cinematografiei sovietice, am putut trece, de la regia teatrală, la cea de film.

In anii puterii populare s-a pus și în țara noastră temelia unei arte cinematografice naționale. Bine înțeles, tot cu sprijinul frățesc, înțelept și activ al cinematografiei sovietice.

In primul rînd, în problemele de bază ale dramaturgiei cinematografice, experiența scriitorilor sovietici ne-a fost o călăuză, o pildă vie. Urmînd pilda creatorilor sovietici, cei mai buni scriitori ai noștri, pentru a realiza primele noastre scenarii, au pătruns în viața clocotitoare a poporului nostru. In problemele măiestriei artistice am avut, în afară de experiența filmelor sovietice, prezența vie, directă și plină de rezultate pozitive, a regizorilor Alexandrov, Pronin, Nemolaev, Varlamov, Kopalin, a minunatului operator Leonid Kosmatov, a multor creatori și tehnicieni de sunet, machiaj, laborator — și neuitata vizită a marelui actor Nikolai Cerkasov.

Sfaturile prețioase, sprijinul cald, îndrumarea creatoare ce ne-au fost acordate, mi-au fost de un imens ajutor în realizarea filmelor „Viața învinge“ și „Nepoții gornistului“ — în special ajutorul regizorilor V. M. Pronin și V. I. Nemolaev, care luni de zile au trăit în mijlocul colectivului nostru, cu un experimentat ochi critic, un gînd limpede și o inimă caldă.

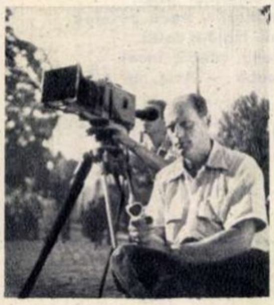

Regizorul Dinu Negreanu pe platoul de filmare.

In domeniul utilajului, am lucrat cu aparate de filmat „Moscova“, cu reflectoare sovietice, cu metode tehnologice și organizatorice introduse în practica producției noastre după exemplul procesului de realizare tehnic și organizatoric, din marile studiouri de filme din Moscova și Leningrad.

De asemeni, vom începe curînd să lucrăm în marele centru cinematografic de la Buftea, un adevărat oraș al filmului, a cărui concepție arhitectonică este rezultatul colaborării arhitecților sovietici cu arhitecții noștri.

*

Cînd stau aplecat la masa de lucru, în frămîntarea rezolvării diferitelor probleme de creație, cînd mă aflu lîngă aparatul de filmat, cu actorii și cu întreg colectivul de realizare a filmului — cînd îmi e mai greu mă întreb:

Ce ar face în locul meu, prietenii mei dragi, artiștii sovietici?

Și căutînd să răspund la această întrebare, găsesc de obicei cel mai limpede și înalt răspuns.

Dinu NEGREANU

regizor,
laureat al Premiului de Stat

Recordul meu

Cînd colaboratorul venit din partea revistei „Flacăra“ mi-a cerut să scriu ceva despre recordul meu pe 200 m lansat, stabilit la Tula, am retrăit în cîteva clipe minunatele zile petrecute de curînd în Uniunea Sovietică.

Mai fusesem în Uniunea Sovietică în 1952. Atunci participasem la un concurs desfășurat la Moscova. De data aceasta urma să mergem la Tula, oraș cu o veche tradiție ciclistă, care posedă unul dintre cele mai bune velodromuri din Europa. Intr-adevăr, velodromul e minunat: are viraje foarte înclinate, admirabil construite și linia dreaptă mult mai scurtă decît la noi. Trebuia în primul rînd să ne acomodăm cu pista.

In primul concurs, deși rezultatele noastre nu au fost slabe (eu am realizat timpul de 12.4 într-o serie de viteză), ele nu ne-au mulțumit totuși. Așteptam cu nerăbdare pe cel de al doilea.

... Iată-ne și aci... Alergătorii iau startul în proba de 200 m lansat. Lemîndroiu realizează 12,3 (timp mai bun decît vechiul nostru record). Ioniță reușește să obțină un timp excelent: 12,1. De obicei sînt calm în timpul concursurilor; atunci, însă, am avut pentru prima oară o senzație puternică, de ceea ce sportivii și artiștii numesc „trac“. „Voi reuși oare un timp mai bun?“

De mine se apropie Bataen, antrenorul sovietic. Mă bate pe umăr și-mi spune cu glasul său liniștit, pe care mi-l amintesc și acum perfect: „Ei, cum te simți Vasia? Ce-i cu fruntea asta încruntată? Hai, fă puțină încălzire...“ Mă duc să-mi iau bicicleta. Ii văd pe Rotislav Vargașkin și pe Evghenii Grișin venind spre mine. Vargașkin îmi spune: „Ai grijă de unde te lansezi. Trebuie ca încă de la 400—450 m să pornești tare, pentru a putea realiza un timp bun. Ieși foarte tare din ultimul viraj...“ Grișin, cunoscut patinator și ciclist, face un sprint și-mi arată ce tactică întrebuințează el pentru a obține un timp bun pe 200 m.

Aud apoi vocea crainicului: „Vasile Oprea la start“... Pornesc în cursă... Am intrat pe ultimii metri, un ultim efort... Și gata, am terminat cursa. Incă n-am auzit ce rezultat am obținut. Vargașkin și Leonid Hmel, un alt alergător sovietic de valoare, vin spre mine. Imi zîmbesc și îmi strîng mîna: „Bine, Oprea, ai cel mai bun timp dintre romîni: 12 secunde; deci, felicitări pentru noul record al țării voastre!“

O strînsă prietenie îi leagă pe Vasile Oprea și Leonid Hmel (U.R.S.S.).

In aceeași zi am participat la concursul de viteză în care pe primul loc s-a clasat Leonid Hmel. Eu am reușit să mă calific în finală și am ocupat locul 3 în clasamentul general al probei. Vargașkin, care n-a concurat atunci, a stat mai tot timpul cu mine și m-a sfătuit ce tactici să întrebuințez față de adversari.

După concurs, am stat mult de vorbă cu Vargașkin. Și el, ca și mine, e student la un institut de cultură fizică. Am vorbit despre planurile noastre de viitor, despre năzuințele noastre, despre bucuriile noastre. Eram atît de fericiți, și unul, și altul în ziua aceea! Amîndoi reușisem să aducem țărilor noastre noi recorduri. (Vargașkin înregistrase 11,3 sec. pe 200 m lansat).

... Cam aceasta este povestea recordului meu, obținut pe velodromul de la Tula. Nu pot vorbi despre acest record, ca și despre toate succesele pe care le-am obținut pe terenul de sport, fără să mă gîndesc cu bucurie la cicliștii și antrenorii sovietici, la sfaturile și ajutorul primit de la acești admirabili sportivi, la prietenia care ne leagă pe noi sportivii romîni, de sportivii sovietici.

Vasile OPREA

campion și recordman de ciclism al R.P.R., maestru al sportului

Într-o zi de august

In urma pogromurilor anti-armene organizate de reacțiunea turcă după primul război mondial, Kazazian Kevork a trebuit să-și părăsească patria, stabilindu-se acum 30 de ani, împreună cu părinții săi, pe meleagurile țării noastre. Nu avea de unde să știe că nu pornise în pribegie decît pentru a-și schimba stăpînii și că doar peste douăzeci de ani va avea să se bucure de o viață într-adevăr liberă și omenească...

Cizmarul Kazazian Kevork (dreapta).

„La 23 August 1944 eram soldat — îmi spune tovarășul Kazazian. Mă aflam într-un loc numit Crîngul lui Bot, din apropierea Ploeștiului. Aflasem că pe străzile Bucureștiului defilează Armata Sovietică. Ieșisem la șosea, împreună cu alți soldați, și ne-am oprit în comuna Pleașa. Aplecat spre coamă se rostogolea în goana cailor un escadron de călăreți sovietici. Unul din ei și-a strunit calul, spunîndu-mi: „Noroc, romîne! Ce mai stai? Du-te acasă. Patria ta e liberă!“

Pe atunci eu încă nu înțelegeam tîlcul vorbelor sale. In controalele armatei, ca și în cele ale primăriei, figuram ca apatrid, un om fără patrie. Azi, însă, am și eu o casă și o patrie...“

... Il ascultam în tăcere pe tovarășul Kazazian, care stătea la bancul său de lucru, în una din spațioasele încăperi ale cooperativei meșteșugărești „Cizmarii Progresiști“ din București.

Dacă îl privești cu atenție, aproape că nu-i dai cei 38 de ani pe care i-a împlinit. Este unul dintre lucrătorii fruntași ai cooperativei. „Știți — îmi spune el — de multe ori mă gîndesc la cavaleristul acela sovietic. O mai fi trăind? S-o mai fi întors în satul lui? Nimic nu știu din toate astea. Oare în ziua aceea a lui '44, cînd mi-a spus: „Du-te acasă!“, știa că astăzi în loc de a mai șoma sau a mai trudi pe la diferiți patroni, voi lucra în această cooperativă? Că mă voi bucura de dragostea prietenoasă a tovarășilor mei de muncă și în sfîrșit că astăzi pot spune acestor plaiuri, patria mea? Cred că știa...“

Știa, desigur! Urmărind pe fasciștii ce fugeau în panică, ostașii sovietici știau fără îndoială, că-i dau și lui Kazazian o patrie, că aduc tuturor asupriților libertatea!....

Costin HÎNCU

Atitudine nouă

— Vi s-a întîmplat fără îndoială să intrați într-un magazin de încălțăminte și să vedeți vînzătorul răscolind prin zeci de cutii pentru a găsi numărul sau modelul cerut? — mă întreabă lucrătorul de magazin Tudor Călin, de la magazinul Universal „București“. Puteți să-i spuneți atunci cu tărie: „Ești încă departe de a cunoaște metoda lui Korovkin!“ Organizarea sistematică a locului de muncă este primul lucru care trebuie să-l preocupe pe un vînzător. Și acest lucru noi l-am învățat din metodele de muncă ale lucrătorilor sovietici.

Mai departe tovarășul Călin a început să vorbească despre cumpărători:

— De aci, din spatele tejghelei, cunoști în fiecare zi sute de cumpărători, atît de diferiți în gusturi, cunoștințe sau dorințe. Pe fiecare dintre ei, vînzătorul trebuie să-l mulțumească. O tînără intră cerîndu-ți niște sandale de un anumit model. „Nu avem acest model, dar vă prezentăm în schimb altele la fel de frumoase ale fabricilor noastre de încălțăminte.“

Cumpărătorul trebuie să plece mulțumit. Aceasta este sarcina lucrătorilor din magazine. Tudor Călin nu precupețește nici un efort în acest scop.

Aci l-am întrerupt:

— Foarte bine. In felul acesta magazinul își realizează planul. Dar cumpărătorul?

— Aci voiam să ajung, îmi spuse zîmbind tovarășul Călin. Experiența sovietică ne arată că noi trebuie să-l mulțumim pe cumpărător, nici decum să vindem cu orice preț marfa, așa cum se obișnuia în comerțul burghez. Vînzătorul e acum un tovarăș de muncă al cumpărătorului și nu un speculant. Mai mult decît atît: el e un sfătuitor, cel mai prețios sfătuitor al său în această privință. Iată: și în clipa de față magazinul nostru e plin de cumpărători. O femeie cere stambă pe fond albastru. Vînzătorul, fără să privească bucata din raft, i-a spus: „sînteți brunetă, culoarea albastră vă va închide și mai mult“. După cum un alt vînzător recomandă unei cumpărătoare o pereche de pantofi gri, cu toate că aceasta a cerut pantofi roșii, deoarece el a văzut că poartă o poșetă verde cu care încălțămintea cerută nu s-ar fi asortat.

Exemplul lucrătorilor din comerțul sovietic este un prețios ajutor pentru cei ce muncesc în comerțul nostru socialist. Acest exemplu este un factor de seamă al însușirii unei noi atitudini față de muncă și față de cumpărători, al lichidării rămășițelor trecutului ce mai persistă încă în obiceiurile unora dintre lucrătorii din comerț.

I. M.

fotocronica FLACĂRII

CONGRESUL COOPERAȚIEI

Intre 5-9 august s-au desfășurat în Capitală lucrările celui de al II-lea Congres al Cooperației de Consum din R.P.R. La Congres au participat numeroși delegați ai mișcării cooperatiste din țara noastră și delegații de cooperatori de peste hotare. Lucrările congresului au prilejuit o analiză adîncă a activității cooperației de consum. Delegații au primit cu însuflețire salutul C. C. al P.M.R. și al Consiliului de Miniștri al R.P.R. care subliniază sarcinile de viitor ale mișcării cooperatiste. Cooperativele trebuie să se preocupe de cerințele zilnice ale țărănimii muncitoare, să îmbunătățească comerțul cooperatist la sate, să contribuie mai intens la aprovizionarea populației orașelor cu produse agroalimentare. In fotografii: un aspect din sala Congresului (sus). Delegați ai mișcării cooperatiste de peste hotare (jos).

OMAGIU EROILOR

La Lupeni, a avut loc comemorarea a 25 ani de la sîngeroasa represiune a luptei minerilor. Participanții au adus omagiul lor celor ce s-au sacrificat pentru libertatea și fericirea poporului. Ei s-au angajat să lupte pentru victoria socialismului în țara noastră, pentru aplicarea în viață a Hotărîrii Plenarei din august 1953 a C. C. al P. M. R.

MESAJE *ale* PRIETENIEI

Prietenilor romîni

De ziua glorioasei aniversări a eliberării Romîniei din lanțurile cotropitorilor fasciști, vă trimit călduroase felicitări și cele mai bune urări pentru succesele viitoare în construirea socialismului.

Ca unul care am vizitat minunata voastră țară și care am văzut rodnica activitate constructivă a oamenilor muncii din tînăra republică, sînt bucuros să vă trimit salutul meu în ziua marii voastre sărbători naționale.

Ca reprezentant al artei sovietice, mă adresez în mod deosebit colegilor mei romîni — activiști din teatru și cinematografie, urîndu-le noi succese în munca lor creatoare.

Arta îndeplinește un înalt și nobil rol în apropierea spirituală a popoarelor noastre și în același timp ea reprezintă un puternic mijloc de educare ideologică și artistică a maselor largi populare.

Colectivul de creație al Teatrului academic de dramă „A.S. Pușkin" din Leningrad, pe a cărui scenă muncesc, își perfecționează necontenit măiestria în interpretare și își completează repertoriul cu opere pe teme actuale și cu piese ale clasicilor ruși și străini.

Acum teatrul nostru pregătește un nou spectacol după piesa lui V. Katanian „Ei l-au cunoscut pe Maiakovski", în care mi s-a încredințat rolul principal. Consider o mare cinste pentru mine de a crea pe scenă chipul lui V.V. Maiakovski, cel mai talentat poet al epocii sovietice.

Urmărind cu atenție creșterea artei voastre teatrale și cinematografice mă bucur, împreună cu ceilalți reprezentanți ai artei sovietice, de succesele obținute în ultima vreme de teatrul și cinematografia romînească...

Este o mare bucurie să relevi cum se întăresc an de an legăturile culturale dintre popoarele noastre. Romînia frățească merge umăr la umăr cu Uniunea Sovietică, cu puternicul lagăr al democrației și socialismului.

Prietenia de nezdruncinat a țărilor noastre este chezășia înfloririi viitoare și a fericirii Republicii Populare Romîne.

Nikolai CERKASOV
artist al poporului al U.R.S.S.
laureat al Premiului Stalin.

ОГОНЁК

Salutăm din toată inima pe cititorii revistei „Flacăra", cu prilejul celei de a zecea aniversări a eliberării Romîniei de sub jugul fascist, Oamenii sovietici se bucură de fiecare victorie obținută de poporul romîn sub conducerea avangardei sale încercate, Partidul Muncitoresc Romîn.

In ziua sărbătorii naționale a poporului romîn, vă urăm, dragi tovarăși, noi succese în munca voastră pentru construirea cu succes a societății socialiste.

In numele redacției revistei „Ogoniok"

redactor șef,
Anatolii SOFRONOV

Publicăm mai jos salutul adresat cititorilor noștri, cu prilejul glorioasei aniversări, de către Mao Dun — ministrul pentru problemele culturii din Republica Populară Chineză.

Cu ocazia celei de a zecea aniversări a eliberării Romîniei transmit cititorilor revistei „FLACĂRA" și întregului popor romîn cele mai sincere urări din partea cercurilor literare chineze și din partea mea personal.

Sîntem ferm convinși că prietenia dintre popoarele noastre, făurită în lupta comună pentru construcția socialistă și pentru cauza păcii, se va dezvolta și se va consolida în viitor.

MAO DUN
Ministru pentru problemele culturii al R. P. Chineze, Vice-președinte al Federației pe întreaga Chină a cercurilor de literatură și artă.

Publicăm mai jos salutul adresat prin revista noastră poporului romîn cu ocazia zilei de 23 August de către Gusta Fucikova. Cunoscută militantă socială, Gusta Fucikova este văduva eroului național al poporului cehoslovac, Iulius Fucik, fost membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Cehoslovac și autor al cărții „Reportaj cu ștreangul la gît".

Dragi prieteni din Romînia,

Primiți sincerele mele urări pentru marea voastră sărbătoare. Se împlinesc 10 ani de la 23 August 1944, cînd în fața Romîniei și a poporului ei s-a deschis o nouă epocă — epoca unei vieți libere și fericite. Aniversarea voastră, a zilei de 23 August, ne duce cu gîndul la Răscoala Națională Slovacă, de la care de asemenea s-au împlinit zece ani. Succesul și exemplul victoriei voastre, în lupta dusă împotriva fascismului, au întărit și poporul nostru în lupta dusă împotriva ocupanților. Și patria voastră, și patria mea au un eliberator comun — Uniunea Sovietică. Sîntem strîns uniți în jurul eliberatorului nostru. Ne unește sîngele eroilor ei, care nu și-au precupețit viețile pentru viața fericită a popoarelor noastre. Ne unește și sîngele eroilor voștri, care, alături de vitejii ostași sovietici, și-au dat viețile pentru eliberarea patriei mele. Poporul nostru nu uită acest lucru și păstrează sentimente profunde de recunoștință și dragoste față de Uniunea Sovietică și față de voi, dragi prieteni romîni.

Dar nu numai trecutul ne unește. Ne unește mai ales prezentul — zilele de după eliberarea țărilor noastre, zile în care am pășit la făurirea noii vieți, socialiste, avînd ajutorul neprecupețit tot din partea Uniunii Sovietice.

Ziua de 23 August 1944 v-a adus sămînța acestei vieți. Iar astăzi, după zece ani, prin munca nobilă a poporului romîn, condus de către guvern și partid, cresc și se coc roadele. Plin de bucurie, poporul nostru salută fiecare victorie a voastră în construirea socialismului, toate succesele voastre care provin din dragostea față de țara natală și față de libertatea ei. Faptul că ați fost în stare să măriți atît producția industrială, să faceți construcții uriașe — despre care în trecut se putea numai visa, că duceți agricultura pe calea înfloririi, spre recolte tot mai bogate, faptul că la voi crește bunăstarea — toate aceste lucruri alcătuiesc victorii de care vă bucurați nu numai voi, dar și toate popoarele lagărului păcii, oamenii muncii din toată lumea.

Și vouă vă sînt adresate cuvintele de mulțumire pe care adesea le-am auzit în timpul călătoriilor mele în țările unde încă mai stăpînesc vremelnic forțele războiului. Sînt cuvintele de mulțumire ale tuturor oamenilor simpli și cinstiți pentru faptul că, în frunte cu Uniunea Sovietică, astăzi crește într-adevăr o uriașă lume nouă, care este și pentru ei o speranță și un exemplu.

De aceea vă urez să înflorească și să devină mai puternică libera Republică Populară Romînă! Să se întărească și să se adîncească credincioasa prietenie dintre țările noastre, prietenia dintre Republica Populară Romînă și Republica Cehoslovacă! Trăiască pacea între popoare!

Gusta FUCIKOVA

Revedere

Povestire de Remus LUCA

Ostenit de drumul lung şi de noaptea nedormită, aşteptam în gară la Reghin, nerăbdător şi plictisit, să se formeze trenuţul de linie îngustă ce suie pînă în inima munţilor Gurghiului. Era o zi înnorată şi friguroasă, umedă, a lui aprilie 1954; sus, pe crestele munţilor, mai albeau petece întinse de omăt, iar vîntul te pălea, cînd şi cînd, cu asprime, obligîndu-te să-ţi strîngi fularul în jurul gîtului şi să-ţi tragi şapca peste urechi. Stam rezemat de un stîlp, toropit de acea stare obişnuită drumeţilor, cînd forfota călătorilor ţi se desfăşoară în faţa ochilor fără s-o vezi, cînd freamătul lor nedomolit îţi trece pe lîngă urechi şi nu-l auzi, cînd sufletul ţi-i stăpînit de oboseală şi nesimţire şi un singur gînd mai tresare în răstimpuri: să vie odată trenul ăla!

Deodată a început să mă sîcîie senzaţia supărătoare că cineva se uită la mine, se uită stăruitor, parcă m-ar ghionti. Am ridicat privirile şi am zărit doi ochi mari, albaştri, pironindu-mă fără sfială; lumina lor, uşor întunecată de sprîncenele dese, parcă aş mai fi întîlnit-o undeva; dar stăpînul lor, un ins înalt şi spătos, cu o căciulă neagră de miel în cap, cu un trup cît toate zilele, înghesuit într-un raglan cenuşiu, cu nişte cizme de uriaş îngrijit văcsuite în picioare, nu mi s-a părut cunoscut. Am întors capul şi am reintrat în aşteptarea mea lîncedă.

Şi pe neaşteptate mi-a fulgerat prin amintire numele acelui om: Petre Gălăţan şi-un chip din anii trecuţi, un cioban înalt, cu un şerpar lat de piele strîngîndu-i la mijloc cămaşa largă, răsfrîntă peste cioarecii strîmţi, cam vechi, dar albi ca neaua, şi încălţat cu o pereche de opinci cît două luntri.

L-am privit iarăşi, cunoscîndu-i surîsul potolit de la colţurile buzelor; şi m-am mirat că nu mai poartă mustăţi. A dat din cap şi a pornit către mine, cu braţele întinse. Ne-am îmbrăţişat şi ne-am pupat, sub ochii uimiţi ai călătorilor.

Am apucat tîrziu la vorbă:

— Hei, tovarăşe Petre Gălăţan, iacă, ne întîlnim iar...

— Păi, de ce să nu ne întîlnim?...

— La Gurghiu te duci?

— Nu. Mai sus.

— La Ciobăneşti?

— Îmhî, la Ciobăneşti.

— La Ciobăneşti. Aha!... Tot pe-acolo te ţii...

— Cam, pe-acolo....

Rosteam aceste întrebări şi răspunsuri banale cu multă gravitate, de parcă s-ar fi ascuns cine ştie ce înţelesuri în ele; am tăcut apoi iarăşi, privindu-ne fericiţi. Incet, încet ne-am liniştit şi am început a sfătui ca nişte oameni aşezaţi, înduioşaţi în taină, de semnele pe care cei aproape opt ani de cînd nu ne-am mai văzut le lăsaseră pe feţele noastre: uşoara spuzeală de cenuşă de la tîmple, cutele de la ochi şi de pe frunte, o anumită oboseală cuminte a ochilor, rostul vorbelor noastre, mai rumegat, mai gîndit. Tresărind, am observat o cicatrice alburie ce cobora ca un fir, printre sprîncene, pieziş, pe la rădăcina nasului, pînă în dreptul nării stîngi. Acum opt ani, această cicatrice n-o avea.

Am vrut să-l întreb, dar m-am răzgîndit, lăsîndu-mă mai bucuros cuprins de uşoara melancolie a celui ce vedea că tinereţea s-a cam trecut, că s-au ivit semnele toamnei sale şi am oftat:

— Cum a trecut vremea... Cum s-au dus anii, fără să-i simţi, ca nişte furi cu prada lor...

— Bine că n-au trecut degeaba. Că ei, oricum... trec; aşa-i legea lor, să nu steie în loc. Dar dacă poţi şi tu să dai, acolo ni, o mînă de ajutor, ca lumea să fie mai frumoasă, mai bună, apoi nu-ţi mai pare chiar aşa de rău...

— Totuşi... nu-i lesne să-mbătrîneşti...

S-a întors iar spre mine, surîzînd blajin:

— Apoi cîtă vreme să ai dumneata?...

— Un pas mai fac şi am lăsat la spate patruzeci...

Rîse potolit:

— Cum s-ar zice, dintr-un contingent sîntem.

— Aşa.

— Apoi, mai este-un pic pînă să trecem dealul. In timpul ăsta al nostru, bătrîneţea vine mai tîrziu ca altădată ...

Omul care sta acum lîngă mine în gara Reghinului şi-mi spunea aceste vorbe, acum opt ani era un cioban încruntat, tăcut, neumblat prin lume. Cînd a fost ales secretar al organizaţiei comuniştilor din Ciobăneşti, s-a sculat în picioare şi-a zis numai:

— Bine, dacă aşa hotărăşte celula...

Apoi s-a aşezat şi n-a mai scos toată seara nici un cuvînt.

In vremea aceea la Ciobăneşti, era nespus de greu pentru comunişti. In sat trăiau vreo sută de familii de chiaburi, stăpîni de turme şi de cirezi; o parte din tineret, şi mai ales dintre chiaburi, fusese multă vreme sub influenţa doctorului Nicoară, şeful organizaţiei fasciste din Reghin: sărăcimea trăia cu frica în spate; în pădurile din jurul satului pînă sus la munte, mişunau bandele celor fugiţi; noaptea adesea s-auzeau împuşcături. Cu vre-o săptămînă în urmă fusese ucis, în casă la el, fostul secretar al celulei comuniste.

Poate de aceea, liniştea cu care Petre Gălăţan primise alegerea sa mă înfiorase, şi în acelaşi timp trezise în mine dorinţa să-l cunosc mai de-aproape. Uşor nu mi-a fost să m-apropiu de el. Nu-i plăcea să răspundă la întrebări, nu-i plăcea să vorbească despre viaţa lui, nu s-arăta nici bucuros, nici întristat la întîmplările vieţii, îşi stăpînea pornirile, cum îşi stăpînea vorbele. De multe ori, mi se părea că-i făcut din piatră nesimţitoare. Cînd ne-am despărţit peste vreo două săptămîni, m-a condus la gară şi mi-a dăruit un pieptăraş din piele de miel, împodobit cu flori de arnici pe faţă.

— Ia-l! — mi-a spus. — Eu l-am făcut. Să fim prieteni.

Inainte de plecarea trenului, cu chipul îmblînzit de unul din rarele lui surîsuri, adăugase:

— Să nu te superi... Aşa-s eu, mutalău... Gînduri aş avea eu destule în cap, dar nu le ştiu vorba...

Curînd apăru trenuleţul tras de locomotiva lui măruntică ce păcăia nervoasă, aruncînd scurte volburi de fum şi aburi. Călătorii se îngrămădiseră în jurul vagoanelor minuscule, frămîntîndu-se, trăgînd, suduind, rugîndu-se, pînă cînd îşi găsi fiecare locul său, apoi se liniştiră, iscînd acel murmur de oameni mulţi laolaltă, ce discută despre lucruri obişnuite, ne-avînd altă treabă.

Ne-am aflat şi noi loc pe banca îngustă de lemn. Trenul porni, legănîndu-se şi scîrţîind din încheieturi. Murmurul din compartiment se tot domolea, invitîndu-te la somn.

Trenul ne purta de-a lungul unei văi prelungi, şerpuite, care vara şi toamna îţi îmbăta ochiul; sus pe culmi şi pe costişe umbresc păduri bătrîne de stejar şi fag, la poalele cărora se întind pajişti înflorite, din loc în loc se iţesc stîni, cu ocoalele lor pentru oi, sălaşe de vară — numite prin partea locului hodăi — livezi de pruni şi meri, prisăci, apoi înşirate ca nişte mărgele casele rare ale muntenilor; acum priveliştea era goală şi întunecată, abia scăpată de sub împărăţia unei ierni grele încă nevrăjită de primăvară.

Aşa pustii şi însingurate însă, locurile acelea nouă ne vorbeau, înviindu-ne înaintea ochilor oameni ce i-am cunoscut de-aproape, evenimente în vîltoarea cărora am înotat şi noi. Am mai umblat noi doi pe-aici, am bătut cărările între sate, înfruntînd ploi şi vînturi, şi de multe ori duşmănia neoamenilor.

— Vezi colţul ăla de pădure?

— Văd.

— Ţi-aduci aminte?...

1946. Un drumeag de cîmp, şerpuind pe sub poalele pădurii, o toamnă ploioasă; o căruţă slăbănoagă trasă de un cal mărunt, slab şi şchiop, trece prin seara care se lasă; în căruţă eu şi cu Petre Gălăţan, întorcîndu-ne de la o întrunire ce avusese loc la Căşărie — şi vestitul căruţaş Mişca din Ponoare; cerul ne apasă, cernînd peste noi o bură măruntă de ploaie; tăcem posomorîţi. Ne trezeşte un gîndac nevăzut care a zburat fulgerător pe lîngă urechile noastre, ţiuind ameninţător — curînd apoi auzim detunătura — şi încă un ţiuit şi încă o detunătură. Il văd pe Petre Gălăţan sărind din căruţă, alergînd spre marginea pădurii — văd mirat că nu ţine drept, ci şovăie în zig-zag — mă mir şi mai tare că totuşi trupul lui mare se mişcă cu atîta repeziciune. Piere şi Mişca, îngropîndu-se în iarba udă a şanţului; îl aud bolborosind: „doamne Isuse Cristoase, scapă-mă; nu mai duc comunişti cît trăiesc; scapă-mă, doamne, c-am opt puradei şi-al noulea pe drum". Pînă să mă cobor şi eu din căruţă, Gălăţan răsare din pădure încruntat, cu o carabină ZB în mînă:

— A fugit...

Şi geme furios:

— L-aş fi dezvăţat eu de puşcat...

Ne-am adus aminte şi am rîs. După opt ani, primejdia trecută şi înfrîntă aduce mai mult a glumă.

— S-a aflat cine-a fost?

— Aflat... Victor, feciorul ăl mai mare 'al lui Căbuţ... Acum îi închis...

— Şi Mişca? Mai trăieşte? Ce mai face?

— Ii în colectivă la Ponoare. Grăjdar. Munceşte frumos.

— Ah, cum mai tremura!...

— Ii era frică omului.

— Drept să-ţi spun şi mie mi-era.

— Parcă mie nu.

Şi iar am rîs amîndoi din toată inima.

Trenuţul nostru suia gîfîind. La geam se iveau şi piereau primele căsuţe din Hodăi. Privind prin geam, la satul ce se desfăşura în faţa ochilor noştri, Petre Gălăţan surîse.

— Putea să se-ntîmple o poznă atunci...

— Dar nu s-a întîmplat.

— Nu. Degeaba a spumegat Căbuţ. Săracii tot cu noi au votat. Şi săraci au fost mai mulţi...

Şi după cîteva clipe de tăcere, adăugă;

— Cu Căbuţ aveam eu o socoteală veche... N-am încheiat-o nici pînă-n ziua de azi...

Cîteva clipe tăcu îndepărtat în amintirea sa. Iar eu căutam să încheg în închipuirea mea vremea şi oamenii de-atunci.

Hodăi. Sat mare şi bogat de la poalele munţilor Gurghiului, frate geamăn al Ciobăneştilor. Aici erau mai mulţi săraci ca la Ciobăneşti şi chiaburii mai sălbatici. Aici viecuia Căbuţ, omul cel mai înstărit şi mai lacom de pe întreaga vale a Gurghiului; stăpînea cîteva mii de oi, cîteva sute de vite, avea şi pămînt în lunca Murăşului, la Apalina şi la Ponoare, şi se purta ca un mic dumnezeu peste Hodăi şi satele vecine. La înfăţişare arăta ca un ţăran oarecare; înalt, cu trăsături aspre, veşnic mînioase, avea mîini mari, grele, purta cizme şi haine de oraş, dar nu părăsise cămaşa albă cu poale largi, răsfrînte pe deasupra pantalonilor, şi nici chimirul. Mulţi ţărani erau înclinaţi să-l respecte pentru că lucra de-a valma cu argaţii şi zilierii săi, ca un apucat, şi îşi hăituia şi copiii, deopotrivă cu ceilalţi, suduindu-i şi lovindu-i, că-i mănîncă pita de pomană.

In patruzeci şi şase, Căbuţ era şeful ţărăniştilor din plasa Gurghiului.

Auzii iarăşi glasul tărăgănat al lui Petre Gălăţan, depănînd mai departe:

— Ştii, eu am fost cioban la turmele lui mulţi ani. Nu prea stăteau păcurarii la el, că era om hain, şi zgîrcit, şi nu-ţi ierta nici o oaie, nici un miel. Intr-o vară, au rupt lupii două oi

în turma mea. Nu m-a crezut. M-a închis într-un hambar gol, cu Bunduș, cu cîinele meu, și m-a ținut două săptămîni fără mîncare. Vreo trei zile n-a fost mare bai; răbdam și eu, și cîinele. Mă gîndeam: doar nu-i nebun, mi-a da drumul! A patra zi cîinele a început să urle. Urla, apoi se oprea și se uita la mine, ca un om: „mi-i foame!" Asta voia să-mi spuie. Pe urmă n-a mai urlat. Sta încovrigat pe podea, scîncea și se uita la mine și-i curgeau lacrimi din ochi. Mi se rupea inima de bietul cîine. A șasea zi, cineva ne-a aruncat o pîine pe sub streașina hambarului. M-am repezit la ea, dar Bunduș m-a mușcat de mînă și a-nfulecat-o singur. Apoi iar au trecut cîteva zile, nu mai știu cîte, și a început să-mi fie frică de cîine. Mă pîndea într-una cu ochi dușmănoși, înroșiți. Mă temeam să n-adorm. Stam rezemat de un stîlp al peretelui, lăsat pe vine. Apoi, într-o sară, l-am sugrumat pe Bunduș, că mîrîia la mine. Parcă mi-aș fi sugrumat fratele. Hei, și ce cîine era!... Nici n-am mai avut așa cîine, nici pînă atunci, nici de-atunci...

Pe-nserate ajunserăm la Ciobănești și coborîrăm. Zilele care urmară, le-am petrecut cu Petre Gălățan, colindînd satele de pe valea Gurghiului; eu căutîndu-mi oamenii și faptele unui reportaj, el făcîndu-și munca de instructor al comitetului raional de partid.

Băteam iarăși, alături de Gălățan, aceleași drumuri, aceleași locuri, și uitam să mă mai mir, să mă mai bucur, uitam să mai însemn în carnetul meu de reporter: se schimbaseră locurile, se schimbaseră oamenii, fața lor veche, pe care o mai păstram în amintire ca pe o călăuză trebuia să o îngrop în adîncul adîncurilor, să fac loc chipurilor și priveliștilor celor noi.

Se schimbase și vechiul meu prieten, ciobanul.

La Cășărie, înghesuit într-o adunare pestriță l-am ascultat cum explica răbdător, cu graiul său domol de la munte, ce s-a petrecut anume la conferința de la Berlin. La sfîrșit, s-a ridicat un țăran mărunt, cu părul alb, ca nins, și a întrebat:

— Tu zici că în Germania de la apus americanii îi lasă slobozi pe fasciști. Asta eu n-o pricep. Cînd s-a fost gătat războiul și s-a fost pus pace, a fost vorba că pe fasciști, pe toți, îi mîntuie ori îi pune-n lanț, ori fac ceva ca să nu mai poată prinde la glas.

Gălățan i-a răspuns simplu:

— Văzut-ai dumneata, bade Niculae, vreo lupoaică să-și sugrume puii?

Dintr-un colț o femeie tînără, cu un copil în brațe, a oftat:

— Cum nu-i mai satură odată dumnezeu și pe imperialiștii ăia? Că doar au destul...

Gălățan a stat puțin pe gînduri, apoi a spus:

— La ei domnește legea profitului maximal... Asta-i ca o boală pe capul lor. De ce fură, de-aia ar mai fura. Oare pe Cobuț vi-l puteți închipui sătul?...

— Na, dă-mi pace!... Căbuț și sătul!... De-ar avea multu' cu pămîntu', tot ar striga că e puțin.

— Și Căbuț îi un copilaș de țîță pe lîngă tîlharii ăia mari din America..

L-am ascultat apoi seara, în jurul vetrei, în lumina unui foc pîlpîitor, lămurind pe gazda noastră cum trebuiesc semănați cartofii în cuiburi pătrate, în vreme ce stăpîna casei termina de perpelit puiul într-o bătrînească cratiță de tuci cu trei picioare.

Pe urmă, întinși în așternuturi călduroase, sub păturile aspre de lînă, a povestit pînă tîrziu în noapte . Spunea cu glasul său gros, molcom, cum i-a intrat în cap ca un cui, gîndul să învețe orice, oricît, numai să învețe, să știe, să nu se facă de rușine în fața oamenilor:

— Ei știu că vii de la partid și te-ntreabă de una de alta și dacă nu le răspunzi nu pe tine se supără; ei zic: nu l-a învățat cine l-a trimis. Odată m-a întrebat unul mai bătrîn și mai sfătos: „tovarășe instructor, dumneata trebuie să știi că ești om învățat: 'ice că pămîntu-i rotund, îi ca un măr, apoi atunci ăia de desubtul nostru de ce nu cad? Că numai musca poate ședea cu picioarele în sus și cu capu-n jos." Și n-am știut ce să-i răspund. Incă nu auzisem de forța gravitației. L-am amînat cu răspunsul pe altă zi, și atunci el a rîs de mine. Au rîs și ceilalți de față, iar eu am înghițit în sec...

In odaie era întuneric. In sat lumea se liniștise. S-auzeau numai în răstimp, un greieruș ascuns undeva într-un ungher, triluind și glasul lui Gălățan, modelîndu-se după vorbe, aci moale, aproape duios, aci aspru, supărat, aci cîntînd împovărat de amintiri, aci rîzînd de-o întîmplare cu haz.

— ... M-am mîniat și m-am înscris la liceul seral, apoi am trecut la școala medie de agricultură c-am văzut că-i mai de lipsă asta. Și-am învățat și fizică, și agrotehnică, și istorie, și, mă rog, tot ce se-nvață la școală. Și tot n-ajunge. Parcă ți-i sete într-una și-ai fi în stare să seci toate izvoarele...

In închipuirea mea îl vedeam trecînd prin aceste întîmplări amestecate, cînd surîzînd blajin, cu ochii lui albaștri, buni, cînd încruntat, îmbinînd sprîncenele dese, bălane, cînd solemn și grav, stînd drept ca lumînarea și privind undeva, departe, în gol, cînd furios, agitat, frămîntîndu-se pe loc... îl vedeam între oameni ori singur, ori înghesuit în banca strîmtă pentru trupul lui mare, ori la tablă înșirînd cu semne strîmbe o complicată problemă de algebră...

L-am văzut vesel și mulțumit la Cărbunari pentru că ultimii analfabeți din sat învățaseră să lege literele de olaltă. Rîdea și-mi spunea:

— Invățătoarea de aici e o copilă de nouăsprezece ani, ieșită numai de-un an din școală. Tineret crescut de noi, ce vrei? De-ai fi văzut-o azi toamnă... zicea două vorbe și plîngea jumătate de ceas. Murea de frică. Acum s-o vezi!...

La Herghelia l-am văzut cătrănit și pus pe ceartă; se plimba în sus și în jos prin încăperea sediului de partid, aruncînd din cînd în cînd priviri întunecate către Gherasim, un țăran destul de tînăr, îmbrăcat bine, cu o purtare îngrijită. El era noul secretar al organizației de bază din comună. Gălățan era supărat că în acest sat vestit pentru vitele sale nu se încheiaseră decît șapte contracte cu statul.

— Am făcut ce-am putut, se scuza Gherasim.

— Așa a zis și găina care după ce a stat un an, a făcut un ou cît aluna.., Dar gazeta de stradă la ce-o țineți? De pomană?... Dar agitatorii? Aveți vreo cincisprezece, și buni. Tu cu cîți oameni ai stat de vorbă? ...

— Păi, agitatorii... cu campania agricolă, pregătirea...

Incă în seara aceea Petre Gălățan a chemat la sediul de partid patru oameni din sat, mai mult tineri; se vede că-i cunoștea și-l cunoșteau bine, căci sfatul lor nu s-a prea întins la zeamă lungă: au așternut pe masă o hartă a satului, au făcut niște socoteli, s-au certat puțin cînd a fost vorba care la ce case trage, apoi s-au împăcat după ce hotărîseră. După cîteva zile, s-au strîns la cooperativă ca la treizeci de țărani doritori să facă contract cu statul. Petre Gălățan l-a bătut ușurel pe umăr pe Gherasim, căruia-i creștea inima privind la ei:

— Văzut-ai, secretare?

— Ei, tu ești de mai multă vreme în muncă. Le-ai învățat.

— Invață-le și tu, că nu-i secret.

— Păi, le-oi învăța și eu...

Mai tîrziu, mi-a spus vorbind de Gherasim.

— E proaspăt în muncă. Incă nu-i dedat cu problemele. Și nici nu-l cunosc așa de bine. Nu știu cum să-l iau. Dacă-s aspru, se sperie și i-i frică de toate, și oamenii fricoși treabă bună nu fac; dacă-s prea blînd, crede că toate-s joacă de copii și treaba iar nu merge... — Oftă, apoi rîse: — Ii greu... Tare greu... că oamenii-s de multe feluri. Fiecare are cîntecul lui. Și trebuie să i-l găsești. Altfel rămîne surd, și mut, și te zbați degeaba...

La Luncani, la Gostat, m-am speriat și m-am temut de el; scrîșnea din dinți, abia stăpînindu-se de a zdrobi pe cineva cu pumnii lui mari ca niște bolovani de sare. In fața lui, întreg biroul organizației de bază. Toți tăceau, cu ochii în pămînt, vinovați. Pozna era într-adevăr, mare. Pregătiseră pentru a fi primit în rîndul candidaților pe Schiopu, un zilier din Cășărie harnic și priceput; la adunare nu se ivise decît o singură obiecție: Marcu, un paznic, om bătrîn, simplu, cam ne luat în seamă din pricina gîngăvelii, se ridicase cerînd cuvîntul, Gherman, secretarul, a rîs cînd i-a făcut semn să vorbească. Au rîs și ceilalți din birou. Au rîs și cei din sală. Numai Schiopu — pare-se n-a rîs. Marcu totuși vorbise, așa gîngav, cum putuse:

— Eu zic că nu se poate. Schiopu-i chiabur. Și-i fugit din Cășărie.

— Ei, lasă, lasă. De unde știi dumneata că-i chiabur?

— Păi, am slujit la el...

Unii au mai continuat să rîdă și au votat pentru. Alții s-au abținut de la vot. Marcu a votat contra.

Atunci s-a ridicat Gălățan și l-a întrebat pe Gherman:

— De cînd îl cunoști pe Schiopu?

— Păi, de vre-un an bun.

— Ce-i aia un an bun?

— Păi, din iarna anului trecut.

— Așa! Și-ai zis că-i destul! Cum ești tu de mintos, într-un an vezi pe om ca prin sticlă. Da' pe badea Marcu de cînd îl cunoști?

— Apoi de mult.

— De cînd?

— De vreo douăzeci de ani. Am și slujit amîndoi la Bobletec în Ponoare...

— Atunci de ce n-asculți la ce spune el?

— Păi...

Apoi s-a întors către Schiopu:

— Mă cunoști?

— Așa și-așa. Știu că ești instructor.

— Ne-am mai întîlnit noi oare?

— Nu cred.

— Adă-ți aminte, în patruzeci și șapte, toamna, n-ai vrut să-i plătești simbria lui Pișta lui Guguriță și a venit

MESAJE ale PRIETENIEI

Sosiți în București, la cel de-al II-lea Congres al Cooperației de Consum din R.P.R., am putut vedea marea dezvoltare pe care a luat-o cooperația în Romînia. Dar ceea ce am văzut nu se oprește aci, Ne-a impresionat marele efort de construcție și totodată dezvoltarea uriașă a industriei, construirea masivă de locuințe pentru muncitori, de noi străzi și bulevarde, de locuri de recreare publică: teatre, parcuri, scene în aer liber.

Am văzut un popor care muncește cu satisfacție, un popor care e sigur de prezentul și viitorul său, un popor care muncește cu abnegație pentru construirea societății socialiste.

Salutînd poporul romîn cu ocazia marii sale sărbători naționale, îi urăm să meargă cît mai repede spre socialism.

Trăiască prietenia între popoarele italian și romîn!

Anzel SGARDI
reprezentantul Ligii Naționale a cooperativelor
din Italia.

Enclo MAZANI
activist pe tărîmul cooperației
din Italia,

Popoarele noastre au înainte de toate nevoie de un lucru: pacea.

Pace, pentru a putea munci în liniște pentru o viață mai bună, mai bună pentru toți.

Am pășit în pragul unei noi epoci a istoriei omenirii.

Cele mai înalte valori umane își găsesc expresia în artă. In toate țările cei mai buni artiști își pun toate forțele lor pentru a găsi o nouă formă de exprimare, o formă adevărată pentru a dezvălui adevăratul chip al marii noaste epoci. Artiștii din toate țările simt nevoia să-și întindă mîna.

Popoarele noastre doresc să-și întindă mîna pentru a construi în pace o lume nouă.

Un călduros salut poporului romîn, iubitor de pace, cu ocazia marii sale sărbători naționale.

Willem SANDBERG
directorul muzeelor municipale
din Amsterdam (Olanda)

fotocronica FLACĂRII

ALIANȚA ÎNTRE CLASA MUNCITOARE ȘI ȚĂRĂNIMEA MUNCITOARE

Primind credite din partea Statului mii de muncitori își construiesc case proprii. In fotografia noastră: salariați ai M. P. T.-ului își inaugurează într-un cadru festiv noile lor case din str. Mitropolit Șaguna (raionul Grivița Roșie).

Obișnuitul turneu din timpul verii al Operei Romîne de Stat din Cluj este așteptat de publicul bucureștean cu interes. An de an, cetățenii Capitalei se duc cu dragoste la spectacolele prezentate de prețiosul colectiv ardelean. In fotografie: o scenă din opereta „Ana Lugojana" de Filaret Barbu.

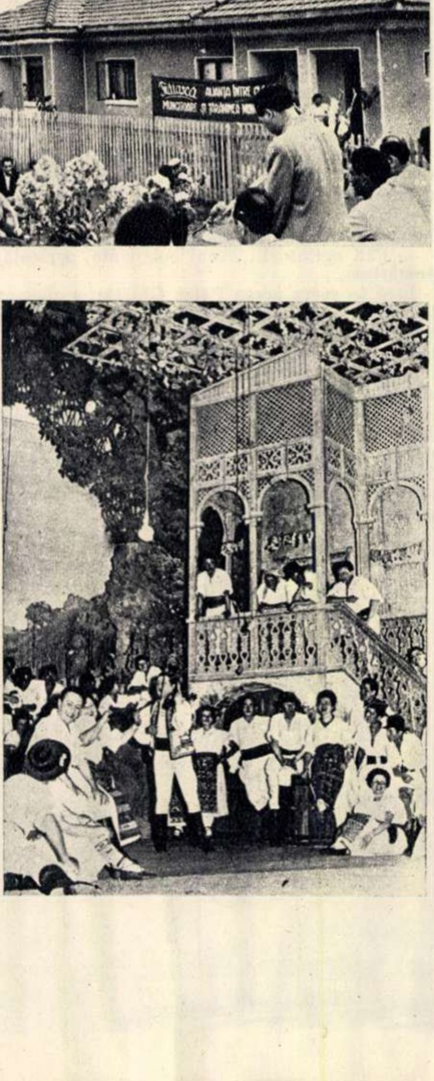

In luna iulie, tineri din mai multe țări au petrecut împreună vacanța în Tabăra Internațională de la Timișul de Sus. A fost încă un prilej pentru tineri aparținînd diferitor popoare, să se cunoască și să se împrietenească. In fotografie: un grup de tineri pregătesc un nou număr al gazetei de perete.

(continuare din pag. 11)

un activist de la sindicatul agricol și te-a dus în fața legii de-ai plătit.

— Nu-mi aduc aminte...

— Uită-te la mine. Uită-te bine.

— Nu-mi aduc aminte...

Pe urmă, în ședința de birou care a urmat, a ieșit la iveală că s-a lucrat pripit și cu ușurință.

— Căscaților! striga Gălățan, fierbînd. Unde v-a fost capul? Deschideți poarta și vă aplecați pînă la pămînt: poftiți, domnule tîlhar, poftiți în partid. Parcă anume l-ați fi ales... Acolo-i Gheorghe Cănaci. In patruzeci și șase a lipit manifeste și a fost bătut de maniști, și-acum îi șef de cultură și-i decorat... La el nu v-ați gîndit?

— N-a zis nimic.

— Dar voi l-ați întrebat ?...

— Păi...

— Și Iuănu' lui Tăciune? Și Floarea lui Filon a Turcului? Și Andronică, care-i baci aici la voi? Și din utemiști nu v-ați gîndit la nimeni? Oamenii de-aici, de la voi, aflat-au că acum îs deschise porțile partidului pentru cei cinstiți și harnici, pentru cei care au trecut curat?...

— Păi... aflat...

Curînd însă s-a liniștit și vreme de două ceasuri le-a lămurit instrucțiunile privind primirea candidaților. Pe urmă alte două ceasuri i-a ținut în întrebări...

...Și l-am văzut dînd din umeri și oftînd cînd, peste o săptămînă, întorcîndu-se la Ciobănești nu și-a aflat soția acasă — plecase în raion la circumscripția pe care o reprezenta în sfatul regional:

— Ah, ce păcat. De vreo trei săptămîni de cînd n-am mai văzut-o.

Rîdea ușor stînjenit:

— Mi-i tare dor de ea... Eh, dar nu-i nimic, poate ne vedem duminică...

A doua zi ne-am întors la Reghin. Acolo am aflat și povestea cicatricei dintre ochi, și a altor cicatrice ascunse sub veșminte. Incă în tren, îl întrebasem:

— Ce-i cu tăietura aia?

— Ei, m-au prins într-o seară pe drum și m-au bătut.

— Cine?..

— Păi, niște... dușmani.

Și rîse cam fioros:

— Las' că nu li-i moale nici lor...

Intîmplarea fusese mai cumplită decît voia Gălățan să mi-o arate; Petre Gălățan se-ntorcea într-o seară, în toamna anului trecut, de la Hodăi. Mai mulți țărani ceruseră înființarea unei colective și el se ocupa și cu această treabă; și lămurind și stăruind cum știe el printre oamenii de acolo, lucrurile s-au alcătuit că-n scurtă vreme, trecuse de șaizeci numărul familiilor ce semnaseră cereri de înscriere. Pe sub pădure, l-au atacat cîțiva haidăi cu ciomege și cuțite. Printre ei, Gălățan i-a cunoscut pe Căbuț și pe feciorul său. I-a doborît, apoi a fost și el pus la pămînt. L-au tosogit cu ciomegele, l-au frămîntat cu bocancii, l-au hăicuit cu cuțitele, apoi l-au dezbrăcat și l-au atîrnat cu capul în jos de un pom. Crezîndu-l mort, l-au și lăsat și au fugit.

Noroc că au dat de el niște trecători, care îi auziseră geamătul, l-au dus în grabă la clinică la Reghin. Acolo s-a trezit și-a apucat să geamă numele celor pe care i-a cunoscut dintre făptași, căzînd iarăși în nesimțire. A fost operat și cusut ca un sac, în șaptesprezece locuri. Peste trei luni s-a sculat din pat, iar după o lună de concediu s-a prezentat în fața primului secretar.

— Imi pare bine că te văd mare și tare, Gălățane. Hai!! Ce zici?

— Bine.

— Acum uite... ne-am gîndit să-ți dăm un sector mai ușor...

— De ce?

— Păi,...

— Ba . Eu tot acolo vreau.

Și s-a întors iarăși la vechiul său sector.

Cînd ne-am despărțit iar pentru cine știe cîtă vreme, aducînd eu vorba despre această poveste, Petre Gălățan mi-a spus:

— Vezi dumneata, — am și eu ca tot omul o ambiție, cum se zice. Vreau să văd gospodărie colectivă în Hodăi, orișicît s-ar zvîrcoli Căbuțeștii... De-aia trăiesc...

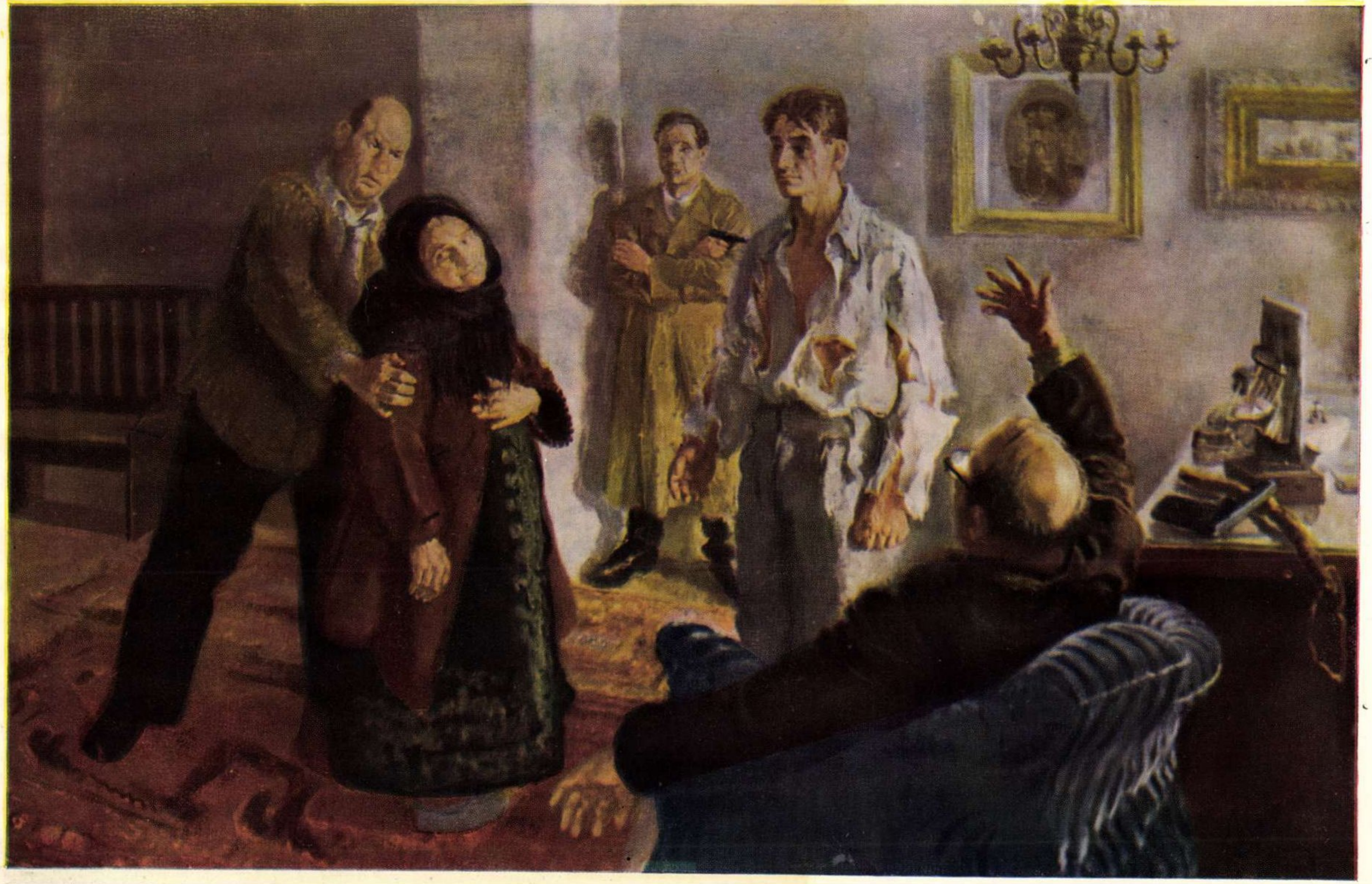

Mimi MAXY ŞARAGA

Ea nu-şi va trăda fiul (Lucrare distinsă cu Premiul de Stat pe anul 1952)

— Din colecţia Muzeului de Artă al R P R —

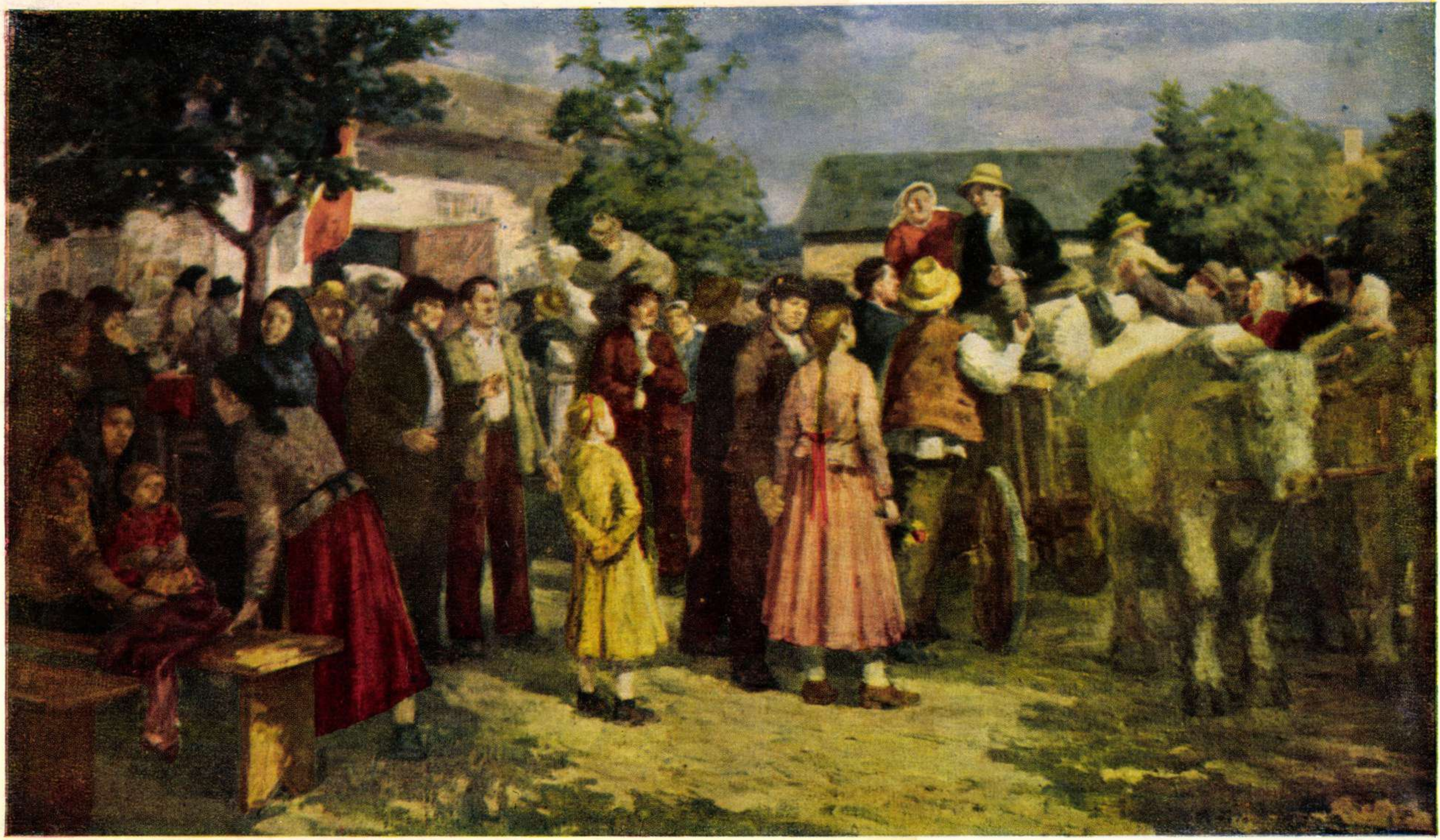

Petru FEIER

Distribuirea de avansuri la o gospodărie agricolă colectivă (1953)
— Din colecția Muzeului de Artă al R. P. R. —

In slujba vieții

— Convorbire cu academicianul prof. dr. C. I. Parhon —

Pe eminentul nostru om de știință l-am vizitat de curînd la Sinaia, în frumoasa vilă în care a locuit în timpul concediului său de odihnă. Ședea în grădină, într-un șezlong, și citea o carte groasă, pe coperta căreia am deslușit mai apoi, scrise în rusește, titlul și numele autorului. Erau Operele alese ale marelui psihiatru rus S. S. Korsakov.

Academicianul C. I. Parhon m-a primit cu căldura pe care o dă întotdeauna oamenilor și, așezîndu-ne la umbra unui copac, mi-a răspuns cu plăcere la cele cîteva întrebări pe care i le-am pus în numele cititorilor „Flacării". Iată...

Am dori să ne spuneți ceva despre principiile care călăuzesc azi știința noastră.

„Imi cereți să vorbesc despre principii... Vă pot vorbi despre unul singur. Căci unul singur este: punerea tuturor eforturilor și cuceririlor științei, în slujba omului. E un principiu nobil, care prin forța lucrurilor nu poate exista pentru știință decît într-o orînduire ea însăși înnobilată și salvată de nesocotirea omului, de exploatarea și asuprirea lui. Forța conducătoare în statul nostru e azi clasa muncitoare, în frunte cu partidul ei. Și cînd partidul are în centrul preocupărilor sale, omul cu nevoile lui materiale și culturale, e mai mult decît firesc ca la temelia științei noastre să stea principiul de care am vorbit.

Știți la ce mă gîndesc? Nu e exclus ca, exact în această clipă, la New-York, la Paris sau la Tokio, un ziarist să stea de vorbă cu un savant. Poate pe aceeași temă ca noi acum. Nu-i exclus. Dar exclus ar fi ca savantul de la New-York, Paris sau Tokio să poată arăta ziaristului o situație asemănătoare celei de la noi. Pentru că statul capitalist nu poate pune știința în slujba omului, ci numai în slujba exploatării, a distrugerii vieții.

Mulți ani din practica mea de specialitate mi i-am trecut pe vremea fostelor regimuri. Se cheltuiau averi pe banchete la care se vorbea sforăit despre „știința romînească", iar știința, biata știință, suferea alături de poporul măcinat de tuberculoză și pelagră.

Știința noastră de azi are sarcina uriașă de a recupera anii care-au ținut-o pe loc. Ea trebuie să înainteze voinicește. Și are toate posibilitățile să se achite de această sarcină. Partidul și guvernul îi creează condițiile necesare și zi de zi are alături știința sovietică, care-i dă cel mai puternic sprijin. Atunci cînd mergi astfel înainte, este cu neputință să nu ajungi la victorie."

Un aparat de conservare a virusurilor, realizat pentru prima oară în R.P.R. de către cercetătorii Institutului de Inframicrobiologie în colaborare cu cei de la Institutul de Fizică.

Ne-ați putea relata unele aspecte cu privire la condițiile de muncă și de trai create oamenilor noștri de știință?

„Voi vorbi întîi de trecut. Am cunoscut un bătrîn cercetător de știință. Pe marele nostru Victor Babeș. Ca să-și poată duce existența se zbătea din greu și se chinuia. Condusese Institutul de bacteriologie și anatomie patologică, dar pentru că gîndea îndrăzneț, fusese pensionat... Am cunoscut și alți îndrăzneți. Pe neurologul Gh. Marinescu, bunăoară. Pînă aproape în ultimii ani ai vieții nu a putut să intre în institutul care avea să-i poarte numele. S-a stins fără să fi avut niciodată putința să facă cercetări cu mijloace tehnice materiale pe măsura cunoștințelor și concepțiilor lui despre știință.

Acad. prof. dr. C. I. PARHON

Tinerilor noștri cercetători de astăzi nu le vine poate să creadă aceste lucruri. Locul frămîntării pentru existență din trecut, l-a luat frămîntarea creatoare din marile institute de cercetări, înființate în numai cîțiva ani. Institutul de Endocrinologie, Institutul de Cercetări Agronomice, Institutul de Inframicrobiologie, cel de Fizică, de Chimie, de Fiziologie și cîte altele...

Ni se pun la dispoziție în aceste institute mijloacele cele mai perfecționate, rezultate din ultimele cuceriri ale științei. Un exemplu îl oferă Institutul nostru de Endocrinologie. Un asemenea institut, bine conceput, bine organizat, nu putea funcționa fără să aibă diverse secții: clinică, anatomie patologică, biochimie, encefalografie și altele. Utilarea unor asemenea secții cerea investiții uriașe. Statul nostru le-a făcut. Și zilnic — pot spune zilnic — ni se dau alte ajutoare. Acum, bunăoară, se instalează, după ultimele date ale științei sovietice, o cameră pentru studiul reflexelor condiționate, pe baza cercetărilor marelui Pavlov. Exemple asemănătoare se pot da din toate domeniile științei.

Creșterea nivelului de trai al poporului este scopul principal al dezvoltării științei noastre. De aceea în sarcina tuturor oamenilor noștri de știință stă și grija pentru dezvoltarea științei agrotehnice. Chiar și noi — endocrinologii — dăm acum sprijin luptei pe frontul agriculturii. Institutului nostru i s-a pus la dispoziție pentru cercetări, un teren experimental pe care se fac studii interesante și cu rezultate îmbucurătoare. Am acasă, la București, pe biroul meu, cîteva spice de grîu tratate cu extracte de placentă. Sînt impresionant de mari și bogate, ca și căpățînile de floarea-soarelui tratate cu altă substanță hormonală animală — insulina. Asemenea lucruri se pot obține cînd științei i se creează condiții de dezvoltare.

Cînd vorbesc de condițiile de dezvoltare nu pot să nu mă gîndesc la posibilitățile largi pe care le au oamenii noștri de știință de a cunoaște și a-și însuși cuceririle științei sovietice. Nu pot uita cît de impresionați mi-au povestit membrii unui grup de oameni de știință care au vizitat nu demult Uniunea Sovietică, cele văzute acolo, faptul că li s-a indicat, fără nici o reticență, stadiul diverselor cercetări și metodele de lucru folosite.

Institutul nostru de Endocrinologie are o carte de aur. In ea sînt multe semnături și impresii lăsate de oameni de știință sovietici, printre care și aceea a profesorului chirurg Nikolaev, de la Institutul de Endocrinologie din Moscova. Cînd ne-a vizitat, el a discutat pe larg cu noi, numeroase probleme legate de intervențiile chirurgicale pe diferite glande și ne-a ajutat cu sugestiile sale.

Ce să mai vorbim despre felul în care sînt stimulați oamenii de știință, despre condițiile de trai ce li se creează. Chiar ziarele de azi publică comunicatul cu privire la acordarea Premiului de Stat al R.P.R. pentru lucrări deosebit de valoroase realizate în anul 1952. Sute și sute de mii de lei sînt acordate ca premii diferitor cercetători din toate ramurile științei. Printre ei mă număr și eu. Credeți-mă că sînt profund emoționat pentru cinstea și răsplata ce mi s-au dat. Aprecierea aceasta, răsplătirea morală și materială a eforturilor depuse, ne stimulează, ne fac să dăm poporului tot ce avem mai bun."

Cum s-a dezvoltat știința noastră în condițiile noi?

„E firesc ca în asemenea condiții știința să se fi dezvoltat și să progreseze iute și cu vigoare, așa cum se dezvoltă și progresează o plantă căreia i se dau toate elementele esențiale ale vieții. S-au făcut și se fac cercetări îndrăznețe. Impresionant este faptul că despre ele poți afla nu numai din dezbaterile Academiei, dar mai ales ducîndu-te pe diferite loturi experimentale agricole, în diferite spitale, în diferite institute și întreprinderi. Ce probează aceasta? Faptul că cercetările noastre nu sînt creații sterpe de turn de fildeș, nelegate de viață. Că, dimpotrivă, sînt legate de ea, și direct în sprijinul ei.

Despre succesele realizate? Ei, vedeți, convorbirea noastră este mult prea redusă ca timp pentru a le putea cuprinde. Mă pot referi însă la cîteva aspecte generale din domeniul științei medicale. Bunăoară la îndrăznețele operații pe cord care s-au făcut; la faptul că industria noastră de medicamente e în plină dezvoltare; la faptul că la Institutul nostru de Endocrinologie s-au făcut extracte din aproape toate organele sau țesuturile și experimentarea lor pe animale a dat rezultate frumoase. Unele din aceste extracte lucrează destul de asemănător în rezultate cu cele obținute de marele oftalmolog și biolog sovietic Filatov.

Asemenea cercetări și realizări în știința noastră ar fi fost în trecut de domeniul halucinației. Astăzi există aevea și ele se cheamă succese.

Deși în numai cîțiva ani de adevărată existență, știința noastră nouă a reușit să se facă apreciată peste hotare — mai ales în Uniunea Sovietică și în țările surori — ca o știință care are ca scop suprem: omul și viața lui fericită."

Colectivul de chimie industrială al Academiei R.P.R. a dobîndit însemnate succese în cercetările întreprinse în domeniul sintezelor organice, coloranților și medicamentelor. In fotografie: aspect dintr-unul din laboratoarele de cercetări.

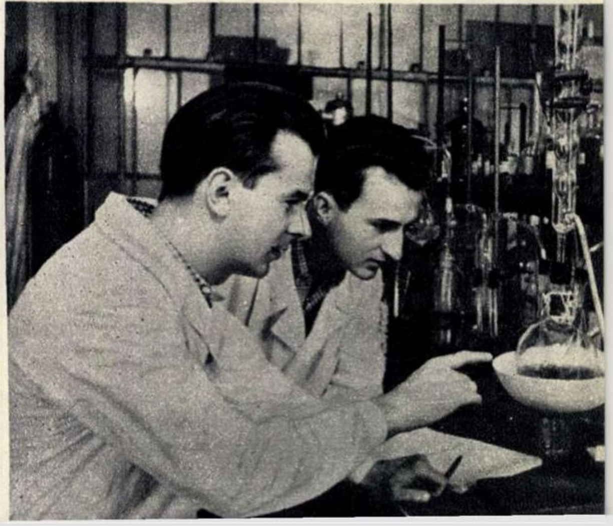

Pe urmele ELIBERATORILOR

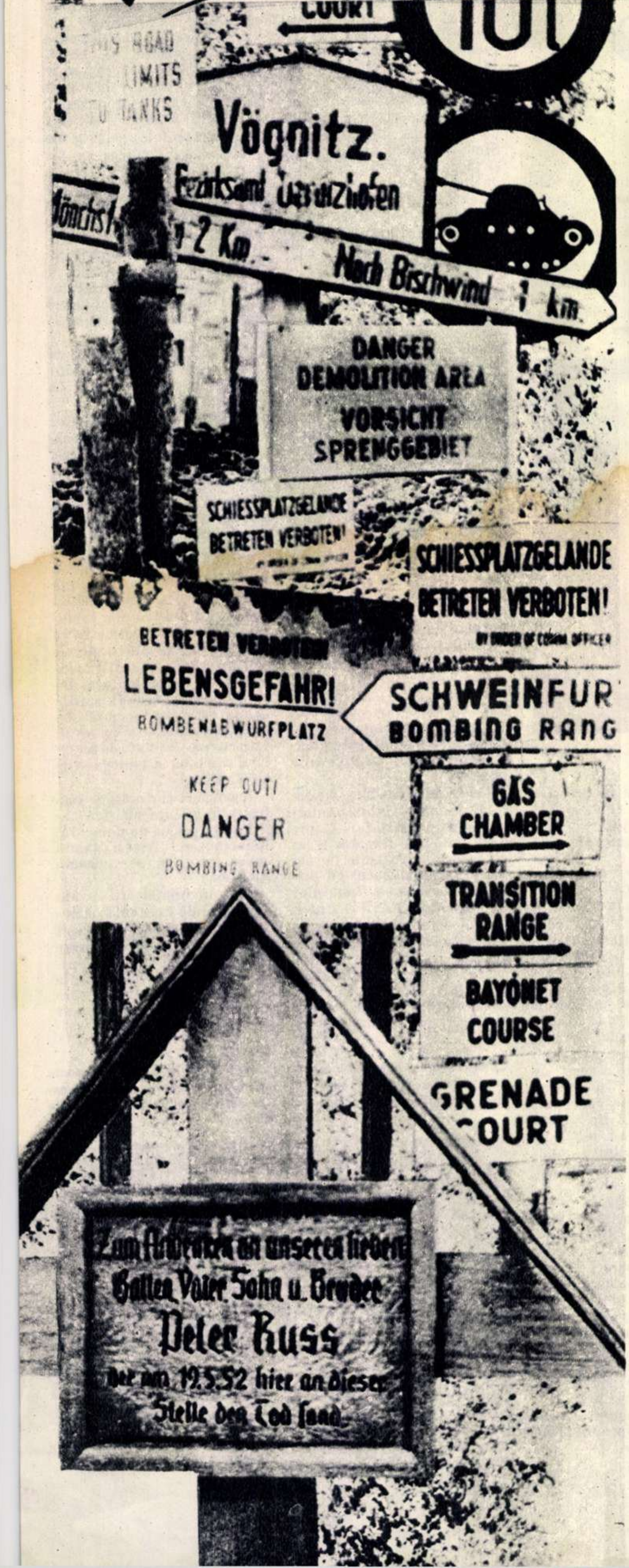
COURT
THIS ROAD
LIMITS
TO TANKS
Vögnitz.
Bezirksamt Gerolzhofen
2 Km
Nach Bischwind 1 km
DANGER
DEMOLITION AREA
VORSICHT
SPRENGGEBIET
SCHIESSPLATZGELANDE
BETRETEN VERBOTEN!
SCHIESSPLATZGELANDE
BETRETEN VERBOTEN!
BY ORDER OF COMM. OFFICER
BETRETEN VERBOTEN
LEBENSGEFAHR!
BOMBENABWURFPLATZ
SCHWEINFUR
BOMBING RANG
KEEP OUT!
DANGER
BOMBING RANGE
GAS
CHAMBER
TRANSITION
RANGE
BAYONET
COURSE
GRENADE
COURT
Zum Andenken an unseren lieben
Gatten Vater Sohn u. Bruder
Peter Russ
der am 19.5.52 hier an dieser
Stelle den Tod fand

Sînt zece ani de cînd au debarcat în Normandia. Atunci și-au zis „eliberatori". La început lumea i-a crezut. Curînd însă vest-europenii și-au dat seama că, în ce privește o serie de aspecte ale vieții sociale, îndeosebi acela referitor la „independență", nu s-a schimbat mare lucru. Au plecat hitleriștii, au venit yankeii. Țările respective au rămas ocupate. Indiferent dacă cutreieră străzile Parisului sau ale Romei, bulevardele Londrei sau cartierele ruinate ale Berlinului occidental, indiferent dacă face acest lucru într-o limuzină elegantă, într-un jeep sau pe jos — yankeul privește în jurul său plin de sine, cu dispreț și apreciază totul în dolari. Cînd se află între patru pereți — fie că aceștia sînt ai unui local de noapte sau ai unei autorități de stat, el își instalează comod picioarele pe masă și poruncește. Ocupanții civili se amestecă fără multe formalități în viața statului respectiv, schimbă guverne, numesc miniștri și adulmecă necontenit după afaceri.

In țările în care au pătruns „eliberatorii" yankei, popoarele îi numesc simplu: „ocupanții".

Yankeii sînt de felul lor lăudăroși. Uneori se laudă pentru a intimida, alte ori pur și simplu din prostie. Revista americană „United States News and World Report" suferă și ea de boala lăudăroșeniei. Un acces al acestei boli s-a manifestat într-unul din ultimele sale numere pe anul 1953, cînd a publicat o hartă pe care stătea scris: „Soldații americani servesc în 63 de țări în afara hotarelor patriei"... „In prezent se află peste graniță mai mulți soldați americani decît avea întreaga armată americană cu patru ani în urmă."

Ocupanții americani se laudă cu cotropirea țărilor străine. Ei nu privesc însă în sufletele oamenilor simpli din țările asupra cărora este proiectată umbra dominației americane. Pentru oamenii simpli din aceste țări, de la Atena la Paris, de la Roma la Seul, de la Tokio la Manilla, ocupantul american întruchipează înrobirea, jaful, asuprirea.

Pretutindeni unde și-au făcut apariția, yankeii au fondat cîte o „mică America".

La Versailles mișună americanii. Aci auzi vorbindu-se mai des englezește decît franțuzește. Turcia a devenit și ea o „mică Americă". Americanul Clarence Randall a ajuns chiar să întocmească pînă și proiectele de legi aduse în discuția Medjlisului (parlamentul turc).

Iar Germania occidentală, regatul revanșardului Adenauer, cu greu mai poate fi deosebită de Texas. Să ne amintim numai de „operațiunea Sparkler". In 1947, ocupanții americani au efectuat o percheziție în masă în întreaga zonă americană, confiscînd bijuterii în valoare de 700.000.000 dolari. Tehnica lui Al. Capone nu-i vizibilă?

←

Pretutindeni în Europa occidentală ocupantul american își face simțită prezența. La tot pasul întîlnești felurite inscripții, care întregesc decorul pregătirilor războinice. In partea de jos a fotografiei, inscripția de pe mormîntul unui țăran german ucis de ocupanții americani.

Poliția americanizată a monarho-fasciștilor greci s-a dovedit a fi un bun elev. Iat-o la lucru împrăștiind cu apă și bastoane de cauciuc — întocmai ca la Washington, New-York, Chicago, sau alte orașe americane — o demonstrație a studenților greci care cer înapoierea insulei Cipru, Greciei.

Ani mulți la rînd americanii au căutat să convingă popoarele că sînt niște veritabili „filantropi". Au lansat „planul Marshall" cu aerul unor oameni care se sacrifică pentru omenire. Dar falsul a ieșit la iveală. Pentru unii, însă, prea tîrziu. Căzuseră în plasă. Guvernarea clericală a atras Italia în brațele pofticioase ale Wall-Streetului. Efectul? Ni-l înfățișează revista italiană „Notizie Economiche", care a publicat recent o hartă intitulată: „Harta repartizării mizeriei pe diferite regiuni ale Italiei". Putem citi: „Regiunea care are cele mai multe familii de cerșetori este Calabria, unde se numără în total 19.600 familii care cerșesc, adică 37,7 la sută din locuitori". Mai sînt și alte date

Remilitarizarea cît mai rapidă a Japoniei este scopul urmărit de ocupanții yankei în această țară. Pentru echiparea armatei japoneze, al cărei efectiv se va ridica în cursul anului acesta la 164.500 oameni, Camera Reprezentanților din Statele Unite a alocat peste 500 milioane dolari. ↓

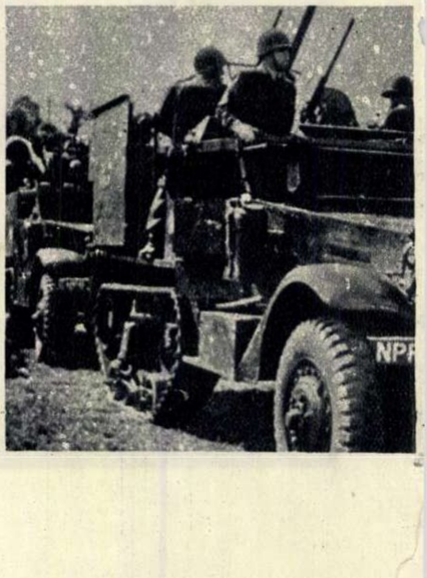

americani

Pe străzile Parisului, ca și în porturile italiene, la Bonn, ca și la Atena, aceeași aroganță a yankeului în uniformă, care se consideră stăpînul milioanelor de sclavi europeni.

Sfat atlantic sub comanda generalului americane Gruenther. Se iau hotărîri cu privire la Italia. Ocupantului puțin îi pasă de părerea guvernului din Roma. Gruenther ordonă, iar subalternii săi „atlantici" sînt obligați să execute...

Cîțiva din milioanele de șomeri flămînzi ai Italiei. Acești oropsiți ai soartei au înțeles demult că între suferința lor și jugul dominației americane există o strînsă legătură.

interesante pe această hartă: 19.000 de cetățeni din Neapole nu au locuințe și sînt nevoiți să locuiască în peșteri și grote, ca și strămoșii lor din străvechi ere geologice. In schimb, ocupanții trăiesc cît se poate de bine și se simt ca acasă. Un grup de marinari americani a pătruns în biserica Maddona delle Grázie și și-au însușit un număr de statuete pentru a le trimite în America drept „souvenir"... Alți marinari au dat buzna în biroul teatrului San Carlo din Neapole și l-au transformat în closet... Curat „rasă superioară"!

Franța a căzut și ea în plasa „filantropiei" dolarului. Drept rezultat a fost inundată de consilieri (citește ocupanți) americani, iar industria națională (de avioane, automobile, cinematografică etc.) a fost sugrumată. Finanțele țării au ajuns într-o situație dezastruoasă. N-a trecut mult și „filantropii" de peste ocean au azvîrlit masca. Ziarul new-yorkez „Daily News" a scris: „Dacă Franța are nevoie de bani, de ce n-ar vinde Statelor Unite insulele Guadelupa și Martinica? A-i acorda bani pe degeaba înseamnă a crea un precedent prost". Și pentru a nu crea acest precedent, americanii s-au instalat în coloniile franceze și mai ales la Paris.

Dacă s-ar aduna laolaltă faptele care reflectă suferințele oamenilor simpli din țările ocupate de americani, s-ar realiza un uriaș tablou al mizeriei, o frescă a durerii și necazurilor fără număr.

Scria un ziar japonez — ziarul burghez „Asahi" — că a crescut extraordinar numărul tinerilor „care se grăbesc să moară". Oare de ce crește numărul sinuciderilor în Japonia și în alte țări cotropite de yankei? O fi de vină „starea psihică anormală" sau „dragostea nefericită" cum încearcă să ne convingă „Asahi"? Nimic din toate acestea. Nu dragostea e de vină că oamenii trăiesc și mor în mizerie, acolo unde ocupantul american a pus piciorul.

Cînd la Essen patriotul Philip Müller a fost ucis, oamenii simpli din Germania occidentală știau că viața acestui tînăr a fost curmată din ordine americane. Cînd în închisorile italiene au fost întemnițați partizani învinuiți de a fi ucis fasciști, oamenii simpli din Italia știau că la mijloc este vorba de interesele americane. Cînd într-o temniță aducătoare de moarte a fost azvîrlit patriotul grec Manolis Glezos, cel care în zilele războiului a smuls în plină zi drapelul hitlerist de pe Acropole, oamenii simpli din Grecia știau că guvernanții de la Atena îndeplineau o poruncă a stăpînilor lor americani.

In urmă cu vreo trei ani revista ultrareacționară „Collier's" a publicat o hartă pe care oamenii nu o pot uita:

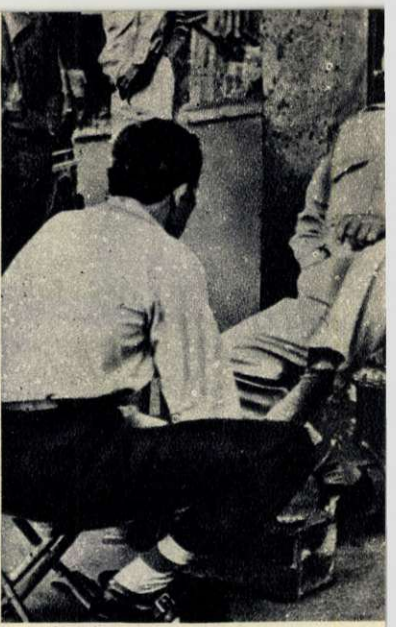

Silueta unui ocupant american proiectată asupra țărilor din răsăritul Europei ce și-au cucerit prin luptă libertatea. Acestea au fost și sînt visurile stăpînilor de trusturi de peste ocean. Ei vor să-și întindă „lumea" lor putredă și sîngeroasă. Dar una sînt visurile și alta este realitatea. Popoarele au grijă să scurteze din ce în ce mai mult labele pe care monopoliștii americani le-au întins spre a sugruma omenirea.

M. RAMURĂ

PAPAGALUL DEMAGOG

de Dimos RENDIS

Cînd papagalul a-nvățat să spună:
„Frați muncitori !"
S-a și văzut triumfător la urnă
Votat de mii și mii de-alegători.

„Voi ști să profesez democrația,
Dar nu mă voi strica cu monarhia;
Partidul meu, agraro-muncitor,
Va face progresism-conservator".

Deci gulerul pestriț și-a camuflat,
O veche salopetă a-mbrăcat...
Și-nchiriind o brișcă mai de țară,
A mers la o-ntrunire populară.

Umflat — mă rog! — în propriile-i pene
C-un teanc de manifeste subțiori,
Urcă tribuna, ca un Demostene,
Și vocea lui tună:
„Frați muncitori !"

Mulțimea începu să strige: „Ura!"
Il luă pe sus; cîțiva i-au dat și flori;
Era la paroxism temperatura...
Atunci el repetă:
„Frați muncitori !"

Aplauze continuară furtunoase,
Dar papagalul nostru-atît știa.
Rumoarea așteptării tot creștea,
Căci oratorul... terminase...

Nu-i de mirat că la așa final,
Din penele-i smălțate și lucioase
Puține au rămas pe papagal.

In romînește de
Vasile CAMBITZI

Cu ochii adevărului

Impresiones de mi viaje a Rumania
...UZE BELGES
VOUS PARLENT
DE LA
...UMANIE NOUVELLE
Yvonne and François Frisch-Urbany
Sommer im Neuen Rumänien
...umanian ...Summer
LUDWIG RENN
Vom alten und neuen Rumänien
ILS ONT VU LA ROUMANIE NOUVELLE

Am dinainte-mi un teanc de cărți și broșuri, în limbi străine, semnate de oameni care ne-au vizitat țara în anii aceștia, și care descriu și povestesc simplu și direct „ce au văzut cu ochii lor", adevărul de care s-au convins prin contactul nemijlocit cu viața cetățenilor din Republica Populară Romînă.

Dintre multele mărturii, îmi atrage atenția cartea (frumos tipărită de editura progresistă londoneză Lawrence & Wisart,) scrisă de romancierul Jack Lindsay în colaborare cu savantul Maurice Cornforth. Autorii au intitulat-o *„Vară romînească"* (Rumanian Summer) și au împărțit-o în zece capitole, dintre care trei se ocupă de minoritățile naționale. Scriitorul s-a preocupat de problemele generale, istorice și culturale, în vreme ce dezvoltarea politico-economică a statului nostru democrat-popular l-a interesat mai ales pe omul de știință.

In ultimul său roman „Primăvară trădată" (*Betrayed Spring*) apărut anul trecut, eminentul prozator și poet englez vorbește pe larg despre luptele actuale ale clasei muncitoare din Anglia cu dușmanii înveterați și trădătorii năzuințelor poporului englez. In același an, trecînd de la climatul britanic din „Primăvara trădată", la peisajul țării de democrație populară din „Vară romînească", autorul constată, cu simpatie și admirație, realizarea visului secular de libertate și bunăstare al poporului romîn care construiește bazele socialismului.

... In mijlocul Europei se află unul dintre statele cu cel mai mic teritoriu din lume, vestigiu al marelui ducat de Luxembourg, astăzi inclus în planurile războinice ale imperialismului american. Locuitorii acestei țări se află mai de mult la discreția cruciaților imperialiști ai minciunii. Cu toate acestea, în Luxembourg, ca pretutindeni, oamenii cinstiți, care privesc lumea cu ochii adevărului, susțin, cu forțe mereu sporite, lupta lor nobilă. De la anotimpul luminii se revendică și titlul cărții de o sută de pagini pe care Yvonne și François Frisch-Urbany au scris-o la Luxembourg, după o călătorie în țara noastră. Cartea se cheamă *„Vară în noua Romînie"* (Sommer im Neuen Rumänien) și conține o prezentare de ansamblu, ce se încheie cu un capitol despre semnificația zilei de 23 August, (la festivitățile căreia autorii au participat, acum doi ani, la București).

Cartea scriitorului suedez Henry Peter Matthis (*„Rumänska Rikedomar"*) stăruie mai ales asupra vieții noastre culturale. Ceea ce l-a impresionat îndeosebi în țara noastră pe acest oaspe scandinav a fost repeziciunea cu care valorile culturale au devenit un bun al maselor populare. Volumul, apărut la Stockholm, (Arbetarkulturs Förlag, 1952), începe cu un esseu despre Eminescu, îmbogățit cu trei zeci de strofe din diferite poezii ale marelui nostru clasic, tradus de autor în suedeză.

In cuvinte de călduroasă prețuire față de munca pașnică a poporului romîn grăiesc și mărturiile membrelor unei delegații de femei suedeze care ne-a vizitat țara, doi ani după călătoria lui H. P. Matthis. Autoarele broșurii *„Rumänska Folkrepubliken"*, sînt muncitoare, funcționare și gospodine. Observațiile lor se referă la realizările statului nostru democrat-popular în domeniul prevederilor sociale, culturii și sporturilor și cuprind date concrete, culese de autoare în diferite centre muncitorești. O lucrare monografică mai amplă, apărută tot la Stockholm, cu același titlu și redactată de publicistul Sven Landin, face o prezentare geografică, istorică și politică, bine documentată. urmată de traducerea integrală a Constituției R.P.R. Interesul de care se bucură realitățile din noua Romînie în țările nordice se vădește în broșura publicată la Oslo de membrii unei delegații muncitorești norvegiene care ne-a vizitat țara acum doi ani. Acești oaspeți, sosiți dintr-o țară supusă acțiunii de acaparare politico-economică a potentaților dolarului, își informează concetățenii de cele văzute în mijlocul unui popor liber care își construiește pașnic fericirea.

Una dintre problemele ce par să intereseze în cel mai înalt grad pe călătorii sosiți din țările capitaliste este aceea a prevederilor sociale. Mai ales la acestea se referă broșura profesorului Juan Enrique Kusnir (*La Medicina y los ninos en el socialismo*, Ed. Senvero, Buenos Aires, 1954) și *„Impresiile de voiaj din Romînia"* ale muncitoarei metalurgiste Sara Llanes, delegata Uniunii Femeilor din Argentina la Congresul Popoarelor pentru Pace, din decembrie 1952. Comparînd situația grea din țara ei de origine, cu noul făgaș pe care înaintează țara noastră iubitoare de pace, muncitoarea argentiniană declară că se înapoiază în patrie cu convingerea că vine dintr-o lume în care „fiecare se simte un ins util umanității" și că va lupta pentru ca oamenii să se simtă și în țara ei la fel.

Despre viața nouă a țărănimii muncitoare din țara noastră, scriu cîțiva publiciști francezi, pe marginea monografiei *„Două sate romînești"* (Deux villages roumains) prefațată de Bernard Paumier, agricultor, fost deputat în Adunarea Națională franceză. Această broșură, editată de asociația „France-Roumanie", studiază dezvoltarea satelor Fîrtățești din regiunea Pitești și Sălciile din regiunea Ploești, în care există gospodării agricole colective.

In ce privește mărturiile călătorilor francezi, îmi atrage atenția un titlu care ridică problema schimburilor culturale internaționale: *Cultura franceză în Romînia nouă* (La culture française dans la Roumanie Nouvelle), de Joseph Ducroux. Broșura e prefațată de d-na F. Seclet-Riou, o pedagogă cu renume. Demonstrînd cu datele unui lung repertoar bibliografic ce produse „culturale" se difuzau înainte de 23 August 1944 în Romînia și de cîtă justă prețuire se bucură azi adevărata cultură a poporului francez în R.P.R., autorul salută fierbinte revoluția culturală ce se desfășoară cu succes la noi, sub semnul păcii și prieteniei între popoare.

Dacă oaspeții țării noastre, veniți din țările mai îndepărtate, privesc în cărțile lor, dintr-un punct de vedere în care primează dorința de a se informa în general și asupra modului de viață din țările în care deține puterea poporul muncitor, mărturiile oaspeților din țările de democrație populară sînt alt fel însuflețite. Cartea scriitorului slovac Andrei Plavka, intitulată *„Primăvara Romînească"* (Rumänska Jar) e străbătută de simpatia caldă a unui prieten apropiat, căruia calea pe care pășește țara vecină nu-i este necunoscută. Este primul mare reportaj despre R.P.R. al unui scriitor din Cehoslovacia. iar autorul a putut aprecia victoriile gloriosului nostru deceniu, fiindcă a vizitat Romînia și înainte de 23 August 1944, în perioada „curbelor de sacrificiu" și a marilor greve muncitorești de-acum douăzeci de ani.

O interesantă comparație între trecutul și prezentul Romîniei prin prisma unui observator străin, este și cartea autorului german Ludwig Renn *„Din vechea și noua Romînie"* (Vom alten und neuen Rumänien). Ilustrată de Martin Hänische, ea este rezultatul unei recente călătorii de studii în țară la noi. Cartea e împărțită în trei părți, urmărind dezvoltarea istorică a țării după cum arată subtitlurile: 1) Sclavi și șerbi 2) Imperialiștii împotriva Romîniei și 3) Romînia de astăzi.

Tabloul luptelor duse de clasa noastră muncitoare condusă de Partid, pentru eliberarea de sub străvechea asuprire, este zugrăvit de acest prieten german al poporului nostru, cu o mare și sinceră căldură.

Am trecut în revistă doar cîteva dintre cărțile și broșurile ai căror autori ne-au privit țara cu ochii adevărului și au spus adevărul, atunci cînd s-au întors la ei acasă. De-a lungul veacurilor au străbătut meleagurile patriei noastre mulți călători străini, care, plecînd, au scris și ei ce au văzut. Cineva a și strîns unele dintre aceste scrieri, alcătuind un fel de istorie a Romîniei pe temeiul spuselor acelor uimiți trecători. Ar fi plină de învățăminte o recapitulare măcar a unora dintre acele trecute mărturii de mirare, spaimă și revoltă față de starea locuitorilor acestor pămînturi, stare care a dăinuit aproape neclintită pînă acum un deceniu. Fiindcă, alăturînd acele cărți despre vremurile apuse, acestor cărți de astăzi, ce ne umplu sufletul de îndreptățită încredere și mîndrie, putem înțelege mai adînc giganticele prefaceri istorice la care am luat și luăm cu toții parte în acești ani glorioși.

Mihnea GHEORGHIU

JUAN ENRIQUE KUSNIR
LA MEDICINA Y LOS NINOS EN EL SOCIALISMO
LA VIE EN MARCHE DANS LA ROUMANIE NOUVELLE
DEUX VILLAGES ROUMAINS
SALCILE
PRESENTES PAR L'ASSOCIATION "FRANCE ROUMANIE"
RUMÄNSKA FOLKREPUBLIKEN
Reisenotizen aus der Volksrepublik Rumänien
Vi så det nye ROMANIA

File dintr-un vechi carnet de campanie

Versuri de Victor TULBURE

CEL CARE NU VROIA SĂ MOARĂ

1941 — 1944

Flăcăul ghintuit în fiare
Avea doar douăzeci de ani.
Venea din rădăcini amare
De aspre neamuri de ciobani.

Destule ploi i-au plîns pe frunte,
Destule vînturi l-au zbicit.
Iz proaspăt aducea de munte,
De frûnză şi de cîmp cosit.

Acolo-n înălţimi sihastre
Cu vulturii şezu la sfat.
Stingher, de multe ori, sub astre,
Vorbea cimpoiu-i fermecat.

Răbojul lui crestat în scoarţă
Atîtea-avea şi el de spus!
...Cum se lua cu urşi la harţă,
Cum lupi, cu bîta, a răpus...

Iubirea-n suflet învăscută
Îl dogorea cu flăcări vii.
Cu mîna streaşină făcută
Privea, adesea, spre cîmpii.

Visa un colţ tihnit de luncă...
O casă mică... un copac...
Iubita-l aştepta de pruncă
Robind la curte de conac.

Şi poate i-o fi spus s-adaste
Un an... ori doi... Cum i-o fi spus
Cînd vremea a venit, la oaste,
Din satul lui să fie dus!

Stăpînii l-au trimis să lupte.
N-aveau destul pămînt şi cer.
Flămînd era, cu haine rupte,
Cu faţa vînătă de ger.

Văzu cum mamele-şi smulg părul,
Cu pruncii-n pîntec sfîrtecaţi.
Cumplit văzu el adevărul
In ochi de groază-nlăcrimaţi.

Văzu cum stepe-s pîrjolite
De crunte fiare de oţel.
Sărac era dar — pasă-mi-te —
Ce căuta prin stepă el?

Ai lui trudiră viaţa-ntreagă
Sub bici, cu jugul pe grumaz.
Decît în prunci plăpînzi să tragă
Mai bine-n domni el ar fi tras.

Acel ce nu vroia să moară
Pentru boieri, pentru stăpîni,
S-a-ntors în satul lui, în ţară,
Şi arma şi-o zvîrli din mîini.

Dar urma i-au cules jandarii
Şi iată-l ferecat, închis.
Trei zile fu zdrobit cu parii,
Iar într-a patra l-au ucis.

Cel care nu vroia să moară
Muri la douăzeci de ani.
... Venea de undeva, din ţară,
Din aspre neamuri de ciobani.

Acolo-n tristul corp de gardă
Pe cel ucis noi l-am văzut,
Zăcea răpus de vergi şi joardă,
Zăcea încremenit şi mut.

Şi viaţa ne-a părut deşartă
Cînd stingerea sună tîrziu.
Şi perna ne-a părut că-i piatră,
Şi patul ne-a părut sicriu...

Şi nimeni n-a putut să doarmă
Ci am gemut, ne-am zvîrcolit...
... Întîia noapte de cazarmă
Ne-nfipse-n inimi un cuţit.

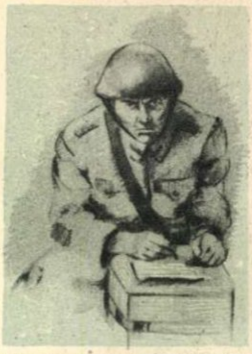

CARNETUL DE CAMPANIE

1944 — 1945

Carnetul vechi ascuns în ladă
Timp îndelung a stat uitat.
L-ai scris alături de grenadă,
L-ai dus în haina-ţi de soldat.

Aduni în regăsite file
Atîtea gînduri la un loc,
Din vremea cînd, în nopţi şi zile,
Ai stat în linia de foc.

L-ai scris cînd te tîrai pe stîncă
Bătut de grindină şi vînt.
Carnetul tău miroase încă
A praf de puşcă şi-a pămînt.

Sînt paginile la-ntîmplare
Cînd nu ştiai: eşti viu ori mort.
Le-ai scris în grea încăierare
Ori în bordei, sub foi de cort.

Şi multe file poate-s şterse,
Doar ne-a plouat de-atîtea ori
Pîndind pe umede traverse
Să dăm asaltul gării-n zori.

Şi cîte-o filă poate-i ruptă
Se-ntîmplă ce să te mai scuz!
Zdrobit te-au scos atunci din luptă,
Din groapa neagră de obuz.

Carnetul l-ai purtat cu tine
Pe front, în umedul tranşeu.
De-atîtea ori părtaş la bine,
Părtaş de-atîtea ori la greu.

Păcat că bietele cuvinte
Nu pot cuprinde tot ce vrei,
Dar scrie cum îţi vine-n minte.
E timpul firul să-l reiei.

Inscris va sta-n letopiseţe
Tot focul anilor de-atunci.
Plecaţi pe carte o să-nveţe
Grămada ce-o veni de prunci.

Să fie, dar, şi-aceste file
O pildă mulţilor urmaşi.
De măreţia-acelor zile
Să afle tinerii ostaşi.

INAINTE DE LUPTĂ

De la un om la altul ne tîrîm
Pîndim tăcuţi poziţia abruptă.
Sub liziera deasă de salcîm
Veghem culcaţi în linia de luptă.

Cu paşi subţiri, prin Ţara Nimănui,
Gătită iese luna la plimbare,
Căzu o stea. A mea? A ta? A cui?
De ce ne-apasă-această întrebare?

Secundele se scurg atît de rar!
Mai picotim, mai tresărim pe arme.
O, fruntea asta, dată parcă-n var,
A cîta noapte e de cînd nu doarme?

Curînd va-ncepe crîncenul alai,
Luci-vor printre flăcări baionete
Şi zorii se vor sparge-n evantai,
Şi-n jerbe de obuze şi rachete.

Poate cădea-vei, suflete, răpus.
Tu sînge, te vei scurge în ţărînă.
Hai să ne spunem, dar ce avem de spus
Cît timp ne este încă arma-n mînă.

Ai, suflete, puţine amintiri
Nici n-ai avut cînd să-ndrăgeşti o fată
Şi nu cunoşti sfioasele priviri,
Nici strîngerea de mînă tremurată.

Privelişti sînt pe care nu le ştii,
Poteci mai sînt nestrăbătute încă.
Mai sînt atîtea flori şi bucurii...
Izvoare sînt ce n-au ţîşnit din stîncă.

Rămîn cîntări, ce nu le vei cînta.
Nerăsfoite cărţi, rămîn cu vraful.
Ce tînăr pleci! Parcă-i păcat aşa
Să pleci, lăsînd în urmă-ţi numai praful.

După furtuni cînd vezi un curcubeu,
Cînd după nopţi se-arată dimineaţă,
Este firesc să-ţi vină foarte greu
Să te desparţi de tot ce-nseamnă viaţă.

Dar împlinind cu cinste un soroc,
Spălînd obrajii care lăcrimară,
Tu ştii că azvîrlindu-te în foc,
Din temelie schimbi o nouă ţară.

Şi bine ştii că, cei ce-n urmă vin,
Ţi-or mulţumi în ceasurile toate,
Că au pe masă pîine şi au vin,
Că-n pace traiu-şi duc şi-n libertate.

CU TOATE ARMELE

...Noi n-am dormit în noaptea ceea
Ci fiecare am vegheat,
Cu sete ne-am săpat tranşeea
Cum niciodată n-am săpat.

Ştiam că va veni vîlvoarea,
Că tunul alt fel va vorbi.
Plutea în aer aşteptarea
Şi a venit rîvnita zi.

Părea că aerul n-ajunge
Că-i cerul prea apăsător.
Şi iată: soarele străpunge
Al beznei zid ucigător,

Să-şi dea robia ţării duhul,
Katiuşele vuiesc cumplit.
Impurpurat e-ntreg văzduhul,
E răsăritul rumenit.

Străvechi zăvoare sar în lături,
Se surpă ziduri. Gratii cad.
Cu sovieticii alături
Incepem luminosul vad.

Pe tancuri cîntă libertatea,
Sub tancuri scapără scîntei.
Se năruie în praf cetatea
In care-au huzurit mişei.

Ca milenara socoteală
Necruţători s-o împlinim,
In veacul tînăr dăm năvală,
Cu toate armele izbim!

Patriei

de Tiberiu **UTAN**

In noi lumina e curată,
Şi focul inimii e sfînt;
Te vrem bogată, fericită,
Te vrem pe veci de neînfrînt.

De-ar fi pe toţi ca să ne numeri,
Pe cei la sînul tău crescuţi,
O, Patrie, – am fi atîţia
Cîţi brazii tăi pe falnici munţi.

Puternic braţul ni-i.
Partidul
Ne-ndrumă paşii tinereşti.
El – mintea noastră luminată,
Stegarul ţării strămoşeşti.

Ne prinde-arípi închipuirea,
Şi plăsmuieşte cum vei fi
Cînd toate gîndurile noastre
S-or preschimba în fapte vii.

Muncim din zori pe şantiere,
In fabrici şi pe arături;
Se-nalţă-ntineriţi Carpaţii
Rotind privirile-mprejur.

Şi, liniştiţi, adorm spre seară,
Cu fruntea-n perină de nori,
Căci ştiu fruntariile tale
In straja mîndrilor feciori;

Căci ştiu că-i steaua fără moarte
Pe turle-nalte, în Kremlin,
De strajă păcii-n lumea-ntreagă
Şi anilor frumoşi ce vin.

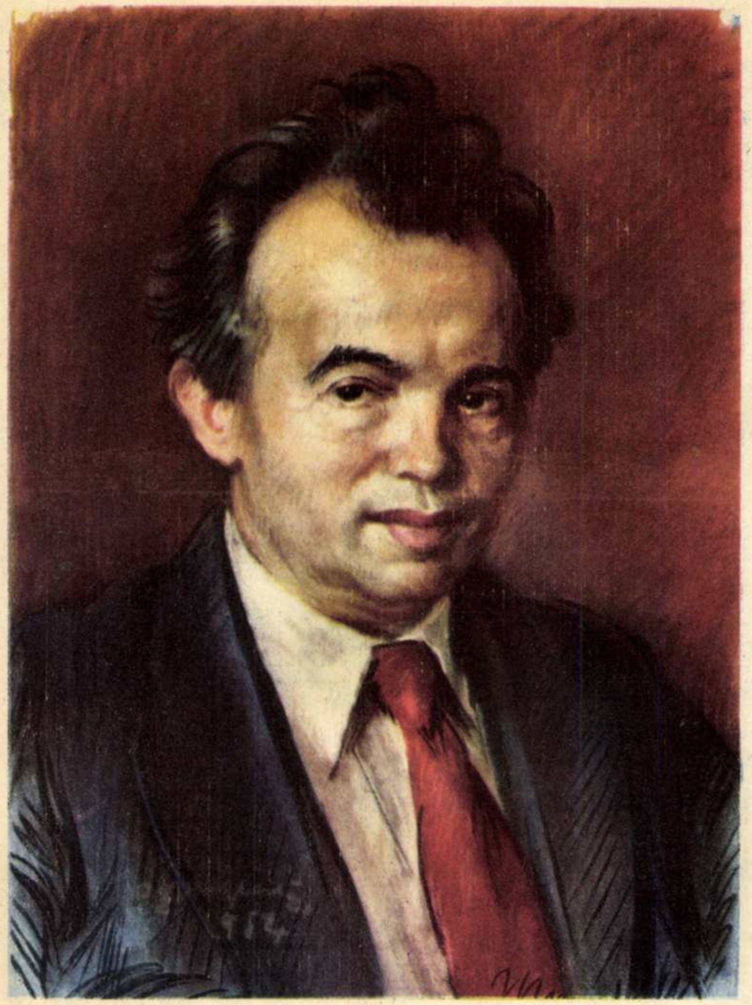

MIHAI BENIUC.
secretar al Uniunii Scriitorilor din R.P.R., laureat al Premiului de Stat, decorat cu Ordinul Muncii cl. I.

pastel de OCTAVIAN ANGHELUŢĂ.

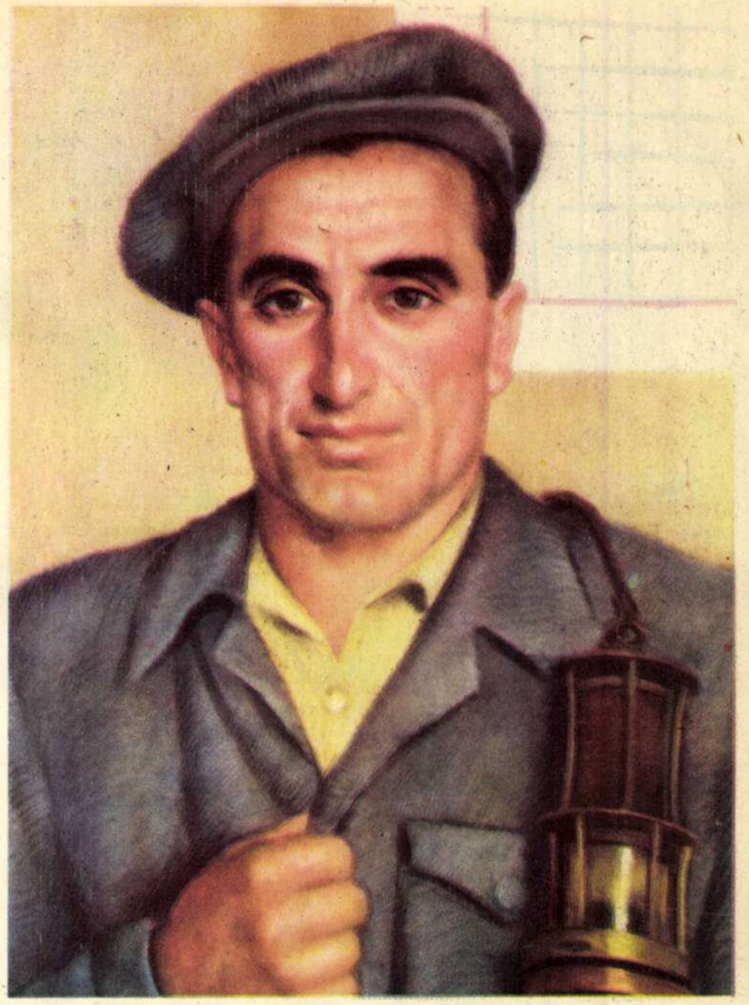

KOPETIN GEZA.
şef de brigadă la mina Jieţ-Lonea, deputat în Marea Adunare Naţională, decorat cu Ordinul Muncii cl. I.

pastel de ADINA PAULA MOSCU

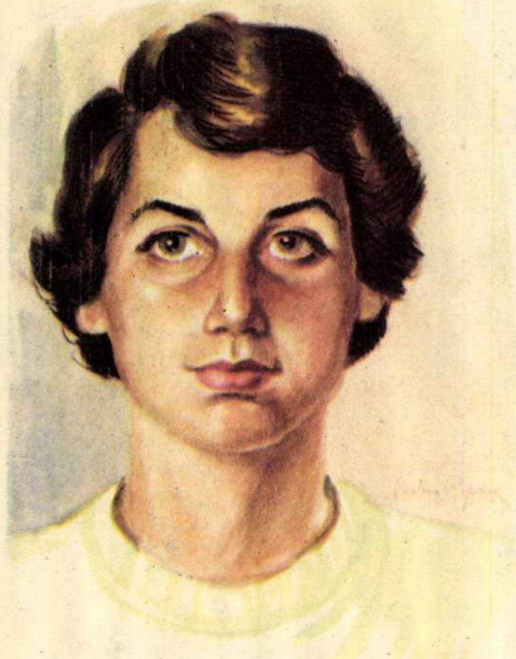

ELENA LEUŞTEAN.
maestră a sportului din R.P.R., clasată pe locul al V-lea la Campionatele mondiale de gimnastică desfăşurate în anul acesta la Roma.

pastel de JUSTINA POPESCU.

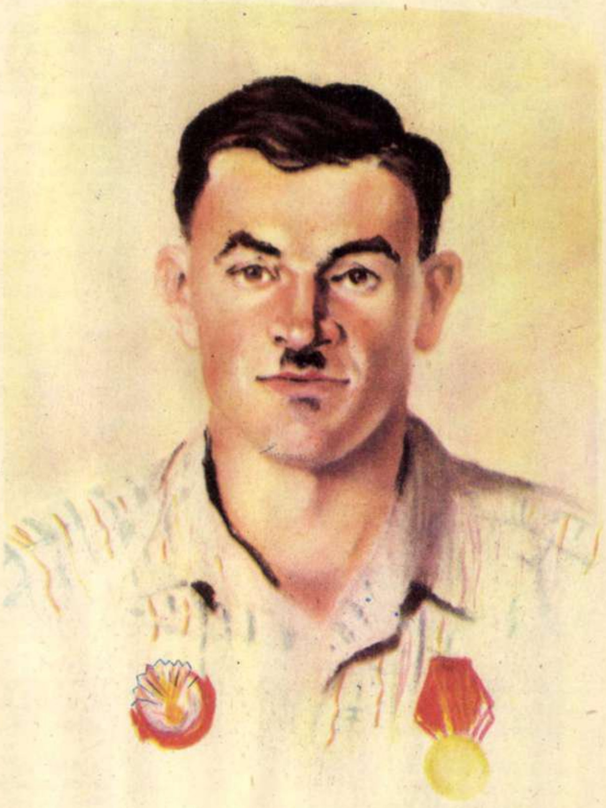

LUDOVIC VARGA.
colectivist din comuna Borş, satul Sîntăul Mare, regiunea Oradea, decorat cu Ordinul Muncii cl. III-a pentru obţinerea de recolte bogate.

pastel de TIA PELTZ.

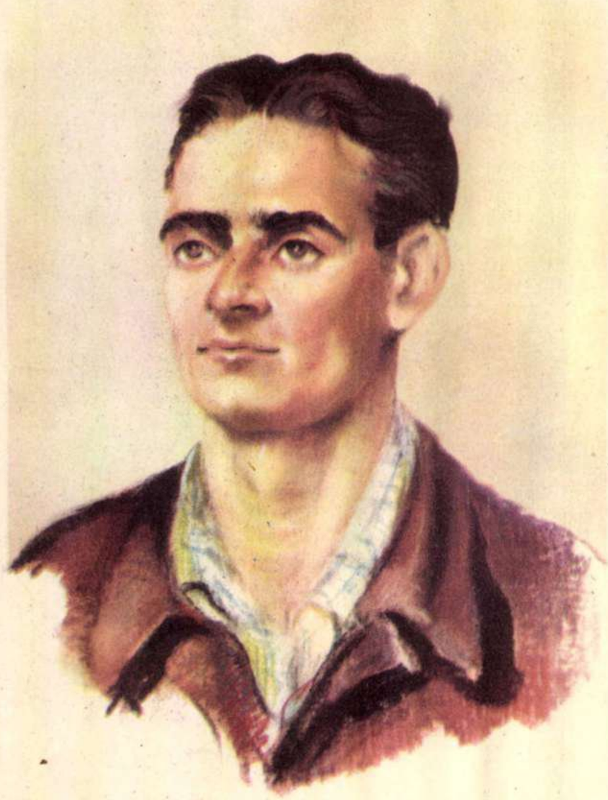

VASILE BENEA.
prim furnalist la Combinatul Siderurgic-Reşiţa.

pastel de TIA PELTZ.

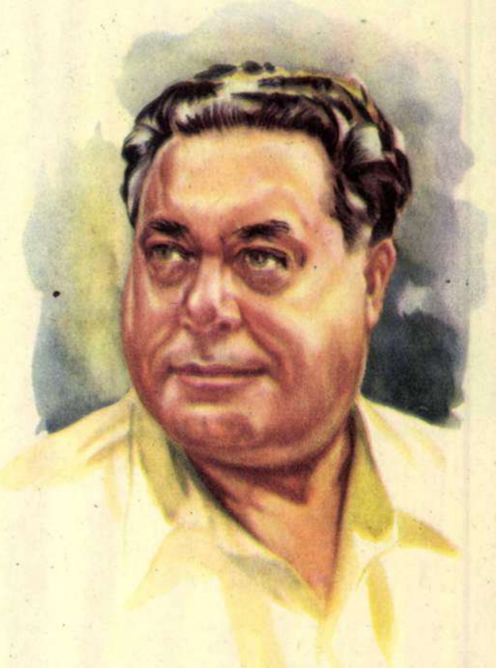

AL. GIUGARU.
artist emerit al R.P.R., decorat cu Ordinul Muncii cl. II-a, laureat al Premiului de Stat.

acuarelă de N. POPESCU.

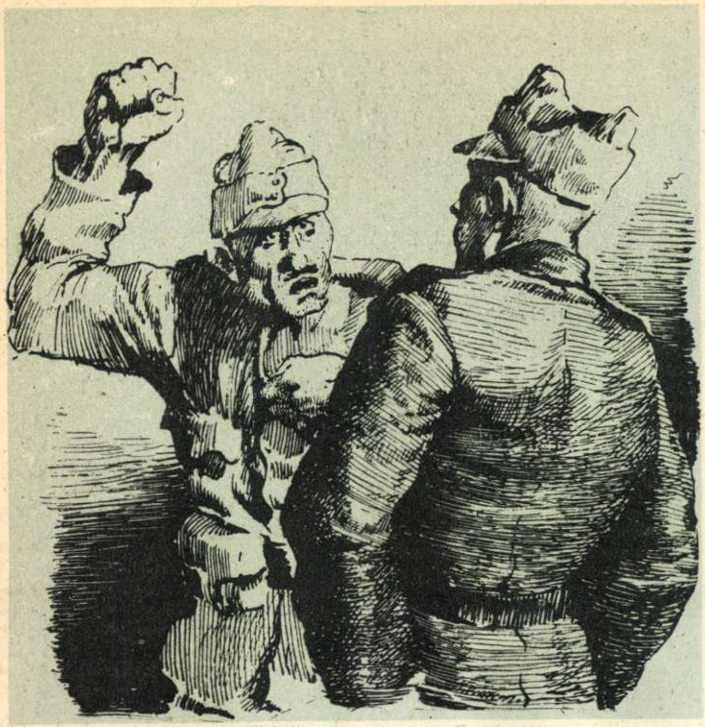

Ilustrație la „Cîțiva pumni"

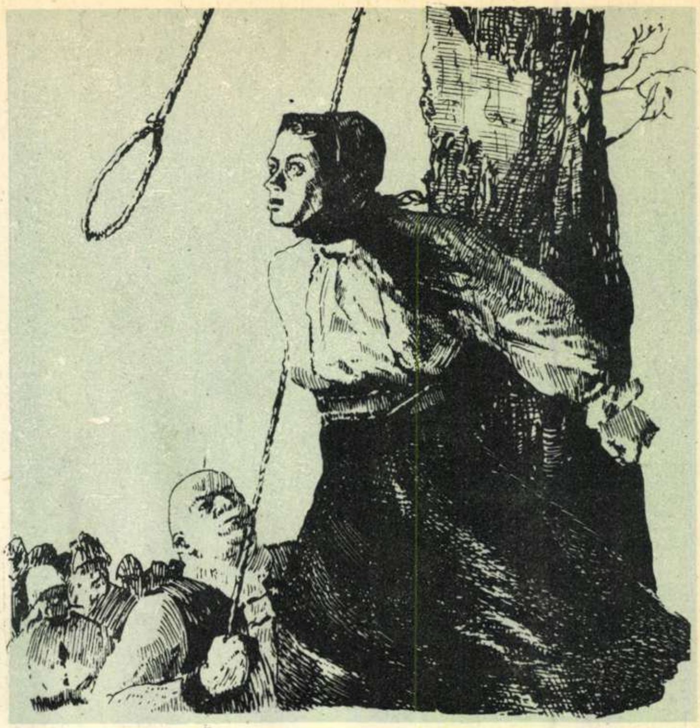

Ilustrație la „O istorie de de mult"

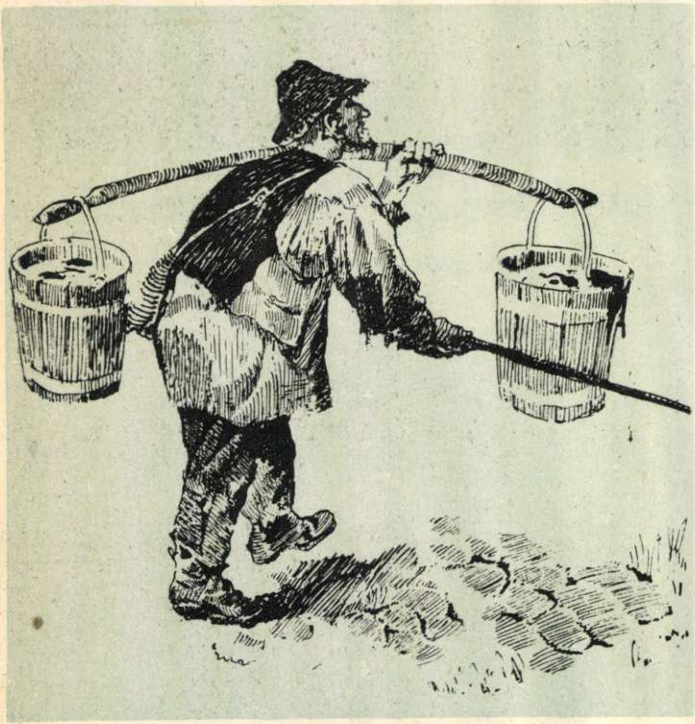

Ilustrație la povestirea „Orb sărac"

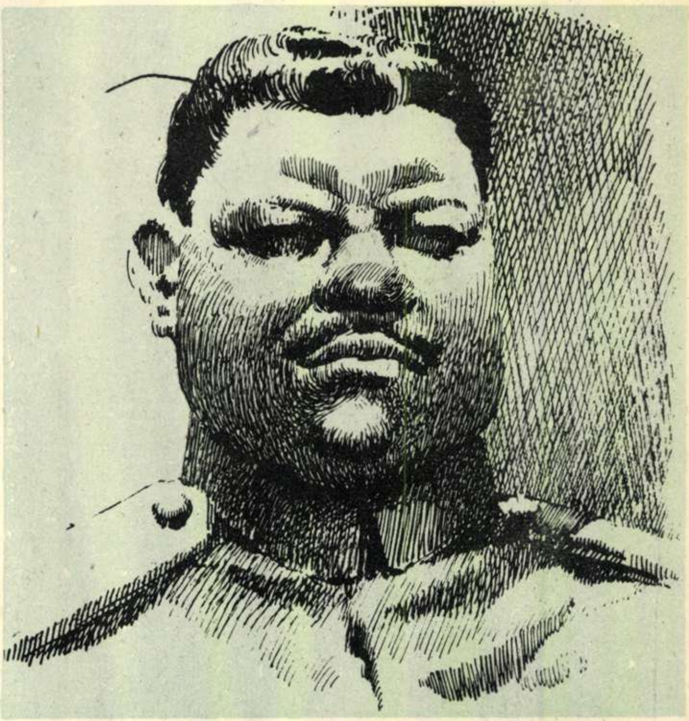

Ilustrație la „Căpitanul Manoilescu"

În cinstea zilei de 23 August, a apărut în Editura Tineretului volumul „ISTORISIRI VECHI ȘI NOUĂ", o culegere de schițe și nuvele ale maestrului Mihail Sadoveanu. Publicăm pe această planșă cîteva din ilustrațiile la acest volum, ale pictorului Jules PERAHIM, laureat al Premiului de Stat, ilustrații prezentate la Expoziția Grafica 1954, deschisă în sala Dalles, cu prilejul Decadei manifestărilor culturale în cinstea zilei de 23 August.

ZILE de VARĂ la PALAZU

Pauza de prînz. Agitatorii citesc ediţia specială a gazetei de perete.

Fapte interesante, pline de dramatism, pot fi întîlnite oriunde, în freamătul marilor oraşe, ca şi în aparenta linişte a unui sat izolat. Ele pot fi obiectul unor piese, nuvele, poeme, romane. Să-mi dai voie, cititorule, ca în reportajul acesta să urmez legea alcătuirii unei piese: cadrul (care va ţine loc şi de prolog), prezentarea eroilor şi cîteva momente.

...Un sat dobrogean aşezat pe malul Sutghiolului. Uliţe largi, cu copaci puţini, cu praf mult, tăpşane largi pe care poposesc vitele. Casele scunde, pătrate, albe, sînt acoperite cu ţiglă, şindrilă, şi pe alocuri cu stuf; multe din ele au antenă de radio şi lumină electrică.

Palazul Mare era înainte un sat locuit în majoritate de germani şi tătari. Era un sat sărac, cu oameni săraci. Afară de cele două crîşme, puţine case erau învelite cu altceva decît cu stuf. Vite în curţile gospodarilor aflai rar. Doar cîte o capră scofîlcită. Casele—părăduite. Satul avea aspect de loc pustiit. Petrecerile erau rare, făcute parcă cu teamă şi păreau mai de grabă parastase. Plutea un aer trist. Pămînt nu prea aveau oamenii. Partea leului din ogorul satului era împărţită între patru moşieri, dintre care Josiman şi Vasiliu aveau conace în bună regulă şi sute de hectare. Şi pentru că apropierea de oraş era un bun prilej de afaceri, moşierii, secondaţi de cei doi crîşmari, jupuiau cît îi ţineau puterile pe ţăranii săraci, care, prin munca lor, asigurau zarzavaturile şi carnea, laptele şi brînzeturile, vîndute în oraş cu cîştig bun pentru stăpînii satului.

In 1940, germanii, aflaţi pe meleagurile acestea de cînd hăul, au primit ordin de la ambasada hitleristă să fie „patrioţi" şi să plece în „euhre liebe Heimat". Cît de fericiţi au fost în „patria lor iubită" au dovedit-o scrisorile trimise şi în care se jelea pînă şi mizeria pe care au lăsat-o în urmă.

Au venit apoi colonişti romîni, macedoneni, romi a căror viaţă pînă la 23 August 1944, nu s-a deosebit de loc de cea a înaintaşilor lor. Reforma agrară din 1945 a fost prima cotitură în traiul celor din Palazu, iar gospodăria colectivă cea de a doua.

... Pe locul unde este astăzi sediul gospodăriei era cu patru ani în urmă un loc părăginit, imens, pe care era doar o căsuţă cu o cameră. Afli azi aci grajduri de sute de vite şi porci, fermă cu mii de păsări, saivane de oi, magazii etc. Totul a fost făcut din temelii. Colectiviştii — goi şi flămînzi pînă mai ieri — şi-au construit şi renovat casele şi multe dintre case au crescut cu cel puţin o cameră. Din gospodărie fac parte peste nouăzeci la sută din locuitorii satului. Colectiviştii au lumină electrică, apă, canal, porci, vaci — iar unii din ei — reşouri electrice şi aragaz. Cînd, duminica, Bănică Marin îşi bea laptele, ascultînd muzica de la radio, spune pe bună dreptate:

— Ştii, nu e de loc rău fără boieri!

... Şi acum cîţiva dintre eroi

Gheorghe Bileca e preşedintele gospodăriei colective. Un bărbat înalt, voinic, bine clădit, frumos, tipul omului de la munte. Cu toate că Bileca a trăit mare parte din viaţa lui în stepă, el este şi rămîne un om de la munte. Născut în munţii Macedoniei, Geogea are privirea ascuţită, scăpărînd de energie şi vitalitate, sîngele fierbinte şi iute... E în stare să muncească şi să petreacă trei zile şi trei nopţi fără întrerupere şi să rămînă totuşi cu mintea limpede şi cu puterile proaspete. Îi place munca, o caută, e mereu în continuă fierbere şi nu-i scapă aproape nimic din complicatele probleme ale gospodăriei. Ţine la bunurile gospodăriei cu patima avarului şi

Comisia de întreceri a venit la brigada I-a. Brigadierul Florea Popescu arată care este situaţia la aria sa, mersul dezmiriştitului şi al strînsului furajelor.

AESAJ
PRIETENI

Publicăm mai jos o poezie și scrisoarea pe care am primit-o din partea poetului ecuadorian Eugenio Moreno Heredia, care ne-a vizitat țara cu prilejul celui de al IV-lea Festival Mondial al Tineretului lumii, ținut în București în 1953.

Dragi și neuitați tovarăși,

Vă trimit un poem despre București în care am pus toată dragostea mea pentru acest oraș, pe care nici nu vă închipuiți cît de mult îl iubesc. In acest oraș m-am simțit un om cu adevărat fericit. In Ecuador lucrurile stau cu totul alt fel. Sînt mîndru totuși că eu și tovarășii mei avem mîngîierea de a lupta pentru ca într-o zi Ecuadorul să ajungă o patrie de asemenea fericită, o țară în care omul să fie mulțumit și mîndru de existența sa pe pămînt. Primiți împreună cu poezia toată afecțiunea pe care sufletul meu o nutrește pentru patria voastră fericită, pe care eu o iubesc atît de mult.

E. Moreno H

Cuenca-Ecuador, aprilie 54

Bucureşti

București, mai dă-mi, mai dă-mi o dată
Limpezi raze din lumina ta,
Dimineți ce fac în piept să-mi bată
Chiar și azi, fierbinte, inima.
Dă-mi și cerul tău cu porumbei,
Bucuria de a da binețe
Tuturor prietenilor mei
Care fremătau de tinerețe.
Dă-mi cîntarea lacurilor tale,
Fă-mă fericit ca să fiu iarăși
Ca atunci cînd colindam agale
Străzile cu minunați tovarăși.

Noaptea asta-i surdă, ca de piatră...
Ostenite pleoapele se lasă...
Și de-aici, de pe străbuna vatră,
Din Ecuadorul meu, de-acasă,
Pasul meu parcă străbate iar
Străzile și parcurile tale...
Poate vîntu-adie prin frunzar
Ori prin trandafiri cu moi petale...
Noaptea cum o fi pe-acolo, oare?
Poate Margareta stă mereu
Pe o bancă, sub a nopții boare.
Stă cu ochii-nchiși cum stau și eu..

București, cît ai făcut să-mi fie
Omul drag, viața, pacea dragă
Și-ai făcut pe veci să-mi fie mie
Dragă omenirea asta-ntreagă!
Astăzi vreau să știu mereu de soarta
Prietenului negru din Maroc,
Prietenul din Indii cum trăiește
Ori Galina cea cu păr de foc
Care a venit din Stalingrad,
Toate sufletele simple care,
Bucureștiule, tu mi le-ai dat
Și-au făcut să cred cu-nflăcărare
In al omului măreț destin
Și-au făcut să nu mă simt stingher
Ci viața s-o trăiesc din plin...

București, cînd trist voi fi cîndva,
Sufletului mi-oi deschide ușa
*Și din suflet voi cînta „Katiușa" *)*
Ori vreo doină de prin țara ta...
Și veni-va bucuria-n val
Cum venea atunci la Festival.

Cuenca — Ecuador, 1954

In romînește de **Aurel COVACI**

---

*) Este vorba de cîntecul sovietic „Katiușa" pe care poetul îl cunoștea într-o traducere spaniolă și pe care-l fredona mereu pe străzile Bucureștiului. (N. T.)

---

le vrea sporite cu orice preț. Din pricina aceasta sare uneori peste cal și caută să stabilească pentru produsele gospodăriei prețuri cam ridicate. Cîteodată se încinge din te-miri-ce și îi sare țandăra. Uneori încearcă să-și impună punctul de vedere fără prea multe discuții. Așa cum e, oamenii îl iubesc și spun despre el „Geogea al nostru".

... Florea Popescu, brigadierul de la întîia, e un om scund, slăbuț, cu umerii înguști și aplecați, de parcă ar sta o greutate pe ei. E moale și îngăduitor. Se mișcă printre oameni cu teamă. Cu toate că brigada lui este fruntașă în campania de recoltare, nu are încredere în forțele sale și nici în ale brigăzii. Felul său de a se purta își are pricina în sărăcia lucie în care s-a zbătut ani de zile. Florea a fost cel mai sărac om din sat. Și din pricina aceasta îi e încă teamă că nu poate avea autoritate în fața oamenilor și nici nu caută să și-o cîștige.

... Anton Tincu, brigadierul de la a doua, este cu totul opus lui Florea. E și el mic de stat, dar e vînjos, plin de energie și de ambiție. Bun organizator, meticulos, autoritar și puțin prea încrezător în forțele sale. Are o mare putere de muncă. Colectiviștii îl iubesc și-l stimează pe Toni, cel mai tînăr dintre conducătorii gospodăriei. Conferința pe țară a U.T.M., l-a ales pe Tincu membru al C.C. al U.T.M.

Eroi sînt încă mulți — aproape fiecare dintre colectiviștii din Palazu. Fiecare dintre ei, cu calitățile și păcatele sale, poate fi foarte bine eroul unui reportaj, al unei schițe sau al unei piese, fiindcă e un om trăit în mijlocul unor realități de o deosebită forță și frumusețe.

Episodul I

Am ajuns în Palazu într-o sîmbătă, în faptul serii. Soarele, obosit, roșu de efortul unei zile de arșiță, se pierdea încet la orizont, cufundîndu-se în apele oțelii ale mării. Văpăile se prelingeau peste Sutghiol, cuprindeau vilele albe ale Mamaiei și mîngîiau ușor malul dinspre Ovidiu.

Satul nu se pregătea să doarmă, tălăngile nu sunau în liniștea serii și nici cîinii nu lătrau răsleți. Era o forfotă ca de început de zi. Palazul se pregătea de petrecere. In seara aceasta se sărbătoreau 4 ani de viață ai gospodăriei colective și totodată, începerea treierișului. Pînă pe la 11 seara au venit mai mult tinerii. Neînțelegînd să-și piardă vremea, ei începură să danseze. Mai tîrziu s-au strîns și familiștii și petrecerea se încinse zdravăn. Cum petrec oamenii la Palazu? Așa cum pot petrece oamenii veseli, pe care necazurile nu-i mai strîng de grumaz: dansează, beau cîteva halbe mai mult decît de obicei, cîntă. Femeile mai vîrstnice șed la mese sau la colțuri și-și vorbesc. Nevasta lui Ghiță își laudă aragazul, a lui Culețu — reșoul electric. Plopeanu, puțin băut, vrea să-i spună inginerului neapărat în seara asta, care-i situația cartofilor de vară. Din sala de dans se furișează spre ghiol cîteva perechi, să admire oglindirea lunii în apă.

Stau într-un colț și privesc revărsarea de cîntec și tinerețe, petrecerea plină de farmec și pitoresc a „minorităților orientale", cum zice Bileca, președintele gospodăriei. Sînt aici nu numai romîni, ci și macedoneni, tătari, turci, greci, romi, ba chiar și cîteva familii de germani. Pitorescul nu-l dau costumele, pentru că afară de femeile de romi, cu fustele largi și înzorzonate, restul toți sînt îmbrăcați orășănește; el izvorăște din amestecul de graiuri, din cîntecele molcome cu tînguiri orientale, din dansurile cînd domoale, cînd repezi pline de sentimentalism și pasiune. Abia se stinge în burduful acordeonului melodia sacadată a geamparalelor, că țîșnește un cîntec macedonean în care e vorba mereu de același „gioni picurar", păstorul tînăr și voinic, după care tînjesc „mușatele". Și apoi, la lumina alburie a zorilor, un grup de romi joacă un „ca la ușa cortului", secondați de aplauzele ritmice ale celorlalți, menite a ține loc tradiționalei tamburinci. Orele trec, zorile apar, soarele se înalță și nimeni nu se îndură să părăsească petrecerea. Nimeni nu e obosit, de parcă atunci s-ar fi pornit chiolhanul. Doar o ușoară răgușeală a vocii și o roșeață nefirească a feții arată că de fapt s-a jucat și s-a băut din plin.

Așa petrec cei din Palazu: din plin. Se dăruiesc dansului și petrecerii cu patimă, în aceeași măsură cu care se dăruiesc muncii. Pare că din oamenii aceștia se revarsă izvoare uriașe de energie ce nu se irosesc niciodată. E atîta năvalnică bucurie și forță în oamenii aceștia, că, privindu-i, îți crește încrederea în propria ta făptură.

Episodul II

Peste lanuri bătea vîntul. Sălbaticul, gingașul, bunul, hulitul vînt de stepă. Pe bolta sinilie se destrămau nori de vată. Călcînd apele ghiolului, vîntul s-a pripășit în coroanele copacilor, le-a supus și apoi a început să zburde liber peste cîmp, plecînd lanurile, biciuind fețele și piepturile oamenilor. Desfășurate pe cele 1200 de hectare ale gospodăriei, brigăzile începură seceratul grînelor. Intîi orzul, apoi grîul, secara și ovăzul. La brigada I-a lucra combina. Secerătorile-legători și cele simple secerau spicele cu repeziciune.

In zilele acelea legătorii s-au întrecut pentru grabnica strîngere a snopilor. Inceputul l-au făcut tinerii din brigada II-a, Tudor și Florica Culețu, Elisabeta Bujicu și alții. Și-au ales fiecare cîteva șiruri și au pornit. In prima zi nu s-a trecut de trei sute de snopi, pentru ca a doua zi să se ajungă la trei sute douăzeci și cinci. Tinerii erau mîndri, pînă într-o seară cînd brigadierul Tincu i-a anunțat că au fost întrecuți de tușa Dumitra, care legase în acea zi trei sute șaizeci de snopi. Tinerii au rămas uimiți. „Femeia asta care se apropie de 60 de ani e mai vrednică și mai iute decît noi? Se poate să fim așa învinși? Nu se poate!" De aceea au prins să lucreze mai iute. Dar degeaba: tușa Dumitra era mereu înaintea lor.

Părinții-s la muncă, copiii la cămin. După cîteva ore de joacă, nu strică o baie

Dumitra Vasilescu este una dintre cele mai harnice femei din gospodărie. De la lucru nu lipsește și nici nu se tîrguie cu brigadierul pentru munci mai bine plătite. Lucrează oriunde cu aceeași vrednicie și voie bună pe care le-a dovedit și în zilele secerișului. Căldura mare din cursul zilei usca snopii și legatul era anevoios. Intr-o seară, după o zi întreagă de muncă, tușa Dumitra și cu Mihai Bogaenco și-au făcut socoteala: noaptea snopii se leagă mai ușor și primejdia scuturării boabelor e mai mică. Ce-ar fi să rămînă peste noapte la lucru? Și au rămas. Cînd, dimineața, brigada a venit pe miriște, Dumitra strînsese 740 de snopi, iar Mihai 515, realizînd 5,84 zile-muncă și, respectiv, 4,30.

Recordul snopilor strînși a revenit însă brigăzii I-a. Vica P. Nicola a legat și clăit 500 de snopi, iar Marin Dănciulescu 400, în 10 ore.

Toni Tincu n-a fost prea mulțumit.

— Uite ce-s în stare molîii de la întîia.

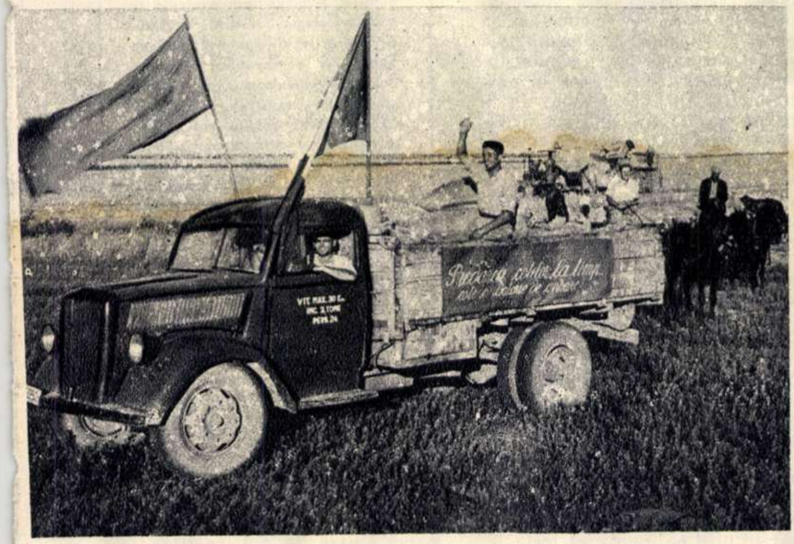

Chirilă, șoferul gospodăriei, e mîndru. Lui îi revine cinstea să ducă primii saci produse la baza de recepție.

Dar ori cît s-au străduit, peste „molîi“ n-au putut trece.

Episodul III

In primele zile de la începerea secerișului, pe carnetele brigadierilor erau trecuți mulți prezenți. La fiecare brigadă 45 pînă la 52 de brațe de muncă zilnic, ceea ce înseamnă 85-90%. Pe la 10 iulie situația s-a schimbat. La brigăzile II și III numărul prezențelor a scăzut la 36 pînă la 30. Lipseau mai cu seamă femeile — și nu dintre cele cu greutăți acasă. Pricina? Palazu e lîngă Constanța.

Mai cu garnițele cu lapte, mai cu sacii de zarzavat, unele femei luau drumul orașului, lipsind de la cîmp. Așa se întîmplă cu Constanda Jianu, Liza Culețu, Elisabeta Dima și altele, care în gospodărie au lucrat doar 2-3 zile-muncă. Alte femei zic că sînt bolnave, că n-au putere sau că nu le lasă inima să-și dea copiii la creșă cum e soția lui Nuri Ismail. Pentru ele, ca și pentru soții lor, au apărut la gazeta de perete niște versuri usturătoare care au făcut ocolul satului, țintuindu-i așa cum li se cuvine unor astfel de oameni:

Mai sînt unii ce muncesc
Și veniturile nu le cresc
Toată ziua se sfădesc
Dar motivul nu-l găsesc
Aștia sînt acei ce lasă
Nevestica lor acasă,
Soarele să n-o pîrlească,
Vîntul să n-o înnegrească
Zău, de ce s-o chinuiască?
Muncește omul de zor
Toamna n-are nici-un spor.
Ei pot spune: „ce-i cu asta?
Noi așa iubim nevasta!“
De acord sîntem cu toți,
Dar trăi așa, nu poți!

Și versurile satirice sînt bune, dar și mai bună ar fi o muncă politică intensă dusă de consiliul de conducere și prin organizația de bază. Or, munca politică e cam slabă. Și pricina nu e greu de găsit: multe din femeile care lipsesc sînt soții sau rude apropiate ale tovarășilor din conducerea gospodăriei. Și atunci degeaba plîngerile că sînt puține brațe de muncă și tot zadarnică e munca de lămurire din moment ce lipsește exemplul personal. Lipsa brațelor de muncă a contribuit la întîrzierea clăitului, greblatului miriștii și la începerea treierișului.

Episodul IV

Peste cîmp înaintează domol o șaretă croită strîmb. Este „mașina“ președintelui. In fiecare zi Bileca face o raită pe la brigăzi. Cele constatate sînt discutate seara împreună cu brigadierii. Sîntem cu o zi înaintea începerii treierișului. Cum era și firesc, primul drum a fost la arii. Treierișul nu poate începe dacă aria nu e organizată. La brigada întîia nu erau aduse butoaiele cu apă. Dar lucrul cel mai grav se petrecea la batoză. Tractoristul Lazăr încerca să aranjeze sita cu... un clește de cuie.

— Bine, frate, mă mir că nu lucrezi cu bețișorul! îl mustră Bileca. De ce nu folosești scule potrivite?

Tractoristul, un lungan sfios, îl privi mîhnit.

— Păi, n-am, tovarășe președinte. Nu mi-a dat din stațiune nici o sculă, nici un șurub de rezervă, nici o șaibă.

Și după o pauză:

— N-avem nici motorină.

Bileca își înăbuși o sudalmă.

— Păi, bine, măi fraților, cu așa ajutor din partea S.M.T.-ului o să treierăm în septembrie. Tovarășe Florea, — se întoarse președintele către brigadier — mîine dimineață la 4 să fie căruța pregătită să aducă motorina.

Cînd ajunse la tabăra tractoriștilor, Bileca avu un nou prilej să se supere pe S.M.T.-Valul lui Traian. De la brigadier află că a doua zi combina urmează să fie luată de la Palazu.

— Așa, pe neanunțate? — se înfurie președintele. Voi vă jucați cu noi, măi fraților? Știți foarte bine că am lăsat grîul necosit, ca să-l taie combina. Voi călcați contractele și angajamentele în picioare?

— Cu mine degeaba vorbiți, răspunse brigadierul. Am primit o dispoziție, o execut.

— Ai dreptate, se potoli Bileca. O să vorbesc eu cu directorul.

Se urcă în șaretă și porni peste miriști. Pe alocuri, în special acolo unde a întors combina, rămăseseră postețe de spice în picioare și multe răsturnate pe jos. Iși notă în carnet:

Seara, după orele de muncă, brigadierul zootehnic Petre Culețu, aduce ultimele știri colectivului de redacție al foii volante, pentru ediția de a doua zi.

„Să punem cosași la noapte, dacă-i lună, sau mîine, și să sporim greblele. De criticat brigadierii. Vinovaților să li se impute“.

Episodul V

In ziua de 22 iulie a început treierișul grîului. In magazia gospodăriei mai era grîu din recolta anului acesta, recoltat de combină. El mai trebuia însă vînturat și necesita încă vreme îndelungată. Colectiviștii voiau să înceapă treierișul, pe de o parte să nu întîrzie recoltarea, iar pe de alta, să predea cît mai repede cotele de grîu din sămînța curată și de bună calitate.

Știind că munca politică a fost slabă pînă acum, Niculae Purcea, secretarul organizației de bază, venit proaspăt de la o școală de trei luni, a început să dea imbold muncii de agitație. S-au numit agitatorii și s-a pornit la reorganizarea activității colectivului gazetei de perete. După sfaturi îndelungate s-a căzut de acord ca la fiecare arie să fie o gazetă de perete și să se redacteze în fiecare zi o ediție specială volantă a gazetei de perete.

In ziua începerii treierișului la cele două arii, la brigada zootehnică, la cea legumicolă și la tabăra tractoriștilor au sosit primele ediții speciale. Oamenii le-au întîmpinat cu curiozitate. S-au strîns grupuri, grupuri și le-au citit. Au aflat astfel despre colectiviștii care au luat cele mai mari și cele mai mici avansuri în bani, despre felul cum s-a desfășurat întrecerea legătorilor de snopi, despre ocupația celor care trag chiulul de la brigadă, și, cu un ceas mai devreme, despre încheierea acordurilor de la Geneva. Colectiviștii au dezbătut pe larg veștile ediției speciale și la locurile de muncă respective au luat măsuri de îndreptare. Pentru ca dezmiriștitul și treierișul să se isprăvească în bune condițiuni, pentru ca recoltatul să se termine la 17 august, așa cum a fost angajamentul, colectivul gazetei de perete se străduie să scoată ediții speciale în fiecare zi.

Brigada I-a a început treierișul. Aria a fost organizată și motorina a venit. Cîntărirea primilor saci a arătat că de pe 60 de hectare s-a scos o medie de 1600—1700 kg grîu la hectar.

Chiar în seara primei zile, camionul gospodăriei și un convoi de căruțe purtau spre oraș primii saci de orz și grîu din cota anului acesta. Colectiviștii s-au grăbit să-și îndeplinească sarcina de cinste de a preda la timp cotele. Ziua aceasta a fost o zi sărbătorească. Camionul și căruțele erau împodobite cu drapele și lozinci. Grupuri de tineri cocoțați pe saci cîntau plini de veselie. Duceau doar pîinea pentru tovarășii lor de la oraș. Colectiviștii din Palazu vor preda Statului 15% din recolta lor de cereale.

La baza de recepție convoiul colectiviștilor a fost întîmpinat cu bucurie. Muncitorii și funcționarii bazei s-au îmbrățișat cu colectiviștii.

Epilog

Epilogul acestor întîmplări va fi citit la 21 august de Gheorghe Bileca, în adunarea generală a colectivei. După cum merg muncile acum, se pare că angajamentele vor fi îndeplinite. La 17 august se vor treiera ultimii snopi, iar cotele vor fi predate. Colectiviștii din Palazu Mare își vor ține cuvîntul dat.

Iulie 1954.

La un miting electoral la Berlin, Thälmann avertizează poporul asupra pericolului fascist. ←

L-am cunoscut pe
THÄLMANN

Articol scris pentru „FLACĂRA"

de Hans OTTO (Berlin)

> *«La sfîrşitul lunii august 1944, Ernst Thälmann a fost asasinat de către banditii SS, din ordinul lui Hitler şi al lui Göring. El a fost chinuit în celulele temnițelor naziste timp de unsprezece ani şi jumătate.*
>
> *...Toate străduințele bandiților nazişti de a-l îngenunchia pe Ernst Thälmann, conducătorul cinstit şi mîndru al clasei muncitoare, s-au sfărîmat de voința sa de neînvins. In anul 1941, cînd agenții Gestapoului au intrat în celula lui Ernst Thälmann, aducîndu-i la cunoştință agresiunea Germaniei împotriva Uniunii Sovietice, el le-a azvîrlit în față:* „Stalin îi va frînge gîtul lui Hitler!".
>
> *...Ernst Thälmann a fost răpus de o mînă criminală. Dar ceea ce a creat el în zeci de ani de activitate sindicală şi politică continuă să trăiască. Trăieşte Partidul Socialist Unit, trăieşte organizația de masă a sindicatelor libere, trăieşte figura curajoasă a lui Thälmann, exemplu pentru toți luptătorii împotriva fascismului şi imperialismului, creşte năzuința spre socialism».*
>
> **Wilhelm PIECK**
>
> Preşedintele Republicii Democrate Germane

Cu pumnul strîns, cu inima oțelită, Thälmann păşeşte în fruntea unei coloane de manifestanți ai „Rotfront"-ului (Frontul roşu). ←

Iulie 1932. In Germania se afla la putere guvernul von Papen, care pregătea dictatura fascistă.

Guvernul Braun-Severing din Prusia fusese înlăturat printr-o lovitură de stat. Clasa muncitoare era încleştată într-o luptă îndîrjită împotriva principalei forțe a reacțiunii şi fascismului: partidul nazist. Teroarea brună bîntuia pe străzi. Şefii nazişti se deplasau pînă în cele mai mici localități, pentru ca prin discursuri demagogice să pregătească terenul în vederea smulgerii voturilor.

In aceste împrejurări a avut loc la Dresda, în iulie 1932, o conferință a activiştilor Partidului Comunist din Germania. Cu acest prilej s-a anunțat că Ernst Thälmann va vorbi la Dresda. Vestea a stîrnit entuziasm în rîndurile activiştilor de partid, pentru că „Teddy" — aşa cum îl numeau oamenii simpli pe Thälmann — era aşteptat întotdeauna cu dragoste de muncitori.

Pretutindeni în oraş, în întreprinderi şi la secțiile de votare, oamenii aşteptau cu înfrigurare să asculte glasul conducătorului iubit. Activiştii de partid erau pur şi simplu asaltați de către muncitorii şomeri, care cereau să li se dea invitații, spre a putea lua parte la mitingul unde va vorbi Teddy.

Comuniştii tineri şi vîrstnici lucrau din zori şi pînă în noapte, răspîndind manifeste electorale, scandînd lozinci de luptă, chemînd masele la marele miting.

In acele zile, mulți huligani nazişti din S.A. (detaşamentele de şoc ale partidului hitlerist) au simțit din plin, pe pielea lor, lovitura năprasnică a pumnului muncitoresc, care izbea fără milă în toți acei care se încumetau să se atingă de panourile şi pancartele cu manifeste electorale comuniste.

Conducătorilor vînduți ai partidului socialist de dreapta nu le era pe plac faptul că Ernst Thälmann urma să vorbească tocmai la Dresda, de aceea ei s-au grăbit să organizeze în acelaşi oraş şi la aceeaşi oră un miting separat, la care urma să vorbească preşedintele partidului socialist, Otto Wels.

Dar oraşul întreg vuia de o singură ştire: „*Ernst Thälmann vorbeşte la Velodrom*".

In sfîrşit, veni şi ziua adunării. Era în 26 iulie 1932. Incă în primele ore ale după amiezii, tramvaiele ce duceau la Velodrom erau ticsite de oameni. Coloane de muncitori străbăteau străzile, purtînd steaguri şi pancarte.

Uriaşul velodrom din Dresda era ticsit de lume. O sută de mii de muncitori din oraş şi din împrejurimi se adunaseră să-l vadă şi să-l asculte pe Teddy al lor.

Deodată izbucniră urale; lozinci ale Frontului Roşu erau scandate cu înflăcărare de mulțime. Ernst Thälmann îşi făcuse apariția la tribună. Minute în şir ovațiile nu conteniră. Cînd liniştea se aşternu în incintă, răsună puternic glasul lui Ernst Thälmann. Fiecare dintre participanți asculta cu atenție încordată cuvintele marelui şi neuitatului luptător comunist, care chema clasa muncitoare germană să-şi unească forțele, să-şi întărească unitatea de acțiune, să stăvilească valul tulbure al fascismului hitlerist.

Thälmann avertiza pe muncitori să nu subaprecieze pericolul fascismului. El cerea orientarea puternicei mişcări de mase pe făgaşul luptei antifasciste, împotriva guvernului von Papen, care-şi luase sarcina de a deschide drumul lui Hitler.

Cuvîntul răscolitor al lui Thälmann ce răsuna ca un puternic avertisment, găsi adeziunea entuziastă a participanților la acest neuitat miting.

Scurt timp după aceea am avut prilejul, în calitate de reprezentant al mişcării şomerilor din Germania, să vorbesc personal cu Ernst Thälmann. A fost singura întîlnire pe care am avut-o cu conducătorul clasei muncitoare revoluționare germane. Această întîlnire mi-a rămas viu întipărită în memorie.

Am fost adînc mişcat de simplitatea şi modestia cu care el ne-a dat ultimele îndrumări pentru succesul în campania alegerilor. Imi amintesc şi acum cuvintele lui Thälmann: „Nu trebuie să şovăim niciodată; trebuie să păstrăm mereu trează în noi credința în puterea clasei muncitoare. Atunci nu vom da greş în munca noastră".

Nu puteai să nu fi impresionat de felul în care se interesa Thälmann de viața personală a tovarăşilor săi de luptă, care, în cele mai multe cazuri, erau şomeri de ani de zile. Apropiindu-se cu căldură şi înțelegere de grijile şi necazurile oamenilor, el găsea pentru fiecare cuvintele potrivite şi sfatul cuvenit, ceea ce le insufla puteri noi în muncă şi în luptă.

Mitingul înflăcărat de la Dresda şi întîlnirea mea de mai apoi cu Ernst Thälmann au fost evenimente de seamă pe care le-am trăit ca activist de partid, în anii grei ai luptei antifasciste. Iar după 1933, în anii cînd, împreună cu alți tovarăşi, am stat închis în puşcăria de la Waldheim, noi vorbeam adesea despre aceste zile de neuitat.

Cuvîntul partidului, răspîndit în mase de Ernst Thälmann şi de ceilalți conducători ai proletariatului revoluționar german, străbătea zidurile închisorilor, găsind ecou în inimile tuturor oamenilor cinstiți care luptau contra tiraniei hitleriste. Astăzi, cuvîntul partidului însufleţeşte pe toți germanii cinstiți la lupta pentru o Germanie liberă, unită şi democrată, pentru asigurarea securității colective în Europa, pentru pace şi socialism.

MESAJE ale PRIETENIEI

SWIAT

Acum 10 ani, victorioasa ofensivă a Armatei Sovietice a alungat din Europa răsăriteană şi centrală armatele hitleriste, eliberînd de sub ocupația fascistă popoarele țărilor noastre şi dîndu-le posibilitatea să treacă la reconstrucția paşnică, în condițiile unei vieți independente. In vara aceasta poporul romîn, la fel ca şi poporul polonez, sărbătoreşte cea de a 10-a aniversare a eliberării sale.

In anii aceştia de muncă intensă, de refacere a țării şi de construire a bazelor socialismului, poporul polon a urmărit cu interes şi simpatie succesele poporului romîn, care păşeşte pe acelaşi drum al construcției paşnice. De aceea fiecare succes al vostru, în lupta cu rămăşițele trecutului, în lupta pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, a bucurat şi bucură pe fiecare polonez cinstit.

Strînsa colaborare a popoarelor noastre, sprijinite pe prietenia cu marea Uniune Sovietică, şi participarea activă a Republicii Populare Romîne şi a Republicii Populare Polone la puternica mişcare a luptei pentru pace, constituie o garanție că popoarele noastre vor realiza în construcția paşnică: noi şi noi succese.

La cea de a 10-a aniversare a eliberării Romîniei de către Armata Sovietică, noi, polonezii, urăm poporului romîn noi realizări pe drumul construirii unei vieți fericite şi îmbelşugate.

E. KARLOWICZ

redactorul principal al revistei ilustrate „Swiat" din Varşovia.

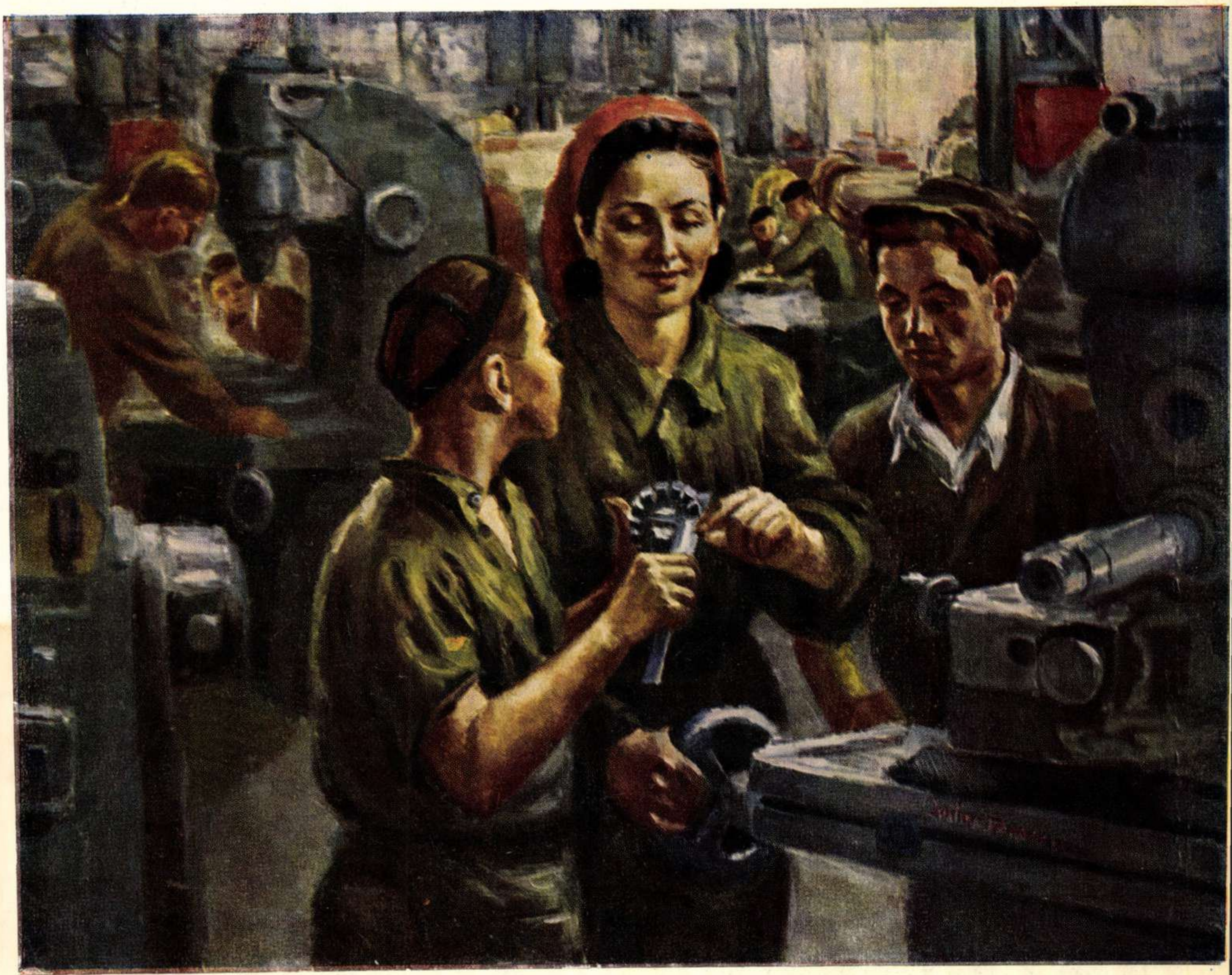

Justina POPESCU

La Uzinele „23 August" cresc cadre noi (1952)
— Din colecția Muzeului de Artă al R. P. R. —

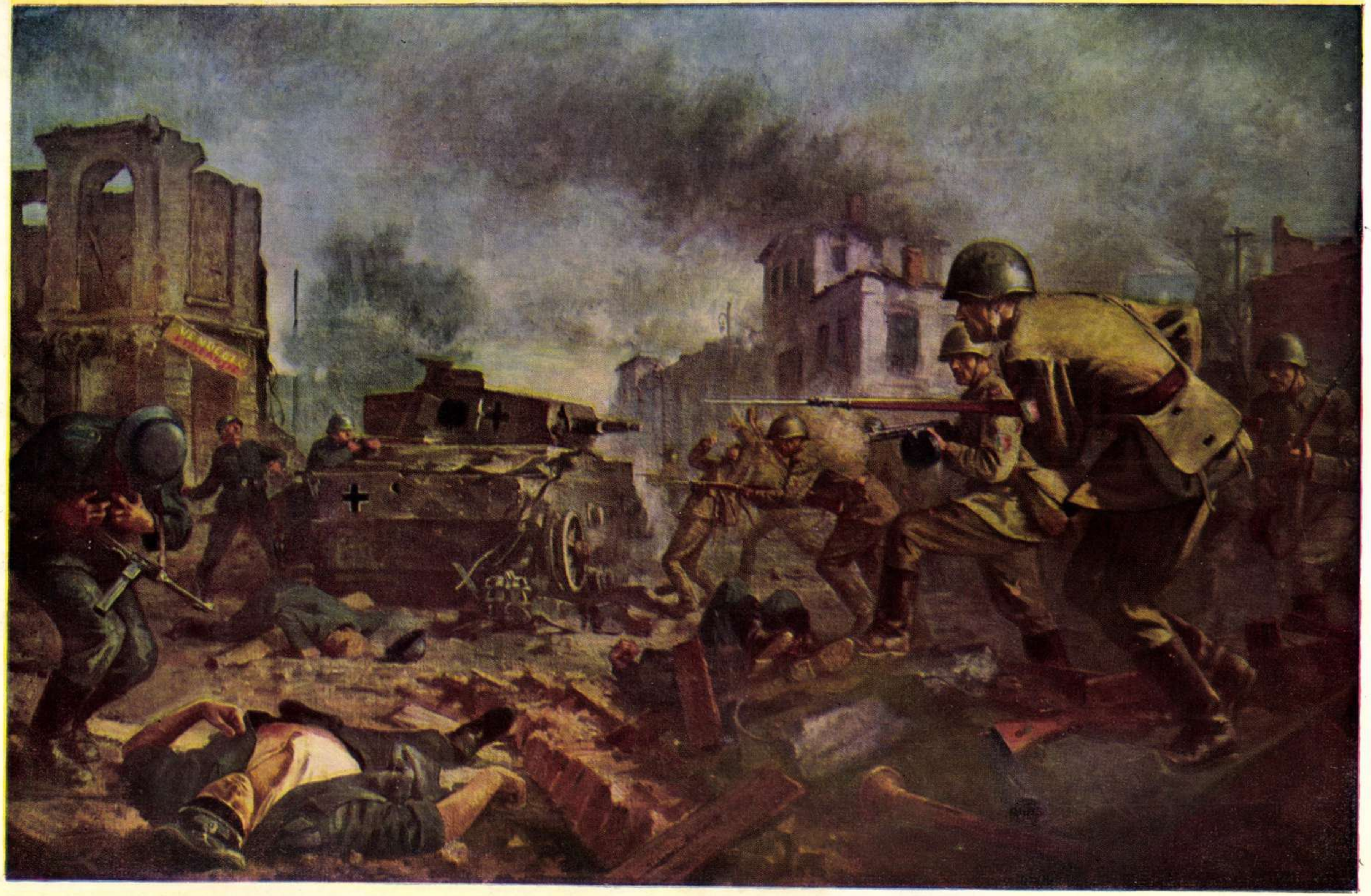

Paul ATANASIU

Luptele de la Debreţin ale Diviziei Tudor Vladimirescu (1952)

— Din colecţia Muzeului de Artă al R. P. R. —

Evocări

de Costache ANTONIU

Artist al Poporului,
laureat al Premiului de Stat

E greu să-l găsești pe artistul poporului Costache Antoniu în timpul zilei: de o energie și de o pilduitoare dragoste de muncă, el își împarte orele între munca sa de actor al Teatrului Național, cea de profesor la Institutul de Teatru și cea de director al aceluiași Institut. Aici l-am și găsit, de altfel, în orele amiezii, studiind niște rapoarte ale catedrelor cu aceeași atenție pasionantă cu care își studiază rolurile. Celor cîteva întrebări ale noastre cu privire la teatrele de ieri și de astăzi, artistul le răspunse cu acea simplitate și naturalețe pe care le-am regăsit de atîtea ori în rolurile sale.

O să încep scurtele mele evocări cu povestirea unui fapt pe care mi l-a amintit o simplă cifră, comunicată mie nu demult de un coleg de breaslă din Orașul Stalin. Spunea acesta că numai într-o singură stagiune teatrul lor a jucat „Vinovați fără vină" de 81 de ori. In minte mi-a apărut atunci imaginea scenei Teatrului Național din Iași, așa cum arăta ea prin 1918, cînd mă apucasem, împotriva voinței părinților, să învăț „actoricescul meșteșug". Incă în putere în restul ei, podeaua scenei era roasă rău de tot în jurul cuștii sufleurului. Nu mi-a trebuit mult să dezleg taina: actorii jucau numai în acea parte a scenei, adăstînd lîngă cușca sufleurului ca lîngă o mult dorită oază, ca să nu piardă cumva vreo vorbuliță suflată: nu-și știau prea bine rolurile, pentru că nu aveau răgaz să le învețe. Cam la fiecare săptămînă trebuiau să vină cu o nouă piesă (îmi amintesc că și eu am jucat într-o singură stagiune în 9 premiere!) și mare era succesul unui spectacol care rezista la 5-6 reprezentații. Dacă alăturăm acestei cifre cea de 81 de spectacole jucate cu aceeași piesă într-o singură stagiune pe scena unui teatru din provincie (teatru care a pregătit această piesă timp de săptămîni și luni întregi) și dacă le lăsăm pe ele să vorbească, noi nu mai avem ce spune, pentru că graiul lor e mai convingător.

Acum cîtva vreme ne-am întîlnit în București — așa cum ne-am făcut obiceiul să ne întîlnim la fiecare sfîrșit de stagiune pentru a chibzui împreună ce lucruri bune sau ce greșeli am făcut și ce treburi ne stau în față pentru viitor — oameni de teatru din întreaga țară. Erau laolaltă reprezentanți ai aproape 30 de teatre, din toate colțurile țării, din Baia Mare și din Constanța, din Pitești și din Reșița, din Arad și Bacău, ai teatrelor maghiare, secuiești și evreești, ai tuturor acestor teatre înființate, în zdrobitoarea lor majoritate, în anii puterii populare. S-a discutat în consfătuirea noastră și despre actor, despre înalta etică actoricească, despre grija pentru frumoasa dezvoltare profesională, ideologică și morală a actorului, despre condițiile ce-i sînt asigurate azi. Și mi-am amintit iar de un fapt, petrecut prin 1935: atunci s-a desființat unul din cele cîteva teatre de stat existente în țară (le puteai număra pe degetele unei singure mîini!), teatrul în care eram angajat și eu. Noi actorii am fost pur și simplu aruncați pe drumuri, anunțîndu-ni-se într-o seară, cînd veneam la spectacol: „Nu mai jucați, teatrul s-a desființat". A trecut vreme îndelungată pînă ce ne-am găsit cîte o figurație în ansamblurile celor trei teatre de stat ce supraviețuiseră, urmînd ca și aici să ni se plătească doar lunile în care jucam, restul timpului trăind ca păsările cerului, din aer și apă.

Cam așa se întîmplau lucrurile altădată și mărturii avem nenumărate. Ca să nu amintim decît de acea întîmplare tragicomică din viața lui Matei Millo, care, ajuns la bătrînețe într-o mizerie neagră, a dat sfoară că „a murit Millo", silind astfel autoritățile să acorde un ajutor de înmormîntare de 2.000 de lei. Millo s-a dus personal să-și încaseze ajutorul. Mirării funcționarului care s-a trezit față-n față cu „mortul", Millo i-a răspuns: „Vasăzică, pentru înmormîntarea mea ați găsit bani, dar dacă trăiesc, mă lăsați să mor de foame!" Tragice și deosebit de semnificative, pentru situația de odinioară a actorului, sînt și notațiile amare pe care marea noastră actriță Aristizza Romanescu le-a făcut în volumul ei de amintiri: „Dac-aș fi fost o biată profesoară neștiută de nimeni, aș fi trăit cu leafa mea, sporită prin gradații, poate nu grozavă, dar în tot cazul mai mare decît pensia de 194 lei pe care mi-o dă statul după 30 de ani de jug... Dac-aș fi fost oricine, n-aș fi dat ocazie ministerului să mă umilească, propunîndu-mi — cu titlul de „ajutor provizoriu" — 100 lei pe lună din fondul milelor". Dar în ciuda acestor condiții mai mult decît vitrege, teatrul țării noastre se poate mîndri cu statornice și pilduitoare tradiții realiste, cu actori de mare talent, care au socotit dintr-un bun început scena ca „o școală de moral", unde se biciuiau moravurile cele rele și se propovăduiau ideile de libertate națională și socială. Și nu este întîmplător faptul că teatrul romînesc a luat naștere în atmosfera creată de revoluția de la 1848, că primul actor profesionist romîn, Costache Aristia, a fost un participant activ la revoluție, fapt pentru care a și fost trimis în exil de către guvernul reacționar.

Costache Caragiale, alt mare actor al începuturilor teatrului romînesc, recită — înfășurat în drapelul național — versuri patriotice pe scena teatrului Momulo (aflat la întretăierea de astăzi a străzii Academiei cu str. Edgar Quinet). Pentru a face teatru, Matei Millo s-a rupt de familia lui, alegînd fără ezitare viața plină de privațiuni, dar atît de minunată, a actorului, dînd teatrului său un evident conținut protestatar. Este bine cunoscut cupletul în care satirizează cele două partide „istorice" ce se perindau la cîrma țării, cuplet pe care, flancat de doi actori care țineau în mîini sfeșnice cu lumînări, a continuat să-l declame, în ciuda faptului că ipistații stinseseră înadins lumina în sală:

„Haine vechi cinci ani purtate
Cam murdare, cam pătate.
La buzunări și la piept
Cu rugină de ghișeft.
Le-am cumpărat astă-vară
De la acei dați afară
Și le vînd zău eftior
La acei puși în locul lor.
Le-am purtat cu strîmbătate,
Le-am purtat mereu cinci ani,
Inăbușind libertate
Și sleind țara de bani"

Alături de Costache Caragiale (unchiul lui Ion Luca) și de Matei Millo, printre ctitorii teatrului romînesc trebuie să așezăm pe Mihail Pascali, a cărui viață, dăruită cu totul teatrului romînesc, a fost un adevărat martiraj. Tradiția realistă a acestor mari actori a fost preluată de către elevii lor, care au constituit acea strălucită pleiadă de actori ce au ilustrat scena romînească la sfîrșitul veacului trecut și la începutul veacului nostru. Cităm pe Grigore Manolescu, Ion Petrescu, Constantin Nottara, Aristide Demetriade, Vasile Leonescu, Aristizza Romanescu, Maria Ciucurescu, State Dragomir, Vernescu-Vîlcea și mulți alții. Iar dacă vorbim despre actorii noștri din trecut, nu putem trece sub tăcere numele a doi mari regizori care au contribuit la statornicirea unei sănătoase tradiții realiste în teatrul romînesc: Al. Davilla și Paul Gusty.

Multe ar mai fi de povestit despre teatrul nostru de ieri și mai cu seamă despre cel de astăzi. Le voi împărtăși altă dată, poate, cititorilor revistei „Flacăra" — își încheie maestrul povestirea.

AL. ANDRIȚOIU

SALUTUL TINEREȚII

Hei, mîna greu mai obicea să cînte
cînd mi-o vindeam, în piață ca pe-o marfă.
Cu degetele-mi slabe sîngerînde,
iscam durerea patriei pe harfă.

Era pe cînd viața-a fost urîtă
și vîntul foamei s-ascuțea la șuier.
Cioban desculț și sprijinit în bîtă
eram legat de artă doar prin fluier.

Dar a sosit, victorios, Augustul
pentru viața mea și-a clasei mele
și n-a mai zis stăpînul meu, sus-pusul:
„Cîntarea ta duhnește a obiele!"

Ci, de la inimă, partidu-mi zise:
„De-acum ți-i dat să glăsuiești și ție.
Ca vulturii te-nalți în vreri și vise
Că e cîntarea ta de ciocîrlie!"

Sînt zece ani de-atunci. Pe-ngustă cale, —
cu ochii vulturești ghicindu-mi urma,
de zece ori și-au scoborît la vale
și și-au suit, în munți, ciobanii turma.

Copilăria-mi, biata, risipită
ca-o ferigă udă, prin coclacuri, —
eu am simțit-o caldă, retrăită
în acești timpi nemuritori de aur.

Ne fuse calea spini și stînci — nisipuri,
vrăjmașii nu arar ne-au dat de furcă
și noi păstram pe-nseninate chipuri
asprimi de om care, luptînd, tot urcă.

Ni-i jele că în drum, pentru dreptate,
am înhumat tovarăși buni de luptă
uciși, pe mișelește, pe la spate,
Dar n-au căzut nici ei cu spada ruptă.

Din lupta lor eroică și-a noastră
se spulberară blestemate haturi,
uzinele urcară-n slavă-albastră
pe lîngă blocuri noi cu multe caturi.

Hei, tinerețea noastră-nvingătoare
a tot ce este și-a fost vechi în țară, —
are-n privire flăcări de cuptoare
și sîngele în inimă de pară.

Intinde-ți coarda, fericită harfă,
cu inima să cînți în cinstea muncii!
Și dacă peste mări, fac domnii zarvă,
vom ști să ne-apărăm dreptatea, pruncii.

Să-și socotească rentele pieții
Cei businessmeni cu mutrele posace.
Noi dăm răspuns în cinstea tinereții
deceniului cel stăpînit de pace.

Răsună, harfă. Scăpărînd ca jarul
să înspăimînte, coarda ta vrăjmașii.
C-odată prăznui-vor centenarul
pe globul liber, fericiți, urmașii.

Și albul porumbel va da binețe
peste meridiane-n depărtare.
Hei, tinerețe fără bătrînețe,
măreață e viața-n libertate!

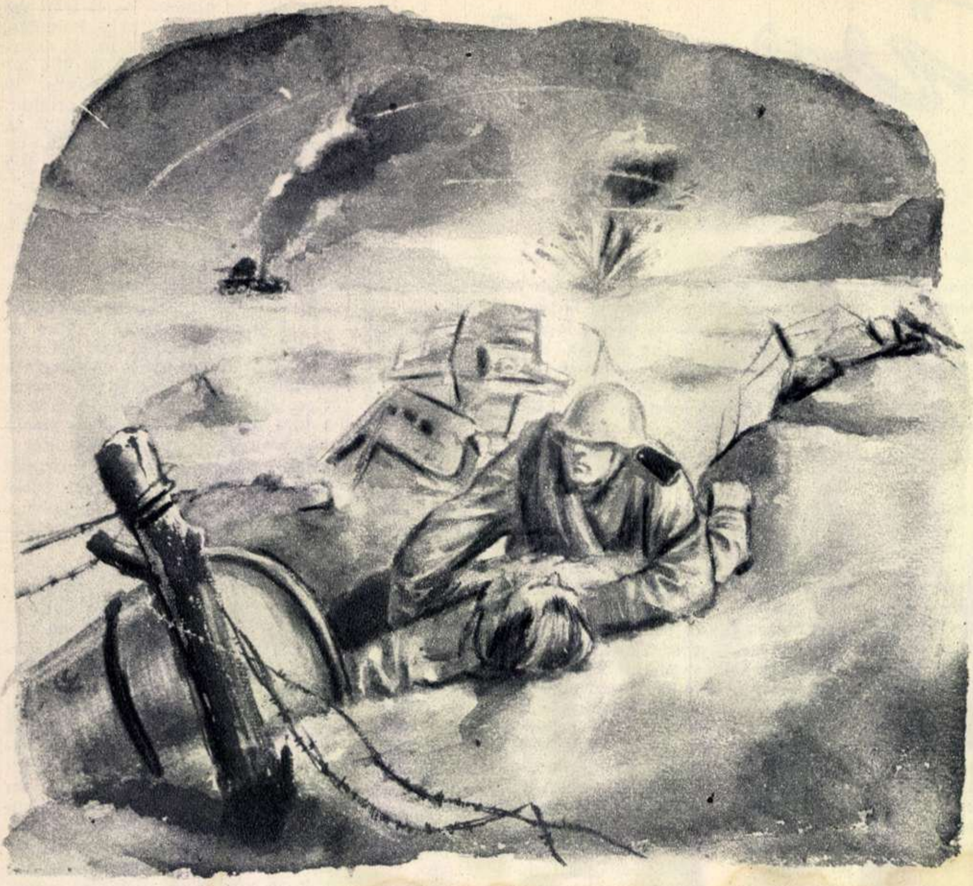

MEREU ÎMPREUNĂ

de Petre Mihail CONSTANTINESCU

Ilustrații de D. NEGREA

Incercam mereu să leg firul ideilor din pagini, dar nu izbuteam. Aveam o stare sufletească de neînțeles. Simțeam o mare bucurie și în același timp încercam un sentiment vag de tristețe sau poate de oboseală pricinuită de îndelunga așteptare a acestei bucurii. Poate că oamenii plîng tocmai în astfel de momente, în asemenea stări sufletești.

La masa vecină, aplecat peste un curs voluminos, stătea Sașa; robust, cu bluza întinsă pe pieptul puternic, cu umerii largi pe care-i străluceau epoleții aurii cu dungi verzi de grănicer. Am privit îndelung fața mare, roșcovană, parcă dăltuită în grabă, luminată de sclipirile ochilor săi de un verde curat, transparent — așa cum rar poți vedea — adumbriți de sprîncene groase și adunate la rădăcina nasului, unde două cute adînci dau figurii lui un aer aspru și serios, în contrast izbitor cu croiala gurii sale cărnoase, aproape feminin de frumoasă dacă n-ar fi încadrată de trăsături aspre bărbătești: bărbia care trădează energie și mustața sa deasă și țepoasă. Același flăcău voinic și sănătos, același Sașa — doar poate ceva mai vîrstnic — același om, așa cum l-am cunoscut acolo, departe, cu opt ani în urmă, în spital și apoi în focul greu și necruțător al războiului, pe fronturile din munții Tatra, unde ne-am legat prieteni pe viață, așa cum numai în război, în primejdii mari de neînchipuit, la lipsuri și la greutăți peste poate, se leagă prietenii.

De mult scrisorile noastre ne pierduseră amîndorura urmele. Asta s-a întîmplat la un an după război. Apoi, cu trecerea anilor, speranța mea de a ne mai revedea se stingea din ce în ce. Cînd, deodată, intrînd în sala de lectură a Academiei Militare îl văd, îl recunosc pe Sașa. Cum să nu fi simțit ce simțeam? Cum să nu fi strigat de bucurie?...

Parcă mă trezisem dintr-un somn lung. Pleoapele mi-erau grele, ca de plumb. O durere sfîșietoare îmi prinsese mîinile, picioarele, pieptul, tot trupul. Ce se întîmplase cu mine? Imi aminteam ca din ceața ultimele impresii, vagi dar stăruitoare, chinuitor de stăruitoare. Mă tîram pe burtă spre liniile noastre, după ce-mi îndeplinisem misiunea în spatele frontului inamic. Ce explozie năprasnică! Bateria fascistă din creasta muntelui se prefăcuse în țăndări! Tovarășii puteau porni iureșul atacului fără teamă că-i vor lovi din coaste tunurile acelea blestemate. O mare bucurie îmi cuprinsese inima. Și mă tîram, mă tîram mai departe, tot mai departe de locul exploziei. Cînd, deodată, cerul și pămîntul se luminară ca ziua. O rachetă albă, orbitor de albă, strălucea sus, sus de tot. Apoi bezna neagră, de catran, cuprinse totul în jur. Dar nu pentru mult timp. Cîteva clipe mai tîrziu în jurul meu răbufniră explozii grele de obuz. Jerbe de foc orbitor răscoleau pămîntul și se îndreptau spre cer.

Nu mai aveam mult pînă la pozițiile noastre. Poate numai cîteva salturi zdravene și gata: „Salutare, fascistule, să ne mai vedem cu primul prilej de acest fel!“ Un șuier prelung, înfiorător, o explozie asurzitoare... Apoi, un salt, și încă unul... Apoi, iarăși șuieratul aducător de moarte al unui obuz, iar o explozie și iarăși un salt... Mi-aminteam că ultima oară mă adăpostisem într-o groapă de obuz și așteptam să cadă ultima purcea fascistă care se anunțase foarte pe aproape. Obuzul greu răbufni scurt, aproape de buza gropii; o lumină puternică, încinsă, arzătoare, mă învălui și apoi... nimic, gol și beznă. Nu știam nimic din cele ce au urmat, știu însă că am dormit un somn lung, chinuit de vedenii încîlcite, cînd luminoase, pline de duioșie, cînd cu spaime și înfruntări grele. Aci o vedeam pe mama care mă mîngîia și-mi spunea șoptit o poveste auzită de la bunica; aci mă vedeam copil alergînd după cele două capre — prieteni din copilărie — ușor ca un fluture, parcă lipsit de greutate, fără să ating pămîntul, ci doar firul ierbii; aci mă vedeam prins de fasciști și supus la cazne cumplit de dureroase, pentru ca apoi, de chin sfîșietor și de neputință, să cad iar în neștire adîncă...

„Și acum, acum unde sînt? — mă întrebam. Poate la fasciști, prizonier? Oare fără să știu de mine spusesem ceva ce nu trebuie despre ai noștri?“. Gîndul acesta, gîndul trădării, mi se înfipsese în creier ca un șpan încins și răsucit, chinuindu-mă mai rău decît durerile mele trupești. Mă hotărîsem să deschid ochii, învingînd greutatea de plumb a pleoapelor.

Cînd mă trezii, în juru-mi totul era alb, ca și cum totul ar fi fost făcut din zăpadă bătută. Și totul sclipea, sclipea dureros pentru ochii mei neobișnuiți cu lumina. De durere scăpasem un geamăt și în liniștea care domnea acolo răsună atît de tare, că mă înfiorai singur! Mi-amintesc că atunci s-a aplecat deasupră-mi un cap roșcovan și zdravăn, cu obrazul năpădit de țepi galbeni-ruginii cum e mătasea porumbului copt. Mi-a zîmbit cu îngrijorare și parcă vrînd să-mi dea curaj:

— Bună dimineața, frățioare! Lungă a fost noaptea! Da' uite că a venit și dimineața ta! Nu se putea alt fel! — îmi spuse el potrivindu-mi mai bine perna sub cap. „Omul acesta nu poate fi un dușman“ — mi-am zis și am respirat adînc, cu un oftat de ușurare: mă aflam deci într-un spital de-al nostru. “

Așa l-am cunoscut pe Alexandr Beleaev, ajutorul comandantului unui pluton de cercetare din divizia sovietică, care ocupă pozițiile din dreapta divizei noastre. Așa l-am cunoscut pe Sașa. Nici nu bănuiam cît de buni prieteni vom deveni mai tîrziu și cîte clipe grele ne-au fost date să trăim și să răzbim împreună. Pe atunci Sașa avea pentru mine semnificația unui simplu dar puternic adevăr: că eram eu însumi viu, că nu căzusem în mîinile dușmanului, cică eram printre prieteni, la ai noștri, că după însănătoșire mă voi întoarce iarăși la tovarăși, la luptă, și că împreună cu ei voi bate și voi distruge dușmanii patriei mele. Și ce putea fi în clipele acelea mai bun, mai îmbărbătător și mai minunat decît acest adevăr?!

*

L-am întrebat pe Sașa cum am ajuns în spital. De la el am aflat că fusesem adus în liniile noastre de un cercetaș sovietic, căci nu căzusem departe de tranșeele rusești.

— Alții în locul lui ar fi făcut la fel — spuse el la sfîrșit.

Scăpasem neatins de schije, dar suflul extraordinar al exploziei și pămîntul sub care fusesem îngropat aproape în întregime îmi produseseră contuziuni grave. Ar fi trebuit să fiu trimis deîndată la un spital mare din zona interioară, departe de front, dar starea sănătății mele de la început nu permisese să fiu transportat, așa că eșalonul sanitar cu cei grav răniți pornise spre țară fără mine. Apoi frontul se depărtă mult, iar eu rămăsei pînă la vindecare în spitalul acela.

. . . .

După plecarea lui Sașa viața de spital mi se păru mai tristă, mai grea, pînă într-o zi, cînd din întîmplare, m-am întîlnit în curtea spitalului, cu felcerul companiei noastre, sosit acolo în delegație pentru nu știu ce materiale sanitare. M-am bucurat mult, căci felcerul reprezenta în clipele acelea compania, unitatea, tot ce îndrăgisem acolo.

M-a mirat peste măsură faptul că felcerul nu era de loc curios să afle prin ce întîmplare am scăpat cu viață și cum am ajuns aici. L-am întrebat acest lucru de-a dreptul și mi-a răspuns:

— De ce aș întreba despre lucruri bine cunoscute tuturor, întregului regiment, întregii divizii, ba chiar întregului front? — îmi răspunse el.

— Cum... „întregului front?" — am întrebat eu cu răsuflarea tăiată de emoție. Eu însumi nu știu mare lucru...

— Cum nu știi? Ei, hai n-o mai face pe uitucul și pe... „modestul" — sublinie felcerul ironic. N-oi vrea să-ți povestesc eu acum asemenea lucruri trăite de tine! În gazetă scria că sergentul major sovietic care te-a adus în liniile noastre a fost rănit el însuși atunci destul de grav și că se află în același spital. Probabil în spitalul acesta.

— Cum îl cheamă?... Nu știi, nu-ți amintești?... — întrebai nerăbdător.

— Zău că nu-mi amintesc! Dar în orice caz era un nume rusesc, spuse el.

— Rusesc, de bună seamă, dar cum ar putea fi...? — îl luai eu repede, înciudat că nu-și poate aminti numele.

— Da' nu te mai omorî cu firea, omule! Ia colecția gazetei și-l găsești negreșit.

Ne luarăm rămas bun, apoi o apucarăm care încotro: el la magazie, eu la club. Am cerut grăbit colecția gazetei și am început s-o răsfoiesc cu nerăbdare. Probabil că tulburarea îmi era adînc întipărită pe față, căci șeful clubului mă privea cu uimire, neștiind cum să ia graba mea. Am găsit ce trebuie destul de repede. In pagina întîia a unui număr din luna ianuarie, sus în dreapta. Citii pe nerăsuflate. De fapt era o notă, dar cîtă viață, cît eroism închidea în ea! Ostașul sovietic urmărise din tranșeu toată vînătoarea aceea de iad, exploziile obuzelor și salturile mele. După explozia unuia dintre obuze nu m-am mai ridicat. El însă socoti că poate nu murisem — cîte nu se întîmplă pe front! — și ceruse comandantului său să-i dea voie să încerce, „poate va trăi, iar dacă a murit, să-l îngropăm cu cinste" — erau redate textual în gazetă spusele ostașului către comandantul său. Cînd s-a potolit focul, s-a tîrît plin de speranță spre locul unde căzusem. Noaptea se îngîna cu ziua. Stelele se stingeau una cîte una. Nu trebuia să întîrzie nici o clipă, altfel, la lumina zilei, risca să fie văzut de fasciști și distrus. M-a găsit, m-a dezgropat, apoi, tîrîș, a luat-o înapoi, trăgîndu-mă după el. Dar cînd erau doar treizeci de metri pînă la tranșeele noastre, fasciștii l-au descoperit și au deschis focul. Pocneau armele, fluierau gloanțele. Dar el nu s-a oprit. Se tîra, se tîra tot mai departe. Doar zece metri îl mai despărțeau de tranșee, cînd fasciștii, enervați de îndrăzneala rusului, deschiseră foc de aruncătoare. Fîlfîitul prevestitor de moarte al unei mine se auzi spre stînga. Ostașul sovietic se opri, trăgîndu-și povara în dreapta. Mina se spărsese destul de aproape, împroșcînd schije. Dar nici una nu ne atinsese. Socotind repede că nu face să te joci cu minele în cîmp deschis și îndîrjit peste măsură de situația fără ieșire, ostașul luă o hotărîre neînchipuit de îndrăzneață: se sculă cît era de mare, își luă cu repeziciune povara în brațe și alergă cît îl țineau puterile cei cîțiva pași cîți mai rămăseseră. Fasciștii nu se așteptară la atîta îndrăzneală. Mai apucară să tragă o rafală lungă de mitralieră. Ostașul căzu în tranșeu și nu se mai ridică. Fusese rănit grav la piciorul stîng. De pe brancardă raportă comandantului despre îndeplinirea misiunii. Mai scria în gazetă că ostașul sovietic „se află împreună cu voluntarul romîn în același spital de front". Asta era tot.

De ce oare nu aflasem mai devreme? De ce tăcuse Sașa? Seful clubului era lîngă mine și se părea că înțelesese motivul tulburării mele. Cu un aer de jenă își făcuse de lucru desenînd cercuri pe un petec de hîrtie.

— De ce nu mi-ați spus? — întrebai cu vocea muiată, rugătoare.

— El a vrut așa... Ne-a rugat... Zicea că-i mai bine să afli mai tîrziu.

— Ei, Sașenca, Sașenca, minunat om ești!... Minunat și simplu!... Oare o să ne mai întîlnim vreodată?... — mă întrebam fără să-mi treacă măcar prin gînd că foarte curînd aveam să-l întîlnesc iarăși pe Sașa în împrejurări neașteptat de grele.

★

Puțin timp după întoarcerea pe front, am fost chemat la comanda marii unități unde, fără ceremonii deosebite, mi s-a comunicat avansarea la gradul de sublocotenent pentru merite... etc., și numirea mea la comanda unei subunități de cercetare.

. . . .

Nu mult după numirea mea la comanda subunității, ne întorceam dintr-o misiune cu un bogat material informativ privitor la cîteva obiective inamice de o importanță cu totul deosebită. Toți, de la ostași la comandant, eram plini de bucurie la gîndul că materialul va fi de mare ajutor statelor majore. In clipele acelea, cel mai important lucru era să ne ferim de orice ciocnire, să ne strecurăm neobservați peste linia frontului și, ajungînd cu bine, să predăm prețioasele informații. In prima noapte — căci ne deplasam numai noaptea — marșul, deși greu, s-a desfășurat în liniște.

In a doua noapte, însă, s-au petrecut întîmplări care mi s-au întipărit adînc în suflet.

Era pe la miezul nopții. Ne oprisem la marginea unui drum, așteptînd să intre luna în nori. In fața noastră se întindea o mlaștină, pe marginea căreia urma să ne continuăm marșul, ocolind pe departe un nod de importanță strategică înțesat de dușmani, de care peste cîteva zile s-a ales praful și pulberea în urma unui raid întreprins pe baza informațiilor noastre. Așteptam acolo în liniște, cînd, deodată, de dincolo de mlaștină răsună o rafală de mitralieră și o dîră de gloanțe trasoare tăie întunericul. O clipă m-a străfulgerat gîndul că fasciștii ne-au simțit și ne-au pregătit cu viclenie o capcană. Tocmai eram pe punctul de a ordona măsurile necesare, cînd cercetașii de la marginea mlaștinii semnalară: „atenție spre drum în dreapta!". Luna tocmai intra în nori, dar am avut timpul necesar să observăm două siluete abia vizibile ce se strecurau ca două șopîrle uriașe spre șanțul drumului. Apoi s-au îndreptat chiar spre noi de-a lungul șanțului. Nu mă mai îndoiam de loc că sînt fasciști, o momeală probabil. Am interzis folosirea armelor de foc și am ordonat capturarea lor în cea mai desăvîrșită liniște. Peste cîteva minute se auziră acolo în șanț zgomote înfundate, apoi puțin după aceea s-a dat semnalul de reușită a acțiunii. Mă apropiai cu băgare de seamă de locul cu pricină și nu mică mi-a fost mirarea cînd deosebii în întuneric siluetele a șase cercetași de-ai mei, deși trimisesem acolo numai patru. Fasciștii nu se vedeau nicăieri. Unul dintre cercetași îmi raportă că în încăierarea aceea scurtă cei doi au opus o rezistență îndîrjită, și că atunci cînd îl răzbise pe unul, acesta scăpase o înjurătură așa de rusească și așa de pestriță, că-l pufnise rîsul și pentru înjurătură, și mai ales pentru întîmplare, căci se dumirise că și automatul fascistului era tot atît de rusesc ca și înjurătura. Cei doi erau în realitate ostași sovietici. De la ei am aflat că, dincolo de mlaștină, într-un crîng, se află un grup de cercetași sovietici pe care fasciștii i-au simțit și le-au întins o capcană. Fasciștii n-au început operațiunea de capturare a cercetașilor, de teamă să nu se împuște între ei și probabil pînă dimineață se vor mulțumi să controleze toate căile de trecere. Cei doi cercetași sovietici primiseră ordin de la comandantul lor să se strecoare dincolo de linia frontului cu materialul informativ obișnuit. Apoi urma ca tot grupul să preseze spre partea opusă a mlaștinii și unul cîte unul să se strecoare spre mlaștină, afară din cerc. Operația aceasta mi se părea extrem de îndrăzneață, și tot pe atît de riscantă. Mlaștinile sînt mincinoase, pline de surprize — pe asta mizaseră probabil și fasciștii — totuși, părea să fie singura soluție posibilă.

— Să acționăm împreună, tovarășe sublocotenent — îmi șopti la ureche plutonierul Iorgovan, ajutorul meu, un om plin de foc, născut parcă cercetaș: isteț, destoinic și devotat. — Prinși între două focuri fasciștii se vor zăpăci, și...

— Stai, stai, domol, Iorgovane, domol!... îi tăiasem eu vorba. Iți dai seama ce riscăm?

— Fie ce-o fi, răspunse el repede — toți sîntem datori cu o viață sovieticilor. Merită...

— Nu de viața ta și-a mea, nu de viața noastră e vorba acum, ci de misiune, Iorgovane!... Mîine în zori hărțile, schițele și informațiile noastre trebuie să ajungă la statul major.

Incercam să par cît mai liniștit, deși o mare frămîntare mă chinuia. Cuvintele lui Iorgovan mi se înfipseseră în inimă. Cu o viață? Nu, eu datorez sovieticilor două vieți. O dată de-atunci din stepele înghețate ale Donului, cînd am căzut prizonier, a doua oară destul de curînd, din pusta Ungariei. In minte îmi veni chipul lui Sașa. „Cum ar acționa el dacă ar fi aici, în locul meu?" — mă întrebam și prin minte îmi trecu o scenă înfricoșătoare. Il vedeam pe Sașa sub gloanțele ucigătoare ale fasciștilor, tîrîndu-mă după el mai mult mort decît viu. Parcă auzeam cum băteau de greu mitralierele spre omul acela minunat care se lupta cu povara grea și cu moartea. Auzeam parcă cum flutură înfricoșător minele acelea blestemate și-l vedeam pe Sașa, făcîndu-mi-se pavăză să nu mă atingă schijele. Și simțeam cum mi se topește inima. Da, numai ea îmi spune că Iorgovan are dreptate. „Ajută-ți tovarășii în primejdie, ajută-i așa cum a făcut Sașa. Asta-i legea luptei, lege nescrisă... nescrisă... nescrisă..." — îmi răsuna în urechi pînă la obsesie. Și suferearn cumplit, căci mintea îmi impunea raționamentul rece al comandantului, raționament dictat de misiune, părticică din lupta noastră mare și dreaptă. Iorgovan, mare la suflet, bun, așa cum îl cunoscusem, îmi ghicise frămîntarea. Ridicase capul din iarba șanțului și începuse să-mi șoptească încurcat la ureche:

— Tovarășe sublocotenent... aveți dreptate, dar... să nu mă înțelegeți greșit... mi se pare că am găsit...

— Ce-ai găsit? — îngînasem sugrumat, așteptînd nerăbdător răspunsul.

— Dați-mi voie să rămîn aici cu cîțiva oameni... Vă ajungem noi din urmă... Vă ajungem negreșit... — îmi spuse el atunci cu sfială, întrerupt, parcă plin de teamă să nu mă supere, să nu-mi mărească suferința.

Da! Iorgovan îmi întărise în inimă credința că această soluție era singura posibilă, cea bună, cea adevărată. De istov mi-am scuturat trupul. Am ridicat cu hotărîre capul plecat. Totul mi se limpezise în minte și în inimă. Ii șoptii ajutorului meu:

— Plutonier Iorgovan, ascultă ordinul meu de luptă... Ia patru cercetași — numește-i singur — și pleacă mai departe pe itinerariul stabilit. Ia cu dumneata pe unul dintre sovietici împreună cu documentele lor... să le predea acolo... celălalt rămîne cu noi...

— Tovarășe sublocotenent... Dar... — șoptise el mirat.

— Nu pierde timpul prețios... lasă asta! Nu uita că ești cercetaș și te afli dincolo de liniile inamice. Ține porthartul meu — și-i înmînai porthartul plin cu documente. Iorgovan lăsase capul în jos, ca lovit de o mare durere.

— Și acum du-te, du-te, Iorgovane! — îi mai spusei cu șoapta înmuiată. Și s-a dus!

N-am mai pierdut nici o clipă. Cercetașul sovietic îmi înfățișă amănunțit întreaga situație a terenului și a posturilor fasciste pe care le cunoștea. Și împreună am desăvîrșit planul unei acțiuni comune. Am trimis printr-un mare ocol o echipă de cercetași să verifice presupunerile mele și ale ostașului sovietic. Am chemat comandanții de grupe și le-am împărțit misiunile. Cercetașul sovietic plecă la ai săi pe unde venise, ca să comunice planul acțiunii. O grupă porni spre nord, iar cu cea mai mare parte dintre cercetașii mei ocolii mlaștina pe la sud, apropiindu-mă fără zgomot de posturile fasciste. Ajunsesem atît de aproape de un post, încît auzeam respirația fasciștilor din fața mea. Un salt scurt era de ajuns și aș fi doborît unul. Am stat în așteptare. Niciodată veghea nu mi se păruse atît de lungă. Ar fi fost de ajuns o mică, o cît de mică nebăgare de seamă din partea unuia dintre noi, pentru ca tot planul să se năruie.

Deodată răsună în liniștea nopții un țipăt de cucuvea și apoi încă unul. Era semnalul că ostașul sovietic ajunsese cu bine la ai săi și că acolo totul era gata. Nu mult după aceea, dinspre nord începu o răpăială năprasnică și explozii de grenade și urale... ce mai, parcă pornise la atac o companie întreagă. Fasciștii deschiseseră un foc puternic de arme automate într-acolo. Sovieticii deschiseră și ei focul, presînd spre nord și prinzîndu-i pe fasciștii din partea aceea între două focuri. Fasciștii trăgeau tot mai dezordonați intrînd vizibil în panică. Unul dintre cercetași mă făcu atunci atent să privesc înapoi... Se îngroșa gluma! Dinspre orășelul V., se vedeau, pe drum, în depărtare, dîrele luminoase ale cîtorva perechi de faruri oarbe de camion Probabil că fasciștii așteptaseră întărituri și acum le soseau. Nu mai era nici o clipă de pierdut. La semnalul meu, cercetașii porniră și dinspre sud. Unul după altul cădeau fără zgomot posturile fasciste din partea aceea. Noi n-am tras nici un foc. Dădusem ordin drastic să se folosească numai stiletul și cel mult patul automatului. Și nici unul dintre minunații mei cercetași n-a călcat acest ordin. In felul acesta am curățat toată latura aceea, iar cercetașii sovietici s-au strecurat afară din crîng, în timp ce în urma lor explodau dezordonat nenumărate petarde. După cum am aflat mai tîrziu, spre hazul nostru al tuturor, fasciștii trăgeau în gol. Apoi, cu multă băgare de seamă, ne-am îndepărtat de locul acela după ce-am azvîrlit în mlaștină cîteva puști. Conform planului, sovieticii au apucat-o spre est, iar noi spre sud-est. La nord focul încetase, dar în crîng au mai răsunat mult timp exploziile petardelor și ale grenadelor azvîrlite acolo de fasciști. După două ore ne-am întîlnit cu grupa care acționase în nord și am făcut un scurt popas. Nu lipsea nici unul. Eram toți. Numai doi cercetași fuseseră răniți, unul la mînă, altul la umăr, dar amîndoi ușor. Un bilanț satisfăcător, dacă ținem seama de pierderile fasciștilor, punînd la socoteală numai pe cei din posturile lichidate de grupa mea. Dar mai tîrziu am aflat de la secția de informații a statului major, din declarațiile unui prizonier care participase la ciocnirea aceea, că, îmbărbătați de sosirea întăriturilor, fasciștii se aruncaseră în crîng, unde explodau petardele și încinseseră o luptă în întuneric cu propriile lor posturi dinspre mlaștină, care se credeau atacate. Cînd și-au dat seama de încurcătură, noi eram departe. In locul acela fasciștii pierduseră peste 80 de soldați și doi ofițeri. Ca și prizonierul, cred că fasciștii care au scăpat cu viață de acolo și apoi din război sînt convinși și astăzi că acolo în crîng fuseseră partizani cehi, așa cum crezuseră ei atunci.

Am ajuns în liniile noastre înaintea zorilor. La statul major mă întîmpină șeful secției de operațiuni. Eram convins că o să mă certe, dar el îmi strînse mîna și mă felicită în numele comandantului unității vecine sovietice, care aflase de la cercetașii săi despre isprava noastră.

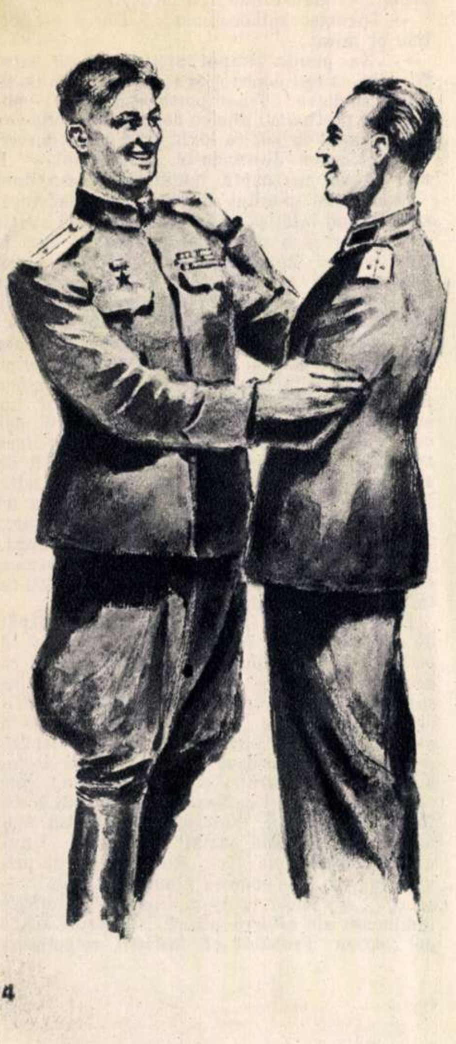

Cînd se luminase bine de ziuă mă aflam în bordeiul meu și, împreună cu plutonierul Iorgovan, înainte de odihnă, puneam lucrurile noastre în ordine. Auzisem afară un tropot de cizme și numaidecît un ostaș mustăcios își vîrî capul prin foaia de cort de la intrare, întrebînd de mine. Am recunoscut numaidecît pe cercetașul sovietic care înjurase cu atîta năduf și la timpul potrivit în noaptea aceea. Dar n-apucai să-i zic să intre, că își trase capul afară și strigă pe cineva.

— Alexandr Borisovici!... E aici... l-am găsit...

Curios, ieșii afară. Printre arbuștii scunzi mergea repede și aplecat, ferindu-se cu dibăcie de ramurile pline de spini ale unor măcieși, un sovietic. Mustăciosul zîmbi fericit și-mi spuse:

— E comandantul nostru. Vrea să vă mulțumească.

Cînd comandantul sovietic se apropie îndeajuns și se îndreptă de spate, îl văzui bine și la față. A fost un moment emoționant. Imi pierise glasul și-mi tremurau genunchii. Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Ne-am cuprins amîndoi în brațe și ne-am sărutat pe gură, după obiceiul rusesc. Repetam emoționat doar cîteva cuvinte, ca pe un refren. Sașa! Sașa! Tu erai acolo? Tu! Sașenca! Tu erai comandantul?!

Sașa mă slăbi atunci din strînsoarea lui de urs și-mi spuse plin de întristare amară:

— Nu, frățioare, nu! Eu sînt ajutorul comandantului. El a pierit acolo, în foc. L-am adus pe brațe și l-am înmormîntat acum o jumătate de ceas. Bun om! Păcat, mare păcat! Așa-i războiul... Ne-am posomorît toți, și eu, și Iorgovan. Fusese singurul om care pierise dintre noi toți, romîni și sovietici, în încăierarea aceea.

Cînd ne-am regăsit cumpăna, am intrat împreună în bordei. Mi-amintesc că i-l prezentasem pe ajutorul meu. Sașa îi strînsese mîna și-și spusese tare gradul și numele:

— Sublocotenent Alexandr Beleaev!

Iorgovan își încreți fruntea la auzul acestui nume care i se părea deosebit de cunoscut. Apoi parcă își adusese aminte și zîmbi larg, dezvelindu-și dinții puternici și îngălbeniți de mahorcă:

— Este... — izbuti el să rostească emoționat.

— Ai ghicit! El este Sașa, Alexandr Beleaev, sergentul major... adică fostul sergent major... — continuai eu în locul lui.

Lui Iorgovan îi pierise subit supărarea pricinuită în noaptea trecută. Il cuprinse deodată o bucurie fără seamăn:

— Atunci... atunci... permiteți-mi să plec! mai spuse el, salută scurt și ieși în fugă. Tare bună și simțitoare inimă avea Iorgovan!

Rămăsesem singur cu Sașa și mă pregăteam să-l dojenesc:

— Ascultă, Sașa, tu mi-ai rămas dator din spital cu o explicație. De ce nu mi-ai spus, că...

— Lasă, frățioare, acum nu-ți mai sînt dator cu nici o explicație. Sîntem chit!... — mi-o scurtă el iute și apoi trecu cu dibăcie la alt subiect.

Așa era Sașa. Simplu și modest. Și n-am mai insistat.

Nici nu știu cînd am ajuns la masa lui Sașa. Parcă-l văd: s-a ridicat în picioare și o clipă părea că-și pierduse graiul. Apoi își reveni și strigă de răsună toată sala:

— Gheorghi!...

— Sașenca!...

Și ne năpustirăm amîndoi unul în brațele celuilalt. Mi-amintesc că ne-a trezit la realitate vocea bătrînului general M..., profesor al Academiei, care studia niște documente la o masă din fund.

— Ei!... Da' ce s-a-ntîmplat, tovarăși... maiori? Păstrați liniște!...

Sașenca își aranjă bluza și se întoarse jenat spre bătrînul militar:

— Vă rog să ne iertați, tovarășe general... Cunoștințe vechi de pe front... — reuși el să rostească.

— Ei, dacă-i așa, atunci... Pajalusta! spuse generalul, zîmbind plin de înțelegere.

Și am plecat îndată împreună. Coborînd scările de la intrare simțeam că nu știu ce să-i spun mai repede lui Sașa. Vorbeam cu greutate și parcă mă-necam de emoție:

— Ei, Sașa, iată-ne din nou împreună!

— Da, din nou împreună... Ba nu! Nu e bine zis. Nu „din nou împreună" — ci „mereu împreună"!...

TINERE CONDEIE

Aneta SIMION

SPRE OGOARE

De-aţi şti voi, tovarăşi, de-aţi şti poezia
Ce-n suflete o simt tractoriştii cînd ară,
Cînd largă se-ntinde — brăzdată — cîmpia
Şi bolta spre ţarină parcă coboară,

De-aţi şti voi, tovarăşi, de-aţi şti melodia
Cîntată de-arcuş măiestrit de vioară
Ce-o glăsuie-n zorii de zi ciocîrlia
In goana săgeţii, spre soare cînd zboară,

De-aţi şti voi, tovarăşi, de-aţi şti bucuria
Din inimă ţîşnind — voioşie sprinţară —
Cînd dragostea-şi poartă prin luncă solia
De tinere doruri, în limpedea seară,

Şi dac-aţi cunoaşte, tovarăşi, mîndria,
Crescută în piepturi sub arşiţi de vară
Cînd tot se înalţă mlădiu auria
Mătasă a grînei ce vîntu-o-nfioară,

Cu mine-aţi porni să trăim măreţia
Adîncilor vreri ce spre-ogor ne chemară.
Să geamă sub trupul tractorului glia
Şi mai multă pîine să fie în ţară.

ANTIŢA

Pe strune arcuşul vibrează
Şi cîntă cu foc lăutarul.
Să umplem, prieteni, paharul!
S-a dus pe vecie amarul
Şi noile zori luminează.
Dansează Antiţa, dansează,
Cu ochi scînteind ca amnarul.

Antiţo, ce vremi neguroase
In dansul tău prind să învie?
Au ziua aceea să fie
Cînd ei, bulibaşa-n mînie,
Cu biciu-ai tău trup îi brăzdase
Că n-ai vrut, precum te-nvăţase,
Să mergi prin ogrăzi, la hoţie?

Cînd ochi tăciunii te-ndrăgiră
Şi braţe vînjoase, dar blînde,
La piept mi te-au strîns, tremurînde,
Cînd mîinile tale plăpînde
Să-i mîngîie chipul porniră,
Din şatră în taină fugiră
Doi tineri cu inimi arzînde.

Se leagănă ritmic cosiţa...
Ce multe de-atunci se schimbară!
Sub cerul cu soare de vară
Pe schele se suie, coboară

Şi-n frunte-i mereu zidăriţa,
Ce dănţuie astăzi, Antiţa,
Voioasă, cu ochii de pară!

Aprinsul ei dans nu-ncetează.
Mai mîndru să-i zică scripcarul!
Să umplem, prieteni, paharul,
Departe-i acuma amarul...
— Arcuşul pe strune vibrează
Şi cîntă cu foc lăutarul...
Dansează Antiţa, dansează!

TINEREȚE *fără* BĂTRÎNEȚE

de Petru VINTILĂ — Foto: Cios TADEU

Am coborît din tren cu emoție. Da, aci era Caransebeșul, orașul meu natal. Vedeam în zare culmea domoală a Muntelui Mic, de culoarea mov a chitușului de liliac, vedeam șirul de plopi îndelung foșnitori, crescuți pe malul Timișului, iar dincolo de frunzișul pomilor din grădini, zăream turlele și acoperișurile pitorescului orășel de provincie. Nu-mi revăzusem de mult orașul natal și emoția era firească. In locul birjelor vechi și hodorogite care adăstau altădată călătorii pe peronul din spatele gării, așteptau acum două autobuse moderne. Din tren văzusem la marginea orașului turlele și clădirile „Carboniferei", iar în centrul orașului, acolo unde era altădată stația de birje și locul unde se țineau tîrgurile, mi s-a deschis, plin de răcoare și verdeață, peisajul unui parc tînăr, cu bănci și alei, cu havuz și fîntînă arteziană.

Venisem la Caransebeș pentru concursul căminelor culturale și iată, bătrînul oraș, vechi de sute de ani, părea mai tînăr decît în copilăria mea. Concursul căminelor culturale se vedea că alcătuiește un eveniment de seamă în viața străvechei localități de pe țărmul Timișului, oraș cu îndelungată tradiție muzicală, ca și Lugojul. Străzile erau pline de afișele care anunțau concursul. Un asemenea afiș îl văzusem lipit și pe geamul autobusului din gară și despre același eveniment se vorbea mereu și la postul local de radioficare. Reporterul stației comunica — însă — laconic, în stilul unui funcționar de telegraf, știri despre pregătirile pentru concurs. Imi sunau în urechi nume de localități vestite pentru tradiția lor folclorică, pentru dansurile, doinele și pentru portul lor popular: Goleț și Obreja, Ohaba Bistrei și Vălișoara, Delinești și Marga. De mulți ani, din copilărie, n-am mai cutreierat acele locuri și nerăbdător eram, peste măsură, să-i reîntîlnesc pe minerii din Delinești, pe crescătorii de vite din Cîrpa, ori pe țapinarii din Ohaba Bistrei.

I-am văzut adeseori pe acești locuitori ai satelor din jurul Caransebeșului, într-o vreme cînd folclorul nu interesa nici Academia, nici pe profesorul de limba romînă de la liceul „Traian Doda" din Caransebeș. I-am văzut de zeci și de sute de ori la tîrgurile care aveau loc în oraș și imaginea veche și-a făcut loc, amară, în mintea mea. Și atunci, parcă aievea am văzut pe opincarii și ledării 1), pe păpucarii și cojocarii veniți la tîrg cu șatrele lor de negoț. Era lumea meseriașilor zugrăviți în nuvelele sale de către contemporanul lui Slavici și Eminescu, scriitorul Ion Popovici-Bănățeanul. Veneau la tîrg turtari din Făget și Mehadia, olari din Mărdan și Lugoj, bombonari de la Vinga, marchitani din Craiova, apoi niște asurzitori și neosteniți în strigăte negustori din București. Aceștia vindeau, ca-n „Bîlciul de la Goltva" descris de Gorki, mărfurile cele mai uimitoare și ciudate. Găseai la șatrele lor cărticele despre sfîntul Ion Zlataust, despre explicarea viselor, sticluțe cu picături ce puteau „tămădui" toate bolile cunoscute de om, imitații naive de pietre nestemate și bijuterii, ace de păr, oglinzi de buzunar și rujuri de buze. La aceleași amare tîrguri, veneau, cărate în roabe ori în cărucioare, monstruoase făpturi omenești care cerșeau, cîntînd întristătoare melopei...

Oh, sărac fără vedere,
Fără mîini, fără picere,
Ia uitați-vă la mine
Cum o duc numa-n suspine
Ziua-i neagră, noaptea-i neagră,
Neagră mi-e viața-ntreagă...

Prin ușile nenumăratelor birturi din oraș răzbeau pînă în stradă cele mai triste cîntece pe care le-am auzit vreodată. Plîngea taragotul bătrînului Luță Iovită, plîngeau strunele viorii lui Perescu, plîngeau clarinetele și țambalele cîntînd doine vechi de zeci și sute de ani. Era pe vremea cînd la hore și negei nu se mai juca decît „bolero" și „engliș"; feciorilor de chiaburi, care plăteau muzica, nu le mai plăcea sonul taragotului, ci țipătul isteric al saxofonului. Fetelor de bogătani nu le mai plăcea opregul 2) și ciupagul 3), tulbentul 4) și clentușul 5) înflorat. Se purtau în rochii și își ziceau „domnișoară" ca la oraș.

Am întrebat o dată pe un țăran din Zărvești, despre unul din cele mai vechi jocuri țărănești, despre „Poșovaica". Și mi-a răspuns:

„Ești frumoasă, Evo, poți să intri fără grijă pe scenă" o liniștește partenerul ei.

— Bătrînii-l mai știu. Acuma, vezi și dumneata se joacă numai zgîmboieli...

Și-am înțeles că orînduirea burgheză modela și viața satului după chipul și urîta ei înfățișare: cu „bolero", cu ruj de buze nemțesc și cu parfum „Coty".

Dornic să văd într-un sat ultimele pregătiri pentru concursul căminelor culturale, am hotărît să merg la Marga. Tot atît de laconic, ca despre celelalte cămine culturale, reporterul stației de radioficare anunțase despre mărgani: „Echipa de jocuri a căminului cultural din Marga se va prezenta la concurs numai cu dansuri bătrînești, locale. Intre altele, echipa a pregătit: Brîul Mărganilor, Ștearsa, Iedera, Priboiul, Frunza Bradului, De doi ca la Marga și Hora Perinii". Toate dansurile îmi erau necunoscute. La Marga, așadar, am vrut să merg.

Am plecat cu un tren care urma linia străvechiului drum roman către Hațeg și Sarmisegetuza. Am trecut pe lîngă coșurile înalte ale uzinelor „Oțelul Roșu", unde fumul învăluia valea ca o pîclă de nori grei; am trecut pe la Zăvoier, unde ferăstraiele mecanice taie scînduri, umplînd valea cu o neistovită aromă de rășină; am trecut pe lîngă vestita Rușchiță, unde alte fierăstraie, dintr-un oțel mai tare, taie în cuburi și plăci uriașe, marmora albă ca spuma laptelui. Și cum am văzut în zare culmile împădurite ale Zănoagei, Măgurii și Tîlvelor, am știut c-am ajuns la Marga.

Aceasta este o așezare tipic montană. Ulițele sînt în costișe, iar casele acoperite cu olane roșii ori cu dranițe, au ziduri de piatră. Un rîu cu puțină apă, dar cu o albie impunătoare și plină de pietre rostogolite, trece chiar prin lungul unei ulițe mărginașe și cîteva podețe de lemn își oglindesc siluetele în undele repezi și reci ale apei. Pruni brumării, meri, peri și gutui, umplu grădinile ce împrejmuiesc casele și toamna trebuie să fie aci plină de rodul și parfumul pometurilor.

Intîia surpriză mi-a fost căminul cultural. Pe locul unde știam că se afla o căsuță oarecare, acum se ridică, impunătoare, clădirea căminului cultural. Cerdacul larg și luminos se sprijină pe două coloane, iar înăuntru, sala de spectacole se sprijină și ea pe două șiruri de coloane care parcă se repetă, reflectîndu-se în apele unor nevăzute oglinzi. Sala are o capaci-

Noaptea, cînd liniștea și răcoarea învăluie întreg satul, doar la căminul cultural ferestrele continuă să stea luminate: echipa artistică se pregătește de concurs.

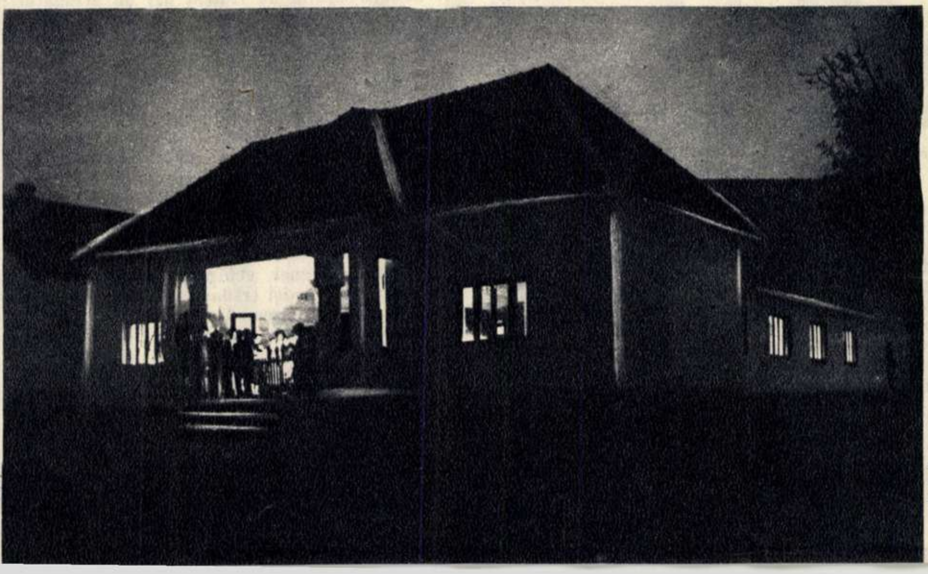

---

1) Ledăr = tăbăcar.
2) Opreg = fota dindărăt.
3) Ciupag = ie.
4) Tulbent = ceapsă, o poartă fetele pe cap.
5) Clentuș = pieptar.

↑ In sunetele muzicuţei lui Ion Grozav, tinerii artişti din Marga dansează cu foc un bătrîn joc de prin părţile locului.

In tren, vremea trece mai uşor cînd ştii a povesti vreo snoavă. Şi cine nu-l cunoaşte pe Preda Traian cît e de mucalit! ←

Măiestria se dobîndeşte prin muncă, prin repetiţii. Iată-i pe mărgani, asistînd la o repetiţie a solistului clarinetist.

tate de opt sute de locuri şi dă impresia unei săli de teatru citadin, pe scena căruia te aştepţi să vezi actori cu îndelungi studii de artă dramatică. Aci însă culeg ropote de aplauze nu artişti de teatru, ci artiştii amatori din comună: tinerii ţărani crescători de vite şi oieri, ţapinari şi mineri.

Era amiază cînd am ajuns la Marga, oră nepotrivită, cînd credeam că sala căminului e închisă şi pustie. De departe, însă, din josul uliţei, am auzit zvonul unui taragot. Echipa căminului nu cunoştea odihna şi tinerii căutau să deprindă, cu şi mai multă măiestrie, mişcările dansurilor vechi cu care aveau să se prezinte a doua zi la concurs. Pe urmă, pînă seara tîrziu, am fost timp de mai multe ceasuri martor entuziast al acelor febrile pregătiri. Se pornise în după amiaza aceea o ploaie torenţială şi culmile împădurite ale Zănoagei căpătaseră rezonanţe adînci, parcă în fiecare trunchi de gorun şi molid îşi încercau tonurile şi glasurile melodioase lemnuri de viori străvechi. La sala căminului, ferestrele fură deschise larg şi fulgerele care brăzdau înălţimile cereşti se reflectară pe feţele şi pe straiele jucătorilor din echipa de dansuri. Decorul acesta neprevăzut, impresionant, adăuga straielor ţărăneşti frumuseţi noi. Erau aci veşminte dezgropate din scrinuri vechi. Aci era şi tulbentul, aci erau pieptăraşele pline cu flori colorate uimitor, aici erau opregele din fir de argint şi aur, fîlfîind la mişcările repezi şi pline de graţie ale fetelor. Am văzut în acele ceasuri ale după-amiezii, străvechea Horă a Perinii, apoi Brîul Mărganilor la Negele şi Brîul Dimineţii. Sînt lucruri la a căror zugrăvire condeiul ezită ruşinat că nu are calităţile penelului ori ale aparatului de filmat. Ca să descriu Brîul Dimineţii, ar trebui să scriu un poem al zorilor şi al răsăritului de soare, fiindcă acest dans, care se joacă numai la Marga, exprimă tocmai acest peisaj al nopţii alungate de puterea nebiruita a soarelui.

La taragot cînta vestitul, prin părţile bănăţene, Pătru Cap de Cal, tînăr crescut în şcoala lui Ion Murgu. Acest june muzicant ştie sute de melodii şi cîntece populare. Ascultîndu-l cum cînta Brîul Dimineţii, am avut impresia că zvonurile repezi ale taragotului sînt cu desăvîrşire expresia melodică a pasului şi mişcării sincopate a acestui dans.

In pauzele acelei febrile repetiţii generale, cînd echipa de dansuri se odihnea pentru cîteva minute, veneau la rînd soliştii vocali. Către seară, ploaia conteni şi cerul se însenină. Pe uliţa satului treceau femei către magazinul cooperativei, ori stăteau de vorbă. Din susul uliţei coborau marganii angajaţi la mina de grafit, mineri în salopetele lor, cu lămpile stinse în mînă, aşa cum vezi la Petrila ori la Lupeni. Unul dintre ei veni la cămin şi intră în sala de festivităţi unde se desfăşurau repetiţiile. Era un bărbat pieptos, dovedind putere nebănuită. Am aflat că-l cheamă Ion Grozav şi că este unul dintre cei mai entuziaşti şi harnici activişti ai căminului cultural. Pe urmă l-am auzit cîntînd cîteva doine. Intre altele, a cîntat o doină, creaţie recentă a mărganilor deveniţi mineri:

...La mină la Bouţari
Lucră mărgani voluntari
Şi lucră din mal în mal
Pentru planul cincinal
Lucră cu maşinile
Să scoată cărbunile
Să scoată cărbunile
Să mine maşinile.

Pînă seara tîrziu au repetat cîntecele lor şi ceilalţi solişti: Mihuţ Beg, Anita Manta, Sofia Beg şi Ana Preda. Noaptea îşi întinsese liniştea şi răcoarea peste satul întreg, numai la cămin continuau să stea luminate ferestrele. De aci răzbeau pînă afară, cînd sunetele taragotului, cînd chiotele echipierilor, cînd vocea vreunui solist. Tîrziu s-au stins şi aci lămpile. In zorii zilei, optzeci de tineri şi tinere porneau din sat către gara Marga.

*

Peste cîteva ore aveau să ajungă la Caransebeş, unde afişele concursului îi anunţau de-o săptămînă încheiată. In acele ceasuri ale dimineţii, străzile oraşului de pe ţărmul Timişului se umplură de forfota tineretului sătesc venit la concurs. Erau aci flăcăi robuşti şi sănătoşi din Obreja, tinerele ţărănci pline de farmec şi frumuseţe din Ohaba Bistrei, copilandrii din Vălişoara şi tinerii îmbujoraţi de emoţie veniţi tocmai de la Goleţ.

A început concursul. In primul rînd de scaune stăteau membrii juriului, cu caietele şi bloc-notesurile pe genunchi. Sute de oameni urmăreau întrecerea. Am umplut un caiet transcriind textul nenumăratelor melodii cîntate la concurs. Ana Cherlea din Ohaba Bistrei a cîntat o melodie veselă:

Mă mînă mama la vie
După struguri şi lămiie
Eu lămîie n-am găsit
Cu Gheorghe m-am întîlnit
Şi duşmanii mă văzură
La maica-mea mă pîrîră
Maica-mea fu supărată
Mă luă, mă-nchise-n casă
Pusei coatele-n fereastră
Şi privii la Gheorghe-n coastă
Gheorghe secera la grîu
Cu batista mea la brîu.
— Gheorghe, batista îţi pică
— Vino, mîndro, de-o ridică
— Gheorghe, batista-i murdară.
— Vino, mîndro, de mi-o spală!

Locul unde se ţinea concursul părea un amfiteatru antic, elin ori roman. Edilii muncitori ai Caransebeşului au ridicat aci un atrăgător şi pitoresc teatru de vară. Şirurile de bănci au fost aşezate pe coasta unei coline împădurite: castani şi arţari, brazi şi tei, meri sălbatici şi oţetari, goruni şi stejari, împrejmuiesc locul cu fastuoasă vegetaţie, dînd teatrului în aer liber o stranie rezonanţă, cum nici cele mai bune săli n-o au. Publicul umpluse locurile pînă la refuz şi ca o apă se revărsase pînă lîngă scenă. Ca într-un areopag, întovărăşind judecata juriului, publicul îşi arăta sentinţa artistică, prin ropote de aplauze şi prin entuziaste strigăte de: „Bravo Vălişoară!", „Bravo Goleţule!"

In spatele scenei, echipele care-şi aşteptau rîndul la concurs îşi trădau cu uşurinţă nervozitatea şi nerăbdarea. Unii echipieri repetau mişcările dansurilor mai grele. Un instructor tînăr îşi adunase echipa lîngă el şi, nădușit, roşu în obraji, împărţea ultimele dispoziţii, ca un comandant pe front:

— Ioane, chiar dacă-ți cade căciula din cap, să nu te apleci, că mintenaș ne scade un punct.

A trecut apoi la fiecare echipier, să-i încerce șerparul dacă-i bine încheiat, să-i vadă strînsoarea nojițelor la opincile mari, cu gurguiul întors în sus ca un cioc de pajură. Unul își arăta îndoiala:

— Ați văzut Vălișoara? Strașnic a jucat!

— Ce vrei să zici? săriră ceilalți la el. Ei au jucat strașnic, dar noi vom juca de zece ori mai strașnic.

— Bine, dar juriul... Îs și tovarăși de la Timișoara.

— Ce dacă? Ei nu-s dornici să vadă cum se joacă pe la Obreja? Păi, ce crezi tu?

A venit la rînd și Obreja. Intîi a cîntat Nica Achim doina „La Bozovici în grădină". Am recunoscut în el pe tînărul îngrijorat. Pe scenă, însă, se schimbase cu desăvîrșire. Nu părea să-i fie teamă de fel. Privea îndrăzneț peste mulțime și zîmbea șugubăț, așa cum cerea de altminteri și cîntecul. La vocea sa neobișnuit de puternică se adăuga și pronunția dialectală a cuvintelor, aducînd aminte de grafia originală a poeziilor lui Victor Vlad - Delamarina:

...„La Bozovici la grădină,
Prinsă dorul rădășină
Au Ioanie, Ioanie,
După cinie doda mare.
Ș-am voit să-l iau cu minie
Șapce rădășini îl ținie.
Ș-aș vroi să-l iau acasă
Șapce rădășini nu-l lasă"...

Locul din spatele scenei continua să aibă înfățișarea unor culise de teatru. Fetele din echipa de dansuri a căminului cultural din Cîrpa își aranjau, cu grația lor obișnuită, platca opregelor, ori coafura lor originală. Una din ele se uita într-o oglindă de buzunar cum îi stă parta[6]) împrejurul gîtului subțire. Flăcăul de lîngă ea își prinsese doi trandafiri roșii la clăbăț[7]). Era țanțoș. La un moment dat îi spuse fetei:

— Mario, dacă nu mi-ar scădea juriul un punct, te-aș țuca o dată în joc.

Au rîs apoi, amîndoi. Ea privindu-l cu sfiiciune, printre genele prelungi. El, îmbujorat de rîsul ei șăgalnic, înțelegînd că Maria i-a dat răspuns pe potriva gîndului său. I-am văzut pe urmă jucînd. Echipa întreagă dansa frumos, fără zmintă, dar perechea atîta de potrivită în frumusețe și tumultoasă tinerețe pe care-o cunoșteam, parcă dansa cu mai neistovită pasiune decît toate celelalte.

Aproape o jumătate de oră i-am văzut jucînd Brîul Semenicului, Brîul Bătrîn, Brîul Cîrpanilor, Fîntîna Voinei și Snopul. Tînărului i-a căzut la un moment dat clăbățul din cap. Clăbățul împodobit cu chitușul aprins de trandafirii roșii. Dar nu s-a aplecat să-l ridice. Numai la sfîrșit tînărul se aplecă după căciulă. Apoi, în spatele scenei, de astă dată sfios, nu știe ce anume să facă cu trandafirii striviți. Pînă la sfîrșit îndrăzni și-i întinse fetei cu platca de galbeni lucitori la gît. Fata îi primi și-i spuse dojenitor:

— Ți-ai pierdut capul. Mai bine m-ai fi țucat. Juriul ar fi zis c-așa-i jocul cîrpanilor...

Locul din spatele scenei părea pentru unii prea strîmt. Era și acolo lume destulă care nu găsise loc pe băncile încăpătorului amfiteatru. Și unii trecură dincolo de pîrîul Corcanei, pe aleile care duceau către vilele cochete și pline de răcoare. Acolo, sub frunzișul salciilor pletoase și ale zadei, solistul Ion Anderca zis Luchiță, din Vălișoara, își repeta cîntecul: „Gugulan[8]) cu car cu mere". Sta pe malul pîrîului și privea în unda apei. Și cînta, urmărindu-și chipul în oglinda repede mișcătoare a pîrîului:

„Gugulan cu car cu mere
Și cu mîndra lui muiere.
Eu mă duc să cumpăr mere
Și cu ochii la muiere
Gugulanu-i om cuminte
Spune vorbe mai-nainte.
Gugulana-i în opinci
Ochii mici și buze dulci.
Gugulana-i cu obiele,
Și cu buzele de miere..."

După cîteva minute glasul său puternic răsuna pe scenă în fața spectatorilor și a juriului, nu ca adineauri, în fața tremurătoarei oglinzi a apei.

Pe încetul se lăsau umbrele înserării. In marginea de sus a frunzișului, în cetinile din vîrful brazilor, tremurau cele din urmă raze ale soarelui la asfințit. Pe scenă își arăta măiestria ultima din echipe. Șase perechi din Obreja dansau „Pošovaica", unul dintre cele mai vechi dansuri bănățene. Despre „Pošovaica" se spune c-o jucau locuitorii acestor minunate ținuturi, păstorii de sub ocîrmuirea viteazului crai Decebal, îmbrăcați în straie de in și cînepă, încălțați în opinci cu gurguiul întors în sus ca un clonț de pajură împărătească, purtînd pe cap mițoasă căciulă, aidoma celor de azi.

Ca tinerii din Obreja, Velișoara și Marga, sînt peste un milion de artiști amatori, membri ai căminelor culturale din lungul și latul patriei. In mîinile lor, străvechiul și scumpul tezaur al artei noastre populare crește neistovit și înflorește aidoma crăiței din poveste: în frumusețe fără seamăn și în tinerețe fără bătrînețe...

---

[6]) Partă = colan de mărgele ori de galbeni mari și mici.

[7]) Clăbăț = căciulă.

[8]) Gugulan = țăran de pe muntele Gugu, loc vestit pentru livezile sale de pruni, meri, peri și gutui.

Din cîte am petrecut...

Frunzuleană viorea...
...Dor ca piatra m-apăsa...
...Dor ca piatra a de moară
M-apăsa la inimioară.
De-mi era dorul pădure
L-aș fi tăiat cu-o săcure.
Și de-ar fi fost ca holda
Il culcam cu secerea,
Ca să-mi fi știut lumea
Că am la inima mea
Loc de-un rîu și-o fîntînea;
Fîntîneaua a secat,
Rîul curge vălurat.
Fîntîna o fost cu moarte,
Rîul le spăla pe toate.

. . . .

Și iar frunză de arin
Inimă, aveai venin,
Amărui cum e pelinu'
Și mi te-neca suspinu' —
Dar rîul cu val curat
De venin mi te-o spălat...
...Cînd mă bătea negru gînd
Apucam drumul oftînd,
Pe marginea codrului
Jelind doina dorului,
De focul bărbatului
Ce mi l-o dus mareșalu'
Să nu mai vadă Ardealu'
Nici copiii, nici pe mine,
Să se stingă-n țări străine.
Iarna viscol să-l jelească,
Neaua să mi-l primenească,
Și-n pămînt să putrezească.
In privirea lui ca mura
Și-o-nfipt războiul custura —
Din trupșorul lui voinic
N-o mai fi, mări, nimic!...

Pe valea Nirajului
Bătea vîntul dorului —
Bătea vînt din răsărit,
Ducea dorul spre-asfințit.

Și de-atîta jale rea
Inimioara-mi cuvînta:
— „Bate, vîntule, cît poți,
Dorul din lume să-l scoți.
Bate, vîntule, mereu
Și scoate și dorul meu".

. . . .

Și-am primit, mări, scrisoare
Scrisă cu lacrimi amare
Scrisă cu peană de brad
Pe gînduri să nu mai cad —
Scrisă cu peană de-argint,
Să nu mai am nici-un gînd.
Că soțul mi s-o-nsurat
Intr-un codru negurat
In munți stîncoși aflat.
S-o-nsurat a doua oară
Cu o fată negrișoară —
In loc de voi de mireasă
Poartă pe umeri o coasă —
Nu e cu beteli gătită
Ci-i slută și despletită,
Cum s-arată-o vrăjitoare
Călare pe rășchitoare...
Și mai la vale scria:
— „Moartea se numește ea!"

. . . .

Omul meu s-o-nstrăinat
Și de țară și de sat,
Doamne, greu m-ai blestemat!

. . . .

Ședea plugu-n arătură
Și el cu țărîna-n gură —
Și prindea plugul rugină
Da' el nu putea să vină —
Creștea-n luncă buruiana
Și-n suflet la mine rana —
Bătea vîntul, frățioare,
De mă trîntea din picioare.
...Ziua nor și noaptea nor,
Petreceam lumea cu dor.

Ziua nor și noaptea stele,
Petreceam lumea cu jele.
Ziua nor, noaptea senin,
Petreceam lumea cu chin.
Și din ce vremea trecea
Jalea mai rău s-ațîța.
Dar veni o zi pe lume
Și le făcu toate bune.
Zi de august cu soare
Tare binefăcătoare,
Pentru răni, vindecătoare.
Pe unde-o căzut obuzu'
Crește mare cucuruzu' —
Pe unde s-or spart grenate
Adunăm cîntînd bucate —
Pe unde gloanțe șuierară
Crește grîuleț de vară,
Și ovăzuri, și secară!
Fasciștii bată-i amaru'
Ne-or fript inima ca jaru'.
Dar n-o fost cum or gîndit
Că rusu' i-o nimicit.
Și-or lăsat nemții pistolu'
Și s-or dus cu postomolu' *)
Cum se duc corbii cu stolu',
Cum se duc norii pe vînt,
Bubuind și fulgerînd,
Zarea largă-ntunecînd.
Iar voinicii din Rusia
Or venit cu omenia,
Să nu mai avem robia.
Jandar să nu ne mai bată
Cu centura lui a lată —
Perceptor să nu ne fure...
Nici primar să ne-njure...
Vreme, vreme, bună ești
Pe toate le rînduiești.

Culeasă din com. Gheja, raionul Luduș, reg. Cluj.
de Ion SOCOL

---

*) Cu postomolul = cu grămada

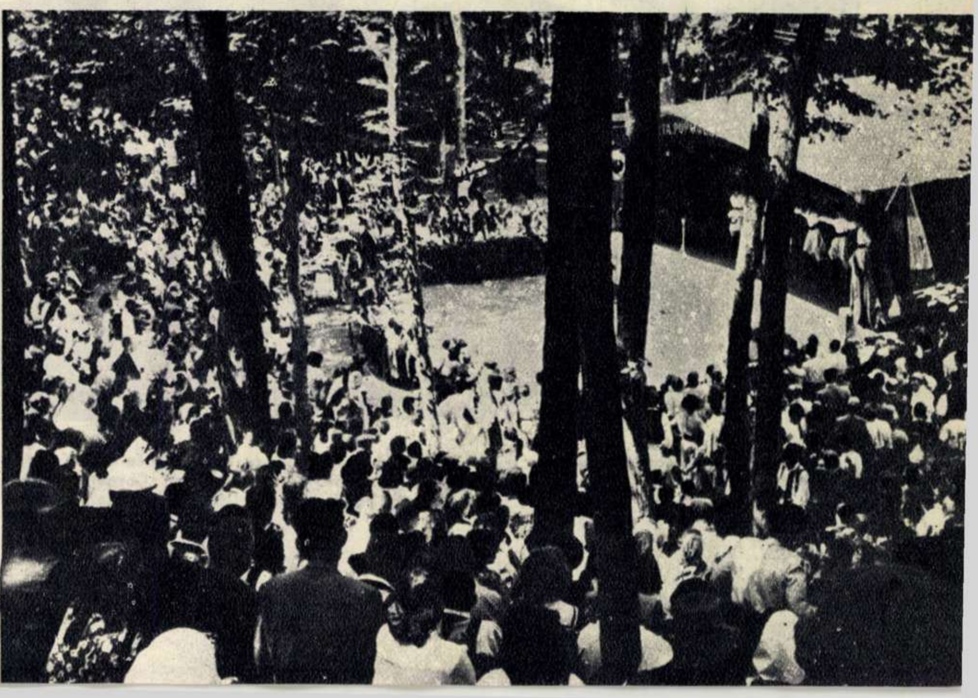

Teatrul de vară din Teiuș — unde și-au arătat măiestria echipele artistice din părțile Caransebeșului — amintește de un vechi amfiteatru roman.

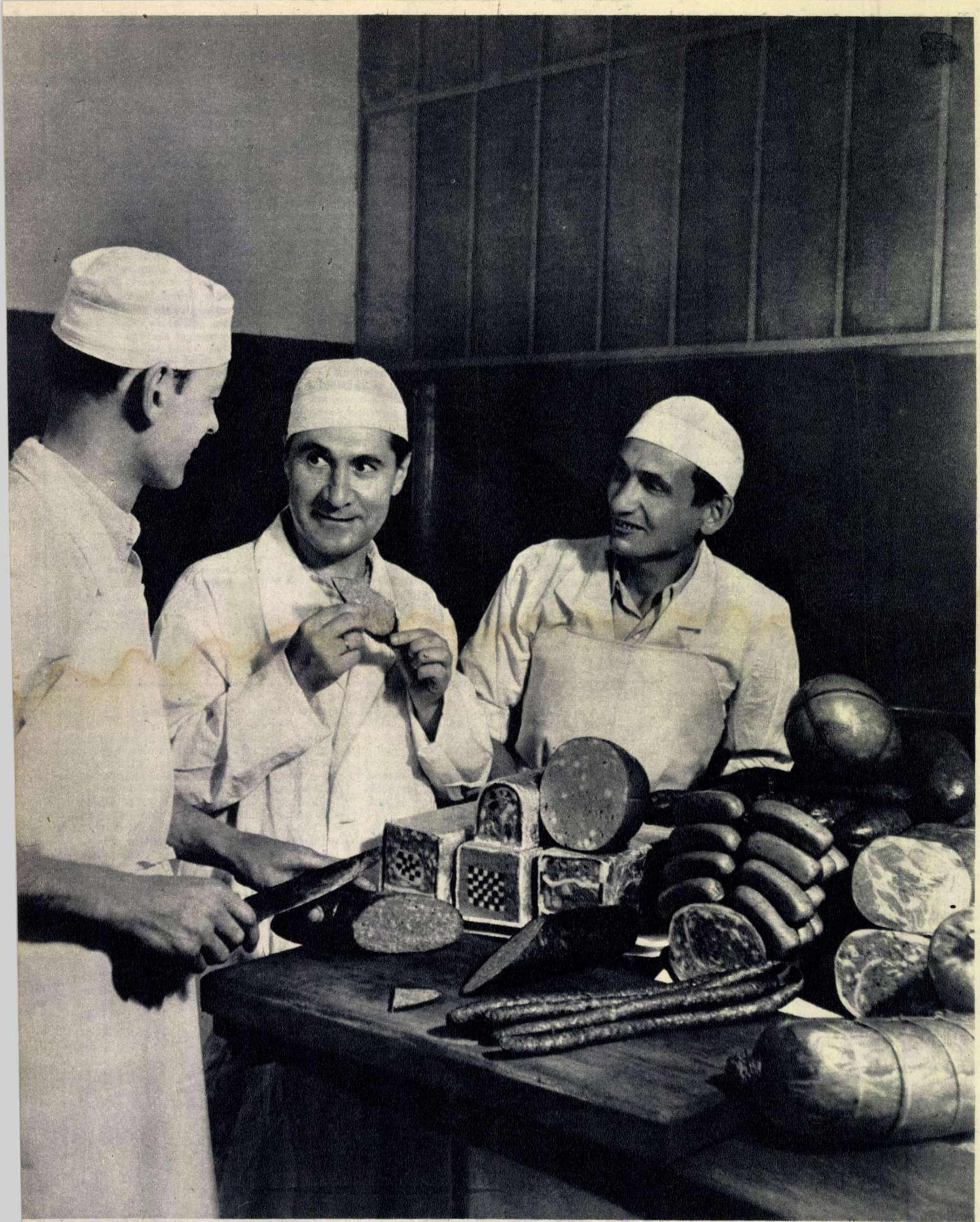

Cît mai multe produse de larg consum pentru poporul muncitor. Aceasta este lozinca care însuflețește și pe muncitorii fabricii de mezeluri „Mistrețul" din București. In cinstea marii sărbători ei au realizat noi sortimente. In foto: Corneliu Hecher, directorul administrativ al întreprinderii (mijloc), controlează calitatea produselor.

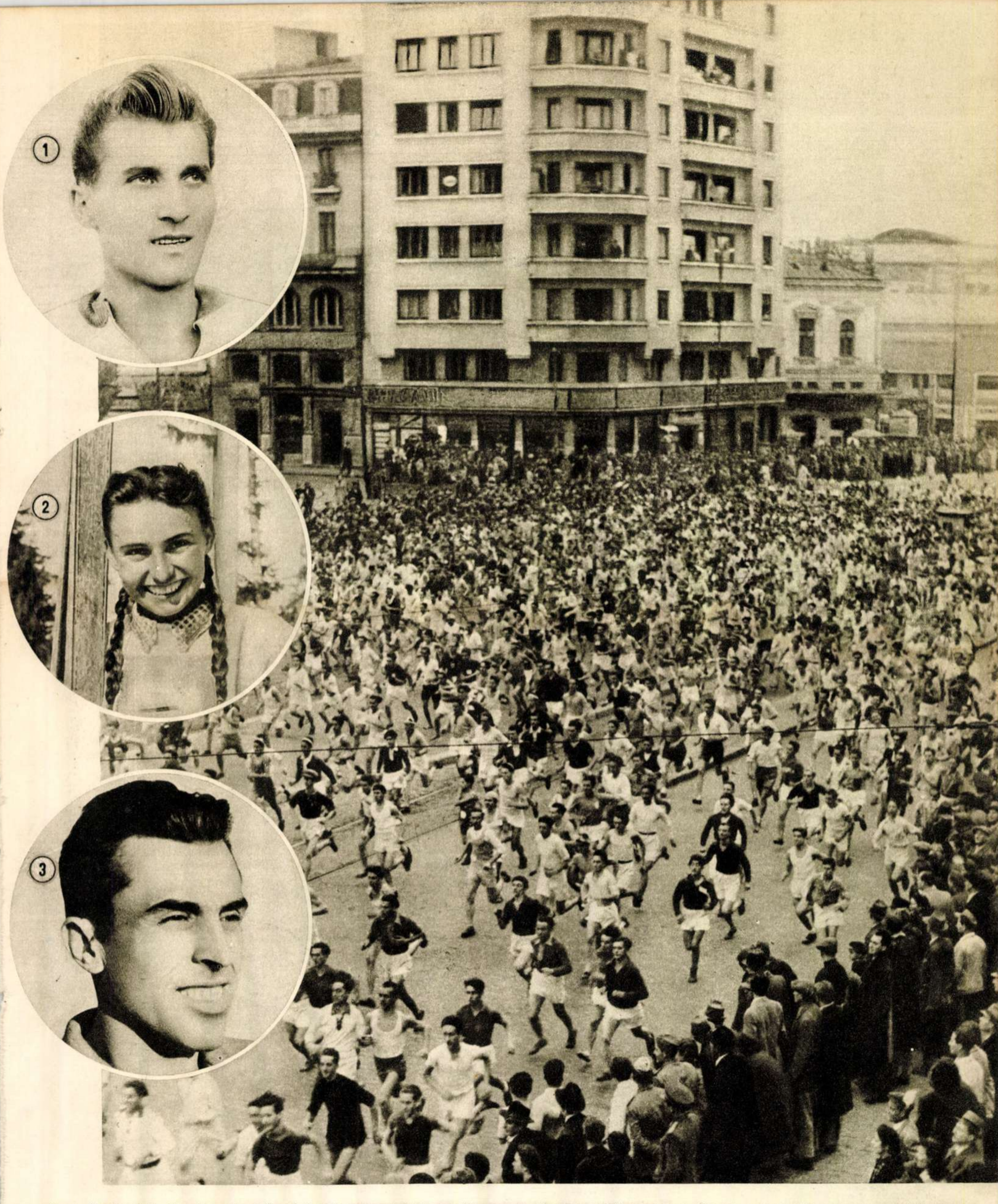

Cu zecile și sutele de mii se numără azi tinerii ce iau startul crosurilor sau al altor competiții populare, prilej minunat de afirmare a unor noi tinere talente, nume necunoscute pînă atunci în mișcarea sportivă a țării noastre. Din rîndurile lor s-au format asemenea sportivi fruntași ca: Ilie Savel (foto 1), campion și recordman al R.P.R. la proba de 400 m garduri. Cea mai bună performanță a sa este 52 sec., record național. A început să practice atletismul cu ocazia întrecerilor sportive organizate în rîndurile armatei. Elisabeta Suciu (foto 2), campioană a R.P.R. pe anul 1954 la slalom special și coborîre. S-a remarcat prima dată în competițiile populare de schi din anul 1952. Nicolae Bunea (foto 3), campionul R.P.R. de cros pe anul 1954 și recordman la proba de 5000 m plat. El a debutat în cadrul competiției populare Cupa Unității Tineretului, desfășurată în anul 1947.

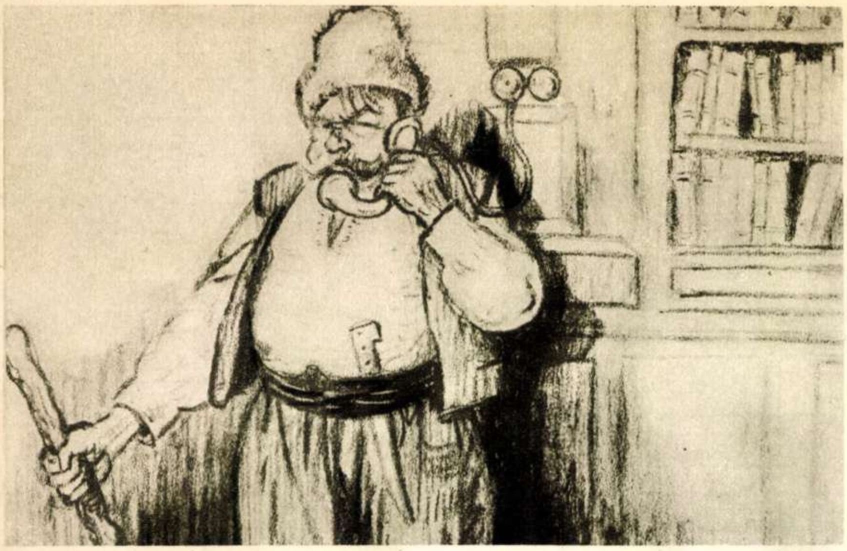

B'Arg: „STUDENȚIMEA: ALO, AICI UNIVERSITATEA".

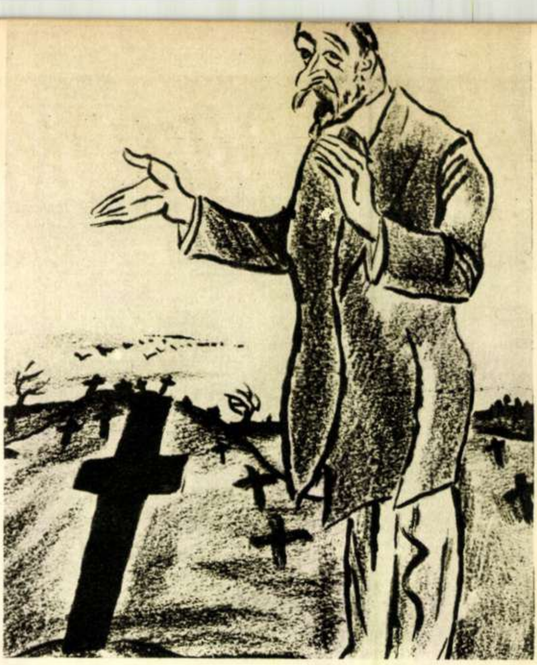

Iosif Iser: „LE-AM DAT PĂMÎNT" ⟶

DIN EXPOZIȚIA RETROSPECTIVĂ DE DESEN SATIRIC ȘI CARICATURĂ

~ MUZEUL DE ARTĂ AL R.P.R. ~

Ary Murnu: „CONTRIBUABILUL ROMÎN" (Furnica — 1905)

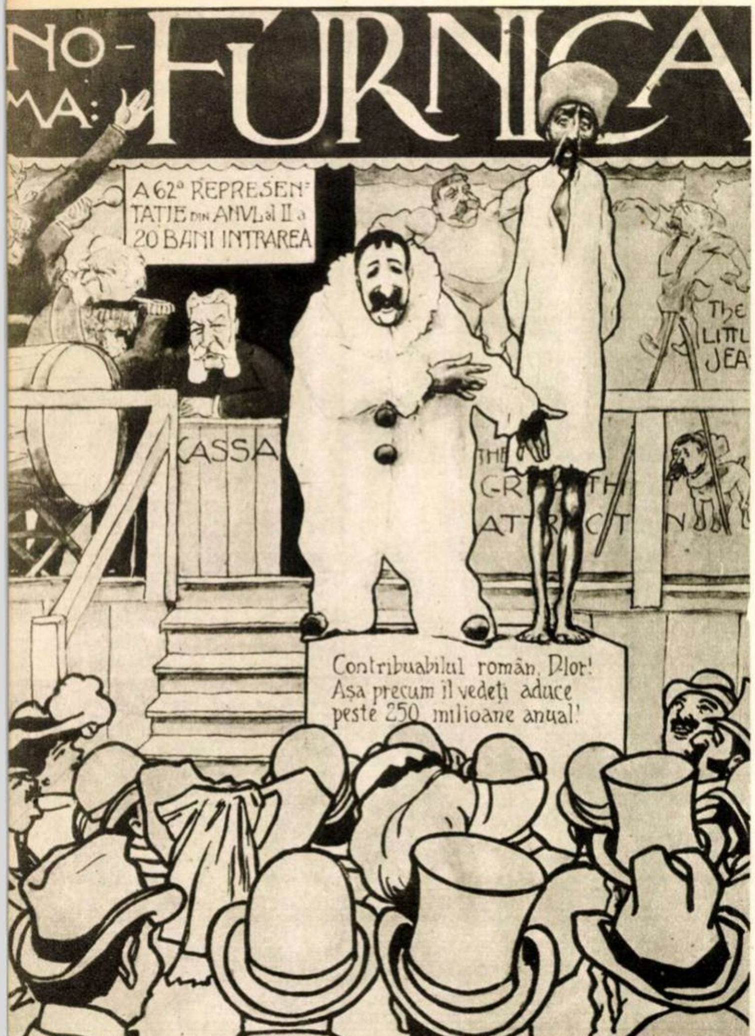
NO-
MA:
FURNICA
A 62a REPRESENTATIE DIN ANUL al II-a
20 BANI INTRAREA
THE LITTL JEA
KASSA
THE GR TH ATTR CT N
Contribuabilul român, D-lor! Așa precum îl vedeți aduce peste 250 milioane anual!

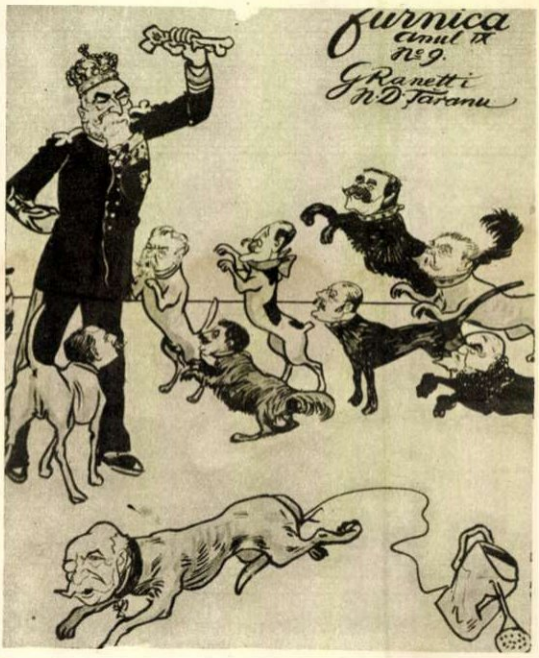
Furnica anul IX No 9.
G. Ranetti
N. D. Țaranu

⟶ Ary Murnu: „MINIȘTRII ȘI CIOLANUL REGAL"(1913)

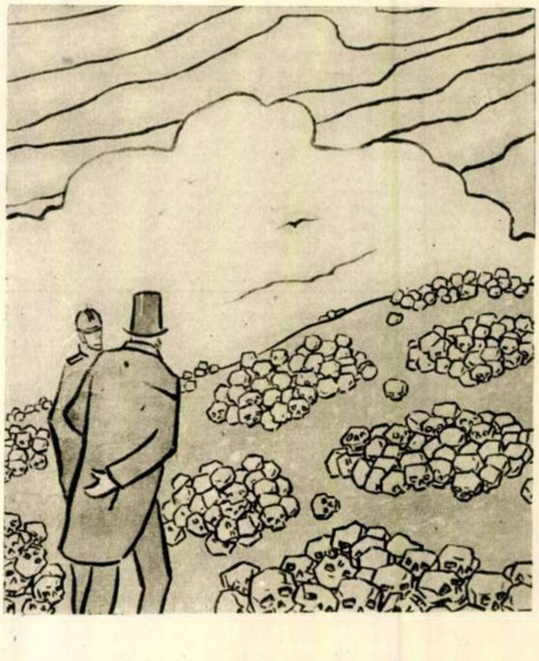

⟶ Nicolae Tonitza: „BOSTĂNĂRIA MILITARISMULUI" — Am avut o recoltă splendidă. Dacă împrejurările ne vor fi favorabile, vom lărgi terenul de cultură. (1919)

Acolo unde huzurea burghezia

Palate, palate, palate...

Cînd Carol de Hohenzollern a venit în țara valahă, se știe cum a venit. Un prințișor scăpătat, cu o valijoară și cu nădragi lustruiți. De-a lungul a trei generații, Hohenzollernii agonisiră însă averi nemăsurate. Ei jefuiră țara cu cea mai americană neobrăzare, făcură afaceri grase fără a disprețui însă nici afacerile mai mici. Morala dinastiei părea să fie întruparea cea mai vie a principiului lui Vespasian: banul n-are miros. In consecință, falimentele de bancă, investițiile industriale de mare senzație sau găinăriile de rînd, toate se dovediră bine venite și rotunjiră regeasca pungă fără de fund. Castelele Hohenzollernilor erau fastuoase, și ele trebuiau să le mîngîie vanitatea. Erau primiți acolo musafirii cu nume ilustre, despărțite sau precedate de particule nobilitare. Asemenea musafiri, îndeobște turiști rafinați, călătoreau cu perdelele compartimentelor trase. Impresiile lor erau consumate în cele mai lapidare expresii: „Joi, vizitat castelul Peleș de la Sinaia. Regele bine dispus, cordial, amabil. Plec cu impresii agreabile despre această țară balcanică..."

Peleșul era considerat de regi ca un muzeu personal. Iar pentru a-l locui au pus să se construiască în jurul castelului o serie de pavilioane: Pelișorul, Casa Cavalerilor, Foișorul.

Peste tot predomina luxul, prostul gust, îngrămădirea neestetică de obiecte de preț. O serie de picturi murale, de cea mai îndoielnică valoare, provocau un efect de-a dreptul ilar. Era ca și cum un intendent grăbit ar fi înghesuit, claie peste grămadă — fără nici o remușcare — tot ce-a putut să achiziționeze de pe la magazinele de antichități dintr-un mare oraș. Excepție făcea „Foișorul". Era locuința omului cu multe parale, care urmărea să-și facă viața agreabilă fără cine știe ce mofturi. Aici obișnuia să trîndăvească Mihai — ultimul dintre regii jefuitori ai poporului, nici el mai puțin ahtiat după avere decît tatăl sau bunicul său.

Intr-un hol vast erau expuse craniile cerbilor vînați de majestățile lor; coarnele bietelor animale, hăituite de hăitași flămînzi și desculți, scoși cu jandarmii din bordeiele lor, pentru a face ca fiarele să pice — pară mălăiață — drept în gura regalelor țevi de pușcă, ocupau aproape întreg peretele.

*

...Cîtă deosebire între stăpînii de ieri și cei de azi ai Peleșului! I-am întîlnit aici pe compozitorii Hilda Jerea și N. Kirculescu, pe poetul Radu Boureanu. Un alt grup, ceva mai încolo. Sînt pare-mi-se cunoștințe, da, da, uite-i, chiar tipografi de la Combinatul „Casa Scînteii" sînt. Pe zețarul Ion Păunescu îl cunosc, îl cunosc și pe legătorul Petre Raicu; cu mașinistul Petre Stoian fac cunoștință acum. Pe una din aleile parcului l-am întîlnit, în aceeași zi, pe scriitorul Marin Preda. Era probabil la ceasul său de preumblare și cugeta la romanul pe care tocmai începe să-l scrie: e vorba de un roman mai vast, pe temă țărănească, pe care tînărul scriitor îl frămîntă de multă vreme, cum singur mărturisește.

Apoi îmi spune că tocmai a terminat un volum de schițe și nuvele, unele cu subiecte din războiul antihitlerist, altele cu subiecte din viața țăranilor. Intr-un cuvînt, un bilanț serios de realizări — aci, la Sinaia.

Vasăzică înainte, caraghiosul rege Mihai, maiorul Vergotti și dama de onoare a reginei. Acum doi compozitori, un poet, un romancier — de curînd distins cu Premiul de Stat — muncitori. Pentru confruntarea unor asemenea categorice înfățișări ale vieții, reporterul se mulțumește numai cu consemnarea, și renunță la comentariu.

Ba obișnuiește să și zică, cu un fel de șablon: „Iată, astea sînt faptele; fără comentarii".

*

Palatele construite în trecut prin jefuirea poporului sînt astăzi palatele poporului. Unul din ele adăpostește Galeria de Artă, altul e latifundia de basm a pionierilor Capitalei. Prin sălile pe unde regina Maria își organiza destrăbălările sau își purta „chic" spleenul, răsună azi vocile cristaline ale copiilor cu cravată roșie și cîrlionți ștrengari. Sala de matematici, de fizico-chimie, sala de științe naturale. Un fel de academie de științe miniaturală, unde toate științele lumii își dau mîna, spre luminarea generațiilor de mîine ale Republicii. Apoi pătrunzi în sferele artei, unde muzele te întîmpină ghidușe și pline de voioșie. Sînt aici cercuri de balet, de pictură, de muzică și literatură. Există și o „cameră a poveștilor" unde participanții sînt ceva mai micuți (fiindcă n-au încă vîrsta cravatei roșii) și unde vin povestitori de mare faimă. Chiar maestrul Sadoveanu vine la „camera poveștilor" și-și vrăjește ascultătorii cu neasemuitu-i dar al povestirii sale moldovenești.

Am întîlnit-o în această latifundie a copiilor fericiți, pe pioniera Julieta Ghiță, care frecventează cercul de balet, fata unui coșar de pe Dudești; am discutat despre Maiakovski și despre Pușkin cu pionierul Constantin Ilie, fecior de muncitor și el, autorul unor poezii, încă stîngace, dar care lasă să se întrevadă de pe acum talentul poetului de mîine. Și ca aceștia doi, sînt mulți acolo!

*

Dincolo, la palatul din piața Republicii, poporul învață să-și prețuiască marii artiști. Grigorescu, Theodor Aman, Sava Henția, comori după comori care-ți încîntă ochii și sufletul. Iată și „Grivița 1933" a lui Miklossy, pînză impresionantă, de mare valoare artistică și adîncă semnificație — pe drept încununată recent cu Premiul de Stat clasa I-a.

Vasăzică, din acest palat vodă a poruncit masacrarea ceferiștilor greviști!

Vasăzică, aici, chiar aici, poporul își slăvește astăzi eroii.

N. VĂLMARU

Altădată... Prin cele cîteva sute de camere ale Peleșului se plimba un singur om: regele. Zeci de mii de oameni vizitează sutele de camere cu tablouri, obiecte rare de artă și se odihnesc în fostele sălașuri regale din jurul Peleșului.

In această clădire trăia altădată Max Auschnitt, unul din magnații industriei capitaliste romînești. Aci își au astăzi sediul Uniunea Scriitorilor din R.P.R. și revistele sale.

In fostele cluburi

Clădirea e albă, cu două rînduri de etaje. In față o curte mare cît să încapă și să-ntoarcă zece cupeuri deodată. Doar pentru asta a și fost făcută: să tragă caleștile la scară, ca să coboare sau să se urce „conașii" de la „Jockey-Club".

Căci nu oricine putea să fie membru al clubului care avea un cap de cal pe firmă. Trebuia pentru aceasta să aibă cel puțin două generații de boieri în familie, să știe să bată țăranii cu biciul la scară, să piardă la ruletă o moșie cu trei sate, fără să clipească din ochi, și să poruncească alungarea din casă a unei văduve cu copii pentru trei duble de mălai împrumutate de vechil în timp de iarnă...

Clădirea avea jos la parter saloane mari, luminate cu candelabre și venețiene de cristal cît clopotnița, covoare de Buchara să-ți îngropi piciorul în ele și mobilă în mai toate stilurile regilor Franței.

In aceste saloane boierimea țării hotăra grelele dăjdii asupra țării, trecerea ciolanului puterii din mînă în mînă: de la liberali la conservatori și înapoi, ca în cadrilurile jucate pe parchetele lucioase — schimbarea damelor. Și tot aci s-a pus desigur la cale, cu complicitatea regală, neprimirea lui Ioan Luca Caragiale la Academia Romînă și masacrarea miilor de țărani desculți și flămînzi care voiau pămînt.

Cele două etaje de sus erau formate din camere și cămăruțe

MESAJE de PRIETENIE

Cu prilejul celei de a 10-a aniversări a eliberării patriei voastre de către eroica Armată Sovietică, vă trimit cel mai însufleţit salut de luptă.

De două ori am avut marea fericire să vizitez minunata Dvs. ţară. Prima oară am fost trimis de sindicate; a doua oară mi-a fost dat să trăiesc zile încîntătoare în Republica Populară Romînă, luînd parte la cel de al 4-lea Festival al Tineretului şi Studenţilor.

In calitate de constructor, am văzut dezvoltarea rapidă a arhitecturii voastre, minunatele stadioane de sport, am văzut şi am stat de vorbă cu muncitori şi ţărani, cu tineretul şi sportivii voştri... Nu voi uita niciodată nenumăratele întîlniri avute cu prietenii din Romînia. Acum, la sărbătorirea zilei de 23 August, alături de milioanele de prieteni ai R.P.R., vă urez şi eu noi succese în construcţia socialismului, care va asigura oamenilor muncii din R.P.R. un viitor luminos.

Johann BLENDER

muncitor fruntaş, inovator emerit
din R.D.Germană

PE UN VECHI ALBUM

Albumul meu cu întîiele poeme
(Cu timp ploios şi versul cenuşiu)
Mi-a arătat ce-aş fi putut să fiu
De-am fi rămas încătuşaţi de vreme.

E drept că nu le-am pus în cărţi nicicînd
Pe atunci abia silabiseam poezia,
Dar fiind sămînţa stearpă, veacul strîmb,
Tot fructe sterpe-ar fi rodit cîmpia.

Azi, cînd poetul cîntă altă lume,
Iubirea, lupta, visul împlinit,
Mă-ntreb citind aceste vechi albume
Eu ce-aş fi fost de n-ai fi fost, Partid?

O umbră strîmbă-aş fi, cu pană grea,
Un menestrel cu liră fără strune,
Un bard cătînd mistere din cafea,
Un mort de viu, nemaiavînd ce spune.

Dar timpu-i proaspăt, cerurile vii,
Se naşte cîntecul sub noi arcuşe
Azi, nu mai scriu poeme fumurii
Bolind sub ceruri triste, de cenuşe.

Demult, era în juru-mi foame, ură,
Cădeau în luptă oameni. Ii vedeam!
Şi totuşi neînsemnata mea făptură
Fără să ostenesc o tot cîntam.

Poemul meu de azi, doresc să fie
O lespede stăpînilor cu arginţi
Simt inima cum împleteşte vie
Cîntarea ăstor ani de biruinţi.

E ţara mea cum n-a mai fost vreodată
Mă întreb, pe urma proaspeţilor paşi
Dacă-am să pot cuprinde în versuri toată
Puterea ăstui timp de uriaşi.

Partid iubit, ai desluşit secretul
De zînele din basme străjuit,
Bătrîn la douăzeci de ani, poetul
Ajuns la treizeci, azi a întinerit.

SEN ALEXANDRU

discrete, prevăzute cu tot confortul pentru orgii şi joc de cărţi. Nu lipseau ferestrele cu geamuri brumate, sofalele moi şi măsuţele pliante pentru maca, whist sau poker.

Un bufet şi o bucătărie specială, condusă de cei mai renumiţi maeştri ai artei culinare, făceau concurenţă pivniţei serios asortate. Mai exista şi o bibliotecă: romane decoltate, colecţiile Monitorului Oficial, cîteva reviste ilustrate străine şi întreaga enciclopedie culinară — de la Larousse-ul gastronomic pînă la reţetele de dulceaţă de chitră împănată cu miez de migdală, ale bătrînei moşieriţe Ferekyde.

Se mai întîmplau pe acolo şi certuri, scandaluri, dueluri şi bătăi — aşa ca între boieri. Destul de des. Uneori scandalurile făceau obiectul cancanurilor pentru luni de zile. Cum a fost, de pildă, bătaia — palme, pumni şi picioare în spate — administrată în curtea Jockey-Clubului de N. Filipescu, ambasadorului Germaniei în Romînia. Motivul? Cronicile „mondene" de pe vremuri susţineau că, din răzbunare pentru politica francofilă dusă de N. Filipescu, guvernul german ordonase represiuni personale. Cînd soţia lui Filipescu s-a întors din Franţa în ţară, la frontiera germană a fost minuţios percheziţionată şi lăsată de vameşii germani 24 ore, într-o cămăruţă din gară... Ceea ce l-a făcut pe Filipescu să-l cheme pe ambasador la Club şi, în clipa cînd cobora din cupeu, să-l ia la bătaie.

*

Pe Calea Victoriei la numărul 163 se află o poartă îngustă de fier forjat, cu balamalele prinse în zid. O alee străjuită de trandafiri duce la clădirea din fund, cu două caturi în stil florentin.

Camerele cu uşi de nuc încrustate cu migală şi tavanele din stejar afumat, pereţii în „calciovecchio", lămpile cu becuri-lumînări, trădează mai puţin gustul artistic şi mai mult bogăţia foştilor proprietari.

Palatul minuscul a fost clădit pentru ex-principesa Ileana de Habsburg. Un rînd de cămăruţe mici de la intrare serveau gărzii militare, iar alte odăiţe în pod, nu mai mari decît o carceră dublă, erau destinate servitorilor.

In acest palat a huzurit în timpul războiului fosta principesă Ileana cu gaşca ei numeroasă. Vaietele răniţilor de pe front, plînsetul orfanilor şi al văduvelor nu puteau răzbate dincolo de ghereta santinelei care-i păzea cuibul cald.

Indată după armistiţiu, madam Habsburg a socotit nimerit să vîndă palatul. Dar numai în dolari. Cumpărători s-au găsit: Max Auschnitt şi Malaxa au numărat prinţesei teancurile de dolari. Cîteva săptămîni după aceasta, palatul a devenit „Clubul miliardarilor"

S-a cărat mobilă nouă (mese cu postav verde pentru jocuri de noroc, o ruletă etc). S-a completat „biblioteca" (200 perechi cărţi de joc noi), s-au împrospătat cămările (şampanie, lichioruri şi alte băuturi)!

Marii fabricanţi, exploatatori sîngeroşi ai poporului, începură să-şi

In fostul „club al miliardarilor" se află azi sediul Cabinetului de partid de pe lîngă Comitetul Orăşenesc Bucureşti al P. M. R., unde oameni ai muncii din Capitală primesc ajutor în însuşirea învăţăturii marxist-leniniste,

etaleze aici luxul şi opulenţa sfidătoare.

Seară de seară orgiile, combinaţiile şi afacerile cele mai speculative şi mai murdare erau organizate şi încheiate la acest club. Cu un singur scop: supraîmbogăţirea magnaţilor finanţei prin jefuirea maselor de muncitori şi ţărani, prin stoarcerea cetăţenilor de rînd ai ţării.

Şi tot aici se puneau la cale manevrele cu ajutorul cărora se ferecau în lanţuri grele libertatea şi drepturile poporului,

*

Au trecut ani şi ani de atunci. S-a scurs multă apă pe Dîmboviţa...

Lumea cea veche şi rea de altădată s-a dus acolo de unde nu trebuie să se mai întoarcă niciodată. Au rămas palatele, castelele, clădirile mari şi frumoase construite de poporul muncitor şi folosite pe vremuri doar de duşmanii poporului.

In localul fostului Jockey-Club se află azi Uniunea Arhitecţilor din R.P.R. In saloanele cu lustre şi parchete nu mai răsună stereotipul „faceţi jocul dom'lor"! Şi nici şoaptele combinagiilor şi sforarilor politici.

Cine intră în clădirea din apropierea Ateneului poate să-i vadă pe arhitecţii ţării discutînd despre noi şi tot mai frumoase locuinţe care se construiesc pentru oamenii muncii. Pe mesele altădată de joc şi de ruletă sînt desfăşurate planurile la scară ale viitoarelor palate, stadioane, uzine şi blocuri de de locuinţe muncitoreşti.

O bibliotecă cu peste 6.000 volume cuprinzînd lucrări de specialitate, ideologice, de artă şi beletristică stă la dispoziţia tuturor celor care vin s-o consulte. Sala de lectură, prevăzută cu tot confortul, este des vizitată.

Aproape în fiecare după amiază are loc cîte o dezbatere asupra proiectelor de locuinţe sau ansambluri de locuit, despre sistematizarea cartierelor sau despre noi construcţii de fabrici şi uzine.

In această clădire s-au elaborat proiectele planurilor stadionului „23 August", ale cinematografului „Infrăţirea între popoare" şi altele.

De curînd în această Casă a Arhitecţilor a avut loc o expoziţie a proiectelor clădirilor de locuit care se construiesc în baza Hotărîrii plenarei din 19-20 august 1953 a C.C. al P.M.R. Această expoziţie a fost organizată în legătură şi cu a doua plenară a Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. care s-a ţinut în iulie a. c.

Arhitecţii Paraschiva Iubu şi V. Iuster, reîntorşi cu un grup de colegi cu care au vizitat Uniunea Sovietică, au povestit despre minunatele realizări în construcţie din marea şi fericita Ţară a Socialismului.

Iar pe Calea Victoriei, la numărul 163, o tăbliţă de cristal prinsă de perete lîngă poartă, indică azi destinaţia pe care regimul nostru a dat-o fostului palat-club: Cabinetul de Partid.

S-a schimbat iarăşi mobila. S-au adus bănci, scaune, pupitre. S-a făcut o bibliotecă — dar o bibliotecă adevărată, cu mii de volume şi broşuri ideologice şi de literatură.

In camerele mari se ţin prelegeri. Cursanţii — tineri şi mai vîrstnici — ascultă şi apoi discută între ei şi cu lectorul, dezbătînd problemele legate de ştiinţa marxist-leninistă.

Dorinţa de a-şi însuşi din tezaurul ideologic marxist-leninist se exprimă prin numărul tot mai mare de cursanţi şi prin seriozitatea cu care aprofundează problemele.

Şi în fiecare zi oameni ai muncii, activişti, studenţi, muncitori, scriitori sau funcţionari intră pe poarta de fier forjat ca să lămurească un text, sau o problemă teoretică pe care o vor traduce în viaţă, în munca lor de zi cu zi...

Cu drept cuvînt putem spune azi cu mîndrie că palatele şi casele ridicate prin munca poporului muncitor îşi împlinesc adevăratul rost.

Anton ALEXE

Regalele fete îşi consumau în palatul din Cotroceni nevrozele şi orgiile... Acum răsună aici glasurile vesele ale pionierilor.

Sport în satele Sucevei

Cînd am ajuns la Șarul-Dornei lumina zilei se scurgea printre cele două culmi înverzite de brad. Intr-acolo cerul se învolburase de o strălucire purpurie, scăldînd tot satul în boarea ei.

Pe drum treceau oameni îmbrăcați în cămăși mari, albe, peste care purtau șerpare late din piele. Se întorceau de la lucrul cîmpului: de la dezmiriștit sau de la răritul păpușoiului.

— Bun venit la noi ! răsună o voce de la marginea drumului.

— Bine v-am găsit !

Mai, mai să nu-l recunosc pe moș Ananie. Bătrînul stătea pe banca de la poarta casei, privind înserarea. Părul îi albise de tot și ochii îi erau umezi.

M-am așezat alături, pe bancă.

— Dar nu ți-ai mai purtat de mult pașii prin locurile acestea, nepoate !

Ce puteam să-i spun? Știam că lui moș Ananie nu-i place să-l încontrezi — cum zice el — și de aceea l-am lăsat să-și continuie firul vorbei. După ce mi-a spus cîte ceva despre toți cîți îi știam din Șarul, moș Ananie prinse a vorbi despre grîul cu boabe aurii și pline „de le simți bine în palmă“, despre pomii care își apleacă ramurile sub povara fructelor, despre casa nouă pe care și-a durat-o din piatră și cu căpriori de fag...

„An bun, măi nepoate. Dar vezi că tot mai răzbate greul cîte odată. D-apoi e și-n firea lucrurilor așa, că binele nu cade din cer. Il facem noi, prin muncă, răzbind greutățile“.

Dar despre cîte nu mi-a vorbit moș Ananie ! Oamenii s-au întovărășit și lucrează pămîntul cu tractoare, pîine s-a făcut de n-or să cuprindă hambarele, în sat s-a clădit cămin cultural, dispensar, s-au tocmit toate cîte erau trebuincioase pe la școală, că acum ți-i mai mare dragul s-o privești.

Gimnaști din comuna Bilca, executînd un exercițiu.

„D-apoi să-ți mai spun una. Să știi că am învățat a desluși literele. Uite așa, la bătrînețe. Acu' pun mîna pe ziar și citesc. Ii drept, că mai încet; dar dau de capătul fiecărei scrieri. Trei luni încheiate am urmat seară de seară la școală...“

Se înserase de-a binelea. Spre asfințit culmile munților erau învăluite în ultimele pîlpîiri ale zilei. Cuvintele lui moș Ananie se înșirau domol ca rostogolirea apelor Sucevei.

„Hei, uite că vin și băieții. Azi au fost la sport. Se pregătesc că mîine vin aici, la noi, cei de la Vama. O să fie frumos că i-am văzut eu odată pe ai noștri, jucînd cu cei de la Dornișoara...“

Pe terenul de la marginea pădurii

De la marginea satului drumul face o buclă mare, cotind către stînga. De aici am pornit-o pe o cărare spre geana de pădure care se zărea la marginea izlazului acoperit cu iarbă verde și moale. Pe acest izlaz și-au construit tinerii din Șarul-Dornei terenul lor de sport.

In dimineața aceasta terenul părea un adevărat stadion. Poate din cauza steagurilor roșii și tricolore ce fluturau de jur împrejur, poate pentru că acoperiseră terenul de volei cu un înveliș cărămiziu, poate din cauză că se adunase aci mai tot satul. De fapt nu este un singur teren. O pistă de atletism din pămînt negru, bătătorit, încinge ca un brîu terenul de fotbal acoperit cu iarbă și țărmurit de o dungă albă, întreruptă de o parte și de cealaltă de porțile făcute din lemn alb, lucitor, de brad. Mai în sus, către marginea pădurii, e terenul de volei; iar în drept cu el, pista cu obstacolele G.M.A., peste care au început să treacă niște copii cu părul răvășit de vîntul ce adie în această dimineață.

Terenul de volei e cel mai frumos. Mai frumos poate decît toate cele 227 terenuri de volei care au fost amenajate în satele Sucevei cu prilejul Spartachiadei de vară a satelor.

In jurul lui s-a strîns lume multă. Printre ei se află și moș Ananie, care nu uită să-mi spună: „Acu' să-i vezi pe flăcăii noștri !“

Cele două echipe au apărut pe teren. Tinerii din Șarul-Dornei sînt îmbră-

Meci de volei între echipele comunelor Trușești și Domnești.

Crosul se bucură de multă popularitate în satele regiunii Suceava.

Sportivii satelor defilează în centrul regional.

Tineri țărani muncitori participanți la campionatul sătesc de schi, etapa regională.

cați în tricouri galbene și chiloți verzi; cei din Vama au bluze albastre și chiloți albi.

Arbitrul, un tînăr venit de la Vatra Dornei, fluieră începerea jocului.

In văzduh e numai soare. In bătaia razelor corpurile bronzate ale tinerilor respiră a sănătate. După primele schimburi de minge ia conducerea echipa din Șarul-Dornei. Tinerii de la Vama luptă cu multă însuflețire ca să egaleze:

— 13 : 13! anunță arbitrul.

Servește echipa din Vama. Mingea e trasă puternic, trece cu puțin pe deasupra fileului și, cînd intervine un flăcău din Șarul-Dornei, iese în afară de teren: 14—13 pentru Vama. De altfel, puțin după aceea au cîștigat și primul set.

— Să-i vezi că or să mă facă de rușine — îmi spune moș Ananie, frămîntat de emoții și zburlit de pierderea primului set.

— Nici o grijă, moș Ananie, interveni un tînăr de lîngă noi. D-apoi de ce crezi c-am luptat noi cei la fotbal cu cei din Dornișoara?! Să cîștigăm și să le dăm imbold și acestora de la volei! Că știam că au meci greu! Să vezi ce „galerie“ le facem. Au venit aici toți din colectivul sportiv: și echipa de fotbal, și jucătorii de șah, și cei din secția de atletism, și echipa de oină.

În alte sate, pe alte terenuri

Și în timp ce la Șarul-Dornei, pe terenul de la marginea pădurii, se întreceau cele două echipe de volei — în sala căminului cultural din Bilca se pregătea echipa de gimnastică. Anul trecut această echipă, formată din băieți de 14—17 ani, s-a clasat pe locul doi în întrecerile finale ale Spartachiadei de vară a satelor. Anul acesta vor să iasă pe primul loc. De aceea muncesc cu atîta drag și cu atîta ambiție. Dar nici nu și-au terminat antrenamentul tinerii gimnaști din Bilca, și în alt colț al regiunii — la Săveni—a început o dîrză dispută între echipele de fotbal ale colectivelor Recolta-S.M.T. Săveni și Recolta — Ștefănești. In jurul frumosului teren sportiv de lîngă căminul cultural s-au adunat atîția oameni, încît ușor îi dai crezare lui Vasili a lui Gheorghe Vizitiu cînd spune că n-au mai rămas acasă decît sugarii, babele și cei betegiți de vreo boală.

In aceeași zi au loc la Vîrful Cîmpului întrecerile din etapa pe centre de comună din Spartachiada de vară a satelor. Cîtu-i izlazul de mare nu vedeai acolo decît băieți și fete. Mai sus, pe terenul de fotbal, se întreceau echipele de oină din Pomîrla și Vîrful Cîmpului. Lîngă fîntînă, înconjurați de un cerc viu de oameni, își măsurau puterile la trîntă doi flăcăi voinici, cu brațe vînjoase.

Unul — cel mai înalt, cu părul castaniu și cu umerii obrajilor ieșiți în afară — reprezenta comuna Siret. Celălalt era din Vîrful Cîmpului. Intrecerea începuse. Cei doi tineri se încleștaseră puternic în brațe, se aplecaseră într-o parte, în cealaltă.. Deodată cel din comuna Siret își săltă în sus adversarul. Spectatorii amuțiră. Li se tăie parcă și suflarea. Un zbor prin aer și flăcăul cu păr castaniu și ochii verzi își puse adversarul la pămînt. Dar numai pentru o clipă, căci printr-o mlădiere a corpului sportivul din Vîrful Cîmpului reuși să iasă deasupra. Cei din jur începură a aplauda.

...Trăiesc din plin emoțiile acestei pasionante întreceri din Spartachiada de vară a satelor. Această mare competiție a satelor a adunat, pe terenurile de sport ce au răsărit în mai toate satele Sucevei, peste 8.000 de băieți și fete care își măsoară cu însuflețire forțele la gimnastică, atletism, la oină și la trîntă — ultimele două bineînțeles numai pentru băieți.

Mi-am notat pe un carnet și rezultatele acestor întreceri. Dar indiferent dacă la volei victoria a fost a celor din Șarul-Dornei sau a celor din Vama, indiferent dacă la fotbal au cîștigat tinerii din Săveni sau cei din Ștefănești, indiferent de cine a învins la trîntă sau la oină — a fost o victorie a tuturor, o biruință a sportului de mase, a acestei frumoase activități care se dezvoltă tot mai puternic în satele Sucevei, ca pe întreg cuprinsul patriei. Și de aceea nu am mai notat aci și rezultatele.

Florin MOLDOVEANU

FLACĂRA

REDACȚIA: București — Piața Scînteii
CĂSUȚA POȘTALĂ 56 — Tel. 7.60.10 Int. 1788
ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 9 lei
6 luni: 18 lei
un an: 36 lei

23 AUGUST

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	A	C	T	■	I	N	T	A	R	I	■	C	C	S
2	U	N	I	U	N	E	■	N	■	S	T	■	L	T
3	G	A	R	Z	I	■	V	I	C	T	O	R	I	E
4	U	■	R	A	■	S	O	V	I	E	T	I	C	A
5	S	P	A	■	C	O	L	E	C	T	I	V	A	■
6	T	O	■	B	U	C	U	R	I	I	■	E	■	U
7	■	P	R	E	L	I	N	S	■	M	A	R	E	T
8	C	O	D	■	T	A	T	A	R	E	■	A	L	M
9	O	R	■	R	U	L	A	R	E	■	A	N	I	■
10	M	■	M	A	R	I	R	E	■	G	R	A	B	A
11	U	M	■	C	A	S	E	■	B	R	A	■	E	T
12	N	I	N	■	L	M	■	M	A	E	S	T	R	U
13	I	N	O	V	A	■	L	E	N	A	■	R	A	T
14	S	E	V	A	■	U	A	R	C	■	M	A	R	O
15	T	R	A	T	A	T	■	S	A	N	T	I	E	R

ORIZONTAL: 1. Istoric, revoluționar, așa cum a fost cel de la 23 August 1944 — A consolida — Coordonează activitatea sindicală din țara noastră. 2. „Republice libere-n strînsă...“ — Sfîrșit de august! — Locotenent. 3. Cele muncitorești au luptat pentru zdrobirea rămășițelor trupelor hitleriste în 23-26 august 1944. — A încununat lupta ostașilor sovietici împotriva fascismului, aducîndu-ne eliberarea. 4. Ține — Armata căreia-i păstrăm recunoștință veșnică. 5. Oraș în Belgia — La a zecea aniversare a eliberării, numărul lor e de peste 2000 (sing.). 6. Tot, dar nu chiar tot! — Ni le-au adus cei zece ani. 7. Scurs — Grandios, așa cum e deceniul pe care-l sărbătorim. 8. Cel al muncii, consfințește grija statului față de cei ce muncesc. — Cetățene ale unei republici sovietice — Lac în Austria. 9. Sau — Desfășurarea unui film — Au fost zece și toți glorioși. 10. Creștere. — Ritm accelerat. 11. Terminație latină — Și le fac oamenii muncii cu ajutorul împrumuturilor acordate de Stat — Brăila (PTTR) — Elena Jianu. 12. In Anina! — Lumen — Titlu ce exprimă prețuirea poporului pentru activitatea excepțională în artă sau în sport. 13. A introduce noul în producție — Localitate minieră din istoria luptei clasei muncitoare ruse — Livadă (trans). 14. Suc — Unitatea organizatorică de bază în cadrul Asociației Romîne pentru strîngerea legăturilor cu U.R.S.S. — Culoare. 15. Cel încheiat între R.P.R. și U.R.S.S. consfințește prietenia, colaborarea și asistența mutuală dintre popoarele celor două țări — Sînt din ce în ce mai multe în țara noastră (sing.).

VERTICAL: 1. Luna marii sărbători — E mereu în frunte în lupta pentru construirea socialismului 2. Afluent al Pripetului — Stăpînul patriei libere — Face parte dintr-unul din detașamentele de frunte ale clasei noastre muncitoare. 3. Stup de nuiele — Republică democrată — ...Hutta, puternic centru industrial al R.P. Polone. 4. A folosi — Beriliu — Crustaceu — Unitate electrică. 5. In linie! — Revoluția desfășurată de regimul democrat-popular, în opera de educare a maselor. 6. Pronume — Cauza scumpă a celor ce muncesc din lumea întreagă — Cont. 7. Brigăzile de tineret care au făurit liniile Bumbești-Livezeni, Salva-Vișeu etc. — Pronume. 8. Se împlinesc 10 ani de la eliberarea țării — Am pășit înainte. 9. Cecilia (dimin.) — Notă muzicală — Inainte aparțineau marii finanțe, astăzi aparțin Statului (sing.) 10. Ințelepciune — Industria de bază a economiei naționale. 11. In unanimitate — Rîu în R.S.S. Armeană — Munte! 12. De pe malul rîurilor — Ridicarea nivelului său e grija principală a Statului democrat-popular. 13. Cea a exploatatorilor expropriați uneltește împotriva libertăților cucerite de popor. — Luptînd eroic ne-a adus-o glorioasa Armată Sovietică. 14. Strălucește deasupra Kremlinului — Organizația revoluționară a tineretului muncitor din țara noastră — Ni-l dă Uniunea Sovietică în construirea socialismului.

Cuvinte mai puțin cunoscute — CNA — SPA — ALM — ARAS.

VERSURI ASCUNSE

				A-	BU-				
			BA-	TRÎ-	SLA-	RI-			
	RI-	MI-	VĂ	CU-	CO-	NUL	LIȚI	DI-	
NEA-	ȚĂ	LA	BĂ-	PI-	CHI-	CU	SE	DIN	DIN
E-	SĂ-N-	A-	DI-	LO	REȘTI	U-	RO-	TEA	CA
CEAS-	ȚĂ	TE-	TÎM-	OT	NE	DE	CLO-	CAR-	DUL
RE	RE	DÎR-	ÎN	PU-	ȘI	TI-	ÎN	NO-	CO-
MEA	ZA	IE	CU	TĂ-	CI-	GUST“	RE	DEȘ-	TEC
	ZA	RI-	EI	STRA-	E-	LIU.	„CÎN-	AU-	
		DÎR-	OS-	TO-	ȘEȘTI.	MUN-	DAN		

Urmînd săritura simetrică a calului la șah, veți găsi o strofă dintr-o poezie închinată zilei de 23 August, titlul ei și numele autorului.

DAN · Deșliu

MONOVERB

(6—10)

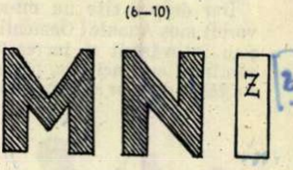

ZINI

PROBLEMĂ

Aranjați cifrele 1, 3, 5, 7 și 9 în așa fel încît să obțineți suma de 25 pe toate rîndurile verticale și orizontale ale patratului.

1	3	7	5	9
5	1	3	9	7
3	9	5	7	1
7	5	9	1	3
9	7	1	3	5

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin“. Planșele cu reproduceri de artă în culori executate la Imprimeria de bilete de bancă și timbre.

D-Pas

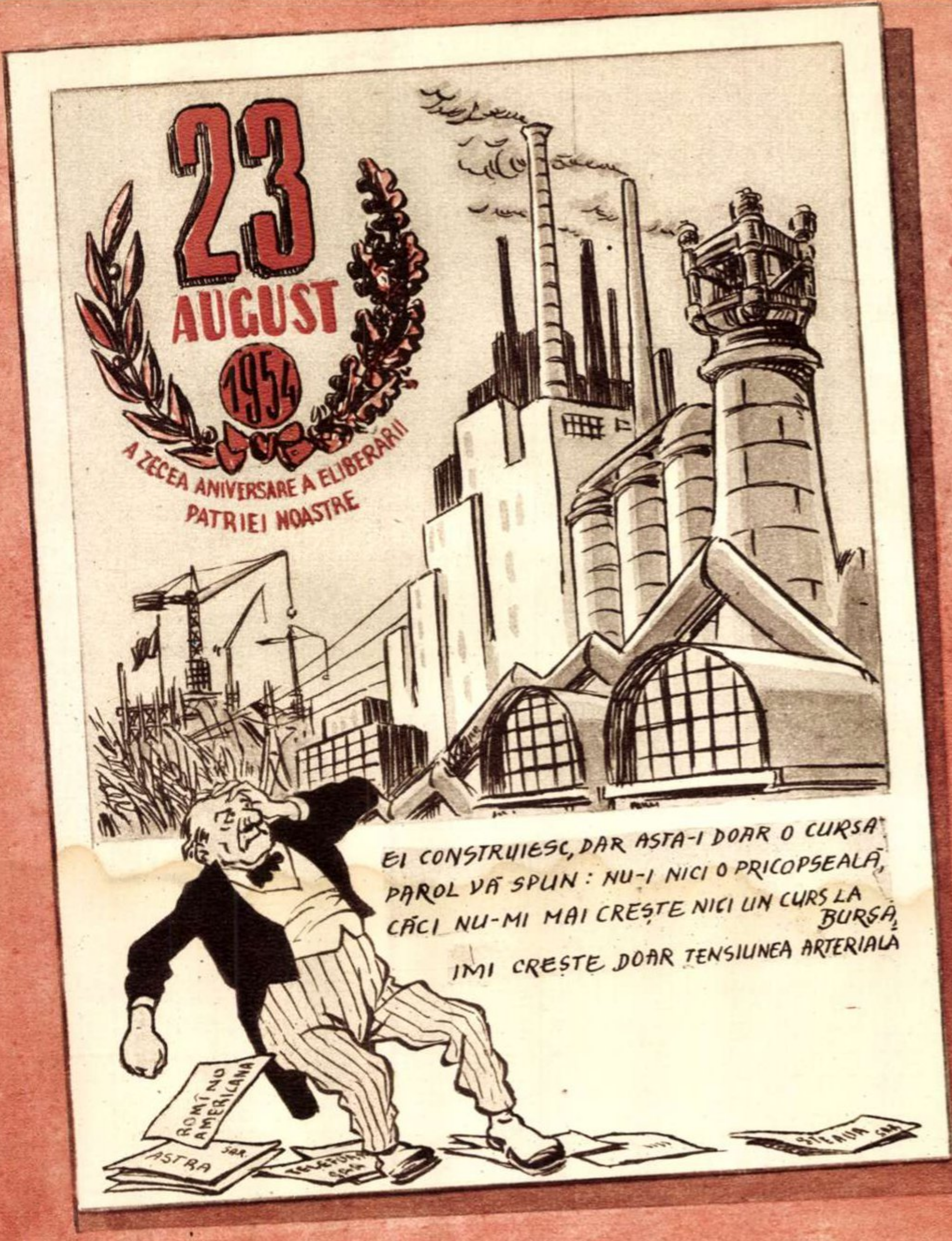
23 AUGUST 1954
A ZECEA ANIVERSARE A ELIBERĂRII PATRIEI NOASTRE
ROMÎNO AMERICANA
ASTRA S.A.R.
TELEFOANE S.A.R.
STEAUA S.A.R.

EI CONSTRUIESC, DAR ASTA-I DOAR O CURSĂ,
PAROL VĂ SPUN: NU-I NICI O PRICOPSEALĂ,
CĂCI NU-MI MAI CREȘTE NICI UN CURS LA BURSĂ,
IMI CREȘTE DOAR TENSIUNEA ARTERIALĂ

BURGHEZIA ROMÎNEASCĂ LA WALL-STREET

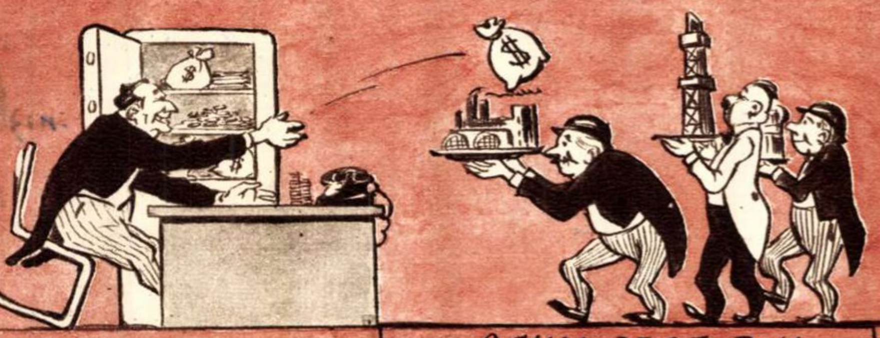

ACUM ZECE ANI...

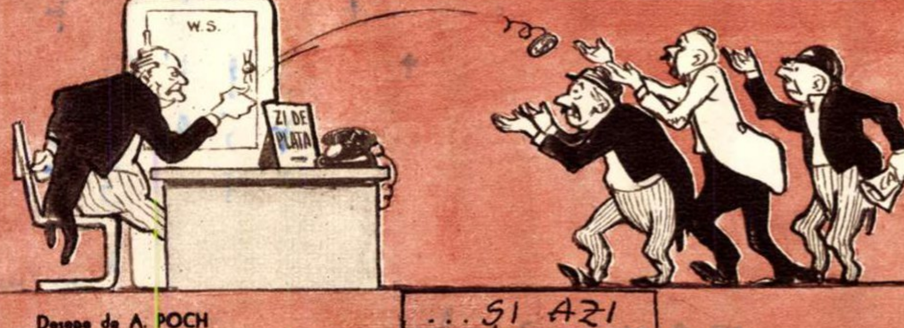
W.S.
ZI DE PLATĂ
CALOMNII

...ȘI AZI

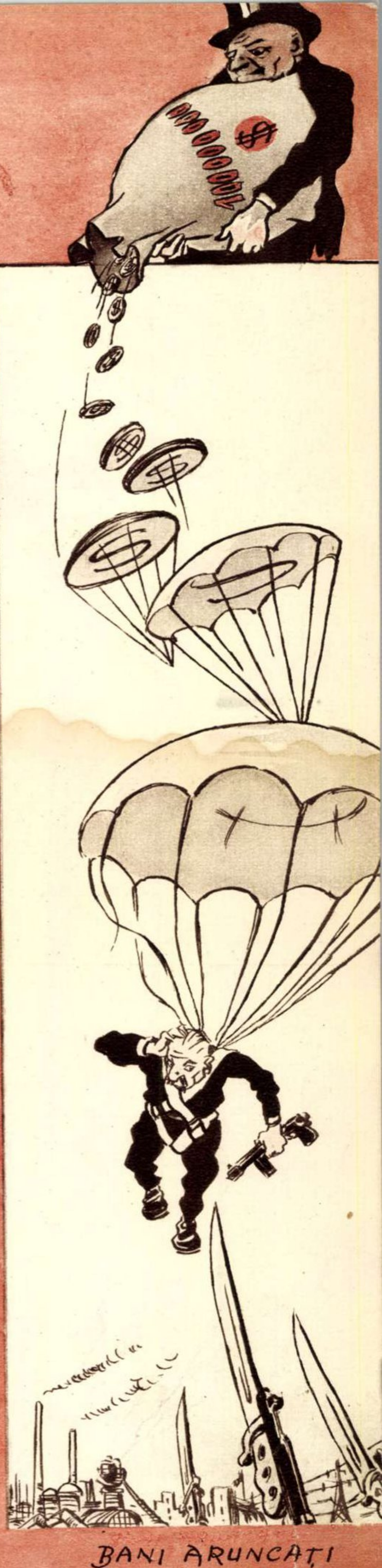

BANI ARUNCAȚI

Desene de A. POCH

Bibl. Cent.
Regional 123
Mureș.

Peisaj din împrejurimile Tîrgoviştei

05/F

CARE, SUB
DUCEREA PARTIDULUI, CONSTRUEŞTE CU SUCCE
ŞI FERICITĂ IN SCUMPA NOASTRĂ PAT

FLACARA

Nr. 17 (42) — 1 SEPT. 1954

Aeroportul Băneasa, sîmbătă 21 august: In intîmpinarea delegației Uniunii Sovietice formată din N. M. Șvernik, membru supleant al Prezidiului C. C. al P. C. U. S., președintele Consiliului Central al Sindicatelor Sovietice, conducătorul delegației, G. I. Rudi, președintele Consiliului de Miniștri al R. S. S. Moldovenești, și general-colonel F. I. Golikov, au venit membri ai guvernului, membri ai C. C. al P. M. R., conducători ai instituțiilor centrale și ai organizațiilor obștești, generali și ofițeri superiori care au contribuit la înfăptuirea actului de la 23 August 1944, oameni ai științei, culturii și artei, reprezentanți ai presei romîne și străine, precum și mii de oameni ai muncii. In fotografie: tovarășii Gh. Gheorghiu-Dej și general de armată Emil Bodnăraș salutînd pe oaspeți.

FLACĂRA

Proletari din toate țările,
uniți-vă !

REVISTĂ BILUNARĂ
SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 17 (42) — 1 SEPT. 1954

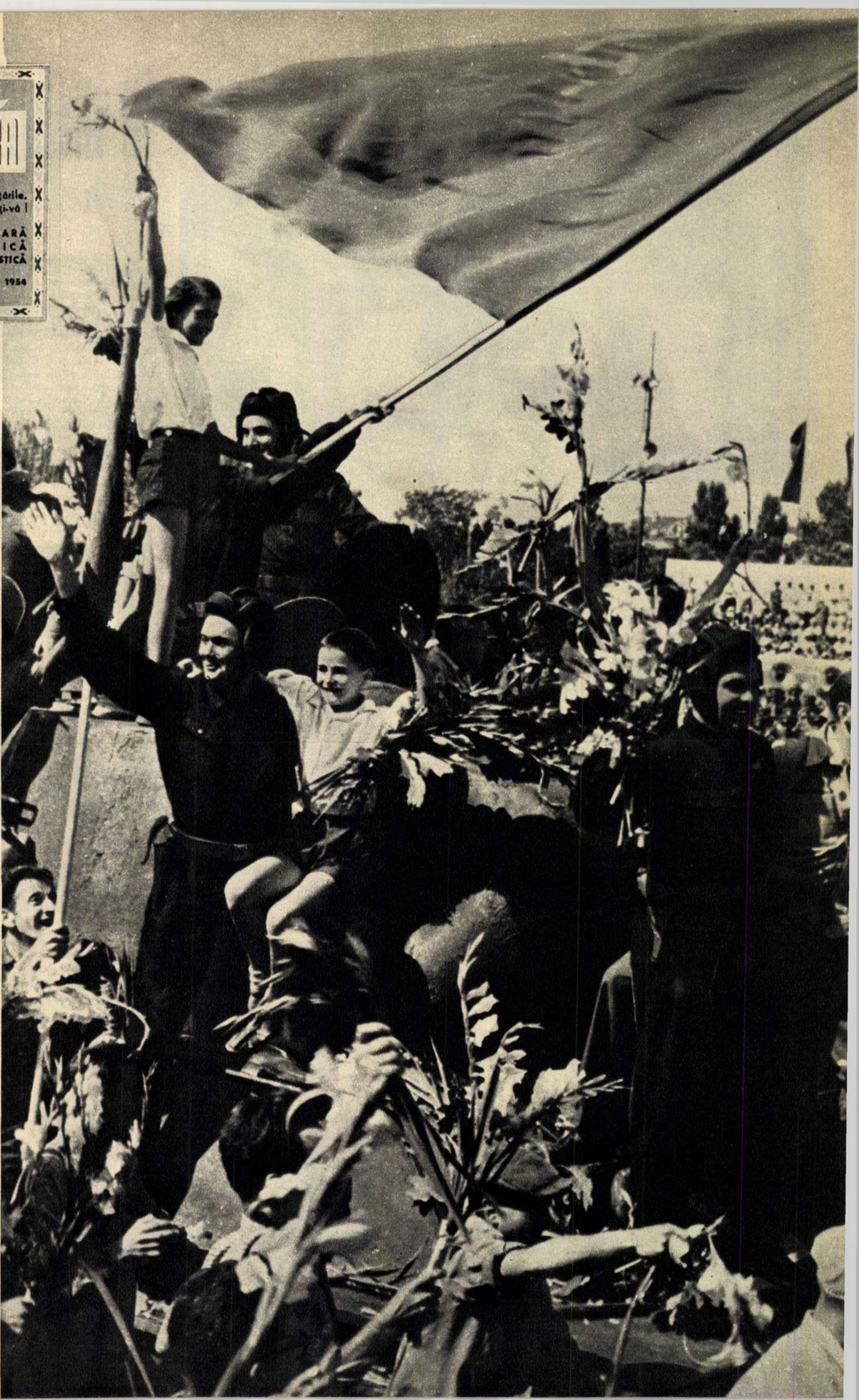

E o fotografie din august 1944? Nu! Este carul alegoric simbolizînd „Intrarea tancurilor sovietice eliberatoare în București".

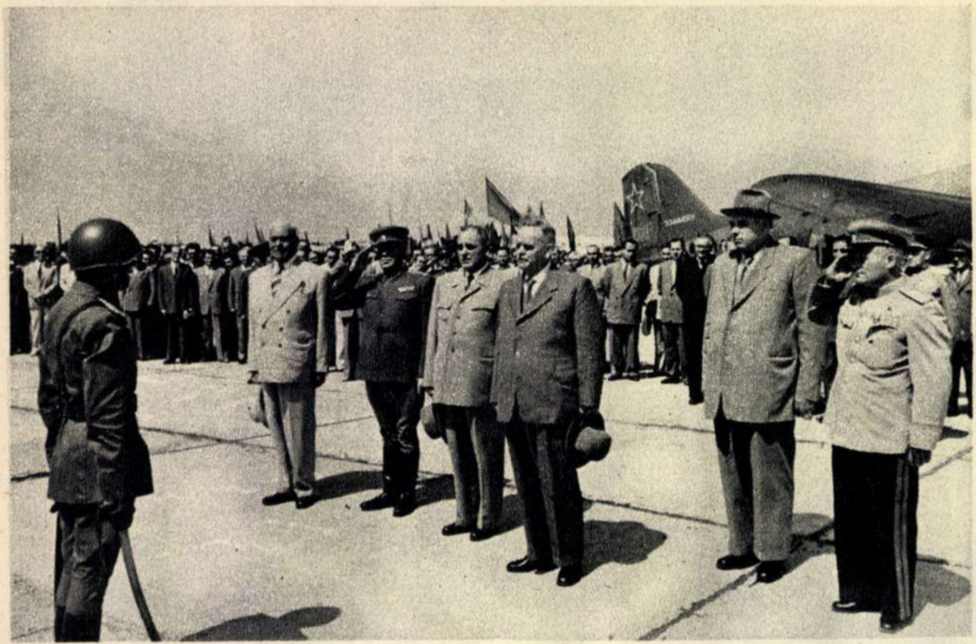

ÎN ÎNTÎMPINAREA *oaspeților dragi!*

In ziua de 21 august a sosit în Capitală delegația Uniunii Sovietice care a participat la sărbătorirea zilei de 23 August. Delegația formată din tovarășii: N. M. Șvernik, membru supleant al Prezidiului C. C. al P. C. U. S., președintele Consiliului Central al Sindicatelor Sovietice, conducătorul delegației, G. I. Rudi, președintele Consiliului de Miniștri al R. S. S. Moldovenești, și general-colonel F. I. Golikov, membri ai delegației, a fost întîmpinată de membri ai guvernului, membri ai C. C. al P. M. R., membri ai corpului diplomatic și de mii de oameni ai muncii, veniți să aducă un cald salut solilor marii țări a socialismului victorios. Tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej a adresat oaspeților un cald salut de bun sosit, la care a răspuns N. M. Șvernik. In fotografie: pe aeroportul Băneasa, după sosirea delegației sovietice, comandantul gărzii de onoare dînd raportul. De la stînga la dreapta: tovarășii dr. Petru Groza, general de armată Emil Bodnăraș, Gh. Gheorghiu-Dej, N. M. Șvernik, G. I. Rudi, general-colonel F. I. Golikov.

RECUNOȘTINȚĂ EROILOR

In dimineața zilei de 22 august a avut loc solemnitatea depunerii coroanelor de flori la Monumentul eroilor sovietici din Piața Victoriei. La solemnitate au luat parte membri ai C. C. al P. M. R., ai guvernului, membrii delegației sovietice, generali și ofițeri superiori, care au contribuit la realizarea actului de la 23 August și la luptele pentru zdrobirea fascismului, precum și delegații ale oamenilor muncii.

In ziua de 22 august a avut loc, în fața Academiei Militare „I. V. Stalin" din București, solemnitatea depunerii coroanelor de flori la placa comemorativă unde se va ridica monumentul eroilor romîni căzuți în luptele pentru eliberarea patriei de sub jugul fascist. In fotografie: o delegație sovietică în frunte cu N. M. Șvernik, în timpul solemnității.

Tovarășii Gh. Gheorghiu-Dej și Gheorghe Apostol depunînd la monumentul eroilor sovietici o coroană de flori din partea C. C. al P. M. R. și a Consiliului de Miniștri.

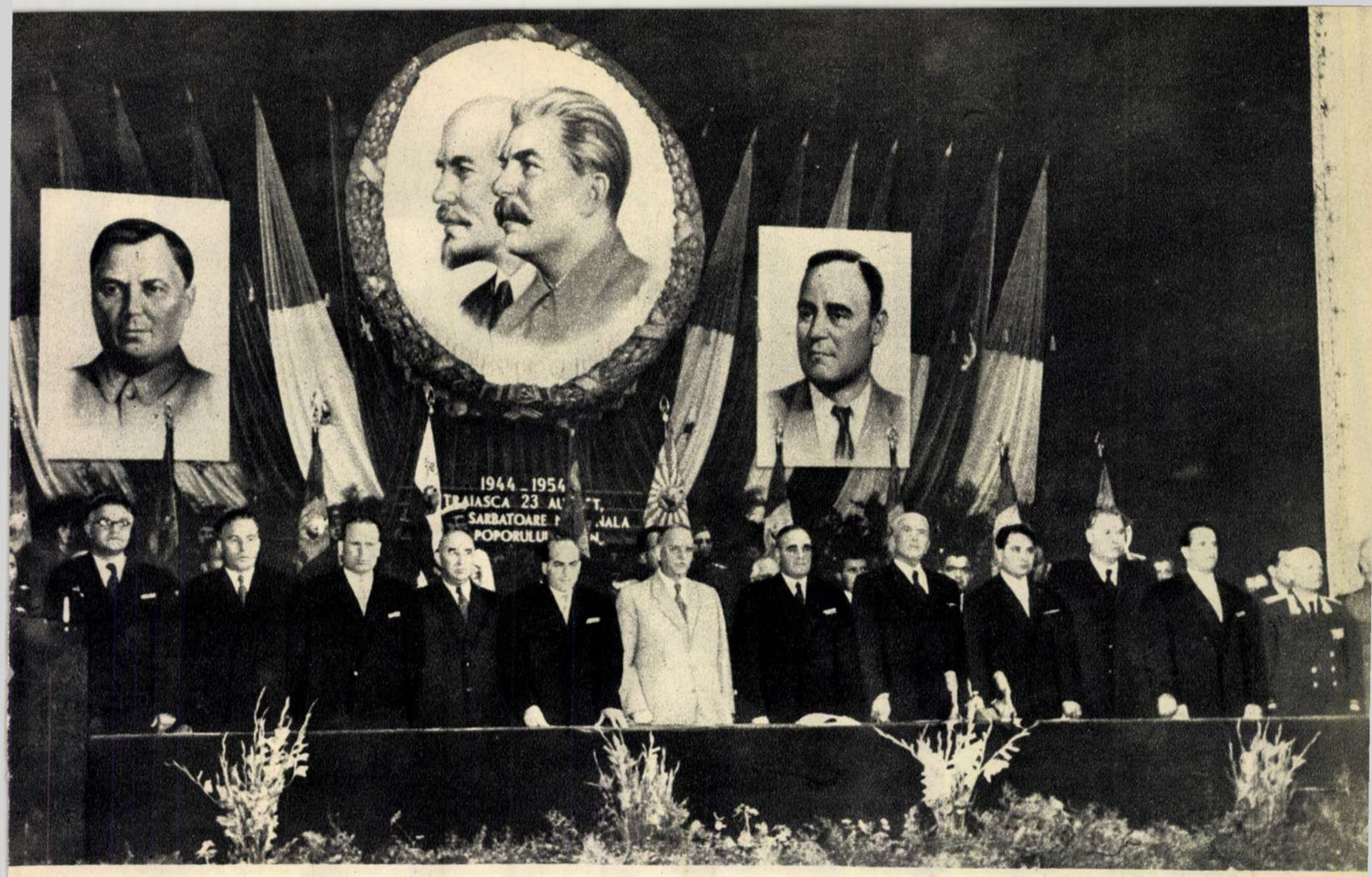

LA ADUNAREA FESTIVĂ

Sala Teatrului de Operă și Balet al R.P.R. Aici, în seara zilei de 22 august au venit conducătorii dragi ai partidului, membri ai guvernului, delegația Uniunii Sovietice, activiști, generali și ofițeri superiori care au contribuit la realizarea actului de la 23 August și la luptele pentru zdrobirea fascismului, muncitori fruntași și oameni ai științei și artei. Sînt zece ani de cînd Romînia a devenit un stat independent și cu adevărat liber...

„Astăzi, ne amintim cu un sentiment de emoție și îndreptățită bucurie de măreţele evenimente din august 1944". — Cuvintele tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej sînt ascultate cu încordare de întreaga asistență. In fața tuturora se desfășoară, ascultînd cuvîntarea iubitului nostru conducător, măreața istorie a acestui deceniu, marile evenimente prin care a trecut poporul romîn în ultimii zece ani. —

Enumerînd succesele obținute de poporul muncitor tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej a arătat și sarcinile esențiale care stau în fața poporului nostru, pentru a obține ridicarea simțitoare a nivelului de trai al celor ce muncesc.

In cuvîntarea sa de la adunarea festivă N.M. Șvernic, conducătorul delegației Uniunii Sovietice, a subliniat importantele realizări ale poporului nostru. „Exemplul victoriei poporului romîn — a spus tovarășul N.M. Șvernic — a confirmat încă o dată în mod strălucit cuvintele marelui Lenin că niciodată nu va putea fi învins un popor în care muncitorii și țăranii în majoritatea lor au aflat, au simțit și au văzut că ei apără puterea lor — puterea oamenilor muncii — că apără cauza a cărei izbîndă le asigură lor și copiilor lor posibilitatea de a se folosi de toate binefacerile culturii, de tot ceea ce a creat munca omenească".

La sfîrșitul ședinței festive, s-a dat citire textului telegramei adresate Comitetului Central al P.C.U.S. și Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. pe care participanții au salutat-o prin ovații și aplauze prelungite.

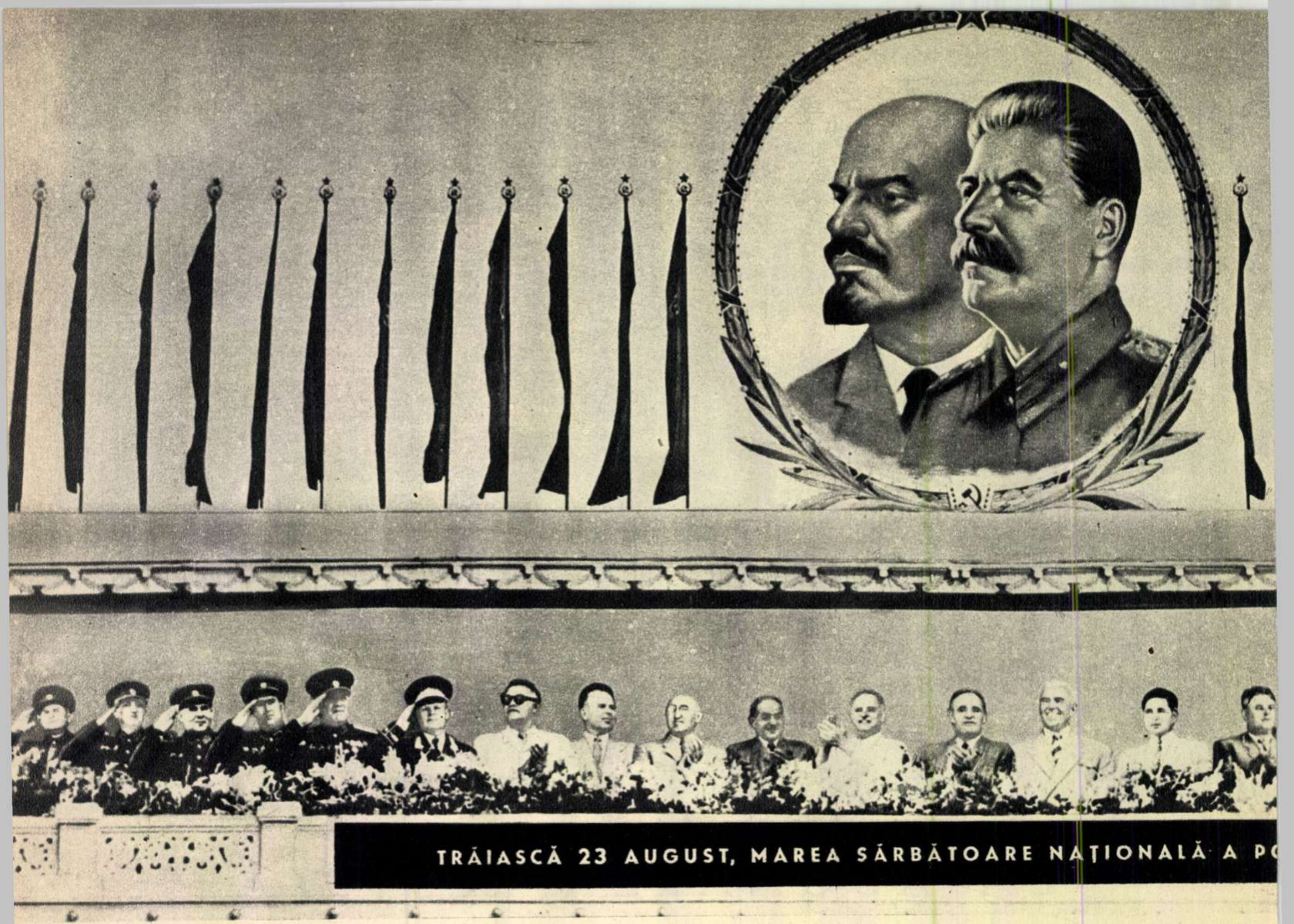

TRĂIASCĂ 23 AUGUST, MAREA SĂRBĂTOARE NAȚIONALĂ A P

IN PIAȚA

de M. RADIAN

23 AUGUST 1944-1954

Piața Stalin, ora 11 dimineața. Asupra pieții își revarsă potop de raze soarele fierbinte de august. Iar prin fața tribunelor trec într-una de ceasuri, coloanele. Ca într-un șuvoi ce-ți sugerează o Dunăre bogată în ape, mii și mii de oameni pătrund în piața imensă, își revarsă bucuria în torent și pleacă mai departe cu regret parcă. Cîntînd, chiuind, dansînd, scandînd lozinci, fluturînd baticuri multicolore sau buchete de flori, oamenii aceștia, frații și tovarășii mei, mulțimea aceasta imensă de făuritori a tot ce este măreț și bun în patria mea acoperă piața, văzduhul, îmi umplu inima de fericire imensă.

Mai întîi a fost o liniște impresionantă. Dimineața, devreme, în tribune începuseră să sosească invitații. Muncitori, foarte mulți muncitori, fruntași în întrecerea pornită în cinstea marii zile, țărani muncitori din îndepărtate colțuri de țară, fruntași și ei în întrecerea pentru o recoltă bogată, poeți și savanți, activiști de partid și de stat, ostași, ofițeri și generali, mulți oaspeți străini și... gazetari. Oamenii — asemeni celor pe care i-am întîlnit pe stradă îndreptîndu-se spre fabricile lor unde-i aștepta coloana — se bucurau, se îmbrățișau. Nesocotind calendarul și tradiția, care spun că omului trebuie să-i spui „La mulți ani" de revelion sau de ziua nașterii, oamenii se felicitau călduros ca la început de an. Ei simt că în ziua asta s-au născut cu adevărat. Și oamenii știu să prețuiască această a doua naștere!

Apoi au sosit conducătorii Partidului și Guvernului și oaspeții sovietici. Au urcat în tribună înconjurați de ovații ce păreau că nu mai contenesc. Festivitatea și-a deschis porțile.

Trompetele au răsunat, ostașii au dat onorul, au bubuit tunurile — anunțînd parcă lumii ziua de naștere a țării celei noi — impunătoarea fanfară a intonat imnurile, văzduhul s-a cutremurat de urale și au început să treacă în rînduri strînse ostașii. Ziarele enumără pe arme și specialități pe cei ce-au defilat : elevi ai academiilor și școlilor militare, infanteriști, vînători de munte, marinari, grăniceri, trupe de securitate, cavaleriști, artileriști, trupe motorizate, blindate, avioane rapide și așa mai departe. Eu aș vrea să-ți spun, cititorule, numai un singur gînd ce-a pus stăpînire pe mine (și nu numai pe mine) în tot cursul parăzii militare. Și anume: că poți să fii fără grijă, să-ți duci munca liniștit. E atîta forță în armata noastră populară, atîta hotărîre concentrată în ostașii și ofițerii noștri, încît poți să fii liniștit pentru viața copilului tău, pentru munca ta pașnică, pentru grădina patriei tale.

Apoi au trecut în cadență sigură gărzile muncitorești înarmate, exprimînd același sentiment de siguranță al poporului care, eliberîndu-se, este gata să-și apere la nevoie libertatea chiar cu pieptul său. Aducînd în inimile oamenilor o boare proaspătă și răcoroasă, a trecut o grădină imensă de pionieri, scoțînd un chiot ce părea ieșit dintr-un piept uriaș. Cîțiva s-au desprins din coloană, au alergat spre tribună și au oferit flori conducătorilor iubiți, precum și oaspeților soli ai poporului sovietic. Au venit apoi cu pas voios elevii Rezervelor de Muncă minunat echipați (anul acesta fetele au defilat în înflorate rochii ce încîntau privirile). După care a fost un moment de liniște, piața s-a golit, iar curînd mi-a fost dat să retrăiesc clipele de neuitat din 1944, cînd pe șoseaua Colentinei intrau în București primele tancuri ale Armatei Sovietice eliberatoare. In Piața Stalin a pătruns de astă dată, în plină viteză, un tanc cu ostași, simbolizînd memorabilul act al eliberării. Ce a urmat e greu de descris. Sute de oameni din toate colțurile pieții au irumpt inundînd-o, acoperind-o cu un strigăt uriaș de bucurie, acoperind literalmente cu flori mașina și tanchiștii. Copii și vîrstnici au sărit pe tancul ce s-a îndepărtat înconjurat de mulțime. Și trebuie să vă mărturisesc c-am văzut mulți oameni în jurul meu, care probabil nu sînt prea sentimentali din fire și care de astă dată surîdeau cu ochii scăldați în lacrimi. Rîzi și te bucuri și lacrima îți brăzdează neoprită fața, tovarășe de la „Steaua Roșie", rîzi și te bucuri de amintirea acelei zile, de amintirea ăstor zile de triumf al libertății noastre. Și probabil că te gîndești cu amărăciune că și în alte capitale europene au intrat tancuri (americane și altele), iar azi prin acele locuri oamenii muncii nu-s liberi...

După aceea au intrat în piață coloanele de oameni ai muncii din raioanele Capitalei. Ziaristul, iubite cititor, are prilejul să vadă multe demonstrații. Și el poate să facă comparație între unele și altele. Eu aș vrea să însemnez aci doar cîteva dintre impresii:

Mai întîi, oamenii. Imbrăcați mai bine ca-n alți ani, mulți din ei purtînd medalii și ordine, veseli, entuziaști. Mulți, foarte mulți au venit cu familiile lor. De aci și numărul atît de mare de bătrîni și copii, mai mare decît

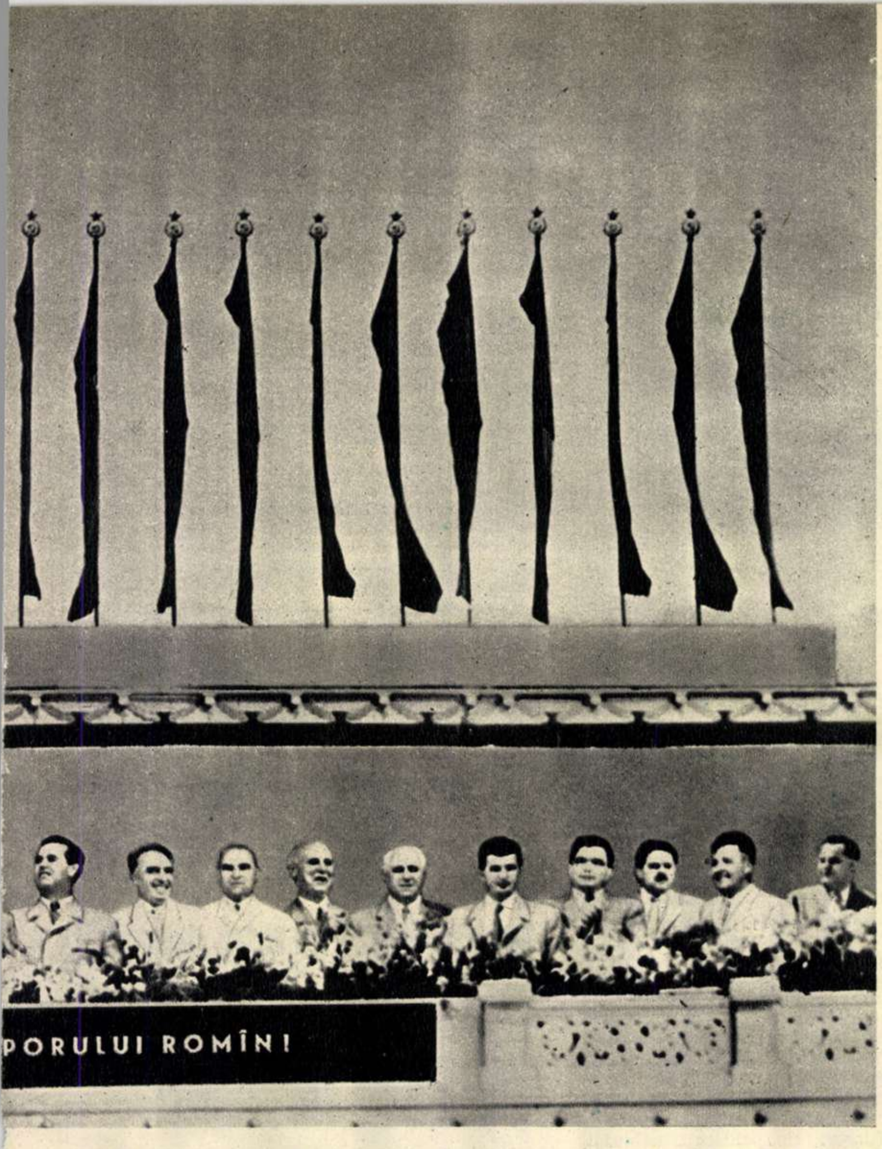
PORULUI ROMÎN!

Cu cîtă bucurie și dragoste își sărbătorește poporul ziua eliberării! Ovații îndelungi sînt adresate solilor poporului sovietic eliberator ca și conducătorilor Partidului și Guvernului care au stat neclintiți la cîrma țării și au condus poporul romîn din victorie în victorie.

☆

Aspect al tribunei centrale din Piața Stalin, în timpul demonstrației oamenilor muncii.

☆

Înainte de începerea parăzii militare, generalul de armată Emil Bodnăraș, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministru al Forțelor Armate ale R. P. R., trece în revistă trupele aliniate în piață.

STALIN

la oricare altă demonstrație. Oamenii simt din ce în ce mai mult nevoia să-și aducă și familiile la demonstrație, iar membrii familiei nu pot rezista dorinței de a veni să salute pe conducătorii dragi, să le mulțumească pentru viața lor ce devine din zi în zi mai bună.

Privind această mulțime nu te poți opri să-ți amintești cum arătau oamenii în 1945, 1946, hainele lor ponosite, fețele lor supte...

In al doilea rînd, portul. Foarte multe costume naționale. Mii de muncitori au venit la demonstrație astfel îmbrăcați. Și alături de costume, multe instrumente caracteristice muzicii noastre populare: țambale, fluiere, clarinete, balalaici, tobe moldovenești, acordeoane (care s-au răspîndit în proporții de masă în ultimii ani).

Apoi, florile. In buchete, coronițe, împletituri, rame de tablouri. Atîtea flori au adus oamenii cu ei, încît ai crede că cei ce demonstrează sînt fiecare în parte proprietarul unei grădini sau sere. Unii salută agitînd buchetele deasupra capului, alții, cei mai mulți, le aruncă însoțite de chiote de bucurie și urări înspre tribuna centrală, în semn de omagiu. Este de necrezut cîte flori se pot aduna în cîteva ore în spațiul imens din fața tribunei.

Și mai departe nu mă pot opri să însemnez formele atît de diverse de manifestare a bucuriei oamenilor de a munci liber, a conștiinței lor din ce în ce mai ridicată că în mîna lor stă posibilitatea de a da viață politicii partidului, de a transforma patria, de a o face din zi în zi mai bogată și mai frumoasă. Și la acest capi-

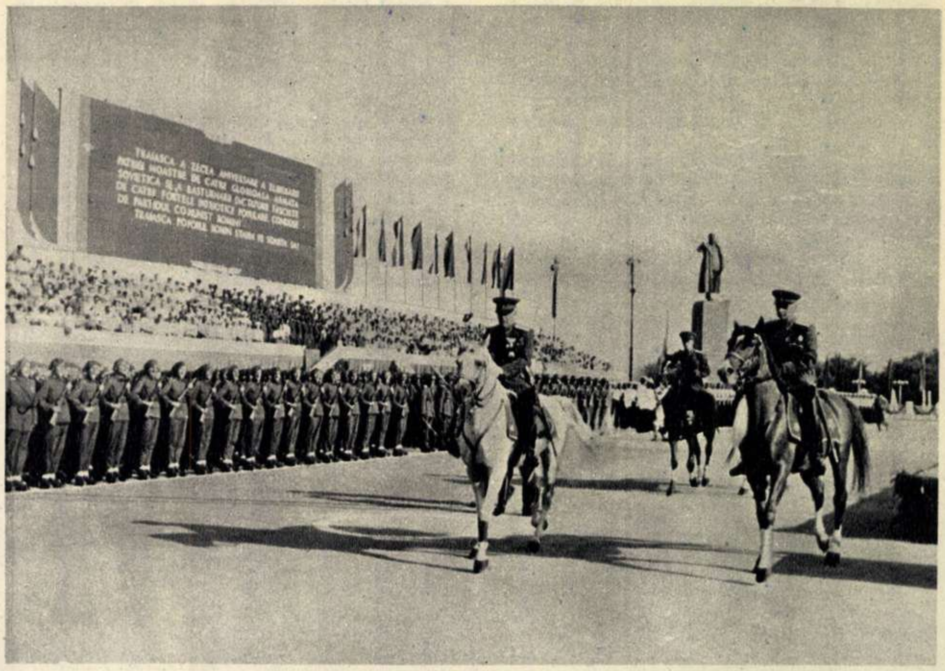

Piața Stalin s-a umplut de vuietul puternic al motoarelor. Trec tanchiștii mînuind cu măiestrie minunatele lor cetăți.

tol trebuiesc arătate cîteva lucruri. Mai întîi impresionantul număr de portrete ale fruntașilor în producție. Apoi, mulțimea atît de variată de care alegorice, panouri și grafice, prin care oamenii raportează cu mîndrie și în mod concret, cu cifre și date, realizările obținute în muncă. Este în felul de a se manifesta al oamenilor ceva ce pare a spune: „Priviți, tovarăși, și bucurați-vă! Toate acestea, și tractoarele, și camioanele, și bicicletele, și aparatele de radio, și mătăsurile, toate, toate acestea noi le facem fără capitaliști și împotriva lor. Și după cum vedeți nu sînt cu nimic mai proaste, ba chiar am putea spune, mai bune".

Demonstranții însoțesc carele alegorice și panourile cu angajamente scandate din mii de piepturi: „Noi muncim cu bucurie, spor în Republică să fie"; „Vom munci, vom lupta, patria vom înălța". Este în acest strigăt uriaș — parcă împins de către cele patru vînturi — un angajament al poporului întreg de a depune toate eforturile pentru ridicarea bunei stări a celor ce muncesc, pentru înflorirea patriei.

Demonstranții trec cu zecile de mii și ei asociază lozincilor muncii lor libere, saluturi entuziaste aduse poporului sovietic care ne-a eliberat, dîndu-ne posibilitatea să ne luăm soarta în propriile mîini. Și nu e întîmplător faptul că ceasuri de-a rîndul oamenii manifestează, scandînd lozinca: „Armata poporului rus, libertatea ne-a adus". Ei aduc astfel prinos de recunoștință marilor lor prieteni, care nu și-au precupețit sîngele pentru a-i elibera și care, în toți acești ani, n-au precupețit forțele pentru a ne ajuta să ne apărăm independența de stat și să ne dezvoltăm economia și cultura.

Și mă gîndeam în acele momente: „unde sînteți voi, trubaduri ai posturilor veninoase de peste Ocean, cu glas înecat în sunetul arginților pentru care v-ați vîndut? Unde sînteți voi să vedeți această uriașă manifestare de dragoste a poporului față de marea Uniune Sovietică, și-apoi să vedeți cîte parale fac dezgustătoarele voastre reportaje în care încercați să ponegriți această minunată, necuprinsă și invincibilă prietenie a popoarelor noastre. Sau să vedeți, voi, cei ce plîngeți de mila celor „rămași în spatele cortinei de fier", această masă uriașă trecînd prin fața tribunei și strigîndu-și crezul: „Partidul să ne trăiască, Republica să înflorească"! Sau lozinca aceasta preluată de zeci de mii de manifestanți care-și strigă din adîncul inimii convingerea: „Cu Partidul nostru-n frunte vom avea victorii multe"; sau, să fi văzut, domniile voastre, cum se opresc oamenii minute în șir prin fața tribunei centrale, ovaționînd pe conducătorii Partidului și Guvernului, neîndurîndu-se să plece din piață; să fi văzut pe bătrînica aceea cu năframă albă care striga din toate puterile: „Să ne trăiești, tovarășe Dej!", sau grupul acela numeros care scanda: „Trăiască Guvernul nostru care apără pe părinți și copii!"; să fi văzut acea veselie fără hotar ce stăpînea mulțimile, dragostea cu care îmbrățișează ele politica Partidului, și apoi să vă fi făcut, domnilor, socotelile în legătură cu ecoul pe care-l au la noi minciunile și calomniile voastre. V-ar fi zdruncinat un pic, să fi văzut cu ce mîndrie purtau oamenii portretele conducătorilor iubiți ai proletariatului internațional, cum se opreau în fața tribunei unde se aflau oaspeții străini și scandau neobosiți: „Trăiască pacea între popoare!", „U.R.S.S. bastion al păcii e", sau această lozincă intrată adînc în conștiința muncitorilor și țăranilor noștri: „Jos cu acei ce vor război, pentru pace luptăm noi". Nu v-ar fi plăcut, desigur, acest atașament de nezdruncinat al poporului nostru față de cauza păcii și nu v-ar fi plăcut cu deosebire pentru că el dovedește că cei ce muncesc în țara noastră capătă din zi în zi mai puternic conștiința omului care-și știe interesul, care-și cunoaște prietenii și dușmanii, care-și vede limpede perspectiva, viitorul, și este hotărît să lupte pentru realizarea ei".

Acum e ora 12 și-n fața noastră se desfășoară o minunată priveliște. Timp de 15—20 de minute se așterne în piață covorul minunat al patriei. Sînt aci porturile cele mai diferite din Ouaș și pînă-n Tulcea, din Banat pînă-n Moldova, din Craiova pînă-n ținuturile secuiești. O adevărată feerie de culori, borangicuri și broderii. Sînt aci dansurile iuți ale moldovenilor și cele gingașe, sfioase ale dobrogenilor, chiuiturile făgărășenilor și săriturile timișorenilor, ceardașurile săltărețe ale maghiarilor și cîntecele puternice ale germanilor; tulnicele moților și fluierele dornenilor. Cît de drag îmi ești harnicul, priceputul și veselul meu popor!

Și astfel trece coloana participanților la Finala concursurilor căminelor culturale: ca o paradă a cîntecului și jocului popular. Trec mereu și rîndurile lor parcă grăiesc: „Robi am fost și analfabeți. Azi iată că sîntem liberi, am învățat carte, citim și învățăm, cîntăm și jucăm, așa cum niciodată n-a cîntat și jucat poporul nostru".

Piața Stalin este ea însăși ca o floare multicoloră. Flamurile fîlfîie, alămurile fanfarei strălucesc cu reflexe roșietice, tribunele sînt și ele îmbrăcate multicolor, iar înspre Casa Scînteii se înalță nou turnată în bronz, statuia prietenului poporului nostru, Stalin, simbol al prieteniei noastre veșnice cu popoarele sovietice.

Trec oamenii muncii fără oprire. Mereu alții și alții fac să răsune piața de lozincile, cîntecele și jocul lor.

O mică pauză și-n Piața Stalin pătrund sportivii. Mii și mii de tineri și tinere cu corp mlădios și trup oțelit. Ei încîntă ochiul cu costumele lor, cu virtuozitatea cu care alcătuiesc diferite figuri de ansamblu, cu tinerețea și voioșia lor.

Și apoi, trompeții sună terminarea demonstrației. Iar miile de muncitori, țărani și intelectuali pleacă spre casele lor, probabil cu aceeași convingere puternică cu care am plecat și eu: Niciodată nu va putea fi întors din drum un asemenea popor ca al nostru, care a gustat adevărata libertate!

TRAIASCA A ZECEA ANIVERSARE A ELIBERARII PATRIEI NOASTRE DE CATRE GLORIOASA ARMATA SOVIETICA SI A RASTURNARE DICTATURII FASCISTE DE CATRE FORTELE PATRIOTICE POPULARE CONDUSE DE PARTIDUL COMUNIST ROMIN
TRAIASCA POPORUL ROMIN STAPIN PE SOARTA SA!

Mămuța Sava

Mămuța Sava venise la București să-și vadă feciorul care e soldat. Dar de unde să-l ia, unde să-l găsească?...

Și parcă era un făcut. Toți ostașii de pe stradă semănau cu feciorul ei. Se oprea pe lîngă unul și-l întreba cu voce potolită: „Nu-l cunoști pe Ion al meu?... E la grăniceri"...

Soldatul se oprea și el, ca și cînd ar fi dorit să-și aducă aminte de ceva, apoi îi spunea cu părere de rău:

— Nu-l cunosc, mămuță...

— Da' de unde ești de loc?... Nu cumva ești de prin părțile noastre?...

— Păi, știu eu de unde ești dumneata? Eu sînt de la Reșița și-s oțelar...

— Oțelar... mormăia mămuța și pășea mai departe necăjită.

— Nu-l cunoașteți pe Ion al meu?... Doar e colectivist... și-i la grăniceri...

Un ofițer se opri în loc, îi zîmbi mămuței și-i strînse mîna, apoi o întrebă:

— Ce fel de Ion?... Cum îl mai cheamă?

— Ion Chioranu... din...

— Il cunosc, cum să nu. An' trecut a fost în unitatea mea... Dar nu-i la grăniceri... E un băiat strașnic...

In inima mămuței se aprinse o scînteiere de nădejde, iar pe buze îi încremeniră crîmpeie de zîmbet.

O coloană de tancuri uriașe venea spre ea cu uruit asurzitor. Mămuța își duse palma streașină la ochi și o privi lung. Un fior de bucurie o străfulgeră. Iși duse colțul basmalei la ochi și printr-o perdea tulbure de lacrimi își privi feciorul. Ion venea la paradă pe un tanc. (Și unde mai pui că e și gradat, dragul de el...) Mămuța nu se mai putu stăpîni. Cînd tancurile trecură pe lîngă ea, își smulse basmaua din cap și fluturînd-o îi strigă:

— Sînt aici, Ionică!... Nu mă vezi?...

Ionică întoarse capul, îi zîmbi mămuței și se îndepărtă. Bătrînica mai făcu vreo cîțiva pași în urma tancului, apoi alăturîndu-se unei coloane, îl petrecu multă vreme cu privirea...

I. BUDA

Defilează în rînduri strînse cavaleria

Bine echipați și înzestrați cu toate cele necesare, dîrji, neînfricați, trec tinerii infanteriști ai armatei noastre populare, scut de neînfrînt al cuceririlor revoluționare ale poporului muncitor.

Fanfara intonează „Onorul la general". Trupele aliniate, pînă departe spre Statuia Aviatorilor, au luat poziția de onor...

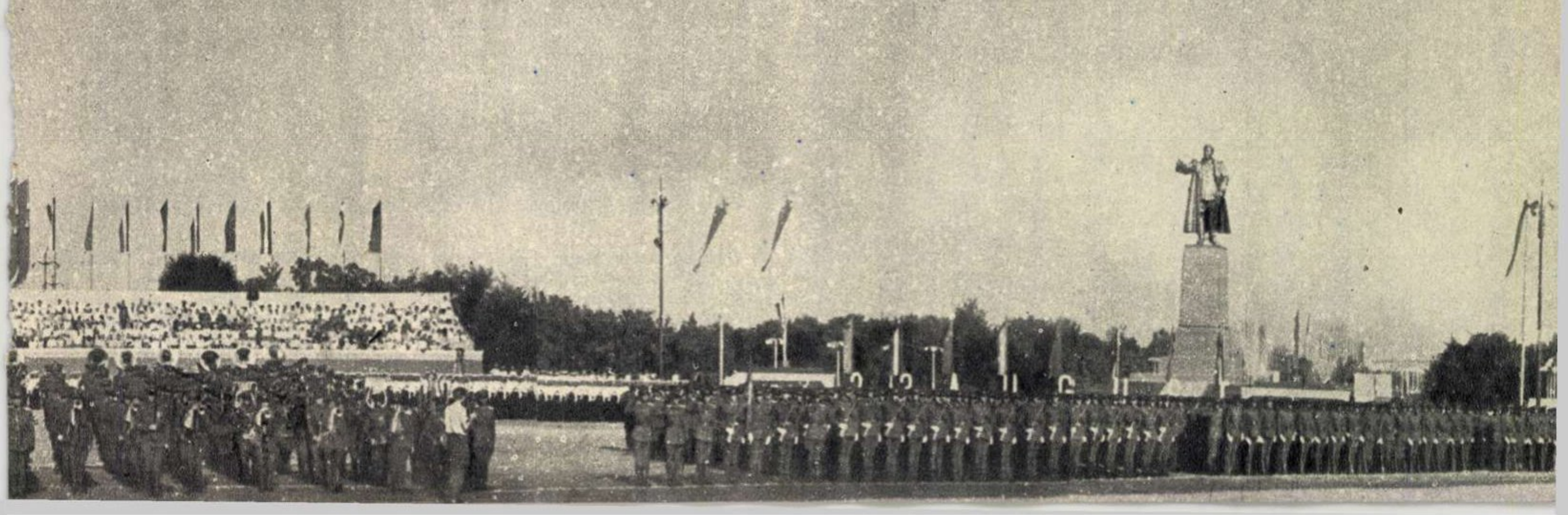

CEI LIBERI ŞI DE NEÎNVINS

23
AUGUST
1944-1954

Intîi a răsărit soarele. Apoi curtea mare a şcolii s-a umplut pe rînd cu sute de tovarăşi în salopete. Abia după aceasta cineva a întrebat:

— Cît o fi ceasul?

Şi nimănui nu-i venea să creadă că orele nu sînt trecute de cinci şi jumătate.

Pe la orele şase s-au împărţit armele. Puşti, automate, revolvere. Trebuia să fii acolo şi să-i vezi. Cu mîinile în buzunarele largi de pînză, cu chiştocul de ţigară în colţul buzelor şi şapca pe-o ureche, bărbaţii aşteptau, discutînd liniştiţi, să le vină rîndul. Mai gureşe, femeile se agitau de colo pînă colo, vorbeau cu glas tare, întrebînd şi presărînd cu glume răspunsurile. Şi iată-i pe toţi cu puştile pe umăr sau cu revolverele la şold. Sînt tot aceiaşi oameni ca şi mai înainte. Şi totuşi parcă s-a schimbat ceva.

*

Lîngă poartă, înconjurat de un cerc strîns de ascultători cu puştile în bandulieră, un comandant de grupă aşezat pe o piatră povesteşte. Are părul negru, dar nins pe la tîmple, obrajii bronzaţi, şi-un zîmbet care-i scaldă parcă întreaga faţă.

— ... Incolţită, compania de hitlerişti şi-a dat seama că nu-i rămîne decît să se predea sau să se angajeze într-o luptă fără nici un sorţ de izbîndă pentru ea. Atunci a preferat fuga. Şi-a dat năvală peste grupul nostru care păzea dincolo de lacul Herăstrău trecerea spre Băneasa. Nu eram mai mulţi de zece inşi. Zece bărbaţi...

— Şi-o fată!

Comandantul a tăcut şi a privit spre dreapta. O femeie tînără, în salopetă, cu părul blond strîns cască sub şapcă, îl întrerupse. Partizana avea prinse pe piept „Ordinul Muncii" şi medalia „Eliberarea de sub jugul fascist".

— Spune mai departe, tovarăşe — l-a îmbiat ea.

Povestitorul s-a mai uitat cîteva clipe la ea şi a continuat cu glasul puţin tremurat:

— Da, zece bărbaţi şi-o fată... Am deschis focul asupra armatei lui Hitler... Nemţii s-au zăpăcit şi au început să tragă în neştire... Erau de douăzeci de ori mai mulţi ca noi şi dispuneau de armament bogat. Trebuia însă să-i ţinem pe loc ca să nu cadă în spatele unităţilor noastre militare.

Comandantul a tăcut iarăşi, şi-a scos şapca şi şi-a trecut degetele pieptene prin păr.

— Au căzut trei dintr-ai noştri. Lăcătuşul Tică de la fosta uzină Malaxa, tăbăcarul Ionete de la „Bourul" şi o fată...

— Nu. Fata a fost numai rănită, tovarăşe Constantin. Acum e aci lîngă dumneata...

Trebuie să fii un sportiv desăvîrşit sau un om voinic ca să sări ca dintr-un arc şi să prinzi în braţe o tovarăşă cu armă cu tot...

— Tovarăşă Florica, trăieşti?

— Trăiesc, tovarăşe Constantin, şi încă bine, nu ca atunci...

Şi iat-o acum pe Florica, directoarea unei filaturi de bumbac din nordul ţării, povestind şi retrăind cu toţi cei care ascultau cumplitele şi măreţele momente din august patruzeci şi patru.

— ... m-a luat în spinare un tovarăş... Imi pare că chiar tu ai fost, tovarăşe Constantin, şi m-ai dus tîrîş la primul post sanitar militar...

— Apoi, la înapoiere m-au împuşcat hitleriştii în picior...

— N-am ştiut.

— Şi mă gîndeam la tine, la fetiţa cea mică şi prăpădit de slabă, abia ieşită ţesătoare...

Florica rîde din toată inima.

— Fetiţa cea slabă s-a măritat şi are acum şi ea o fetiţă, dar nu slabă.

Comandantul nu-şi poate dezlipi ochii de la tovarăşa lui de luptă. Ar vrea s-o întrebe, să-i spună, să-şi împărtăşească unul altuia atîtea izbînzi şi bucurii pe drumul străbătut de fiecare dintre ei de la 23 August 1944 şi pînă acum...

— Batalionul doi, adunarea!

Oamenii aleargă, se resfiră, se-adună, se rînduiesc şi s-aliniază.

— Batalion, dreeepţi! Direcţia Piaţa Stalin, înainte, marş!

*

Soarele s-a urcat mai aproape de furca cerului. Difuzoarele înşirate de-a lungul străzilor şi bulevardelor împrăştie melodios caldul marş al partizanilor.

Cadenţa hotărîtă şi puternică a coloanelor din gărzile muncitoreşti trece dincolo de tribună, departe, tot mai departe.

Partizanii defilează cu fruntea sus, cu pasul sigur şi trupul încordat, aşa cum au fost în '44, astfel cum sînt azi şi vor fi mereu şi întotdeauna...

M. A.

Cum au mai tremurat trădătorii de patrie în noaptea de 23 August 1944 în faţa acestor muncitori înarmaţi, porniţi să-şi cucerească puterea în stat. Odată puterea cucerită, ei au început să-şi făurească ţară nouă, iar acum pe piepturile multora dintre ei strălucesc medalii şi ordine, drept răsplată a străduinţelor depuse în munca pentru construirea socialismului în patria noastră. Să se ştie că are cine apăra cuceririle revoluţionare ale poporului muncitor!

Cei mai tineri, cei mai dragi fii ai patriei noastre, pionierii, au venit şi ei la marea sărbătoare.

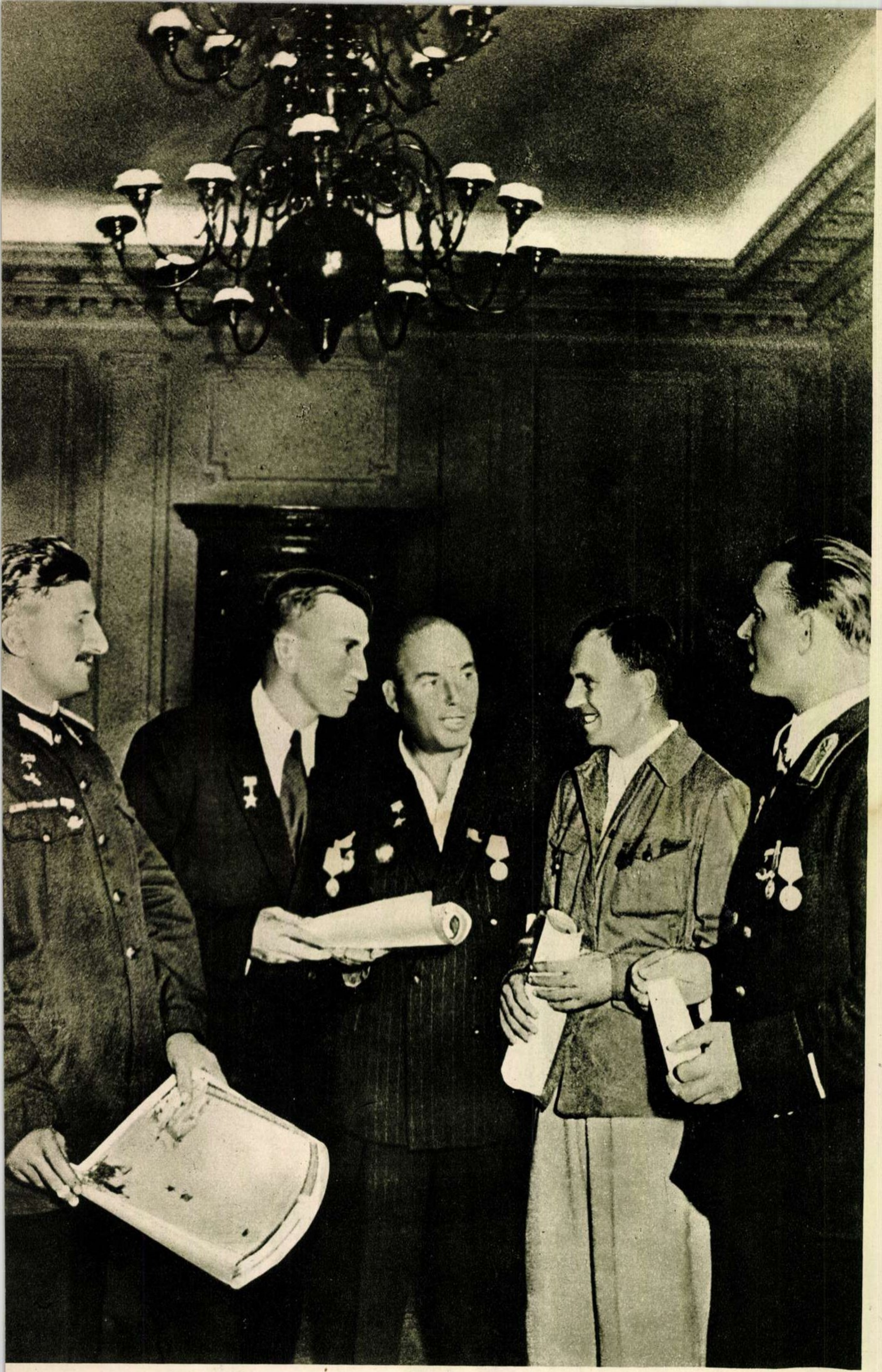

Cei cinci oameni ai muncii, distinşi cu înalta distincţie de „Eroi ai Muncii Socialiste” (de la stînga la dreapta): Ştefan Lungu, mecanic de locomotivă de la Depoul C.F.R. „Chivu Stoica”, Bucureşti; Constantin Vasilache, strungar în fier la uzinele metalurgice „Gh. Gheorghiu-Dej” din Tîrgovişte; Constantin Adochiţei, maistru crescător de vaci de la G.A.S. Coţuşca, regiunea Suceava; Vasile Voichiţă, şef de brigadă de tractoare de la S.M.T.-Sînicolaul Mare, regiunea Arad, şi Iuliu Haidu, miner, şef de brigadă la mina Petrila.

MAIȘTRII DE MÎINE

O nouă coloană. Băieții, în uniformă, cu șapca albă — fetele poartă bluze înflorate.

Bătînd din palme, doi oameni se ridică și se apleacă peste balustrada tribunei. Unul, să aibă vreo șaizeci de ani, celălalt — treizeci ; amîndoi, se pare, metalurgiști.

— Să fie studenți ? — întreabă primul. — N-am văzut ce scria.

— Ba nu — răspunde cel mai tînăr.

— Aha, îs elevi — spune moșul.

— Da' ce fel de elevi, nene Andrei — surîde celălalt. — Sînt ucenici, rezervele de muncă ; numai că pe ăștia îi crește alt fel.

Moșul sforăie pe nas ca și cum ar trage tabac.

— Ce vrei, mă — spune el morocănos. — Toată viața ai să-mi amintești că ți-am fost meșter și mai scăpam cîte o înjurătură ? Da' atunci era acum ? Păi, eu care nu băteam ucenicii mă socoteau toți că-s slab de înger.

— Nene Andrei...

— Acu' lasă-mă. Eu țin minte, mai abitir ca tine.

— Nene Andrei, dar eu am uitat astea, și dumneata...

— Cum ?! — moșul se mînie de-a binelea. — Să nu le uiți ! Cum dracu să uiți cînd umblai rupt, coate goale și netuns, în loc să arăți ca ăștia ? Doar ești inginer, om cu carte, dragă doamne !

— Da' nu asta spuneam — adaugă cel mai tînăr, resemnat, că oricum n-o s-o scoată la capăt. — Eu spuneam de...

— Gata. Mai bine privește — spune moșul sever.

Și după cum îl ascultă celălalt lăsîndu-se cuprins pe după umeri, se vede că, în ciuda vechilor „conflicte", ei au rămas — după atîția ani — tot meșter și ucenic.

C. B.

Nu căutați asemenea imagini în trecut. N-o să le găsiți nicăieri ! Asemenea tineret nu poate crește decît sub soarele libertății, în anii domniei poporului !

Sute de mii de

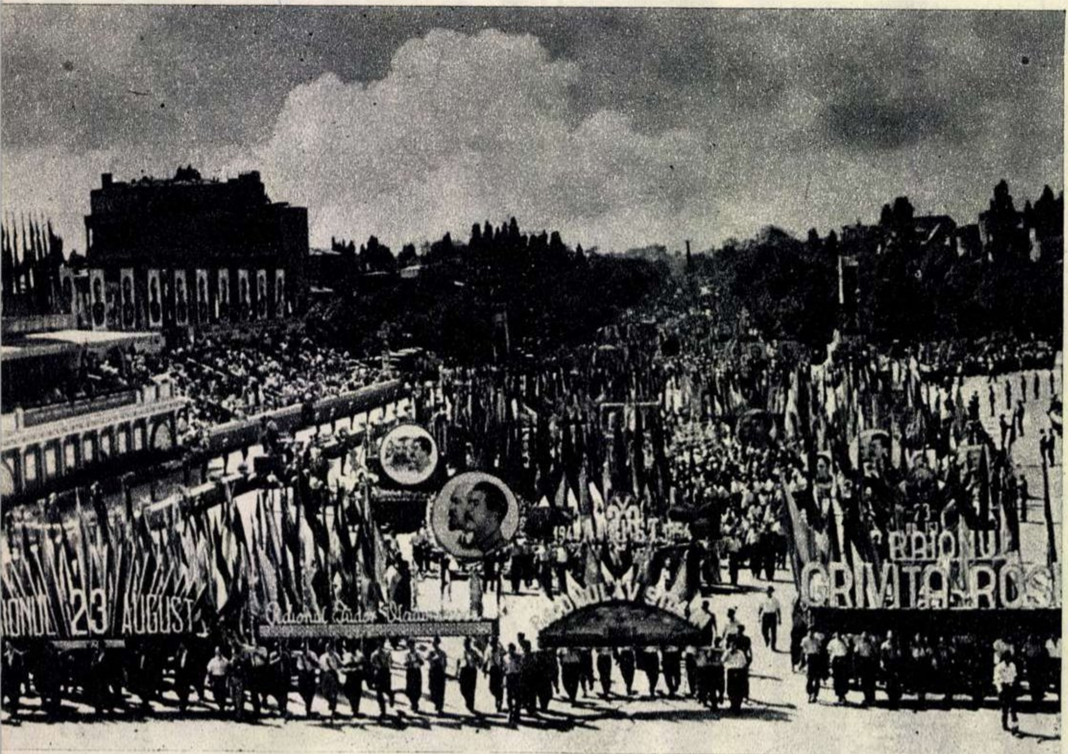

Robită ani de-a rîndul de capitalişti, bătrînica a venit azi să-şi exprime bucuria şi recunoştinţa pentru viaţa ei nouă. ↑

A început manifestaţia! În uriaşa Piaţă I. V. Stalin, frumos împodobită, răsună uralele puternice ale oamenilor muncii din diferitele raioane ale Capitalei patriei.

„Bate pasul tot pe loc, să răsară busuioc!" – un mănunchi de tinere şi frumoase dansatoare, înveşmîntate în pitoreşti costume naţionale, dau o scurtă reprezentaţie, „din mers", în faţa tribunelor.

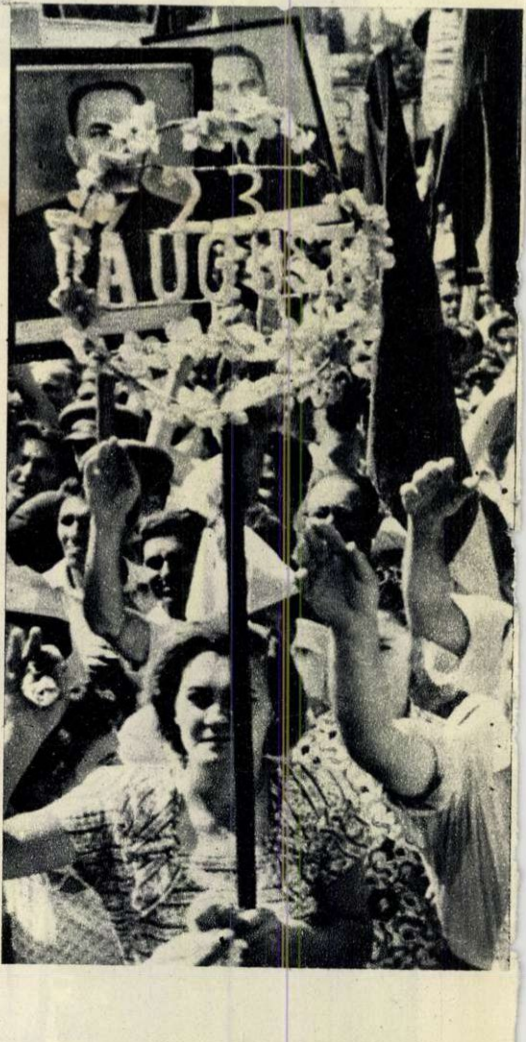

Tovarăşi

Badea Avram Bîra

Badea Avram Bîra venise de cu bună vreme la Bucureşti. Era decorat pentru succesele obţinute în gospodăria lor colectivă, iar acum era invitat la tribună. Se sculase o dată cu soarele şi aproape că fugea pe stradă. N-ar fi vrut să întîrzie pentru nimic în lume.

In drum întîlni vreo cîţiva muncitori strînşi în jurul unui ostaş sovietic. Il felicitau, rîdeau şi făceau schimb de ţigări.

— Zdravstvuite tavarişci. Kak vî pojivaite — grăi el şi-i întinse mîna ostaşului. Ştia şi el cîteva cuvinte pe care le învăţase nu demult la cursul popular de limba rusă.

Peste vreo zece minute mergea mai departe. In dreapta, pe stradă, cîţiva flăcăi şi fete în costume naţionale se prindeau perechi şi în ritmul aprig al muzicii băteau cumplit pămîntul cu picioarele, chiuiau şi se învîrteau... Feţele lor erau aprinse de plăcerea jocului.

Badea Avram se mai opri o ţîră, apoi porni iar cu gîndul să nu întîrzie. Nu mai fusese niciodată la Bucureşti, iar acum privea cu ochii miraţi la toate cîte se petreceau. Carele alegorice, panourile cu fruntaşi, vitrinele uriaşe ale magazinelor îmbrăcate cu tot felul de mărfuri, drapelele, voia bună — toate, toate îi trezeau în suflet puterea şi măreţia de stăpîn al vieţii...

Fără să-şi dea seama badea Avram încetini pasul. Nu se putea sătura ori şi cît privea. Parada militară, pionieri cu braţele pline de flori, camioane fabricate în R.P.R., încărcate cu maşini agricole...

Se ciocni piept în piept cu un tovarăş. Se priviră o clipă în ochi, apoi badea Avram Bîra îl rugă să-i spună cît e ora.

— Nouă...

Trebuia să fie de mult la tribună. Sîngele îi năvăli în obraji:

— Drace... Am întîrziat... Ei, aşa-i cînd vrei să le vezi pe toate, îşi zise. Apoi intră într-o coloană. Oamenii cîntau, erau veseli. Şi împreună cu coloana mişcătoare intră în Piaţa Stalin, fluturînd batista.

Andrei ARDELEANU

Au sosit tustrei. Tatăl, mama şi fiica. Intreaga familie a venit să-şi salute conducătorii iubiţi.

↓ Toată munca noastră, toate avînturile şi visurile noastre ţi le dăruim ţie, patrie liberă, drept darul cel mai de preţ al inimii!...

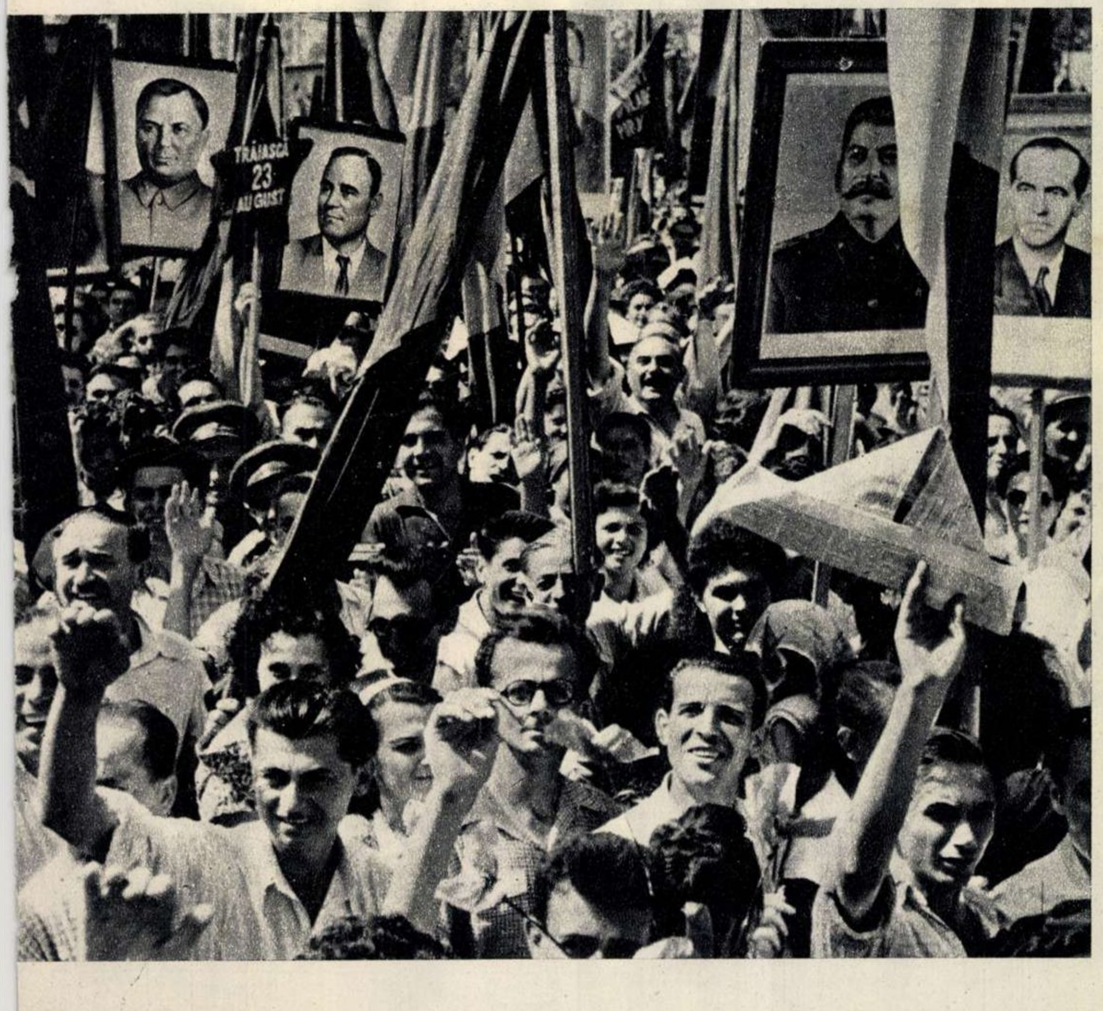

Fotoreporterii şi cinematografiştii sînt şi ei plină acţiune. Spectatorii le cer fotografii şi fil în care să regăsească bucuria marii manifesta

Cei mai tineri cetăţeni ai Republicii Populare Romîne n-au lipsit nici ei de la grandioasa demonstraţie.

Mulţumim Partidului pentru grija ce ne-o poartă. Şi aceste modeste roade le închinăm poporului cu angajamentul de a munci tot mai spornic, pentru a-i da belşug de produse.

Aci, în locul ista...

Din coloanele nesfîrşite de manifestanţi, o femeie între două vîrste, cu un băieţel de mînă, a ieşit din rînduri. Femeia are părul negru, presărat cu fire argintii. A cercetat cîteva clipe bulevardul, a prins băiatul de mînă, l-a tras cîţiva paşi şi deodată a rămas pe loc cu ochii la un afiş mare, colorat, înfăţişînd un soldat sovietic şi un soldat romîn, înfrăţiţi în luptă. Apoi a închis pe jumătate pleoapele într-un efort de cît mai amănunţită aducere aminte.

— Uite aci, în locul ista, am văzut primul soldat sovietic. Arăta chiar aşa... Priveşte la fotografie...

Băiatul purta cravată roşie de pionier şi o insignă pe buzunarul bluzei albe.

— Şi cine era, mamă ?

— Nu ştiu. Un soldat tînăr cu părul blond ca al tău, năduşit de soare şi drum. Avea uniforma colbăită şi o privire glumeaţă care părea că-mi spune : „Ei, acum v-am scăpat de Hitler, ce mai spuneţi ?” Uite, ici l-am întîlnit. Parcă a fost ieri...

S-a oprit un bătrînel lîngă femeia care povestea cu glas tare, apoi un elev în uniforma rezervelor de muncă, şi alţii.

— Uite ici, repetă ca pentru sine femeia... Veneam de la lucru, frîntă de oboseală, cu copilul în braţe şi necazul în suflet... Aflasem, încă de la fabrică, că a venit armata sovietică să ne scape de Hitler şi să ne aducă pe curînd şi pacea... Şi cînd l-am întîlnit pe soldatul acela... Of, mamă !... Stătea rezemat de tanc şi zîmbea... I-am dat să-mi ţină copilul în braţe ca să pot să-l iau pe după gît şi să-l sărut pe frunte.

În lupta pentru aplicarea Hotărîrilor din august ale C.C. al P.M.R., poporul a realizat primele succese. Iată-l la demonstraţie, prezentînd o parte din realizările sale : batoze, camioane...

...fel de fel de obiecte de marochinărie...

...obiecte electrice pentru uz casnic... reşouri, maşini de călcat...

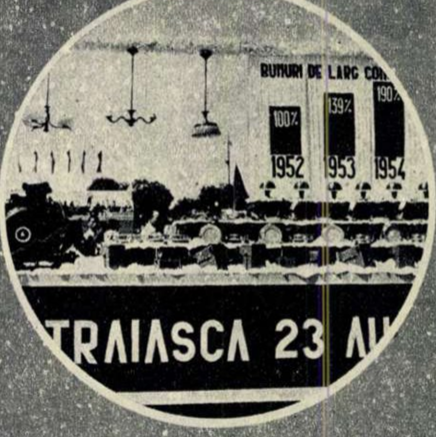

Sute de porumbei, simbol al dragostei de pace...

Pentru prietenia veșnică cu marele popor sovietic, uraaa !

— Și în ce limbă ai vorbit cu el? — întreabă mai mult în zeflemea, decît curios, insul cel bătrîn.

Femeia a ridicat privirea și l-a fulgerat o dată. Cel care o întrebase avea o haină veche de lustrin, guler tare, ochelari cu ramă de aur, ac cu perlă la cravata de culoarea vișinei putrede. I-a răspuns dîrz:

— In ce limbă oi fi vrut să mă-nțeleg? L-am sărutat pe romînește, așa cum vorbim noi cu cei care ni-s dragi. Uite aci, în locul ista, s-a întîmplat. Parc-a fost ieri... Hai, Gicule, lasă-l în pace pe... dumnealui, hai să ne-ajungem coloana.

Cunoștințe vechi..,

Orele 9 dimineața. Cald. Soarele dogorește revărsînd valuri de foc.

Coloana de manifestanți s-a oprit lîngă un colț de stradă. Tablourile și panourile au fost rezemate de perete. Oamenii se duc spre chioșcul cu limonadă și fructe. Sticlele sînt deșertate pe nerăsuflate.

Indată ce setea a fost potolită încep glumele, rîsetele și cîntecele. Alături se află o unitate militară. Ostașii așteaptă, ca și manifestanții din coloane, să pornească mai departe spre Piața Stalin.

Intre timp, fanfara de muncitori aflată în fruntea coloanei atacă primele note ale unui cîntec săltăreț. Civilii se prind de mîini și de umeri și încing o sîrbă. La început mai potolită, apoi, pe măsură ce cadența se iuțește, pașii se-ntețesc și trupurile zvîcnesc vioaie în ritmul înfocat al jocului.

S-a prins un ostaș în horă. Apoi un alt militar a desfăcut lanțul viu al jucătorilor și a intrat și el.

— Hei, tovărășico !

O fată cu bucle negre și o gropiță în bărbie întoarce mirată capul. De pe un cheson, un caporal îi face un semn prietenesc cu mîna și o îmbie:

— Facem un dans?

Fata vrea să răspundă ceva, să-l întrebe poate cine e și dacă o cunoaște, dar nu mai are timp. Dintr-un salt, caporalul sare pînă aproape de ea, o ia ușurel de mînă și, trăgînd-o pe sub cercul de brațe întinse, o prinde de mijloc și o învîrtește în pași de sîrbă...

Fata rîde și-l privește în față. Abia acum observă ea că flăcăul în uniformă are ochii verzi...

— O cunoaște? — întreabă sergentul de la celălalt afet.

— O cunoaște, cum să n-o cunoască? — îi răspunde un tipograf bătrîn și mucalit. Sînt amîndoi din R.P.R.!

Maria ARSENE

Moș Vasile... metalurgistul

Oprite pe linii, tramvaiele priveau parcă revărsarea fluviului de oameni.

— Ei, moșule, unde ți-i coloana?

— Care coloană? se răsuci bătrînul spre cel ce-l întrebase.

— Cum, care coloană? A întreprinderii dumitale!

— Coloana întreprinderii mele? Nu te pricep de loc, fiule! N-am nici o coloană și nici o întreprindere, răspunse mai mult mirat moș Vasile Pavel, țăran mijlocaș, din comuna Ciocănești, raionul Călărași.

— Atunci ce cauți în coloana noastră? spuse în glumă turnătorul Ion Bălan.

— Păi, asta ce coloană e? făcu moșul.

— A metalurgiștilor de la „23 August".

— Bun! Foarte bine! Merg și eu cu voi.

— Păi, ai terminat de tîrguit, moșule, de mergi cu noi?

— Ce să tîrguiesc? întrebă nedumerit acesta.

— Păi, doar nu ăi fi venit la București fără să dai pe la Obor.

Moșul privi cu luare aminte la cel ce-i aruncase așa vorbe.

— Auzi-mă bine, feciorașule! N-am venit la București nici pentru iarmaroace, nici să tîrguiesc alte alea. Am venit să văd și eu sărbătoarea asta. Și continuă fără să răsufle. — C-așa le-am zis la ai mei: „Voi rămîneți sănătoși că eu pe ăst 23 August mă duc să-l văd cu ochii mei la București. Să dau binețe, și la Partid, și la tovarășii din Guvern".

— Ei, atunci hai cu noi, moșule, spuse Bălan, iuțind pasul și pornind cu glas puternic cîntecul „Braț la braț cu tinerețea".

— Asta mai zic și eu, spuse moș Vasile după cîteva minute, cînd la un scurt popas al coloanei metalurgiștilor se odihnea, după o întrecere cu cei tineri, cărora le arătase cum se joacă o sîrbă moldovenească. „Cîntă oamenii, joacă, chiuie bucuria în ei. Da, asta mai zic și eu. Oameni, oameni, cît vezi cu ochii. Unde s-a mai pomenit asta?"

Dinspre Piața Stalin, purtat pe deasupra mulțimii ce se revărsa din trotuar în trotuar, răzbătea vuietul uralelor. „Vin oamenii" — își mai spuse moș Vasile, gîndindu-se că va avea ce povesti în satul său despre cei care treceau în rînduri strînse, sărbătorind a zecea aniversare a eliberării patriei.

H. COSTIN

..acordeoane, patefoane „Metrom" (Orașul Stalin), mașini de cusut „Cugir"...

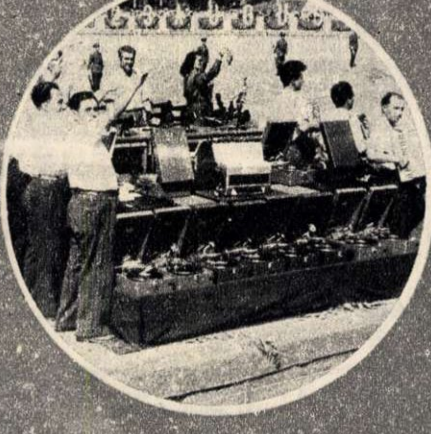

...bunuri de larg consum: de la sobe, răcitoare și butelii de aragaz pînă la sufertașele și micile căni de tablă...

...și puternicele tractoare cu care este înzestrată agricultura noastră socialistă.

Una, două, trei... hop! In clipele de răgaz de pe traseu, tinerii se distrează fiecare după pofta inimii.

– „Hei, fraţilor! Ia ascultaţi un cîntec de-al nostru!" Grupul de bulgari din regiunea Constanţa înveseleşte pe traseu pe manifestanţi.

PE TRASEU

Adeseori plimbîndu-mă pe marile bulevarde, în preajma lui 1 Mai şi a lui 23 August, ascult feluriţi oameni vorbind: puşti care socotesc numărul becurilor folosite la pavoazări, gospodine care admiră colonadele drapate în roşu, muncitori care de-abia au terminat decorarea propriei lor instituţii şi acum cîntăresc cele văzute cu un ochi deosebit de critic; esteţi (remorcaţi de căţei) care judecă aspectul festiv al oraşului după norme „clasice"; provinciali încîntaţi de strălucirea Capitalei.

Torentul de rîsete şi chemări, de melodii fredonate şi chicoteli, rumoarea aceasta de veselie care umple Piaţa Republicii a ajuns un lucru obişnuit, specific serbărilor de 23 August. Vara a dat acestor zile serile calde; serbările populare au adus veselia festivă. Aceste două elemente s-au unit în conştiinţa oamenilor şi au săpat acolo anume imagine. In astfel de seri bucureştenii ies la plimbare ca şi cum s-ar pregăti pentru o uriaşă chermesă populară. Şi, adeseori ascultîndu-i în aceste momente, mi-am însemnat frînturi de conversaţii. Iată, unele din seara de 22 august a acestui an:

Doi pionieri. Unul, voinic, de vreo paisprezece ani, altul de nouă ani, şi mititel.

Cel mare — Nu se poate. Ăia scurţi stau în stînga.

Cel mic — (amărît) N-o să mă vadă nimeni, cînd o să fac semn. Măcar în dreptul tribunei, cînd intrăm în piaţă, lasă-mă în dreapta.

Cel mare — O să te vadă, tribuna nu e aşa înaltă.

Intrucît ziaristul nu e numai propagandist, ci şi activist în probleme de organizare, îmi îngădui să mă amestec.

Eu — Ce s-a întîmplat?

Cel mare — Ştiţi, noi defilăm mîine. Şi lui ăsta i-a intrat în cap că n-o să-l vadă nimeni din guvern cînd o să facă semn cu mîna, fiindcă e mic. In dreapta n-avem cum să-l punem că strică coloana.

Eu — Să facă semn cu batista.

Cel mare se luminează la faţă: „Tss, la asta nu m-am gîndit! Hai mă, ai să faci semn cu batista! Da' vezi: nu mai spui la nimeni, că o să-mi daţi peste cap disciplina detaşamentului".

Celălalt face semn că n-o să dea disciplina peste cap şi amîndoi pleacă mai departe să cerceteze competenţi şi severi pregătirile care se fac în Piaţa Republicii.

*

O gospodină într-o rochie cu buline albe explică aferată unui grup de cunoştinţe care o ascultă, dînd din cap:

„... Le aprind eu — zice. Zic: Niculaie, ăştia s-au pavoazat cum au ştiut. Li s-au ars becurile? Li s-au ars. Să le puie singuri la loc. Zice Niculaie: Păi, e numai portarul ăsta bătrînul, cum să poată? Şi portarul — ăla din uşă — şi el: „Ne facem de rîs, cu luminile chioare, acu' de 23". Şi iacă, Niculaie mă lasă în mijlocul plimbării — ieşisem să luăm o bere — dumnealui care de-abia a terminat de aşezat lozincile la ei la fabrică hop-ţop în pod la ăştia să le dreagă pavoazarea! Ce spuneţi de aşa om?!"...

... Ce spuneţi? (comentariul reporterului)

Ceea ce e cu deosebire omenesc în acest torent de oameni, care seara umple pieţele iar ziua se încolonează spre a manifesta, e mai ales bonomia, aerul familiar care îţi arată că toţi aceşti cetăţeni au venit să se întîlnească cu conducătorii lor, să-i salute, să le înfăţişeze realizările. Ei îşi aduc la această întîlnire şi copiii, şi soţiile. Aici se pot vedea cele mai năstruşnice inovaţii create pentru transportul bucureştenilor sub vîrsta de şase ani: un fel de coşărci amintind de cele chinezeşti, cărucioare pe două roţi, îmbinări de scînduri care în momentul opririi devin tribune cu un singur loc. Totodată se pot auzi şi aci fel de fel de conversaţii.

*

O băbuţă asudată şi obosită, un domn cărunt cu pantofi de lac zbîrciţi.

Băbuţa — M-a ucis căldura, maică precistă.

Domnul — Păi, la vîrsta matale. Nu le-a fost milă de bătrîneţe, să te aducă la defilare?

Adunaţi în grupuri, tinerii sportivi îşi împărtăşesc, înainte de a porni la marea demonstraţie, impresiile de la ultimele manifestări sportive, glumesc sau povestesc cîte ceva din activitatea lor.

Băbuţa — (nedumerită) Cum „să mă aducă"?

Domnul — Să te care aşa pe năbuşeală? (face semn cu mîna a lehamite) Da' ştiu ăştia de bătrîneţe, ştiu de ceva? Din mine ce-au făcut?

Băbuţa — Păi, băiatul nu ştie că am plecat de-acasă, că nu m-ar fi lăsat. Da' zic să-i văd şi eu pe miniştrii mai de-aproape, e tot de-ai noştri, măiculiţă. Da'... da' matale ce ziceai că ţi-au făcut?

Domnul ridică din umeri. Baba înţelege deodată şi faţa i se încreţeşte de un rîs mocnit:

— Te-au lăsat numai cu botforii de lac, ai? Moşioara... Numa-n botfori, hi-hi-hi...

*

Coloana de produse romîneşti: autocamioane, strunguri, aparate de radio. Cineva spune în spatele meu:

— Facem concurenţă Angliei, în Egipt, băiete, noi, „eminamente agricoli"... Trimitem fabricate în Indonezia, în Turcia, exportăm tractoare, mă, tractoare...

După un moment de linişte vocea se aude din nou, de astă dată surd, ca şi cum cineva ar vobi numai pentru el:

— Da' mult sînge, băiete... oameni şi oameni.. mulţi s-au dus pînă atunci, în '44...

Mă întorc. In faţa mea, un om fără braţ, avînd pe rever medalia „Eliberarea de sub jugul fascist", se sprijină de un băiat, pare-se fiul lui.

Amîndoi, şi tatăl, şi fiul, rămîn cu privirile aţintite după coloana de produse romîneşti care, azi, la zece ani de „atunci, în '44", ajung pînă pe coastele Pacificului.

C. BACIU

„Frumoasă medalie ai primit, tovarăşe!" Un grup de tineri din echipa de dansuri a uzinei „Republica" l-a înconjurat pe strungarul Traian Neamţu, de la întreprinderea Radio-Popular, care a fost distins cu medalia „Eliberarea de sub jugul fascist".

Şi muzicuţa e bună să-ţi înveseleşti tovarăşii...

←

Tradiţionalul joc romînesc „Căluşarii", interpretat de participanţii la cel de al III-lea concurs al echipelor artistice ale căminelor culturale.

↓

Manifestanţii nu s-au întors încă de la demonstraţie. Vatmanul îi aşteaptă răbdător să-i ducă spre casă.

↓

TRAIASCA 23 AUGUST MAREA
NATIONALA A POPORULUI
GUST
1954

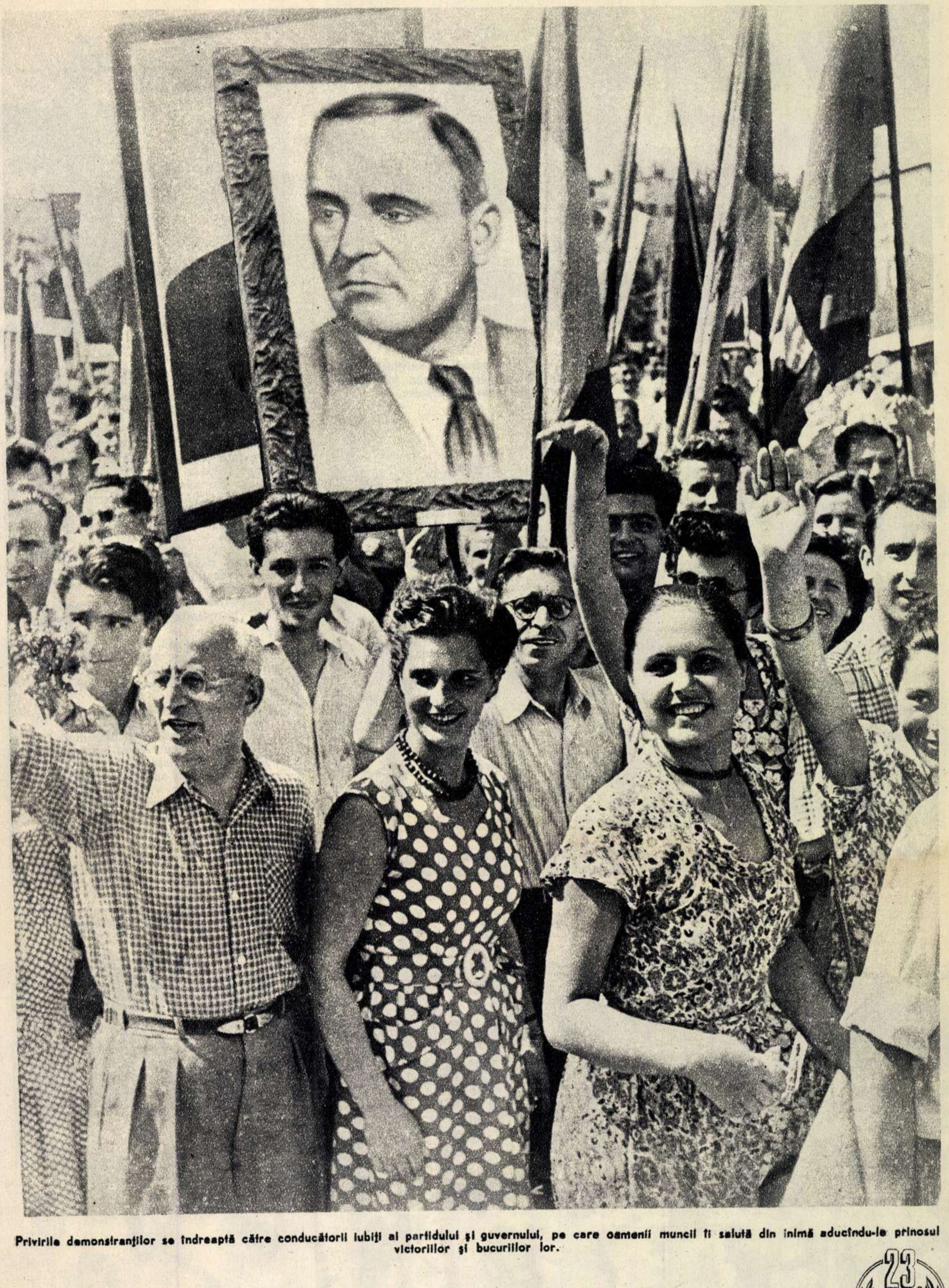

Privirile demonstranţilor se îndreaptă către conducătorii iubiţi ai partidului şi guvernului, pe care oamenii muncii îi salută din inimă aducîndu-le prinosul victoriilor şi bucuriilor lor.

Tinereţe

23 AUGUST
1944

Mai grandioasă, mai plină de vigoare şi frumuseţe ca totdeauna a fost parada sportivilor, în ziua sărbătoririi gloriosului deceniu. In zumzetul motoarelor, primii şi-au făcut apariţia motocicliştii, îmbrăcaţi în tricouri care alcătuiau prin culorile lor drapelul patriei noastre.

Sportul îi înfrăţeşte pe tinerii de la „Locomotiva" şi „Recolta". Acum, ei poartă ciocane şi secere, simbol al alianţei clasei muncitoare cu ţărănimea muncitoare.

Sportivii duc prin faţa tribunelor... „terenuri" de baschet şi de volei, o poartă de fotbal şi alta de polo... prezentînd astfel imaginea vie a diferitelor discipline sportive pe care le practică.

In faţa unuia din cele patru care alegorice, pedala unul din cei mai tineri ciclişti din coloană. Bicicleta îi era împodobită sărbătoreşte cu panglici şi steguleţe. Nu privea decît în dreapta de parcă ar fi fost un comandant la paradă.

— Cum te cheamă, flăcăule? — îl întrerupse din gîndurile sale strungarul Colentuş Mihai, unul din fruntaşii întrecerii socialiste din sectorul mecanic al uzinelor „23 August".

— Dorian Lucacescu — răspunse „flăcăul", întorcîndu-şi privirea oarecum mirată.

— Şi cîţi ani ai?

— Şapte — răspunse el şi îşi întoarse privirea spre dreapta.

— Da' la şcoală cînd te duci?

— La toamnă.

— Da' acum încotro?

— Să-l văd pe tovarăşul Dej.

— Bravo ţie, mă iei şi pe mine?

— Ai obosit, nene? Te-aş lua dar nu ne poate duce bicicleta.

Mai multe rîsete au izbucnit dintr-odată în timp ce tînărul ciclist privea supărat la cei care-l ridicaseră pe braţe.

— Lasă-mă, nene, am să rămîn în urmă! Şi suindu-se pe bicicletă începu să pedaleze mai departe.

Costin HÎNCU

In pas elastic, tinere sportive, cu flori pe braţe, poartă în suflete bucuria libertăţii adusă de măreţul 23 August.

Mîini îndemînatice de tinere sportive execută, cu multă graţie şi supleţe, frumoase exerciţii ritmice, pregătite din timp în cinstea marii sărbători.

★

Pe carul alegoric al asociaţiei „Metalul", tineri sportivi ridică triumfător stema patriei, străjuită de flamuri roşii şi tricolore.

TRAIASCA
A X-A
ANIVERSARE
23

O mare de culori îşi revarsă valurile spre Piaţa Stalin. Sînt flamurile viu colorate ale diferitelor asociaţii sportive ce activează în ţara noastră.

Ostaşul sovietic eliberator ţinînd în braţele sale un copil, simbol măreţ al libertăţii şi păcii popoarelor, este o imagine veşnic vie purtată cu dragoste şi recunoştinţă şi în sufletele sportivilor din ţara noastră.

23
AUGUST
PACE

Arad... Marea piață „Avram Iancu" a devenit neîncăpătoare pentru mulțimea venită la miting.

Cluj... Elevii școlilor profesionale C.F.R. defilează prin Piața Malinovski.

Muncitorii de la G. A. S.-Oradea au adus la demonstrație o combină autopropulsată, care a lucrat pe holdele gospodăriei.

Demonstrează cîntînd muncitoarele de la „I. C. S.-Hunedoara".

Hunedoara în zi de sărbătoare... Mii de metalurgiști și constructori cu familiile lor au venit la miting.

Petroșani... Minerii! Ei poartă pe umăr perforatoare sovietice, în semn de recunoștință pentru ajutorul tehnic sovietic acordat țării noastre în anii puterii populare.

Ploești... În anul 1944, în timpul unui atac aerian al aviației imperialiste, a fost distrus monumentul ce simboliza frăția de arme între ostașii romîni și ruși din războiul din 1877-78. La 23 August a.c. a avut loc dezvelirea noului monument reconstruit.

ȚARA în SĂRBĂTOARE

Horă pe străzile Iașului.

Iași... Vii, flamurile flutură în vînt. Pe străzile bătrînei capitale a Moldovei trec tinerii sportivi. Iată și motocicliștii. Fiecare echipaj poartă cu mîndrie drapelul asociației din care face parte.

Numeroși copii din Regiunea Autonomă Maghiară, îmbrăcați în costume naționale pitorești, au participat la demonstrația ce a avut loc în Tîrgu-Mureș.

Galați... Sute de case distruse, zeci de victime, iată ce-au lăsat în urma lor trupele hitleriste în vechiul port dunărean. În anii din urmă multe s-au schimbat și aci. De aceea oamenii se bucură și sărbătoresc cu drag ziua eliberării.

Constanța... Seară de carnaval: măști, veselie și cîntec...

SĂRBĂTOARE LA CONSTANȚA

E greu de descris atmosfera sărbătorească și veselia care au domnit în Constanța, în ziua de 23 August. Orașul era împodobit ca niciodată; forfota neobișnuită a străzilor și veselia zecilor de mii de oameni, muzica, dansurile din piețe, entuziasta manifestație din dimineața zilei — toate la un loc îți vorbeau de nesfîrșita bucurie a unor oameni care își sărbătoreau un deceniu de libertate și succese, și-și inaugurau în același timp alt deceniu din viața lor nouă și frumoasă.

Din noianul de fapte petrecute în ziua aceea de neuitat, am cules cîteva pentru cititorii revistei noastre. Iată-le:

Pe noul stadion

Tînărul își trage mîna de sub brațul maică-si și, arătîndu-i cu un gest larg minunatul stadion construit din piatră albă, îi spune cu încîntare:

— Uite-l mamă... Statul a dat pentru el milioane de lei... Aici am făcut și eu muncă voluntară... Ți-amintești? Eu am lucrat însă în partea cealaltă... Intră aici 30.000 de oameni... Uite și coloanele alea... Sculptate cu mîna, mamă... Știi ce greu e? De jur împrejur o să fie un parc frumos... Cu avuz, cu delfini sculptați în piatră... Ce zici, mamă... Ai fi crezut c-o să vezi asta pe maidanul de gunoi al Constanței?

Se face inaugurarea stadionului, terminat în cinstea lui 23 August. Apoi începe un meci de fotbal. Locomotiva P. C. A.-Constanța, cu o selecționată a lui Dinamo-București și Orașul Stalin. Bătrînica se uită minunată la echipe, căutînd să înțeleagă rostul jocului:

— Gicule mamă, de ce șuieră ăla?

Gicu însă n-o mai aude. E așa necăjit pe P.C.A.... Auzi colo, dinamoviștii mai că nu-i invită să le bage golul și ei stau, stau...

— Gicule mamă, de ce aleargă așa de colo-colo?

— Ce-ai zis, mamă? Las'că-ți spun eu acasă... Hai P.C.A.! Faceți de rușine stadionul nou!

Bătrînica s-a plictisit. De cît alergătura asta de colo-colo după o minge, ar vrea mai bine să vadă dansuri frumoase în parcul Gorki...

— Gicule mamă, eu plec... Du-mă pînă la ieșire ca să nu mă rătăcesc...

— Stai, mamă dragă... Numai faza asta... Uite...

Bătrînica ridică din umeri și se uită spre dreapta, la coloanele sculptate. Dar ce vede? Pe postamentul lor frumos s-au cocoțat doi flăcăiași care țipă cît îi țin gurile. Iși pune ca friptă pantofii și se repede spre ei:

— Mă, voi ăia, dați-vă jos acuș...

Flăcăii suiți cu picioarele pe postament țipă mereu la P.C.A. și n-o aud pe bătrînica.

— Mă broscoilor, hei, da, voi, dați-vă acuș jos. Nu vă e vouă milă, mă, și rușine, mă, să vă suiți cu ghetele pe piatra asta ca laptele. Statul a băgat aici milioane și voi călcați frumusețea asta în picioare... N-aveți bănci destule? Dați-vă jos că vă rup urechile...

Flăcăiașii sar jos rușinați. Bătrînica îi boscorodește mai departe: „Auzi colo... pe piatra asta ca laptele..."

Intîlnire în carnaval

Carnavalul a început. Cortegiul lui Papură Vodă a pornit ca o vijelie de sus, din parcul Gorki, — și a coborît, cu tot alaiul vesel și cu lumea după el, pînă aici, pe faleză, lîngă marea cea mare. Deodată, întunecimea nesfîrșită a apei e brăzdată de o ploaie de luceferi. Cum seamănă imaginea aceasta cu ceea ce s-a petrecut acu' zece ani cînd în bezna adîncă a irumpt lumina strălucitoare a lui 23 August!

Văpaia artificiilor iluminează feeric cerul și preface marea într-un ciudat covor de solzi de argint. Departe, într-un orizont cu neputință de apreciat, cîteva vase ancorate în larg strălucesc de beteala luminilor cu care marinarii și pescarii le-au încununat catargele și parîmele.

De lîngă țărm, se desprinde în tăcere o barcă vîslită de marinari, apoi încă una, încă una... In lumina miilor de stele ce țîșnesc deasupra mării, bărcile, purtînd torțe ce pîlpîie focuri colorate, lunecă pe apa ca argintul și trimit miilor de oameni de pe țărm bucuria și cîntecul tineresc al vîslașilor. Marea trăiește o sărbătoare cum n-a mai avut; la fel și orașul, miile de oameni care cîntă, dansează și se veselesc.

Numai ea nu cîntă, nu dansează și stă de una singură, sprijinită de parapetul falezei, cătînd cu privirea în stînga și în dreapta. Așteaptă pe cineva. Îl așteaptă pe băiatul cu care și-a dat întîlnire în carnaval... Și el, Niculae, timonier pe un pescador din flota de larg piscicolă, nu mai vine... A plecat de vineri pe mare și a spus că o să fie precis la carnaval. Dacă nu știa sigur că se înapoiază, de ce i-a spus să-l aștepte?

Anișoara își frămîntă baticul în mînă și privește marea, strada înțesată de lume. E atîta veselie, sînt atîtea măști caraghioase... Uite, una s-a desprins dintr-un grup și vine spre ea. O mască nostimă, cu un nas de țăndărică și cu obraji strălucitori cum e coaja de cozonac. O prinde de umeri. Anișoara se zbate și scapă:

— Lasă-mă-n pace, mască...

Masca aleargă înapoi la grupul ei. Vine alta, și alta...

— Lasă-mă în pace, mască, n-auzi?

Pe urmă vine iar prima, cu obraji de cozonac, și nu-i mai dă pace. O tot ia de braț, de nas...

— Dacă nu mă lași în pace, mască, să știi că...

— Mă bați...—strigă masca și-și descoperă fața.

Surpriză! „Masca" e chiar Niculae, timonierul. Anișoara se supără, rîde, iar se supără:

— De ce-ai făcut asta, Niculae? Ne-am pierdut vremea degeaba...

— He, hei... Nu ne-am pierdut-o de loc... Am avut și eu o socoteală... Te-am încercat să văd cum răspunzi altora...

— Grozav mai ești...

— N-ai știut, Anișoară?...

Constanța COPORAN

Panourile și graficele purtate de oamenii muncii din Arad au arătat marile succese pe care ei le-au dobîndit în ultima vreme.

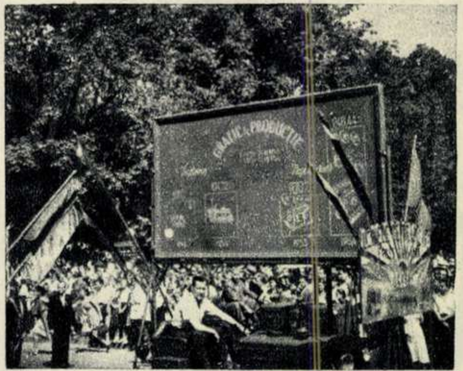

La zece ani de la eliberarea patriei, harnicii muncitori de la „Uzinele de tractoare" din Orașul Stalin au avut cu ce se mîndri. Miile de tractoare fabricate de ei în anii aceștia duduie pe ogoarele țării...

O echipă culturală din Galați interpretează pe traseu un dans popular.

Iași... Aspecte de la demonstrația oamenilor muncii.

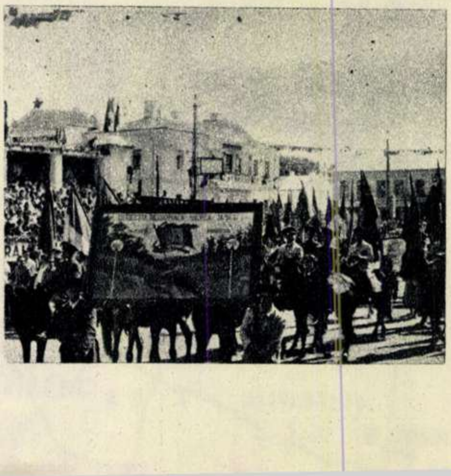

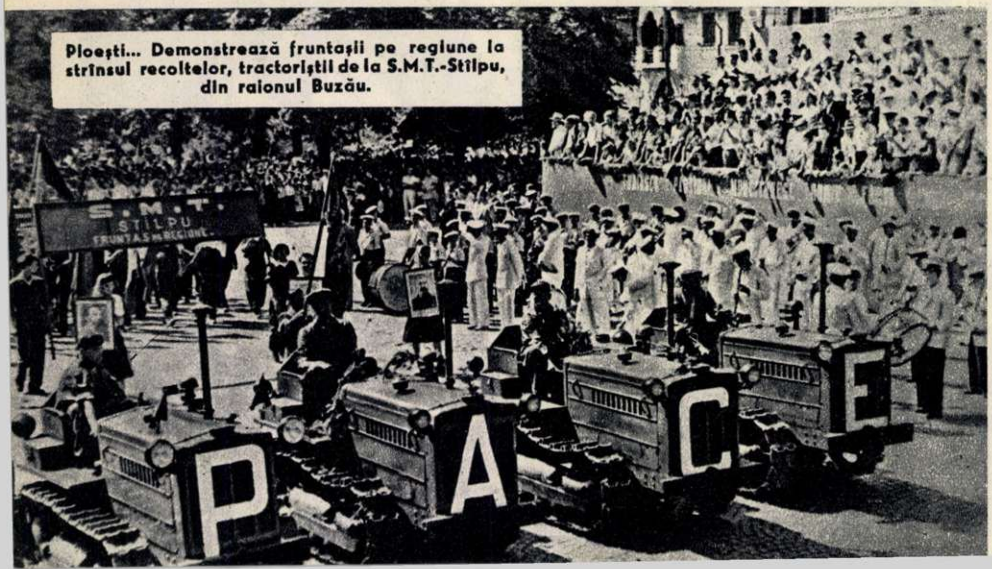

Ploești... Demonstrează fruntașii pe regiune la strînsul recoltelor, tractoriștii de la S.M.T.-Stîlpu, din raionul Buzău.

UZINA ELECTRICA BRAILA
ANIVERSARE
ELIBERARII
NOASTRE

Brăila... Oraşul de pe malul bătrînului fluviu cîntă şi freamătă de urale.

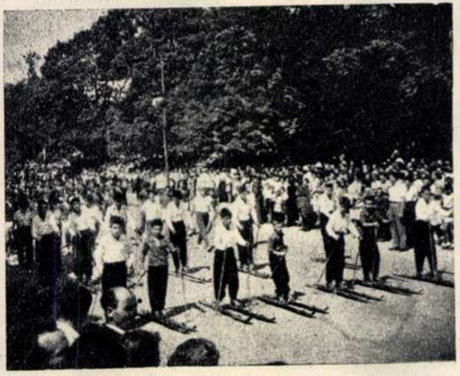

Oraşul Stalin... Cei care înfruntă pantele repezi ale munţilor înzăpeziţi, schiorii, au venit şi ei să demonstreze. Mulţi sînt sportivi de seamă ai regiunii.

TRĂIASCĂ A ZECEA ANIVERSARE A ELIBERĂRII PATRIEI NOASTRE DE CĂTRE GLORIOASA ARMATĂ SOVIETICĂ
ÉLJEN FELSZABADULÁSUNK TIZEDIK

Tîrgu-Mureş... Ca în fiecare an, cu prilejul marii sărbători, romînii şi maghiarii înfrăţiţi demonstrează împreună.

Cluj... Peste 60.000 de oameni ai muncii au demonstrat în frumosul oraş ardelean.

SEARA ÎN CAPITALĂ

In Piaţa Republicii

— Alo, aici e Stroie
Şi roagă să-i daţi voe...

Pe estrada din Piaţa Republicii, după cîteva echipe de artişti şi dansatori de la căminele culturale, a apărut cunoscutul artist al Ansamblului de Estradă, N. Stroe. In timp ce îşi rosteşte cupletul în faţa microfonului, după fundal, se pregătesc să intre în scenă alte echipe de artişti amatori: dansatorii din comuna Moldova Veche — regiunea Timişoara, corul „Vidu" din Lugoj, taraful din comuna Bogdăneşti — regiunea Bacău, solistul din fluier Gheorghe Pricopie, dansatorii din Sărata-Bacău.

Programul a început încă după amiază, la orele cînd soarele mai trimitea noian peste noian de raze fierbinţi asupra pămîntului. Acum se lăsase seara, dar fermecătoarele melodii ale coriştilor, bogăţia şi măiestria dansatorilor, cuceriseră spectatorii şi nimeni nu se arăta grăbit să plece spre casă. Şi nu erau de loc zgîrciţi în aplauze.

Becurile lămpilor electrice destramă întunericul cu fîşii de lumină albă. Artiştii Ansamblului de Estradă şi-au terminat programul şi au plecat de mult. Pe scenă se avîntă acum, într-o săltăreaţă suită de dansuri bănăţene, echipa căminului cultural din comuna Obreja — regiunea Timişoara.

Remarci în mulţime numărul mare al copiilor. Sînt de la cei mai micuţi, pînă la cei mai mărişori, în mînă care cu un balon, o jucărie dorită cumpărată de tăticu de la vreunul din bazarele dimprejur, o carte ori o cutiuţă cu bomboane. Curioşi, copiii se strecoară peste tot, se caţără pe garduri şi se urcă pe scenă să vadă mai bine — cei mai cuminţi se aşează turceşte pe margini, atenţi la desfăşurarea programului. Alţii, mai îndrăzneţi, se strecoară pînă dincolo de fundal, în locul rezervat artiştilor, le pipăie costumele pitoreşti cu mînuţele lor fragede, pun întrebări.

Copiii sînt peste tot. Abia îi dai jos de pe scenă pe unii, ca să nu-i lovească din nebăgare de seamă vreun dansator înfierbîntat, că alţii s-au şi căţărat în locul lor şi trebuie să reiei treaba de la capăt. In învălmăşeală, unii se rătăcesc de părinţi şi nu mai ştiu să-i găsească. Dar nu-i nimic grav. Prezentatorii programului n-au decît să anunţe prin megafon:

— S-a pierdut copilul cutare de x ani. Părinţii sînt rugaţi să vină să-l ia de la responsabilul scenei; şi micuţii aventurieri regăsesc repede căldura braţelor tăticului sau mămichii.

S-a făcut tîrziu, dar spectatorii tot nu se îndură să plece. Vor asculta acum programul artiştilor de la Teatrul de Operă şi Balet al R.P.R. Cîntă soliştii Magda Ianculescu, Garbis Zobian, Alexandru Vîrgolici şi corul Teatrului de Operă şi Balet...

Dinu CIPERE

Ca şi în mii de alte case, la Alexandru Perianu, maistru, fruntaş al întrecerii socialiste la uzinele „23 August", s-au adunat familiile prietenilor săi Constantin Andreescu şi Dumitru Stoicănescu. Afară, în întunericul serii izbucnesc jerbe de artificii şi aci în casă, în inimile oamenilor e sărbătoare.

D-ALE CARNAVALULUI

Această înfruntare romantică peste secole (un ceapaclac din secolul XIX, o vestă blănită din veacul XVIII) are loc într-o seară de august a anului 1954, pe malul Herăstrăului.

Undeva bubuie năprasnic un tun şi îndată un alt tun trăsneşte la fel de puternic. Cerul se sparge deasupra lacului Herăstrău şi lasă să curgă din el bucăţi de stele colorate: roşii, galbene, albastre, albe şi violete. O trompetă zvîrle în noapte un chiot de bucurie. Două fanfare cîntă deodată şi pe note diferite un vals şi un marş de paradă, iar din difuzoarele ascunse printre crăcile copacilor se anunţă şi chiar începe un concert de chitare şi mandoline.

Lampioanele care străjuiesc şoseluţele miniaturale încearcă să-ţi vorbească în limbajul lor colorat. Dar n-ai timp să-l descifrezi pentru că pe aleea principală se strecoară cu greu o cavalcadă de domnitori cu demnitari de pe vremuri. Ciubuccii, calemgii, salepgii...

— Lenuţaaa!

Un ins bondoc îşi face loc cu coatele şi genunchii prin mulţimea parcului, împinge fără teamă un boier cu ipingei şi işlic, şi asudat, şi gîfîit, strigă:

— Lenuţaaa!

Un doctor din secolul al XV-lea, cu nas de vultur şi cioc de Mephisto, îl întrebă:

— Pe cine cauţi, maestre?

— Pe nevastă-mea. Ne-am rătăcit. A rămas cu banii la ea şi mor de sete.

— Şi cum arată?

— O fată mascată... Nu. O turcoaică. Cu nasul ca o pătlăgea şi urechile cu cercei.

— Te-ai gîndit mult pînă s-o iei? — îi şopteşte la ureche un bucătar cu scufie înaltă de doi coţi.

Insul sare furios.

— Şi ce te priveşte? E mască...

— Aşaaa? Atunci e bine, credeam că-i din născare cu pătlăgeaua...

*

La „sifon" e înghesuială mare. Apa curge din gîtul înalt cît o casă şi cade într-un butoi plin, stropind pe toţi cei care vor să bea...

Cineva are o idee. Este un arab cu şalvari, cu fes şi un iatagan de lemn în brîu. Se reazămă cu picioarele de ghizdurile de beton ale bazinului, face o mătanie prelungă şi cade cu palmele pe buza butoiului. Dar şuvoiul de apă îi fură fesul şi-l îneacă în fundul butoiului. Acum apa îi cade direct pe cap. Vrea să se îndrepte şi să-şi reia poziţia iniţială dar nu mai poate. Arabul strigă, se-nfurie şi scapă de la o baie în toată regula cu ajutorul unui pionier care s-a descălţat şi-l împinge în afară.

Pe margini cetăţenii se ţin cu mîinile de pîntece de rîs.

— Ce-i asta, tovarăşe, truc sau bătaie de joc?

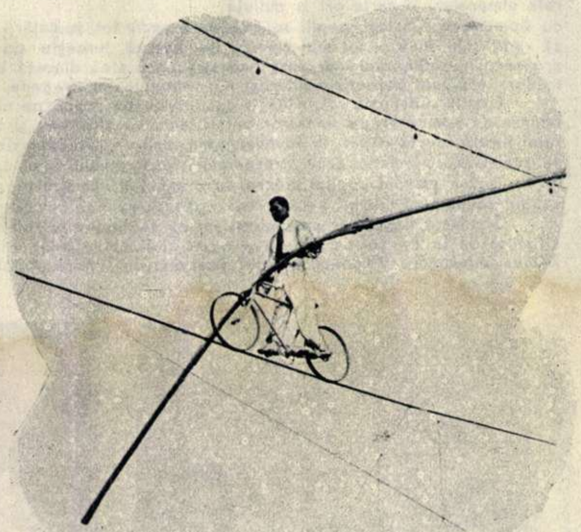

Cine-i mai umblat în lume priveşte la echilibrist cu seninătate, cine-i mai puţin umblat cască gura, ba şi fluieră.

— Nu. E carnaval — îl lămureşte un diplomat adhoc cu joben, cizme şi pantaloni bufanţi de călărie...

*

Baloanele îşi trăiesc efemera şi captiva lor viaţă expiînd cu pocnete şi cu sughiţ. Sticlele de bere şi de limonadă îşi ciocnesc muzical spinările şi se salută curtenitor şi cu spumă, zvîrlindu-şi reciproc dopurile.

Mirosul de friptură pluteşte alene şi pofticios la un lat de palmă de munţii de struguri, de dealurile de prune şi de stivele de pere.

O fată cu glas proaspăt strigă:

— Radule, vreau un balon. Şi înainte ca să primească răspunsul şi-a şi schimbat dorinţa. — Ba mai bine cumpără-mi o mască...

— Cu ce vrei să semeni?

— Cu o nevastă — spune fata, alintîndu-se şi se duc amîndoi, ţinîndu-se de braţ spre aeroplane.

In mijlocul unui tăpşan, cetăţenii întinşi pe iarbă aşteaptă să le vie rîndul gratuit la aeroplan şi la perspectiva circulară a lumii cu stelele crescute în apa lacului şi barăcile luminate, prinse cu clei de cer...

— Hei, tovarăşe! Ai găsit turcoaica cu nasul de pătlăgea?

Insul asudat şi însetat priveşte ciudat la Don José. Don José priveşte atent la el, apoi amîndoi la sora de spital cu măscuţa neagră de catifea, care-i ajunge abia pînă la rădăcina nasului cîrn.

— Ce te priveşte pe dumneata?

Don José nu se lasă.

— Te văietai că ţi-a dispărut turcoaica cu banii... Probabil că te-ai consolat.

— Ce turcoaică. dom'le? Mă confunzi! Poate că ai vorbit cu vreo altă mască.

— Pardon, ba chiar cu dumneata. Uite am martor pe doctorul.

Doctorul din secolul al XV-lea aprobă din cioc.

Insul, asudat, stă o clipă pe gînduri, apoi îşi vîră repede degetele în buzunar, scoate un nas de Cyrano, cu doi ochi de broscoi. Se prinde cu sfoara pe după ceafă.

— Ista sînt eu, Cyrano. Ei ce mai spui? Cu mine ai vorbit? Aşa-i că te-ai păcălit? Ha, ha, ha.

Apucă sora de braţ şi se pierde în mulţime.

Tunul bubuie şi împroaşcă ciorchini de stele colorate. Şi tot atunci pe bolta vînăt-albăstruie un fulger — de astă dată adevărat — încearcă să ameninţe cu o nouă surpriză — ploaia — pe veselii spectatori şi interpreţi ai Carnavalului.

Anton ALEXE

Marşul carnavalesc

Adeseori, ascultînd un basm, ceea ce-ţi deschide dintr-odată imaginea feeriei e însăşi vorba molcomă, adîncă, melodioasă a povestitorului. Alteori, ajunge ca o lumină albastră de seară să cadă peste aceleaşi case pe care le cunoşti de mult, ca ele să-ţi pară pline de anume melancolie şi să te îndemne la visare.

Transformarea asemănătoare s-a întîmplat în Parcul Stalin, într-o seară de august a acestui an şi dacă în unele părţi ea n-a fost deplină datorită unor anumite isprăvi ale organizatorilor — farmecul clipelor de începere a Carnavalului rămîne.

Mitraliile de artificii trase peste lac au fost un semnal pentru dezlănţuirea feeriei şi, deodată, figuri de basm care pînă atunci fuseseră risipite, ascunse, au apărut, venind parcă dinspre copaci, ridicîndu-se din iarbă, înmulţindu-se vrăjitoreşte. Roata cea mare cu scrînciob a pornit să se rotească asemeni unei constelaţii, lumini au prins să se fugărească în spirală, vîntul clătina lampioanele, tulnice chemau din înaltul unor creneluri. Văzduhul a căpătat o irizare albastră şi din capătul unui drum s-a arătat în urma trompeţilor din Sînziana şi Pepelea vestita „coană Chiriţa" din tîrgul Iaşului. Apoi într-un amestec grotesc şi plin de haz, păşeau sute de figuri populare ale teatrului. Erau aci

Plimbare înainte de deschiderea Carnavalului.

PARADA CÎNTULUI ŞI DANSULUI

de Victor VÎNTU

Stam cu ochii pe hartă...

De priveam miazănoaptea, îmi apăreau în minte plutele Bistriţei coborînd de vale, la ceas de noapte, pe lîngă luminile — ochi pururi trezi — ai Bicazului.

De priveam răsăritul, îmi suna în urechi sirena Nicolinei, înfiorînd parcă frunzişul bătrînului Copou.

De priveam miazăziua, cuprindeam cu ochii lotcile pescarilor din baltă şi undele grele ale Dunării, călătorindu-şi nămolul către împărăţia de apă şi stuf a deltei.

De priveam apusul, mă vedeam pierdut în oceanul de spice de pe malurile Mureşului, Tîrnavelor şi Crişurilor.

Stau şi acum cu ochii pe hartă, după cele cîteva zile în care i-am admirat pe maeştrii cîntecului şi jocului popular, veniţi să-şi spună cuvîntul la Bucureşti. Şi vechile locuri îmi dăruiesc imagini noi. Nu cîmpii, nu ape, nu munţi. Ci oameni, cîntece, jocuri. Imi plimb privirile pe hartă:

De aici, din părţile Clujului, răsună vocea adîncă, tărăgănată şi dulce — ca o doină — a Măriucăi Precup.

De aici, din Leşu, vorba mustoasă, glumeaţă, a lui Aurel Pralea.

Aici, se aude zvonul tălăzuitor al valurilor şi îndemnul la dragoste al Mureşului, glas cărora le dau cei din Sălişte.

Aici, pămîntul Dobrogei e abia atins de paşii molcomi, şovăitori, ai unui vechi dans tătăresc.

Aici... aici...

Şi aşa, harta capătă culori noi.

Noi dimensiuni ale cîntecului, ale jocului.

Cuprinzînd doine vechi de jale, din urmă cu veacuri, chemări din tulnic din viforul anului 1848, cît şi cîntece şi jocuri făurite în anii aceştia, jocuri din colectivă, jocuri din faţa cooperativei, cîntece care vorbesc partidului despre fericirea omului — harta aceasta ne-a oferit o mare dimensiune istorică.

Cuprinzînd hore olteneşti, alături de ceardaşul maghiar, „pesnii" lipoveneşti alături de „lieduri" germane, cuprinzînd bogăţia, strălucirea unui adevărat album de porturi, fiecare cu cusătura şi culorile lui (furate parcă cerului şi cîmpurilor), harta aceasta ne-a oferit o mare dimensiune geografică.

Cuprinzînd, de asemeni, susurul tremurător al frunzei şi al cojii de copac, vocea de bas a tulnicului şi cea de soprană a trişcei, glasul omenesc al viorii şi cel răguşit al buhaiului, veselia ţambalului şi melancolia flautului — întovărăşite toate de sunetul celui mai minunat, mai preţios şi mai răscolitor dintre instrumente: vocea omului — această hartă ne-a oferit o vastă imagine a cîntecului nostru popular. Şi e deopotrivă de tulburător să auzi răsunînd străvechi melodii cîntate de colectivişti (care în iarna aceasta le-au dezgropat ca pe adevărate comori ale meleagurilor lor), împreună cu altele noi, ţesute din firul luptei de acum, cît şi creaţii ale lui Brahms cîntate de oameni care nici nu cunosc încă notele muzicale...

Dar ce nu este tulburător în această hartă a cîntecului şi jocului? Tulburătoare sînt şi faptele puţin cunoscute, poate, spectatorului obişnuit... Cîţi ştiu oare că mulţi dintre aceşti vistiernici ai comorilor noastre populare au avut de înfruntat în iarnă — pentru repetiţiile de la cămin — kilometri întregi prin zăpadă, prin viscol, în urletul apropiat şi înfiorător al lupilor înflămînziţi?

Cîţi ştiu oare că mulţi dintre aceşti artişti au avut de înfruntat şi de învins prejudecăţi statornicite din moşi-strămoşi, zvonuri veninoase împrăştiate de cei care i-ar dori din nou pe aceşti entuziaşti, trudind în robie, iar nu cîntînd şi jucînd?

Cîţi cunosc pregătirile acestor entuziaşti? Silinţele lor? Pasiunea? Emoţiile?

Dar şi bucuria?

Şi iată bucuria... Bucuria solului al cărui mesaj tulbură inimile, încîntă urechile, minunează privirile. De aceea, ei, care ne-au dus înainte — ca pe o fără de preţ comoară — harta cîntecului şi jocului unui popor liber şi silitor, au fost în primele rînduri, în ziua lui 23, ale prăznuitorilor gloriosului deceniu.

……

La masa lui, la loc de cinste, poporul aşază pe vechii şi nedespărţiţii săi tovarăşi — cîntecul şi jocul.

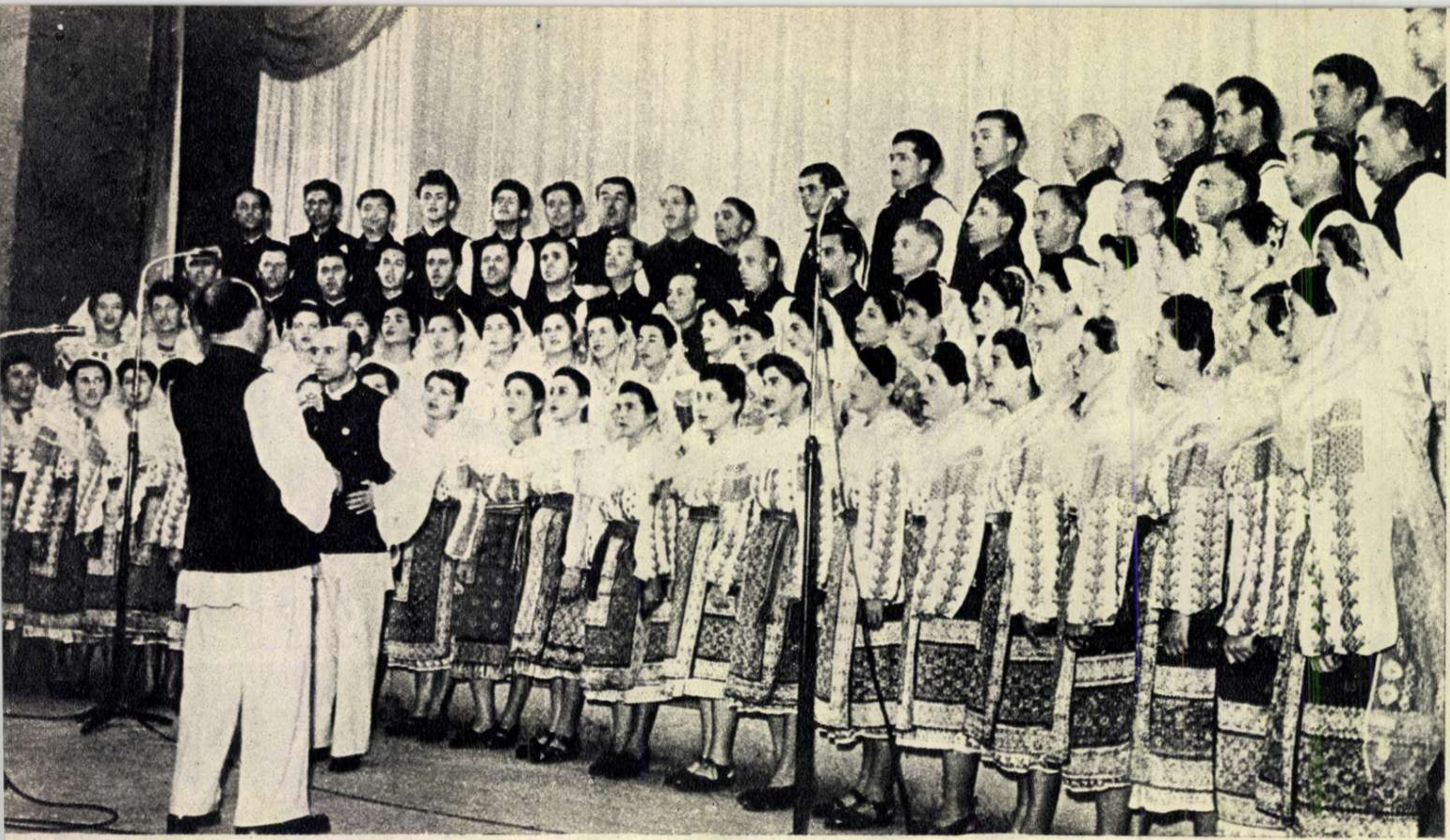

Corul căminului cultural din comuna Călinești, reg. Pitești—distins cu premiul II – s-a remarcat prin expresivitatea interpretării muzicale, prin omogenitatea ansamblului, ca și prin frumusețea repertoriului prezentat.

SEMNUL PRIMĂVERII

Revăzui în carnet adresa cantonamentului: strada Alexandru Sahia 70.

Aci trebuia s-o caut și s-o întîlnesc pe Fiț Aurelia, vestita cîntăreață din tulnic, cîștigătoarea premiului întîi la concursul căminelor culturale. Și tocmai pe ea am oprit-o în capul scărilor, întrebînd-o:

— Tovarășă, n-o cunoașteți pe Fiț Aurelia?

A zîmbit dintr-odată și mi-a răspuns simplu:

— Eu sînt.

Pe urmă, vreme de cîteva ceasuri, am stat de vorbă pe o bancă în grădina vecină.

Pentru prima oară în viața ei a făcut un drum atît de lung cu trenul, de la Cluj pînă la București. Cu un tren adevărat nici n-a mai călătorit pînă în anul acesta. A călătorit numai cu „Mocănița“, trenul mic cît o jucărie de copil care merge de-a lungul Arieșului cel bogat în aur și păstrăvi, de la Cîmpeni la Turda. Abia i-a încăput tulnicul pe culoarul unui vagon de-al „Mocăniței“. Călătoriile ei cele mai mari au fost pe muntele Găina, la străvechiul și originalul tîrg de fete. De acolo, de la tîrg, are tulnicul. L-a căpătat de la un moț tînăr, de la

Stăpînindu-și emoția, potolindu-și tremurul glasului, tînăra Leonteș Virginia, din com. Vama, reg. Suceava, a recitat cu talent poezia „Ilenuță, spic de grîu“.

Cu pași ușori, abia atingînd pămîntul, artistele amatoare din comuna Ciocîrlia de Jos, reg. Constanța, dau viață unui bătrîn dans tătărăsc.

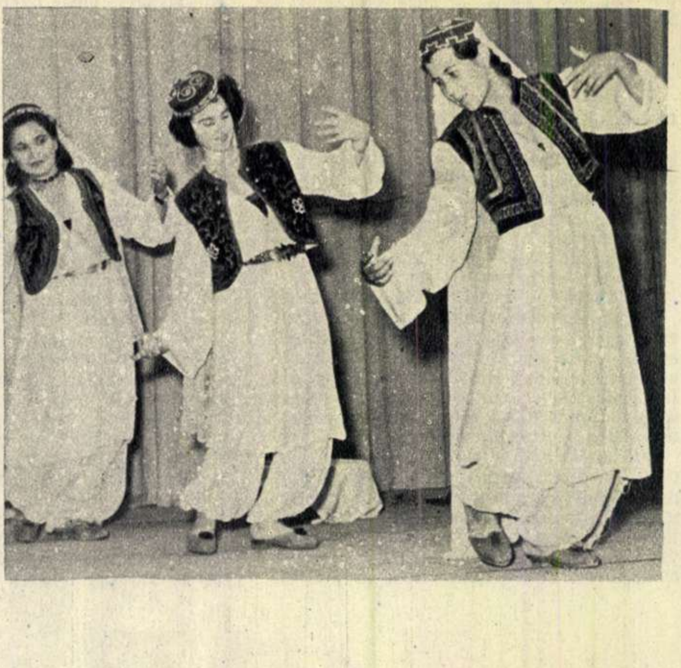

Din comuna Nadanova, reg. Craiova, au venit în Capitală, spre a cînta din cimpoi pe scena concursului, Tătucu Petre şi cei doi nepoţi ai săi.

un holoangăr. Avusese ea şi pînă atunci tulnic, cîntă doar de la vîrsta de şapte ani. Dar avea un tulnic mic, făcut de tatăl ei. Fiţ Aurelia nu poate uita cuvintele tînărului holoangăr întîlnit la tîrg, pe muntele Găina:

— Să cînţi din el, să te-audă ţara întreagă.

Ea a rîs atunci neîncrezătoare. Cum s-o poată auzi ţara întreagă? Are să cînte în cotună la ea, la Vidra, iar glasul tulnicului o să treacă numai peste culmile a două-trei dealuri. Ţara-i mare de tot. Cum s-o audă ţara întreagă?

A cîntat iarna la şezători. Femeile torceau adunate în jurul focului, în flăcările căruia trosneau crengile uscate de zadă şi molid. Femeile torceau şi ascultau cîntările din tulnicul Aureliei. Pe urmă a cîntat şi primăvara. Mai ales primăvara. In ţara Moţilor aşa-i obiceiul. Tulnicele aduc ştirea tînărului anotimp. Chiar este o cîntare a tulnicului, plină de zvonuri puternice, care se cheamă „Semnul primăverii". Apoi a cîntat în poienile cu iarba fragedă şi foşnitoare ca mătasea, cînd sta cu alte surate ale ei la păscutul vitelor. Aşa a găsit-o învăţătorul Vasile Trifan. A găsit-o cîntînd din tulnic. Vasile Trifan nu era singur. Trecuse pe-acolo însoţit de vreo cîţiva tovarăşi, străini de partea locului. Pe urmă, a aflat Fiţ Aurelia că aceia erau de pe la raion şi regiune. I-au însemnat numele pe-o hîrtie. Şi-au stat pe iarbă, alături, ascultîndu-i cîntecele tulnicului. Cînd au plecat, i-au spus să vină şi ea la căminul cultural. Aproape că n-a mai fost seară de atunci încolo, fără ca fata să nu vină la cămin.

Eva Hoprich şi Renten Schuss, din comuna Cristian, reg. Stalin, interpretînd un cîntec popular german. Ele au fost distinse cu premiul III.

Vuia crivăţul în munţii moţilor, învălurind în zăpadă casele zidite din bîrne şi bulumaci de brad. Din cea mai îndepărtată casă a unuia din cătunele Vidrei, o fată micuţă la trup dar cu osebire plină de îndrăzneală, înfrunta seară de seară drumul către centrul de alfabetizare. Fata aceasta era Fiţ Aurelia.

Apoi a venit iarăşi primăvara. Şi încă odată, Fiţ Aurelia a cîntat din tulnic, străvechiul cîntec care se cheamă „Semnul primăverii". Cînd a început concursul, a pornit şi Fiţ Aurelia la întrecere. A cîntat întîi pe scena căminului cultural din Vidra. Pe urmă, la Turda. Apoi la Cluj. Pe alte trei cîntăreţe din tulnic le-a întrecut uşor. Nici una nu cînta ca ea. Nici una nu putuse scoate din lemnul rotund al tulnicului, modulaţii atît de fine şi pline de adîncă frumuseţe. Apoi, cînd a fost anunţată că va merge şi la Bucureşti, o spaimă uşoară a cuprins-o.

Formaţiunea corală a căminului cultural din satul Petecu, Regiunea Autonomă Maghiară, distinsă cu premiul III, ne-a făcut cunoscute cîteva bătrîne şi pline de frumuseţe cîntece secuieşti.

Nu mai făcuse un drum atît de lung. Dar şi-a adus aminte de vorbele tînărului holoangăr de pe muntele Găina: „să cînţi din tulnic ca să te-audă ţara întreagă". Şi-a venit la Bucureşti încrezătoare.

— Nu ţi-a fost teamă, cînd ai văzut la concurs atîta lume venită să asculte glasul tulnicului tău?

Mi-a răspuns:

— De fel. De ce să-mi fie teamă? Nu-s oameni ca şi mine? Dimpotrivă, pot zice c-am avut aşa o plăcere şi-un curaj cînd am cîntat pe scenă, parcă aş fi stat pe-un deal, la noi la Vidra...

Fiţ Aurelia a cîştigat premiul întîi pe ţară. Tulnicul ei a fost auzit de ţara întreagă. Vorbele holoangărului s-au împlinit.

Petru VINTILĂ

Iată-i stînd la sfat, şi pe cei cîţiva prîslea ai echipei de joc din satul Logig, Regiunea Autonomă Maghiară, echipă distinsă cu premiul I.

↑ Printre formațiunile instrumentale de amatori care au cules aprecierile călduroase ale publicului se numără și orchestra căminului cultural din comuna Bogdănești, regiunea Bacău.

← De mult i-a nins vremea tîmplele lui moș Gheorghe Pricopie din Rîpele Bacăului. Dar viersul dulce al fluierului său—pe care l-am ascultat într-una din zilele concursului—e astăzi mai tînăr ca oricînd!

„Bătutul fierului"—așa și-au intitulat jocul lor cu temă nouă flăcăii și fetele din echipa de dansuri a comunei Viștea de Jos, raionul Făgăraș. ↓

CEL DE ZECE ANI

— Cînd vei fi mare...

O vreme n-au scos nici un cuvînt. Mergeau alături, privind ruinele clădirilor de pe Calea Griviței. Pe cerul fără pic de nor nu mai zburau blestematele de stukasuri nemțești. Era liniște, cald, poate prea cald pentru ceasurile înserării.

— Unde mergi?

— Unde vrei tu. Ar trebui să trec pe-acasă, dar n-am nici o poftă.

— Ai vreo veste de la ai tăi, Georgescule?

— N-am nici una. Stau ca pe jar. Știi, nevasta mi-e gravidă, trebuie să nască...

— Mare belea, Georgescule, să-ți nască nevasta un copil în toiul războiului. Ce-o să se întîmple cu pruncii ăștia? Cum or să mai trăiască sărmanii...

Nu primi nici un răspuns.

O boare răscoli ruinele și ridică un vraf de hîrtii prin orbita unei ferestre. Hîrtiile plutiră prin aer și se lipiră de un zid în fața lor. Vasile Georgescu ridică una. Era fila unui calendar: 21 august 1944.

O mototoli fără să scoată un cuvînt.

Se întunecase de-a binelea. De undeva se auzeau eccuri de canonadă.

*

Cineva din coloană începu să cînte. Apoi rînd pe rînd, bărbați, femei, întreaga coloană mișcătoare cînta. Victor, care-l ținea pe tatăl său de mînă, nu se mai sătura privind flamurile, mulțimile. De dimineață plecaseră ei doi împreună la ateliere și de aici cu toți muncitorii de la Grivița Roșie, la demonstrația de 23 August. „Tata e mai vesel ca oricînd azi", se gîndi Victor privindu-l. Ar fi vrut să-l întrebe de ce n-a luat-o și pe mama, doar e atîta veselie, cînd deodată, ca niște păsări de argint, coloane de avioane cu reacție trecură pe cerul albastru.

— Privește, tăticule, privește.

Tăticul rîde. Il saltă pe umăr. Și deodată cuprins de o dragoste tainică, Victor se apleacă și-i șoptește la ureche:

— Tu mă iubești?

Tatăl, vesel, dă din cap, semn că da.

— Atunci, dacă da, de ce nu mă faci constructor de avioane la avioanele alea?

— O să te faci, bobocule, dacă tu vrei...

— Vreau, cît mai repede, tăticule, constructor zău!

Coloana cîntă și deasupra șuvoiului de oameni care se îndreaptă spre Piața Stalin, un băiețel flutură o eșarfă. Victor salută avioanele.

C. BOZBICI

INTRECERI PRIETENESTI

O aruncare la coş a echipei de baschet C. C. A. în întîlnirea internaţională susţinută cu formaţia „1 August" din Pekin, încheiată cu scorul de 68-59.

O mărturie a prieteniei romîno-sovietice : elevii Rezervelor de Muncă din Bucureşti oferă flori echipierilor formaţiei Rezervele de Muncă din Leningrad, înainte de începerea meciului de fotbal între oaspeţi şi Selecţionata-Bucureşti.

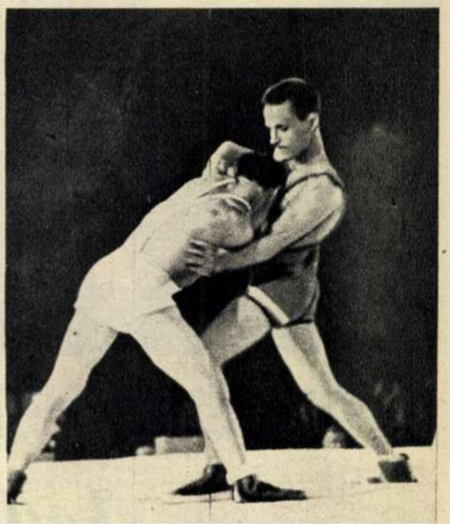

Aspect din întîlnirea prietenească dintre reprezentativele de lupte clasice ale R. P. R. şi Egiptului, care a luat sfîrşit cu rezultatul de 6-2, pentru formaţia noastră.

Acţiune palpitantă la poarta formaţiei Selecţionata Ştiinţa, în meciul internaţional de fotbal susţinut cu echipa Motor Zwickau (R. D. Germană).

O aruncare de la tuşă a echipei de rugby Locomotiva Griviţa Roşie, în meciul internaţional susţinut cu formaţia Swansea (Ţara Galilor), de care a dispus cu scorul de 23-12.

Maestrul sportului Mircea Anastasescu, citind mesajul adus de sportivi cu ştafeta „Cea de a X-a aniversare a eliberării patriei".

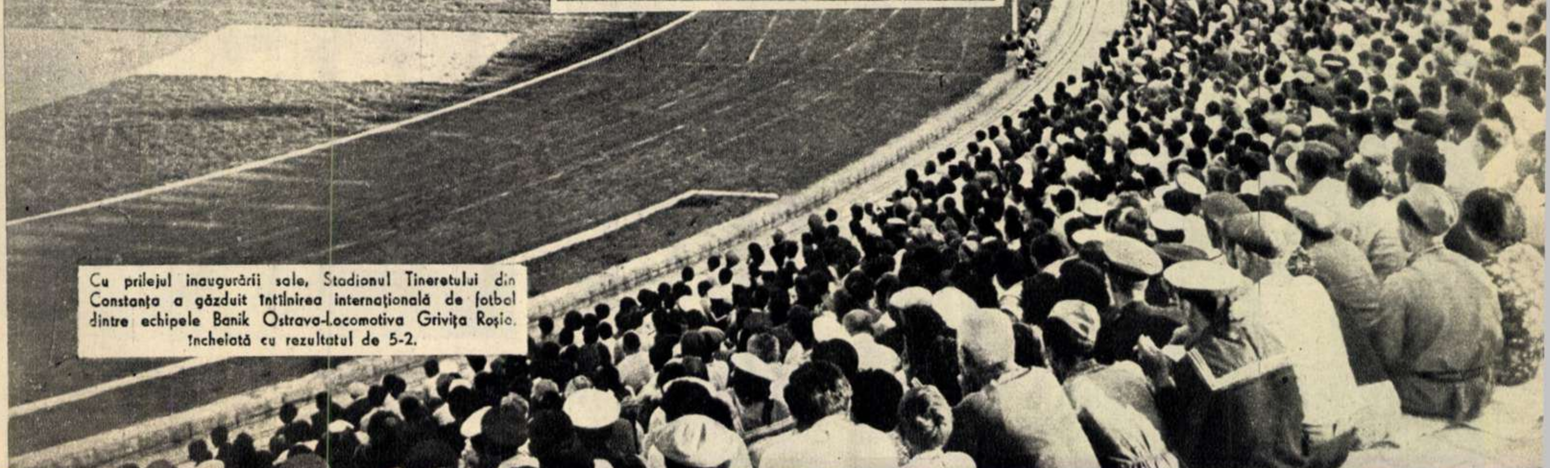

Cu prilejul inaugurării sale, Stadionul Tineretului din Constanţa a găzduit întîlnirea internaţională de fotbal dintre echipele Banik Ostrava-Locomotiva Griviţa Roşie, încheiată cu rezultatul de 5-2.

In cinstea glorioasei aniversări

Participanţii la serata literară organizată în cadrul Decadei manifestărilor culturale au ascultat, după cuvîntul rostit de acad. Camil Petrescu (în fotografie), pe cîţiva din cei mai cunoscuţi poeţi şi prozatori ai noştri, care au citit din operele şi traducerile lor.

O importantă manifestare organizată în cadrul Decadei – Bazarul Cărţii – a fost inaugurată în mod festiv prin cuvîntul poetului Mihai Beniuc, care a vorbit despre realizările noastre pe plan literar, în cei zece ani de la eliberare.

În cadrul turneului efectuat în Capitală, colectivul Operei Romîne de Stat din Cluj a prezentat – pe lîngă operele „Năpasta", „Tînăra Gardă", „Mazeppa", „Halka", „Rusalka", opereta „Ana Lugojana" – şi premiera primei opere originale creată în anii puterii populare, „Povestea ţapului" de M. Eisicovici. (în fotografia de mai jos, o scenă din această operă).

PANOUL CU FLORI

A năvălit în expoziţie ca o vijelie, trecînd peste împotrivirea portarului şi aruncîndu-i din fugă peste umăr:

— Dar înţelege-mă că nu pot să aştept, omul lui dumnezeu... Pierd trenul!

Oaspetele ce se dovedea atît de hotărît era un bărbat înalt şi bine legat, cam la vreo cincizeci de ani. Pe piept îi strălucea Medalia Muncii. Işi ştergea mereu fruntea nădușită cu o basma cadrilată şi arunca cuvintele grăbit unul peste altul, de parcă l-ar fi fugărit cineva din urmă.

...Că el e om disciplinat şi înţelege că expoziţia trebuie să stea închisă cît timp se face curat, dar că peste două ore îi pleacă trenul şi pînă mai vine el prin Bucureşti n-o să mai fie deschisă expoziţia concursului de creaţie populară. Şi oare poate pleca el fără să vadă expoziţia? Parlamenta omul cu atîta foc — în timp ce ochii îi alergau fără astîmpăr pe panourile expoziţiei — încît, fireşte, i s-a satisfăcut dorinţa. L-am urmărit cum examina, cu gravitatea şi atenţia unui specialist, obiectele expuse. Cînd să plece s-a apropiat de responsabil şi cu o voce în care desluşeam de astă dată o umbră de sfioşenie, mărturisi:

— Ştiţi, îmi pare rău că nu am trimis şi eu concursului panoul meu... Poate v-ar fi plăcut. Dar de adus încoace la defilare, tot l-am adus.

S-a recomandat apoi simplu: „Paraschiv Dumitrescu, ospătar la Sanatoriul Balnear din Herculane". Medalia Muncii o primise tot pentru munca lui de ospătar încă din 1949, cînd lucra la G.A.S. din Budeşti. Iar la Bucureşti era venit cu acte în regulă, cu delegaţie, ca să defileze şi el cu salariaţii Ministerului Sănătăţii...

— Panoul l-am lăsat afară la uşă — adăugă el. Acum sînt mulţumit: a văzut şi poporul din Bucureşti ce a făcut Paraschiv pentru 23 August.

Florile vă sînt dragi, desigur. Dar cred că sînt puţini acei ce iubesc florile aşa cum le iubeşte ospătarul Paraschiv Dumitrescu. Prin flori, artistul acesta necunoscut şi-a mărturisit, pe un panou uriaş, bucuria lui de a trăi ziua marii aniversări. Crăiţele cafenii şi cîrciumăresele galbene, firele lungi şi roşii ale moţului curcanului, violetul aprins al florilor de pai şi verdele crud al frunzelor de lucsus se alăturaseră cuminte şi ordonat aşa cum dorise artistul, pe o uriaşă coală albă, pentru a scrie acolo cuvinte simple şi emoţionante: „Trăiască 23 August..."

Pe ospătarul Paraschiv Dumitrescu nu-l mai puteţi întîlni acum pe străzile Bucureştiului. A plecat la munca lui, la Herculane, chiar în seara lui 23 August. Dar panoul lui scris cu florile cîmpului îl puteţi vedea şi azi în expoziţia de pe bulevardul Magheru...

Ca şi echipa de dansuri a întreprinderii Poligrafice 4 Bucureşti, nenumărate formaţiuni coregrafice au prezentat în zilele Decadei – în semn de dragoste pentru eliberatorii noştri – înfocate jocuri sovietice.

CĂMINUL CULTURAL PUŞKIN KULTUR-OTTHON

Un nou cămin cultural, construit prin autoimpunere, și-a deschis porțile în preajma zilei de 23 August: căminul cultural „Pușkin" din comuna Diosig, raionul Săcueni, reg. Oradea.

În sala de teatru nou inaugurată pe șantierul de la Bicaz, colectivul Teatrului Național din Iași a prezentat în zilele Decadei cunoscuta piesă a lui Ostrovski — „Pădurea".

CREAȚII POPULARE

Cu o săptămînă-două în urmă, redacția noastră primea mereu știri de la corespondenții ei. „In cadrul concursului de creații populare pe tema „Prietenia romîno-sovietică" un grup de pionieri lucrează la un mic costum național" ni se scria din Voivodenii Jimboului. Din Iași ni se anunța că „Elena David de la Direcția Regională C.F.R. pregătește o carpetă", iar cofetarii de la „Arta cofetarilor" din București anunțau machetele Kremlinului și Casei Scînteii. Știri asemănătoare soseau din toate colțurile țării...

Și iată acum în fața noastră expoziția premergătoare celei finale din octombrie. Din cele cîteva zeci de mii de obiecte de artă terminate ori în pregătire, vedem doar cîteva sute. Dar ce imagine grăitoare a bogăției artei noastre populare, a geniului creator al poporului nostru, aduc aceste lucrări expuse în sala din b-dul Magheru! E uimitoare — și lucrul acesta te izbește în primul rînd — nesfîrșita varietate a obiectelor de artă. Poți afla aici ii și fote cu măiestrite înflorituri din Bistrița Clujului, alături de tractorul din ceramică neagră al olarului Mitică Viscol din Oboga Craiovei; cojocului de Făgăraș trimis de Gherasim Păiș și Leonte Cozmin îi țin vecinătate cristalurile fine ale artiștilor din Mediaș sau mica poartă săsească crestată cu artă în lemn de Imre Veres; gravurile lui Iosif Tellman ori pictura lui Adrian Ionescu se alătură unor nemaipomenit de frumoase marame oltenești și ploștii din lemn cu încrustații de metal a lui Tarasă Dumitru, în timp ce mapa de piele cu gravuri, reprezentînd scene din istoria de luptă a poporului nostru, e expusă nu departe de mica sculptură făcută de muncitorul Dinu Ioan din miez de pîine, reprezentînd un moment al eliberării țării noastre de către ostașii sovietici. Și înșiruirea minunatelor opere de artă — create de acești artiști — ar putea fi la nesfîrșit continuată, căci nu poți trece cu vederea covoarele în care mîini pricepute au încrustat porumbelul alb al păcii, nici admirabilele casete sculptate în lemn ori machetele unei fabrici făcute de fruntașii Niță Spirea' și Dumitru Georgescu, nici împletiturile de răchită trimise de orbii de la Școala profesională specială nr. 5. Vizitatorul le reține pe toate după cum reține, fără îndoială, noutatea tematicii tuturor acestor creații populare. Pe buzunarul unei bondițe pe care cojocarii o împodobesc de ani și ani cu aceleași cusături a apărut acum, ca motiv ornamental armonios încadrat, steaua roșie ori porumbelul alb; porumbelul păcii îl găsești și pe ștergarul moldovenesc ca și pe covorul făcut de blănarii artiști din tot felul de piei, după cum pe fusta din catifea neagră a unei țărănci săsoaice a apărut, alături de florile cîmpului, semnul secerii și al ciocanului. Ceramica olarilor populari ca și cristalurile transparente, crestăturile în lemn și țesăturile, desenele și covoarele romînești, toate vorbesc, în graiul lor, despre forța creatoare a poporului nostru liber.

Sanda FAUR

În zilele ce au premers aniversării gloriosului deceniu, vitrinele librăriilor noastre au expus mereu noi și noi creații ale scriitorilor noștri. Alături de volumele ale căror coperte pot fi văzute mai jos, iubitorii de cărți au avut la îndemînă zeci și zeci de lucrări noi, aparținînd atît scriitorilor noștri consacrați, cît și unor tinere talente.

EUSEBIU CAMILAR
PASARE
DE FOC
PATRIA NOASTRA
EUGEN FRUNZ
Fața-n fața
VERSURI
ION BRAD
Cu suflet
desch
EDITURA TINERETULUI
TIBERIU VORNIC
Sub pajura împărăției
MIRCEA ZACIU

Cea mai înaltă cinstire, titlul de Erou al Muncii Socialiste a fost conferit anul acesta altor cinci oameni ai muncii din R.P.R. In fotografie: Iuliu Haidu primind înalta decorație.

In toate colțurile patriei noastre oamenii muncii s-au adunat în ședințe festive să sărbătorească aniversarea a zece ani de la eliberarea țării noastre. Fotografia noastră înfățișează un aspect al ședinței care s-a ținut la Institutul de proiectări industriale din București.

fotocronica FLACARII

Fabrica de egrenat bumbac „Republica" din Ciulnița — cea mai mare fabrică de acest fel construită vreodată în țara noastră — reprezintă una din înfăptuirile de seamă cu care poporul nostru a întîmpinat cea de a zecea aniversare a eliberării patriei. In fotografiile noastre: aspect de la festivitatea inaugurării fabricii și o secție a noii fabrici, complet mecanizată, înzestrată cu utilaj sovietic.

Fotografia noastră înfățișează un colț al Expoziției alimentare organizată de curînd în Capitală de către Ministerul Industriei Alimentare. Expoziția a fost o mărturie vie a luptei pe care muncitorii din această ramură de producție o duc pentru îmbunătățirea nivelului de trai al poporului nostru muncitor.

R.P.R.
1944 1954
X
aniversare
armate Sovietice

SALUTUL NOSTRU FRĂȚESC ȚĂRILOR CU DEMOCRAȚIE

La 21 august, constructorii autocamioanelor romînești de la uzinele „Steagul Roșu" din Orașul Stalin au obținut o însemnată victorie: terminarea primului motor romînesc de autocamion. Colectivul de ingineri și tehnicieni de la „IPROM", care a realizat proiectul, a avut ca model motorul sovietic tip Ziss-120. Autocamionul romînesc este înzestrat cu un motor cu 6 cilindri de 90 C.P.

In vederea participării la Expoziția Internațională de la Lipsca, fabrica de confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Capitală a organizat un festival al modei cu cele mai de seamă modele produse în ultimul timp de întreprindere. Ea a fost totodată o trecere în revistă a succeselor obținute de oamenii muncii din fabrică în realizarea de produse de bună calitate.

Jocuri distractive

LAUREAŢI AI PREMIULUI DE STAT

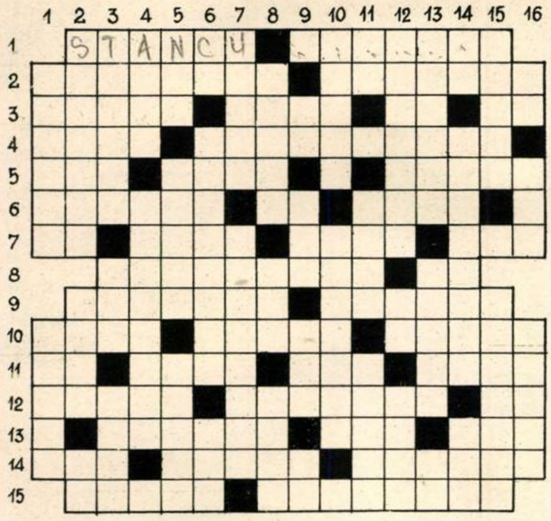

ORIZONTAL:

1. Autorul romanului „Desculţ“ — Membru al colectivului care a redactat volumele de documente privind istoria Romîniei. 2. Pictor premiat pentru întreaga sa activitate — Profesor-inginer premiat pentru întreaga sa activitate didactico-ştiinţifică şi pregătirea de cadre în domeniul energeticei. 3. Parte a inimii — Sprijin al viţei de vie — Litere cu valoare aritmetică — Posed. 4. Membru al colectivului care a elaborat metoda exploatării sării prin dizolvare dirijată — Doi laureaţi cu acelaşi nume: un inginer agronom şi un geolog. 5. Rîu în Sudan — Cele ale păcii i-au adus titlul de laureat poetului Mihu Dragomir (sing.) — Stătuse. 6. Ramură a interpretării muzicale în care excelează laureaţii Ioana Nicola, Nicolae Secăreanu, Octav Enigărescu, Zenaida Palli — La orice laureat . . . — Pronume. 7. Avocat — Măsură de greutate — Fă o reducere — A apare 8. Geolog premiat pentru cercetări petrografice şi economice — Dese! 9. Membru al colectivului premiat pentru cercetări asupra transformării prăjitoarelor din minereu — Haină de iarnă. 10. Patrie — Parte din uşă sau fereastră — Suprafaţă. 11. In avion — Electrician, premiat în cadrul unui colectiv din domeniul ştiinţelor agricole — Dop mai mare — Curată. 12. Solist din colectivul care a interpretat opera „Rusalka“ — Aşezat în lanţ — Sînt. 13. Deprindere — Bătut în cap... — Oraş în R. D. Germană, unde s-a construit un mare combinat. 14. L-a adus fiecare dintre laureaţi, în domeniul său de activitate — Işi are laureaţii săi la Bucureşti şi la Cluj — Scriitor premiat pentru romanul „Pîine albă“. 15. Epuizat (fig.) — Pictoriţă premiată pentru tablourile „Maria Zidaru“ şi „O şedinţă ilegală“.

VERTICAL:

1. Regizoare din cadrul colectivului premiat pentru realizarea filmului „Mitrea Cocor“ — Dirijor din colectivul premiat pentru interpretarea operelor „Tînăra Gardă“, „Halka“ şi opereta „Ana Lugojana“. 2. Academician, profesor universitar, premiat pentru lucrarea „Teoria funcţiilor de variabilă complexă“ vol. I — Actor premiat pentru interpretarea unui rol din filmul „Mitrea Cocor“ — Dîrmotin. 3. Referitor la căldură — Plantă din familia gramineelor — Ferese. 4. Are numeroşi laureaţi — Actor din colectivul Teatrului Naţional „I. L. Caragiale“, premiat pentru spectacolul „O scrisoare pierdută“. 5. Nume feminin — Litere — Creator. 6. Precum — Laureat în domeniul ştiinţelor filologico-istorice — Oraş în Austria. 7. Stropite — Metale care combinate cu oxigenul dau un alcaliu. 8. Imaginar — Sclav revoltat în anul 133 î.e.n. — A povesti. 9. In afară — Prăjit — Regizor al radio-magazinului — Argint. 10. Tehnician, laureat în domeniul ştiinţelor tehnice şi invenţiilor — Inginer din cadrul colectivului premiat pentru realizarea seriei unitare de transformatori de forţă „Dinamo“. 11. Literă — Transport — A recepţiona. 12. Patru tizi: doi ingineri, un regizor şi un artist plastic — Notă muzicală — Privitor la vechii atenieni. 13. Suprafaţă semănată cu in — Just — Literă grecească. 14. Nichel — Conferenţiar universitar, membru al colectivului premiat pentru contribuţii la valorificarea proteinelor vegetale — Organizaţie comercială locală. 15. Supliment — Deschidea ferestrele. 16. Inainte de masă — Inginer, laureat în domeniul ştiinţelor tehnice şi invenţiilor (y = i) — Ftiziolog, laureat, membru corespondent al Academiei R. P. R.

Cuvinte mai rare: IPS, EUN, OLI.

ŞAH ŞAH ŞAH ŞAH ŞAH

PROBLEME

Din cel de-al IV-lea concurs de masă organizat în Uniunea Sovietică.

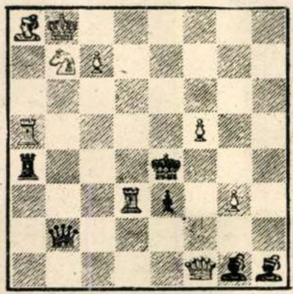

Mat în 2 mutări

(Controlul poziţiei. Alb: Rb8, Df1, Ta5, Td3, Na8, Cb7, Pp. c7, f5, g3. Negru: Re4, Db2, Ta4, Ng1, Nh1, Pe3).

Concursul de dezlegări al Comitetului Unional pentru Cultură Fizică şi Sport, 1954.

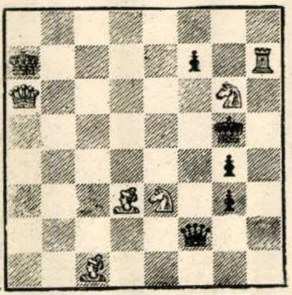

Mat în 2 mutări

(I. VILNER)

(Controlul poziţiei. Alb: Ra7, Da6, Th7, Nc1, Nd3, Ce3, Cg6. Negru: Rg5, Df2, Pp. f7, g3 şi g4).

CU TRENUL PRIN R. P. R.

ORIZONTAL:

2. Staţie de cale ferată între Bucureşti şi Piteşti. 6. ... Kaleh, insulă pe Dunăre. 8. Rîu pe care-l treci plecînd cu trenul spre Galaţi. 11. Aşa cum este timpul de staţionare a trenurilor în staţii. 14. Staţie între Ploeşti şi Tîrgovişte (centru industrial). 16. Haltă pe litoral (renumită prin farul ei). 18. Se serveşte dimineaţa la vagonul-restaurant. 20. Odaie în Moldova. 22. Macaz. 23. Călătorind cu trenul pe Valea Prahovei şi urcînd în Bucegi, ajungi la Vîrful cu... 24. Staţie lîngă Tg. Secuiesc (staţiune climaterică). 27. Abia (mold.) 29. Mare nod de cale ferată în vestul ţării (centru industrial). 31. Se găseşte în Lupeni! 33. Aşchie metalică. 37. Staţie între Ilva-Mică şi Salva-Vişeu. 38. Cetăţenii Capitalei noastre. 41. Gară cu ramificaţii. 42. Cal de doi ani. 43. Macagii. 44. Uscată. 46. Fruct. 48. Sticlă (mold.). 49. Staţie între Făurei şi Brăila. 51. Dăruit. 53. Izlaz. 55. Hrană.

VERTICAL:

1. Rămas bun la plecarea trenului. 2. Pronume. 3. Poate fi mică sau mare şi se află între Vatra Dornei şi Beclean. 4. Resturi de fîn rămase în iesle (olt.). 5. Jilav. 6. Fire. 7. Unealtă a dulgherului şi pietrarului. 8. Staţie între Deva şi Lugoj (nod de cale ferată). 9. Se găseşte în Timiş! 10. O persoană care poartă acelaşi nume cu alta. 12. Fruct. 13. De fîn sau de păr. (pl.) 14. Staţie între Simeria şi Petroşani (localitate climaterică). 15. Nod de cale ferată în regiunea Cluj. 17. Pronume. 18. Gară pe linia Bucureşti-Giurgiu (la 1765 aici s-a dat o luptă între cazaci şi turci). 19. Varietate de stejar. 20. La jocul de table. 21. Cap de linie în nordul Dobrogei (centru forestier). 23. Prepoziţie. 25. Staţie între Teiuş şi Arad (importantă prin minele sale de mangan şi prin cariere de piatră). 26. A prelucra pieile brute. 28. Staţie pe Valea Prahovei (localitate climaterică). 30. A cultiva pomi. 32. Traseu de cale ferată în construcţie reprezentat pe o hartă. 34. In faţa gării. 35. Măsură de timp (pl.). 36. Nichel. 39. Fantezie irealizabilă. 40. Buruiană. 45. Staţie între Gheorghieni şi Beclean. 47. Carbonizat. 48. A cunoaşte. 50. Aurel Vlaicu. 52. Pronume. 54. În Rîmnic.

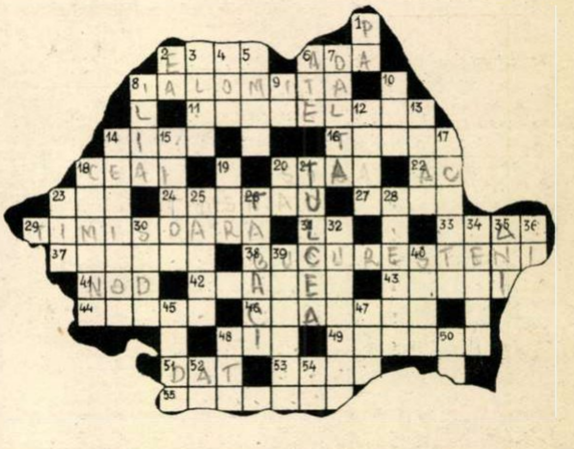

R E B U S

(13 — 2 — 4)

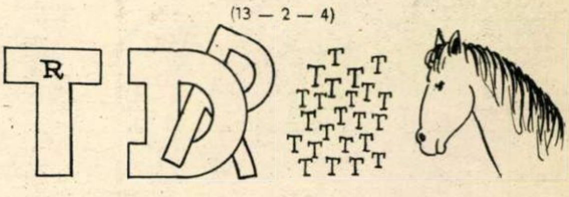

COPERTA I: Şi în Piaţa Stalin e sărbătoare.

COPERTA IV: Obiectivul ascensiunii în Bucegi a fost atins. Steagul clubului înălţat pe Turnul Seciului, marchează succesul tinerilor alpinişti de la „Locomotiva“.

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII Căsuţa Poştală 56 Tel. 7.60.10 Int. 1788 **ABONAMENTE:** la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. **PREŢUL ABONAMENTELOR** 3 luni: 9 lei 6 luni: 18 lei un an: 36 lei

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin“.

Prețul 1,50 lei

Bibl. Reg.
123

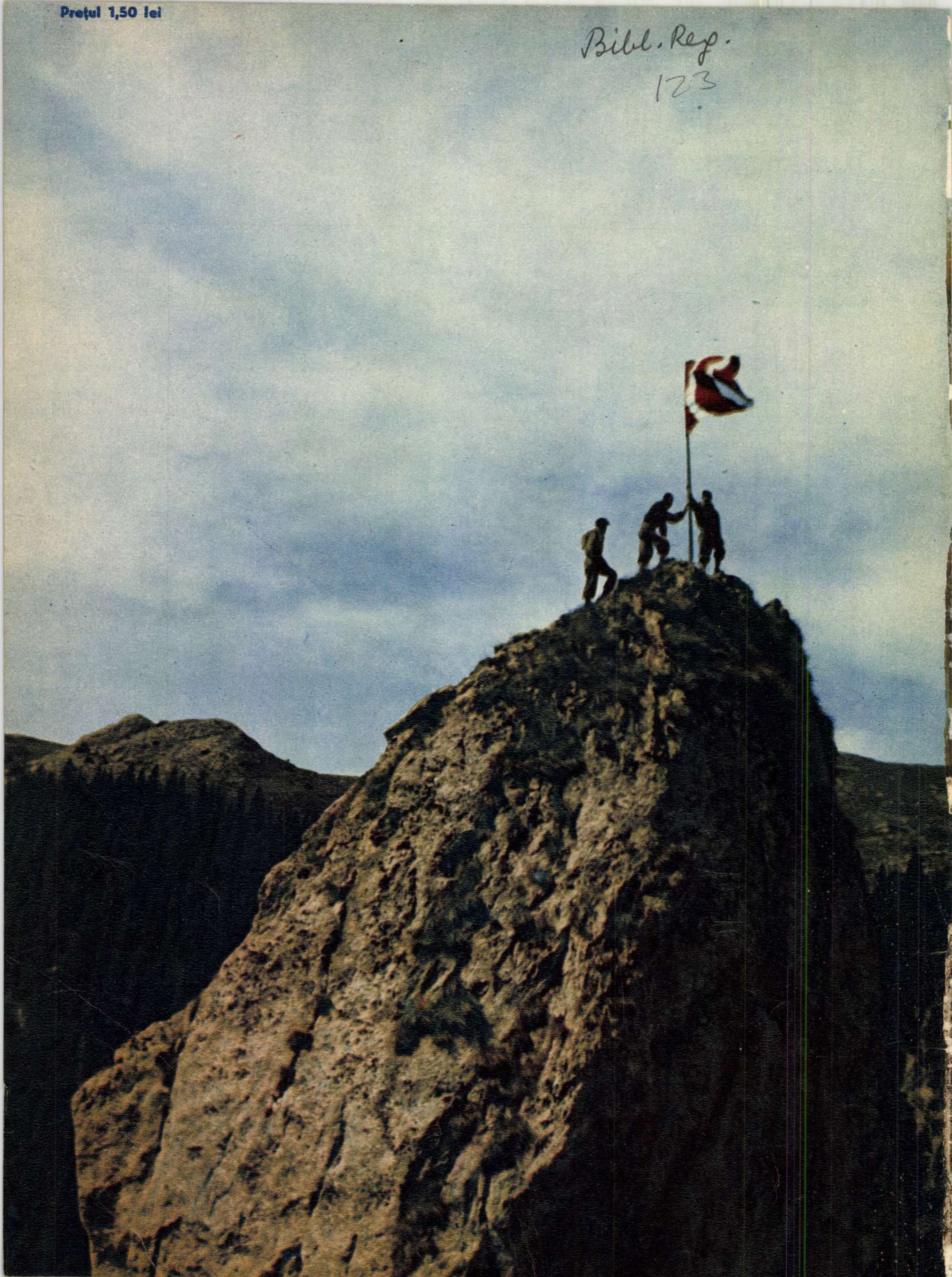

05
F

FLACARA

Nr. 18 (43) — 15 SEPT. 1954

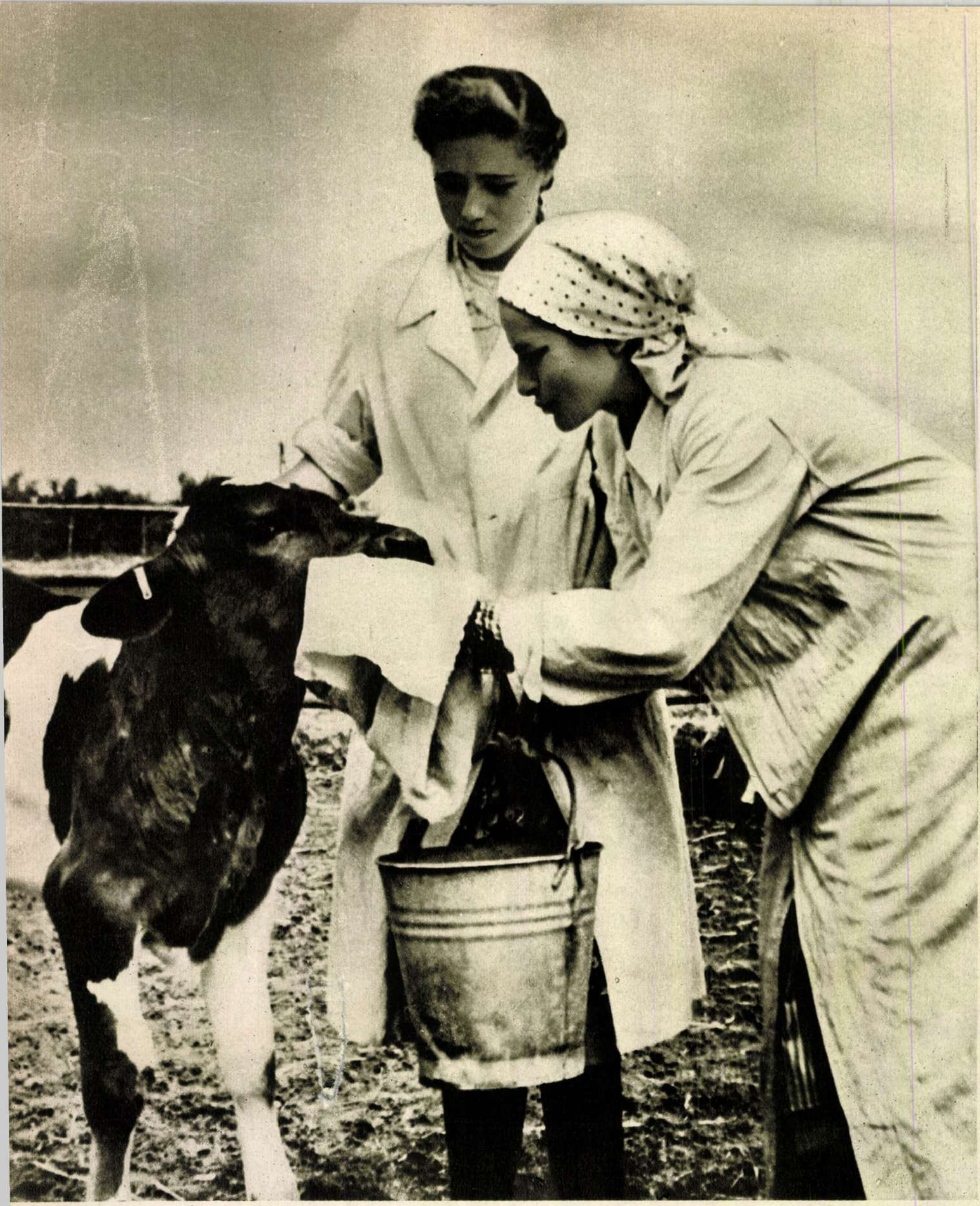

O bună îngrijire a viţeilor asigură creşterea de vite mari, puternice, sănătoase. La gospodăria de stat din Pantelimon, regiunea Bucureşti, crescătorii de vite traduc în viaţă prevederile legii pentru dezvoltarea creşterii animalelor în anii 1954-1956, folosind cele mai înaintate metode ştiinţifice de îngrijire a tinerelor animale.

COPERTA I: Ştefan Lungu, Erou al Muncii Socialiste.

COPERTA IV: In Parcul de Cultură şi Odihnă „I. V. Stalin" din Capitală.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 18 (43) 15 SEPTEMBRIE 1954 ANUL III

REVISTĂ BILUNARĂ SOCIAL—POLITICĂ ŞI LITERAR—ARTISTICĂ

VERIGA HOTĂRÎTOARE

Poporul muncitor al patriei noastre a luat cunoştinţă cu bucurie de proiectul de Directive al Congresului al II-lea al partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2-3 ani, proiect propus Congresului de către C. C. al P. M. R.

Stabilind că dezvoltarea agriculturii, crearea unei abundenţe de produse agricole necesare aprovizionării oamenilor muncii cu alimente şi a industriei uşoare şi alimentare cu materii prime agricole, constituie în faza actuală a construcţiei socialismului în ţara noastră – o dată cu dezvoltarea industriei grele şi a celei producătoare de bunuri de larg consum – veriga hotărîtoare pentru dezvoltarea economiei noastre naţionale şi ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, proiectul de Directive indică cu precizie calea ce trebuie să fie urmată în acest scop.

Constituind un adevărat program de luptă al poporului muncitor pe tărîmul dezvoltării agriculturii, proiectul de Directive dă indicaţii cu privire la: sporirea suprafeţii arabile, creşterea producţiei de cereale — creştere ce constituie principala condiţie pentru dezvoltarea tuturor celorlalte ramuri de producţie vegetală, pentru dezvoltarea creşterii animalelor şi aprovizionarea poporului muncitor cu alimente şi a industriei cu materii prime agricole — creşterea producţiei la culturile tehnice, la cartofi şi la legume, dezvoltarea viticulturii şi pomiculturii, a creşterii animalelor. Aprovizionarea tehnico-materială a agriculturii, asigurarea investiţiilor şi dezvoltarea construcţiilor necesare agriculturii, îmbunătăţirea muncii staţiunilor de maşini şi tractoare şi lărgirea mecanizării în producţia agricolă, îmbunătăţirea activităţii gospodăriilor agricole de stat, activarea organizatorico-economică a gospodăriilor colective şi întovărăşirilor agricole, stimularea ţărănimii muncitoare de a spori producţia agricolă prin cointeresarea ei materială, reorganizarea şi dezvoltarea învăţămîntului agricol de toate gradele, asigurarea creşterii de cadre de specialişti şi tehnicieni ai agriculturii şi zootehniei, stimularea şi dezvoltarea activităţii ştiinţifice în domeniul agriculturii, îmbunătăţirea propagandei agricole şi a muncii de îndrumare şi conducere a agriculturii, sarcinile organelor centrale de stat şi ale organelor şi organizaţiilor de partid, – iată tot atîtea importante măsuri de lichidare a rămînerilor în urmă şi de asigurare a dezvoltării agriculturii noastre în viitor, pe care le prevede proiectul de Directive.

Publicarea acestui document a fost urmată de o intensă muncă de agitaţie politică de masă. Oamenii muncii au citit şi discutat capitol cu capitol prevederile proiectului, poporul muncitor văzînd în acest proiect încă o manifestare a grijii partidului pentru bunăstarea sa, a hotărîrii clasei muncitoare aliată cu ţărănimea muncitoare de a construi în patria noastră orînduirea socialistă, orînduire a fericirii celor ce muncesc.

Prin munca şi lupta lor de zi cu zi, cei ce muncesc în ţara noastră îşi exprimă hotărîrea de a da viaţă Directivelor luminoase ale partidului, care deschid o adevărată fereastră spre viitorul înflorit al patriei noastre.

Pentru campania agricolă de toamnă

In staţiunea de maşini şi tractoare-Urziceni stăruia liniştea repausului duminical.

Mergeam împreună cu directorul staţiunii, Radu E. Niculae, cu secretarul organizaţiei de bază, Ion Olmazu, unul dintre cei mai destoinici fierari pe care îi are staţiunea — şi cu candidatul de partid Ştefan Petre, şeful atelierului de reparaţii. Treceam prin atelierul şi remizele S.M.T.-ului, în timp ce gazdele îmi arătau cum s-au pregătit pentru campania de toamnă.

— Avem 22 de semănători gata de a porni pe ogoare şi 51 de pluguri sînt în brazdă, îmi spuse tovarăşul Olmazu. Şi apoi nu fără oarecare mîndrie adăugă: din astea, două le-a construit din deşeuri echipa noastră de fierari. Am putut preda brigăzilor 52 de tractoare, dintre care 15 K.D.-uri în perfectă stare de funcţionare şi 40 de grape. In curînd isprăvim de revizuit încă 36. In campania de primăvară, staţiunea noastră a fost ultima pe regiune; în campania de vară am cîştigat locul al 6-lea pe regiune. Acum, însă, în campania de toamnă, am pornit de la început hotărîţi să cîştigăm titlul de cea mai bună staţiune pe regiune. Proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea agriculturii pe următorii 2—3 ani ne deschide noi perspective, ne trasează sarcini serioase. Staţiunea noastră vrea să devină fruntaşă, şi va deveni fără îndoială, îndeplinind aceste sarcini.

In S.M.T.-Urziceni s-au organizat cu grijă condiţiile de muncă ale tractoriştilor. Alimentarea brigăzilor s-a asigurat din trei în trei zile, direct de către staţiune, astfel că tractoriştii vor avea zilnic hrană caldă.

Incă în cursul acestui an se vor termina cele cinci blocuri pentru muncitorii familişti, blocul comun al tractoriştilor, ca şi castelul de apă ce va alimenta întreaga staţiune, clubul şi sala cantinei. Atelierul de reparaţie tip, care va fi dotat cu cele mai moderne mijloace de întreţinere a utilajului agricol, va fi de asemenea gata tot în acest an.

— Construim o nouă remiză pentru semănători şi pentru cele patru combine ce urmează să le primim încă în cursul acestui an, o remiză pentru batoze şi în plus un depozit pentru păstrarea întregului stocaj de carburanţi — ne spune directorul. Vom împrejmui întreaga staţiune şi vom planta pomi fructiferi şi perdele de protecţie...

Directorul staţiunii privea locurile — pline de stive uriaşe de cărămizi, betoniere, magazii cu saci de ciment, vagoane de pietriş pentru fundaţiile ce nu aşteaptă decît să fie turnate — cu aerul gospodarului care şi vede ridicîndu-se aci clădiri, ateliere, remize.

— Intreaga staţiune va fi canalizată şi electrificată, şi toate acestea sînt doar abia începutul, mi-a mai spus la plecare comunistul Radu E. Nicolae. După Congresul al II-lea al partidului, cînd Directivele vor fi aplicate, agricultura noastră va face într-adevăr salturi uriaşe.

La întovărăşirea din Crînguri

Cu toate că e zi de duminică, în sediul întovărăşirii din Crînguri, raionul Găieşti, e animaţie încă de dimineaţă. Se dezbate proiectul de Directive al Comitetului Central al Partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2-3 ani.

In acest scop au fost convocaţi toţi membrii de partid din întovărăşire, consiliul de conducere şi gospodarii fruntaşi întovărăşiţi. Vasile Constantin, activist al raionului de partid din Găieşti, citeşte rar cîte un capitol din proiect, apoi îl supune spre discutare celor prezenţi.

— E foarte adevărat şi de folos ceea ce se spune aici, vorbeşte ţăranul muncitor Gheorghe Nicolescu. Pămînturi noi trebuiesc date în folosinţă, ca să aibă poporul mai multă pîine. Ce mai stăm în cumpănă: pe valea Morii stau în paragină aproape 5 ha. Să băgăm tractoarele în ele. Eu cred că ne putem socoti să intrăm cu plugul şi în dealul care duce la postul de pîndă.

— După părerea mea, spuse şi preşedintele sfatului popular, Vîlcu Alexandru, s-ar putea planta cu vie vreo 30 de ari pe dealul Mitului.

Ia cuvîntul ţăranul Ştefan Vasile:

— Mă gîndesc la un lucru, tovarăşi: cît rod s-ar putea scoate dacă şoseaua spre Bucureşti sau spre Piteşti ar fi plantată cu pomi fructiferi! De ce să nu facem noi treaba asta? Munca asta o vom face tot pentru binele poporului nostru.

Şi Tudora Bădoiu, membră a întovărăşirii a ţinut să-şi exprime dorinţa de a traduce în viaţă proiectul de Directive.

Mai departe Ioana Laioș propune ca în acest an să se mărească suprafața grădinii întovărășirii agricole și să se găsească metode noi pentru grădinărit.

— Sfatul popular, intervine președintele, poate în această privință să dea întovărășirii un prețios ajutor. Noi avem un motor pentru irigat, căruia îi mai trebuie doar mici reparații. Vom scoate apă cu el din pîrăul Popului și vom face o grădină de toată frumusețea.

Un gospodar dintre cei prezenți își amintește atunci de o întîmplare:

— Astă-toamnă am săpat niște șanțuri ca să plantez în primăvară vie. Toată iarna și primăvara șanțurile au fost pline cu zăpadă și apă. Primăvara m-am răzgîndit și în loc să mai plantez vie, am semănat pepeni. Alături, cumnatul meu semănase tot pepeni. Apoi să știți, ai mei s-au făcut de patru ori mai mari ca ai lui. De ce? Pentru că săpasem în toamnă și el nu! Așa am aflat fără să vreau cît rod pot să aducă metodele de muncă înaintate.

La capitolul în care se vorbește de înzestrarea agriculturii cu unelte și mașini agricole, țăranca Tudora Bădoiu propune să se cunoască exact trebuințele fiecărei comune, astfel încît să nu mai fie ca pînă acum la cooperativa Crînguri numai pluguri, la Rășcăieți numai sape etc.

La capitolul închinat muncii S.M.T.-urilor, țăranul muncitor Ion Popa, pomenind lipsurile S.M.T.-urilor învecinate, propune ca ultima frază a capitolului XI, art. 11, să fie formulată în felul următor: „S.M.T.-urile să poarte răspunderea îndeplinirii planului de producție și al calității lucrărilor la gospodăriile colective și întovărășirile agricole pe care le deservesc."

Cei ce muncesc pe ogoarele înfrățite din Crînguri au arătat, prin propunerile făcute, că proiectul de Directive corespunde năzuințelor lor și că ei sînt hotărîți să dea viață măsurilor preconizate de partid.

I. MURGU

Prin iarmarocul Lehliului

De îndată ce am ajuns în spatele gării, am dat cu ochii de un șuvoi nesfîrșit de oameni și care încărcate. Țăranii din satele învecinate veneau în această dimineață de duminică să-și vîndă prisosurile și să-și cumpere cele trebuincioase.

Din loc în loc răsăreau laturile de scîndură ale camioanelor sosite din Capitală. Imprejurul lor animația era mai mare pentru că aci se descărcau lucruri trebuitoare la casa omului. De pildă, lîngă o grămadă de găleți, Gheorghe Niculae, din comuna I. C. Frimu, și cu nevastă-sa, Mitica, cercetau cu atenție o găleată. Mai încolo, lîngă alt camion, se înghesuia o mulțime de femei în straie pestrițe. Vînzătorii nu mai prididеau să măsoare metrii de stambă.

Cutreierînd iarmarocul în lung și în lat, bagi de seamă că cele mai multe schimburi se fac sub semnul apropiatei campanii de însămînțări. Cooperativa de aprovizionare „Pantelimon" din București a trimis un camion cu mărfuri. Fiarele de plug se vînd aci ca pîinea caldă. In cîteva minute cît m-am oprit lîngă camion și-au cumpărat fiare de plug Dumitru Bică și Dumitru Tudorache din comuna Vlad Țepeș, Nicolae Duțu din comuna Axinte, Costache N. Gheorghe din Siliștea. Gestionarul îmi spune că s-au hotărît să vie azi la iarmaroc în urma prelucrării proiectului de Directive al C.C. al P.M.R. cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2-3 ani.

— Știam că țăranii muncitori au nevoie de mărfurile noastre. Ca să-i ajutăm să-și procure toate cele necesare campaniei de însămînțări, ne-am gîndit că, deși e duminică, cooperativa noastră nu trebuie să lipsească de la acest iarmaroc — îmi spune el.

Mai înspre margine m-am oprit să ascult tîrguiala aprigă ce se desfășura între doi țărani. Obiectul înfierbîntatului schimb de vorbe era o iapă murgă cu crupa rotundă și părul lucios. Pînă la urmă, după vreo trei întreruperi ale tîrgului, cumpărătorul s-a hotărît să dea și cei din urmă 60 de lei.

— Să fie într-un ceas bun! bătu el palma. Doar n-o să mă zgîrcesc la trei poli! Iepușoara se potrivește de minune cu cea de acasă.

Cumpărătorul era un țăran din comuna Săpunari, pe nume Alecu C. Radu. Se vede că era tare încîntat de tîrgul încheiat, căci avea omul chef de vorbă. Ne-a spus celor ce aveam vreme să-l ascultăm că are în total 6 pogoane de pămînt, din care seamănă în toamna asta cu grîu două și jumătate, că anul trecut a avut un cal bătrîn și vlăguit, cu care s-a canonit ca vai de lume. L-am întrebat dacă a auzit de proiectul de Directive al C.C. al Partidului.

— L-am și citit, tovarășe. L-am citit și m-am bucurat cînd am văzut că statul vrea să ne ajute și mai mult de aci înainte. De aceea i-am spus nevesti-mi să vindem și porcul, să mai adăugăm la banii strînși să putem cumpăra un cal cu care să pot munci ca lumea, că altfel nu mă pot aștepta la vara viitoare la holdă deasă și grea în spic...

Apoi, lovind ușor cu palma gîtul puternic al iepei, adăugă mîndru:

— Acuma nu mă tem că rămîn codaș la însămînțările din toamna asta.

S. PODINĂ

←

Fiarele de plug se vînd ca pîinea caldă...

Viitori mecanizatori

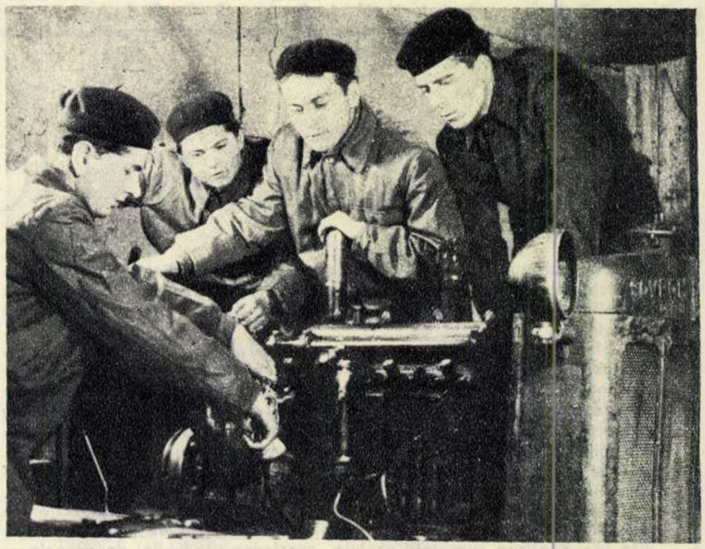

In fotografie: un grup de elevi, studiind motorul tractorului romînesc K. D.-35.

Pentru asigurarea necesarului de cadre în S. M. T., G. A. S., G. A. C. și întovărășiri în următorii 2-3 ani, proiectul de Directive al celui de al II-lea Congres al partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii prevede ca:

„Ministerul Invățămîntului, Ministerul Agriculturii și Silviculturii și sfaturile populare regionale să organizeze pregătirea unui număr de 9.500 tractoriști în anul 1954-1955 și 10.000 în anul 1955-1956; în anul 1954-1955 — 2.000 șefi de brigadă și 2.200 în anul 1955-1956; în anul 1954-1955 — 500 mecanici combineri pentru autocombine și 900 în anul 1955-1956; să organizeze 43 școli profesionale complexe de mecanizare a agriculturii cu un număr anual de 10.000 cursanți tractoriști și 2.000 șefi de brigadă".

Numai la școala de tractoriști din Iași învață aproape 150 de tineri. Ei au venit din toate colțurile regiunii: din gospodării de stat, gospodării agricole colective și din multe sate. Aici, însușindu-și numeroase cunoștințe necesare meseriei de tractorist, ei își dau și mai bine seama de rostul învățăturii, de importanța luptei pentru obținerea unei recolte bogate.

I. VIȘINOVSCHI
corespondent-Iași

Pentru îmbunătățirea raselor cabaline

Proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2-3 ani pune un puternic accent pe dezvoltarea șeptelului. Creșterea animalelor este de o mare importanță pentru economia națională. Acest lucru îl cunoaște și medicul veterinar Iuliu Rusu, de la o herghelie din regiunea Ploești, care dă mare importanță îngrijirii științifice a animalelor. Iată-l, în fotografie, examinînd un mînz al hergheliei.

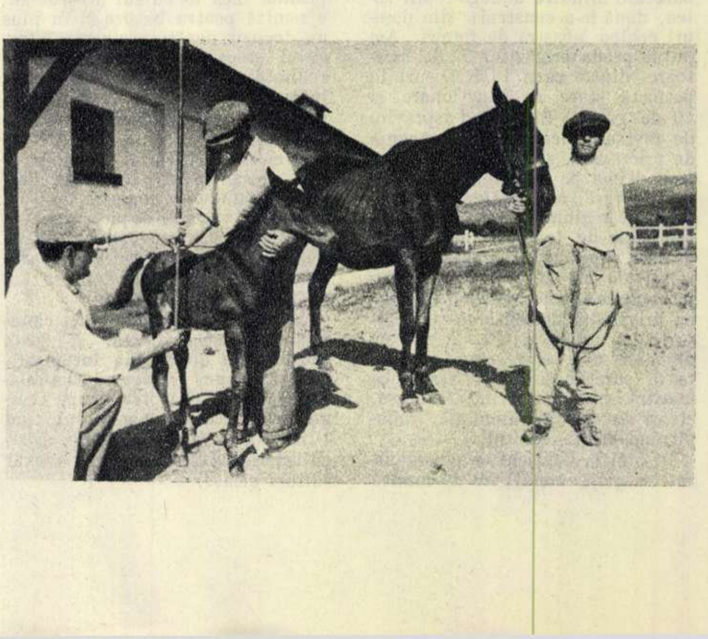

Niculae Teodorescu, secretarul organizației de partid de la Complexul C. F. R. Grivița Roșie, este bucuros să dea lămuriri ori să răspundă întrebărilor privitoare la proiectul Statutului modificat al P. M. R. Iată-l în fotografie (dreapta), discutînd cu muncitorii Dumitru Nicolae și Marin Bănilă.

IN PREAJMA CONGRESULUI AL DOILEA AL P.M.R.

Mai sînt cîteva săptămîni pînă la al doilea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn, în întîmpinarea căruia comuniștii — în fruntea întregului popor muncitor — intensifică munca politică de masă și eforturile în lupta pentru creșterea bunăstării celor ce muncesc.

Publicarea proiectului Statutului modificat al P. M. R., întocmit de Comitetul Central al partidului, a stîrnit un viu interes din partea oamenilor muncii din țara noastră, atît membri și candidați de partid, cît și oameni ai muncii fără de partid.

Zilnic, la redacțiile organelor de partid sosesc scrisori prin care oamenii muncii își exprimă părerile lor despre prevederile proiectului noului Statut, făcînd observații, propunînd modificări sau adăogiri.

Larga dezbatere a proiectului Statutului modificat arată dragostea de care se bucură Partidul Muncitoresc Romîn în masele cele mai largi ale poporului nostru.

La secția de scrisori a „Scînteii" sosesc zilnic sute de scrisori, cuprinzînd observații și sugestii cu privire la proiectul Statutului modificat al P. M. R.

Colectiviștii din Șoldanu, regiunea București, citesc și discută proiectul Statutului modificat al P. M. R.

→

RANTA A SPUS NU

Rușinosul eșec suferit de proiectul american al așa-zisei comunități defensive europene este rodul luptei dîrze a milioanelor de patrioți francezi care s-au ridicat în apărarea independenței și suveranității patriei lor, refuzînd să facă jocul cercurilor agresive de la Washington și Bonn. Timp de mai bine de doi ani s-au desfășurat în orașele și satele Franței mari mitinguri și demonstrații populare de protest împotriva odiosului complot american C. D. E. Prin puternice acțiuni de masă poporul francez și-a manifestat hotărîrea fermă de a se opune oricăror încercări de repunere pe picioare a mașinii de război hitleriste și de atragere a Franței în aventuri războinice. In fotografie: un uriaș miting popular la Paris împotriva „comunității defensive europene".

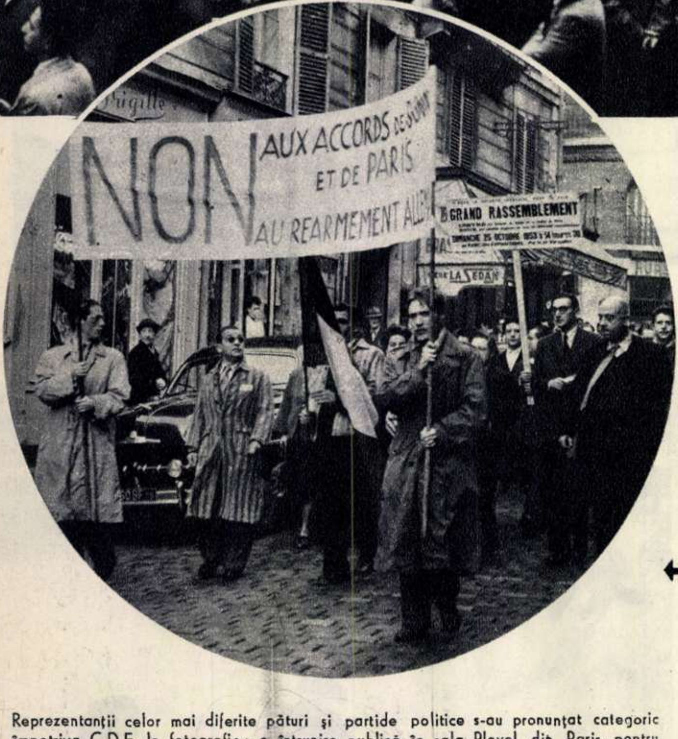

„NU acordurilor de la Bonn și Paris!" „NU reînarmării Germaniei!" Sub aceste lozinci s-a desfășurat campania victorioasă a Franței luptătoare împotriva C.D.E. In fotografie: o demonstrație de stradă a patrioților parizieni.

Respingînd proiectul „comunității defensive europene", Adunarea Națională franceză a exprimat în fapt, pe plan parlamentar, sentimentele reale, profunde, ale poporului francez. Este o mare victorie a poporului nostru, care aduce în felul acesta o contribuție prețioasă la lupta pentru apărarea păcii în lumea întreagă. Este un eșec usturător pentru politica de agresiune și de pregătire a unui nou război mondial, dusă de imperialismul american. Pe plan intern, partidele care s-au făcut purtătoare de cuvînt ale politicii americane, cum ar fi Mișcarea republicană populară (partid al imperialismului S.U.A. și al Vaticanului), fracțiunea „europeană" a partidului socialist, cu șeful său Guy Mollet, radicalii reacționari ca Martinaud-Déplat, René Mayer și Delbos, independenți ca Pinay și Laniel, toți acești cavaleri ai noii Europe americanizate și ai reînarmării Germaniei lui Krupp și Adenauer au suferit un eșec zdrobitor. Acțiunea dusă de luni și chiar de ani de Comitetele pentru apărarea păcii, de Comitetele contra reînarmării Germaniei, își găsește astfel încununarea victorioasă. Aceste comitete, pe care Partidul Comunist Francez a știut să le creeze, să le organizeze și să le însuflețească, au strîns laolaltă francezi de toate clasele sociale, de toate opiniile politice și religioase, uniți într-o singură dorință: aceea de a pune capăt politicii de agresiune, împiedicîndu-i pe Eisenhower și Adenauer să organizeze revanșa lui Hitler. Unitatea națională a poporului francez, preconizată de ani de zile de Partidul

Reprezentanții celor mai diferite pături și partide politice s-au pronunțat categoric împotriva C.D.E. In fotografie: o întrunire publică în sala Pleyel din Paris, pentru denunțarea primejdiei pe care o reprezintă complotul axei Washington-Bonn. Vorbește Gilbert de Chambrun, avînd în stînga sa pe generalul Petit.

Alături de milioanele de oameni simpli din Franța, muncitorii feroviari s-au ridicat la lupta împotriva acordurilor militariste. In decurs de numai opt zile mai toți muncitorii de la căile ferate au semnat apelurile contra C.D.E. In fotografie: un grup de fochiști și mecanici de locomotivă de la atelierele Batignolles, dîndu-și în scris adeziunea la lupta întregului popor.

Comunist şi de secretarul său general Maurice Thorez, îşi dovedeşte o dată mai mult forţa.

Incetarea ostilităţilor cu Republica Democrată Vietnam, respingerea C. D. E., iată, în interval de cîteva săptămîni, două mari victorii ale cauzei păcii. Ele însufleţesc poporul francez în lupta pentru noi succese, pentru impunerea comerţului internaţional, pentru reglementarea tuturor problemelor securităţii europene şi mondiale în spiritul unei colaborări deschise şi sincere între toate naţiunile, între toate popoarele, pentru a se pune capăt încordării internaţionale şi „războiului rece“, pentru ca pacea să fie asigurată pe o perioadă îndelungată, potrivit propunerilor formulate de nenumărate ori, şi încă o dată foarte recent, de Uniunea Sovietică.

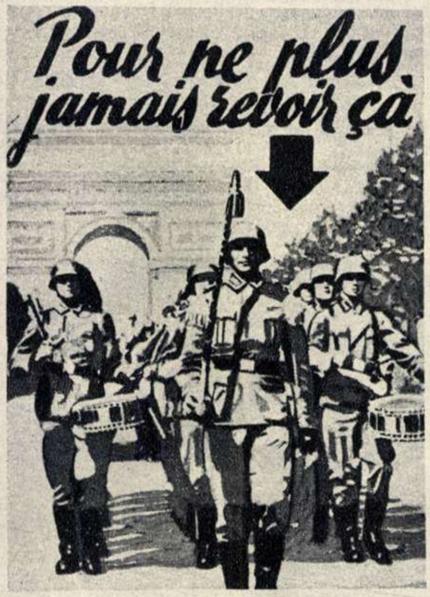
Pour ne plus jamais revoir çà

„Pentru a nu mai revedea niciodată aceasta“ — fotografia de mai sus, publicată de „L'Humanité“, reprezintă intrarea trupelor naziste în Paris în 1940.

Noi, militanţii francezi cei care am vizitat Romînia şi am văzut minunatele realizări şi planuri ale poporului său, ne simţim mîndri că poporul nostru francez a putut să aducă, în această ultimă perioadă, o contribuţie atît de importantă cauzei păcii, care este şi cauza scumpă a poporului romîn.

Astfel, o dată mai mult, în condiţiuni atît de diferite, cele două popoare ale noastre, romîn şi francez, se găsesc unite în aceleaşi lupte, aceleaşi succese şi în aceleaşi speranţe.

Joseph DUCROUX

Director al editurii „Editions Sociales“
Vice-preşedinte al Asociaţiei Franţa-Romînia

Sinaia — 31 august 1954

Opoziţia pe care Franţa a manifestat-o de 27 de luni primejdioasei „comunităţi defensive europene“ şi-a găsit oglindirea în votul hotărît şi definitiv al Adunării Naţionale franceze. In mod obişnuit la o înmormîntare eşti trist. La înmormîntarea tratatului C.D.E. de către Adunarea Naţională franceză, oamenii simpli de pretutindeni, care doresc sincer pacea, sînt cuprinşi de bucurie. Ce e drept, această bucurie nu a fost şi nu putea fi împărtăşită dincolo de ocean, unde cercurile agresive nu-şi pot ascunde amărăciunea.

Chiar Eisenhower, Dulles şi ceilalţi conducători ai politicii americane au recunoscut înfrîngerea pe care a suferit-o politica lor respinsă de popoare.

Respingerea C.D.E. de către parlamentul francez este un eveniment cu colosale repercursiuni pentru politica americană în Europa. „Pentru Statele Unite — arăta agenţia United Press — aceasta înseamnă o îngrozitoare pierdere de prestigiu“. Sîntem de acord cu concluzia agenţiei americane, însă, trebuie să o completăm. Votul din parlamentul de la Paris înseamnă mai mult, înseamnă că poporul francez a respins însăşi politica de înarmare a Germaniei occidentale.

Un cunoscut om politic francez, Paul Boncour, spunea nu demult: „Mi se pare că nu se va găsi nici un soldat francez doritor să lupte sub comanda unui general german care i-a dat poate foc casei sale, sau i-a împuşcat rudele“. Deşi pentru unii poate pare paradoxal, totuşi rezultatul unei eventuale adoptări a tratatului C.D.E. ar fi fost că generalii germani ar fi comandat trupe franceze, iar Wehrmachtul renăscut ar fi mărşăluit pe Champs Elysées, fără ca pentru aceasta să fi trebuit să tragă măcar un glonţ de puşcă. Adepţii francezi ai C.D.E., ca Pinay, Bidault şi alţii bat toba pe tema patriotismului lor, dar iată în ce prăpastie voiau să azvîrle Franţa. Dintr-o mare putere ei voiau să transforme patria lui Voltaire şi Molière, a lui Racine şi Balzac, într-un stat de mîna a doua, lipsit de independenţă, remorcă a militarismului german, aflat la rîndul lui, înhămat la carul imperialismului american.

Dar Franţa nu înseamnă nici Pinay, nici Reynaud, nici Pleven şi nici Bidault. Franţa înseamnă milioanele de oameni simpli, de la docherii Marsiliei, la glorioşii proletari ai Parisului şi pescarii Normandiei. Şi această Franţă a spus „Nu“ militarismului german, care zăngăne insistent armele la porţile ei. In lupta împotriva C.D.E. s-au unit forţele sănătoase ale naţiunii franceze. Am avut bucuria să remarc, printre cei mai îndîrjiţi militanţi împotriva C.D.E., numeroşi cercetători, savanţi şi figuri remarcabile ale ştiinţei franceze. Ei au socotit o datorie patriotică să părăsească sălile de curs şi laboratoarele pentru a se afla în stradă, alături de mulţimile care cereau respingerea tratatului C.D.E.

Noi, oamenii de ştiinţă din R.P.R., împreună cu întregul nostru popor care a simţit pe propria sa piele, în mai multe rînduri, barbariile militarismului german îi felicităm din toată inima, pe ei ca şi pe toţi patrioţii francezi, pentru victoria obţinută, o victorie măreaţă, care aparţine totodată întregului lagăr al păcii.

Franţa a înţeles că în Europa calea păcii este calea respingerii renaşterii militarismului german sub orice formă, calea înţelegerii cu toate popoarele Europei.

Pacea continentului nostru nu poate fi asigurată prin scindarea lui în blocuri opuse. Europa trebuie să fie un organism unitar. Către aceasta tind propunerile sovietice privind asigurarea securităţii colective în Europa şi tocmai de aceea aceste propuneri se bucură de un sprijin din ce în ce mai larg din partea opiniei publice. In cadrul unui sistem de securitate colectivă, rolul de mare putere al Franţei se va putea manifesta pe deplin.

Astăzi mai mult decît oricînd există condiţiile necesare pentru iniţierea unor tratative care să ducă la rezolvarea pe cale paşnică a problemei germane şi a celorlalte probleme litigioase încă.

Interesele păcii în Europa impun prin urmare o atitudine pozitivă faţă de propunerile sovietice.

Acad. Şt. VENCOV

Prim secretar al Academiei R.P.R., membru în Comitetul permanent pentru Apărarea Păcii din R.P.R.

Ştirea că Adunarea Naţională franceză a respins tratatul aşa-zisei comunităţi defensive europene, am aflat-o la casa de odihnă „7 Noiembrie“ din Predeal, unde am fost găzduiţi cîteva zile, ca oaspeţi ai prietenilor romîni.

Deşi această ştire era aşteptată (mai ales de acei care, ca şi mine, au participat în urmă cu cîteva luni la conferinţa convocată la Paris împotrivă C.D.E.), totuşi ea ne-a produs o vie emoţie şi un sincer entuziasm.

Votul Adunării Naţionale franceze constituie înainte de toate o lovitură zguduitoare dată aţîţătorilor la război, el este încă o victorie strălucită pe care popoarele iubitoare de pace au cîştigat-o prin lupta lor activă.

Gîndul meu se îndreaptă în acest moment de bucurie la ţara mea, la Italia, la acele minunate meleaguri cărora războaiele nu le-au adus decît moarte, ruină şi mizerie. Mă gîndesc de asemeni la poporul meu, la acest popor muncitor, plin de resurse şi de iniţiative, care în marea sa majoritate condamnă politica de aţîţare la război, pentru că el a înţeles demult că numai în condiţii de pace, de muncă şi de progres poate rezolva vechile şi serioasele probleme care îl frămîntă.

Salutînd cu bucurie victoria patrioţilor francezi contra C.D.E., poporul italian, ca şi celelalte popoare europene, consideră pe bună dreptate această victorie drept o izbîndă nespus de dragă. Pentru că C.D.E. însemna război şi aservire. C.D.E. era formula unuia dintre cele mai infame atentate la suveranitatea şi independenţa naţiunilor aderente. Printr-un limbaj încîlcit, neclar şi ipocrit, acordurile de la Paris şi Bonn legau destinele ţărilor aderente pentru o perioadă lungă de 50 de ani, sub conducerea şi controlul S.U.A. Argumentele, care voiau să convingă lumea cum că C.D.E. ar fi făcută pentru a salva... pacea, nu valorau nimic. Pacea nu se salvează prin divizarea lumii în blocuri opuse unul împotriva celuilalt şi nici prin cursa înarmărilor. Şi Hitler, şi Mussolini, voiau să „salveze pacea“, tot cam aşa, dar consecinţele nefaste ale politicii lor sînt încă vii în amintirea tuturor. Ele sînt vii şi pentru poporul italian, care a suferit atunci cea mai mare catastrofă din istoria sa.

C.D.E. ar fi însemnat, desigur, sfîrşitul oricăror posibilităţi de tratative şi de înţelegere, tocmai acum cînd popoarele au început să culeagă primele roade ale politicii de tratative. C.D.E. ar mai fi însemnat scindarea definitivă a Germaniei, ceea ce după cum se ştie reprezintă un grav pericol pentru pace. Insă primejdia cea mai mare pe care o ascundea ratificarea tratatului C.D.E. este reînarmarea Germaniei, atît de insistent preconizată de cercurile agresive de la cîrma S.U.A.

Toate acestea le-a înţeles poporul francez şi votul Adunării Naţionale reprezintă un avertisment sever pentru toţi acei guvernanţi care pînă acum au pus interesele lor de castă privilegiată mai presus de interesele supreme ale ţărilor lor.

La zece ani de la eliberarea Parisului, poporul francez, spunînd „NU“ C.D.E., a rămas credincios sacrificiului celor mai buni fii ai săi, celor mai nobile tradiţii ale sale: a reconfirmat mesajul de pace şi de libertate pe care i l-au încredinţat eroii căzuţi în lupta de eliberare. Un asemenea mesaj de pace, libertate şi independenţă, păstrează în inimă şi poporul italian, care va şti să dea şi el lovituri din ce în ce mai puternice pentru ca odiosul plan american de incendiere a Europei să fie definitiv îngropat.

MARIO PALERMO

Vice-preşedinte al Comisiei pentru Apărarea Naţională din Senatul Republicii Italiene,
Membru în Consiliul Mondial al Păcii.

Predeal, 31 august 1954

In semn de protest împotriva planurilor americane de reînarmare a Germaniei, numeroşi francezi au afişat pe zidurile locuinţelor lor asemenea inscripţii emoţionante, ca aceea din fotografia noastră. Unul din supravieţuitorii barbariei hitleriste arată de ce este adversarul C.D.E. „Sînt contra reînarmării germane — se spune în inscripţie — pentru că naziştii au ars de vii pe tatăl meu, pe mama mea, pe fratele meu şi pe cele trei surori ale mele. Impotriva unor noi crime! Semnaţi contra reînarmării germane!“

JE SUIS CONTRE
LE RÉARMEMENT
ALLEMAND
CAR LES NAZIS
ONT BRULÉ VIVANTS
MON PÈRE, MA
MÈRE, MON FRÈRE
ET MES TROIS
SOEURS
PLUS DE NOUVEAUX
CRIMES!..
SIGNEZ CONTRE
LE RÉARMEMENT
ALLEMAND.

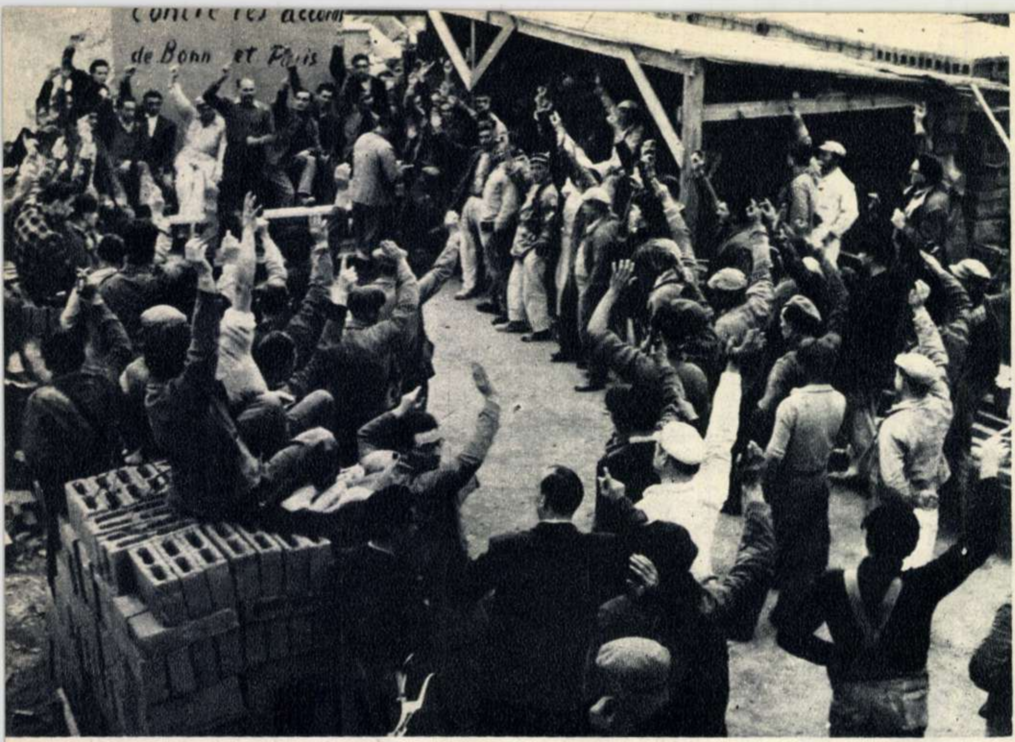

Puternicele greve organizate de muncitorii francezi contra acordurilor de la Bonn și Paris au dat lovituri nimicitoare adepților C. D. E. In fotografie: muncitorii de pe un șantier votează pentru declararea grevei împotriva „comunității defensive europene".

● Trebuie să se spună clar și răspicat că tratatele de la Bonn și Paris nu vor fi ratificate. Noi ne aflăm aici nu pentru a ne supune și a fi pe placul lui Eisenhower și Adenauer. Ne aflăm aici pentru a apăra Franța și pentru a acționa cu toate forțele noastre împotriva acelora care vor să prefacă țara noastră într-un satelit umil al naziștilor revanșarzi și al stăpînilor lor de peste Ocean.

Din cuvîntarea rostită, în ședința din 20 noiembrie 1953 a Adunării Naționale franceze, de către **JACQUES DUCLOS,** secretar al Partidului Comunist Francez.

● Noi vrem să avem o nouă Europă iubitoare de pace, în care să-și găsească locul atît Germania, cît și Uniunea Sovietică.

... Comunitatea defensivă europeană ar fi o aventură. Renunțați la ea!

EDOUARD HERRIOT,
președintele de onoare al Adunării Naționale franceze.

● Franța a spus NU „comunității defensive europene". Adunarea Națională franceză a exprimat printr-un vot masiv refuzul Franței de a se integra în C.D.E.

din ziarul francez **„COMBAT"**

● Francezii au omorît comunitatea defensivă europeană.

din ziarul american
„WASHINGTON POST"

● Adunarea Națională franceză a ucis C.D.E.

din ziarul american **„DAILY MIRROR"**

● Ceasul adevărului a sunat în sfîrșit...
C.D.E. este condamnată și executată...
Există morți care trebuie uciși de două ori pentru a fi siguri că nu vor învia. C.D.E. este unul din aceștia.

din ziarul francez **„LIBERATION"**

● Strategia celor cinci foști prim-miniștri care au dus lupta pentru salvarea C.D.E. — Pinay, René Mayer, Schuman, Pleven, Bidault — s-a întors împotriva lor. Cele trei zile de dezbateri (din Adunarea Națională franceză — N.R.) au convins chiar și pe cei mai zeloși adepți ai proiectului C.D.E. că nu există nici o speranță pentru salvarea acestui tratat.

agenția americană **„UNITED PRESS"**

● Votul Adunării franceze „impune reevaluarea politicii externe a S.U.A."

J.F. DULLES

Votul istoric al Adunării Naționale franceze din seara zilei de 30 august 1954 a pecetluit prăbușirea lamentabilă a proiectului „comunității defensive europene".

Zeci și zeci de delegații au vizitat în ultimele luni zilnic palatul Camerei deputaților de la Paris, pentru a cere respingerea C.D.E. In fotografie: o delegație a orbilor și marilor mutilați de război, prezentîndu-se pentru a protesta contra complotului C.D.E.

● „Votul Adunării Naționale franceze provoacă una din cele mai grave crize politice pe care Europa occidentală le-a cunoscut după cel de al doilea război" (este vorba de criza politicii americane în Europa — N.R.)

„JOURNAL AMERICAN"

● La Washington se recunoaște că Statele Unite au suferit o gravă înfrîngere pe plan diplomatic.

agenția **„FRANCE PRESSE"**

● Respingerea tratatului (C.D.E. — N.R.) pune probleme grave. Pentru Statele Unite aceasta înseamnă o îngrozitoare pierdere de prestigiu.

agenția **„UNITED PRESS"**

● ... Da, am suferit un eșec.

EISENHOWER

LA BAZA DE RECEPȚIE

— Bun grîu, tovarășe Matei ! Laborantul-șef Ioan Nedeanu e tare bucuros de calitatea grîului adus de țăranul muncitor Constantin M. Matei, din comuna Gostavăț.

Prin negura încă neresfirată și difuză ca o ceață alburie, un lung șir de care și căruțe încărcate cu saci străbate încet satul către miazănoapte, urmînd drumul croit pe marginea rîului. Țăranii din Gostavăț, comună învecinată cu Stoienești, s-au sculat cu noaptea în cap, au înjungat boii la carele pline și au plecat spre baza de recepție de la Caracal să-și predea cotele de grîu către stat.

Oamenii, care stau culcați peste saci, sau numai se reazimă de ei, încetul cu încetul se prind în discuții vioaie. Discuțiile care se leagă în jurul predării cotelor de cereale, sînt izvorul unei veselii și nerăbdări ce-i cuprinde pe toți. Țăranii muncitori au treierat de curînd și sînt dornici să-și îndeplinească obligațiile către stat. Cel mai nerăbdător pare să fie învățătorul Iulian Popescu, delegatul de convoi. Din cînd în cînd se apleacă spre Marin V. Marin, ori către Stancu Păun, și întreabă:

— Vom ajunge oare primii la Caracal?

Boii greoi împrăștie cu picioarele lor colbul fin, înșiruind nori cenușii de-a lungul drumului. Sub greutatea sacilor umpluți burduf cu grîu din noua recoltă și legați zdravăn la gură, roțile se înfundă în pulbere pînă la jumătatea spițelor.

Numai că în dimineața aceea, cu tot zorul lor, gostavățenii n-au avut norocul să ajungă cei dintîi la Caracal. Le-au luat înainte tovarăși de-ai lor mai vrednici, țăranii din Cezieni, Stoienești, Fărcașele și Marotinul de Jos, plecați din satele lor încă la cîntatul întîi al cocoșilor. Cînd aurora deschise, în sfîrșit, poarta soarelui, eliberîndu-i razele din captivitatea nocturnă, în uriașa ogradă a bazei de recepție de la Caracal se aflau sumedenie de care și căruțe ale țăranilor din aproape toate comunele dimprejur. Iar altele soseau mereu, în zvon de cîntece și veselie.

*

Pe tovarășul Emanuel Milan, șeful bazei de recepție, nu l-am găsit ușor. De la birou mi se spusese că se află „undeva pe la magazii“, dar i-am dat de urmă abia cînd am început să cercetez uriașa masă de oameni din ogradă. Ședea în mijlocul țăranilor muncitori din Stoienești — printre cei dintîi veniți în ziua aceea să-și predea cotele — discutînd prietenește despre cantitatea și calitatea recoltei de grîu, despre viitoarea recoltă de porumb, despre ploaie și despre multe alte lucruri.

— In primăvară pe la noi a bătut piatra și mi-a stricat o parte din recoltă — povestea țăranul mijlocaș Dumitru I. Nane. Dar la treieriș tot am scos cam opt sute de kile la hectar.

— La Stoienești, cel mai bun grîu și cel mai mult l-au cules colectiviștii — socoti necesar să adauge Tudor Țencu. Și pe ogoarele lor a bătut piatra, dar ce-au făcut ce-au dres, că producția lor la hectar n-a întrecut-o nici un țăran cu gospodărie individuală.

Zîmbeau cu toții, izbucnind uneori în hohote scurte de rîs și se veseleau de parcă s-ar fi cunoscut de cînd lumea. Nu era însă nimic neobișnuit, pentru că pe mulți dintre țăranii de față, tovarășul Milan îi cunoștea încă din anii trecuți.

„Smulgîndu-l“ din cercul de vechi cunoștințe, care abia voiau să-l lase să șadă de vorbă cu mine, l-am „confiscat“ pentru un timp, prăvălind asupra lui un întreg noian de întrebări gazetărești.

— Ei, dacă ai venit să vezi cum se muncește la noi — îmi spuse el — să trecem pe la fiecare loc de muncă în parte.

Și cu răbdare mă conduce peste tot, arătîndu-mi ceea ce este interesant, explicîndu-mi specificul fiecărui loc de muncă în parte. E un bărbat ceva mai în vîrstă, cu părul aproape alb, cu o statură mai mult înaltă decît mijlocie și solid alcătuită, contrastînd însă puternic cu căutătura blîndă a ochilor săi. Insoțindu-l îți dai seama cît de mult iubește el pe oamenii cu care lucrează și cît de mult țin aceștia la dînsul. Știe să critice cu asprime greșelile subalternilor, dar nu țipă la ei, nu scrîșnește din dinți și nu amenință.

Cineva dintre persoanele, cu care am discutat despre el, mi-a afirmat că omul acesta este un sentimental incorigibil și, ca să mă convingă, mi-a relatat desfășurarea unei ședințe din toamna anului trecut, cînd baza de recepție Caracal, pînă atunci cea dintîi din regiunea Craiova, a pierdut locul și steagul de fruntașă. Se povestește că la ședința aceea tovarășul Emanuel Milan aproape plîngea de necaz că alții i-au luat-o înainte și s-a angajat că în anul următor, 1954, baza de recepție pe care o conduce va recîștiga neapărat titlul pierdut. Dacă și asta se cheamă sentimentalism, apoi de astfel de sentimentali incorigibili avem nevoie!

*

Pe o margine a ogrăzii au crescut salcîmi mari, ghimpoși. Intr-o parte se află biroul și contabilitatea, în alta laboratorul, ceva mai departe remiza cu mașini agricole, magaziile încăpătoare. Mai sînt și cîteva pichete de incendiu, pentru orice eventualitate, întrucît la baza de recepție focul e tot așa de periculos ca la o sondă de țiței.

În masa de țărani din comuna Cezieni îmi atrage atenția un mic grup de trei oameni care merg pe la fiecare car sau căruță. Unul, mărunt și cu o sumedenie de fișe de borderou în mînă, este Toma Ivănică, vicepreședinte al sfatului popular al comunei Cezieni și delegat de convoi. Ceilalți sînt doi tineri, unul de 16, altul de 17 ani, proaspeți absolvenți ai școlii de laboranți de trei ani și care lucrează acum ca sondori la baza de recepție din Caracal. Cel mai scund, înalt nici de un metru și jumătate, Marin Rădulescu, fiu de țărani muncitori din comuna Bariera Vîlcii — raionul Craiova, urcă sprinten în fiecare căruță și cercetează cerealele cu ajutorul unui ciudat instrument de metal — sonda de control — un fel de tub lung, cu o particulară proprietate de a se deschide și închide lateral, pe toată întinderea. Cînd tînărul sondor găsește cerealele curate — și asta se întîmplă în aproape toate cazurile — tovarășul său Gheorghe Enache scrie un bon cu numele țăranului-producător și cantitatea de grîne adusă. Cu probele scoase cu sonda din saci, proprietarul grîului merge mai departe la laborantul-șef Ion Nedeanu, pentru stabilirea greutății hectolitrice și a procentului de corpuri străine. Urmează cîntărirea și înmagazinarea grînelor aduse, fiecare țăran primind o adeverință de predare, și plata sumelor de bani cuvenite pentru cerealele predate statului.

*

Aproape toți țăranii muncitori din Cezieni, Drăghiceni, Stoienești, Gostavăț și din alte comune au adus la baza de recepție grîu bun, cu greutate hectolitrică mare și cu un procent redus de corpuri străine. Grîul unor țărani muncitori din Cezieni, ca: Petre O. Drăghici, Ion Chesănoiu, Andrei M. Ștefan, Apostol Voicu, Dumitru Neacșu ori Gheorghe Dăogaru, este atît de curat încît va fi folosit în toamnă ca grîu de sămînță. Cei mai mulți țărani muncitori și-au predat în întregime cotele, așa cum a procedat, de pildă, mijlocașul Constantin M. Matei din comuna Gostavăț, care a adus la baza de recepție 1703 kg de grîu.

Organizarea bună a treierișului la arii de către sfaturile populare comunale face imposibilă sustragerea chiaburilor de la îndeplinirea obligațiilor de predare a cotelor. S-a codit el cît s-a codit chiaburul Ion G. Voicu din Cezieni, chiar și în drum ar fi fugit cu plăcere din convoi, dar pînă la urmă tot a adus 2883 kg de grîu la baza de recepție. La fel au fost nevoiți să facă Marin P. Ilin din Cezieni și Dumitru Niculescu din Gostavăț. Vigilența delegaților de convoi, vicepreședintele sfatului popular comunal Toma Ivănică și învățătorul Iulian Popescu, a făcut imposibilă orice încercare de sustragere pe drum a cerealelor și chiaburii au adus la Caracal întreaga cantitate de grîu cu care au plecat din satele lor.

Uneori sfaturile populare comunale nu acordă atenția cuvenită predării cotelor. De nepăsarea lor profită dușmanii poporului muncitor. Deși are obligație de predare a 2889 kg cereale, chiaburoaica Elena Badea Mitran, din comuna Marotinul de Sus, n-a adus la baza de recepție decît vreo cîțiva saci, cu 200—300 kg de grîu. Și ea obținuse mii de kg la treieriș! Se pare că cea mai mare parte din cota ce trebuia s-o predea a fost sustrasă pe drum. Și probabil că tot slabei munci desfășurate de unele sfaturi populare comunale se datorește și faptul că anul acesta unii țărani din comunele Amărăștii de Jos, Celaru și Marotinul de Sus au adus la baza de recepție cereale cu multe corpuri străine.

*

Săteanul Mihai Neșu din Stoienești a adus doi saci de grîu ud, în total 160 kilograme. Proprietarul lor se încăpățîna să susțină sus și tare, ba că grăunțele „trăseseră" apă din pămînt la aria de treier, ba că le udase ploaia. Explicațiile sale n-aveau însă decît darul să-i facă să zîmbească pe cei dimprejur, pentru că nicăieri în raion nu plouase de aproape cinci săptămîni, iar cele 160 kilograme de grîu erau singurele cereale ude aduse pînă atunci la Caracal.

Vestea a făct repede înconjurul bazei de recepție. Țăranii veniți din Cezieni, Fărcașele, Celaru și Gostavăț au aflat curînd că magazia refuzase să primească grîul ud și că Emanuel Milan îl sfătuise pe proprietar să-și întindă grăunțele la soare ca să le usuce.

— N-am pe ce, n-am cergă — obiectase Mihai Neșu, nu fără a încerca încă o dată să-l convingă pe șeful bazei să-i primească cerealele așa cum se aflau.

—Dumneata, bade,—îi răspunsese Milan — se vede că nu cunoști proverbul cu merele rele care strică și pe cele bune. Dacă-ți primim grîul așa, ud, se încinge în magazie și îl strică și pe cel bun. Intinde-l mai bine la soare, vîntură-l de cîteva ori și în două-trei ore s-a uscat. Pe urmă ți-l primim bucuroși. Cît despre cergă, dacă n-ai, îți împrumutăm una dintr-ale noastre.

Și Mihai Neșu își întinse grîul la soare. Acum ședea lîngă el, vînturîndu-l nervos cu mîinile, de parcă voia să-l silească să se usuce mai repede.

Forfotind încolo și încoace, cu treburi, oamenii treceau pe lîngă el, privindu-l chiorîș, cu reproș. Cei din Cezieni și Gostavăț se mulțumeau să-l măsoare o dată din cap pînă-n picioare, disprețuitori, și să treacă mai departe, dar cei din Stoienești erau de-a dreptul indignați de purtarea consăteanului lor.

—Ne-a făcut de rîs — rosti cu voce gravă și tremurînd de ciudă țăranul muncitor Radu Stan. Pe toți ne-a făcut de rîs, tot satul.

— Măi fraților! — adăugă țăranul mijlocaș Ilie Andreescu. Eu nu-l cunosc de om rău, dar cum fu în stare să facă asta nu pricep. E țăran muncitor, sau cum s-ar spune om de-al nostru, și nu se cuvine să facă de-al-d-astea, că doar de înșală statul tot pe sine se înșală.

— Uite, nene,—Radu Stan smulse borderoul din mîna delegatului de convoi și-l arătă lui Andreescu. A cultivat cu grîu 0,75 hectare teren, iar la treieriș a obținut 1.036 de kilograme.—Repetă: 1036. — Are cotă de numai 179 de kilograme. Nici pe-asta nu poate s-o dea? Că doar are de unde.

— Nana Ecaterina Dincă a recoltat mai puțin, dar tot și-a predat în întregime cota—se auzi o voce.—Neșu de ce să nu dea cinstit?

Și oamenii săriră cu gura la vinovat, iar glasurile se învălmășiră de nu le mai puteai recunoaște.

Mai pe urmă, cînd se potoliră oarecum, plecară să-și descarce în magazii grînele aduse. Mihai Neșu rămase deoparte, singur cuc, numai cu grîul său ud, care se usca încet la soare. Ascultase vorbele consătenilor săi, ele îi răscoliseră sufletul.

— Ei, cum merge, tovarășe? auzi lîngă el într-un tîrziu vocea blîndă a șefului bazei de recepție.

Emanuel Milan zîmbea. Cu toată tristețea care îl cuprinsese, îi veni și lui Neșu să zîmbească:

— Se usucă. Incet, încet, dar se usucă, răspunse el neridicîndu-și privirea, copleșit încă de rușinea ce pusese stăpînire pe ființa lui.

— Ei, acum vrei să-mi spui cine te-a îndemnat să-l uzi?

Rostind cuvintele din urmă vocea lui Milan se făcuse parcă și mai caldă, mai prietenoasă și înțelegătoare. Mihai Neșu pricepu că interlocutorul său nu-l întreabă ca să-l tragă la răspundere, ci să vadă dacă în sufletul său a învins ceea ce e bun și cinstit. Ridică privirea, simțind că, deși a greșit, oamenii nu și-au pierdut încrederea în el, și răspunse calm, hotărît:

— Cine oare? Păcatele mele. Lăcomia...

*

Căldura de peste zi parcă a mai slăbit. În ogradă ori la magazii, în laborator, toți oamenii muncii de la baza de recepție Caracal au lucrat astăzi cu spor. Mîine alți oameni, cu alte care și căruțe, vor fi prezenți aici să-și predea cotele către stat.

Paul DRAGOMAN

„Dăm cu drag la colectare grîu bob și bob" — spun țăranii muncitori care au sosit la baza de recepție Caracal. In fotografie, doi dintre țăranii muncitori din comuna Cezieni arată magazionerului grîul adus.

440 KG GRANULE

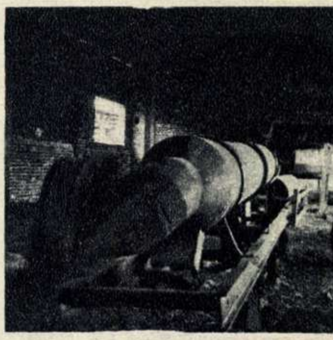

Mașina de granulat îngrășăminte.

Sosirea inginerului Ion Minculescu, de la Institutul de cercetări pentru Mecanizarea și Electrificarea Agriculturii, pe șantierul de exploatare a turbei din raionul Făgăraș, a stîrnit animație, deoarece inginerul adusese cu sine un granulator construit la „Iprochim" în colaborare cu „Prodaliment", după o schiță publicată într-un număr din „Agronomia sovietică".

În fața remizei au început să se strîngă stive mari de turbă degradată. Inginerul folosește pentru granulare sfărămăturile de turbă care nu mai pot avea nici o întrebuințare.

Cîteva zile în șir a durat experiența. Inginerul și cei doi muncitori ce-l ajutau încercau mereu între degete consistența granulelor. Pînă la urmă au izbutit. Totuși, inginerul nu e mulțumit pe deplin. Mașina dă 440 kg granule, într-o oră, dar ar putea da și mai mult.

Între timp, la „Întreprinderea Economică Făgăraș pentru exploatarea turbei" au sosit electromotoarele pentru a pune în mișcare marea stație de granulare. Se lucrează pentru aducerea curentului de înaltă tensiune pe șantier. Punerea în funcțiune a acestor aparate rezolvă o problemă de mare importanță pentru sporirea fertilității solului: granularea îngrășămintelor minerale cu substanțe organice.

S-a dovedit că îngrășămintele minerale împrăștiate pe ogoare, sub formă de praf, nu sînt folosite de plante decît într-un procent de 30 la sută. Restul se pierde în sol. Sub forma amestecului granulat de superfosfat de calciu cu turbă sau cu altă substanță organică, eficacitatea superfosfatului se mărește de două sau de trei ori și totodată se valorifică mari cantități de deșeuri de turbă. În curînd trenurile vor transporta în toate colțurile țării îngrășămintele granulate, pentru sporirea productivității ogoarelor noastre.

Gh. STERE

O EXPOZIȚIE

Bibliotecile sătești de pe lîngă căminele culturale din Regiunea Autonomă Maghiară au avut un rol important în cadrul bunei desfășurări a campaniei agricole, popularizînd metodele agrotehnice înaintate în vederea creșterii producției agricole, difuzînd în acest scop cărți și broșuri cu teme agricole și organizînd cercuri de citit, recenzii, consfătuiri cu țărani fruntași și expoziții de cărți.

O activitate susținută au dus în acest sens, sub îndrumarea bibliotecii raionale din Sîngeorgiu de Pădure, bibliotecile sătești din acest raion.

Biblioteca comunală din comuna Praid a avut un succes însemnat cu recenzia cărții „Pămînt desțelenit" de Șolohov, organizată în prezența a peste 100 cititori. In cadrul „săptămînii agrotehnice" biblioteca comunală a organizat o expoziție de cărți care a fost vizitată de peste 700 țărani. Această bibliotecă are 580 cititori permanenți.

Iată, în fotografie, un aspect de la expoziția comunală a cărții din comuna Praid — raionul Sîngeorgiu de Pădure.

Bela BENCZEL
corespondent

Un stand din expoziție.

KÖNYV
IDEOLOGIAI

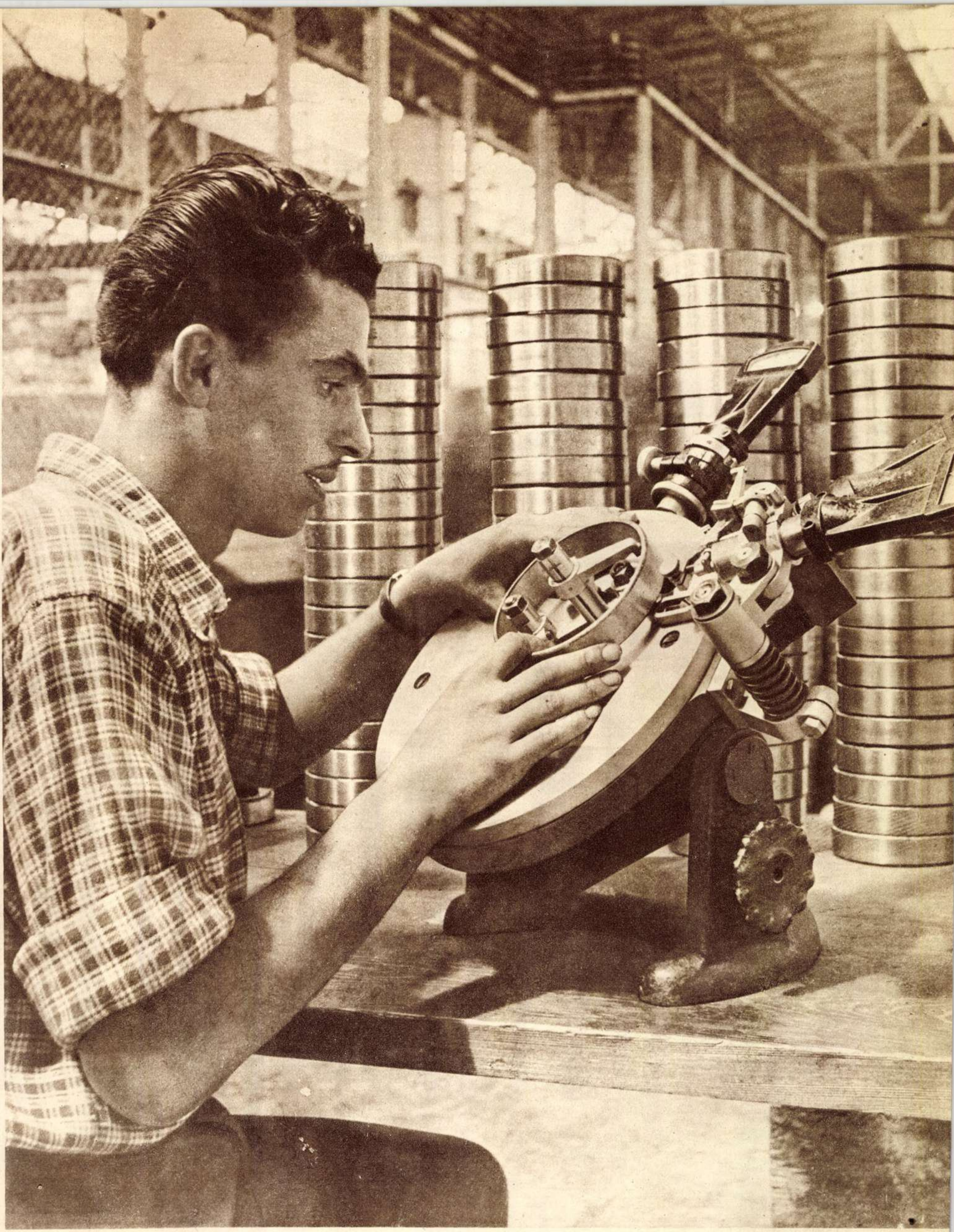

Aspect de muncă de la fabrica de rulmenţi din Moldova, construită în anii regimului democrat-popular: muncitorul utemist Ilie Predelcu, lucrînd la aparatul pentru controlul căilor de rulare de la rulmenţii conici. Sînt din ce în ce mai mulţi muncitorii care, răspunzînd chemării Partidului, îşi ridică neîncetat nivelul tehnic şi ştiinţific.

Proiectul de Directive ale Congresului Partidului prevede luarea de măsuri pentru realizarea unei creşteri masive a producţiei de plante textile. La Institutul de Cercetări Agronomice din Bucureşti oamenii de ştiinţă lucrează la crearea de noi soiuri de plante tehnice şi la ameliorarea celor existente. Inginerul Mircea Doucet face zilnic observaţii de vegetaţie la noile plante textile din cîmpul de experienţă.

ALEXANDRU TOMA

A plecat din rîndurile noastre poetul Alexandru Toma. In 80 de ani de viaţă, 60 de ani de trudă creatoare a dat el poporului nostru. Ca o flacără pe culmi, din inima lui s-a înălţat neîntrerupt cîntecul vieţii.

Pornit din neam de oameni săraci, el a cîntat pentru dreptatea celor asupriţi, pentru lumină pe seama celor ţinuţi în întuneric. Avîntul său şi l-a hrănit cu ideile mari ale revoluţiei şi a fost cîntăreţul Comunei din Paris, încă din veacul celălalt. Drumul său s-a apropiat tot mai mult şi s-a contopit apoi cu drumul celor ce muncesc, cu drumul purtătorilor de steag al luptei proletare.

Cînd alţii se scufundau în mlaştina decadentismului şi se înstrăinau prin vorbă şi simţire de popor, poetul Alexandru Toma a grăit răspicat, pe înţelesul tuturor, ridicînd o treaptă nouă pe drumul dragostei de ţară şi de popor, pe drumul setei pentru dreptate a lui Eminescu, Vlahuţă, Coşbuc. Steagul artei, Alexandru Toma nu l-a înclinat în faţa năvalei ideilor cosmopolite, ale descompunerii ideologiei burgheze. El a rămas inexpugnabil pe reduta artei în slujba poporului.

Partidul Comunist Romîn, înfiinţat acum un pătrar de veac, a făurit din poetul Alexandru Toma un cîntăreţ călit în dragoste de luptă pentru dreptate, un oştean al artei, pătruns de spiritul luptei de partid, izvorînd din ideile şi din înfăptuirile Revoluţiei din Octombrie.

Anii de tiranie fascistă au apăsat greu în jos şi viaţa şi creaţia poetului. Dar ea germina şi creştea ca o vegetaţie neînfrîntă, îndărătnică şi mîndră, sub pămînt.

O dată cu eliberarea poporului nostru, acum 10 ani, poezia lui Alexandru Toma a înflorit dintr-odată ca o livadă cu pomi, la sosirea peste noapte a mult aşteptatei primăveri.

De zece ani, Alexandru Toma, ca poet, este necontenit în prima linie a luptei noastre, animator şi înalt exemplu de artă în slujba idealurilor poporului, a păcii, a dragostei pentru eliberatorii noştri, a socialismului, a partidului clasei muncitoare. Evenimentele mari din ţara noastră, victoriile poporului în cei 10 ani de la eliberare, luptele lui, s-au oglindit în poezia lui Toma ca într-o sabie strălucitoare, mînuită în focul bătăliei.

Noi l-am admirat pe poetul luptător în tinereţea sa sufletească, subjugătoare a numeroşilor săi ani, grei şi îndîrjiţi, îngrămădiţi în părul său cărunt. L-am admirat pentru seninătatea, înţelepciunea şi optimismul cu care mergea înainte, călăuzit de steagul partidului.

El a desprins, din vălmăşagul suspinelor, cîntecul vieţii noi şi prin lacrimile ce ne ardeau ochii a văzut luminile viitorului.

In versul lui Alexandru Toma a răsunat durerea neogoită a poporului nostru şi dîrzenia clasei muncitoare. Versul lui, preamărirea victoriilor poporului muncitor, este chemare la luptă pentru noi izbînzi, este izvor de îmbărbătare, îndemn şi nădejde.

Mihai BENIUC

Secerişuri sfinte

Mai prinde grînă sfîntă în strămoşeşti pămînturi
Nu-i încă, frate, ceasul deşertelor suspine;
Şi n-au murit nici marii semănători de bine
Ce merg cu dreapta-n soare şi-aruncă-n patru vînturi.

O, vin să-ţi culci urechea alăturea de mine,
S-auzi zvîcnind pămîntul de rodnice avînturi,
S-auzi undirea sevei cu primăveri de cînturi
Ca imnuri de credinţă spre mugurul ce vine.

O, frate! zvîntă-ţi plînsul cu sterpele-i revolte:
Spun graiuri din adîncuri, miresme spun prin bolte
Că nu în multă vreme vom fi secerători...

Atunci, vreo ciocîrlie ne va trezi din noapte
Şi-mbrăţişaţi ferice vom asculta prin zori:
— „Semănători de visuri, recoltele sînt coapte!"

1903

Cîntul vieţii

Mi-e inima ca un ghioc
ce-a strîns în el tot cîntul vieţii,—
Cu ciripirile de joc
şi trilurile tinereţii,
Cu dîrzul zornet de război
al bărbăţiei ce se-avîntă
Şi cu sinistrul ropot surd
al bulgărilor ce-nmormîntă.

Ca într-o peşteră vrăjită
ce după veacuri dă ecou,
Din rîs şi plîns de stinse neamuri
se face-n mine cîntul nou,
Căci tot ce-mi hohotă prin vine,
— iubire, ură, ori durere,
E din străbuni un glas prin mine,
ce către cei ce vin se cere.

Tălăzuieşte omenirea în pieptu-mi:
luptă, speră, geme, —
Larg sună lirele Eladei,
plîng sclavi în lanţuri pe trireme,
Un sculptor dăltuieşte-o Venus,
suspină mii de Crişti pe cruce,
Icari cu fîlfîiri semeţe
vîslesc spre-o ţintă ce străluce.

Pe inima-mi plecaţi auzul,
— o, fraţi de azi, o, fraţi de mîine,
Prin ea de veacuri taie plugul
trudita brazdă pentru pîine,
Prin ea bat ritmic din ciocane
toţi robii palizi din uzine
Şi urcă subteranul tunet
al uraganului de vine.

Spre noi Bastilii, ea se-aruncă
'nainte-vă pe baricade
Printr-însa trece primul glonte,
şi rînd pe rînd cu bravii cade.
Dar renăscînd mereu prin crezul în om
vă strigă dîrz:
— „'Nainte!
Tălaţi o poartă-n ceru-albastru,
intraţi trufaşi în cele sfinte!"

1919

Imnul lui 23 August

Zi a Libertăţii! Stinşi sînt anii grei,
I-am răpus în August douăzeci şi trei!
Surla de la Volga n-a sunat în van,
Bucium îi răspunse lung din Caraiman.

Oştile lui Stalin scut ne-au fost şi far,
Ne-au condus să-nfrîngem duşmanul barbar,
Şi de-atunci, în lupte mari cetăţeneşti,
Brav popor, dreptatea nouă ţi-o zideşti.

Dărîmat-ai cruntul, blestematul ieri,
Bunul tău de veacuri înapoi ţi-l ceri,
Strîns-ai fiii muncii — front de-asalt măreţ,
Muncii dînd iar cinste şi avînt şi preţ.

Ai trimis la ocnă sîngeroşi călăi,
Dar mai umblă şerpii verzi pe-ascunse căi.
Caută-i prin scorburi, calcă-i sub picior
Spor de vrei în luptă, pace-n viitor.

Da, mai cere lupte mîndrul vis din gînd:
„Nici stăpîni prădalnici, nici copii flămînd,
Omul domn pe rodu-i, un popor de fraţi,
Liberi toţi ca şoimii mîndri din Carpaţi!"

1945

Cu prilejul Expoziţiei Festive Octav Băncilă

La tabloul „1907"

Un penel a vrăjit şi închis într-o ramă
Un noian de dureri şi un norod ce blesteamă:
Dar din ţărmuri de cadru se aruncă şi plînge
Fierbinte şi azi gîlgîirea de sînge...
Se zvonise pe vînt că-n ruseştile stepe
Işi vîjîie coasa răfuiala ce-ncepe,
Că pe-acolo prin anul 'nouăsute şi cinci
Se smunciră din jug cei desculţi şi-n opinci
Şi-au aprins curţi domneşti, să reverse lumină
Peste bezna de veci şi a satelor tină.
Şi la noi, cei robagi pe ogor ne ai lor,
Cei din veacuri prădaţi de pămînt şi dreptate
Ce pîini albe trimit spre conace-mbuibate,
Stavili vechi răsturnînd, se porniră zăpor
Către domni, înălţînd glas obştesc tunător...
Iată — văd ce-au răspuns jecmănaşii de bunuri
Cei ascunşi după gardul de puşti şi de tunuri:
Zac ucişi, ciuruiţi fraţii noştri iubiţi —
Datoritul lor drept l-au primit glonte-n piept!

Dar tu cine eşti, tu, ce-nainte alergi?
Oare fugi biciuit de-ale spaimelor vergi
Sau — vedenie-a marelui pictor şi vraci —
Eşti poporul ce moartea în viaţă prefaci,
Ce, cu pumnii tăi strînşi şi cu ochii focoşi,
Porţi mînia din toţi şi porţi vreri din strămoşi
Şi tot mergi, neînfrînt, ne-nfricat, mergi şi creşti,
Crainic asprei porunci ce ţi-au dat-o s-o-mplineşti?...
Şi prin ani, furtunos te tot duse menirea
Spre o ţintă ce-n zări îşi mijea strălucirea
Şi ai mers înainte printre şiruri de morţi
Sol al marii nădejdi, spre ale zorilor porţi,
Şi rupînd îndrăzneţ de pe zori deasa ceaţă —
Ai văzut val venind dezrobirea măreaţă.

1954

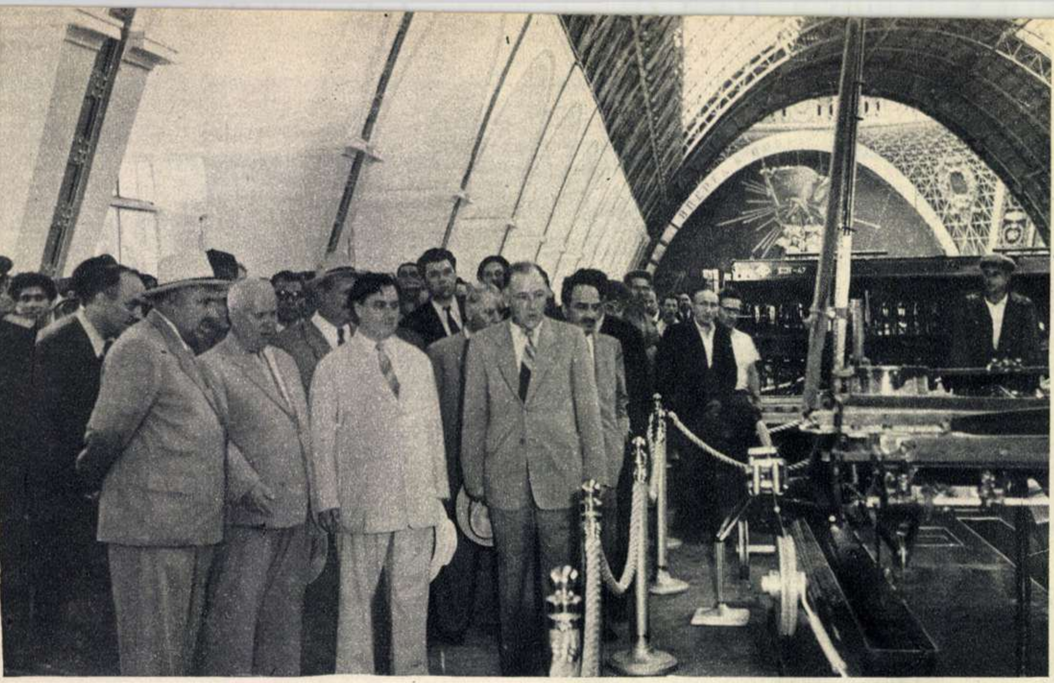

Conducătorii Partidului și Guvernului Uniunii Sovietice, vizitînd pavilionul „Mecanizarea și electrificarea agriculturii".

PĂMÎNT ȘI OAMENI

de Z. A. HIREN

ziarist sovietic

Povestirea mea despre Expoziția Agricolă Unională din Moscova aș vrea s-o încep, relatînd o întîlnire pe care am avut-o de curînd în Republica Populară Romînă. Era într-o călduroasă zi de august la gospodăria agricolă de stat din Găiești, în apropierea orașului Pitești. O tînără romîncă cu ochi mari, căprui, rumenită de soare, mi-a arătat suprafețele întinse de pămînt roditor romînesc, gospodărite de ea în calitate de agronom-șef al gospodăriei. Era Elena Ciuciu, care în urmă cu cîteva luni absolvise Institutul de agricultură din Kiev. Inainte de a se întoarce în patrie, Elena Ciuciu a făcut timp de 5 luni de zile practică la unul din colhozurile ucrainene. Din vorbă în vorbă întîmplător am aflat că în raionul în care ea a făcut practică, avem numeroase cunoștințe și prieteni comuni, printre care și pe Eroul Muncii Socialiste Galina Evghenievna Burkațkaia, deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S., președintele colhozului „Hrușciov". Și pentru că veni vorba trebuie să spun că G. E. Burkațkaia urmează astăzi secția fără frecvență a aceluiași institut, absolvit de Elena Ciuciu.

Nu e chiar atît de ușor să vii de pe băncile institutului și să gospodărești peste două mii de hectare de pămînt, pe care afară de grîu, porumb, ovăz, orz, cartofi, se mai află și vii, livezi, pășuni, grădini de legume. Arătîndu-mi gospodăria, Elena Ciuciu a pomenit de mai multe ori numele lui Burkațkaia și am înțeles că pentru ea cunoștința cu această colhoznică a fost de mare însemnătate. Tînăra agronomă mi-a mărturisit cu toată sinceritatea că practica făcută în raionul Cerkassî a fost pentru ea a doua universitate.

Expoziția Agricolă Unională din Moscova este denumită acum „universitatea experienței colhoznicilor". Și într-adevăr așa este. Pe o suprafață de două sute de hectare este adunat tot ceea ce a realizat mai bun agricultura noastră sovietică. La expoziție participă aproape 4.000 de colhozuri, 1.306 sovhozuri, 419 stațiuni de mașini și tractoare, un mare număr de instituții de cercetări științifice, experimentale și de învățămînt, precum și peste 150.000 fruntași în agricultură. Expoziția are 307 pavilioane, în care poți cunoaște amănunțit cele mai bune metode de gospodărire. Dintre acestea, în 16 — fiecare aparținînd altei republici — se fac demonstrații pe baza experienței acumulate. Intr-unul din ele și anume în pavilionul R.S.S. Ucrainene, înconjurat de plopi, castani și tufe de trandafiri, poate fi văzută și buna prietenă a Elenei Ciuciu, Galina Evghenievna Burkațkaia, președintele colhozului „Hrușciov". In ultimii patru ani fondul indivizibil al colhozului său a sporit de trei ori și reprezintă azi o valoare de peste treizeci și patru și jumătate milioane de ruble. Venitul anual a crescut de peste trei ori. Fiecare hectar de arătură aduce aproape cinci mii de ruble.

Acum cîțiva ani am avut prilejul să vizitez tocmai acel sat în care venise Galina Evghenievna Burkațkaia după război. Soțul ei pierise în război, iar ea temîndu-se că nu va putea să-și crească cei doi copii, a venit la o rudă cu intenția să-i lase copiii, pînă ce își va găsi de lucru la oraș. Ea nu-și închipuise că satul său natal a suferit atît de mult de pe urma războiului. Acestei situații se adăugase și neglijența președintelui colhozului. Văzînd că nu poate spera la vreun ajutor din partea rudei sale, Galina Evghe-

Colhoznicii artelului „Molotov" din Kirghizia, vizitînd pavilionul R.S.S. Bieloruse.

nievna hotărî să se întoarcă cu copiii la oraş. Inainte de plecare ea vizită comitetul raional de partid ca să-i expună situaţia din colhoz. Acolo i s-a răspuns că toate lucrurile sînt cunoscute şi că în curînd vor avea loc în colhoz alegeri înainte de termen pentru noua conducere. Totodată i s-a dat să înţeleagă că face o mare greşeală că — ea care este comunistă — părăseşte satul. Ea nu se aştepta la această observaţie, se emoţionă şi începu să se scuze că s-ar fi rupt de mult de treburile săteşti. Şi totuşi după ce se mai gîndi, veni din nou la comitetul raional şi îşi arătă hotărîrea de a rămîne în colhoz.

A muncit la rînd cu toate femeile: căra gunoiul la cîmp, ducea sacii cu seminţe spre semănătoare, se ducea la secerat, îngrijea cînepa. Tocmai cînepa le pricinuia multă bătaie de cap. Lanul de cînepă se întindea de-a lungul drumului. La început cărările se puteau vedea cu uşurinţă. Apoi se dezvoltă năvalnic şi nu exista om în colhoz care să nu-l admire. Dar iată că într-o bună zi cerul se acoperi cu nori negri. Furtuna se dezlănţui. Incepu să cadă o grindină ascuţită şi zgrunţuroasă. Multă cînepă a fost culcată. Se înseninase de mult, dar grindina mai strălucea în bătaia soarelui, apăsînd sub greutatea ei firele subţiri ale cînepei „Nu era grindină, îşi aducea aminte mai tîrziu colhoznicele, ci erau lacrimile noastre". Tocmai în aceste clipe grele pentru colhoz, Burkaţkaia a ştiut să însufleţească oamenii pentru salvarea recoltei. Cînepa a fost salvată şi Burkaţkaia numită brigadieră. Mai apoi a fost aleasă secretar al organizaţiei de partid.

Am nimerit în acest sat în acea seară de iarnă, cînd Galina Evghenievna a fost aleasă preşedinta colhozului. Nu trecu mult şi colhoznicii au propus candidatura ei ca deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S. Cuvîntările rostite de ea la sesiunile din Kremlin sînt acum cunoscute şi peste hotarele ţării noastre.

M-am oprit mai mult asupra vieţii unei participante la expoziţie pentru că soarta ei este asemănătoare cu soarta multor din cei o sută cincizeci de mii de participanţi. Ei sînt acei care prin mintea lor îndrăzneaţă, prin munca plină de abnegaţie, sub conducerea Partidului Comunist au creat universitatea spre care sînt aţintite acum privirile a milioane şi milioane de oameni simpli de pe tot globul pămîntesc, printre care figurează şi tînăra romîncă Elena Ciuciu pe care am cunoscut-o în gospodăria agricolă de stat din Găieşti.

Nu degeaba conducătorii Partidului şi Guvernului Uniunii Sovietice, care au vizitat expoziţia cu cîteva zile înainte de inaugurare, au relevat că Expoziţia Agricolă Unională oglindeşte pe larg creşterea şi realizările agriculturii socialiste, succesele obţinute în dezvoltarea producţiei colhozurilor şi sovhozurilor.

Expoziţia este o şcoală minunată a experienţei înaintate şi a realizărilor ştiinţei agricole.

↑ Laureata Premiului Stalin, Aliahan Sultanova, Erou al Muncii Socialiste, care, prin succesele obţinute în domeniul sericiculturii, a adus faima colhozului „Kirov" din valea Fergana. Ea examinează realizările sericicultorilor gruzini

Intr-una din fotografiile alăturate vedem pe conducătorii Partidului şi Guvernului Uniunii Sovietice, vizitînd pavilionul „Mecanizarea şi electrificarea agriculturii". Acest pavilion poate fi numit pe drept cuvînt inima expoziţiei, căci în sălile sale se află în toată varietatea ei, puternica tehnică cu care industria sovietică a utilat agricultura noastră. Aici sînt expuse 1.200 diferite tractoare, maşini agricole, unelte şi mecanisme.

Incugurarea Expoziţiei Agricole Unionale din Moscova. In fotografie: Piaţa Colhozurilor.

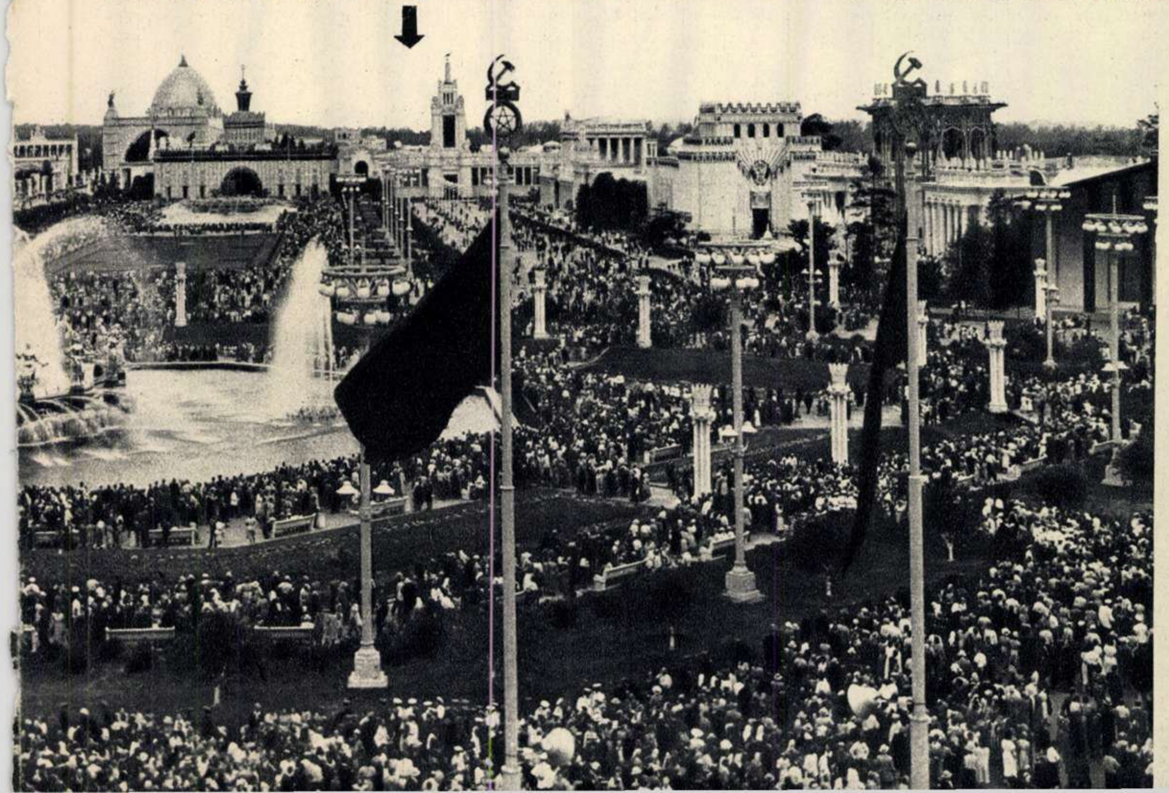

Privind această puternică tehnică, vezi stepele nemărginite ale ţării scumpe, mările de grîu ce se întind pe mii şi mii de kilometri. Vezi combinele care seceră şi treieră neobosit. Şi gîndul te poartă spre cei ce se află acum la cîrma acestor corăbii ale stepelor. La expoziţie se vorbeşte mult despre cel mai vestit combiner al nostru Dmitri Ivanovici Gontar, cazac din Kuban. Nu o dată l-am văzut în toiul secerişului. Mic de statură, firav, puţin adus de spate, el stă la comanda combinei. In fiecare vară el strînge în timpul cel mai scurt cea mai mare cantitate de cereale. Pe pieptul său strălucesc două Stele de Aur de Erou al Muncii Socialiste. El participă la expoziţie şi poate fi întîlnit azi în mulţimea cu aspect sărbătoresc ce se vede în fotografie. Imi aduc aminte că într-o noapte l-am văzut la volanul combinei. Şapca era bine trasă pe ochi, iar el murmura ceva. Se părea că socoteşte numărul spicelor culcate pe secerătoarea combinei. In fapt Gontar fredona o melodie. Cînta încet căci noaptea nu-i de ajuns să-ţi ascuţi privirea, ci să fii şi foarte atent la zgomotul monoton al motorului care, după cum spune Gontar, trebuie să zumzîie într-una, ca o albină. Dimi-

Un aspect al Pieții Colhozurilor.

neața oamenii n-au mai recunoscut ogorul. Dmitri Ivanovici secerase într-o noapte patruzeci și opt hectare. Acolo, unde ieri se mai întindea o mare de grîu, nu mai era decît miriște țepoasă. Era una din obișnuitele nopți ale combinerului sovietic din toiul strîngerii recoltei.

Printre oaspeții expoziției îl putem întîlni pe doctorul Saifuddin Kitchlew, laureat al Premiului Internațional Stalin „Pentru întărirea păcii între popoare“, sosit din India să viziteze expoziția de pe șoseaua Iaroslavl. Dacă combinerul Gontar va avea prilejul să-l cunoască pe acest militant înflăcărat al Indiei de astăzi, și lucrul acesta se va întîmpla desigur, acesta îi va povesti cum în anul 1951, atunci cînd poporul indian avea nevoie de pîine, din portul Novorosiisk plecau unul după altul spre Bombay vapoare cu grîu din Kuban. Țin minte cum într-o zi scoțînd un pumn de grăunțe din buncher, Dmitri Ivanovici a spus:

— Boabele sînt uscate, poți să le trimiți direct în India.

In același pavilion poți vedea tractoare electrice. La noi în Uniune există tractoriști pentru care stepa nu mai e stepă, dacă deasupra ei nu se întinde linia de înaltă tensiune, dacă la orizont nu se văd ca niște faruri stațiunile reductoare, dacă deasupra acoperișului cabinei nu se află un braț care să regleze mișcarea cablului. Acum o jumătate de veac și mai bine aflîndu-se pe malul micului rîu siberian Suș, la lumina unei lămpi de gaz, Vladimir Ilici Lenin, în vîrstă de 27 ani, fiind deportat de țar, visa și nu numai visa, ci prevedea în mod real folosirea electricității pentru cultivarea pămîntului. Și iată că pe standurile Expoziției Agricole Unionale sînt expuse tractoare electrice, care și-au cucerit de mult un loc important pe cîmpiile noastre colhoznice.

Desigur că nu se poate reda într-un reportaj de proporțiile acestuia nici a mia parte din cele expuse în cadrul Expoziției Agricole Unionale. Pentru a avea cît de cît idee de proporțiile acestei minunate expoziții este suficient să spun că el își are troleibusul său cu douăsprezece stații, că afară de standurile pavilioanelor există aici și parcele descoperite, oranjerii și sere, unde vizitatorii pot vedea — dacă se poate spune așa — universitatea în acțiune; că în cadrul expoziției au fost construite ferme, în care se află peste două mii de animale de înaltă productivitate, iar pe malul lacului se află ferme pentru creșterea păsărilor cu trei mii de găini, gîște, curcani și rațe, de diferite soiuri; că au fost plantați peste patruzeci de mii de copaci din care mai mult de cinci mii pomi fructiferi.

Expoziția Agricolă Unională din Moscova inaugurată la 1 august 1954 este vizitată de numeroase delegații străine. In fotografie: oaspeți romîni în pavilionul „Mecanizarea și electrificarea agriculturii“.

Lume multă în toate pavilioanele. Aici poți întîlni nu numai reprezentanții tuturor popoarelor Uniunii Sovietice, ci și numeroși oaspeți străini, inclusiv romîni. Despre unul dintre membrii delegației romîne mi s-a vorbit în satul Palazu-Mare, în apropierea Constanței.

— Președintele nostru Gheorghe Bileca — mi-au spus colectiviștii, pe care i-am întîlnit pe aria mecanizată — a plecat la Moscova, la Expoziția Agricolă Unională.

Simțeai că colectiviștii, pe lîngă faptul că erau mîndri că președintele lor s-a bucurat de această mare cinste, știau că el a plecat la o universitate, de unde fiecare se întoarce cu noi cunoștințe, noi planuri și idei îndrăznețe.

Aceasta este Expoziția Agricolă Unională, creată de armata de multe milioane de oameni ai muncii în agricultura socialistă, sub conducerea Partidului și Guvernului Uniunii Sovietice.

Aspect din pavilionul „Mecanizarea și electrificarea agriculturii.“

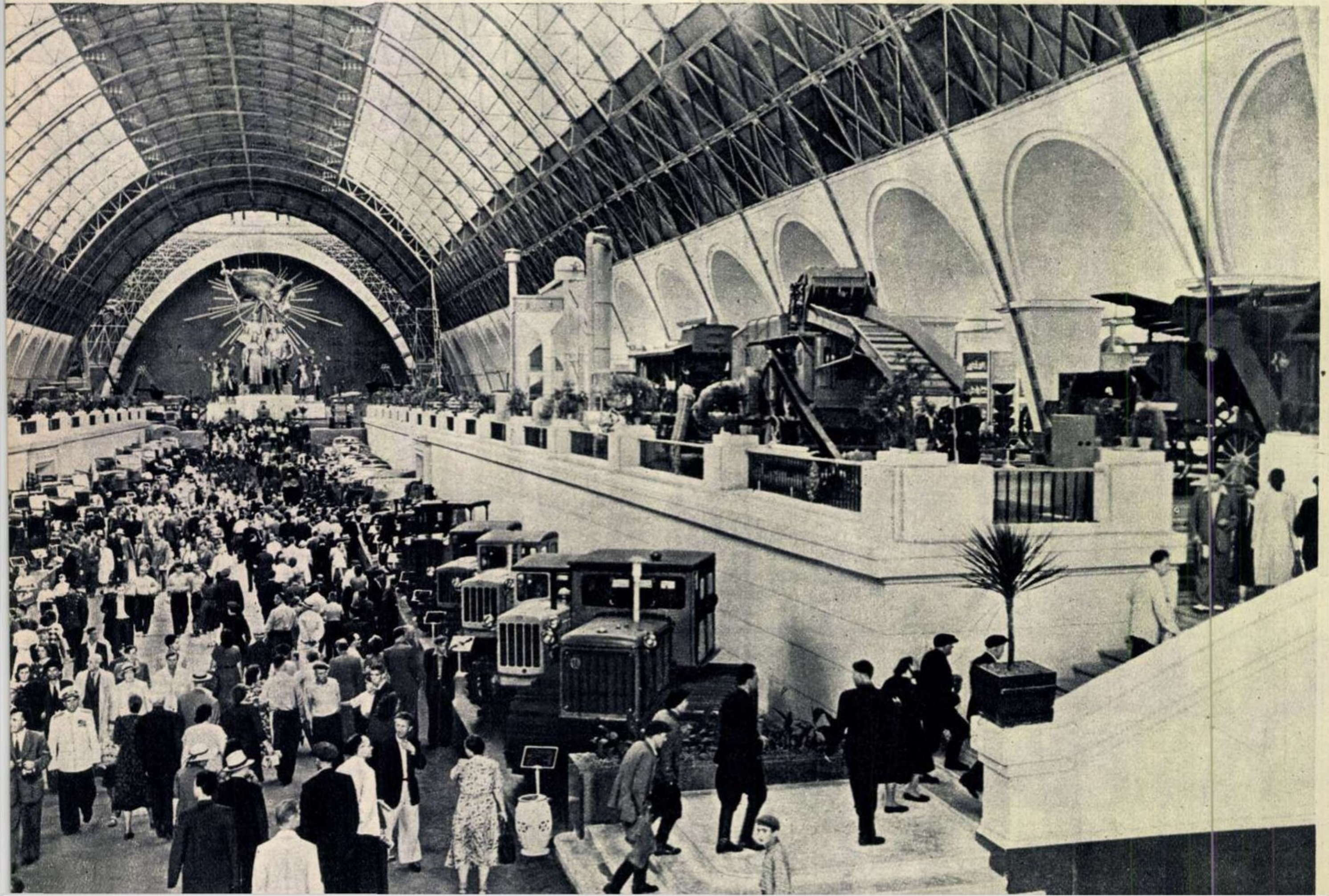

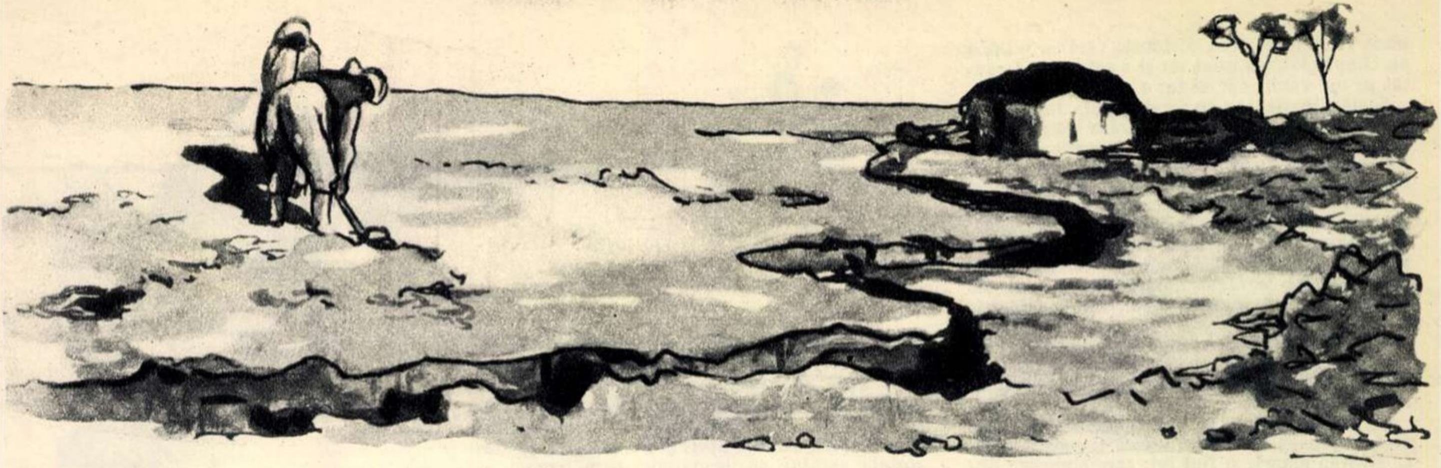

Pîrîul

Schiță de Sabahattin ALI

Ilustrații de L. BRODATI

Sabahattin Ali scriitor turc progresist. In anul 1948 a fost ucis mișelește de reacționarii turci. In schița „Pîrîul", el descrie viața tragică a țăranilor din Turcia.

Cînd izvorăște din lacul Beișechir, pîrîul Ciumra are apa limpede. In podișul Coni, e roșu ca sîngele... Veți crede că e din cauza pămîntului roșiatic al podișului! Eu cred că pîrîul s-a înroșit de sîngele țăranului Mehmet Dedemkeil și al fratelui său, care au fost uciși.

Nici cerul nu-i albastru deasupra podișului Coni; e palid... palid...

Să nu credeți că e așa din cauza prafului stîrnit de vînt; eu cred că e din cauza feței palide a lui Mehmet Zaar, care zace în închisoarea din Coni.

*

Ca să obții în deșert o recoltă cît de mică, trebuie să scurmi pămîntul cu unghiile. Plugul nici nu răzbate în pămîntul pietros, care nu dă rod. Aici cresc numai scaieți și ierburi, nu mai înalte de cinci centimetri.

Albia pîrîului, săpat de țărani, accentuează și mai mult uscăciunea deșertului. Apele lui tulburi și leneșe curg încet, încet, încruntate, de parcă ar fi nemulțumite că trec pe aici. Și nu numai că nu izbutesc să sature acest pămînt însetat, crăpat de secetă, dar nici măcar nu-l răcoresc; razele soarelui bat pămîntul cu neîndurare și-l usucă mereu. Iar pîrîul, întocmai ca un rîu de ulei, se scurge într-un șuvoi îngust, ce trezește întristarea.

Satele prăfuite ale deșertului, înconjurate de pomișori chirciți, seamănă cu niște grămezi de cenușă. Acolo trăiesc oameni cu mîini crăpate de muncă, cu fețe zbîrcite, arse de soare. Ei încearcă cu încăpățînare să smulgă o bucată de pîine acestui pămînt.

Satul Dedem se află lîngă pîrîu, dar pîrîul are atît de puțină apă încît ea nu ajunge nici pentru o cît de mică grădină de zarzavat, dar mi-te pentru ogoarele țăranilor. De aceea, în anii ploioși, fețele țăranilor sînt prietenoase, iar în anii secetoși sînt posomorîte. Zadarnic se uită însă țăranii la apele tulburi ale pîrîului; un an ploios nu cade decît o dată la cinci ani.

*

Mehmet Dedemkeil și Mehmet Zaar nu erau numai vecini; erau și de aceeași vîrstă. In copilărie se tăvăliseră împreună pe cîmp, se rostogoliseră în praful și gunoaiele de pe ulițele satului. Cînd băieții au crescut mari, păşteau împreună vacile și în timpul liber mergeau la pîrîu să arunce cu pietricele în broaște.

Mai tîrziu duceau, împreună cu mamele lor, lapte bătut la piață; tăiau lemne din munți, le vindeau în tovărășie și, cînd puteau să ciupească de la vreun orășean nepriceput cîțiva curuși [1]) mai mult, își cumpărau împreună pînză de același fel pentru cîte o cămașă. Apoi, cînd erau flăcăi, au petrecut împreună pe la nunți, învîrtind cu foc fetele și luînd parte la răpirea miireselor. Ii lega o prietenie trainică. Adesea puteau fi văzuți cum alergau, ținîndu-se de mînă.

Dar foarte curînd veșnica grijă pentru o bucată de pîine, pe care cu sudoarea frunții o smulgeau acestui pămînt sterp, îi făcu mai chibzuiți și mai așezați. Și, fiindcă în afară de aceasta, toată gospodăria cădea pe umerii lor, începură să se vadă foarte rar. Mehmet Zaar s-a însurat. Tatăl lui Mehmet Dedemkeil a murit, iar el a rămas capul familiei, alcătuită din trei persoane: mama, o soră și un frate de 18 ani.

Uneori, serile, se așezau împreună lîngă moschee și se uitau cum se întoarce turma în sat; apoi se uitau unul la altul cu un zîmbet ușor și plecau acasă.

După un timp și Mehmet Dedemkeil, și fratele lui s-au însurat în aceeași zi. Iși luaseră neveste ca să aibă ajutor la munca gospodăriei.

In bordeiele lor de cărămidă nearsă, s-au instalat în cîte un colț cele două nurori, care laolaltă nu aveau mai mult de douăzeci de ani.

Și viața curgea mai departe, așa cum se scursese de veacuri: în lupta mută cu pămîntul tare ca piatra, cu speranța zadarnică că vor smulge măcar o bucățică de pîine. Amintirile din tinerețe, despre prietenie, despre năzdrăvăniile de altădată, au pierit încetul cu încetul, înlocuite de grija arzătoare a pîinii.

*

Intr-o zi, pe cînd își uda bucata de pămînt, Mehmet Zaar a observat deodată că nivelul apei din pîrîiaș scade, lăsînd să se vadă stratul gălbui de nămol de pe fund. A ridicat capul, s-a uitat la pîrîu, apoi la pămîntul lui Mehmet Dedemkeil, așezat mai sus pe cursul pîrîului, și a văzut de departe că acolo se construise un zăgaz, pentru ca apa să ude semănăturile celor doi frați.

L-a trimis la ei pe fiul său de șase ani. Acesta a dat fuga, desculț, pe cîmpia arsă de soare, către Mehmet Dedemkeil, și i-a strigat:

— Tata a spus să dați drumul la apă!

Dar Mehmet n-a răspuns nimic. Băiatul a așteptat puțin, apoi a făcut cale întoarsă. Atunci cei doi Mehmet, cu toate că erau la o distanță de o sută cincizeci de pași, s-au uitat unul la altul cu multe înțelesuri. Privirea lor spunea multe; din acea zi începu o dușmănie aprigă între ei. In privirea lor nu era ură, pentru că nu se petrecuse între ei nimic care să dea naștere la ură. Se vedea numai umbra luptei pentru pămînt și apă, umbră care, atunci cînd cădea pe sufletul omului, îl înnegrea.

Poate că în ochii lor luci o clipă tristețea. Tristețea pricinuită de gîndul apăsător că de acum înainte vor trebui să se dușmănească cu o ură de moarte, ca să poată trăi pe acest pămînt sărac și ars și să scoată din el măcar un pumn de grăunțe.

Era atîta tristețe în ochii lor!... Dar dușmănie nu era. Mehmet Zaar n-ar fi putut să se descurce singur împotriva celor doi frați și de aceea voia să împace lucrurile. Dar a înțeles că nu se va putea: apa nu-i putea îndestula pe amîndoi. Și, într-adevăr, Mehmet Dedemkeil nici nu i-a răspuns.

Mehmet Zaar a așteptat. S-a întors la bucata lui de ogor, s-a uitat la pămîtul secat, apoi s-a

---

[1]) curuși sau piastr — monetă turcească.

uitat lung la celălalt Mehmet, care se plimba pe cîmpul lui, s-a uitat iar şi a aşteptat. A căutat pe cer vreun nor şi iar a aşteptat...

Semănăturile fragede, pirpirii, abia începuseră să răsară, în vreme ce soarele ardea tot mai tare, vrînd parcă să le distrugă. Lăstarele fragede, care semănau cu limba unui cîine ce se sufocă în arşiţă, se uscau sub razele soarelui arzător.

Bietele plante!... Pe cîmpul lui Mehmet Dedemkeil ajungeau pînă la genunchi; pe-al lui Mehmet Zaar nu erau nici măcar de două verşoace. Se părea că soarele îşi trimitea razele printr-un tub nevăzut numai spre ogorul lui Mehmet Zaar. Lăstarele, care abia încolţiseră, erau îngălbenite.

In oraş exista o direcţie a irigărilor, cu mult personal: un director, un contabil, funcţionari — dar nici o picătură de apă nu ajungea pe cîmpul lui Mehmet Zaar.

El vedea că, o dată cu semănăturile abia răsărite, începea să se ofilească şi nevasta lui, şi bătrîna mamă, şi fiul lui, care munceau din zori pînă a doua zi în zori cu sapa în mînă. Vedea toate astea, se tot gîndea la ceva şi tot aştepta.

Nimeni nu ştie la ce se gîndeşte şi ce aşteaptă un ţăran din stepă...

*

Intr-o dimineaţă a luat puşca, a ieşit pe cîmp şi s-a lungit pe fundul pîrîului secat. Cînd au apărut pe ogorul lor Mehmet Dedemkeil şi fratele lui, s-au auzit împuşcături.

Nimic nu-i mai uşor decît să omori sau să mori pe acest pămînt mort.

Mehmet Zaar i-a poruncit nevestei, venită în fugă, să rupă zăgazul şi să ude pămîntul, spunîndu-i că de acum înainte nimeni nu va mai zăgăzui apa. Cînd nevasta a vrut să plece, a oprit-o şi i-a poruncit să nu vină decît rareori cu fiul ei la închisoare, cerîndu-i totodată să aibă grijă ca nimeni să nu îndrăznească s-o supere pe bătrîna lui mamă. Apoi s-a întins pe pămînt, s-a uitat lung la nevasta sa, care netezea drumul apei, şi l-a aşteptat pe starostele satului cu jandarmul, care tocmai se îndreptau spre el.

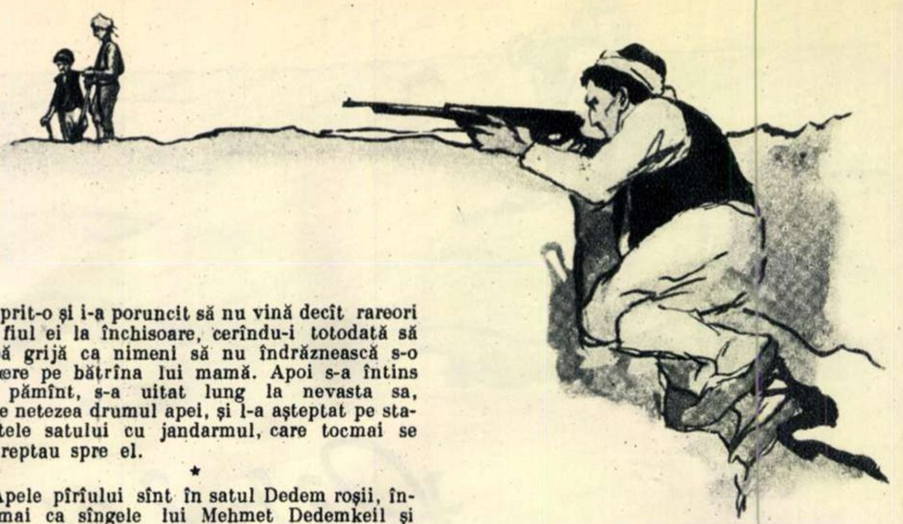

*

Apele pîrîului sînt în satul Dedem roşii, întocmai ca sîngele lui Mehmet Dedemkeil şi al fratelui său...

Cerul, deasupra podişului Coni, e palid, întocmai ca faţa lui Mehmet Zaar în închisoare...

Impreună cu el stă un cioban din acelaşi sat. A îndrăznit să ceară de la agă[2]) leafa pe un an de muncă şi acum e condamnat la doi ani pentru falsa învinuire de furt de oi. In timpul orei de plimbare prin curte, ceilalţi arestaţi îl înconjoară pe cioban; cu ochii pe jumătate închişi şi cu capul dat pe spate, el cîntă un cîntec născut în satul Dedem:

O soartă tristă peste sat s-a abătut:
Două neveste, bărbaţii şi-au pierdut,
Văduvele plîng — să le linişteşti e greu,
Se uită duşmanii, prietenii plîng...

Dar îndată ce ciobanul îl zăreşte pe Mehmet Zaar, tace: el ştie că Mehmet n-ar putea asculta nepăsător acest cîntec.

---

[2]) agă — bogătaşul satului, chiabur.

Intr-o fabrică automatizată de PRODUSE LACTATE

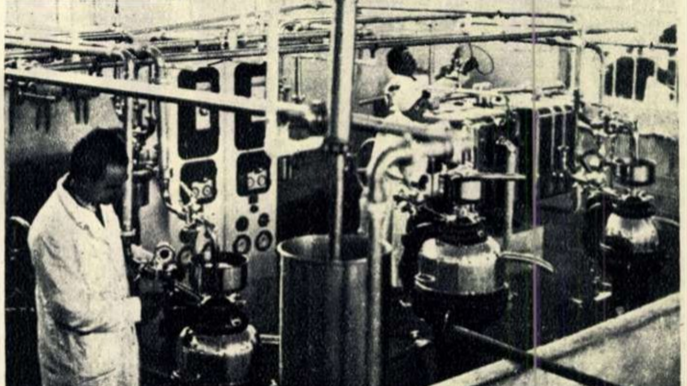

O secţie importantă a fabricii: hala de pasteurizare.

O simplă sucire a unui buton şi aparatele de pasteurizare încep să lucreze automat

Simeria se află la răscrucea unor drumuri care duc spre localităţile cu mari întreprinderi metalurgice şi miniere. De aceea e foarte nimerită înfiinţarea aci a fabricii de produse lactate de curînd intrată în funcţiune.

Fabrica de la Simeria — construită datorită grijii regimului democrat-popular — este singura fabrică din ţară de acest gen complet automatizată, după ultima expresie a tehnicii.

...Nu se face încă bine ziuă şi în curtea fabricii sosesc din toate direcţiile camioane încărcate cu bidoane. Se aduce laptele şi smîntîna de la centrele de colectare. Prima operaţie: se controlează gradul de aciditate şi procentajul de grăsime al laptelui, după care urmează procesul de pasteurizare. Din acest moment, toate operaţiile de prelucrare a laptelui devin mecanizate. Este de ajuns să răsuceşti un singur buton, pentru ca fabrica să intre în funcţiune, putînd da zilnic pînă la 7000 kg lapte pasteurizat, 500 kg unt, cantităţi însemnate de brînzeturi, lapte acidulat, iaurt, ş. a.

Dar cea mai importantă operaţie este pasteurizarea laptelui. Mii şi mii de muncitori metalurgişti de la Hunedoara sau Calan, ceferişti din triajul Simeria, lucrători din Deva sau Orăştie, primesc zilnic lapte perfect curăţat de toate impurităţile. Prin pasteurizare se înţelege încălzirea laptelui la o temperatură de 85 — 90 grade, urmată de o răcire bruscă la plus 3 grade, în scopul de a se distruge toţi microbii, fără a se scade însă din cantitatea de vitamine, care la fierberea obişnuită dispar. De la strecurarea laptelui, care este prima operaţie, pînă la prelucrarea şi depozitarea lui într-un tanc izoterm, precum şi prepararea tuturor celorlalte produse, totul se face numai cu ajutorul maşinilor.

Numărul muncitorilor care lucrează efectiv în producţie nu depăşeşte 11 oameni. Aici totul este mecanizat. In afară de patru sau cinci muncitori care recepţionează laptele crud sau expediază produsele fabricate, restul controlează doar mersul maşinilor.

Pentru ca lucrurile să meargă şi mai bine, Direcţia generală a laptelui din Ministerul Industriei Alimentare ar trebui să se îngrijească ca fabrica să capete un grup electrogen pentru ca să nu-şi mai întrerupă activitatea ori de cîte ori nu i se furnizează curent electric. De asemenea, să se construiască o clădire anexă pentru depozitarea sutelor de vase cu care se transportă laptele. Fabrica „Tehnofrig" din Cluj poate şi ea să ajute fabrica de produse lactate din Simeria, furnizîndu-i în viitor bidoane metalice de mai bună calitate.

F. U.

Broboane mari de sudoare îi inundau fruntea, ceafa. Cînd isprăvi de încătărămat, o încercă în mîini și icni. Ranița era grea ca plumbul. Se îndreptă de șale. Din sacul de merinde agățat într-un cui scoase un brîuleț roșcat cu care-și înfășură cu pricepere mijlocul în dreptul șalelor. Peste brîu petrecu cureaua, strîngînd-o pînă la ultimul ochi.

Parcă mulțumit că terminase operația aceasta anevoioasă, Bîrzu căută cu ochii printre cei ce forfoteau prin cameră.

— Bre Cercel, nu vii să-mi aburci sărăcia asta de raniță? E greu pînă o potrivesc în spate, că pe urmă...

Cercel veni lîngă Bîrzu, și, fără să mai aștepte, prinse cu mîinile curelele raniței, dînd să o ridice, dar o scăpă din mînă. Bîrzu dădu să-i ajute dar Cercel se uită lung la el, apoi la ceilalți.

— Măi, oameni buni, să știți că Bîrzu al nostru e scrîntit o leacă la minte. — Apoi adresîndu-se numai lui Bîrzu: Ce ai, măi nebunule, în raniță, că doar n-ăi fi tu magazia de muniții a companiei?

Bîrzu se așeză pe marginea patului căutîndu-și vorbele, dar nu apucă a spune nimic. De afară ajunse la urechile ostașilor ordinul de încolonare! Se produse învălmășeală. Care mai de care își sălta în spate ranița, ieșind în fugă pe ușă.

Cercel dădu să plece dar întîlni ochii rugători ai lui Bîrzu. Înșfăcă în brațe ranița aburcîndu-i-o lui Bîrzu în spate. Îi ajută la prins cataramele, mormăind printre dinți:

— Să mor dacă nu ești scrîntit la minte, să mor...

— Ce știți voi de nevoile omului — îi întoarse Bîrzu vorba, ieșind cu greu pe ușă.

Prinsese a se lumina de ziuă, cînd coloana începu urcușul. Intrase în munți. Șoseaua șerpuia în serpentină, de li se părea ostașilor că se învîrt pe loc. Ranițele păreau din ce în ce mai grele. Curelele pătrundeau în carne încetul cu încetul.

Bîrzu sălta mereu ranița. Picioarele lui lungi păreau frînte de la genunchi. Pe gîtul subțire pielea-i era întinsă stînd gata, gata să plesnească. Șiroaiele de sudoare porneau din păr pe frunte, strecurîndu-se pe sub gulerul vestonului. Ochii îi erau acoperiți de-o ceață deasă. De cîte ori simțea mai ascuțită durerea umerilor curmați de curelele raniței, îl fulgera gîndul să se repeadă în șanțul de pe margine și să golească greutatea de plumb a raniței. Dar tot atunci în minte își făceau loc alte gînduri. Prin ceața ce-i acoperea ochii parcă vedea o căsuță ridicată într-o livadă departe, departe, fără uși, fără geamuri, prin care vîntul și ploaia colindau fără opreliște. „O mai duc... — se înverșuna Bîrzu — poate trec în drum pe aproape de casă, poate primesc permisie..." și printre dinți îi scăpau sudalme aspre.

La primul popas se trase mai la o parte și

nevoi, pornise să-și ridice o căsuță după trebuință. O dăduse gata din vălătuci, îi durase coperiș din stuf bătut, dar mai departe nu mai făcuse nici un pas. Se înglodase în datorii. L-a prins războiul tot fără uși și fără ferestre. A primit ordinul, a plecat și a lăsat-o așa. Gîndul la casa neterminată nu-l părăsea nici o clipă. De cîteva luni începuse să adune, de pe unde găsea, balamale, mînere de uși, broaște, șuruburi și foraibăre. Toate le îngrămădise în raniță.

Cum stătea acum răsturnat pe marginea șoselei, simțea în spate răceala ferului adunat în raniță și parcă îl cuprinse o furnicătură prin tot corpul. Scoase un oftat lung și rupse tăcerea, spunîndu-le celor trei toată povestea.

Din nou se lăsă tăcere adîncă. Nu se auzea decît foșnetul pădurii împletit cu concertul neîntrerupt al păsărilor trezite de revărsarea zorilor. Într-o vreme Cercel mormăi printre dinți:

— Catapiteasma cui a închinat-o de viață!... Măi, Bîrzule, măi, eu n-am de loc casă. Dorm în grajdul primarului, la care slujesc de cînd mă știu, dar nici că mă gîndesc să pornesc a-mi ridica una cu căpriori din pădurile acestea. Avem noi păduri mai pe aproape și... poate o veni o vreme...

— Noroc de război, că altminteri o viață stăteai cu țol la ușă, intră în vorbă Curcă. Hei, grijania lui de război pornit pentru strîngere de clampe și balamale! Vai de capul tău, Bîrzule!

— Vai de capul nostru!... mormăi Paltin.

Bîrzu părea că tot caută cu ochii ceva în desimea ierbii mătăsoase de pe marginea șoselei.

Cînd s-a dat ordinul de încolonare, Curcă și Cercel l-au aburcat pe Bîrzu de subsuori. Îi trosneau ciolanele. Au mai mers pînă către

năpădi sîngele.

— Nu merge, dom'căpitan, se oprește lama — raportă sergentul.

Printre soldați părea că trece un freamăt asemănător cu cel al pădurii.

— Scuipați-l... în mă-sa. Lasă că nu crapă. Mîrlanul are obrazul gros...

Pînă la urmă l-au bărbierit. Sîngele se amesteca cu lacrimile ce curgeau șiroaie din ochii lui Bîrzu.

Căpitanul Mîndru îl privea cu ochii micșorați, frămîntînd nervos mănușile în mîinile ținute la spate. În priviri i se citea o mare satisfacție.

— Așa, ostaș... să te înveți minte... toți să se învețe minte!

Bîrzu ridică capul, privindu-l pe Mîndru cu ochii încețoșați de lacrimi... Strînse puternic din măsele și se îndreptă din șale, parcă lungindu-se și mai mult. Pe neașteptate vorbi ascuțit, aproape țipînd:

— Să mă scoateți la raport... mai departe...

Mîndru tresări și se întunecă la față, scăpînd mănușile din mîini. Se apropie de Bîrzu, îi cîrpi două palme, apoi răcni ca scos din minți:

— Raport? Na raport! Te trimit în linia întîia, să dai raport rușilor. Mîine, chiar mîine te te trimit. Acolo nu-i nevoie să te bărbierești!...

*

... Se lăsase noaptea. O tăcere adîncă, apăsătoare cuprinsese pe ostași. Unii dormeau, alții fumau țigară după țigară.

Bîrzu, tras mai la o parte, stătea cu fața afundată în iarbă. Încă nu-l lăsaseră usturimile. Gîndurile i se îngrămădeau buluc în minte, se răscoleau, păreau că pleacă și iar năvăleau cu înverșunare: Căsuța... Mîndru... Mareșalul... războiul sfînt... linia întîia...

Stătu așa multă vreme. Poate trecuse de miezul nopții. Parcă îl mai lăsase usturimea. Un gînd i se înfipsese în minte, asemenea unui țăruș. Se sculă și tiptil se trase lîngă raniță. Desfăcu cu înfrigurare cataramele și apucînd-o de fund, o goli ușurel în iarbă. Clinchetul balamalelor și broaștelor se pierdu în foșnetul pădurii. Mîinile îi tremurau. „Cum o fi dincolo?"... Părea că șovăie. Băgă sacul de merinde în raniță. Mantaua o avea pe el. Se ridică, cătă cu ochii în dreapta și stînga și porni agale printre copaci, ferind ranița. O voce îl țintui pe loc. Era santinela din schimb.

— Încotro, Bîrzule?

O clipă tăcu, adunîndu-și vorbele. Ochii căutau parcă să străpungă întunecimea pădurii pînă acolo unde se auzea bubuitul înfundat al tunurilor. Răspunse agale:

— Ia... să mă răcoresc. Mă ustură la inimă...

Apoi pieri în desimea copacilor.

Dimineața Bîrzu nu a răspuns la apel. Privirile soldaților se plimbau de la grămada de balamale, clanțe și broaște, răsturnate în iarbă, la desișul de nepătruns al pădurii...

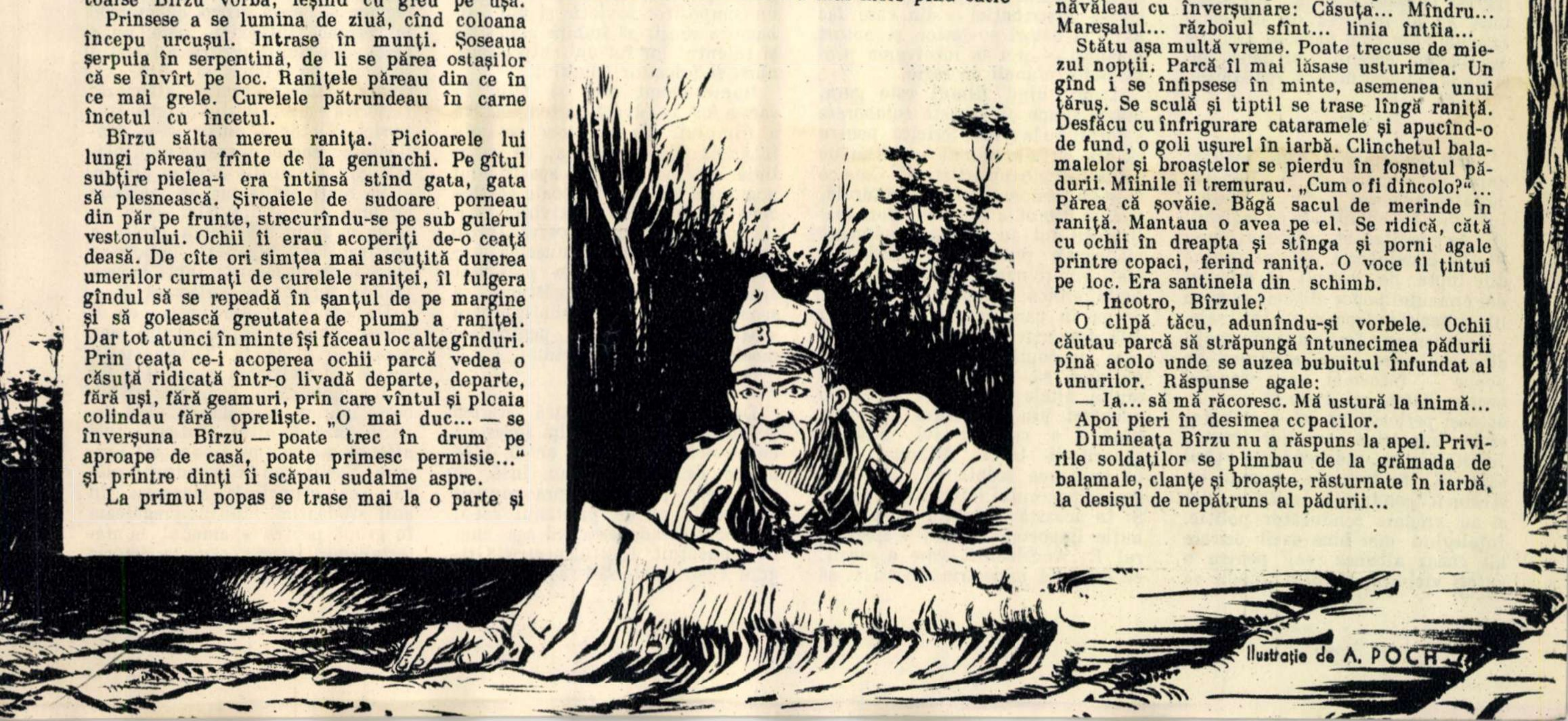

Ilustrație de A. POCH

– INSEMNÀRI PE MARGINEA FILMULUI –

de Haralamble BOROȘ

regizor de filme la Studioul „București"

În 1952, atunci cînd petreceam ziua de 1 Mai la Moscova cu profesorii și colegii mei de la Institutul Unional de Cinematografie — Grigore Vasilievici Alexandrov, artist al poporului din U.R.S.S., ne-a spus: „Să știți că, deși veți lucra departe de noi — la Praga sau Phenian, la Varșovia sau Tirana, la Budapesta, Berlin, Sofia sau București — vă vom urmări îndeaproape realizările și, la nevoie, vă vom ajuta cu critica noastră. La rîndu-vă, urmăriți realizările noastre și scrieți-ne părerea despre ele. Scrisorile voastre ne vor bucura mult. Iar voi între voi, deși veți fi peste mări și țări, urmăriți-vă munca, ajutați-vă frățește. Ne va lega ecranul care va arăta fiecăruia ce-a făcut celălalt".

Cuvintele acestea ale profesorului nostru, spuse atunci de sărbătoarea lui 1 Mai la Moscova, le-am auzit parcă de curînd, ca pe un ecou drag, la București, atunci cînd am văzut filmul „Scanderbeg", rod al colaborării frățești a studiourilor sovietice „Mosfilm" cu studiourile albaneze „Noua Albanie".

Eram emoționat. Filmul îmi vorbea nu numai de dragostea și ajutorul frățesc al cineaștilor sovietici pe care i-am cunoscut și mi i-am apropiat atîta, dar și de unul dintre cei mai buni colegi și prieteni ai mei din timpul studenției de la Moscova, albanezul Victor Stradaberta, care lucrase ca regizor la acest film și își susținuse cu el lucrarea de diplomă. Și acum, așa cum spusese Grigore Vasilievici, ecranul îmi dădea putință să-i cunosc munca, realizările.

*

Acest emoționant film, realizat după un scenariu de M. Papava, de către regizorul principal Serghei Iutkevici în colaborare cu regizorii M. Anjaparitze și prietenul meu Victor Stradaberta, este o pagină din lupta de demult a micului dar eroicului popor albanez, pentru libertatea și independența țării sale.

Scanderbeg a fost unul din cnejii albanezi care, sprijinindu-se pe popor — întocmai ca viteazul nostru Ștefan cel Mare și cam în aceeași perioadă cu el — a luptat eroic împotriva turcilor pentru libertatea și independența țării sale. El a fost nu numai un strălucit conducător militar, dar și un vrednic conducător politic. Înțelegînd mai bine decît oricare alt cneaz albanez că, pentru a cuceri victoria, poporul trebuie să fie unit, Scanderbeg a luptat din toate puterile sale pentru realizarea acestui țel și pentru strîngerea legăturilor lui cu poporul.

*

În fața realizatorilor filmului au stat probleme grele: cunoașterea adîncă a poporului albanez, a specificului său național, a obiceiurilor sale, precum și a epocii în care a trăit Scanderbeg. Căci, la baza muncii lor a stat tot timpul principiul marxist-leninist că fiecare popor își are specificul și particularitățile sale naționale, deosebite de alte popoare. Creatorii sovietici s-au străduit să cunoască și să redea acest specific, și strădania aceasta se vede realizată în film.

Incă din perioada de pregătire, regizorul principal a lucrat într-o strînsă colaborare cu Victor Stradaberta. Prietenul meu, care cunoaște bine trecutul poporului său, îi prezenta cu regularitate, în traducere, materiale istorice necesare documentării asupra epocii în care a trăit și și-a desfășurat activitatea eroul Scanderbeg. Colaborarea aceasta n-a încetat o clipă nici la alcătuirea distribuției — din care fac parte și actori sovietici, și actori albanezi — nici la rezolvarea problemelor muncii de regie.

Acum, cînd filmul este gata, putem spune că această colaborare a pornit de la o idee fericită, pentru că din ea s-a născut un film de o înaltă valoare artistică. Ceea ce m-a impresionat cel mai puternic, văzînd filmul, a fost felul cum realizatorii lui au reușit să găsească mijloacele cele mai expresive și mai emoționante pentru a reda lupta eroică a poporului albanez. Scena în care micul Scanderbeg este despărțit de tatăl său, cea în care un copil e biciuit pentru că nu vrea să meargă în robie, și multe altele te fac să simți cu adevărat ura poporului albanez, pînă și a copiilor lui, față de asupritorii turci. Minunat este de asemenea redată în film dragostea poporului față de patria sa. Și în această privință, o contribuție importantă a dat-o operatorul E. Andricanis, care a reușit, cu o înaltă măiestrie artistică, să îmbine acțiunea cadrului cu minunatul peisaj albanez.

Un alt merit deosebit al realizatorilor filmului este acela că, deși au lucrat și cu actori sovietici, și cu actori albanezi, care nu-și cunoșteau reciproc limba, au reușit totuși să alcătuiască un colectiv omogen, care s-a ridicat pînă la cele mai înalte culmi ale măiestriei artistice. Nu pot uita figura lui Scanderbeg, interpretată cu atîta măreție, dramatism și omenesc de către actorul sovietic. A. Horava, și nici jocul celorlalți actori, care s-au integrat atît de bine rolurilor: Adivie Alibali, Maim Freșeri, Sokolovskaia, Tenin, Jakov, Belakurov. Datorită măiestriei lor, am trăit tot timpul filmului, cu emoție și pasiune, alături de personajele pe care le-au interpretat.

Minunat au fost rezolvate și scenele de bătălie, care prin măreția lor mi-au amintit de unul din puternicele filme ale lui Eizenștein: „Alexandru Nevski". Desigur că și muzica, de o înaltă valoare, scrisă de I. Sviridov și Cesk Zadea, a contribuit în mare măsură la redarea atmosferei acestor scene, și în general atmosferei întregului film. Și aici, colaborarea dintre un compozitor sovietic și unul albanez a reușit să îmbine măiestria și talentul lor înt-un chip armonios, și folositor filmului.

Impresionant este și felul în care a fost rezolvată partea plastică a filmului. Ea a mers pe linia întăririi ideii acestuia, ca și pe linia de adîncire a specificului poporului albanez. Cu toate acestea cred că, în această privință, realizatorii filmului au căzut într-o greșeală. Furați de frumusețea portului național, ei au prezentat spectatorului niște costume ca scoase din cutie, neverosimile pentru viața de fiecare zi și pentru atmosfera aceea de luptă.

*

Despre valoarea politică, istorică și artistică a acestui film înzestrat cu deosebite calități ar fi încă multe de spus. Vreau însă să mă opresc puțin asupra muncii depuse la el de prietenul meu, regizorul Stradaberta. Și așa cum ne-a povățuit iubitul nostru Grigore Vasilievici, să-l ajut frățește

mele.

„Nunta", care a fost

siv de el, este un lucru foarte

mos, are totuși o lipsă: nu dispune de unele detalii care ar fi putut contribui din plin la redarea specificului obiceiurilor de nuntă ale poporului albanez. Lipsită de aceste amănunte artistice, nunta se aseamănă cu oricare altă nuntă, din oricare țară.

De asemenea cred că planul doi, adică munca de care a răspuns direct Victor Stradaberta, nu este întotdeauna în concordanță cu atmosfera din prim plan sau, mai bine zis, nu reușește să o întregească. În scenele înapoierii acasă a lui Scanderbeg, bunăoară, țăranii și soldații din planul doi și din plan mai îndepărtat se bucură formal și nu reușesc să redea cu adevărat faptul că Scanderbeg era așteptat cu dragoste de întreg poporul.

Sînt convins însă că asemenea lipsuri vor fi înlăturate pe viitor din munca tovarășului Stradaberta. Și cînd îmi exprim această convingere, mă bizui în primul rînd pe experiența și prietenia pe care le-a cîștigat de la marele regizor sovietic Serghei Iutkevici. Aceasta prietenie îi e desigur dragă lui Victor, cum îi e dragă fiecăruia din noi prietenia profesorilor noștri sovietici, care ne-au ajutat în formarea artistică. Formarea prietenului meu albanez ca regizor se leagă strîns de numele lui Serghei Iutkevici, care nu a precupețit nimic pentru a-l sfătui și ajuta pe Victor și, prin el, tînăra cinematografie albaneză. Datorită ajutorului lui Serghei Iutkevici, Victor a reușit să-și realizeze cu succes lucrarea de diplomă. Și tot datorită acestui ajutor, el va reuși, sînt sigur, să realizeze cu bine primul lui film, care va fi un moment din lupta eroică a partizanilor albanezi împotriva cotropitorilor fasciști, luptă la care tînărul regizor a participat.

De aici, din București, eu îi doresc colegului și prietenului meu Stradaberta de la Tirana mult succes în realizarea planurilor lui și îl asigur că îi urmăresc cu bucurie munca. Iată dar că, deși departe unul de altul, sîntem totuși alături, așa cum ne-a povățuit Grigore Vasilievici Alexandrov; alături ca atunci la Moscova, în anii studenției, cînd ne pregăteam în grupă pentru examenul la materialismul istoric sau la istoria artelor...

Plaja de la Vasile Roaită.

Pe litoralul Mării Negre, la Mamaia, în trecut loc de huzur şi dezmăţ pentru burghezo-moşierime, îşi petrec azi concediul mii de oameni ai muncii.

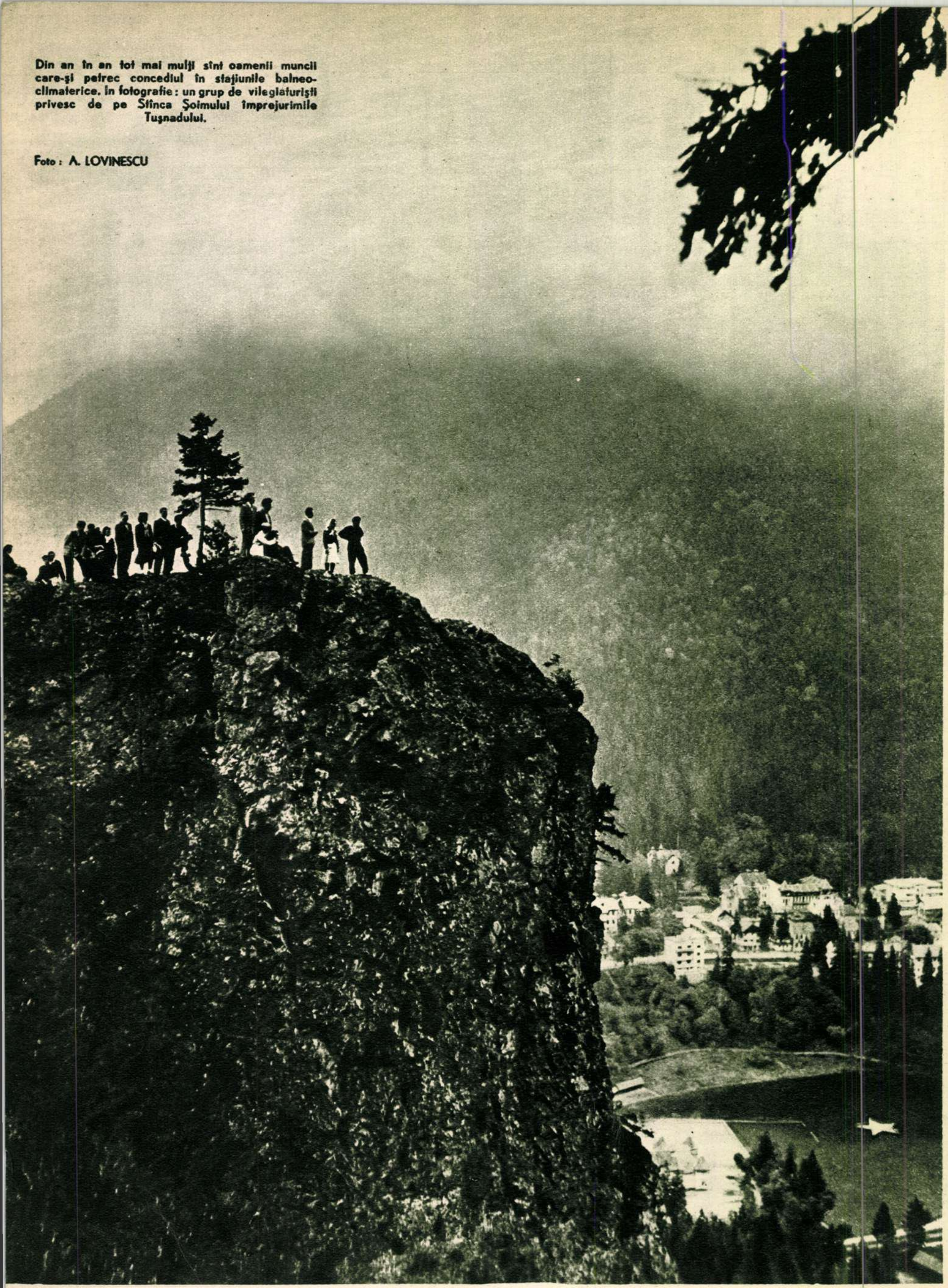

Din an în an tot mai mulţi sînt oamenii muncii care-şi petrec concediul în staţiunile balneo-climaterice. În fotografie: un grup de vilegiaturişti privesc de pe Stînca Şoimului împrejurimile Tuşnadului.

Foto: A. LOVINESCU

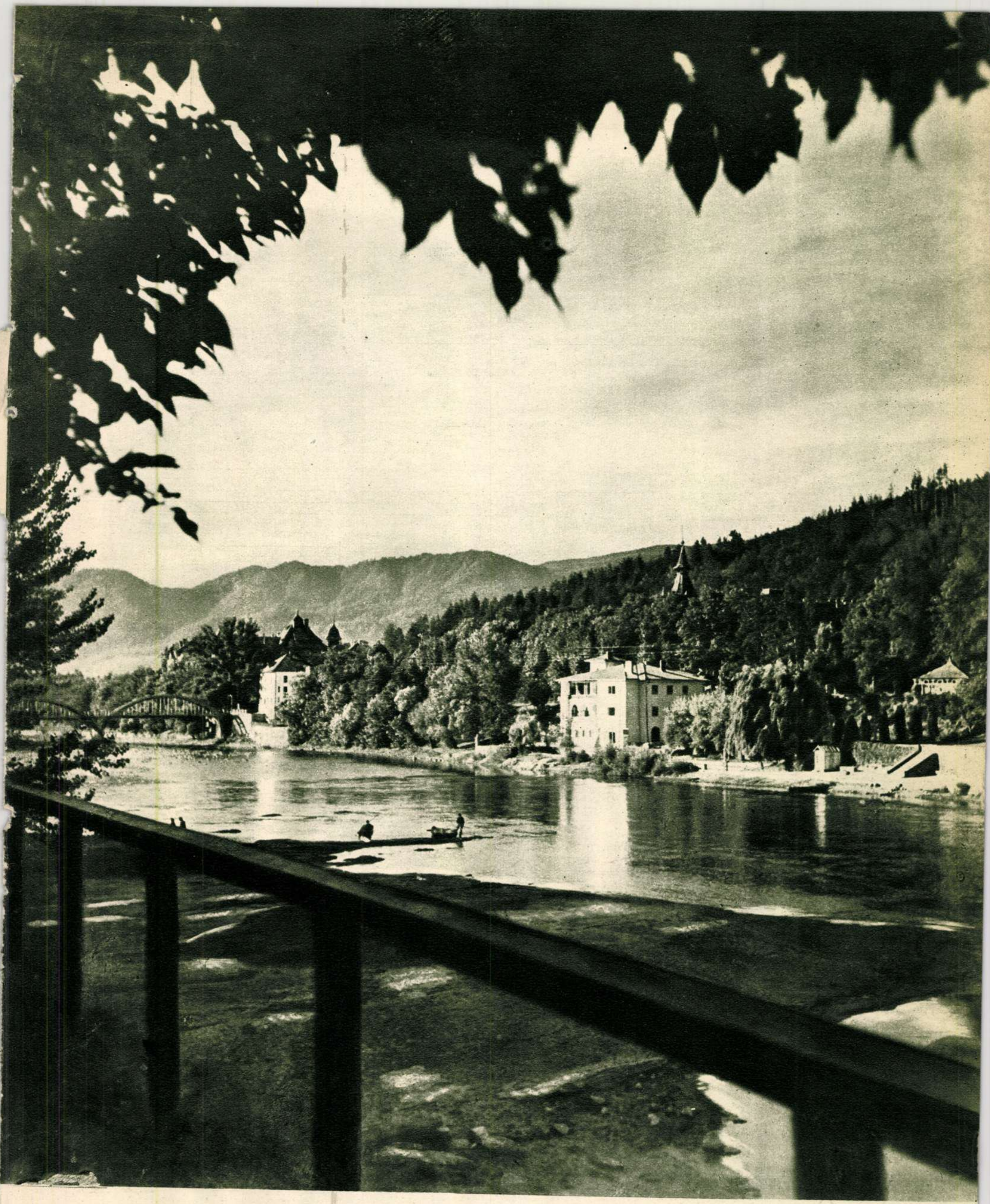

Staţiunea de odihnă Călimăneşti. Vedere dinspre gară.

Foto: A. LOVINESCU

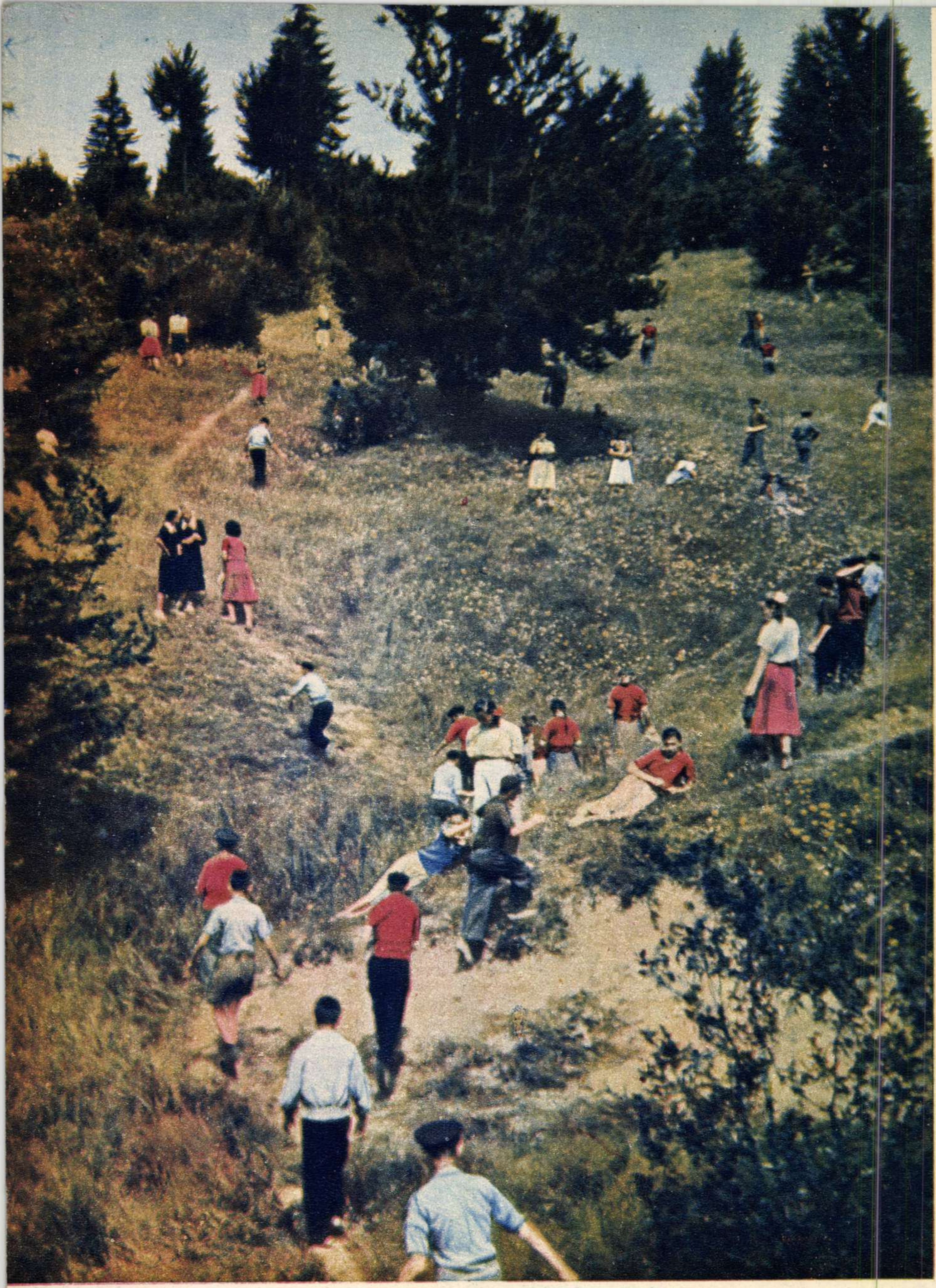

Izvorul Mureșului, frumoasa și liniștita localitate climaterică din Regiunea Autonomă Maghiară. Aci funcționează o tabără de odihnă pentru sute de elevi ai școlilor profesionale, veniți aici din toate colțurile țării să-și petreacă vacanța de vară.

MAEȘTRII sticlei înflorate

de C. BOZBICI

Contele Amon falsifică bani și... construiește un drum

Cînd a venit Galbawer în aceste locuri, nimeni nu știe. In pădurile întunecoase de fagi care înconjoară rîul Bistra, prezența omului bărbos, înalt și deșirat, tăcut și visător, n-a aflat-o nimeni multă vreme. Intr-o bună zi, păstorii din Cuzap l-au întîlnit într-o poieniță lîngă locul Huta-Voievozi. Sta pe un butuc și sălta în palme pietre cu cristale albe. Le ridica în dreptul ochiului și privea către soare.

— Să fii sănătos, călătorule, i-au dat binețe păstorii curioși.

Speriat, bărbosul a tresărit, apoi, văzînd oameni pașnici, a ridicat mîinile în sus bucuros și a strigat puternic:

— Cuarț! Cuarț!

Nu era un salut, era o descoperire, dar cine să-nțeleagă...

Și iată că, peste puțină vreme, cînd păstorii din Cuzap au ajuns din nou cu vitele la pășunat în aceste locuri, în poieniță se ridicase o mică baracă de lemn, durată din secure, unde în niște cazane încinse de un foc groaznic gîlgîia un lichid alb ca laptele. Iar călătorul cel bărbos sufla într-o țeavă lungă, și din capătul țevii ieșeau bășici roșii pe care el le numea sticlă.

...Cam în același timp — anul 1840 — oamenii de încredere ai prea înalților funcționari ai visteriei statului Austro-Ungar aflară de un lucru nu prea cinstit care se petrecea la Viena.

Cică cineva, mare meșter și cunoscător în ale banilor, făcea în mare taină coroane fără știrea monetăriei statului. Cum la Viena, pe Prater, se plimbau și în acele timpuri tot felul de aventurieri, care fugiți din țările lor, care veniți să petreacă lîngă dulcea și încîntătoarea Dunăre-albastră, nu era tocmai ușor să descoperi pe iscusitul ce se luase la întrecere cu monetăria statului. Dar cum cîrciumile au vin și mai ales femei, cei îndrituiți să cerceteze această pungășie au început să le colinde. Intr-o bună zi au dat de iscusitul meșter. Găsiră și urmăritorii „adevărul în vin". Căci contele Amon care bea vin vîrtos, la beție îi spusese ibovnicei sale taina. Iar ibovnica avea gură prea slobodă...

Din acel ceas, nimeni nu l-a mai văzut pe contele Amon în landou, plimbîndu-se pe Prater. Plecase în Transilvania să-și ispășească pedeapsa, construind un drum prin pădurile munților de Aramă. Aici, timp de cîțiva ani construi drumul care duce la „Pădurea Neagră". Și se spune că steaua polară i-a fost cel mai de preț goniometru. Cînd drumul a fost gata, la capătul lui, Amon, folosind descoperirea lui Galbawer, întemeie un atelier cu un singur cuptor cu oale pentru topitul sticlei. Și folosind potasiul obținut prin arderea lemnelor din pădure, cei cîțiva oameni aduși de conte începură să sufle pahare...

Și lupii fug pentru că domnul Liebich e turbat

Zi și noapte în păduri ardeau focuri. La poalele rugurilor stinse, grămezile de cenușă erau încărcate în coșuri și cărate pe spinările cailor la mica topitorie. Cînd totul era pregătit, răsuna pădurea de cîntecul metalic al trompetei: „să vie suflătorii, suflători, suflători..." Și suflătorii veneau în puterea nopții

Apoi Amon vîndu fabrica în schimbul unui castel, unui austriac pe nume Liebich. Despre acest austriac mustăcios s-ar putea vorbi mult. Dar nu merită această strădanie. In timpul lui, oamenii lucrau 17 ore în șir, dogorîți de flăcări. El bătu o monedă de alamă, singura valabilă pe teritoriul fabricii. Se spune că lupii fugeau din împrejurimi cînd îl auzeau țipînd la lucrători, căci se socoteau ființe nevinovate.

In 1870 Liebich vîndu fabrica unei bănci din Budapesta, iar ca director veni unul din ginerii marelui capitalist Rotschild. Și așa, pînă în pragul zilelor noastre fabrica de sticlă din Pădurea Neagră trecu rînd pe rînd prin mîinile cîtorva bănci, îmbogățind pe cei nechemați, pe cruntii exploatatori.

*

23 August 1944 deschide noi perspective. Incepe o luptă acerbă împotriva conducerii fabricii care nu plătea salariile cu regularitate, muncitorii solicită îmbunătățirea condițiilor de muncă. Toate aceste lucruri dăinuiră pînă cînd muncitorii puseră mîna pe conducerea fabricii în 1948. Naționalizarea a venit să salveze întreprinderea și să dea un ritm nemaiîntîlnit producției. Abia de acum, sticlarii de la „Pădurea Neagră" putură să-și desfășoare cu adevărat activitatea creatoare.

Coșulețul pentru flori

Sticla atît de transparentă și fină se naște în mari chinuri, la temperaturi înalte. Potasiul și celelalte elemente chimice, ori cuarțul, se transformă în vîltoarea miilor de grade într-un lichid vîscos și clocotitor, lichid din care suflătorul ia în vîrful țevii un strop. Curentul de aer, ce vine din plămînii omului și străbate vergeaua găurită, dă viață materiei plastice, incandescente. Balonașe de diferite dimensiuni tremură în vîrful țevilor suflătorilor, așteptînd cu nerăbdare, să primească o formă. E momentul cel mai spectaculos al muncii suflătorilor. Obiectele de sticlă se află în minutele acelea în „stadiul nașterii". Balonașele sînt puse de suflător în tipare, iar acestea își lasă amprentele lor pe fața sticlei. Cel mai de seamă lucru e însă modelatul materiei incadescente. Simbolul modelajului manual este coșulețul pentru flori.

Suflătorul Iosif Szabo mi-a relatat următorul obicei deosebit de interesant. Orice tînăr care lucrează cîtva timp în hută (așa numesc muncitorii suflătoria) își propune de bună voie un examen cu totul original: confecționarea unui coșuleț pentru flori în întregime din sticlă. Un model anume nu există, ci fiecare îl creează manual, după fantezia sa, și-l colorează după gust. A ieșit coșulețul grațios? Examenul a fost trecut, iar aprecierea tovarășilor de muncă nu întîrzie. Ei, de-acum, junele nostru se poate numi suflător! In ce privește destinația acestor coșulețe strălucitoare, este lesne s-o înțelegi: flăcăii sînt tineri, fetele — frumoase...

Mii de carafe, pahare, abajururi, vaze etc., se ornamentează zilnic la secția de pictură a fabricii.

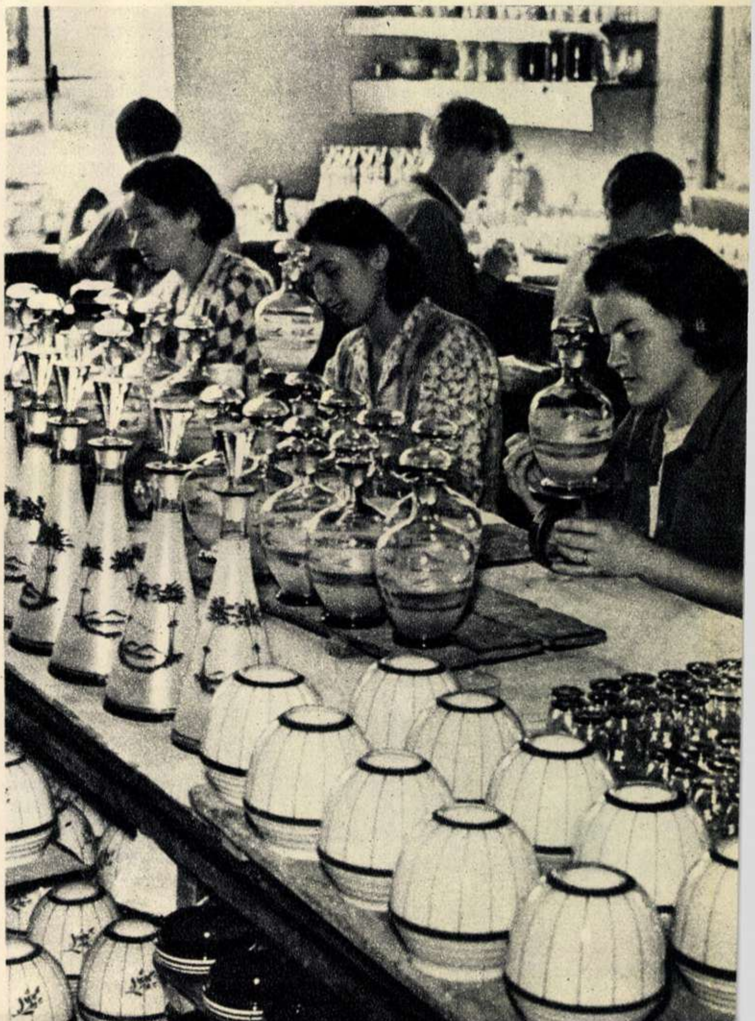

Florile, migăloasele detalii ornamentale de pe abajururi, sînt pictate de tînărul Anton Hartauer.

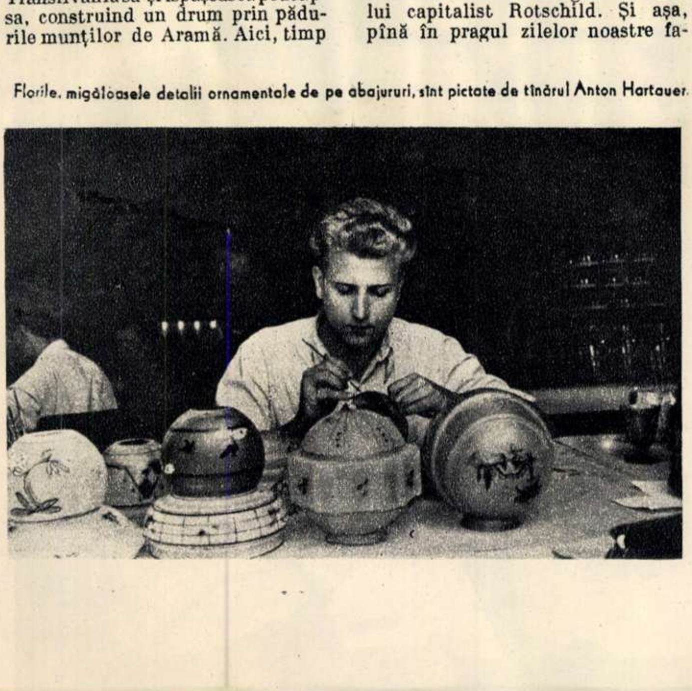

Iuliana Şanta, una din cele mai îndemînatice muncitoare de la şlefuitoria fină.

Sticla suflată, care ia forma paharelor, cănilor de apă, vazelor de flori, abajururilor etc., după ce este ţinută într-un cuptor de călire, merge la pictura decorativă ori la şlefuitoria fină după cum e comanda. Aici li se fac obiectelor podoabe de preţ.

Fabrica fiind mai veche, în ultimii zece ani s-au făcut diferite amenajări. In suflătorie s-a asigurat în mare măsură protecţia muncii. Ştiind că în marea lor majoritate muncitorii care au lucrat în ramura sticlei au suferit de tuberculoză sau de alte afecţiuni ale căilor respiratorii, am întrebat medicul fabricii cum se prezintă situaţia astăzi. Tînărul medic e omul cel mai fără de clientelă din cîţi am întîlnit. Asta nu pentru că ar fi nepriceput, ci pentru simplul fapt că, datorită noilor condiţii de viaţă şi de lucru, numărul celor suferinzi de boli profesionale este neînsemnat.

In atelierul de pictură decorativă

Familia lui Anton Hartauer s-a stabilit la „Pădurea Neagră“ în urmă cu trei generaţii, cam pe vremea cînd Amon a părăsit fabrica. Din tată în fiu toţi au fost sticlari. Unul topea sticla, altul o sufla, dîndu-i felurite forme. Iar cel mai tînăr, Anton, a ajuns pictor decorator. Bineînţeles, nu din întîmplare, ci pentru că la secţia de pictură era singurul loc unde-l trăgea inima să lucreze. Asta s-a întîmplat în 1945. Trecuse de 14 ani cînd intră împreună cu bătrînul în scunda hală a secţiei de pictură. De fapt, ceea ce vedea aici nu era o noutate pentru el. Dar bătrînul, ca să se achite de o formalitate, îi spuse meşterului:

— Ia vezi ce-o să iasă din băiatul ăsta. Toată ziua mă bate la cap că vrea să lucreze la voi.

— Cam dă tîrcoale pe-aici. Se vede că-i place migala. Bine că l-ai adus, acum lasă-l...

Cînd priveşti, toate par simple şi uşor de făcut. Ce-i o floare, colo, pe sticlă?... Ia, o nimica toată! Vai, dar cînd dai cu penelul, parcă în loc de petale a ieşit o plăcintă mică, bună s-o mănînce furnicile.

— Ia stai, flăcăule, pensula nu-i mătură!

L-a luat meşterul şi l-a învăţat cum se ţine o pensulă în mînă, cum trebuie sprijinit cotul, cum se ţine şi cum se mişcă paharul... Acum da, parcă mai merge, floarea de pe sticlă aduce cu margareta din grădină...

După 9 ani de lucru toate acestea i se par copilării. Dar veşnica problemă care dăinuie şi-l preocupă pe Anton e aceea „a noilor motive“. Orice comandă de obiecte ce se face fabricii şi trebuie executată de secţia de pictură decorativă e nevoie să aibă de cele mai multe ori ornamentaţii inedite. Am văzut cîteva ornamentaţii create de Anton Hartauer şi Ştefan Korch, cei mai tineri pictori decoratori ai secţiei. Printre cele mai originale sînt lacul cu conifere şi leitmotivul floral de pe o vază. Primul a fost „descoperit“ cu prilejul unei plimbări prin pădure. Mai tîrziu, cînd li s-a cerut un model adecvat pentru un serviciu de vin, şi-au reamintit de priveliştea care le-a încîntat ochii, şi au pictat-o pe sticlă.

*

Natura minunată, care înconjoară şi domină fabrica aşezată în mijlocul munţilor, are o mare putere de atracţie asupra acestor simpli muncitori care din generaţie în generaţie transmit copiilor arta ornamentării sticlei. Culorile fură ochii. Vezi aici servicii suple de vin, roze ca sarea de europiu ori verzi ca piatra atît de preţioasă şi rară de crisoberil; carafe suple cu ape de rubin, ori abajururi galbene, asemănătoare topazului. Şi pe apele de sticle ale obiectelor plutesc, parcă ar fi lotuşi pe un lac, minunatele flori din poieniţele muntelui. Unele au culoarea crisolitului auriu, altele a berilului aquarin, multe sînt de culoarea verde a smaraldului... Obiecte preţioase făcute de iscusiţii muncitori care îşi spun simplu şi modest, sticlari.

Florile de pe sticlă

La Lacul Roşu sosise mai an, în concediu, un tinerel foarte jovial şi prietenos. Venise cu un geamantănaş în care, pe lîngă multe lucruri personale, avea şi două păhărele tare drăguţe. Unul vopsit simplu în culoarea corindonului albastru, celălalt alb, cu frunze de trifoi şlefuite. Le aşezase pe noptieră, fără să le dea prea mare importanţă. Intr-o zi, cînd se întoarse de la plimbare, găsi lîngă ele un grup de tineri vilegiaturişti ciorovăindu-se. Alexandru Halgas, şlefuitorul de la fabrica de sticlă „Pădurea Neagră“, asculta opiniile tovarăşilor săi, care erau însă foarte diferite. Unora le plăcea paharul albastru, iar celor mai mulţi, cel cu frunze de trifoi şlefuite. Iată de ce, cînd l-am întrebat de abundenţa florală de pe paharele şlefuite de el, a venit cu acest exemplu şi mi-a argumentat că ei nu fac un lucru la întîmplare, ci ţin seama şi de gusturile cumpărătorilor. La şlefuitoria fină, ca şi la atelierul de pictură decorativă, detaliile florale de pe obiectele de sticlă au o mare preponderenţă. Margarete, trandafiri, garoafe şi felurite frunze sînt şlefuite cu migală şi răbdare de muncitorii convinşi că fac un lucru pe gustul a sute de mii de cumpărători. Florile de pe sticlă nu au miros, dar ele plac totuşi şi, mai ales, nu se vestejesc niciodată...

*

Iuliana Şanta a lucrat mai întîi la ambalaj. Aici împacheta pahare, carafe, abajururi, vaze, care pictate, care şlefuite. Apoi a ajuns la cantină. Pentru dînsa era tot una. Nu-i plăcea nici la ambalaj, nici la cantină. Voia să lucreze la şlefuitorie. Insă responsabilul de pe atunci al cantinei, un oarecare Antal, avea nevoie de dînsa la spălatul tacîmurilor.

— Şlefuitoria nu-i pentru femei.

Asta era filosofia tuturor patronilor care au stăpînit această fabrică. Căci, pînă acum cîţiva ani, la şlefuitoria fină n-a fost primită nici o femeie să lucreze. Motivele: lipsă de îndemînare, de precizie şi alte născociri. Pînă la urmă, responsabilul a zburat ca un rîndunel, iar Iuliana Şanta a fost lăsată să lucreze acolo unde-i place. Erau aici cîteva tinere care, îndrumate de bătrînul maistru Francisc Schneider, învăţau tainele şlefuirii sticlei. Azi sînt numeroase fete care, alături de bărbaţi, polizează sticla.

*

Duminică dimineaţă, în mica aşezare muncitorească din jurul fabricii „Pădurea Neagră“, e mare animaţie. Muncitorii pleacă în excursie în munţi. Pînă către seară, în colonie e linişte. Uneori însă, după amiezile sînt foarte agitate. Amatorii de fotbal, împreună cu familiile lor, se adună în jurul terenului sportiv, amenajat de vreo cîţiva ani, unde tînăra echipă a fabricii susţine vreun meci.

Privită de pe colinele care o înconjoară, colonia pare un mic orăşel care abia se înfiripă. Casele nou construite în anii puterii populare contrastează cu vechile aşezăminte ce dăinuiesc de la începutul secolului. Alte locuinţe în construcţie prevestesc dezvoltarea coloniei în viitor.

Dacă în trecut toată distracţia muncitorilor se limita la vreun bal, azi cinematograful, staţia de radioficare, clubul şi serbările prezentate aproape în fiecare duminică de către echipele culturale din regiune sau de către formaţia artistică locală, oferă tuturor ceasuri plăcute de destindere.

După zece ani a crescut la „Pădurea Neagră“ o generaţie nouă de muncitori. Tineretul acesta, alături de meşterii cei bătrîni, cu îndelungată experienţă, duce înainte tradiţia sutelor de sticlari. Tinerii cu greu ar putea să-i înţeleagă pe bătrîni cînd povestesc despre emisarii băncilor, despre patroni, despre anii cînd tuberculoza secera viaţa sticlarilor, iar podoabele de pe sticlă se făceau pentru o plată de nimic. Viaţa s-a schimbat atît de mult în ultimii zece ani, încît toate astea li se par poveşti despre o lume de mult apusă.

Un bloc muncitoresc dat în folosinţa salariaţilor fabricii.

Cana de apă, pe luciul căreia îşi desfăşoară penetul un cocoş de munte surprins de auroră, este creaţia unui vechi maistru sticlar. Anton Hartauer şi Ştefan Korch (în primul plan) se uită cu atenţie la această pictură pe sticlă.

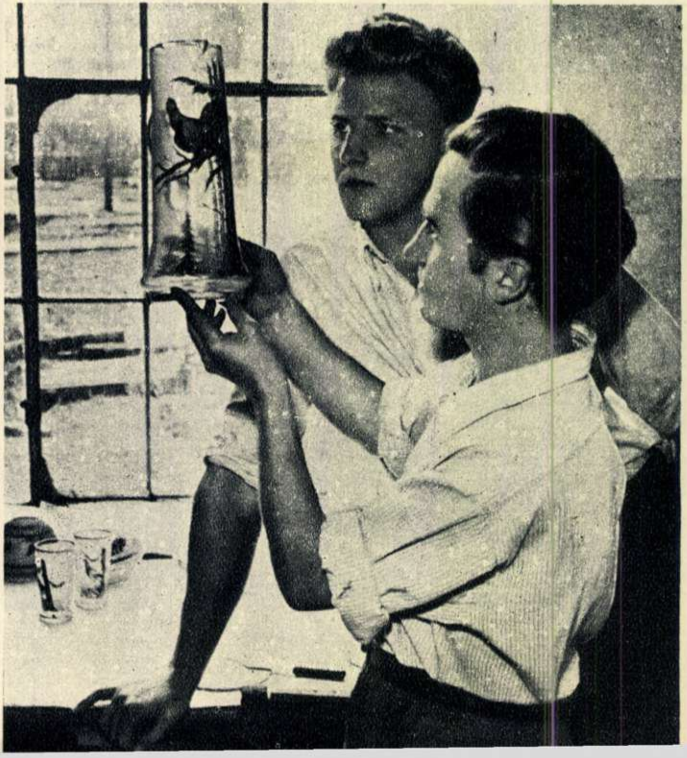

SCRIITORI ŞI CĂRŢI

DEZVOLTAREA LITERATURII GERMANE IN R. P. R.

Acum optzeci şi cinci de ani, un poet socialist german din Sibiu, Friedrich Krasser, publica volumul de versuri „Offnes Visier" („Viziera deschisă"), prin care arunca mănuşa tuturor forţelor reacţionare din acea vreme, exprimîndu-şi încrederea în victoria progresului. Burghezia a făcut conjuraţia tăcerii în jurul acestei opere. Astăzi mesajul înflăcărat al acestui poet al proletariatului german răsună liber, plin de prospeţime, amintind generaţiei noastre de luptele pe care le-au dus înaintaşii săi. Idealurile pentru care Friedrich Krasser a militat: înfrăţirea tuturor naţionalităţilor din Ardeal pe baza egalităţii de drepturi, emanciparea şcolii germane de sub influenţa misticismului, o viaţă mai bună şi ridicarea culturală pentru cei ce muncesc, sînt realizate astăzi în patria noastră.

Scriitorii şi poeţii germani din R.P.R. au astăzi deplină libertate de a lupta, prin arta lor, pentru ţelurile înalte ale vremii: pacea şi socialismul. Ei îşi ridică vocea cu tot mai multă vigoare pentru izbînda acestor idealuri. Pe un plan ideologic superior, acela al clasei muncitoare, scriitorii germani din R.P.R. continuă cele mai bune tradiţii de luptă ale înaintaşilor lor: Joseph Marlin, Friedrich Krasser, Nikolaus Schmidt, Adalbert Birkenheuer, Paul Moussong, Arthur Schott.

In 1950 a apărut la Bucureşti o plachetă de versuri intitulată „Aufbau und Frieden" (Reconstrucţie şi pace). Ea conţinea versurile unor poeţi germani de la noi. Acea culegere era o mlădiţă încă firavă, dar plină de muguri. Poeţi ca Franz Liebhard, Hans Kehrer, Alfred Margul-Sperber, Franz Johannes Bulhardt, Else Kornis şi alţii adresau oamenilor muncii germani de la noi mesajul lor de încredere în viaţa nouă. Culegerea oglindea preocupări variate: munca productivă, chemarea fierbinte la lupta pentru pace, afirmarea rolului activ al poetului în societate şi exprima idealul comun al acestor poeţi: pacea, democraţia şi socialismul, voinţa lor neclintită de a lupta alături de oamenii muncii de toate naţionalităţile pentru reconstrucţia şi înflorirea patriei.

*

„Cînd încrustezi o inimă în scoarţa unui copac,
O vezi crescînd încet cu vremea,
O inimă ce luptă şi suferă cu poporul,
Creşte o dată cu poporul în veşnicie."

Versurile acestea, apărute în 1951 în culegerea „Zeuge der Zeit" (Martorul vremii) de A. M. Sperber, exprimau convingerea poetului că numai o operă împletită cu lupta şi cu viaţa poporului este valabilă şi trainică. Sperber ocupă un loc de frunte printre poeţii germani din R.P.R., atît prin măiestria sa poetică, prin bogăţia şi simplitatea limbii sale, cît şi prin ataşamentul său profund cu acei care — oriunde s-ar afla — stau pe baricade pentru apărarea progresului. Deosebit de puternice sînt accentele din versurile lui Sperber, atunci cînd se răfuieşte cu fascismul şi pune în gardă poporul german împotriva noilor hitleri, imperialiştii americani, care vor să-l arunce într-un nou măcel. Dragostea poetului pentru poporul romîn şi folclorul său se oglindeşte în faptul că Sperber s-a preocupat ani de zile de tălmăcirea în limba germană a celor mai frumoase balade populare romîneşti, ca: „Mioriţa", „Corbea haiducul", „Mănăstirea Argeşului", „Toma Alimoş". Volumul său „Im Wandel der Zeiten" (De-a lungul vremurilor), cuprinzînd o culegere de poezii populare romîneşti, a apărut în 1953.

Principalul merit al poeziilor lui Franz Liebhard — autorul plachetei de versuri „Schwäbische Chronik" (Cronică şvabă) — constă în strînsa lor legătură cu viaţa populaţiei germane de la noi. Alături de F. J. Bulhardt şi de Hans Kehrer, Liebhard, fără ocol, se răfuieşte în versurile sale şi mai ales în poezia „Deutsche Einheit" (Unitatea germană) cu naţionalismul, demască minciuna burgheză a „unităţii germane", care a adus omului simplu german atîtea suferinţe şi l-a izolat de lupta comună a muncitorilor celorlalte naţionalităţi. Liebhard tratează şi tema muncii de reconstrucţie a germanilor în U.R.S.S. Poeziile acestea te mişcă adînc. Citindu-l pe Liebhard, simţi viaţa unor oameni care vor să tragă toate învăţămintele din lecţiile trecutului şi luptă din răsputeri ca să repare, să reconstruiască. („Prin munca noastră vom construi un drum de fier, pe care ne vom întoarce acasă.") Drumul de fier al lui Liebhard, construit în ţara sovietică pîrjolită de hoardele hitleriste, devine simbolul întoarcerii germanilor cinstiţi la o viaţă paşnică, după ce au ajutat U.R.S.S. să-şi vindece rănile. Liebhard arată umanismul oamenilor sovietici, care au văzut în această muncă posibilitatea pentru populaţia germană de a-şi redobîndi o viaţă nouă, fericită. Mai toate problemele populaţiei germane sînt oglindite în poeziile lui Liebhard. El este acela care primul a ridicat în poezia sa „Die Sieben von Hatzfeld" (Cei Şapte din Jimbolia) un monument luptătorului antifascist german din Banat, Matthias Schmidt şi tovarăşilor săi. Valoarea poeziei lui Liebhard poate fi apreciată cel mai bine prin ceea ce poetul însuşi a scris în poezia „Brief in die Welt" (Scrisoare lumii):

„Adesea şi pana poate să are,
Ară-n inimă brazda cea mai adîncă".

Au apărut apoi în 1953 volumele de poezii ale lui Werner Bossert „Frischer Wind" („Adieri de vînt proaspăt"), F. J. Bulhardt „Auf gleichem Weg" („Pe acelaşi drum"), Hans Kehrer „Und es wird Friede sein" („Şi va fi pace"), şi, ca o încununare a activităţii din ce în ce mai bogate a poeţilor germani din R.P.R., antologia „Deutsche Dichter der RVR" („Poeţi germani din R.P.R."), care vădeşte maturizarea şi înflorirea poeziei germane din ţara noastră.

In septembrie 1944, formaţiuni ale trupelor hitleriste au reocupat pentru cîteva zile oraşul Jimbolia şi au asasinat pe muncitorul german Matthias Schmidt, împreună cu şase tovarăşi ai săi, care luptaseră împotriva nazismului. Acestui curajos muncitor german din Banat i-a consacrat Valentin Heinrich romanul său „Die Geschichte des Matthias Schmidt" („Povestea lui Matthias Schmidt").

Printre celelalte lucrări de proză apărute în ultimii ani se remarcă romanul „Sieg in der Arbeiterstadt" („Victorie în oraşul muncitoresc"), a cărui acţiune se petrece în 1948 în cetatea oţelului Reşiţa. Autorul, Anton Breitenhofer, el însuşi muncitor de la Reşiţa, este una din speranţele noii literaturi germane din R.P.R.

Volumul de schiţe „Drei Dorfgeschichten" („Trei povestiri săteşti") de Hertha Ligeti se ocupă de viaţa populaţiei germane de la sate, arătînd aspecte din activitatea ţăranilor muncitori de naţionalitate germană, dintre care mulţi lucrează în sectorul socialist al agriculturii. Cîteva din lucrările de proză apărute se adresează tineretului şi copiilor. Printre acestea se numără nuvela „Die Brigade" („Brigada")

Şi nu va fi război!

de Hans KEHRER

Cînd s-a născut copilul meu,
Am răsădit un pom,
Purtîndu-i dragoste şi lui
Şi puiului de om.

Ca fraţii-alături au crescut
Prin ani şi ani, mereu.
E zvelt copilul şi voinic.
E-nalt copacul meu.

Dar ei — şi fericirea mea —
Sînt în primejdie — acum.
Vătafii cruntului război
Vor să-i prefacă-n scrum.

Peste-ocean tot urlă, orbi
De-al pustiirii vînt —
De parcă-n toată ţara lor
Nici pomi, nici prunci nu sînt.

Copil şi pom, fiţi liniştiţi:
Nu sîntem singuri, noi!
Cu noi întreaga lume e —
Şi nu va fi război!

În romîneşte de
Petra SOLOMON

GEORG SCHERG
GIORDANO BRUNO
VALENTIN HEINRICH
Die Geschichte
ALFRED MARGUL-SPERBE
Zeuge der Zeit
WERNER BOSSE
Frischer Wind
DEUTSCHE DICHTE
DER RVR

de Michael Pfaff, schiţa „... und das alles geschah in einem Jahr“ (...şi toate acestea s-au întîmplat într-un an“) de Erich Pfaff, povestirea „Jahrbuch meiner Arbeit“ („Jurnalul muncii mele“) de Grete Gross şi romanul pentru pionieri „Andreas“ de Maria Haydl.

*

Şi în dramaturgie au apărut primele lucrări scrise de scriitori de limba germană. Drama în cinci acte „Giordano Bruno“ de Georg Scherg zugrăveşte lupta pentru libertatea gîndirii ştiinţifice, împotriva dogmelor bisericeşti de la sfîrşitul secolului al XVI-lea. Piesa e scrisă în versuri ce dovedesc multă măiestrie. Ea constituie un rechizitoriu puternic împotriva acelora care au vrut şi vor să înăbuşe glasul adevărului şi progresul omenirii, pentru a-şi păstra privilegiile.

Numele scriitorului Erwin Wittstock este bine cunoscut cititorilor de literatură germană. Dar dacă pînă acum cititorii lui au putut aprecia mai ales măiestria lui de povestitor, romancier şi nuvelist, ei au acum prilejul să cunoască încă o latură a talentului său, şi anume aceea de dramaturg, citind piesa sa „Die Töpfer von Agnethendorf“ („Olarii din Agnethendorf“), inspirată din viaţa olarilor saşi, crunt exploataţi în vremea monarhiei austro-ungare de către burghezia săsească şi clienţii ei de peste hotare. Scrisă cu vervă, piesa are o intrigă bine închegată, care reuşeşte să ţină tot timpul încordată atenţia cititorului.

*

Scriitorii germani din R.P.R. se străduiesc să mînuiască cu tot mai multă artă metoda realismului socialist, apropiindu-se — e drept încă într-o măsură insuficientă — de tematica vremii noastre. Erwin Wittstock lucrează la o piesă a cărei acţiune se petrece în anul 1945 şi este îndreptată împotriva vechiului aparat de stat corupt care a fost sfărîmat de democraţia populară. F. J. Bulhardt pregăteşte volumul de versuri „Sozialer Auftrag“ („Comanda Socială“), în care militează pentru mobilizarea maselor în jurul politicii regimului nostru, care luptă pentru ridicarea nivelului de trai al poporului muncitor. A. M. Sperber pregăteşte un nou volum de versuri. Bernhard Thorhaffen a terminat de curînd romanul „Jetzt, da das Korn gemahlen“ („Acum cînd grîul s-a măcinat“), care constituie o demascare a politicii reacţionare a burgheziei din Banat. Georg Scherg lucrează la un roman a cărui acţiune se petrece în anii celui de al doilea război mondial şi puţin timp după acesta, iar Franz Liebhard cizelează noul său volum de sonete.

*

Scriitorii germani se bucură de sprijinul statului nostru democrat-popular: concedii de creaţie în casele Fondului Literar, fonduri puse la dispoziţia scriitorilor pentru călătorii de documentare, popularizarea cărţilor în limba germană etc. Lucrările dramatice intră, de îndată ce apar, în repertoriul secţiei germane a Teatrului de Stat din Timişoara.

Aplicarea politicii culturale a statului nostru democrat-popular duce la dezvoltarea şi înflorirea literaturii şi artei minorităţilor naţionale, îmbogăţind necontenit patrimoniul nostru cultural.

H. LAMM

•

Cei şapte din Jimbolia

de Franz LIEBHARD

Aci hodinesc, alături, cei şapte.
Tot una le e de-i zi sau de-i noapte.

In inimi primiră cumplite cartuşe,
In ochii lor jalea de mult e cenuşe.

Au stat neclintiţi, pe Hitler urîndu-l,
Cu flacăra vie-a privirii arzîndu-l.

In suflet purtat-au ideea cea mare:
Să fie dreptate şi pace sub soare,

Şi oamenii, liberi să crească-n lumină.
Să nu se mai zbată robul în tină.

De-aceea călăii-au trimes să-i înhaţe.
(Dar n-au avut pietre, dar n-au avut braţe?)

In casă-au fost cinci. Pe-al şaselea, iată
Il frînse-n fărîme o cruntă granată.

Al şaptelea-n noapte, sub ceru-nstelat,
Pierii ca o fiară, de lotrii-mpuşcat.

Rămaseră cinci — împietriţi adăstau.
Grădinile, — sterpe, uscate păreau.

In sute de piepturi un ţipăt zvîcni —
„Lăsaţi-i!“ — dar nimeni atunci nu-l rosti.

Şi nu se clintiră nici casele, nici
Cîmpia. Rafala plesni ca un bici.

In spatele morii, aproape de-o claie
Au fost azvîrliţi într-o groapă, sub paie.

Ţărîna cu sete sorbi al lor sînge.
Li-e inima mută, iar ochiul nu plînge.

Şi totuşi şi azi sînt aici, neschimbaţi.
De viaţa cea nouă, şi ei sînt legaţi.

Cînd trece pe cîmp, un ţăran muncitor,
Sămînţa o-aruncă şi mîinile lor.

Iar cînd se înalţă o clădire obştească —
Ei pun cărămida cu mîna frăţească.

Nu, nu-i mort nici unul din cîţi pătimiră
Ca ei. Ci prin noi, ei sînt vii şi respiră.

In romîneşte de
Petre SOLOMON

RECENZII

CU SUFLETUL DESCHIS *)

Ultima poezie a maestrului clujean Emil Isac, scrisă cu puţin înainte de moartea sa, purta dedicaţia: „Lui I. B.“ Pentru cei care cunoşteau marea dragoste şi respectul pe care le purta poetul Ion Brad maestrului său, dragoste şi respect oglindite în mai multe poezii, dedicaţia nu ascundea nici o taină. Un poet, părăsind lumea, lăsa făclia artei sale noii generaţii de poeţi, prin unul dintre reprezentanţii ei. Este peste orice îndoială că Ion Brad se va strădui întotdeauna să fie demn de maestrul său, demn de încrederea pe care i-a arătat-o.

Pe Ion Brad, ca orice cititor pasionat de poezie, şi îndeosebi ca unul care se străduie să scrie poezie el însuşi, l-am urmărit încă de la primele sale versuri. La început, mesajul poetului era încă înceţoşat. Numai patru ani de zile au trecut de cînd Brad mai scria versuri, destul de confuze, despre:

„Aprinse iubiri, tăinuite iubiri,
Urcuşuri spre limpedea viaţă,
Ce păsări cernite cu aripi subţiri,
Străbat spre pădurea de ceaţă?“

Numai patru ani de zile şi Ion Brad a putut ajunge la limpezimea plină de căldură a versurilor din ciclul închinat Festivalului sau din recenta „Baladă a împuşcaţilor“.

Ceea ce caracterizează poezia lui Ion Brad, ceea ce-i dă timbrul său specific, deosebit de acela al altor poeţi,

este, cred, felul său de a spune lucrurile direct, fără multe ocoluri, folosind arareori metaforele sau comparaţiile complicate. Că adevărurile mari au fost comunicate întotdeauna cu simplitate în literatură, asta o ştim cu toţii; ceea ce e mai greu este să reuşeşti tu însuţi să spui lucruri mari într-un mod simplu. Părerea mea este că Ion Brad izbuteşte, şi aceasta cu toate că i se mai întîmplă uneori să confunde simplitatea cu simplismul, emoţia adevărată fiind atunci înlocuită de construcţii seci şi lipsite de viaţă.

E cu adevărat de mirare că lucrul acesta, destul de rar întîlnit în recent apărutul volum „Cu sufletul deschis“, se întîmplă între altele tocmai în poezia care dă titlul volumului. E însă o excepţie, pentru că în general, Ion Brad vorbeşte într-adevăr cititorului cu sufletul deschis. Cu sufletul deschis îşi arată autorul ura plină de mîhnire pentru trecutul întunecat, uneori în versuri de mare frumuseţe cum sînt cele din „Umăr lîngă umăr“:

„Mult se plînge apa, ţărmurilor sure
Şi frunzişul toamnei, nopţii din pădure,
Vreme, de povara vînturilor tale...
Mai adînc s-aude însă peste ţară
Murmurul acelor care se luptară
Sus pe creasta Plevnei, la Smîrdan în vale.

Nimeni nu-i ascultă! Beznă şi tăcere...
Lin foşnesc bacnote sus în ministere,
Flăcări reci înalţă auru-n palate...
Dunărea tăcută poartă în bulboane
Navele engleze, navele germane,
Care duc deodată grîu din şapte sate“.

Cu sufletul deschis, vorbeşte Ion Brad despre cei care au luptat pentru vremurile noastre de astăzi (Curtea lui Galuzinschi), închinînd în faţa lor prinosul recunoştinţei sale; cu sufletul deschis se înfăţişează Ion Brad în faţa poporului eliberat, cîntîndu-i victoriile. Poezii cum este „Petre Ciorba zace-n lut“, i-aş ura poetului să scrie mereu. In blestemul pe care îl adresează aci duşmanului comun se pot regăsi cele mai bune tradiţii ale poeziei populare. Duşmanul mort nu are de ce să fie jelit.

„El zace-n lut,
nici cîntat şi nici lăut“.
„Lutul de nu-l va primi,
Fiarele l-or ospeţi!“

Eroul acesta al lui Ion Brad aminteşte de cei despre care Maxim Gorki spunea cîndva:

„Nici o poveste, nici un cîntec
N-o s-amintească despre voi“.

Deosebit de realizat mi se pare şi „In faţa unei vitrine“. Sînt aci unele neglijenţe de vers pe care autorul ar fi trebuit să le înlăture. Dar ideea, şi simţămîntul cu care ni le comunică autorul, mi se par deosebit de preţioase. Autorul îşi arată dreapta indignare în faţa unei vitrine urîte, afirmîndu-şi cu tărie dreptul ca: „Să admirăm şi-n ultima vitrină / Un colţ din marea patriei grădină“.

Pentru orice cititor al lui Ion Brad, volumul său „Cu sufletul deschis“ constituie nu numai o promisiune, ci şi începutul realizării ei.

Florin MUGUR

---

*) Ion Brad — „Cu sufletul deschis“ — versuri, E.S.P.L.A. — 1954.

De la Zlatia la DIMITROVGRAD

—Articol scris pentru „FLACĂRA"—

de Kliment ŢACEV

scriitor din R.P. Bulgaria

Poporul bulgar poartă în inima sa recunoştinţă fierbinte eroicilor ostaşi sovietici care i-au eliberat patria de sub jugul fascist. In fotografie: Monumentul Eroilor Sovietici la Rusciuc. →

În ţinutul meu natal era un cîntec popular pe care-l cîntau femeile seara, cînd se întorceau de la cîmp, cînd soarele asfinţea şi cînd pomii sleiţi de efluviile de foc ale arşiţei îşi foşneau frunzele, aruncînd umbre lungi pe drumurile prăfoase de care. Cîntecul îl începea una din femei, glasul se înălţa, vibra de parcă s-ar fi luptat cu liniştea şi, cînd mi se părea că se va frînge, că nu va putea înfrunta necuprinsul, din cîmp se făceau auzite sute de glasuri femeieşti ce se împreunau într-unul singur. Şi se revărsa deasupra întinderii tăcute, ca un plînset, ca o chemare, ca un protest, cîntecul pe care poporul nostru îl cînta de veacuri:

Mama-i zice soarelui:
Soare, soare, măiculiţă,
Haide, soare, asfinţeşte
Ca să nu te mai blesteme
Toţi argaţii de pe ţarini...

Nu o dată am ascultat cîntecul acesta, nu o dată, copil fiind, m-am oprit la marginea drumului, aşteptînd să aud în care parte a cîmpiei va porni cîntecul. Fără el nu se putea să treacă ziua, el făcea parte din viaţa noastră, se identificase cu existenţa noastră şi ştiam că, dacă nu o altă femeie, mama, uite, în clipa asta, o să-şi tragă basmaua înapoi şi îndreptîndu-şi cu mînerul secerii pletele se va afunda în lanul mlădios şi va începe prima.

Aşa era viaţa noastră, existenţa noastră — primăvara, revărsarea gîrlei care inunda căsuţele din vale, perceptorul care venea la începutul verii să înscrie căldările şi cele două velinţe, cîntecul din vară, rugăciunile de seară ale bunicii dinaintea icoanei pentru belşug şi viaţă mai bună. Doar rareori îl vedeam pe tata rîzînd. El fuma neîncetat, iar seara, cînd se culca, scuipa amărăciunea din gură şi înjura pe cineva, dar pe cine — noi copiii nu puteam pricepe...

Nu ştiu de ce mi-am amintit acest cîntec acum. Înainte-mi sînt şi acum crescutele lanuri din Zlatia. Vîntul leagănă holdele grele, freamătă printre spicele coapte şi peste cîmpie e aceeaşi tăcere pe care o ştiu atît de bine din anii copilăriei. Parcă nimic nu s-ar fi schimbat din ceea ce cunosc de mult. Numai că drumul cu mărăcini ţepoşi pe care trecea cele două vaci la amiază nu mai e; nu mai sînt nici argaţii, nici cîntecul. S-a dus o dată cu urgia apei, cu perceptorul, cu rugăciunile bunicii, cu oftatul greu al tatii. Nu cerului îi cerem azi recolta îmbelşugată, nu cu rugăciuni umile am cucerit noi dreptul de a vieţui ca oamenii. Pe moviliţa din mijlocul cîmpiei, sub stejarul secular, e o piramidă mică şi albă cu o stea roşie în vîrf. Aici sînt înmormîntaţi cei trei partizani din satul nostru. Înaintea monumentului a pus careva, aseară, flori. Ca să nu se

Димитровец 6
ЖВ 4.9
N42101 1953

Sărbătoare la uzina de unelte agricole din Rusciuc: colectivul uzinei a dat ţării prima combină de fabricaţie bulgară.

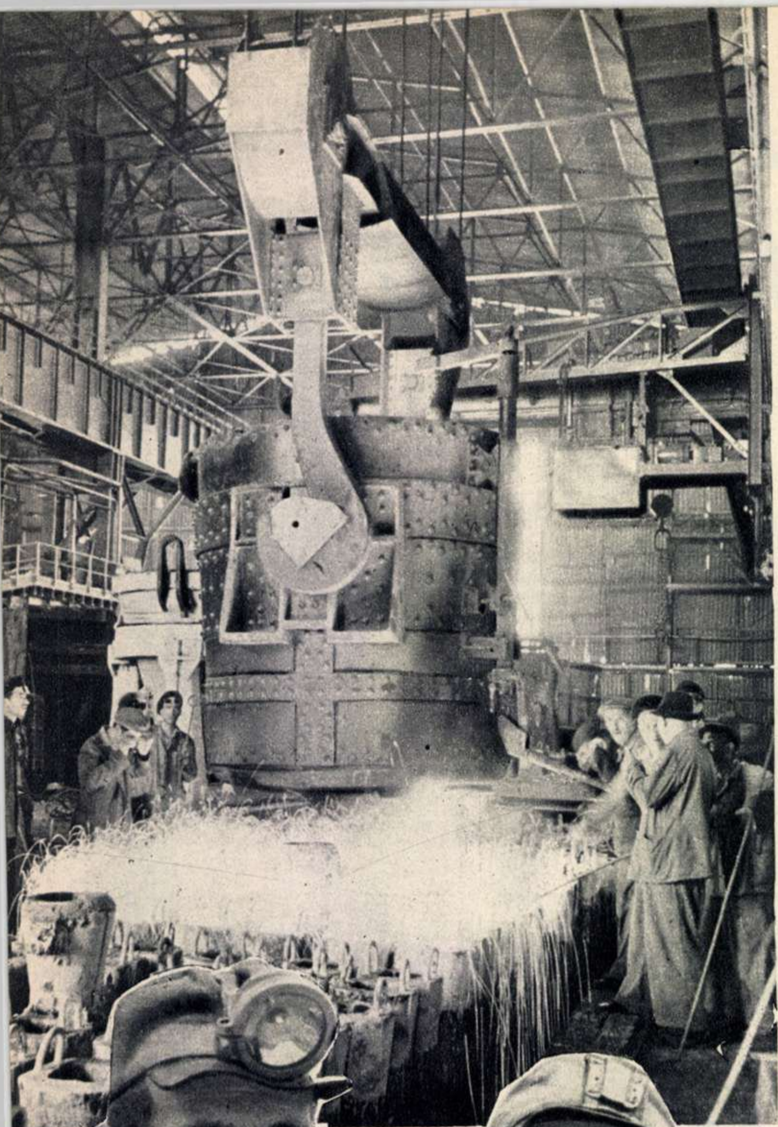

ofilească, le-a așezat într-o strachină cu apă. Mîine totuși ele se vor ofili poate, dar nu-i nimic — un altul va trece și va pune flori proaspete...

La poalele moviliței s-a adunat o mulțime de oameni. Mîine începe secerișul. El trebuie făcut în trei zile și de asta oamenii s-au strîns de cu seară aici. Să afle cine ce va face, să priceapă bine sarcinile ce li se pun în aceste zile hotărîtoare, să se bucure din nou de munca lor, de grînele bogate. Pe drum s-a oprit o combină nouă. Din tractorul încins se răspîndește miros de motorină. Și, cine știe de ce, oamenii în loc să privească spre lanuri, privesc combina. Ei nu văd pentru întîia oară o combină — de cinci ani doar seceră cu mașina. Dar această combină e a noastră, o combină bulgărească. Și în sufletul fiecăruia e bucurie, dar și oarecare teamă: va fi oare spornic secerișul cu ea așa cum e cu cele sovietice? Nu se va poticni oare atunci cînd va pătrunde în adîncul holdei, după primul înconjur al tarlalei? Unii nu vor încă să creadă că e o mașină fabricată la noi. Avem noi muncitori care se pot încumeta la o asemenea treabă grea? Pînă mai ieri aduceam pînă și plugurile din străinătate, azi — uite facem combine!

Din mulțime se desprind cîțiva bărbați. Pe umeri le lucesc, în bătaia soarelui, coasele ascuțite. Ei vor tăia cărări în lan, prin care să treacă a doua zi combina. Primul se afundă pînă la brîu, se apleacă și batista albă cu care e legat la cap ca să nu-l ardă soarele, se pierde în ogorul auriu. Și în același timp izbucnește, larg, puternic, cîntecul. Vîntul îl ia și-l duce de-a lungul și de-a latul cîmpiei:

Ei, cîmpie-ntinsă, tu cîmpie verde!
Ei, Balcan natal, Balcanul nostru!...

Cîndva blestemam soarele să nu mai lumineze. Cîndva ne căinam viața. Cîndva nevoile și suferințele se țineau scai de noi. Altele sînt astăzi cîntecele noastre, alte gînduri, alte lucruri ne frămîntă, ne îndeamnă să trăim, să luptăm pentru viață, să fim oameni fericiți. Pălmașii de odinioară, care-și încovoiau spinările pe ogoarele străine, sînt astăzi stăpînii vieții. Ciobanii și porcarii, disprețuiți altădată, sînt distinși de guvernul de astăzi cu cele mai înalte ordine — Eroi ai Muncii, laureați ai Premiului Dimitrov. Păstorul Petre Cernișanov, analfabet pînă mai ieri, face referate și din experiența lui învață oameni ai științei — docenți, profesori, academicieni. Necunoscuta fată de la țară Donka Panaiotova a uimit întreaga țară cu rezultatele înalte dobîndite de brigada ei. În Marea Adunare Națională, alături de conducătorii statului și ai partidului, stau muncitori din fabrici, colectiviști din Zlatia, din Cîmpia Dunării, din Dobrogea, din Tracia, învățătoarea din Rodope. Ei, toți laolaltă, deschid drumul viitorului vieții noastre.

Cu fiecare zi ce trece, se schimbă înfățișarea patriei mele. Noi drumuri de cale ferată parcurg țara și, acolo unde pînă mai ieri nu călcase picior de om, șuieratul locomotivei a trezit liniștea de veacuri. Cerul se oglindește în apele strălucitoare ale uriașelor baraje. Neastîmpărata Roșița, care an de an provoca imense pagube economiei naționale, e zăgăzuită astăzi de puternicul perete de beton al barajului „Al. Stamboliiski"; cumințită, ea-și trimite apele în cîmpia întinsă, ca să ude miile și miile de hectare ale grădinilor de zarzavaturi. Curînd se va termina construirea giganticelor baraje „Stalin" și „Dimitrov". Împreună cu cele patru baraje mai mici ele vor furniza energia electrică necesară tinerei noastre industrii și vor asigura apă pămînturilor fertile.

Acolo unde odinioară se încrucișau vînturile și prin pustietățile în care-și săpau vizuinile bursucii și se prăjeau la soare șerpii, se înalță spre cer furnalele noului

Ajutorul sovietic a contribuit din plin la construirea industriei bulgare. Iată în fotografie pe specialistul sovietic Vasili Pisseriev, asistînd la topirea primei șarje de oțel bulgar.

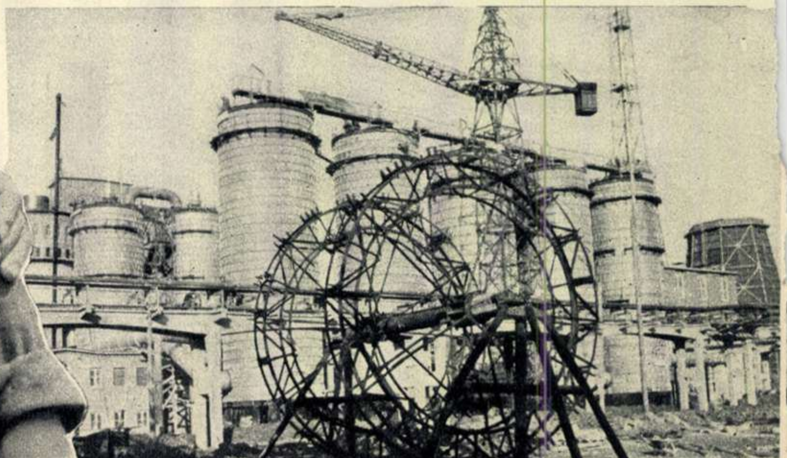

O mîndrie a industriei chimice bulgare: uzina de îngrășăminte chimice din Dimitrovgrad, construită în anii de după eliberare. ↑

Cresc cadre noi pretutindeni. Minerul fruntaș Milan Petrov a fost cel mai bun învățător și maistru în calificarea fiicei sale Prassila, în vîrstă de 18 ani, care, după ce a terminat școala rezervelor de muncă, a trecut să lucreze ca mecanic de mină.

← •

Dimitrovgrad

de Elisabeta BAGREANA
(R. P. Bulgaria)

Ce vesel cîntă azi Marița noastră
pe-ntinsele-i cîmpii mărșăluind!
Seninul cer, ca o batistă-albastră
îi flutură ca de pe-un țărm, zîmbind.

Pe unde goale-au fost și-ntunecate
aceste maluri, secole la rînd,
lumini clipesc din mii de pleoape-n
noapte,
mașini s-aud în noapte zgomotînd.

Din zori și pînă-n zori se construiește,
nu contenesc mistriile nicicînd.
Cresc fabricile noi urieșește
și trenuri trec pe-acolo săgetînd.

Te uită dar: cartiere însorite,
uzinele cu coșuri statuare.
Și apelor sălbatice menite,
zăbale mari de piatră — stăvilare.

Vei ști: acolo luminos se-nalță
orașul nou, vestit — Dimitrovgrad.
Sînt oamenii ce astăzi îi dau viață
plămadă nouă dintr-un nou aluat.

Vor trece ani și-orașu-n timp purta-va
a anilor aceștia mărturii.
Un monument va fi durat spre slava
lui Dimitrov și-ai patriei bravi fii.

In romînește de **I. ȘERBU**

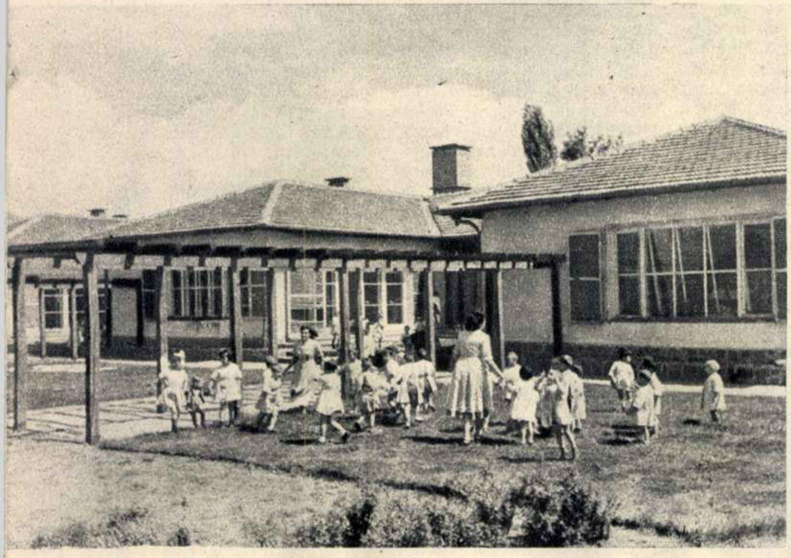

Zburdați în voie, copii ai Bulgariei noi! Puterea populară vă ocrotește la fiecare pas și vă asigură viitorul luminos. In fotografie: la grădinița de copii „Roza Dimitrova" din Sofia.

oraș Dimitrovgrad. Pe bandă rulantă vin de-a dreptul în vagoane sacii, calzi încă, de ciment. Semaforul lasă lumină verde și trenurile pornesc unul după altul prin întreaga țară să ducă materialul de construcție. Uzina de tuburi face conductele pentru noile cartiere, pentru noile orașe, pentru noile clădiri în care vor locui stăpînii țării — muncitorii de la orașe și de la sate. Minerii din bazinul Mariței raportează în fiece seară despre depășirile de plan. Ei și-au însușit experiența vestiților mineri sovietici și zilnic primesc vagoane cu bîrne pentru armarea noilor galerii. Turbinele termocentralei „Vîlko Cervenkov" trepidează ușor. Uzina de îngrășăminte chimice nu-și contenește lucrul nici o clipă. Cooperativele agricole de muncă așteaptă producția ei, binefăcătoare cristale mici pe care țăranii le vor îngropa cu grijă în pămînt, ca să facă să crească cît mai mare grîul, să dea boabe mari, floarea-soarelui să-și plece pălăriile pînă la pămînt, porumbul să umple știuleții, să strălucească în soare pepenii verzi.

Pretutindeni vezi clocotul muncii, se ridică noi șantiere ale construcției socialiste. În masivul Rodopilor a răsărit un oraș nou. Uimit de cutezanța noilor oameni, muntele a cedat, lăsînd să i se smulgă din străfunduri bogății neasemuite. Din furnalele înalte ale uzinei metalurgice a țîșnit prima șarjă de oțel bulgăresc. În imensele fabrici textile se învîrtesc mii de fuse, aprig trepidează războaiele. Pentru că fruntașii, constructorii socialismului, au nevoie de haine noi, de țesături frumoase, trainice și ieftine, care să le bucure ochiul cu culorile lor plăcute. În fabricile de mașini agricole raționalizatorii și constructorii noștri făuresc mașini agricole care pot concura cu cele importate și chiar să fie mai bune. Curînd va fi pusă în funcțiune noua fabrică de sodă „Karl Marx". Și încă multe și multe alte întreprinderi mai mari sau mai mici încep a fi construite, făcînd patria noastră tot mai puternică, asigurînd independența țării noastre, viața fericită și îmbelșugată a poporului.

Unul după altul apar noile cartiere din orașele noastre. Cele mai bune locuințe, cele mai confortabile apartamente sînt date spre folosință oamenilor muncii. Arhitecți și ingineri desenează planurile, pictori înfrumusețează interioarele. Noi parcuri verzi îmbie la odihnă și recreație pe oamenii muncii. Se înfrumusețează capitala noastră — inima patriei noastre noi. În locul caselor vechi împrăștiate alandala și fără nici un fel de stil — altădată folosite pentru exploatare de către burghezia care smulgea cu mîinile ei rapace ultimul bănuț al muncitorului — se înalță astăzi noul centru socialist. Clădirile cu multe etaje ale Sfatului Popular, Casa Partidului, terminată, și alte construcții conturează noua piață. Curînd schelele vor fi date la o parte și în fața ochilor plini de admirație ai oamenilor, pe fondul profilului albastru al muntelui, orașul va străluci în noua și neasemuita lui frumusețe.

Cresc șantierele în țara noastră, se înmulțesc și, o dată cu ele, cresc și oamenii. Pot fi pomenite aci sute de nume de muncitori care de mult lucrează în contul celui de-al patrulea și al cincilea cincinal. La chemarea partidului și a guvernului pentru sporirea producției au răspuns întreprinderi întregi. Și dacă odinioară a fi erou însemna să fii gata să-ți dai viața, luptînd pentru libertatea patriei, în vremurile pașnice de astăzi a fi erou înseamnează a avea o mare voință, dîrzenie în muncă și în lupta pentru socialism. Cine nu cunoaște la noi numele minerului Tudor Stoicikov care, cu riscul vieții lui, a înfruntat stîncile ce se prăbușeau în tunelul „Coznița", spre a asigura trecerea primului tren în valea sub-balcanică? De aceeași prețuire se bucură zidarul Fedro Stoimenov, electricianul Alexandăr Mitrev, țesătoarea Liliana Dimitrova, minerul Alexi Stoilkov, mecanicul de locomotivă Penio Ghencev. Învățînd din experiența renumiților fruntași și stahanoviști sovietici, ei predau la rîndul lor experiența lor tovarășilor lor care își depășesc repede normele de pînă atunci.

Cîndva răsunau pe la noi cîntecele sfîșietoare care exprimau viața grea și fără de bucurie a poporului. Altele sînt cîntecele de astăzi, alta este viața noastră. Și în inima recunoscătoare a poporului trăiește și va trăi de-a lungul veacurilor dragostea fierbinte pentru marele popor rus, de două ori eliberator al țării noastre, pentru neînvinsul partid al lui Lenin și Stalin, care ne-a arătat drumul spre victorie, pentru minunații oameni ai Uniunii Sovietice, care ne ajută și ne îndrumează în munca noastră de fiecare zi din fabrici și de pe ogoare. Nu există putere pe lume care să poată profana această dragoste, așa cum nu există putere capabilă să oprească răsăritul soarelui. Și cu această dragoste, sub conducerea Partidului Comunist Bulgar, s-a născut și înflorește minunata noastră viață de astăzi.

Liber și fericit, tineretul bulgar contribuie cu toate forțele sale creatoare la construirea socialismului. In fotografie: un aspect de la parada sportivilor desfășurată anul trecut la Sofia.

In prag de stagiune

de Margareta BĂRBUȚĂ

După ce au participat cu însuflețire, prin cele mai valoroase spectacole realizate în ultima vreme, la sărbătorirea celor zece ani de la eliberarea țării noastre, colectivele teatrelor din toată țara se pregătesc acum de zor pentru a prezenta spectatorilor, în noua stagiune, noi spectacole.

Dramaturgia noastră originală a făcut progrese mari în ultimul an. Douăsprezece piese noi romînești au văzut lumina rampei numai în stagiunea trecută, bucurîndu-se de aprecierea caldă a unui numeros public. Alături de ele, vor apărea în această stagiune piese noi, care oglindesc prefacerile revoluționare din țara noastră. Astfel, alături de comedia satirică „Mielul turbat" de Aurel Baranga, „Schimbul de onoare" de Mihail Davidoglu, „Lumina de la Ulmi" de Horia Lovinescu, „Furtună în munți" de Nicolae Tăutu, „Vara furtunoasă" de Val. Luca, vor fi puse în scenă piesele noi: „Drumul soarelui" de Virgil Stoenescu, „Trestiile de aur" de Mioara Cremene, „Maria Varlaam" („Îndrăgostiții") de Maria Banuș, „Arcul de triumf" de A. Baranga și alte piese la a căror definitivare lucrează încă autorii.

*

Oamenii muncii din țara noastră nutresc o adîncă dragoste și recunoștință marilor noștri prieteni, oamenii sovietici, eliberatorii noștri. Piesele sovietice, care oglindesc realizările constructorilor comunismului, arătînd drumul spre viitor, constituie totdeauna un prilej de desfătare și de bogate învățăminte pentru spectatorii din patria noastră. În stagiunea viitoare, repertoriul teatrelor noastre va fi îmbogățit cu noi piese sovietice, printre care: „Ani de pribegie" de A. Arbuzov, „O funcție agitată" de A. Kojemiakin, „În 60 de ore" de A. Agranenko, „Un însoțitor periculos" de Salînski, „Libelula" de M. Baratașvili, precum și de piese scrise mai de mult, care au intrat în repertoriul permanent al teatrelor din Uniunea Sovietică, ca, de pildă, „Tania" de A. Arbuzov.

Titlurile unora dintre cele mai valoroase opere ale dramaturgiei noastre clasice și universale vor apărea, de asemenea, pe afișele multora din teatrele noastre. Piesele istorice ale lui Delavrancea, „Viforul" și „Apus de soare", precum și „Răzvan și Vidra" a lui Hașdeu, vor vedea din nou lumina rampei, într-o justă interpretare realistă, reînviind momente dramatice din trecutul patriei noastre. Spectatorii se vor întîlni de asemenea cu figuri celebre ale dramaturgiei universale, ca: regele Lear din tragedia lui Shakespeare, unchiul Vania din piesa lui Cehov, Cyrano de Bergerac al lui Edmond Rostand, cu eroii dramelor romantice ale lui Schiller, alături de cei ai comediilor lui Mólière, Ostrovski sau Goldoni.

Din dramaturgia țărilor democrat-populare teatrele noastre vor monta cîteva piese, care oglindesc prefacerile revoluționare prin care trece viața în aceste țări prietene, constructoare ale socialismului asemenea țării noastre. Comedia muzicală maghiară „Vițelușul bălțat" de Matyas Csizmark, comedia cehoslovacă „Om în loc" de V. Jelinek, minunata piesă a lui Go Mo Jo „Ciu-iuan" care oglindește lupta pentru libertate dusă de poporul chinez — iată numai cîteva dintre piesele prin care spectatorii noștri vor putea cunoaște realizări ale dramaturgiei din republicile populare surori.

Nici scriitorii progresiști din țările capitaliste n-au fost uitați. Alături de piese jucate în anul trecut, ca „30 de arginți" de Howard Fast și „Curentul subteran" de Albert Maltz și André Charpak, se va juca noua piesă a scriitorului francez Georges Soria, „Frica".

Acestea sînt titlurile principale ale repertoriului stagiunii viitoare.

Mai apar însă pe ici, pe colo, și rămășițe ale atitudinii de neîncredere față de dramaturgia originală. Unii actori preferă să îmbrace costumul strălucitor al unui personaj din sec. al XVII-lea în locul hainelor de lucru ale unui constructor al socialismului. Această atitudine este cauzată uneori și de slăbiciunile încă existente în dramaturgia noastră actuală, care nu a făcut totul pentru a nu rămîne în urma vieții, mai ales în ceea ce privește zugrăvirea imaginii omului înaintat, eroul pozitiv.

Piesele înscrise în repertoriul stagiunii viitoare vor trebui ca, prin efortul comun al dramaturgilor și al teatrelor, să aducă noi soluții pentru rezolvarea problemei eroului pozitiv. În „Drumul soarelui", în „Trestiile de aur", în „Îndrăgostiții", progresele în rezolvarea acestei probleme sînt evidente. Petre Voitan, pescarul care ajunge „fruntea" pe șantier, datorită muncii lui, și care simte că brațul lui și cu șantierul „fac una"; tînărul Alexe Voitan și prietenul său Tudor Gorun — entuziaști constructori crescuți de partid cu fața spre zorile vieții noi — sînt personaje principale din „Drumul soarelui" de Virgil Stoenescu. Comunistul Simion și pionierul Tomca, — cel ce pornește să înfrunte primejdiile luptei cu chiaburul pentru a-și salva satul și a-și apăra cravata roșie, — apar în piesa „Trestiile de aur" de Mioara Crémene. Activista Maria Varlaam din piesa Mariei Banuș duce o luptă intransigentă împotriva dușmanului, și chiar împotriva omului pe care-l iubește, în clipa în care îl vede lunecînd spre pozițiile dușmane. Iată cîteva figuri de eroi pozitivi pe care dramaturgia noastră nu i-a cunoscut pînă acum.

Repertoriul apropiatei stagiuni este bogat. Depinde de munca colectivelor teatrelor noastre ca bogăția de idei și măiestria artistică a pieselor să fie pe deplin valorificate pe scenă. Atunci, începutul stagiunii, pe care afișele teatrelor îl anunță pentru data de 18 septembrie, va însemna într-adevăr începutul unei noi serii de succese ale teatrului romînesc, succese pe care spectatorii le așteaptă cu nerăbdare și dragoste.

„In cinstea Congresului partidului, colectivul teatrului nostru pregătește intens premiera piesei „Arcul de triumf" de Aurel Baranga. Ne străduim să realizăm piesa în așa fel încît ea să fie la înălțimea momentului și faptelor vitejești pe care le zugrăvește". Astfel ne-a vorbit marea noastră artistă, Lucia Sturdza-Bulandra, artistă a poporului din R.P.R. și laureată a Premiului de Stat, în pauza unei repetiții pentru piesa „Arcul de triumf".

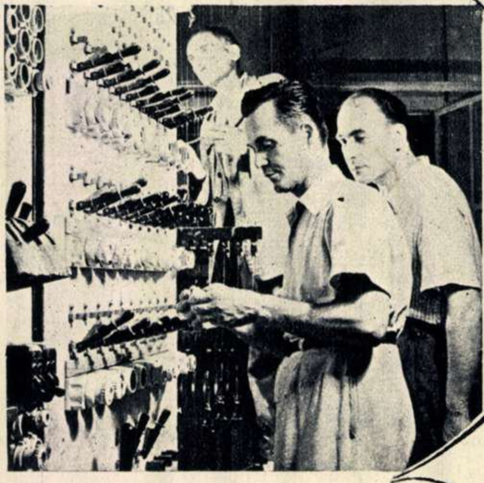

Despre munca ce se desfășoară acum, în prag de stagiune, la Teatrul Tineretului, ne-a vorbit tovarășul Constantin Sincu, directorul și regizorul artistic al teatrului, laureat al Premiului de Stat: „Teatrul nostru pregătește spectatorilor nu numai un repertoriu bogat, dar și o sală reînnoită și înfrumusețată. In timp ce pe scenă se desfășoară cu înfrigurare repetițiile — zidarii, tapițerii, electricienii muncesc de zor (fotografia din dreapta) la lucrările de reparații pentru care statul nostru a alocat zeci de mii de lei. Acum sîntem în plină repetiție a piesei „Drumul soarelui" de Virgil Stoenescu, în a cărei distribuție vor intra mulți dintre actorii noștri binecunoscuți. „Drumul soarelui" nu este singura noastră premieră din viitoarea stagiune. Vom mai prezenta de asemenea, în premieră, piesele sovietice „Libelula" de M. Baratașvili și „Ani de pribegie" de A. Arbuzov, „Viforul" lui Delavrancea, „Hoții" de Schiller și „David Coperfield" a lui Ch. Dickens. Pentru toate aceste premiere, colectivul nostru muncește intens și cu însuflețire".

In fotografie: un aspect din timpul repetiției piesei „Ferma Daangard" de Martin Andersen Nexö, care va fi prezentată în cursul lunii octombrie la Teatrul Național „I. L. Caragiale", sala Studio. Despre această piesă ne-a vorbit cîteva cuvinte regizorul Moni Ghelerter, artist emerit al R.P.R., laureat al Premiului de Stat: „Prima piesă, de a cărei prezentare mă îngrijesc pentru stagiunea care se deschide și ale cărei repetiții se desfășoară febril, este unica lucrare dramatică a celebrului scriitor progresist danez, mort de curînd, Martin Andersen Nexö. „Ferma Daangard" este o dramă puternică, în care personaje tipice înfățișează conflictul dintre moșierimea care se prăbușește și țărănimea care se deșteaptă. Ea prilejuiește marii noastre actrițe Aura Buzescu o foarte interesantă creație și oferă unui grup de actori talentați din diferite generații, roluri bogate în posibilități de realizare artistică. Schițele de decor aparțin lui Alexandru Brătășanu, a cărui colaborare rodnică ne-a fost întotdeauna prețioasă"

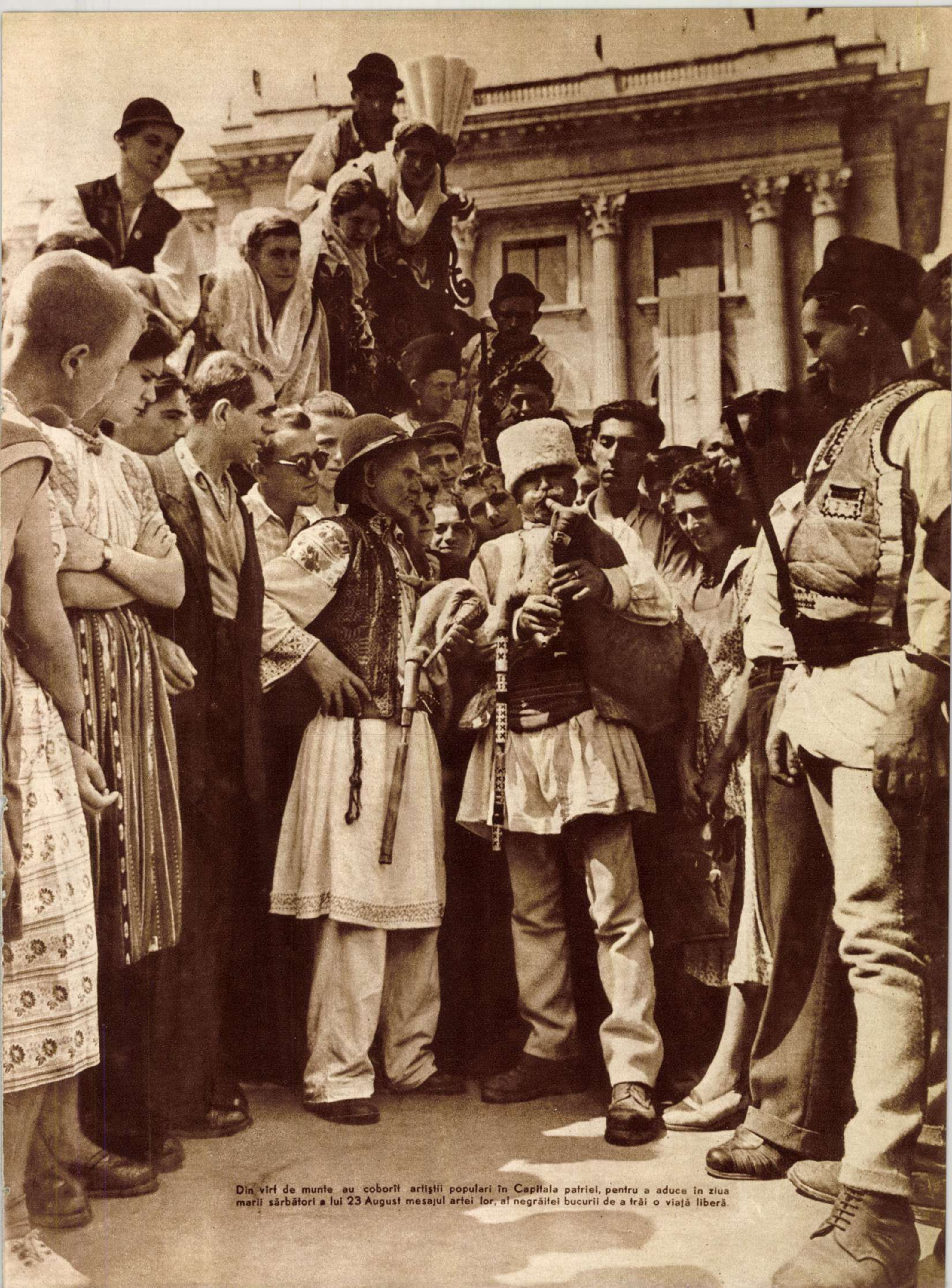

Din vîrf de munte au coborît artiştii populari în Capitala patriei, pentru a aduce în ziua marii sărbători a lui 23 August mesajul artei lor, al negrăitei bucurii de a trăi o viaţă liberă.

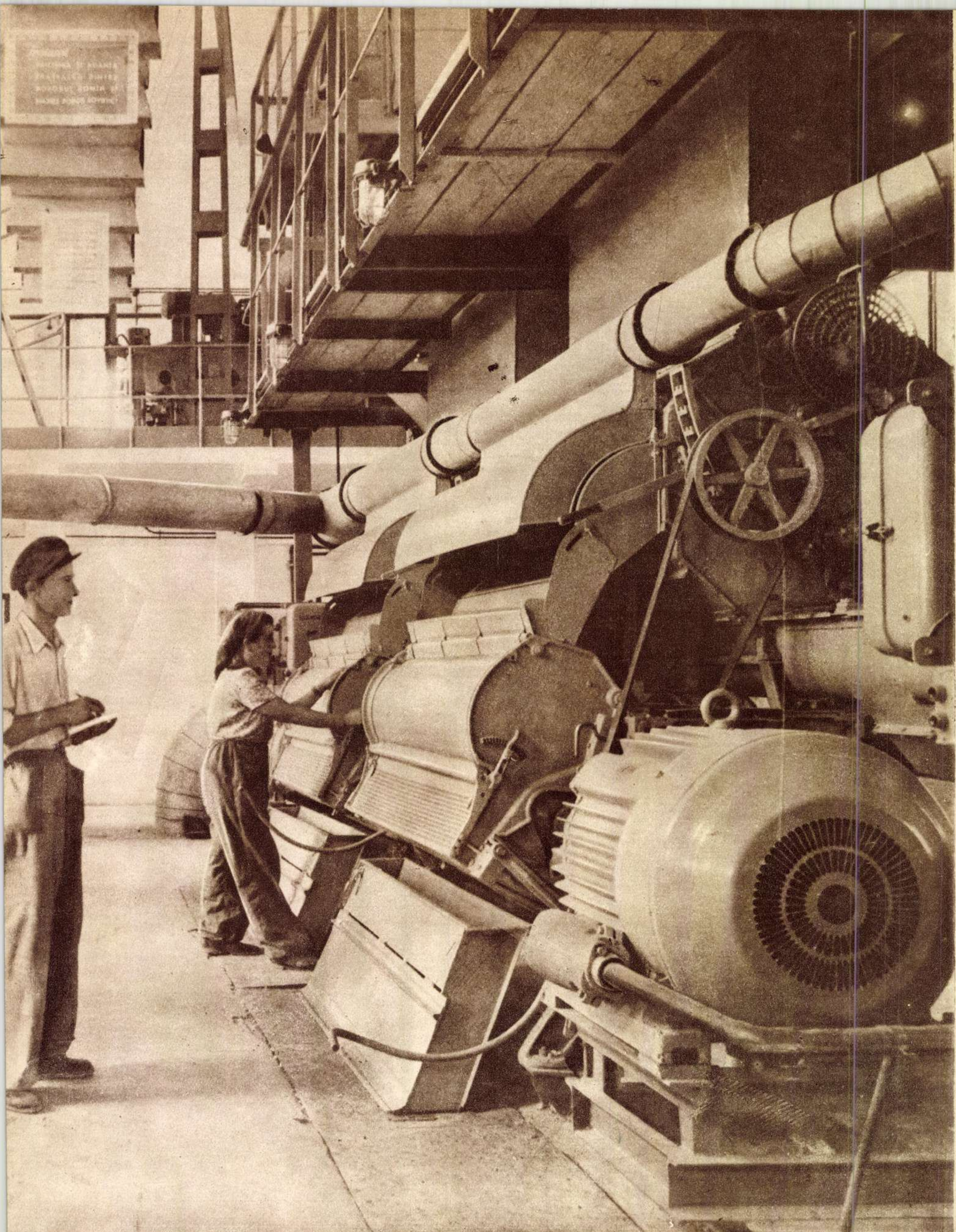

Cît mai mult bumbac pentru poporul muncitor! In fotografie: una din secţiile noii fabrici de egrenat bumbac de la Ciulniţa. Muncitorii Dumitru Mitu şi Aurora Roman au învăţat în U.R.S.S. să mînuiască utilajul sovietic cu care e înzestrată fabrica – în întregime mecanizată.

Modul lor de viață...

O PERSONALITATE PUR AMERICANĂ

Ziarul american de limbă franceză „Le Figaro", care apare la Paris, își informează plin de extaz cititorii despre vizita unei noi personalități yankee în capitala Franței. Noul oaspete lasă în umbră pe toți solii Americii de pînă acum, inclusiv pe senatorul Willey și generalul german Speidel. Este vorba de Fred Muggs „una dintre cele mai mari vedete ale televiziunii americane". Vizita sa decurge în așa fel încît capătă semnificația unei solii a culturii americane: vedeta fericește pe proprietarii francezi ai aparatelor de radio cu numai cîteva reprezentații, rămîne oaspete la Paris numai cîteva zile, dă numai cîteva interviuri laconice și pline de subînțelesuri etc., etc.

Societatea americană de radio „National Broadcasting Corporation" îl trimite pe Muggs în lume cu mari sacrificii. „25 de milioane de americani — se spune în prospectul care însoțește această a opta minune a planetei în călătoria sa — nu-și pot lua micul dejun înainte de a se pune la curent din ziare cu activitatea sa din ziua precedentă". Afirmația e demnă de crezare. „Muggs — continuă prospectul — primește în mijlociu de la admiratorii săi 800 de scrisori pe săptămînă". Cifra aceasta este însă dezolant de măruntă, dacă ne gîndim că numai în cercurile politice reacționare și în presa americană a trusturilor există un număr de opı ori mai mare de oameni care gîndesc și se exprimă ca Muggs și care prin afinitățile naturale ar trebui să-i trimită mesaje zilnice de simpatie. „22 de firme — sîntem informați în continuare — nu se ocupă decît de fabricarea de jucării, obiecte de ceramică, obiecte de menaj cu chipul său". Cititorul nostru nu poate să nu încerce aici un sentiment de îngrijorare. Cum poate constata cumpărătorul american mijlociu că achiziționează, să zicem, o tigaie (obiect de menaj) cu chipul veritabil al lui Muggs și nu o contrafacere cu chipul senatorului McCarthy? Doar asemănarea e izbitoare.

Însfîrșit, ziarul „Le Figaro" dă și cîteva date biografice despre Fred Muggs: „... e un cimpanzeu în vîrstă de 2 ani și 4 luni (încă tînăr, are timp să facă o carieră strălucită în S.U.A.-N.R.) și posedă o inteligență pe care mulți dintre noi ar putea s-o invidieze". Fără îndoială. De altfel invidia redactorilor ziarului se simte chiar în articol. Deși nu l-am văzut și nu l-am auzit pe Muggs noi am putea afirma și mai mult decît atît: că are și simț politic. Putem fi încredințați, de exemplu, că, chestionat asupra situației politice internaționale, ar răspunde că Republica Populară Chineză nu trebuie admisă în O.N.U...

Valentin SILVESTRU

APĂRĂTOR PENTRU CREȘTETE

Se știe că gangsterii constituie un flagel social, o amenințare permanentă în S.U.A. Cînd în exercitarea meseriei lor nu au posibilitatea să folosească mitraliera, gangsterii mai mărunți se mulțumesc și cu ciocanul sau cu orice corp contondent, care poate sparge țidva unui cetățean pașnic.

Un fabricant american a avut ideea unui strălucit business: o pălărie confecționată dintr-un material plastic, care rezistă la orice lovitură.

Este acum rîndul gangsterilor să ceară fabricanților crearea unui nou tip de ciocane sau casse-tête-uri (spărgătoare de capete) care să învingă pălăriile cu pricina...

M. ROIBAN

SCHIMBĂRI DE CAPETE

Costumele de plajă din piele de leopard, nylon, gumă arabică congelată și rogojină fină, demodîndu-se, întreprinderile producătoare americane s-au gîndit la lansarea unui nou model cu adevărat senzațional. Noul costum se numește „Ku-Klux-Klan". După cum se știe, Ku-Klux-Klanul, organizație fascistă teroristă din Statele Unite, acoperă cu niște glugi albe figurile membrilor porniți, sub oblăduirea poliției, la vînătoare de oameni cinstiți. Din fotografia alăturată se poate remarca bine că inovația în materie de costum de plajă se referă doar la adăugarea unui capișon costumului obișnuit. Principiul organizației cu pricina e deci respectat. Dacă, de pildă, senatorul Knowland — să zicem — își îmbracă o seară pe săptămînă gluga Klu-Klux-Klanului, pentru înspăimîntătoare aventuri, nocturne, în persoana lui nu se schimbă nimic. Doar capul îi este cu desăvîrșire ascuns, ca un lucru deosebit de rușinos. Dacă grațioasele persoane din fotografia alăturată îmbracă gluga Klanului la plajă, aceasta nu le schimbă nimic din personalitate, ci le ascunde doar capul.

Noua modă, inițiată de Ku-Klux-Klan în cadrul operei de fascizare a vieții în S.U.A., va ușura „operațiunile" de linșaj, răpiri, agresiuni etc. efectuate de membrii Klanului. Stingheriți cumva de vreun polițist naiv sau prea zelos, în vreuna din acțiunile lor sîngeroase, membrii Klanului pot motiva că se duc sau vin de la plajă. Pentru un polițist american care se respectă, acesta e un motiv cît se poate de plauzibil.

V.S.

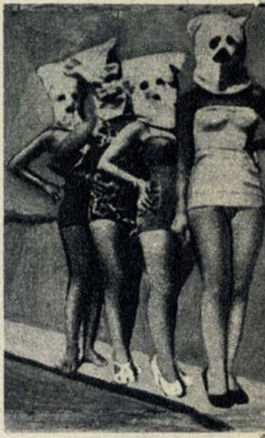

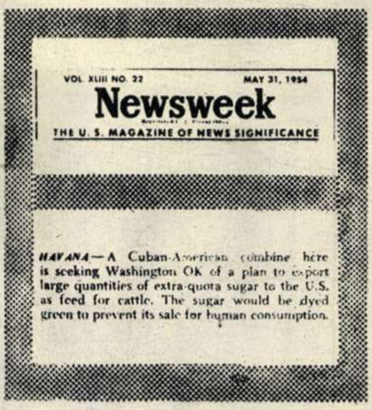

VOL. XLIII NO. 22 MAY 31, 1954

Newsweek

THE U. S. MAGAZINE OF NEWS SIGNIFICANCE

HAVANA—A Cuban-American combine here is seeking Washington OK of a plan to export large quantities of extra-quota sugar to the U.S. as feed for cattle. The sugar would be dyed green to prevent its sale for human consumption.

ÎN ȚARA „LIBERTĂȚII"

O telegramă din Havana (S. U. A.) anunță cu cinism și în termeni comerciali următoarele: „Cartelul cubano-american caută să obțină consimțămîntul Washington-ului pentru planul de export în S.U.A. al unor mari surplusuri de zahăr, ca nutret pentru vite. Acest zahăr va fi colorat în verde, pentr a se împiedica vînzarea și consumarea lui de către oameni". Știrea a apărut în publicația „Newsweek".

Desigur, pe linia înaltei sale umanități, guvernu american va permite colorarea în alb a ierbii și dreptu șomerilor din S.U.A. de a o paște. Ca să nu se ma spună că pentru unii (vite la îngrășat, cai de curse cîini de lux etc.) este mumă, iar pentru alții (muncitori, văduve și orfani de război, șomeri etc.) ciumă

M. A

UN BUSINESS RENTABIL: CONFECȚIUNI PENTRU SING-SING

Revista americană „Charme" publică reclama fotografică a noului produs al firmei de lenjerie „Thoresen-s": „Pijamaua de închisoare — darul îndrăzneț pentru oamenii căsătoriți". Ca să nu se creadă cumva că e vorba de o înșelătorie — lucrul e doar foarte frecvent în lumea comercială yankee — anunțul de sub fotografie se jură că ceea ce se vede „sînt dungi adevărate de închisoare", iar numerele sînt și ele numere adevărate (care probabil că stau deocamdată vacante în registrele închisorii Sing-Sing).

Dintr-un spirit de prevedere și adîncă simpatie pentru clienți, firma recomandă clientelei a achiziționa cît mai repede asemenea pijamale, acum „cînd stocul este încă complet" și se găsesc pijamale de „toate mărimile". Firma înțelege bine că e foarte posibil, dată fiind situația foarte precară a libertății personale în S.U.A., ca stocul acestor pijamale cu „croiala modernă, bogată, largă și adîncă" să se epuizeze rapid.

În toate țările, la toate popoarele, există obiceiul ca tinerilor căsătoriți să li se ofere în dar flori, obiecte casnice, podoabe, tot ceea ce le poate stimula încrederea că au pornit pe un drum bun, întemeind o familie. Numai în America de azi, fericita pereche se poate trezi cu un dar lugubru: pijamaua de pușcăriaș.

...Spre bucuria acționarilor firmei „Thoresen-s" și nădejdea directorilor penitenciarelor federale.

M. R.

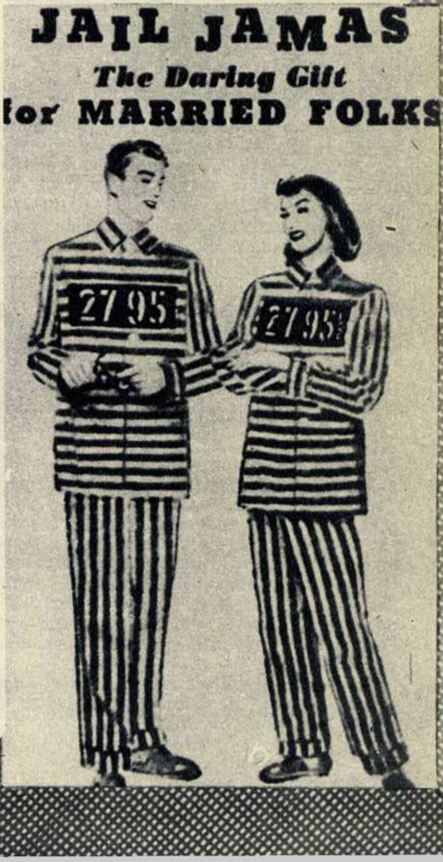

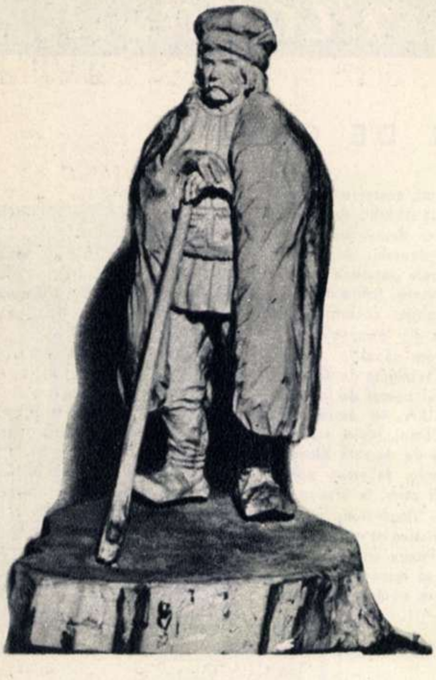

Ciobanul — sculptură în lemn de Irmgard Hatzag.

O EXPOZIŢIE DE ARTĂ POPULARĂ

Căutînd să descopere şi să promoveze talente artistice din întreprinderi, instituţii, de pe ogoare, urmărindu-le îndeaproape dezvoltarea, Casa Centrală a Creaţiei Populare a sprijinit afirmarea unor promiţătoare talente, ale căror lucrări le-am cunoscut, în parte, din Expoziţia de artă populară ce a fost inaugurată astă-vară în Casa de Cultură din Parcul „I. V. Stalin". Pe panourile sălii au putut fi întîlnite tot felul de obiecte de artă, începînd cu costume naţionale, crestături, sculpturi în lemn şi covoare, şi terminînd cu picturi şi desene realizate în cercurile de artă plastică din diferite întreprinderi.

Vizitatorii au reţinut în mod deosebit „Ciobanul" sculptat în lemn de ţăranca muncitoare Irmgard Hatzag din Sebeş-Hunedoara (fotografia de mai sus), marama din Suceava a ţesătoarei Maria Gheorghe, costumul de Sălişte al Elenei Stanciu din comuna Porumbacu-Sibiu, ori furca crestată în lemn de Bistran Ion. Un întreg perete al expoziţiei era ocupat de creaţiile cîtorva cercuri plastice din întreprinderi, printre care remarcăm lucrările oţelarului Ştefan Bertalan în vîrstă de 22 ani, ale utemistului Liviu Lăzărescu, sculpturile în lemn ale turnătorilor Filimon Moraru şi Andrei Mott, toţi activînd în cadrul cercului plastic de pe lîngă Combinatul Siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej" din Hunedoara.

Lucrări interesante au mai expus artiştii amatori de la fabrica de confecţii „Gh. Gheorghiu-Dej" şi cei de la „Griviţa Roşie" — printre care s-au evidenţiat lucrările tînărului Octavian Răducanu.

Cîteva din panourile expoziţiei au ilustrat marele progres înregistrat în valorificarea artei populare de către unităţile U. C. E. C. O. M-ului, ale Centrocoop-ului şi ale Decorativei care au dat obiecte vestimentare lucrate cu măiestrie, de o calitate superioară celor realizate pînă acum. Institutul de Cercetări Textile a prezentat şi el cîteva frumoase modele de imprimeuri ale căror desene au fost de asemenea inspirate din motive ornamentale populare.

Expoziţia din Casa de Cultură a Parcului „I. V. Stalin" a oglindit bogăţia şi varietatea artei poporului nostru.

Iată cîteva dintre „operele" premiate!...

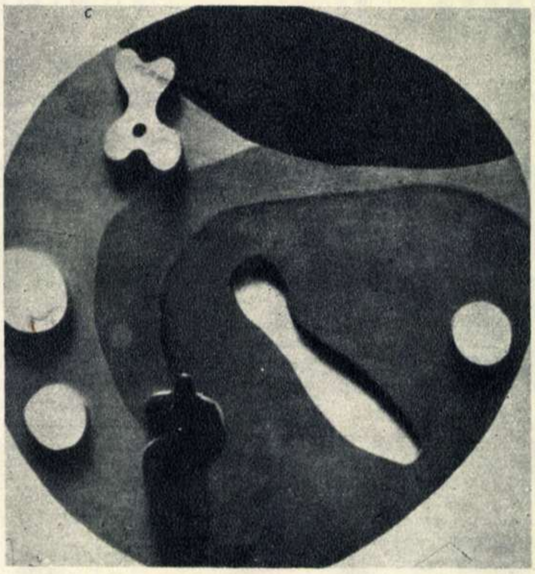

Jean ARP (Franţa): Orologiu. (1924)

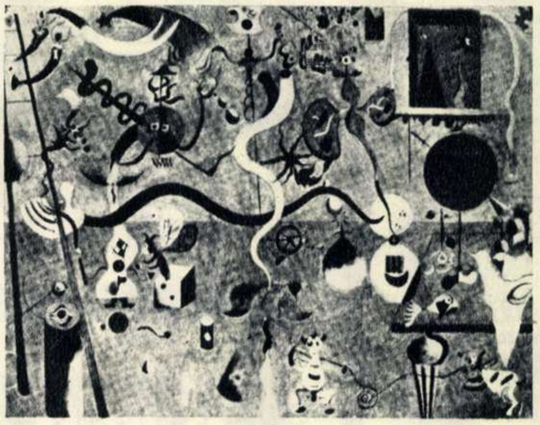

Joan MIRO (Spania): Carnavalul paiaţelor (1924-1925)

Giuseppe SANTOMASO (Italia): Cabană. (1954)

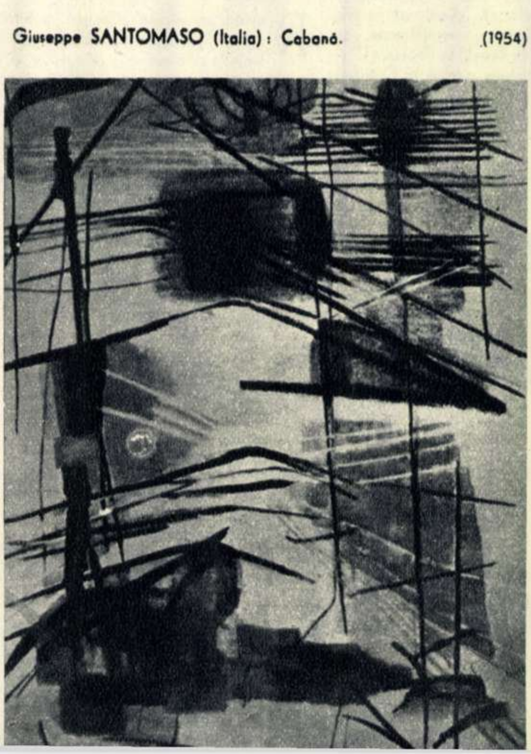

Însemnări despre

Cu 800 de ani în urmă, în Veneţia a fost găsit în faţa bazilicii din piaţa San Marco cadavrul unui nobil. Cum brutarii erau acei care se sculau pe atunci cel mai devreme, cadravul a fost descoperit de un tînăr brutar ce trecea întîmplător prin piaţă şi care, îngrozit, a început să strige, strîngînd în juru-i mulţime de oameni. Tînărul a fost acuzat de omor, judecat şi executat. După mai mulţi ani, un călugăr muribund a mărturisit, de frica iadului, că el e autorul crimei. Lucrul acesta a impresionat atît de mult opinia publică, încît s-a hotărît ca la una din ferestrele bazilicii San Marco să ardă în fiecare noapte două candele, simbol al dreptăţii şi luminii. De atunci, înainte de a-şi da sentinţele, judecătorii ieşeau de fiecare dată din palatul ducal al Veneţiei şi zăboveau cîteva clipe în faţa candelelor, pentru a-şi aminti că nu au dreptul de a săvîrşi vreo nedreptate...

Candelele mai ard şi azi în ferestrele bazilicii, dar obiceiul acesta, ca şi spiritul de dreptate, au fost de mult uitate în bătrîna urbe italiană. Şi e păcat că atunci cînd juriul internaţional a acordat premiile la expoziţia bienală de arte plastice din Veneţia, nu s-a dus în piaţa San Marco să-şi verifice conştiinţa la flăcările pîlpîinde ale candelelor. Poate că în urma unei asemenea verificări premiile bienalei nu ar mai fi fost acordate unor artişti plastici decadenţi — suprarealişti şi abstracţi — ale căror producţii incalificabile pîngăresc pur şi simplu noţiunea de „artă".

Dar, mai întîi, cîteva cuvinte despre tradiţionala bienală. Cu zeci de ani în urmă, în 1895, s-a hotărît organizarea la fiecare doi ani a unei expoziţii internaţionale de artă plastică în Veneţia, acea minunată aşezare în care s-au întrecut unele dintre cele mai admirabile talente plastice pe care le-a cunoscut omenirea. De atunci expoziţia a fost cu regularitate organizată, cu excepţia perioadei celor două războaie mondiale, inaugurîndu-se anul acesta cea de a 27-a şi cea mai mare bienală care a existat vreodată.

Bienala îşi are sediul ei permanent într-un parc uriaş — unicul loc cu vegetaţie din lacustra Veneţie — în faţa căruia se înalţă, pe o insulă, bătrîna bazilică San Giorgio, în care se află două celebre picturi ale lui Tintoretto. Pavilioanele expoziţiei (printre care şi cel al ţării noastre, datînd din 1905) expun lucrări de artă plastică timp de cîteva luni — din iunie pînă în octombrie — iar un juriu internaţional (alcătuit din reprezentanţii ţărilor participante) acordă din primele zile ale expoziţiei premii pentru cele mai valoroase creaţii plastice. Spuneam mai sus că toate premiile acestei bienale au fost acordate operelor suprarealiste şi abstracte. De altfel, încercările de a da un caracter net decadent expoziţiei au fost făcute

BIENALA de la VENEȚIA

de Jules **PERAHIM**
pictor, laureat al Premiului de Stat

cu mult înainte de a începe lucrările juriului: semnificativ în acest sens este faptul că comitetul de organizare i-a invitat să-și facă expoziții personale pe cei mai „celebri" promotori ai suprarealismului și abstracționismului: Max Ernst, Jean Arp, Joan Miro, Paul Klee, Georg de Kirico și alții. Iar la vernisajul festiv al bienalei primarul Veneției a declarat fățiș că actuala expoziție este în esența ei suprarealistă și abstractă, consfințind astfel aceste curente retrograde drept arta oficială a țărilor capitaliste.

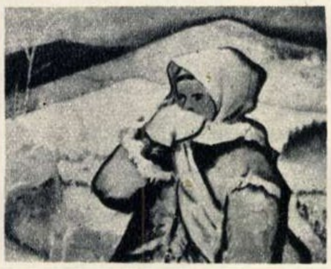

Martin **BENKA** (Cehoslovacia): Iarnă geroasă (1930).

Toate încercările lor au fost însă zadarnice. Pentru că departe de a ilustra triumful decadentismului, bienala de la Veneția a dovedit, mai evident și mai viguros ca oricînd, existența unei arte realiste cu rădăcini adînc înfipte în realitate, o artă legată de năzuințele popoarelor spre o viață mai bună.

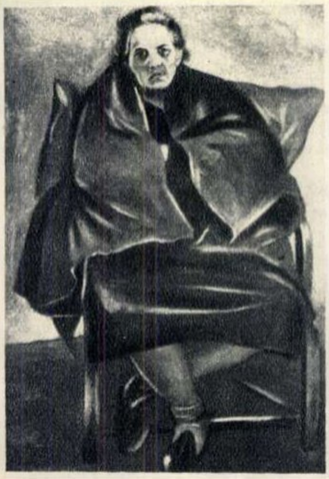

Giuseppe **ZIGAINA** (Italia): Portretul mamei mele (1954).

Pavilionul Greciei a făcut expoziție personală pictorului suprarealist Engonopulos Nikos, iar cel al Belgiei s-a străduit să ne convingă că suprarealismul e... forma națională a plasticei belgiene și că în țara lor s-a făcut artă suprarealistă încă din perioada dinaintea Renașterii (îndrăznind să expună, alături de lucrările lui Ieronimus Bosch, Breugel și Felicien Rops, ineptiile unui René Magritte!). Dar Franța nu a putut trece cu vederea pe marele Courbet și, cu toate concepțiile „modernizate" ale domnului Bazin, comisarul expoziției Courbet — care poartă și titlul de custode al muzeului Louvre — a fost organizată o expoziție retrospectivă a marelui artist al Comunei din Paris.

În ciuda rigorilor impuse artei realiste italiene de către organizatorii bienalei (pictorii progresiști au avut dreptul de a trimite doar cîte 5 lucrări fiecare, acordîndu-li-se un spațiu de expunere foarte restrîns), în expoziție au putut fi văzute neuitate lucrări ale unui Carlo Levi și Giuseppe Zigaina. Îmi amintesc și acum impresia zguduitoare pe care mi-a lăsat-o — și nu numai mie — vizitarea pavilionului în care expunea Levi. Cunoscut pentru vederile sale progresiste, pictorul italian a fost deportat în timpul dictaturii fasciste în Calabria, regiunea unde domnește și azi o copleșitoare mizerie. Despre aceste meleaguri — unde parcă și timpul a rămas în loc și populația trăiește cu secole în urmă — despre oamenii în suferință din aceste locuri Carlo Levi a scris un roman și a făcut o largă serie de portrete. Le-am văzut, multe din ele, expuse unul lîngă altul pe un perete lung, și am avut impresia că din tablouri privește întreaga Calabrie. Bătrînii și femeile, bărbații și copiii aceia cu chipurile cenușii și supte, cu buzele strînse și cu ochii încercănați priveau înainte cu o disperare mută, în care se deslușea însă și o teribilă acuzare. Simțeai crescînd în acele ființe chinuite o împotrivire surdă și dîrză, și înțelegeai cît de cumplită va fi dezlănțuirea lor.

Alături de aceste puternice documente de viață, care aduceau imagini ale unei sfîșietoare drame omenești, mîzgăliturile stupide ale abstracților și suprarealiștilor, încurcătura aceea frenetică de linii și cercuri, de pete de culoare și sîrmă încolăcită, păreau produsele unor arierați, lăsați cîteva ore de gardienii lor să se joace cu pensula și uleiurile. Iar premiile acordate ineptiilor lui Max Ernst și Jean Arp, Santomaso și Joan Miro, păreau, pur și simplu, o batjocorire a bunului simț!

Vizitatorii — și nu vorbesc de oficialitățile care au participat la vernisajele festive, ci de oamenii simpli, dornici să cunoască adevărata artă, nici nu se opreau în fața acestora. Ei treceau mai departe, admirînd picturile italianului Giuseppe Zigaina, gravurile marelui grafician polonez Kulisiewicz Tadeus ori notațiile plastice făcute în Vietnam de tînărul artist A. Kobzdej, operele valoroase ale artiștilor cehoslovaci Tittelbach și Martin Benka. Succesul de care s-a bucurat arta celor trei democrații populare participante la bienală — R. Cehoslovacă, R.P.Polonă și țara noastră — a adus o mărturie incontestabilă a aprecierii de care se bucură în rîndul maselor arta adevărată.

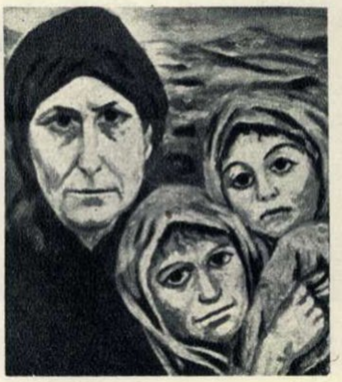

Carlo **LEVI** (Italia): Mamă din Calabria (1953).

Primii admiratori ai pavilionului nostru au fost înșiși muncitorii italieni care au aranjat în expoziție lucrările noastre. Mărturisesc că am încercat o adîncă emoție — și ar fi încercat-o desigur și artiștii Gavril Miklossy, Corneliu Baba, Camil Ressu, Const. Baraschi, Ligia Macovei, Gh. Șaru — cînd i-am văzut pe acești oameni simpli strînși în jurul picturilor și sculpturilor noastre și admirîndu-le vreme îndelungată! Iar în zilele ce au urmat, mi-a fost dat de multe ori să aud aprecieri pline de spontană sinceritate asupra operelor aduse de noi la bienală.

Așa cum se obișnuiește de altfel la toate expozițiile, pavilionul nostru are, pe o măsuță așezată la ieșire, un carnet pentru impresii. Cînd am plecat din Veneția, multe din paginile caietului erau umplute cu tot felul de însemnări, în multe limbi. Mi le-am copiat, traduse în limba romînă. Voi reda numai cîteva: „Am admirat arta adevărată din expoziția romînească"; „Puțin oxigen după 30 de ani de sufocare"; „Bravo, romînii!"; „Ca muncitor, am avut cea mai mare satisfacție privind pavilionul Romîniei". Dar și una cu acest conținut: „Am ajuns la era energiei atomice, în consecință la arta abstractă, simbol al timpului nostru. Aceasta de aici este arta unui secol trecut". Sub această însemnare însă un vizitator notase cu indignare: „Ai spurcat această carte! Și lipsește semnătura, eroule!".

Aceste cîteva mici notații vorbesc, mai convingător decît întregi tomuri savante, că adevărata artă, aceea care se bucură de prețuirea maselor, este arta realistă, inspirată din viața poporului și dăruită lui.

GIUSEPPE ZIGAINA — Zidar care mănîncă

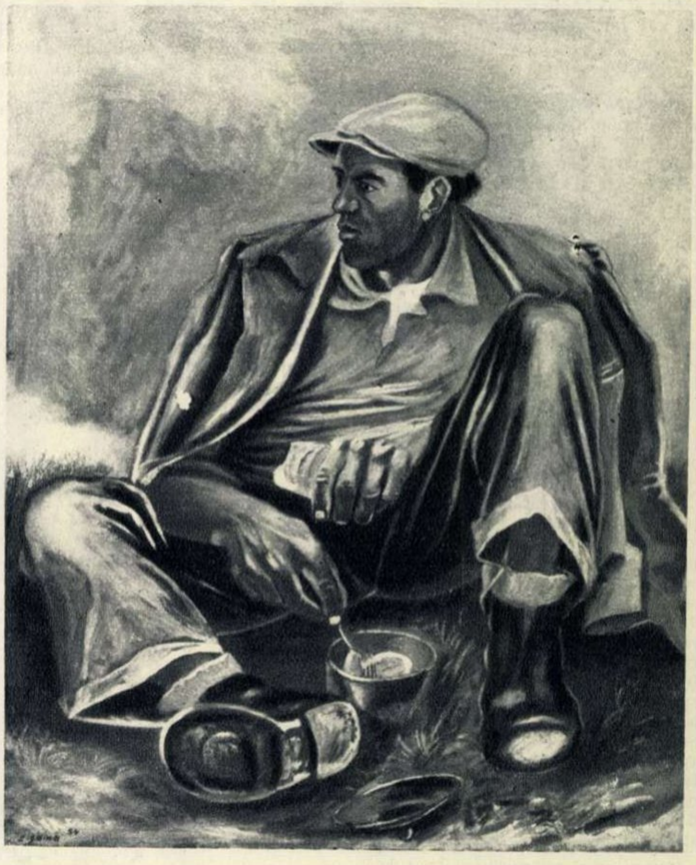

La Budapesta

Reprezentativa de fotbal a tineretului din R. P. R., care a repurtat o frumoasă victorie asupra puternicei reprezentative de tineret a R. P. Ungare devenind astfel campioană mondială universitară.

Budapesta ne primește gătită în haină de sărbătoare: Automobilul, care ne duce de la gara Keleti pînă la hotel, trece pe arterele principale ale orașului. Pe strada Rakoczi și pe bulevardul Lenin flutură steagul alb cu emblema Jocurilor Mondiale Universitare de Vară și drapelele multicolore ale celor 34 țări participante.

Atmosfera de prietenie și voioșie tinerească a Festivalului o regăsesc peste tot aici, la Budapesta. Tinerii n-au uitat legămîntul prieteniei și al păcii făcut acum un an la București.

1 *august*

Aproape de inima orașului, acolo unde Dunărea se împarte în două, făcînd un mare ocol, se află insula Margareta. Alei largi, străjuite de copaci seculari cu frunzișul verde, peluze de flori în toate nuanțele de culori, alcătuiesc un cadru fermecător. Insula Margareta este vestită mai ales prin instalațiile sale sportive. Un adevărat orășel al sporturilor: stadioane, terenuri de fotbal, volei și tenis, înconjurate de verdeață.

Incep jocurile de polo. Echipa R. P. R. întîlnește echipa Egiptului. Mișcările jucătorilor sînt iuți, pline de vigoare. Egiptenii sînt jucători excelenți. Sportivii romîni au o misiune grea. Dar ei înoată mai repede decît egiptenii. Lupta se dă uneori și sub apă. Jucătorul romîn Popescu a reușit să cîștige duelul, se ridică deasupra apei și cu brațul întins trimite mingea spre poartă. Portarul egiptean a sărit, dar n-a mai ajuns-o. Scorul este de 4—3 în favoarea echipei R.P.R. Jucătorii romîni au cîștigat medaliile de bronz, clasîndu-se după echipele R.P. Ungare și U.R.S.S.

2 *august*

...După amiază mergem și asistăm la cursele cicliste. Velodromul Millenaris din Budapesta este unul dintre cele mai vechi din Europa. El a fost inaugurat în anul 1902 cînd s-au împlinit 1000 de ani de la întemeierea orașului.

La locul de start se aliniază ciclistele din R. P. R. și R. P. Ungară care se întrec într-un concurs amical. Ciclistele noastre Aurelia Drăghici și Venera Marinescu pedalează cu mare viteză și întrec cu mulți metri pe concurentele lor, cîștigînd astfel o frumoasă victorie internațională.

3 *august*

In programul de astăzi ne-am însemnat concursul de tenis de masă. Un autobus ne duce la sala națională de sporturi.

Se desfășoară finala probei de dublu mixt. Tînărul campion al țării noastre Matei Gantner face pereche cu Ella Zeller. Cu o seară înainte Gantner și Zeller au învins perechea maghiară Semogy-Mathé după un joc foarte spectaculos dar care i-a epuizat. Acum de cealaltă parte a mesii au ca adversari pe Földi și Koczian, fruntași ai ping-pongului maghiar.

Intrecerea e pasionantă. Jucătorii maghiari cîștigă greu după o luptă de 5 seturi. Jucătorii romîni Gantner și Zeller au fost aproape de titlu. Ei au jucat cu multă măiestrie și medaliile de argint răsplătesc vointa și talentul lor.

Primii trei clasați urcă pe podiumul învingătorilor, se cîntă imnul țării cîștigătoare, se înalță drapelele. Medaliile sînt înmînate de campioana lumii la tenis de masă, Angelica Rozeanu, care este președinta Juriului Internațional al acestei competiții. Campioana noastră este cunoscută în toate țările lumii. Mulți dintre ziariștii și participanții la jocuri îi solicită autografe, interviuri.

4 *august*

Pe planșa de scrimă din sala Honved luptă acum sportivul romîn Zoltan Uray cu australianul O'Brien, unul din cei mai vestiți scrimeri din îndepărtata țară a cangurului. Floretele de oțel se încrucișează de zeci de ori, scoțînd sunete ascuțite.

Scrimerul romîn are mîna sigură; mișcări de o iuțeală derutantă și reflexe prompte. Ochiul său este ager și floreta, mînuită cu dexteritate, își înfige vîrful rotund de mai multe ori în pieptarul alb al adversarului. Uray a cîștigat. Australianul își scoate masca și îl îmbrățișează, felicitîndu-l pentru victorie.

Zoltan Uray a reprezentat cu cinste culorile sportive ale țării noastre. El a susținut în decurs de trei zile 70 de asalturi împotriva unora dintre cei mai buni scrimeri din lume. Locul trei și medalia de bronz constituie un remarcabil succes pentru acest tînăr student al facultății de biologie din Cluj.

Tot astăzi am asistat la competiția de lupte. Sportivii sovietici și cei maghiari s-au dovedit a fi adevărați maeștri. Dar și sportivii romîni sînt luptători de clasă. Iată că pe saltea a apărut vestitul luptător maghiar Hodoș, campion olimpic la categoria cocoș, și tînărul luptător romîn Schultz. După cîteva momente de studiu cei doi luptători se prind în brațe și începe lupta care ia sfîrșit prin victoria reprezentantului nostru.

5 *august*

Din nou pe Stadionul Popular. O seară liniștită și senină de august.

Lîngă tribuna de sud este instalat ringul de box, luminat de reflectoare puternice. Se dispută meciurile finale. Primii urcă pe ring boxerii de categoria muscă Dobrescu (R.P.R.) și Stolnikov (U.R.S.S.). Cu cîteva minute înainte l-am văzut pe Dobrescu în cabină. Avea un deget luxat care-i provoca dureri. Acum, după ce a început lupta, se pare că a uitat de toate acestea. Se mișcă cu repeziciune în ring, executînd lovituri precise.

Boxerul sovietic este însă un partener redutabil și are o tehnică bună. Pînă în repriza III-a punctajul este egal. Gongul sună din nou. Mircea Dobrescu pornește la atac și termină în avantaj ultima repriză. Juriul îl declară învingător la puncte. Micul pugilist a adus prima medalie de aur culorilor sportive ale țării noastre.

Se desfășoară celelalte întîlniri finale. Boxerii sovietici Zasuhin, Stepanov, Soțicas, luptă cu măiestrie și dau dovadă de o forță deosebită. In aplauzele spectatorilor ei primesc titlurile de campioni mondiali universitari.

Boxerilor romîni Dănilă Done și Șerbu Neacșu li se conferă medalia de argint, lui Victor Schiopu și Eustațiu Mărgărit medalia de bronz.

6 *august*

Pe terenurile din cartierul Csepel au loc competițiile de volei. Printre spectatori sînt numeroși muncitori veniți cu familiile. Ei aplaudă cu același entuziasm toate echipele.

Așteptăm cu nerăbdare întîlnirea pe care reprezentantele noastre o vor susține cu voleibalistele poloneze, care sînt considerate printre cele mai bune din lume. Iată că cele 6 jucătoare îmbrăcate în tricouri de mătase cu stema R.P.R. au apărut într-un colț al terenului. Ele fac cerc în jurul căpitanei echipei, Rodica Sădeanu. Se sfătuiesc asupra tacticii de joc ce o vor aplica astăzi. Au venit și sportivele poloneze. Sînt înalte și suple. Incep jocul. Lupta e mult mai grea decît credeam. Polonezele cîștigă primul set. Apoi echipa noastră își re-

O comportare frumoasă a avut selecționata feminină de volei a R.P.R., care a reprezentat cu cinste culorile patriei noastre, ocupînd locul doi, înaintea unor echipe puternice.

cu sportivii noştri

vine şi Doina Corbeanu trage fără greşeală... Setul decisiv. Mingea zboară peste plasa înaltă cu repeziciune. Se apropie sfîrşitul jocului. E 12—12.

Jucătoarele noastre fac salturi curajoase şi nu mai lasă să cadă nici o minge în terenul lor.

Atletul Gabriel Georgescu s-a clasat pe locul III, obţinînd medalia de bronz la aruncarea greutăţii.

Incă două puncte şi jucătoarele romîne au cîştigat. O nouă victorie a R.P.R., în aceste frumoase întreceri.

7 *august*

Trimisul ziarului francez „*l'*Equipe" a venit special pentru concursul atletic din cadrul jocurilor, care este considerat ca o avanpremieră a campionatelor europene.

El este impresionat de performanţele realizate pe pista Stadionului Popular din Budapesta. Tinerii atleţi maghiari, sovietici, polonezi, romîni şi germani au fost la înălţimea aşteptărilor. Ei au stabilit zece noi recorduri naţionale.

Noi valoroase recorduri ale ţării noastre au stabilit Ion Wiessenmayer (medalia de argint) —7,33 m la lungime, V. Zăvădescu 15,08 m la triplu salt, A. Demeter 68,65 m la aruncarea suliţei.

Ultima probă a zilei este cursa de 10 km marş. Concurenţii trebuie să înconjoare de 25 de ori pista stadionului. Mărşăluitorul Koletzki (R.D.G.) este înalt, are picioare lungi şi mărşăluieşte atît de repede încît pare că aleargă. El o ia cu mult înainte celorlalţi, iar Răcescu se ţine scai de el. Se pare totuşi că nu va avea resurse să-l întreacă pe german. S-au parcurs 10 ture şi situaţia e aceeaşi. Mulţi dintre spectatori se ridică să plece. Dar iată cu toţii se opresc. Atletul romîn merge acum tot mai repede. Numai cîţiva metri îl mai despart de celălalt. El accelerează ritmul şi îl întrece. Din tribune se aud strigăte: „Haide R.P.R.". Răcescu continuă să mărşăluiască cu energie spre victorie.

8 *august*

Ultima zi a jocurilor.— Pe stadion s-au adunat din nou peste 80.000 spectatori.

Soarele dogoreşte puternic. In partea din stînga stadionului se desfăşoară proba de săritură în înălţime femei. Toate privirile sînt aţintite spre tinerele sportive care s-au adunat aici. Printre ele zărim silueta zveltă şi graţioasă a Iolandei Balaş.

Ştacheta a fost înălţată la 1,61 m. In concurs au mai rămas doar două concurente, reprezentanta noastră Iolanda Balaş şi Nemethi. Atleta maghiară ratează toate încercările. E rîndul Iolandei Balaş. Pe stadion s-a aşternut tăcerea. Sportiva noastră priveşte cu emoţie în jur. O săritură decisivă. In joc e titlul de campioană mondială universitară. Şi-a scos treningul şi a venit pe pista de elan. O clipă rămîne nemişcată şi apoi se avîntă cu paşi mari, elastici. A ajuns în faţa ştachetei. Ca eliberat dintr-un resort trupul atletei zvîcneşte în sus şi trece în zbor de partea cealaltă. Ştacheta a rămas neatinsă. Izbucnesc aplauze. Sportiva noastră a reuşit. Peste cîteva minute va primi medalia de campioană mondială universitară.

Intrecerile atletice se apropie de sfîrşit. Ziariştii îşi notează în carnete ultimele rezultate. Prin tribune trece un freamăt. Crainicul stadionului anunţă componenţa echipelor de tineret ale R.P.R. şi R.P. Ungare, finalistele turneului de fotbal.

Alergăm la cabinele jucătorilor. Cei 11 fotbalişti romîni sînt echipaţi şi aşteaptă să intre pe teren. Toţi sînt calmi şi din privirile lor înţelegem că vor lupta cu toată dîrzenia în acest meci greu.

Antrenorul Ştefan Dobay le dă ultimele sfaturi. El este îngrijorat totuşi. Fotbaliştii maghiari au o echipă puternică, alcătuită din jucători experimentaţi, care au figurat de multe ori chiar în prima reprezentativă a ţării.

Fluierul strident al arbitrului pune sfîrşit acestor gînduri. Echipele pătrund pe teren alergînd uşor. Spectatorii le primesc cu ovaţiuni. Incepe jocul şi, o dată cu asta, îndoielile se spulberă. Echipa îşi găseşte cadenţa, de la început. Peretz e în formă şi nu-l scapă o singură clipă pe Csordas. Fotbaliştii romîni atacă. Mingea e acum la Nicuşor care pasează lui Ene. Acesta face cîţiva paşi şi şutează cu precizie în colţul de jos al porţii. Tabela de marcaj arată R.P.R.: 1 — R.P.U.: 0. După încă 83 de minute de joc, cînd arbitrul a anunţat sfîrşitul meciului, rezultatul era acelaşi, 1—0 în favoarea echipei noastre — campioană mondială universitară pe anul 1954 la fotbal.

Spectatorii aplaudă cu căldură pe fotbaliştii romîni. Căpitanul echipei urcă pe podium şi primeşte cupa. Ceilalţi jucători primesc medalii de aur. Pe stadion Imnul R.P.R. răsună puternic. Toţi cei din delegaţia R.P.R. trăim o vie emoţie, cu gîndul la patrie.

Se lasă înserarea. Stegarii se aliniază în faţa tribunei oficiale. Un sportiv stinge flacăra care a ars în tot timpul jocurilor. Ea va continua să ardă însă în inimile sutelor de sportivi din diferite ţări, pentru care sentimentul prieteniei şi al înţelegerii a devenit o credinţă de nezdruncinat.

Cea de a XII-a ediţie a Jocurilor Mondiale Universitare de Vară a luat sfîrşit. Participanţii la jocuri îşi iau rămas bun. La revedere pentru la anul, la Festivalul de la Varşovia.

Ilie GOGA

Campioana mondială la tenis de masă, Angelica Rozeanu, înmînînd medalia de argint cuplului Gantner-Zeller, clasat pe locul doi la dublu mixt, în competiţia de tenis de masă.

Iolanda Balaş, tînăra noastră campioană şi recordmană, a obţinut medalia de aur şi, o dată cu aceasta, titlul de campioană mondială universitara la săritura în înălţime.

LA ÎNTRECERE CU TIMPUL

Cu vreo patruzeci de ani în urmă, la vîrsta cînd abia învățase să numere și să citească, Ștefan Lungu, feciorul unui țăran din comuna Maxenu, s-a dus în vizită pentru cîteva zile la o mătușă din Buzău. Casa mătușii se afla nu departe de gară și atunci, pentru prima oară în viața lui, băiatul — pe care încă de mic îl preocupa tehnica — a văzut cum arată un tren întreg, cu locomotivă și vagoane. Locomotiva, mai ales, l-a impresionat în mod deosebit. I-a ascultat pufăitul mînios, i-a urmărit mișcarea ciudată a roților și a altor piese al căror nume nu-l cunoștea. Atunci a îndrăgit băiatul locomotiva și tot atunci și-a făurit primul ideal: să se facă mecanic, mecanic-ceferist.

Povestind amintiri din vremea aceea, mecanicul de locomotivă Ștefan Lungu, fruntașul întrecerii socialiste de la depoul C. F. R. „Chivu Stoica" din București, Erou al Muncii Socialiste, zîmbește:

— Mi se părea că mașina asta mare și complicată e totul. Privind-o îmi inspira în același timp teamă și forță. Mi se părea că a conduce un asemenea uriaș de oțel trebuie să fie ceva minunat. Am simțit că trebuie neapărat să conduc o locomotivă și am hotărît să mă fac mecanic de locomotivă.

Era în primii ani după naționalizare. Trecerea la economia planificată cerea transporturi rapide, trenuri cu itinerarii exacte, fără întîrzieri. La depoul București-călători, mecanicii căutau soluții pentru mărirea duratei de funcționare a locomotivelor. Într-o zi, tovarășii au văzut în mîinile lui Ștefan Lungu o carte sovietică. I-o dăduse cineva de la biroul tehnic sau de la documentare.

— Aici este soluția — zise Lungu, lovind cu palma în scoarța cărții.

Și s-au așezat la sfat: Ștefan Lungu, Mihai Teodorescu, Ștefan Țone, Radu Gugiulan, Mihai Martin și alții. Au hotărît apoi să se apuce de treabă, o treabă nouă cum nu mai făcuseră înainte. Așa a pornit în țara noastră mișcarea cincisutistă a mecanicilor și focbiștilor de locomotivă.

N-a fost ușor! În primul rînd pentru că locomotivele mecanicilor bucureșteni nu erau chiar așa de bune ca cele sovietice.

— Toate locomotivele sovietice au cîte patru canale de golire la cazanul vertical, iar ale noastre numai două — a observat Lungu într-o zi. Trebuie să le facem și pe ale noastre la fel.

Sau altădată, tot el:

— Cuzineții... Cuzineții noștri nu-s tocmai așa cum trebuie.

După indicațiile mecanicilor, muncitorii de la atelierul depoului au adus locomotivelor mai multe îmbunătățiri. Problema cuzineților au rezolvat-o cu ajutorul tovarășilor de la Grivița Roșie, care le-au turnat niște cuzineți cu o compoziție specială, superioară.

Apoi, doisprezece mecanici — lucrînd cîte doi pe o mașină — au pornit cu șase locomotive o întrecere, aplicînd metodele sovietice de muncă și urmărind să mărească durata de funcționare a mașinilor între două spălări, între două reparații generale. Întrecerea a cîștigat-o Ștefan Lungu, iar succesele mecanicilor bucureșteni au determinat și pe alții, de la celelalte depouri din țară, să se antreneze în mișcarea cincisutistă.

Bineînțeles n-au lipsit nici scepticii. Parcurgerea de distanțe mai mari cu unele locomotive—500 kilometri pe zi în loc de 120-150 kilometri ca înainte — însemna folosirea altor locomotive și a oamenilor care le conduceau în alte locuri. Unii mecanici afirmau că mișcarea cincisutistă le ia pîinea de la gură. Dacă cineva are curiozitatea să discute problema mișcării cincisutiste cu mecanicii Emil Napic sau Aurel Iliescu de la depoul CFR „Chivu Stoica" — astăzi cu frumoase realizări în producție — va afla neîndoios cît de neîncrezători au fost ei altădată, cîte obiecții nejustificate au ridicat. Și mai erau încă multe greutăți: în unele locuri semnalele pe linia ferată nu erau prea vizibile, în altele terasamentul lăsa de dorit, provocînd ruperi de arcuri locomotivelor. La Tecuci, printre ceferiștii localnici, dușmanii lansaseră ideea ca cincisutiștii să nu fie lăsați să intre în depou, ci să fie ținuți cu locomotivele afară în ploaie și frig. Dar planul dușmănos a fost biruit. Ștefan Lungu și alți mecanici, membri de partid, au început să stea de vorbă cu oamenii, să-i lămurească, și cu încetul mișcarea cincisutistă, elementul nou în munca mecanicilor noștri de locomotivă, s-a impus ca singura și cea mai bună metodă de lucru. Mai apoi s-au ivit alte probleme.

★

La ora 6,30 trenul rapid nr. 31 plecase din Gara de Nord cu destinația Oradea. Pentru locomotiva condusă de Lungu era o cursă grea: 650 de kilometri — prima călătorie de lung parcurs. Uriașa mașină de oțel pufăia ritmic, scoțînd din cînd în cînd sunete ascuțite. De la Cîmpina și pînă la Predeal o altă locomotivă a ajutat-o

În grădinița casei sale din strada Măicănești nr. 44 — construită cu bani împrumutați de la stat — Eroul Muncii Socialiste cercetează cîteva cărți, recent apărute, despre buna îngrijire a locomotivelor.

La sosirea din cursă, Ștefan Lungu discută diferite probleme de muncă, împărtășind din experiența sa celorlalți mecanici de la depou. De la stînga spre dreapta: mecanicii Ioan Suditu, Ștefan Lungu, Radu Gugiulan și Petre Ghinea.

Iată-l pe Ștefan Lungu explicînd unui mecanic mai tînăr, Ion Uțică, unele probleme în legătură cu funcționarea locomotivelor.

ȘI DISTANȚA

să urce mai repede. Mecanicul urmărea parcursul, gîndindu-se la greutățile drumului. Totul era în ordine, dar îl îngrijora problema aprovizionării cu apă. E știut că apa în diferite locuri are o compoziție chimică felurită, diferențele influențînd asupra randamentului mașinii. Ștefan Lungu studiase această problemă și, pentru a menține randamentul locomotivei la nivelul cel mai superior, își propunea să trateze apa pe drum cu dezincrustant, după metodele folosite de mecanicii sovietici.

A ajuns cu bine la Orașul Stalin — unde ceferiștii din localitate l-au felicitat și i-au urat succes — apoi la Sighișoara, unde a predat locomotiva tovarășului de schimb, mecanicul Emanoil Bălănoiu. A dat-o în primire, dar n-a vrut s-o părăsească de tot și, refuzînd să meargă la dormitor, a rămas în tren pentru a urmări comportarea locomotivei pînă la Oradea.

— Tovarășe ziarist, — mi-a atras atenția Ștefan Lungu, o dată, pe cînd îmi povestea și el desfășurarea acestei curse de neuitat — unii gazetari ai noștri au un obicei foarte prost: ei cam pun pe seama omului despre care scriu toate faptele frumoase și nici măcar nu mai amintesc de tovarășii săi de muncă, de cei care l-au ajutat să obțină un rezultat frumos. Vezi, țin foarte mult, cînd vei scrie despre mine să nu faci la fel.

Modestia îl împiedică pe acest om să se laude. Increderea nemărginită a cuiva în puterile sale îl supără tot atîta cît neîncrederea unui muncitor mai înapoiat într-o nouă metodă de muncă.

— Eu n-am făcut decît să aplic metodele sovietice ale lui Lunin, Papavin și alții și să urmez îndemnul tovarășului Blajenov, mecanicul sovietic care ne-a vizitat țara acum cîțiva ani. „Fiecare mecanic de locomotivă poate fi cincisutist — ne spunea el — numai să respecte normele de folosire a mașinii și să îndeplinească punct cu punct programul decadic. Totul se poate, dacă există preocupare, atenție, dragoste față de muncă și față de locomotivă".

Pe lîngă aplicarea metodelor sovietice de muncă și insistența pe care a depus-o pe lîngă ceilalți mecanici din depou spre a le folosi și ei, e bine să amintim aici și despre cele cîteva inovații făcute, mai ales despre clapele de deschidere la cenușarul locomotivei, pentru ca eliminarea cenușei să se facă singură, prin cădere. Această inovație este propusă acum spre a fi generalizată la toate locomotivele din țara noastră.

Dar... să reluăm relatarea călătoriei de lung parcurs București-Oradea și retur.

Ștefan Lungu a rămas prin urmare în tren. Pe locomotivă se afla acum Emanoil Bălănoiu. La Teiuș și la Cluj muncitorii au făcut celor doi mecanici cincisutiști noi manifestații de simpatie. In fiecare gară cu oprire mai lungă, și mai ales la Oradea, Ștefan Lung a coborît și a verificat starea mașinii.

A doua zi locomotiva a pornit pe calea întoarcerii cu rapidul 32. De la Sighișoara, la conducerea ei a trecut din nou Ștefan Lungu. Pe tot parcursul, atît la ducere cît și la înapoiere, orariul a fost respectat cu strictețe, neîntîrziindu-se trenul nici măcar cu un singur minut. Locomotiva s-a găsit mereu în cea mai bună stare de funcțiune, dar tocmai aici, în drumul spre București, mașina era să-i facă de rușine.

După tunelurile de la Predeal, spre Azuga, s-a defectat turbogeneratorul, lumina s-a stins și amîndoi „ochii" trenului au orbit. Imbătat de succesul, aproape deplin, al memorabilei călătorii, Ștefan Lungu nu pregătise din vreme rezerva: lămpile cu petrol. Rapidul fără semnal luminos continua să înainteze cu iuțeală prin beznă. Ca să nu-l întîrzie și ca să nu oblige locomotiva la un efort suplimentar prin frînare și oprire, Ștefan Lungu pregăti în grabă un felinar și, cățărîndu-se pe mașina aflată în plină viteză, îl așeză în locul becului stins. Aici, deși a făcut un act eroic, riscîndu-și viața,

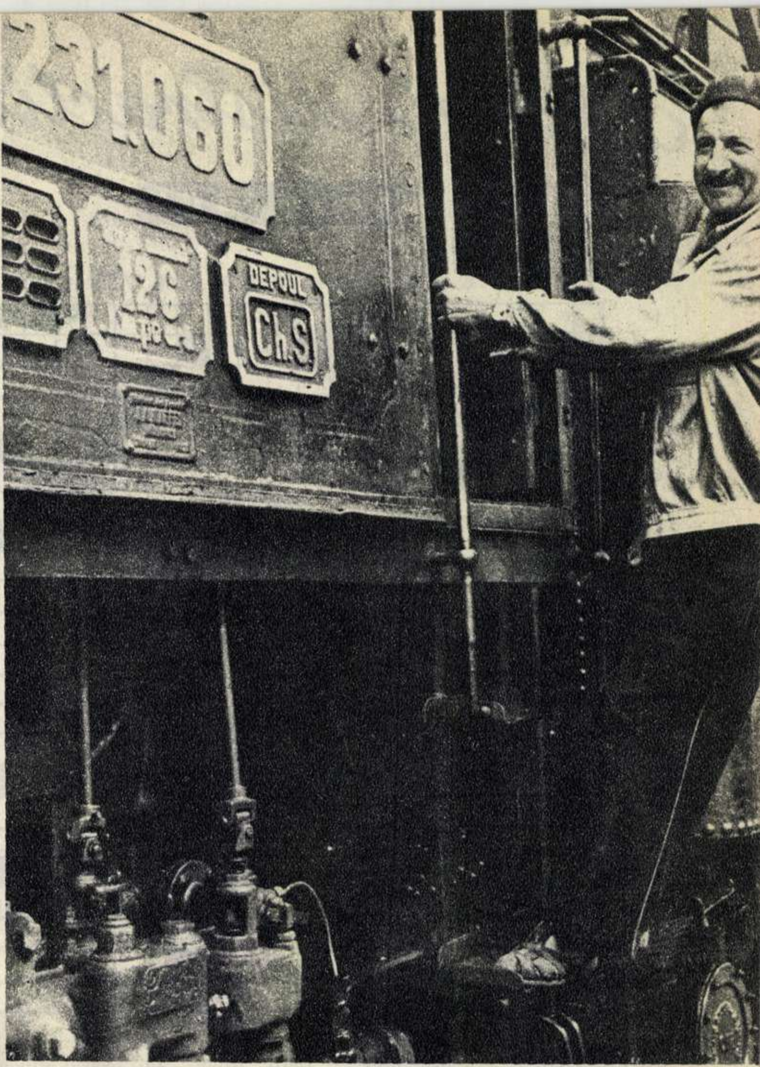

Inainte de plecare: Ștefan Lungu se urcă pe platforma locomotivei pregătită pentru drum.

Ștefan Lungu a greșit. A greșit călcînd regulamentul, care interzice cățăratul mecanicilor pe locomotiva aflată în mers. Normal era să oprească trenul între stații, să așeze felinare în „ochii" mașinii și abia apoi să meargă mai departe.

*

De cînd lucrează ca mecanic de locomotivă, a parcurs cu trenul aproape un milion de kilometri, adică aproximativ de 25 de ori înconjurul pămîntului la ecuator, acolo unde globul nostru e mai pîntecos. Din 1951 este confirmat, în fiecare lună, fruntaș al întrecerii socialiste și într-adevăr este cel mai priceput mecanic de la depoul CFR „Chivu Stoica". Acum, la școala fruntașilor în producție predă lecții despre metodele sovietice de muncă. E un animator neobosit al tovarășilor săi de muncă, un luptător pentru tot ce e nou și înaintat. Nu poți vorbi despre mișcarea cincisutistă fără să vorbești de contribuția serioasă adusă de el. Dacă înainte locomotivele parcurgeau între două spălări 2.000 de kilometri, acum parcurg 7.000—11.500 de kilometri, și, dacă înainte intrau în reparație generală după 115.000 de kilometri parcurși, acum fac acest lucru abia după 177.000 de kilometri. In acest domeniu Ștefan Lungu este deținătorul unui record. Locomotiva condusă de el a intrat în reparație generală abia după 275.000 de kilometri. E cea mai lungă distanță parcursă între două reparații generale de către o locomotivă din țara noastră.

— Distanța asta-i un fleac — spune uneori Lungu. Sovieticii au făcut pînă la un milion și jumătate de kilometri cu mașinile lor.

Acolo țintește el.

Nu există mecanic ceferist din țara noastră care să nu fi auzit de Ștefan Lungu. La Craiova, Constanța, Mărășești, ori prin alte locuri unde merge cu locomotiva sa, nu rareori din pieptul cîte unuia izbucnește urarea:

— Bine ai venit, nea Fănică!

Dar nu numai la C.F.R., dar și prin cartierul Grivița Roșie ori la Bucureștii Noi, unde locuiește, observi, dacă mergi cu el pe stradă, cum la fiecare zece pași îl oprește cineva spre a-i strînge mîna și a-l felicita călduros.

La 23 August 1954, cu prilejul celei de a zecea aniversări a eliberării patriei noastre, Prezidiul Marii Adunări Naționale a R.P.R. a decernat mecanicului de locomotivă Ștefan Lungu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Milioane de oameni ai muncii din țara noastră îl privesc cu dragoste și respect.

Dinu CIPERE

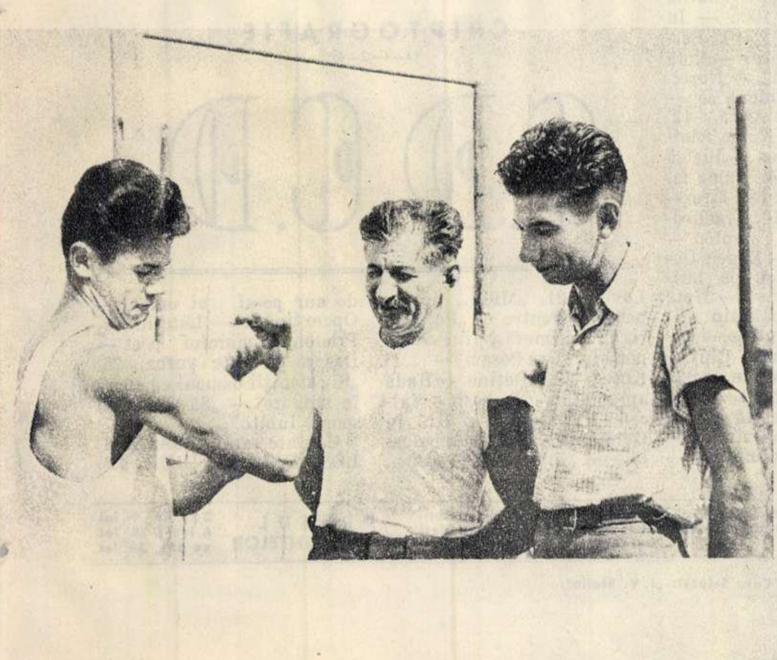

←

Tatăl este mîndria întregii familii. Dar și el se mîndrește cu feciorii săi !...

Jocuri distractive

EMINESCU

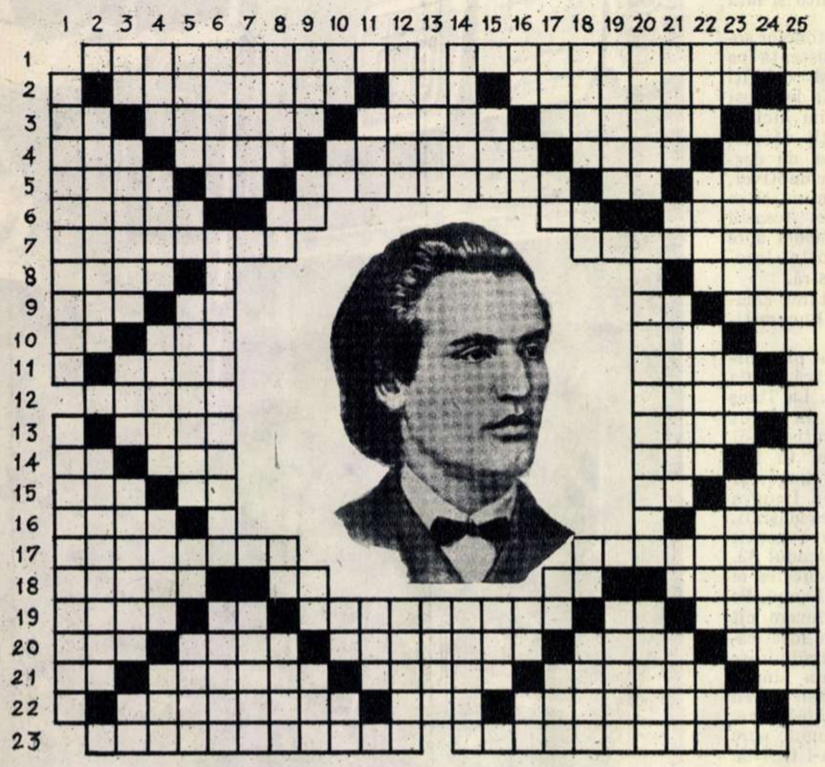

ORIZONTAL: 1. „Tu înseninezi mereu viaţa sufletului meu" — „Parcă mi te văd drăguţă, că îmi zbori şi mi te scap". 2. „El veni copilul mîndru, călărind pe-un papagal" — A povesti fără sfîrşit ! — „Codrule, codruţule, ce mai faci drăguţule". 3. Diftong — „Şi dacă stele bat în lac". — Diminutiv rusesc. — „Puterea nopţii blînd însenina-vei" — Particulă pentru viitor. 4. Const. P. Georgescu — „Cu mîna mea în van pe... lunec" — „Vino-n codru" — „La steaua... a răsărit" — Vaccin. 5. Harfă eoliană — Neagră în cerul gurii ! (mold.). — „Trecuta-i cînd ceru-i cîmpie senină" — Soare egiptean — „... pe deal". 6. Ţanţoşi (fig.) — Secol — Posezi — „Tot veneau a ţării steaguri, ca... ce prăpădeşte". 7. Măreaţă sărbătoare a tineretului lumii — „Se împing tumultoase şi sălbatice..." (pl.) 8. Răşină — Uscat. 9. Artă neîncepută — Cete ! — Pe nevăzute ! — Le au ţînţarii şi siringile. 10. A vui (pop.) — Lucrează pămîntul — Nume feminin — Rîu în Franţa. 11. Mod de exprimare — „Avem clipa, avem raza, care tot mai ţine..." 12. Volume — „Oda în... antic". 13. Şi-a recunoscut vina—Moral. 14. Zar—Scanda pe jumătate — Nivel (abrev.) — Emil Elian. 15. „Şi dacă stele bat în..." — Cal dobrogean — Posesiv — Oraş în Germania. 16. Din Grecia veche — Operă de George Enescu. 17. „Colibele din vale, ce respirau în taină plăceri mai..." — Clădire măreaţă, în stil de palat (la Alecsandri). 18. „Ne-nvîrtim uitînd cu totul cum că lumea asta-ntreagă e o... suspendată" — Notă muzicală — Pronume — Post pe terenul de fotbal. 19. Mioriţe — Zeul plajei — „In lacul cel verde şi lin" — Gheb ! — Acest (pop.). 20. Lenei ! — „... lîngă lampă într-un mic iatac, vezi o fată care pune aţă-n ac" — „Dulce ca o zi de vară" — Ţară în Asia — Aici. 21. Pofteşte ! — Slobodă — „De din vale la Rovine,... doamnă, către tine" — Gură vulcanică — Localitate pe malul Eufratului. 22. In acest oraş Mihail Eminescu şi-a petrecut o parte din viaţă — Cosînziene ! — „Nilul mişcă valuri blonde". 23. „Printre crengi scînteie stele" — „Atîta murmur de izvor."

VERTICAL: 1. „A fost odată ca-n poveşti..." — „Dar de-ale vieţii valuri, de-al furtunii pas." 2. Locul de naştere al marelui poet — Personaj din „Luceafărul". 3. A cincea şi a unsprezecea din alfabet — „Viitorul şi trecutul sînt a filei două feţe" — O dăsagă mai mare — Studiaţi opera marelui Eminescu — Negaţie. 4. Produs lactat — Pronume demonstrativ (pop.) — Antrenat — Potire — Literat german (1659 — 1710). 5. Nume masculin — Cămăşi ţărăneşti — Poziţia lui Eminescu faţă de asupritori — Cură ! — „... fericire crezi tu c-ai găsi". 6. Opus zenitului — Putere de muncă, de viaţă (art.) — Dihanie mecanică. 7. Umeziră — Pe sprînceană (pl.). 8. Oraş arab — Pronume — Emil — Prin viu grai. 9. Plantă din familia compozeelor — 1005 — In filă — An (arh.). 10. Particulă pentru viitor — Notă muzicală — Ren ! — Noroi. 11. Supapă epidermică — Udrea, Olga şi Gică. 12. Fără mişcare — Nume feminin. 13. Ţin calea — Piatră semipreţioasă. 14. Nume feminin — Ajuns 15. Fire — Semn nesfîrşit. 16. Traducător (abrev.) — Campion — Apă în Franţa — Eugen Dobrescu. 17. Lucru pe latineşte — Pronume — Notă muzicală — Constantin G. Udrea. 18. Amintesc — Comună în regiunea Cluj — Peste — Floare în ochi ! 19. Pentru peniţe, tocuri şi creioane — Unealtă agricolă. 20. Işi dă adeziunea — Condus de simţăminte — Lovim. 21. „Mi-e... de repaos" — Pentru — „Pe scări de marmoră, prin vechi portaluri" — Posezi — ...şi Kote ! 22. Deţine — Rudă apropiată — Neobosit — Vulcan în Sicilia — Rîu în Germania. 23. Notă muzicală — A îndestula — „Un... de aur pe-al ei umăr" — Opere tipărite — Luteţiu. 24. Prietena marelui poet — Despre el este vorba. 25. „Şi osteniţii oameni cu coasa în spinare" — „Să-ţi cer un semn, iubito".

Cuvinte rare: ASSA, EMS, LOS, IVA, AA, RUR, IP.

ŞAH — ŞAH — ŞAH — ŞAH

O interesantă partidă din concursul de antrenament desfăşurat luna trecută la Buşteni, cu participarea celor mai buni şahişti din ţară.

APĂRAREA SICILIANĂ

Alb : V. CIOCÎLTEA

Negru : B. SOOS

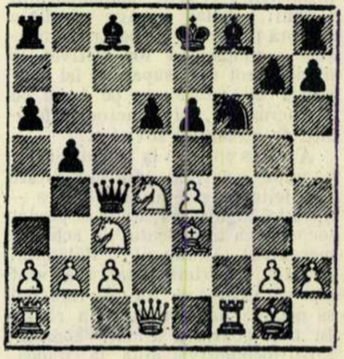

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 d6 6.Nc4 (Mutarea maestrului sovietic Sozin) 6:..e6 7.0-0 a6 8.Nb3 Dc7 9.Ne3 Ca5 10.f4 b5 11.f5 Cc4 ? (Continuarea obişnuită este aci 11...C:b3 12.c:b3, cum recomandă marele maestru sovietic Taimanov. Cu mutarea 11...Cc4? se ajunge la o poziţie aproape identică cu aceea survenită într-o partidă Lasker—Pirc, turneul de la Moscova 1935, cu deosebirea că albul avea nebunul la e2, iar negrul nu jucase b5) **12.N:c4! D:c4 13.f:e6 f:e6** (Avînd în vedere continuarea, era mai bine 13...N:e6. Cu deosebirea că negrul a jucat b5, poziţia este identică cu aceea din partida Lasker—Pirc. Vezi diagrama) **14.T:f6 !** (Acelaşi sacrificiu l-a făcut şi Lasker. Este interesant de notat faptul că Ciocîltea nu cunoştea această partidă veche) **14...g:f6 15.Dh5+ Re7** (Pirc a jucat 15...Rd8 şi după 16.Df7 atacul albului a fost decisiv) **16.e5** (O continuare şi mai frumoasă era 16.Cf5+, de exemplu 16... e : f5 17. Cd5+ Rd7 18.Df7+ Rc6 19.Dc7 mat) **16...d:e5 17.Cb3** (Cu ameninţarea Nc5+) **17...Nb7 18.Ca5 Dc7 19.C:b7 D:b7 20.Nc5+** şi negrul a cedat.

PROBLEMĂ

Inlocuiţi steluţele cu cifrele potrivite pentru a rezolva exact operaţiunile aritmetice alăturate.

★ × 0,25 = ★
+ +
★ × 9 = ★
+ +
★ × 4 = ★
50 50

CARTE DE VIZITĂ

Florica A. Pintea

Aflaţi ocupaţia tovarăşei de mai sus.

CRIPTOGRAFIE

(3—4—2—4)

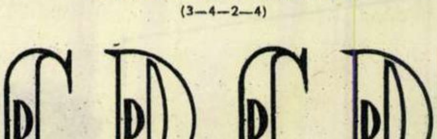

REDACŢIA : BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII Căsuţa Poştală 56 Tel. 7.60.10 Int. 1788 ABONAMENTE: la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. PREŢUL ABONAMENTELOR 3 luni : 9 lei 6 luni : 18 lei un an : 36 lei

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

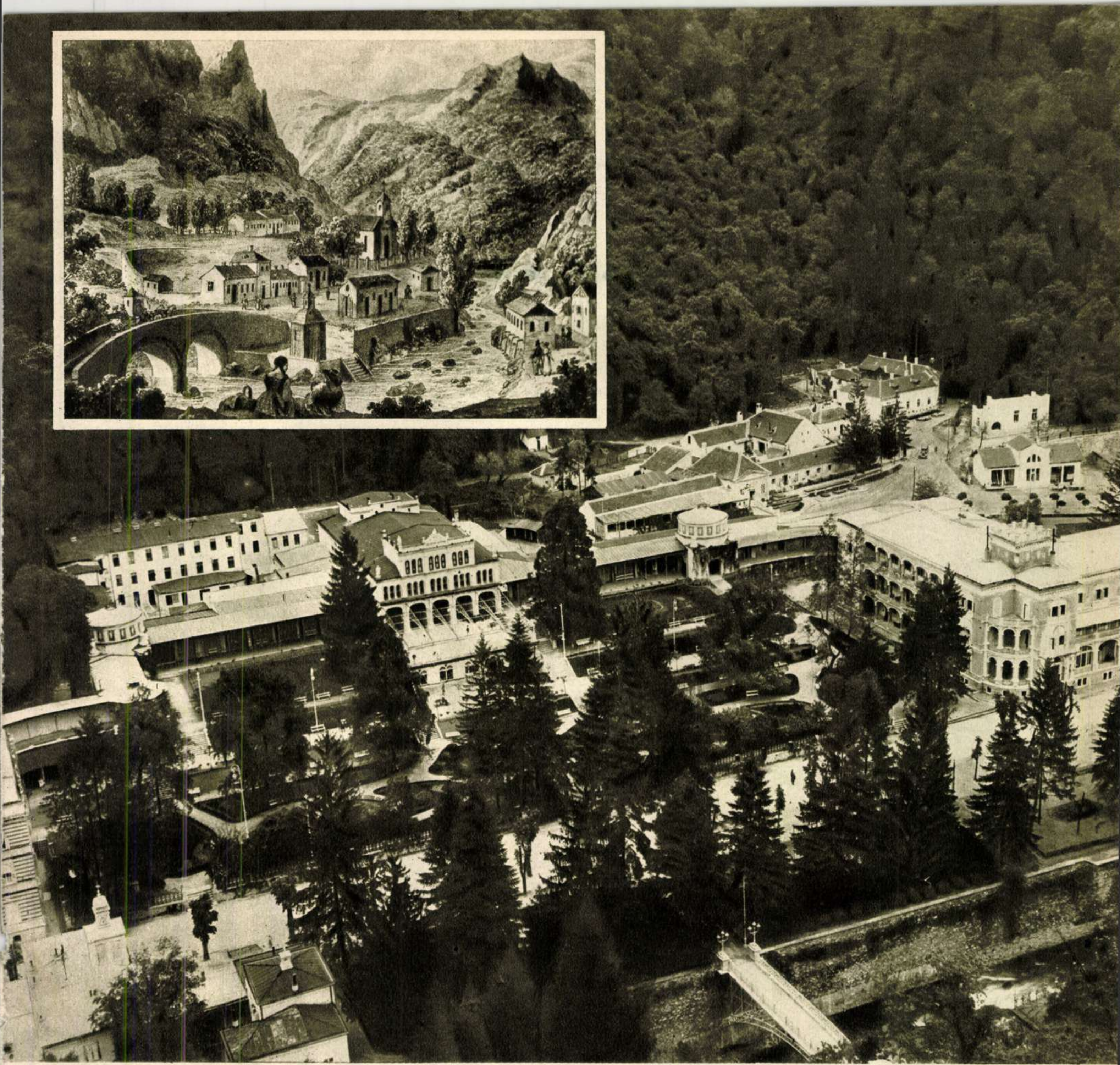

In anii ce s-au scurs de la eliberarea Patriei noastre, în staţiunile balneo-climatice s-au produs transformări mari: s-au creat noi sanatorii balneare, s-au clădit pavilioane de băi, pe baza cercetărilor ştiinţifice s-au captat noi ape curative, au fost reamenajate şi înfrumuseţate vilele şi instituţiile balneare. Numai în anul acesta pleacă în staţiuni pentru tratament şi odihnă peste 500.000 de oameni ai muncii. Introducerea tratamentului balnear-ştiinţific şi îngrijirea atentă de care se bucură oamenii muncii în staţiuni au făcut să crească mult încrederea bolnavilor în vindecarea lor cu ajutorul factorilor naturali (ape curative, nămol, climă etc.). In fotografii: Băile Herculane acum o sută de ani (după o stampă a vremii) şi azi...!

CENTRUL DE EDUCAŢIE SANITARĂ AL MINISTERULUI SĂNĂTĂŢII

Prețul 1,30 lei

Tg Mureș
Palat cult
Bibl. Centrala
123